1324

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ

Διδακτορική Διατριβή

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών

ΑΘΗΝΑ 1990

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ σελ. I-IV

Μ Ε Ρ Ο Σ Ι

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : Βασικά Χαρακτηριστικά του Κλάδου και Διεθνή Δεδομένα . σελ. 3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Τα Οικονομικά Δεδομένα του Κλάδου στην ΕΟΚ . " 13

Μ Ε Ρ Ο Σ ΙΙ

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΡΕΣ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ : Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΥΪΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : Η Διαμόρφωση της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου και οι Λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες . σελ. 29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : Η Πρώτη Μεταπολεμική Περίοδος (1945 - 60) και η Συμφωνία Βάμβακος (1961 - 73) σελ. 46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : Η Πολυϊνική Συμφωνία (1974) " 60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : Η Παράταση της Πολυϊνικής Συμφωνίας : 1977, 1981, 1986 . " 67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 : Η Θεσμοποίηση της Διεθνούς Επιτήρησης του Εμπορίου Κλωστοϋφαντουργικών Προϊόντων . " 77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 : Η Σχέση Μεταξύ ΠΙΣ , ΓΣΔΕ και Διακανονισμών Αυτοπεριορισμού των Εξαγωγών. σελ. 87

Μ Ε Ρ Ο Σ ΙΙΙ

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 : Οι Διμερείς Συμφωνίες της ΕΟΚ στα πλαίσια της ΠΙΣ . σελ. 104
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 : Οι Νέες Διμερείς Συμφωνίες στα πλαίσια της ΠΙΣ IV (1987-91) "141
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 : Άλλα Καθεστώτα Ποσοτικών Περιορισμών. Το άρθρο 115 . σελ. 151

(Συνέχεια)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 : Η Δασμολογική πολιτική της ΕΟΚ στον Τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας. σελ. 162

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 : Μέτρα Αντιντάμπινγκ και Αντεπιδοτήσεων. " 173

Μ Ε Ρ Ο Σ IV

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14 : Στοιχεία μιας Βιομηχανικής Πολιτικής της Κοινότητας στον Τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας . σελ. 180

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15 : Συμπληρωματικές Κοινοτικές Παρεμβάσεις στον Κλάδο : Κοινωνικό Ταμείο , Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Πρόγραμμα BRITE . σελ. 189

Μ Ε Ρ Ο Σ V

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΣΤΗ ΧΑΡΑΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16 : Κράτη - Μέλη, Επιτροπή Ε.Κ. και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. σελ. 198

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17 : Οι Ομάδες Πίεσης στη Διαμόρφωση της Κλωστοϋφαντουργικής Πολιτικής της Ε.Κ. . σελ. 214

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18 : Η Εμπορική Πολιτική της Ε.Κ. στον Τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας : Προς μια Συνθετική Θεώρηση. σελ. 238

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ .

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Η παρούσα Εργασία είναι αποτέλεσμα αφ΄ενός μεν μελέτης θεμάτων που σχετίζονται με την εμπορική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στον τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας, αφ΄ετέρου μιας επαγγελματικής ενασχόλησης με το αντικείμενο αυτό την περίοδο 1981 - 86 στη Γενική Διεύθυνση Εξωτερικών Σχέσεων της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Απορρέει από μια προσπάθεια κατανόησης μιας συγκεκριμένης, έντονα εξειδικευμένης καθημερινής υπαλληλικής πρακτικής και ένταξής της σ΄ένα γενικώτερο πλαίσιο. Έχει συνεπώς,κατ΄ανάγκην,και μια προσωπική αυτοβιογραφική χροιά που πηγάζει από τη διπλή αυτή θέωρηση " από μέσα " και " απ΄έξω " .

Θα ήθελα κατ΄αρχήν να ευχαριστήσω τον Καθηγητή κ. Κ. Στεφάνου που με τις πολλές και χρήσιμες συμβουλές του και την παρότρυνσή του βοήθησε σημαντικά στην περάτωση της παρούσης εργασίας. Επίσης τον Καθηγητή κ. Χ. Ροζάκη για τις συμβουλές του στο πρώτο στάδιο εκπόνησής της. Τέλος τον Καθηγητή κ. Α. Φατούρο καθώς και τον Λέκτορα κ. Μ. Τσινισιζέλη για τις εποικοδομητικές επισημάνσεις τους.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω την κ. Μ Βερβενιώτη και όλως ιδιαιτέρως την κ. Β. Κανελλοπούλου για τη βοήθειά της ιδίως στη διαμόρφωση του παραρτήματος.

Θα ήθελα τέλος να ευχαριστήσω μια σειρά ανθρώπους που με βοήθησαν ποικιλότροπα στο εγχείρημα αυτό : τους εργαζόμενους στη βιβλιοθήκη της Επιτροπής Ε.Κ. · τους υπαλλήλους της Στατιστικής Υπηρεσίας της Γ.Δ.Ι. και , συγκεκριμένα, την Κα GOETZ . Τους υπαλλήλους των διαφόρων αρμοδίων υπηρεσιών της Επιτροπής Ε.Κ. και συγκεκριμένα τους P. RUTSAERT , P. MEROLLA, H. BERZAU , G. ACCARDO , C. DAVID και A. LANCASTER της Γ.Δ. III · τους G. HOFMANN , J.MAZOCHI , J. KECK , D. TING , M. ETRINGER , G. BOISNON, J. RUSSEL , M. PARIGOT , Α. ΠΑΝΤΕΛΟΥΡΗ και Λ. ΚΛΑΔΗ της Γ.Δ. I · τον G. KINTZELE και την Τ. ΜΠΕΡΤΣΕΛΕΤΟΥ της Γ.Δ. V · τους Γ. ΓΙΑΝΝΟΥΣΗ και J. SEYLER της Γ.Δ. XVI , τον C. THIES της Γ.Δ. IV και τον Ξ. ΓΙΑΤΑΓΑΝΑ της Νομικής Υπηρεσίας . Τον κ. BLUM της COMITEXTIL και τον κ. SCHMIDT της BEUC.

Οι απόψεις που διατυπώνοντααι στην εργασία αυτή είναι προσωπικές και δεν αντιπροσωπεύουν θέσεις της Επιτροπής Ε.Κ. .

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ - ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ - ΒΑΣΙΚΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

Η παρούσα εργασία αποτελεί ανάλυση, για την περίπτωση ενός συγκεκριμένου τομέα, της Κοινοτικής διαδικασίας διαμόρφωσης πολιτικής. Δεδομένης της φύσης του αντικειμένου - εμπορική πολιτική - η Κοινότητα εξετάζεται, αναγκαστικά, στην αλληλεπίδρασή της με τον υπόλοιπο κόσμο.

Η μελέτη αυτή υπογραμμίζει , στα πλαίσια των θεωριών διεθνών σχέσεων και, πιό συγκεκριμένα, των διεθνών καθεστώτων την ανάγκη μιας θεώρησης , όπου οι παράγοντες - παίκτες στη διεθνή σκηνή δεν αντιμετωπίζονται σα συμπαγείς μονάδες αλλά σαν σύνθετοι , αντιφατικοί οργανισμοί. Αυτό ισχύει όλως ιδιαιτέρως για την Ε.Κ. , που απαρτίζεται από δώδεκα διαφορετικά εθνικά κράτη, αλλά και από πλήθος αλληλοσυγκρουομένων οικονομικο-κοινωνικών ομάδων. Η Κοινοτική στάση στη διεθνή σκηνή,τόσο στις πολυμερείς όσο και στις διμερείς διαπραγματεύσεις που εξετάζονται, αποτελεί συνεπώς συνισταμένη ποικίλων αντιρρόπων δυνάμεων και εκφράζει μια σύνθεση ισορροπιών. Πρόκειται , κατ΄ουσίαν, για μια συνεχή πολυεπίπεδη διαπραγματευτική διαδικασία, τόσο στο εσωτερικό της Ε.Κ. , όσο και μεταξύ της Ε.Κ. και του υπόλοιπου κόσμου : η παρούσα μελέτη αυτήν ακριβώς τη διαδικασία υπογραμμίζει και φιλοδοξεί να αναλύσει .

Η εργασία αντλεί από τη θεωρία των διεθνών καθεστώτων ιδίως στην εξέταση του πολυμερούς θεσμικού πλαισίου (ΓΣΔΕ και ΠΙΣ) όπου η Ε.Κ. παίζει πλεόν και αυτή ηγεμονικό ρόλο. Η διατήρηση του διεθνούς μεταπολεμικού πλαισίου ελευθέρου εμπορίου, αναμφίβολη επιδίωξη της Ε.Κ. , συνυπάρχει όπως προκύπτει με την ανάγκη προστασίας της κλωστοϋφαντουργίας μέσω ειδικών ρυθμίσεων. Η σύνθεση των δύο αυτών στόχων, τόσο από πλευράς Ε.Κ. όσο και από πλευράς ΗΠΑ, αποτελεί το βασικό χαρακτηριστικό των μεταπολεμικών πολυμερών διαπραγματεύσεων πάνω στα κλωστοϋφαντουργικά.

Όπως θα φανεί, άλλου τύπου είναι η διμερής διαπραγματευτική διαδικασία που καταλήγει σε συμφωνίες / διακανονισμούς αυτοπεριορισμού των εμπορικών εταίρων της Ε.Κ. στις εξαγωγές τους κλωστοϋγαντουργικών : εδώ η Ε.Κ. διαπραγματεύεται, πάντα μέσω της Επιτροπής, με ξεχωριστές διοικήσεις άλλων εθνικών κρατών. Ενώ στο πολυμερές σκέλος της διαπραγμάτευσης , μέριμνα της Ε.Κ. είναι η επίτευξη / διατήρηση στα πλαίσια της ΓΣΔΕ ενός " υποκαθεστώτος " που να επικυρώνει μία προστασία ασυμβίβαστη με το ευρύτερο καθεστώς ΓΣΔΕ , στο διμερές επίπεδο η Ε.Κ. προσπαθεί να συμβιβάσει την ανάγκη κλαδικής προστασίας με τη διατήρηση / σύσφιξη των διμερών της σχέσεων με αναπτυσσόμενες χώρες , πολλές από τις οποίες έχουν για την Ε.Κ. γενικώτερη πολιτική βαρύτητα. Η διαφοροποίηση χωρών εξαγωγής αντανακλά , συνεπώς , μιά μέριμνα για τις φτωχότερες χώρες (σε αντίθεση με τα νέα βιομηχανικά κράτη) αλλά και γεω-

πολιτικής φύσης επιταγές. Αυτό προκύπτει από την εξέταση όχι μόνον της προστασίας της Ε.Κ. μέσω ποσοτικών περιορισμών , αλλά και από τη σχετικά φιλελεύθερη δασμολογική πολιτική της, που υπακούει στις επιταγές της ΓΣΔΕ καθώς και στη λογική των δασμολογικών προτιμήσεων στον Τρίτο Κόσμο.

Στα παραπάνω η Ε.Κ. αντιμετωπίζεται κατ΄ανάγκη σαν ενιαίος / συμπαγής οργανισμός που δρά στη διεθνή σκηνή , εξαρτώμενος από το διεθνές πλαίσιο αλλά και επηρεάζοντάς το λόγω του οικονομικού του βάρους. Στη συνέχεια , όμως, η εργασία υιοθετεί μιά διαφορετική οπτική,όπου διαφαίνεται ότι η Κοινοτική στάση στα παραπάνω αντανακλά εσωτερικές ισορροπίες : μεταξύ κρατών - μελών (προστατευτικά - φιλελεύθερα), μεταξύ οικονομικο-κοινωνικών ομάδων (παραγωγοί - έμποροι - καταναλωτές) , μεταξύ Κοινοτικών οργάνων (Επιτροπή - Συμβούλιο) . Κάθε διαπραγμάτευση προς τα έξω συνδέεται , περισσότερο ή λιγότερο φανερά,με μια διαπραγμάτευση στο εσωτερικό της Ε.Κ..

Ειδωμένη υπό το πρίσμα των θεωριών ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, η πολιτική της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας υπογραμμίζει τον αυξανόμενο εξισορροπιτικό / διαμεσολαβητικό / πρωτοβουλιακό ρόλο της Επιτροπής Ε.Κ. , ενώ ταυτόχρονα τα κράτη - μέλη διατηρούν τυπικά,μέσω της Επιτροπής 113 , τον τελευταίο λόγο. Παράλληλα,η συνθετότητα των πολυμερών ή διμερών διαπραγματεύσεων και διατάξεων ωθεί προς μίαν τεχνοκρατικοποίηση / γραφειοκρατικοποίηση της όλης αυτής πολιτικής και σε συνακόλουθη αδιαφάνεια. Εξ΄άλλου , παρατηρείται ότι σε τομείς όπως η βιομηχανική πολιτική δεν υπάρχει εκχύλιση εξουσιών από το εθνικό στο υπερεθνικό επίπεδο : η Κοινοτική παρέμβαση εδώ εντοπίζεται κυρίως στην καταπολέμιση των κρατικών ενισχύσεων. Ατροφική παρουσιάζεται , επίσης , η επίδραση και του Κοινωνικού και Περιφερειακού Ταμείου της Ε.Κ. στον κλάδο : τα θέματα αυτά παραμένουν κυρίως αρμοδιότητα των εθνικών κρατών.

Η συνύπαρξη εθνικού κράτους και υπερεθνικών εξουσιών , στα πλαίσια ενός διαπραγματευτικου παιγνίου μη μηδενικού αλλά θετικού αθροίσματος προκύπτει από τις εξής διαπιστώσεις της παρούσης εργασίας : αφ΄ενός μεν τα κράτη - μέλη της Ε.Κ. ωφελούνται από το μεγάλο συνολικό διαπραγματευτικό βάρος της Κοινότητας στη διεθνή σκηνή και τη συνακόλουθη δύναμη επιβολής της (πολυμερώς ή διμερώς) · αφ΄ετέρου, οι εθνικές διοικήσεις χρησιμοποιούν τις υπερεθνικές εξουσίες των Βρυξελλών για να καλυφθούν,είτε ως προς τις τρίτες χώρες που διαμαρτύρονται για την εμπορική προστασία, είτε ως προς ομάδες πίεσης που , σε εθνικό επίπεδο, απαιτούν δρακόντια προστατευτικά μέτρα. Η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στην Επιτροπή Ε.Κ., στον τομέα της εμπορικής πολιτικής , δεν παραπέμπει άρα μόνον στη Συνθήκη (ΕΟΚ) και στην εύλογη επιθυμία της Επιτροπής Ε.Κ. για επέκταση του ρόλου της σαν οργανισμού , αλλά και σε τέτοιου είδους συμφέροντα των εθνικών διοικήσεων· συμβαδίζει δέ με μια παράλληλη κοινοτικοποίηση των δραστηριοτήτων των ομάδων πίεσης. Η ερμηνεία της εμπορικής αυτής πολιτικής της Ε.Κ. , που δεν μπορεί , όπως προκύπτει από τα οικονομικά δεδομένα , να χαρακτηρισθεί μονοσήμαντα προστατευτική, παραπέμπει όχι μόνον σε αντίρροπα

εθνικά και οικονομικο-κοινωνικά συμφέροντα αλλά και στη θεωρία γραφειοκρατικών οργανισμών : τα μέτρα αυτά λαμβάνονται , μέχρις ένα βαθμό,για το θεαθείναι, στα πλαίσια ενός παιχνιδιού αυτοεπιβεβαίωσης μέσω αντανακλάσεων. Η προηγούμενη διαπίστωση δεν αναιρεί την εμφάνιση ενός ιδιόμορφου κορπορατισμού στην Ε.Κ. , όπου διάφορα συμφέροντα επί μέρους ομάδων τείνουν να αποικήσουν τμήματα του Κοινοτικού μηχανισμού λήψης αποφάσεων που τους αφορούν.

Η παραπάνω εργασία αντλεί επίσης αλλά και φωτίζει την οικονομική θεωρία της προστασίας και της ανάπτυξης . Προκύπτει ότι τα μέτρα ποσοτικής προστασίας, αν και δεν ενδείκνυνται βάσει της οικονομικής θεωρίας του διεθνούς εμπορίου που πρεσβεύει δασμούς ή επιδοτήσεις,διότι σέβονται περισσότερο τους μηχανισμούς της αγοράς, προτιμώνται λόγω πολιτικών / θεσμικών σκοπιμοτήτων. Ανάλογοι λόγοι ερμηνεύουν και την συπύπαρξη ενός προστατευτικού καθεστώτος ποσοστώσεων με τον αυξανόμενο δασμολογικό αφοπλισμό. Όσον αφορά τις θεωρίες της ανά υξης,η περίπτωση των κλωστοϋφαντουργικών είναι ενδεικτική της επιτυχίας της εξωστρεφούς ανάπτυξης ορισμένων ΛΑΧ , ιδίως δε των NBX , που διεισδύσαν ραγδαία με τις εξαγωγές τους στις αγορές των ΑΧ. Αλλά η ανάπτυξη αυτή έχει τα όριά της,λόγω του προστατευτισμού που πυροδοτεί και λόγω της συνεχούς ανάγκης αναπροσανατολισμού των εξαγωγών που συνεπάγεται. Η περίπτωση των κλωστοϋφαντουργικών αποδεικνύει ακόμα ότι η σύνδεση των ΛΑΧ με τη διεθνή αγορά και,ειδικώτερα,με τις αγορές των ΑΧ δεν είναι αναπτυξιακά επιζήμια (όπως οι θεωρίες κέντρου - περιφέρειας πρεσβεύουν) ούτε συνεπάγεται πολιτική υποταγή των κρατικών εξουσιών τους : τουναντίον , οι εθνικές διοικήσεις των ΛΑΧ διαπραγματεύονται σθεναρά τα συμφέροντα των παραγωγών / εξαγωγέων τους,που κατά κανόνα αντιπροσωπεύουν το εγχώριο επιχειρηματικό κεφάλαιο.

Η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση , όπως προκύπτει από την εργασία αυτή, προωθείται αλλά δίχως να εξουδετερώνονται οι εθνικές εξουσίες. Εξ'άλλου , με την επίτευξη της ενιαίας αγοράς μετά το 1992, η εμπορική πολιτική της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας θα στερείται πλεόν της κατάτμησης των κοινοτικών ποσοστώσεων σε εθνικές / περιφερειακές και της δυνατότητας προσφυγής στο άρθρο 115. Συγχρόνως όμως αυξάνει και το διαπραγματευτικό βάρος της Ε.Κ. στη διεθνή σκηνή. Στο βαθμό που η πολιτική προστασίας στον κλάδο θα διτηρηθεί , κατά τη δεκαετία του 1990 , υπό την παρούσα μορφή - πράγμα αμφίβολο ενόψει των συζητήσεων στα πλαίσια του νέου γύρου της ΓΣΔΕ περί βαθμιαίας κατάργησης της ΠΙΣ - η Ε.Κ. θα πρέπει να χρησιμοποιήσει την κοινοτικοποίηση των ποσοστώσεων σαν ουσιώδη διαπραγματευτική παραχώρηση.

β. ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα εργασία αντλεί σε μεγάλο βαθμό από την εμπειρία του γράφοντος την περίοδο 1981 - 1988 που εργαζόταν στην Επιτροπή Ε.Κ. στα θέματα εμπορικής πολιτικής . Όσον αφορά πιό συγκεκριμένες πηγές της, πρέπει να αναφερθούν : οι στατιστικές εξωτερικού εμπορίου της Ε.Κ. για τις εμπορικές ροές, ενδοκοινοτικές και εξωκοινοτικές, της Ε.Κ. · οι στατιστικές EUROSTAT καθώς και οι στατιστικές της Γ.Δ. III (βιομηχανικών υποθέσεων) της Επιτροπής Ε.Κ., ιδίως για τα στοιχεία που αφορούν την απασχόληση / παραγωγή / ανεργία στον κλάδο· τα στοιχεία τηςGATT όσον αφορά τα διεθνή οικονομικά δεδομένα (παραγωγή, εμπόριο, μερίδια ΑΧ και ΛΑΧ) · τα στοιχεία της Γ.Δ. Ι όσον αφορά εξειδικευμένα θέματα όπως οι δασμολογικές προτιμήσεις ή η προσφυγή στο άρθρο 115 · τα στοιχεία όσον αφορά το Κοινωνικό και Περιφερειακό Ταμείο και το πρόγραμμα BRITE από τις αρμόδιες Γ.Δ. της Επιτροπής Ε.Κ. (V , XVI , XII αντιστοίχως).

Όσον αφορά τα νομικά - θεσμικά - πολιτικά δεδομένα, πέρα από τη σχετική βιβλιογραφία (άρθρα και περιοδικά , κυρίως στα αγγλικά) χρησιμοποιήθηκαν έγγραφα της Επιτροπής, του Συμβουλίου (Επιτροπή 113), του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της ΟΚΕ. Επίσης έγιναν συνεντεύξεις από τους αρμοδίους των διαφόρων ομάδων πίεσης, και ιδίως της COMITEXTIL .

Μ Ε Ρ Ο Σ Ι

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ Ι

Στα δύο Κεφάλαια της Εργασίας που απαρτίζουν το Μέρος Ι εξετάζονται, με τη βοήθεια των Πινάκων του Παραρτήματος, μια σειρά οικονομικά χαρακτηριστικά του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας και ειδών ένδυσης. Η εξέταση αυτή τόσο των γενικών και διεθνών δεδομένων (Κεφάλαιο 1) όσο και των στοιχείων ειδικώτερα πάνω στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Κεφάλαιο 2) θα μπορούσε αφ'εαυτής να αποτελέσει αντικείμενο ευρύτερης και βαθύτερης οικονομολογικής ανάλυσης. Η παρούσα εργασία περιορίζεται στο να παρουσιάσει τα χαρακτηριστικά που συμβάλλουν σε μια κατανόηση του κλάδου και των συναφών προβλημάτων εμπορικής πολιτικής που τίθενται τόσο διεθνώς όσο και ειδικά για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Γι'αυτό και πολλά απο τα στοιχεία που παρατίθενται, ιδίως στο Κεφάλαιο 2, όχι μόνον φωτίζουν πτυχές εμπορικής πολιτικής που εξετάζονται στην υπόλοιπη εργασία αλλά και, αντιστρόφως, αποκτούν ξεχωριστό ενδιαφέρον ειδωμένα υπο το φώς των μετέπειτα διαπιστώσεων. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, όσον αφορά τις τάσεις στην απασχόληση/παραγωγή στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, την ενδοκοινοτική κατανομή της παραγωγής και τις ενδοκοινοτικές ροές εμπορίου που εν πολλοίς εξηγούν τις πολιτικές διαφοροποιήσεις των Κρατών μελών. Αλλά ισχύει, επίσης, και για τις συνολικές εμπορικές ροές των οποίων η τάση αλλά και η κατανομή καθιστά απλοϊκό το μονοσήμαντο όρο "προστατευτισμός" με τον οποίο συχνά χαρακτηρίζεται η εμπορική πολιτική της Κοινότητας στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Ι-Α Γενικά Δεδομένα

Εδώ και πολλούς αιώνες οι άνθρωποι παράγουν κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, όπως πιστοποιούν τα ενδύματα αρχαίων πολιτισμών (Αιγυπτιακού, Ελληνικού, Ρωμαϊκού, Κινεζικού). Αλλαγές στην κλώση και ύφανση επήλθαν κατά τον Μεσαίωνα, αλλά μόνον απο τα τέλη του 18ου αιώνα αναπτύχθηκε, συγκεκριμένα στη Βρετανία, μία μεγάλης κλίμακας βιομηχανική παραγωγή βαμβακερών σε εργοστάσια: η Βιομηχανική Επανάσταση ήταν αρχικά κυρίως επανάσταση στη βαμβακοβιομηχανία, που βασίστηκε στο ότι η ένδυση αποτελεί πρωταρχική ανάγκη των ανθρώπων και στο σχετικά μικρό αρχικό επενδυτικό κόστος. Η άνθιση της Βρετανικής κλωστοϋφαντουργίας στα τέλη του 18ου και τις αρχές του 19ου αιώνα βασίστηκε επίσης σε μεγάλο βαθμό στις εξαγωγές σ'όλον τον κόσμο και ειδικώτερα στην Ινδία της οποίας οι εξαγωγές προς τη Βρετανία, κατά τον 18ο αιώνα, είχαν υπαχθεί σε απαγορευτικούς προστατευτικούς δασμούς. Κατά τον 19ο αιώνα και άλλες Ευρωπαϊκές χώρες ανέπτυξαν τον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας στο πρώτο στάδιο της βιομηχανικής τους ανάπτυξης. Μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο ακολούθησε η Ιαπωνία και μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο μία σειρά αναπτυσσομένων χωρών, ιδίως της Ανατολικής Ασίας, εμφανίστηκαν σαν σημαντικοί παραγωγοί κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. (1)

Στην εργασία αυτή ο όρος κλωστοϋφαντουργία χρησιμοποιείται υπο την ευρείαν έννοια : καλύπτει την παραγωγή νημάτων απο φυσικές ή χημικές ίνες, υφασμάτων και, στο τελικό στάδιο, ενδυμάτων και άλλων τελικών προϊόντων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπου ο όρος κλωστοϋφαντουργία νοείται με τη στενή έννοια (νηματουργία και υφαντουργία), αυτό καθίσταται σαφές από το ίδιο το κείμενο ή τον Πίνακα.

Στο σχεδιάγραμμα (Πίνακας 1-1 του Παραρτήματος) παρουσιάζονται τα κύρια στάδια επεξεργασίας του κλάδου, απο τις ίνες μέχρι τα τελικά προϊόντα (2)

Με τον όρο κλωστοϋφαντουργικό προϊόν νοείται κάθε προϊόν που παράγεται στο πρώτο ή δεύτερο στάδιο επεξεργασίας. Η εμπορική πολιτική της Κοινότητας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας, που εξετάζεται στην παρούσα εργασία, έχει τυπικά σαν αντικείμενο ένα υποσύνολο των εν λόγω προϊόντων : αφορά, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, νήματα, υφάσματα και τελικά προϊόντα απο βαμβάκι, μαλλί ή χημικές ίνες αποκλείοντας προϊόντα απο άλλες ίνες (όπως π.χ. μετάξι ή ραμί). Το βιομηχανικό στάδιο επεξεργασίας χημικών ινών θα μας απασχολήσει, εν μέρει μόνον, στα Κεφάλαια πάνω στην πολιτική ανταγωνισμού και αντι ντάμπινγκ.

Ενω η παραγωγή φυσικών ινών αποτελεί, κατ'ουσίαν, μέρος της αγροτικής παραγωγής, η παραγωγή χημικών ινών είναι κλάδος της χημικής βιομηχανίας και μάλιστα υψηλής έντασης κεφαλαίου. Τα ενδιάμεσα στάδια της αλυσίδας παραγωγής - νηματουργία και υφαντουργία - που αποτελούν τον επόμενο κρίκο, χαρακτηρίζονται και αυτά απο υψηλήν ένταση κεφαλαίου και μικρή συμμετοχή του κόστους εργασίας στο συνολικό κόστος.

Τουναντίον, τα τελικά στάδια παραγωγής, ιδίως δε τα έτοιμα ενδύματα, που μόνον μεταπολεμικά βιομηχανοποιούνται, χαρακτηρίζονται απο υψηλήν ένταση εργασίας, και, συνεπώς, σημαντική συμμετοχή του εργατικού κόστους στο συνολικό. Αυτό προκύπτει απο τον Πίνακα 1-2, που δίνει μίαν εικόνα της διάρθρωσης του κόστους παραγωγής εμφανίζοντας την κατανομή του συνολικού κόστους σε κόστος απόσβεσης, πρώτων υλών, ενέργειας και εργασίας για κάθε στάδιο επεξεργασίας.

I-Β Παγκόσμια Κατανάλωση και Τύποι Ινών

Η παγκόσμια κατανάλωση ινών - που αποτελεί ένα γενικό δείκτη της συνολικής κατανάλωσης κλωστοϋφαντουργικών - διπλασιάστηκε μεταξύ του 1960 και των αρχών της δεκαετίας του '80 περνώντας απο 15,5 σε πάνω απο 31 εκατ. τόννους ετησίως (Πίνακας 1-3).

Αυτό οφείλεται εν μέρει στη πληθυσμιακή αύξηση και εν μέρει στην αύξηση της κατά κεφαλήν κατανάλωσης ινών που συνόδευσε τη γενική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου : απο 5 κιλά/άτομο στις αρχές της δεκαετίας του 60, 7 κιλά/άτομο στις αρχές της δεκαετίας του 80 (Πίνακας 1-3). Ταυτόχρονα, εμφανίζεται μια σημαντική ανακατάταξη στα είδη των ινών : η συμμετοχή του βαμβακιού, του μαλλιού και των κυτταρινούχων ινών μειώνεται και αυξάνει σημαντική η συμμετοχή των συνθετικών ινών στην παγκόσμια κατανάλωση (Πίνακας 1-3) : στη δεκαετία του 80, το βαμβάκι αντιπροσωπεύει σχεδόν το μισό και οι συνθετικές ίνες σχεδόν το εν τρίτο της παγκόσμιας κατανάλωσης.

Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην υποκατάσταση του βαμβακιού απο ίνες/νήματα πολυεστέρας, της οποίας οι ιδιότητες καθώς και η τιμή επηρέασαν σημαντικά τον κλάδο κατά τη δεκαετία του 60 και 70. Στον Πίνακα 1-4 (3) συγκρίνονται οι διεθνείς τιμές ινών βαμβακιού και πολυεστέρας για την εν λόγω περίοδο και προκύπτει ότι οι ίνες πολυεστέρας γίνονται, κατά τη δεκαετία του 60, ανταγωνιστικές. Στα τέλη της δεκαετίας του 70, οικονομικοί λόγοι (αύξηση κόστους πολυεστέρας λόγω πετρελαϊκής κρίσης) και λόγοι μόδας ανακόπτουν αυτή τη πορεία υποκατάστασης.

Η παραγωγή μη φυσικών ινών (κυρίως πολυεστέρας και ακρυλικών) ενώ μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 60 ήταν συγκεντρωμένη στις αναπτυγμένες χώρες (Δυτική Ευρώπη, Β.Αμερική, Ιαπωνία) μετατοπίζεται κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 70 στις αναπτυσσόμενες χώρες, κυρίως της Ασίας (Πίνακας 1-5).

Οσον αφορά την τάση της συνολικής κατανάλωσης ινών μέχρι το έτος 2.000, προβλέπεται να φθάσει 50 εκατ. τόννους το έτος 2000 με αυξανόμενη συμμετοχή των αναπτυσσομένων χωρών και μικρή αύξηση της παραγωγής των αναπτυγμένων χωρών και ειδικώτερα της ΕΟΚ (Πίνακας 1-6).

Ι-Γ Διεθνείς τάσεις στην Παραγωγή και Απασχόληση στην Κλωστοϋφαντουργία

Κατά τις δεκαετίες του 50, 60 και 70 παρουσιάζεται μια σαφής μετατόπιση της παραγωγής και απασχόλησης του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας απο τις αναπτυγμένες στις αναπτυσσόμενες χώρες (Πίνακας 1-7). Συγκεκριμένα, ενώ στις αρχές της δεκαετίας του 50 το 82% της παραγωγής νημάτων/υφασμάτων και το 92% της παραγωγής ενδυμάτων στις οικονομίες αγοράς ήταν συγκεντρωμένο στις αναπτυγμένες χώρες, τα αντίστοιχα ποσοστά στις αρχές της δεκαετίας του 80 είναι 65% (νήματα/υφάσματα) και 75% (ένδυση).

Λόγω υποκατάστασης εργασίας και αύξησης παραγωγικότητας στις αναπτυγμένες χώρες, η τάση αυτή είναι ακόμα πιο έντονη στην απασχόληση : ενώ σχεδόν η μισή απασχόληση (του συνόλου των οικονομιών αγοράς) στη νηματουργία - υφαντουργία βρισκόταν, το 1953 στις αναπτυγμένες χώρες, η αντίστοιχη συμμετοχή το 1980 είναι το εν τέταρτο. Ανάλογα συμβαίνουν και στην απασχόληση στο τομέα της ένδυσης (απο 67% περνάει στο 39%). Οπως δείχνει ο ίδιος Πίνακας, παρόμοια τάση παρατηρείται στη μεταποίηση συνολικά, αλλά σε σαφώς μικρότερο βαθμό : η κλωστοϋφαντουργία αποτελεί κατ'εξοχήν κλάδο όπου σημειώνεται μια τέτοια μετατόπιση οικονομικής δραστηριότητας απο τις αναπτυγμένες στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Συγκρίνοντας τους ρυθμούς αύξησης της παραγωγής νημάτων/υφασμάτων αφ'ενός και ειδών ένδυσης αφ'ετέρου για την ίδια μεταπολεμική περίοδο (Πίνακας 1-8) προκύπτει ότι η διεθνής αυτή ανακατάταξη οφείλεται σε μια ταχύτερη ετήσια αύξηση της παραγωγής και απασχόλησης στις αναπτυσσόμενες χώρες καθώς και στις χώρες Κρατικού Εμπορίου απ'ότι στις αναπτυγμένες χώρες: οι τελευταίες εμφανίζουν μάλιστα, τη περίοδο 1973-82, μια μείωση τόσο της παραγωγής όσο και της απασχόλησης στη νηματουργία και στην ένδυση. Την προηγούμενη περίοδο μέχρι το 1973, οι αναπτυγμένες χώρες σημειώνουν μια μεγαλύτερη αύξηση στην παραγωγή απ'ότι στην απασχόληση (λόγω αυξημένης παραγωγικότητας) ιδίως στην νηματουργία/ υφαντουργία που καθίσταται κλάδος έντασης κεφαλαίου με αποτέλεσμα η παραγωγή να αυξάνει ενώ η απασχόληση μειώνεται. Οι συντελεστές αύξησης της κλωστοϋφαντουργίας των αναπτυσσομένων χωρών και των χωρών κρατικού εμπορίου είναι σχεδόν καθόλη τη μεταπολεμική περίοδο μεγαλύτεροι απ'ότι για τις αναπτυγμένες χώρες.
Συγκρίνοντας, εξάλλου, στους Πίνακες 1-7 και 1-8, τα δεδομένα μέσα στις ομάδες χωρών προκύπτει ότι, ιδίως τη δεκαετία του 70, η κάμψη της κλωστοϋφαντουργίας στις χώρες της ΕΟΚ είναι ιδιαίτερα αισθητή. Τουναντίον, ιδίως τα πρώτα χρόνια, η Ιαπωνία σημειώνει σημαντικότατη αύξηση τόσο στην παραγωγή όσο και στην απασχόληση στον κλάδο.

Εξετάζοντας (Πίνακας 1-9) το ειδικό οικονομικό βάρος της κλωστοϋφαντουργίας στη συνολική μεταποίηση για τις οικονομίες αγοράς προκύπτει ότι η σχετική σημασία του κλάδου τείνει να μειωθεί για τις αναπτυγμένες αλλά και για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Για τις τελευταίες, ωστόσο, ο κλάδος συνεχίζει στις αρχές της δεκαετίας του 80 να αντιπροσωπεύει πάνω απο το εν τρίτον της συνολικής απασχόλησης στη μεταποίηση και πάνω απο το 15% της μεταποιητικής παραγωγής, ενώ τουναντίον για τις αναπτυγμένες χώρες αντιπροσωπεύει το 13% της απασχόλησης και μόνον το 7% της μεταποιητικής παραγωγής.

Οσον αφορά την εξέλιξη της τελικής κατανάλωσης ενδυμάτων, όπως προκύπτει απο τον Πίνακα 1-10, ο μέσος ρυθμός αύξησής της στις αναπτυγμένες χώρες είναι θετικός αν και για την ΕΟΚ και, ιδίως, την Ιαπωνία υστερεί του ρυθμού αύξησης της συνολικής κατανάλωσης ενώ αντιθέτως για τις ΗΠΑ συχνά τον υπερβαίνει.

Ι-Δ Εμπορικές ροές

Απο τα παραπάνω διαφαίνεται ότι για τις αναπτυγμένες χώρες, η αύξηση της παραγωγής υστερεί έναντι της αύξησης της κατανάλωσης : ένα όλο και μεγαλύτερο μέρος της κατανάλωσης κλωστοϋφαντουργικών κατά τις δεκαετίες του 60 και 70 καλύφθηκε απο εισαγωγές. Πράγματι, στη δεκαετία του 60 και του 70 οι αναπτυγμένες χώρες αυξάνουν σημαντικά τις εισαγωγές τους νημάτων, υφασμάτων και ιδίως ενδυμάτων απο τις αναπτυσσόμενες χώρες : οι τελευταίες, κυρίως δε η Ασία και Ν.Ευρώπη, βλέπουν το ποσοστιαίο μερίδιό τους στις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών των αναπτυγμένων χωρών να ανεβαίνει σημαντικά, ιδίως για τα είδη ένδυσης.

Αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής είναι η αύξηση του ειδικού βάρους των ειδών ένδυσης στην συνολική αξία των εξαγωγών ορισμένων αναπτυσσομένων χωρών.

Ο Πίνακας 1-11 δείχνει σε γενικές γραμμές την εξέλιξη, κατά τη περίοδο 1955-1987 του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Παρατηρείται μια σημαντικότατη αύξηση των συναλλαγών που για μεν τα είδη κλωστοϋφαντουργίας περνούν απο 4 (το 1955) στα 58 (το 1987) δισ. δολλάρια ενώ για τα είδη ένδυσης η αύξηση είναι ακόμα πιο σημαντική : απο λιγώτερο απο 1 σε πάνω απο 60 δισ. δολλάρια. (Σημειωτέον ότι, οι παραπάνω τάσεις δεν συμπεριλαμβάνουν το εμπόριο μεταξύ Κρατών μελών της Κοινότητας με αποτέλεσμα, ιδίως μετά την τελευταία διεύρυνση, τα στοιχεία αυτά να μην συμπεριλαμβάνουν πλέον τις σημαντικές εξαγωγές της Πορτογαλίας και Ισπανίας προς την υπόλοιπη Κοινότητα. Επίσης, τα στοιχεία αυτά επηρεάζονται απο τις διακυμάνσεις της ισοτιμίας του δολλαρίου).

Η εξέλιξη της κατανομής των παγκοσμίων εξαγωγών και εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά (Πίνακας 1-11): το μερίδιο των αναπτυγμένων χωρών στις παγκόσμιες εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών τείνει να μειωθεί για τα είδη κλωστοϋφαντουργίας και, ακόμα περισσότερο, για τα είδη ένδυσης, ενώ αυξάνουν αντιστοίχως τα μερίδια των αναπτυσσομένων χωρών. (Η αντιστροφή αυτής της τάσης το 1987, ιδίως για τα είδη ένδυσης, αντανακλά την προαναφερθείσα διεύρυνση της Κοινότητας και την συνακόλουθη στατιστική ανακατάταξη της Ισπανίας και Πορτογαλίας). Για τις εξαγωγές έχουμε αύξηση του μεριδίου των αναπτυσσομένων χωρών, ιδίως για τα είδη ένδυσης : οι χώρες αυτές απορροφούν το 1987 πάνω απο 50% και πάνω απο 80% του παγκοσμίου εμπορίου ειδών κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης αντιστοίχως.
Σαν αποτέλεσμα των παραπάνω τάσεων, τα είδη ένδυσης ξεπέρασαν τα είδη κλωστοϋφαντουργίας σε σημασία στο διεθνές εμπόριο και σημείωσαν αύξηση του μεριδίου τους στις παγκόσμιες ανταλλαγές βιομηχανικών προϊόντων απο λιγώτερο απο 2% το 1955 σε πάνω απο 4% το 1987. Αντίθετα, το εμπόριο σε είδη κλωστοϋφαντουργίας αυξήθηκε με βραδύτερο ρυθμό απο ότι το διεθνές εμπόριο βιομηχανικών προϊόντων με αποτέλεσμα το μερίδιό του να μειωθεί απο 11% το 1955 σε 4% το 1987.

Στο σύνολό τους, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα αντιπροσωπεύουν σχεδόν το εν δέκατο του διεθνούς εμπορίου μεταποιημένων προϊόντων (4).

Οι κυριώτερες χώρες εισαγωγής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (Πίνακας 1-12) είναι η ΕΟΚ και οι ΗΠΑ που απορροφούν, αντιστοίχως, η μεν ΕΟΚ 7.9 δισ. δολλάρια (είδη κλωστοϋφαντουργίας) και 10.9 δισ. δολλάρια (είδη ένδυσης) οι δε ΗΠΑ 5.3 δισ. δολλάρια (είδη κλωστοϋφαντουργίας) και 17.2 δισ. δολλάρια (είδη ένδυσης) (1987). Απο κοινού οι δύο αυτές οικονομικές ενότητες απορροφούν πάνω απο το έν τέταρτον των παγκοσμίων εισαγωγών ειδών κλωστοϋφαντουργίας και πάνω απο τις μισές παγκόσμιες εισαγωγές ειδών ένδυσης (1986).

Οσον αφορά ειδικώτερα τις αναπτυσσόμενες χώρες (συμπεριλαμβανομένης και της Κίνας) η ΕΟΚ και οι ΗΠΑ απορροφούν πάνω απο το 30% των εξαγωγών των ειδών κλωστοϋφαντουργίας και πάνω απο τα τρία τέταρτα των εξαγωγών τους σε είδη ένδυσης. (5).

Η οικονομική αυτή σημασία μεταφράζεται, προφανώς, και σε μεγάλο διαπραγματευτικό βάρος της ΕΟΚ και των ΗΠΑ στις διεθνείς ρυθμίσεις πάνω στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών.

Οσον αφορά τις κυριώτερες χώρες εξαγωγής παρατηρείται ότι η Λ.Δ.Κίνας, η Ν.Κορέα και το Χόνγκ Κόνγκ που κατέχουν διεθνώς τις πρώτες θέσεις (Πίνακας 1-12), διαφοροποιούνται σημαντικά όσον αφορά το ισοζύγιό τους : για τη Ν.Κορέα οι εισαγωγές είναι αμελητέες, με αποτέλεσμα οι εξαγωγές να αντιστοιχούν κατ'ουσίαν στο πλεόνασμα. (Αυτό ισχύει, σημειωτέον και για το Πακιστάν και την Τουρκία).

Αντίθετα, για τη Λ.Δ.Κίνας υπάρχουν εισαγωγές ειδών κλωστοϋφαντουργίας (αλλά σαφώς χαμηλότερες απο τις εξαγωγές) και αμελητέες εισαγωγές ειδών ένδυσης. Τέλος, το Χόνγκ Κόνγκ σε αντίθεση με τις άλλες δύο χώρες, χαρακτηρίζεται από πλεόνασμα για τα είδη ένδυσης, όπου οι εξαγωγές είναι σημαντικότατες, ενώ εισάγονται, για περαιτέρω επεξεργασίας, μεγάλες ποσότητες ειδών κλωστοϋφαντουργίας.

Συγκρίνοντας (Πίνακας 1-13) το μερίδιο που καταλαμβάνουν τα εισαγόμενα κλωστοϋφαντουργικά στην συνολική εσωτερική κατανάλωση - το ποσοστό διείσδυσης των εισαγωγών - προκύπτει ότι η ΕΟΚ είχε, το 1985 υψηλότερη διείσδυση (38%) απ'ότι οι ΗΠΑ (29%) και η Ιαπωνία (23%) ενώ τρείς χαρακτηριστικές αναπτυσσόμενες χώρες (Κίνα, Ινδία, Βραζιλία) είχαν αμελητέες εισαγωγές (κάτω απο 1%). Το ποσοστό διείσδυσης αποτελεί ουσιαστικό δείκτη, συνολικά ή για συγκεκριμένα προϊόντα, του ειδικού βάρους και της επίδρασης των εισαγωγών στην αγορά.

Ετσι, σε σύγκριση με τις αρχές της δεκαετίας του 1970, ενώ η παγκόσμια παραγωγή ειδών κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης παρουσίασε αύξηση, στην Κοινότητα παρουσίασε κάμψη - ιδίως για τα είδη ένδυσης - ενώ στις αναπτυσσόμενες χώρες, κυρίως δε της Ασίας, σημειώθηκε θεαματική άνοδος (Πίνακας 1-14).

I-E Κεφαλαιουχικός Εξοπλισμός

Οσον αφορά τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, παρατηρήθηκε μεταπολεμικά μια σημαντική τεχνολογική πρόοδος που κατέστησε τη νηματουργία και υφαντουργία υψηλής έντασης κεφαλαίου (λ.χ. με την εγκατάσταση αυτομάτων αργαλειών). Απο τον Πίνακα 1-15 φαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει σχετικά περισσότερα σύγχρονα μηχανήματα απ'ότι η Β.Αμερική και, ακόμα περισσότερο, η Ασία. (Υπάρχουν, ωστόσο, πολύ σύγχρονες εγκαταστάσεις σε ορισμένες Ασιατικές χώρες όπως λ.χ. η Ν.Κορέα ή η Ταϊβάν). Με την υψηλή αυτή ένταση κεφαλαίου, η Ευρωπαϊκή νηματουργία/υφαντουργία μπορεί να ανταγωνισθεί διεθνώς επι ίσοις όροις, υπο την προϋπόθεση ότι οι τρίτες χώρες δεν κάνουν ντάμπινγκ ή δεν δίνουν επιδοτήσεις.
Σημειωτέον ότι οι επενδύσεις για τα παραπάνω μηχανήματα έχουν κόστος της τάξης των 3 εκατ. Ε.Λ.Μ ανά θέση εργασίας (στα κλωστήρια ή υφαντήρια) (6).

Παράλληλα με το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών αναπτύχθηκε, κατά τη δεκαετία του 60 και 70 και το εμπόριο κεφαλαιουχικού εξοπλισμού (αργαλειών, πλεκτομηχανών κ.ά.) που παράγουν κυρίως οι αναπτυγμένες χώρες. Στον Πίνακα 1-16 φαίνονται οι εξαγωγές κατά τις δεκαετίες του 60 και 70 τέτοιου εξοπλισμού απο τις επτά σημαντικότερες χώρες παραγωγής : δεσπόζουσα θέση κατέχουν η Ομοσπ. Γερμανία και η Ελβετία, που αύξησαν σημαντικά τις εξαγωγές τους κατά την εικοσαετία 1962-82 καθώς και το μερίδιό τους που το 1982 ανερχόταν, αντιστοίχως, στο 33% και 21% των συνολικών εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών μηχανών των αναπτυγμένων χωρών. Μικρότερο μερίδιο κατέχουν (13% και 10% αντιστοίχως) η Ιαπωνία και Ιταλία που παρουσίασαν και αυτές σημαντική αύξηση των εξαγωγών τους ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ και η Γαλλία έχουν σχετικά μικρότερη συμμετοχή.

I-ΣΤ Το Εργατικό Κόστος στην Κλωστοϋφαντουργία : Διεθνής σύγκριση

Οπως διαπιστώθηκε παραπάνω, το εργατικό κόστος έχει σημασία στη διαμόρφωση του τελικού κόστους παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, είναι δε αποφασιστικό για τα είδη ένδυσης. Στη διαφορά αυτή αποδίδεται κατά κανόνα η σημαντική αύξηση των εξαγωγών των αναπτυσσομένων χωρών. Ο Πίνακας 1-17 παρουσιάζει μια διεθνή σύγκριση του ωριαίου εργατικού κόστους στον κλάδο : το υψηλότερο κόστος, το 1988, έχουν οι Ευρωπαϊκές χώρες (11-17 δολλάρια ανά ώρα) και η Ιαπωνία. Για την τελευταία, η σημαντική αύξηση σε σχέση με το 1984 αντανακλά εν μέρει την ανατίμηση του γιέν.

Αντιστρόφως, η υποτίμηση του δολλαρίου εξηγεί το ότι οι ΗΠΑ (και ο Καναδάς) εμφανίζονται το 1988 με σχετικά χαμηλό εργατό κόστος σε σχέση με το 1984 (9-11 δολλάρια ανά ώρα). Απο τις χώρες της ΕΟΚ, η Ελλάδα και ιδίως η Πορτογαλία έχουν τις χαμηλότερες ωριαίες αποδοχές (4,5 και 2,2 δολλάρια ανά ώρα αντιστοίχως) : για την τελευταία, το εργατικό κόστος είναι χαμηλότερο ή αντίστοιχο με αυτό της Ταϊβάν, της Ν.Κορέας, της Τυνησίας και του Χόνγκ Κόνγκ. Αξιοσημείωτο είναι το πολύ χαμηλότερο εργατικό κόστος της Τουρκίας (1 δολλάριο ανά ώρα) ενώ στο κατώτατο άκρο (0,2 - 0,5 δολλάρια ανά ώρα) τοποθετούνται η Ινδονησία, η Κίνα, η Σρι Λάνκα, το Πακιστάν και η Αίγυπτος.

Απο τα παραπάνω προκύπτει ότι οι διεθνείς διαφορές στο εργατικό κόστος κυμαίνονται σημαντικότατα : το 1988, το εργατικό κόστος στις Χώρες της Βορείου Ευρώπης είναι τριπλάσιο απ'ότι στην Ελλάδα, επταπλάσιο απ'ότι στην Πορτογαλία, δεκαπενταπλάσιο απο την Τουρκία και πάνω απο πενήντα φορές μεγαλύτερο απ'ότι στη Λ.Δ.Κίνας. Οι διεθνείς ανακατατάξεις στην ανταγωνιστικότητα μεταξύ 1984-1988 είναι εξάλλου ενδεικτικές : εν πολλοίς λόγω συναλλαγματικών διακυμάνσεων, οι Ευρωπαϊκές Χώρες και η Ιαπωνία καθίστανται λιγώτερο ανταγωνιστικές απο τις ΗΠΑ.

Τουναντίον άλλες χώρες όπως η Αίγυπτος, το Πακιστάν, η Ινδονησία και η Τουρκία αυξάνουν το περιθώριο ανταγωνιστικότητάς τους ως προς τις ΗΠΑ (και a fortiori, ως προς την Ευρώπη)· άλλες χώρες, όπως της Νοτιοανατολικής Ασίας, διατηρούν την ανταγωνιστικότητά τους ως προς τις ΗΠΑ στα ίδια επίπεδα. Συνολικά η ψαλλίδα ανάμεσα στις κατώτατες και τις ανώτατες αποδοχές σημειώνει σημαντική αύξηση, εντείνοντας περαιτέρω τις διαφορές ανταγωνιστικότητας και πιέζοντας, συνεπώς, προς μετατοπίσεις παραγωγικών δραστηριοτήτων έντασης εργασίας - όπως τα ενδύματα - όχι μόνον απο τις αναπτυγμένες στις αναπτυσσόμενες χώρες γενικά αλλά και μέσα σε ομάδες χωρ ών (όπως μέσα στην ΕΟΚ ή όπως ανάμεσα στις Ασιατικές Χώρες).

I-Z Το συγκριτικό πλεονέκτημα των λιγώτερο αναπτυγμένων χωρών

Η σημαντική διαφορά στο κόστος εργασίας που αναφέρθηκε παραπάνω πράγματι προσδίδει κατ'αρχήν, στις αναπτυσσόμενες χώρες ένα συγκριτικό πλεονέκτημα. Αλλά πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα : σε ορισμένους τομείς, όπως η παραγωγή χημικών ινών και νημάτων η παραγωγή είναι αναγκαστικά έντασης κεφαλαίου και οι αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως δε οι νέες βιομηχανικές χώρες, επιλέγουν την προηγμένη τεχνολογία. Για τη νηματουργία και υφαντουργία, εξάλλου, η αυξανόμενη επένδυση των αναπτυγμένων χωρών μετά τον πόλεμο κατέστησαν τον κλάδο μεγαλύτερης έντασης κεφαλαίου απ'ότι ο μέσος όρος της μεταποίησης συνολικά με αποτέλεσμα ο εργάτης της κλωστοϋφαντουργίας στις χώρες αυτές (π.χ. ΗΠΑ) να είναι 5-7 φορές παραγωγικότερος απο τον αντίστοιχο στις αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπρόσθετα, το κόστος της πρώτης ύλης (λ.χ. βαμβάκι) στο βαθμό που αυτή αγοράζεται διεθνώς είναι το ίδιο για όλες τις χώρες, εκτός εαν υπάρχει εγχώρια παραγωγή που διατίθεται στο εσωτερικό της χώρας σε επιδοτούμενη τιμή (λ.χ. Ινδία, Πακιστάν). Τέλος το κόστος της ενέργειας είναι σημαντικό στις πρώτες φάσεις παραγωγής ινών - υφασμάτων, ιδίως για μη φυσικές ίνες, πράγμα που διεθνώς έχει ευνοήσει, ιδίως στις αρχές της δεκαετίας του 80, τις Αμερικανικές εξαγωγές.
Ετσι, το συγκριτικό πλεονέκτημα, λόγω κόστους εργασίας, των αναπτυσσομένων χωρών συγκεντρώνεται στα είδη ένδυσης : η πλεκτική και, ιδιαίτερα, η ραπτική τεχνολογία δεν είναι ούτε ακριβή ούτε προηγμένη και οι αποδοχές σε συνδυασμό με τις ετήσιες εργάσιμες ώρες (που υπολογίζονται σε 30% υψηλότερες στη Ν.Κορέα και το Χόνγκ Κόνγκ απ'ότι στην Ευρώπη) παίζουν καθοριστικό ρόλο. (8)

Για τον τομέα των ενδυμάτων η μόνη προοπτική μείωσης του τεραστίου συγκριτικού (αλλά και απολύτου) πλεονεκτήματος των αναπτυσσομένων χωρών είναι μία επαναστατική αυτοματοποίηση ρομποτοποίηση - (τεχνολογία που προωθούν οι Ιάπωνες) - σε συνδυασμό με την εφαρμογή (όπως π.χ. απο την BENETON) ενός συστήματος "Quick Response" που, με τη βοήθεια της πληροφορικής, να συνδέει άμεσα και καθημερινά τη ζήτηση με τη παραγωγή, μειώνοντας δραστικά τα αποθέματα και τα συναφή κόστη λειτουργίας. Μια τέτοια επαναστατική εφαρμογή της μικροηλεκτρονικής στην παραγωγή ενδυμάτων θα μπορούσε μακροπρόθεσμα, ακόμα και να αντιστρέψει τους σημερινούς όρους μετατοπίζοντας το συγκριτικό πλεονέκτημα στις αναπτυγμένες χώρες. (9)

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 1

(1) E.HOBSBAWM : Industry and Empire, Penguin, London 1973

GATT : Textile and Clothing in the World Economy, Geneva, 1984

Επίσης, T.HOWELL, W.NOELLERT, E.FRANGEDAKIS, R.MOORE, A.WOLFF : The Textiles and Apparel Trade Crisis, Dewey Balantine, Washington 1985.

(2) Στους Πίνακες ο μεν πρώτος αριθμός αντιστοιχεί στο Κεφάλαιο με το οποίο σχετίζεται, ο δε δεύτερος αριθμός είναι ο αύξων αριθμός των Πινάκων κάθε Κεφαλαίου.

(3) Οι Πίνακες που βασίζονται στην ειδική μελέτη της ΓΣΔΕ του 1984 (GATT Study on Textiles and Clothing, Spec (84) 24) φθάνουν μέχρι το 1982.

Εκτοτε δεν υπήρξε ανάλογη έκθεση της γραμματείας της GATT.

(4) GATT; Spec (84) 24 και COM TEX/W/210

(5) GATT: COM TEX/W/197., COM TEX/W/210

(6) Βάσει συζητήσεων με τους κ.κ. Ruitsaert (G.D III) και Blum (COMITEXTIL)

(7) D.DAS "Dismantling the MFA", Journal of World Trade Law, 1985, pp 67-75.

(8) DAS, op. cit.

(9) Η παρατήρηση αυτή βασίζεται σε συζήτηση με τον Κο BLUM, γραμματέα της COMITEXTIL. Επίσης, K.HOFFMAN :"Clothing, Chips and Competitive Advantage : The impact of Microelectronics on Trade and Production in the Garment Industry", World Development, 1985, pp 380-390.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ ΕΟΚ

Στο Κεφάλαιο αυτό εξετάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά και οι τάσεις στην κατανάλωση, παραγωγή, απασχόληση και εμπορία κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων στην ΕΟΚ καθώς και οι ενδοκοινοτικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα κράτη μέλη.

2-Α Κατανάλωση, Παραγωγή και Απασχόληση

Απο τα μέσα της δεκαετίας του 70 ήδη, παρατηρείται στην Κοινότητα μια σχετικά μικρή αύξηση της κατανάλωσης κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Η τάση αυτή μπορεί να αποδοθεί σε τρείς βασικούς παράγοντες : (Α) στο δημογραφικό, δηλαδή στη μικρή αύξηση του πληθυσμού, (Β) στη γενικευμένη μικρή αύξηση του πραγματικού εισοδήματος σαν αποτέλεσμα της πετρελαϊκής κρίσης αλλά και της συνολικής οικονομικής δυσπραγίας, (Γ) στη σχετικά μικρή ελαστικότητα εισοδήματος που χαρακτηρίζει, στις αναπτυγμένες χώρες και ειδικά στην ΕΟΚ τη ζήτηση κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Η τάση αυτή εντάσσεται εξάλλου σε μια γενικώτερη σταδιακή μεταβολή στη γεωγραφική κατανομή των αγορών κλωστοϋφαντουργικών : ενώ το 1973 οι αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες αντιπροσωπεύουν περί το 50% της τελικής παγκόσμιας κατανάλωσης κλωστοϋφαντουργικών ινών, το 2000 υπολογίζεται ότι δεν θα αντιπροσωπεύουν πάνω απο 35% (1).

Οπως προκύπτει απο τον Πίνακα 2-1, η φαινομενική κατανάλωση προϊόντων ΠΙΣ (δηλ. κλωστοϋφαντουργικών ειδών απο βαμβάκι, μαλλί ή χημικές ίνες) παρουσιάζει κάποια στασιμότητα.
Η παραγωγή εξάλλου, κλωστοϋφαντουργικών στην Κοινότητα, που μέχρι το 1974 υπερκάλυπτε την κατανάλωση, απο το 1975 και μετά σταθερά υστερεί ως πρός την κατανάλωση.

Οι Πίνακες 2-2 και 2-3 εμφανίζουν τους βασικούς οικονομικούς δείκτες αντιστοίχως, για τη στενώς νοουμένη κλωστοϋφαντουργία (νηματουργία - υφαντουργία - πλεκτοβιομηχανία - ταπητουργία) και για τη βιομηχανία ετοίμων ενδυμάτων. Για την κλωστοϋφαντουργία σημειώνεται μια αύξηση της κατανάλωσης της τάξης του 42% που αντιστοιχεί σε μια ισοδύναμη αύξηση της παραγωγής (σε τρέχουσες τιμές). Τουναντίον, τόσο οι εισαγωγές (+65%) όσο και οι εξαγωγές (+74%) της Κοινότητας αυξάνουν σημαντικά για την ίδια περίοδο. Αυτό σημαίνει ότι αυξάνει και η διείσδυση των εισαγωγών στην αγορά της Κοινότητας : ενώ το 1980 απορροφούσαν το 16%, το 1987 απορροφούν το 19% της Κοινοτικής κατανάλωσης του κλάδου. (Ο παραπάνω πίνακας ωστόσο χρειάζεται προσεκτική ανάγνωση λόγω της ένταξης το 1981 της Ελλάδας και το 1987 της Ισπανίας και Πορτογαλίας και, δευτερευόντως, επειδή περιλαμβάνει το σύνολο των ινών).

Οσον αφορά την απασχόληση, φαίνεται μια σαφής μείωσή της (-17%) (πάνω απο 300.000 απώλειες θέσεων εργασίας την περίοδο 1980-87). Σημειώνεται, παράλληλα μείωση (-16%) του αριθμού των επιχειρήσεων που απασχολούν πάνω απο 20 άτομα.
Τέλος, οι εξαγωγές υστερούν ως πρός τις εισαγωγές δημιουργώντας ένα μόνιμο σχεδόν εμπορικό έλλειμα.

Η εικόνα για τον κλάδο των ετοίμων ενδυμάτων είναι ανάλογη (αν και στην περίπτωση αυτή συμπεριλαμβάνονται η Ισπανία και η Πορτογαλία για τα έτη 1984-86).

Η κατανάλωση των ειδών ένδυσης αυξάνει κάπως ταχύτερα απο την παραγωγή (+52% έναντι +35% σε τρέχουσες τιμές) ενώ οι εξωκοινοτικές εισαγωγές (+61%) και εξαγωγές (+143%) αυξάνουν ταχύτερα. Ο βαθμός διείσδυσης των εισαγωγών παραμένει περίπου σταθερός γύρω στο 15%. Η απασχόληση, εξάλλου, σημειώνει μείωση (-14%) : σημειώνεται απώλεια 170.000 θέσεων εργασίας.

Τόσο για την κλωστοϋφαντουργία όσο και για την ένδυση εξάλλου, η παραγωγή σε σταθερές τιμές σημειώνει κάμψη η οποία όμως συγκρινόμενη με την κατά πολύ σημαντικότερη μείωση της απασχόλησης δείχνει ότι η παραγωγικότητα αυξάνει.

Απο μια πιο αναλυτική εξέταση των τάσεων στην παραγωγή και την απασχόληση για την κλωστοϋφαντουργία (NACE 43) και τα είδη ένδυσης (NACE 453), κατά κράτος μέλος (Πίνακες 2-4 και 2-5) προκύπτει η εξής εικόνα. Κατά τη δεκαετία 1977-87 (Πίνακας 2-4A) ορισμένα κράτη μέλη αύξησαν την παραγωγή τους ειδών κλωστοϋφαντουργίας (πρώτιστα η Πορτογαλία και η Δανία, δευτερευόντως η Ελλάδα, η Ιταλία και το Βέλγιο). Τουναντίον τα άλλα Κράτη μέλη είτε διατήρησαν την παραγωγή τους στα ίδια επίπεδα, με κάποια κάμψη την περίοδο 1981-84 (π.χ. Ισπανία) είτε παρουσιάζουν το 1987 κάμψη της παραγωγής ως πρός την περίοδο 1977-79 (π.χ. Γαλλία).
Οσον αφορά τα είδη ένδυσης (Πίνακας 2-5A) η εικόνα είναι η ακόλουθη : η συνολική κάμψη στην παραγωγή κατά τη δεκαετία 1977-87 είναι περίπου 15% και είναι ιδιαίτερα έντονη για τη Γερμανία, την Ολλανδία, την Ισπανία και την Ελλάδα ενώ αντίθετα, σε άλλα κράτη μέλη (Ιταλία) η κάμψη είναι μικρότερη και, τέλος, σε άλλα (Ιρλανδία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο) παρουσιάζεται σταθερότητα ή και ανάκαμψη.

Η εξέλιξη, κατά Κράτος μέλος, της απασχόλησης (Πίνακες 2-4B, 2-5B) στους δύο εν λόγω κλάδους τη δεκαετία 1976-86 παρουσιάζει εξάλλου, τα εξής χαρακτηριστικά : η μείωση για το σύνολο της Κοινότητας είναι 39% για την κλωστοϋφαντουργία (NACE 43) και 35% για τα είδη ένδυσης (NACE 453), η δε κατανομή της απώλειας θέσεων απασχόλησης διαφέρει ανάλογα με το Κράτος μέλος.

Οσον αφορά την κλωστοϋφαντουργία η μείωση της απασχόλησης είναι σημαντική στην Ολλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιταλία (πάνω απο τον μέσο όρο), ακολουθεί περίπου τον μέσο όρο στη Γερμανία, τη Γαλλία, το Βέλγιο και την Ολλανδία ενώ είναι αμελητέα για τη Δανία. Στην Ελλάδα και τη Πορτογαλία, τουναντίον, παρουσιάζεται κάποια μικρή αύξηση της απασχόλησης.

Ανάλογα ισχύουν και στον τομέα των έτοιμων ενδυμάτων : στην Ολλανδία, το Βέλγιο και την Ιταλία σημειώνεται πολύ μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης, ενώ η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο ακολουθούν τον Κοινοτικό μέσο όρο και η Γαλλία, Ιρλανδία και Δανία σημειώνουν σχετικά μικρή κάμψη. Στην Ελλάδα και τη Πορτογαλία, τουναντίον, η απασχόληση εμφανίζεται αυξημένη. (Οι παραπάνω τάσεις, ιδίως όσον αφορά την Ιταλία, την Ελλάδα και τη Πορτογαλία, πρέπει να αντιμετωπίζονται με κάποια επιφύλαξη διότι αφορούν επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω απο 20 άτομα).

Οι ουσιώδεις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα Κράτη μέλη της Κοινότητας όσον αφορά τη σημασία του κλάδου των κλωστοϋφαντουργικών παρουσιάζονται στον Πίνακα 2-6. Για το σύνολο της ΕΟΚ (9) η κλωστοϋφαντουργία (NACE 43) αντιπροσωπεύει 5,1% της απασχόλησης και 3,7% της προστιθέμενης αξίας της μεταποιητικής βιομηχανίας ενώ για τα έτοιμα ενδύματα τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής είναι 3,6% και 2%.
Αλλά για ορισμένα κράτη μέλη, και όλως ιδιαιτέρως για την Ελλάδα και τη Πορτογαλία η συμμετοχή είναι πολύ μεγάλη : για την Ελλάδα η μεν κλωστοϋφαντουργία απασχολεί 18.8% των εργαζομένων στη μεταποίηση, τα δε έτοιμα ενδύματα 8%, ενώ για τη Πορτογαλία τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 20,8% και 6,5%.

Ανάλογη είναι η εικόνα και όσον αφορά τους δείκτες βάσει της προστιθέμενης αξίας. Απο τα άλλα Κράτη μέλη σχετικά μεγάλο ειδικό βάρος έχουν τα κλωστοϋφαντουργικά για το Βέλγιο, την Ιρλανδία, την Ιταλία και την Ισπανία ενώ για τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο το ειδικό βάρος των κλωστοϋφαντουργικών αντιστοιχεί περίπου στον Κοινοτικό μέσο όρο και για την Ολλανδία, τη Δανία και την Ομοσπονδιακή Γερμανία η σημασία του κλάδου είναι πολύ μικρότερη.

Ανάλογη είναι και η εικόνα που προκύπτει ειδικώτερα για τα πλεκτά (NACE 436) που αποτελούν σημαντικό μέρος της κλωστοϋφαντουργίας (NACE 43).
Τα δεδομένα αυτή εξηγούν σε μεγάλο βαθμό τις διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα Κράτη μέλη στα θέματα εμπορικής πολιτικής που θα εξεταστούν στα παρακάτω κεφάλαια : Τα Κράτη μέλη με σημαντική παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών (σε απόλυτους αριθμούς αλλά κυρίως σε σχέση με την υπόλοιπη οικονομική τους δραστηριότητα) είναι πολύ πιο ευαίσθητα και επιζητούν πολύ περισσότερο την προστασία απο άλλα στα οποία ο κλάδος είτε είναι, απο παράδοση, μικρής σημασίας, είτε έχει ήδη συρρικνωθεί.

Πιο συγκεκριμένα, εξετάζοντας (Πίνακες 2-7 ,2-8) την παραγωγή, ανά Κράτος μέλος, των οκτώ προϊόντων της κατ'εξοχήν σημαντικής, στα πλαίσια της εμπορικής πολιτικής, Ομάδας Ι κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (νήματα, ύφάσματα, T-shirts, πουλόβερ, παντελόνια, μπλούζες, πουκάμισα) προκύπτει μια πλήρης εικόνα της κατανομής της παραγωγής μέσα στην Κοινότητα : το μερίδιο της Ιταλίας στην κοινοτική παραγωγή είναι μεγάλο, ιδιαίτερα για τα πουλόβερ (Κατηγορία 5) όπου υπερβαίνει το 60%. Μόνον στη κατηγορία 4 (T-shirts) η συμμετοχή της Ιταλίας είναι σχετικά μικρή. Η συμμετοχή της Γερμανίας είναι μεγάλη (πάνω απο 20%) κυρίως για τα νήματα και υφάσματα, αλλά και για τα T-shirts. Η συμμετοχή της Γαλλίας είναι περί το 15% για τα περισσότερα είδη, εκτός απο τα πουλόβερ και τις μπλούζες, όπου είναι μικρή και μειώνεται. Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει σχετικά μεγάλη και αυξανόμενη συμμετοχή στην παραγωγή πουκαμίσων και παντελονιών. Από τα μικρότερα Κράτη μέλη σημειώνεται η σημαντική συμμετοχή της Πορτογαλίας σε όλα τα είδη και ιδιαίτερα στα πουκάμισα όπου υπερβαίνει το 20% της κοινοτικής παραγωγής. Για την Ελλάδα στα μεν συνθετικά υφάσματα, πουλόβερ, πουκάμισα, παντελόνια (όπου σημειώνεται μείωση) η συμμετοχή είναι πολύ μικρή, ενώ είναι μεγάλη στα υπόλοιπα είδη και ιδίως στις μπλούζες και τα T-shirts. Το ποσοστό συμμετοχής του Βελγίου κυμαίνεται για όλα τα είδη μεταξύ 2 και 6%, ενώ για την Ολλανδία με εξαίρεση τα T-shirts (4%) η παραγωγή είναι πολύ μικρή και τείνει να εξαφανιστεί.
Οι αναλυτικοί αυτοί Πίνακες, σε συνδυασμό με τον προηγούμενο Πίνακα που αναφέρεται στο συνολικό οικονομικό ειδικός βάρος - άρα και τη πολιτική σημασία / ευαισθησία - του κλάδου, φανερώνει τις ουσιώδεις ενδοκοινοτικές διαφοροποιήσεις στον κλάδο. Αυτές θα επιβεβαιωθούν, άλλωστε, παρακάτω κατά την εξέταση των εμπορικών ροών.

2-Β Το εμπόριο της ΕΟΚ με τρίτες Χώρες

Οι Πίνακες 2-9 μέχρι και 2-14 του Παραρτήματος αποτυπώνουν για τα έτη 1985-87, τη διάρθρωση των εμπορικών ροών (σε όγκο και αξία) της ΕΟΚ, για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα.

Προκύπτουν οι εξής βασικές διαπιστώσεις :

Το μεγαλύτερο μέρος σε όγκο (75%) και, ακόμη περισσότερο, σε αξία (93%) των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών της Κοινότητας είναι στα προϊόντα που καλύπτει η Πολυϊνική Συμφωνία (ΠΙΣ) (δηλαδή, : νήματα-υφάσματα-ενδύματα σπο βαμβάκι-μαλλί - χημικές ίνες). Εξ'αυτών, το μεγαλύτερο μέρος - πάνω απο τα τρία τέταρτα σε όγκο και σε αξία - προέρχεται απο χώρες που υπάγονται στην εμπορική πολιτική της Κοινότητας, δηλαδή που υπόκεινται σε κάποιο είδος περιορισμών. Εξ'αυτών, η σημαντικότερη ομάδα χωρών είναι οι χώρες που έχουν υπογράψει με την Κοινότητα διμερή συμφωνία στα πλαίσια της ΠΙΣ : αντιπροσωπεύουν 53% των συνολικών εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών της Κοινότητας, ειδικώτερα δε για τα είδη ένδυσης 68% (Πίνακες 2-9, 2-12).

Οι ρυθμοί αύξησης, τα τελευταία τρία χρόνια, των εισαγωγών της Κοινότητας διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με την ομάδα χωρών εξαγωγής : η συνολική αύξηση όλων των εισαγωγών προϊόντων ΠΙΣ της Κοινότητας, είναι, μεταξύ 1985 και 1987 43% σε όγκο. Αλλά ενώ οι εισαγωγές απο τις αναπτυγμένες χώρες αυξήθηκαν κατά 20% και απο την Ανατολική Ευρώπη μόνον κατά 9%, απο τις προτιμησιακές χώρες της Μεσογείου η αύξηση ήταν 48%, απο τις "Δεσπόζουσες" Νέες Βιομηχανικές Χώρες της Απω Ανατολής η αύξηση ήταν 42% και απο τις χώρες ASEAN ήταν πάνω απο 100%. Υπάρχει δηλαδή μια ανακατάταξη όσον αφορά την πηγή των εισαγωγών της Κοινότητας - πράγμα που επιβεβαιώνεται και ειδικώτερα παρακάτω (Πίνακας 2-15).

Οσον αφορά τις εξαγωγές της Κοινότητας (Πίνακες 2-10, 2-13) είναι σημαντικές και συγκεντρώνονται στις άλλες αναπτυγμένες οικονομίες της αγοράς (χώρες εκτός πολιτικής κλωστοϋφαντουργικών) : 53% σε όγκο και 66% σε αξία. Η αύξησή τους, ωστόσο, τόσο σε όγκο (+6%) όσο και σε αξία (-3%) είναι μικρή - που οφείλεται εν πολλοίς στην υποτίμηση του δολλαρίου τα έτη 1985-87.

Το εμπορικό ισοζύγιο της Κοινότητας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας είναι, το έτος 1987, ελλειματικό - ενώ το έτος 1985, εν μέρει σαν αποτέλεσμα των αυξημένων εξαγωγών πρός τις αναπτυγμένες χώρες (ιδίως προς τις ΗΠΑ) ήταν λίγο πλεονασματικό. Σημειωτέον ότι το έλλειμα αυτό οφείλεται αποκλειστικά στο μόνιμο πολύ μεγάλο έλλειμα της Κοινότητας για τα είδη ένδυσης που υπερκαλύπτει το μόνιμο, αλλά μειωνόμενο, πλεόνασμα για τα είδη κλωστοϋφαντουργίας (Πίνακες 2-11, 2-14).

Τα τελευταία, ενώ σε όγκο είναι ελλειματικά το 1987 (Πίνακας 2-11), σε αξία παραμένουν πάντοτε πλεονασματικά (Πίνακας 2-14) ενδεικτικό της σχετικά μεγαλύτερης αξίας και υψηλότερης ποιότητας των Κοινοτικών εξαγωγών σε σύγκριση με τις εισαγωγές.

Το μεγαλύτερο μέρο του εμπορικού ελλείματος της Κοινότητας είναι, εξάλλου, γεωγραφικά συγκεντρωμένο στις χώρες με συμφωνία και ιδίως στα είδη ένδυσης με τις Δεσπόζουσες Χώρες της Απω Ανατολής (Ν.Κορέα, Ταϊβάν, Χόνγκ Κόνγκ, Μακάο).

Η εξέλιξη (Πίνακας 2-15), κατά τη δεκαετία του 1980, των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών της Κοινότητας απο τις σημαντικότερες χώρες εξαγωγής είναι ενδεικτική οριομένων σοβαρών ανακατατάξεων : κατά την περίοδο αυτή η Τουρκία και η Λ.Δ.Κίνας αυξάνουν θεαματικά το μερίδιό τους στις εισαγωγές της Κοινότητας. Σημαντική αύξηση παρουσιάζουν επίσης η Ταϋλάνδη, το Πακιστάν και η Γιουγκοσλαβία. Τουναντίον το μερίδιο των ΗΠΑ που το 1980 ήταν η πρώτη προμηθεύτρια χώρα, μειώνεται κατά δέκα ολόκληρες ποσοστιαίες μονάδες (απο 14,8% περνάει στο 4,7%), ενώ το μερίδιο του Χόνγκ Κόνγκ και της Ν.Κορέας μειώνεται λίγο και της Ταϊβάν παραμένει σταθερό. Μικρήν αύξηση παρουσιάζουν, εξάλλου, η Ελβετία και η Αυστρία. Οι ανακατατάξεις αυτές ισχύουν σε όγκο και σε αξία, για τα προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας όσο και για τα είδη ένδυσης. Για τα τελευταία, ωστόσο, η άνοδος της Τουρκίας και της Κίνας, (και δευτερευόντως της Ταϋλάνδης) εμφανίζεται ακόμα πιο αλματώδης και παρουσιάζεται, αντιστοίχως, μείωση του μεριδίου κυρίως των ΗΠΑ και του Χόνγκ Κόνγκ που χάνουν αντιστοίχως 4 και 5 ποσοστιαίες μονάδες.

Οσον αφορά άλλες, μικρότερης συνολικής σημασίας, χώρες εξαγωγής, (εκτός Πίνακα 2-15), σύμφωνα με τις στατιστικές εξωτερικού εμπορίου, για τα είδη κλωστοϋφαντουργίας αρκετά σημαντική και αυξανόμενη είναι η συμμετοχή της Αιγύπτου στις εισαγωγές της Κοινότητας (3,5% το 1987 έναντι 1,5% το 1980) καθώς και της Ιαπωνίας (3,2% το 1987 έναντι 2,8% το 1980).
Σημαντικές αυξήσεις παρουσιάζουν επίσης η Ινδονησία (απο 0,1% σε 1,8%) και το Μεξικό (απο 0,4% σε 1,5%).

Για τα είδη ένδυσης η Τυνησία και το Μαρόκο συμμετέχουν το 1987 κατά 4% στις εισαγωγές της ΕΟΚ (η πρώτη παραμένοντας σταθερή, η δεύτερη αυξάνοντας σημαντικά το μερίδιό της απο 1,6% το 1980), ενώ η Ρουμανία και Μακάο συμμετέχουν κατά 3% (παρουσιάζοντας, ως προς το 1980, κάποια κάμψη).

Οι παραπάνω ανακατατάξεις μπορούν να αποδοθούν είτε σε οικονομικές παραμέτρους (συναλλαγματικές διακυμάνσεις του δολλαρίου στην περίπτωση των ΗΠΑ), είτε σε συνδυασμό οικονομικών παραγόντων και μέτρων εμπορικής προστασίας.

Στην περίπτωση της Τουρκίας και της Κίνας, η Κρατική ώθηση για εξαγωγές συνδυάστηκε για πολιτικούς λόγους, με μια διστακτική προστασία απο πλευράς Κοινότητας. Στην περίπτωση του Χόνγκ Κόνγκ και της Ν.Κορέας η μείωση του μεριδίου τους εξηγείται εν πολλοίς απο την ύπαρξη αυστηρών μέτρων προστασίας και, δευτερευόντως, απο κάποιον αναπροσανατολισμό τους προς άλλα εξαγωγικά προϊόντα, καθώς και απο επενδύσεις τους στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας σε άλλες Ασιατικές Χώρες (λ.χ. ΑΣΕΑΝ) που έχουν χαμηλότερο εργατικό κόστος και, ταυτόχρονα, λιγώτερους περιορισμούς στις εξαγωγές τους.

Ο Πίνακας 2-16 παρουσιάζει το μερίδιο των εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών (σε αξία) στις συνολικές εξαγωγές μιας σειράς τρίτων χωρών πρός την Κοινότητα. Οι διαφοροποιήσεις είναι σημαντικές : ενώ για τις αναπτυγμένες χώρες (Αυστρία, Ελβετία, Ιαπωνία, ΗΠΑ) τα κλωστοϋφαντουργικά συμμετέχουν σχετικά λίγο στην αξία των συνολικών τους εξαγωγών πρός την ΕΟΚ, αντίθετα για τις περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες το μερίδιο των κλωστοϋφαντουργικών στις εξαγωγές είναι μεγάλο. Αυτό επιβεβαιώνει την άποψη ότι τα κλωστοϋφαντουργικά αποτελούν για τις αναπτυσσόμενες χώρες, σημαντικό εξαγωγικό είδος : για το Μακάο, το Πακιστάν, την Τουρκία, το Χόνγκ Κόνγκ, το Μαρόκο, τη Τυνησία, την Ινδία και τη Σρι Λάνκα υπερβαίνουν το 30% των εξαγωγών, ενώ για τη Λ.Δ.Κίνας, την Κορέα, το Μπαγκλαντές, τη Γιουγκοσλαβία, την Ταϋλάνδη και τις Φιλιππίνες κυμαίνονται γύρω στο 20%. Τουναντίον για την Ταϊβάν και για τη Σιγκαπούρη καθώς και για τις Λατινοαμερικανικές χώρες, η συμμετοχή των κλωστοϋφαντουργικών στις εξαγωγές είναι σχετικά μικρότερη. Για τις χώρες Κρατικού Εμπορίου, τέλος, τα κλωστοϋφαντουργικά αντιπροσωπεύουν 10-15% των εξαγωγών τους προς την Κοινότητα.

Τα παραπάνω μερίδια δίνουν μια εικόνα του ειδικού βάρους των κλωστοϋφαντουργικών στις εμπορικές σχέσεις των χωρών εξαγωγής με την Κοινότητα και, συνεπώς, το βαθμό ευαισθησίας των χωρών αυτών προς την εμπορική πολιτική της ΕΟΚ στον κλάδο.

Αναλύοντας (Πίνακας 2-17) την κατανομή των εισαγωγών πιο συγκεκριμένα για τα κατ'εξοχήν ευαίσθητα προϊόντα της Ομάδας Ι προκύπτουν οι εξής ενδιαφέρουσες διαφοροποιήσεις :

-Στα βαμβακερά νήματα (κατηγορία 1) οι εισαγωγές προέρχονται κυρίως απο την Τουρκία (27%), την Ινδία (14%), την Αίγυπτο (12%), την Κίνα (11%) και την Ελβετία (8%) : οι πέντε αυτές χώρες συγκεντρώνουν πάνω απο το 70% των εισαγωγών της Κοινότητας. Σημειωτέον ότι η Κίνα και η Τουρκία σημειώνουν το 1987 κάποια κάμψη, ενώ αντίθετα, η Ινδία και δευτερευόντως η Αίγυπτος αυξάνουν αισθητά το μερίδιό τους το 1987 (2). Σημειωτέον, επίσης, ότι πριν απο την ένταξη η Ισπανία ήταν απο του κυριώτερους εξωκοινοτικούς προμηθευτές.

Συνολικά, 87% των εισαγωγών βαμβακερών νημάτων προέρχονται απο χώρες υπαγόμενες στην εμπορική πολιτική ποσοτικών περιορισμών.

-Στα βαμβακερά υφάσματα (κατηγορίας 2) η κατανομή των εισαγωγών παρουσιάζεται λιγώτερο συγκεντρωμένη : η Ινδία και η Κίνα κατέχουν μερίδιο 11% και ακολουθούν οι ΗΠΑ (9%) και η Ελβετία και το Πακιστάν (6%) - οι πέντε αυτές χώρες αντιπροσωπεύουν λιγώτερο του 50% ενώ υπάρχουν άλλοι μικρότεροι αλλά σημαντικοί προμηθευτές όπως η (ανερχόμενη) Ινδονησία, η Τουρκία, η Αυστρία, η Ιαπωνία και η Ταϋλάνδη (3-5%).

Στα συνθετικά υφάσματα (κατηγ. 3) πρώτη προμηθεύτρια χώρα είναι το Πακιστάν με 27% των εισαγωγών της Κοινότητας - σημειωτέον ότι μέχρι το 1985 η χώρα αυτή είχε ασήμαντες εξαγωγές αυτού του προϊόντος προς την Κοινότητα. Σημαντικές χώρες εξαγωγής είναι επίσης η Ταϋλάνδη και η Ταϊβάν (8%), το Χόνγκ Κόνγκ (7%) καθώς και η Ν.Κορέα, οι ΗΠΑ, η Μαλαισία, η Ινδονησία και η Κίνα (5%). Ολο και μικρότερο μερίδιο κατέχουν η Αυστρία, οι ΗΠΑ, το Χόνγκ Κόνγκ και η Κορέα. Σημειώνεται, επίσης, το εξαγωγικό συμφέρον της Πορτογαλίας στα είδη αυτά (10% των εισαγωγών της Κοινότητας, πριν απο την ένταξη).

Για όλα τα βασικά είδη ένδυσης, πάνω απο το 90% των εισαγωγών της Κοινότητας προέρχονται απο χώρες που υπάγονται στην εμπορική πολιτική της Κοινότητας. Πιο συγκεκριμένα, στα T-shirts (Κατηγορίας 4), η Τουρκία (15%) και το Χόνγκ Κόνγκ (10%) κατέχουν την πρώτη θέση, (το μερίδιο του Χόνγκ Κόνγκ, ωστόσο, τείνει να μειωθεί). Ακολουθούν η Ινδία, το Μακάο, η Κίνα, η Ρουμανία και η Ταϋλάνδη (περί το 4%). Η Πορτογαλία πριν απο την ένταξη αντιπροσώπευε περί το 10%.

Στα πουλόβερ (κατηγορία 5) το μεγαλύτερο μερίδιο κατέχουν το Χόνγκ Κόνγκ (15 %), η Νότιος Κορέα (14 %) και η Τουρκία (11 %). Η τελευταία παρουσιάζει σημαντική αύξηση του μεριδίου της. Ακολουθούν το Μακάο (5%),η Κίνα και η Ινδία (4 %) .

Στα παντελόνια (κατηγορία 6) το κατά πολύ μεγαλύτερο, αλλά αισθητά μειωνόμενο, μερίδιο κατέχει το Χόνγκ Κόνγκ (22%). Ακολουθούν η Τυνησία (12%), το Μαρόκο (10%), η Τουρκία (6%) και η Κίνα (5%) οι τρείς τελευταίες με αυξανόμενο μερίδιο. Το μερίδιο της Πορτογαλίας το 1985 ήταν 6%.

Για τις μπλούζες (κατηγορία 7), το μεγάλο μερίδιο του Χόνγκ Κόνγκ (22%) έχει τα τελευταία χρόνια πτωτική τάση με αντίστοιχη αύξηση της Ινδίας (21%). Η Τουρκία αντιπροσωπεύει το 7% ενώ ακολουθούν η Ν.Κορέα και το Πακιστάν, με τάση μείωσης και αύξησης των μεριδίων τους αντιστοίχως.

Για τα πουκάμισα, τέλος, (Κατηγορία 8) το Χόνγκ Κόνγκ (21%) παρουσιάζει πάλι πτώση του μεγάλου μεριδίου του, ενώ η Ινδία και η Κορέα (13%) εμφανίζουν κάποια σταθερότητα. Ακολουθούν η Τουρκία (7%), το Μπαγκλαντές (6%) (κατ'εξοχήν συγκεντρωμένο σ'αυτό το εξαγωγικό είδος) και η Γιουγκοσλαβία (5%).

Συνολικά, για κάθε κατηγορία προϊόντος (με εξαίρεση την κατηγορία 1 - βαμβακερά νήματα) παρατηρείται κατά τη δεκαετία του 80 μια πτώση του μεριδίου των αναπτυγμένων χωρών (που δεν υπάγονται στην εμπορική πολιτική της Κοινότητας).

Ταυτόχρονα, το μερίδιο των Χωρών με διακανονισμό (Μεσογειακές Χώρες) ανεβαίνει αισθητά για όλα τα προϊόντα, ενώ το μερίδιο των Χωρών με διμερή συμφωνία - στα πλαίσια της ΠΙΣ - άλλοτε μεν και αυτό αυξάνει (υφάσματα κατηγορίας 2 και 3, T-shirts), άλλοτε μειώνεται (πουλόβερ, πανταλόνια, μπλούζες, πουκάμισα). Παρουσιάζεται, δηλαδή μία ανακατανομή στην προέλευση των εισαγωγών της Κοινότητας απο χώρα σε χώρα και απο ομάδα χωρών σε ομάδα χωρών. Η ανακατανομή αυτή, που διαφέρει ανάλογα με το προϊόν, εξηγείται εν μέρει απο στενά οικονομικούς παράγοντες (ανταγωνιστικότητα) εν μέρει απο την επίδραση της εμπορικής πολιτικής της Κοινότητας (άμεση και έμμεση).

2-Γ Ενδοκοινοτικές Εμπορικές Ροές

Οι Πίνακες 2-18 και 2-19 αναφέρονται στις ενδοκοινοτικές πτυχές του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών.
Απο τον Πίνακα 2-18Α φαίνεται η κατανομή (σε όγκο) των εισαγωγών και των εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών εντός και εκτός Κοινότητας, ανάμεσα στα κράτη μέλη. Προκύπτει ότι τα κύρια κράτη μέλη εισαγωγής είναι η Ομοσπονδιακή Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία ενώ κύριοι εξαγωγείς είναι η Γερμανία και η Ιταλία. Για τα περισσότερα κράτη μέλη, με εξαίρεση το Βέλγιο και την Πορτογαλία, το εμπορικό ισοζύγιο (σε όγκο) είναι αρνητικό στο εμπόριο των κλωστοϋφαντουργικών με χώρες έξω απο την Κοινότητα ενώ στο ενδοκοινοτικό εμπόριο σημαντικό πλεόνασμα έχουν η Ιταλία, η Γερμανία, η Ελλάδα και η Πορτογαλία. Συνολικά, πλεόνασμα στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών (σε όγκο) έχουν η Γερμανία, η Ιταλία, το Βέλγιο, η Ελλάδα και η Πορτογαλία.

Σε αξία (Πίνακας 2-18) παρουσιάζεται η εξής εικόνα : Τα κράτη μέλη με πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο στα κλωστοϋφαντουργικά είναι πρώτιστα η Ιταλία και δευτερευόντως η Πορτογαλία, η Ελλάδα, το Βέλγιο και η Ισπανία. Απο τα άλλα κράτη μέλη, ορισμένα (Ιρλανδία, Ολλανδία, Γαλλία) έχουν πλεονασματικό Ισοζύγιο μόνον στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές τους. Το μεγαλύτερο έλλειμα συγκεντρώνεται στη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Εμπορικό πλεόνασμα, εξάλλου, στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών με τις τρίτες χώρες έχουν μόνον η Ιταλία, η Ισπανία και η Πορτογαλία. Ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει ο βαθμός προσανατολισμού των εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών προς την Κοινότητα: για ορισμένα Κράτη μέλη, (Ελλάδα, Ιρλανδία, Βέλγιο) πάνω απο το 80%, ενώ για άλλα Κράτη μέλη (Δανία, Ισπανία) λιγώτερο απο τις μισές εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προορίζεται στη Κοινότητα.

Η συμμετοχή, τέλος, των κλωστοϋφαντουργικών στο συνολικό εξαγωγικό εμπόριο των Κρατών μελών είναι ενδεικτική σημαντικών διαφορών (Πίνακας 2-19). Για το σύνολο της Κοινότητας, τα κλωστοϋφαντουργικά αντιπροσωπεύουν το 6,4% των εισαγωγών και το 5,3% των εξαγωγών με τις τρίτες χώρες (6,7% και 6,3% αντίστοιχα αν συμπεριλάβουμε το ενδοκοινοτικό εμπόριο). Το κατ' εξοχήν Κράτος μέλος για το οποίο οι εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών αντιπροσωπεύουν σχετικά σημαντικό τμήμα των συνολικών εισαγωγών του είναι η Γερμανία (10% των εξωκοινοτικής προέλευσης εισαγωγών της). Στο άλλο άκρο βρίσκονται η Ελλάδα, η Ιρλανδία και η Ισπανία, για τις οποίες τα κλωστοϋφαντουργικά αντιπροσωπεύουν σχετικά μικρό τμήμα των εξωκοινοτικών εισαγωγών τους. Οσον αφορά τις εξαγωγές οι διαφορές είναι ακόμα πιο αισθητές : για την Ελλάδα και την Πορτογαλία, και δευτερευόντως για την Ιταλία, οι εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών αποτελούν σημαντικότατο τμήμα του εξαγωγικού τους εμπορίου.

Απο τις τρείς αυτές χώρες, σημειωτέον, οι εξαγωγές κλωστοϋ-φαντουργικών της Ιταλίας και της Ελλάδας είναι ιδιαίτερα προ-σανατολισμένες προς την Κοινότητα. Για τα περισσότερα άλλα κράτη μέλη, με εξαίρεση το Βέλγιο (7%) τα κλωστοϋφαντουργικά συμμετέχουν κατά 5% ή και λιγώτερο στις εξαγωγές τους και έχουν, άρα, μειωμένο ειδικό βάρος.

2-Δ Εμπόριο Κεφαλαιουχικού Εξοπλισμού Κλωστοϋφαντουργίας

Ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης το εμπόριο κεφαλαιουχικού εξοπλισμού (μηχανών) που χρησιμοποιείται στην κλωστοϋφαντουργία (Πίνακας 2-20) (3). Για το σύνολο της Κοινότητας αντιπροσωπεύει περί το 0,3% των εισαγωγών της (το ποσοστό είναι ακόμα μικρότερο για τις εισαγωγές απο τρίτες χώρες) και 0,9% των εξαγωγών της προς τρίτες χώρες.

Η κατανομή του εμπορίου αυτού είναι εξάλλου χαρακτηριστική: σχετικά μεγάλο ειδικό βάρος έχει ο εξοπλισμός αυτός στις εισαγωγές της Πορτογαλίας, της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Ιταλίας - χώρες με σημαντική βιομηχανία κλωστοϋφαντουργικών. Αντίθετα, τα Κράτη μέλη με εξαγωγικό συμφέρον - ιδίως προς τρίτες χώρες - είναι κυρίως η Γερμανία και η Ιταλία. Τα ποσοστά αυτά, ωστόσο, συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (Πίνακας 2-19) είναι μικρά και δεν δικαιολογούν την άποψη ότι οι εξαγωγές κεφαλαιουχικού εξοπλισμού κλωστοϋφαντουργίας μπορούν να αντισταθμίζουν τις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων της Κοινότητας. Οι εξαγωγές της ΕΟΚ προς τρίτες χώρες, τέτοιου εξοπλισμού ανέρχονταν το 1987 σε 2.936 εκατ. ΕΛΜ ενώ οι εισαγωγές ήταν 817 εκατ. ΕΛΜ δημιουργώντας ένα πλεόνασμα 2.119 εκατ.ΕΛΜ που καλύπτει το μισό περίπου του ελλείματος της ΕΟΚ στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων το ίδιο έτος (Πίνακας 2-14). Αλλά, όπως προκύπτει απο τους Πίνακες 2-18, 2-19, 2-20 η ενδοκοινοτική κατανομή του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών και εξοπλισμού κλωστοϋφαντουργίας είναι τέτοια που για πολλά Κράτη μέλη το εξαγωγικό συμφέρον είναι σημαντικό για τα κλωστοϋφαντουργικά και αμελητέο για τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό κλωστοϋφαντουργίας.

2-Ε Ορισμένα Γενικά Συμπεράσματα

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί ένα απο τους σημαντικότερους οικονομικούς παράγοντες στο διεθνές εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών. Οι εισαγωγές της Κοινότητας κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (προϊόντων ΠΙΣ) κατά την περίοδο 1980-86 αυξήθηκαν (σε αξία) κατά 55% (68% ειδικώτερα για τα είδη ένδυσης) έναντι 42% για τις συνολικές εισαγωγές της Κοινότητας.
Ταυτόχρονα, οι εξαγωγές της Κοινότητας σε κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα ΠΙΣ αυξήθηκαν την ίδια περίοδο κατά 90% έναντι 62% για το σύνολο των εξαγωγών της (4). Η συμμετοχή των κλωστοϋφαντουργικών στις συναλλαγές της Κοινότητας με τις τρίτες χώρες παρουσίασε συνεπώς αύξηση κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980. Αξίζει μάλιστα να υπογραμμιστεί ιδιαιτέρως το γεγονός ότι οι εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών της Ε.Κ. απο τρίτες χώρες αυξάνουν ταχύτερα απο τις συνολικές εισαγωγές της Κοινότητας απο τρίτες χώρες.

Αναλύοντας, εξάλλου, την αύξηση αυτή (του 55%) διαπιστώνουμε ότι οι εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων απο τις χώρες που υπάγονται στην εμπορική πολιτική της Κοινότητας αυξήθηκαν κατά 58%, έναντι 40% για τις Χώρες που δεν υπάγονται (δηλ. τις αναπτυγμένες) και ότι για τις Χώρες με διμερείς συμφωνίες στα πλαίσια της ΠΙΣ η αντίστοιχη αύξηση ήταν 63%, δηλαδή ακόμη μεγαλύτερη.

Παράλληλα, το ενδοκοινοτικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών στην ΕΟΚ (12) (τα έτη 1984-87) αυξήθηκε κατά 25% ενώ η συνολική αύξηση του ενδοκοινοτικού εμπορίου ήταν χαμηλότερη (+17%).
Η αύξηση, όμως, των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών απο τρίτες χώρες ήταν, την ίδια περίοδο, 31% δηλαδή μεγαλύτερη απο την αύξηση του ενδοκοινοτικού εμπορίου στα ίδια προϊόντα και κατά πολύ μεγαλύτερη της αύξησης των συνολικών εισαγωγών της ΕΟΚ απο τρίτες χώρες.

Μία αυστηρώς νοουμένη προστατευτική εμπορική πολιτική θα συνεπαγόταν, ωστόσο, είτε μια στασιμότητα στις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών, είτε μία βραδύτερη αύξησή τους απ'ότι οι συνολικές εισαγωγές και, ταυτόχρονα, μια μεγαλύτερη αύξηση των εισαγωγών απο τις χώρες που δεν τελούν υπο περιορισμό.
Αλλά τα παραπάνω οικονομικά δεδομένα υποδηλούν ακριβώς το αντίθετο, και βρίσκονται συνεπώς σε κάποια αναντιστοιχία με το σύνθετο ειδικό θεσμικό πλαίσιο της εμπορικής προστασίας που εξετάζεται παρακάτω. Ενδέχεται, βέβαια, η αύξηση στις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων της Κοινότητας κατά τη δεκαετία του 80 να ήταν ακόμη μεγαλύτερη, ελλείψει της εμπορικής πολιτικής που ακολουθήθηκε. Οπως και διαφορετική θα ήταν στην περίπτωση αυτή και η κατανομή των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών σε επίπεδο προϊόντων αλλά και χωρών εξαγωγής : πράγματι, η παραπάνω αύξηση υποδηλοί αφ'ενός μεν μία όλο και δυναμικώτερη εξαγωγική δραστηριότητα νέων χωρών εξαγωγής, αφ' ετέρου μία διαφοροποίηση των παραδοσιακών χωρών εξαγωγής προς νέα προϊόντα που δεν υπόκεινται σε περιορισμούς (5).

Η εμπορική πολιτική στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας εξυπηρέτησε τον πολιτικό στόχο να "πλαισιώσει" την αύξηση των εισαγωγών, να διαφοροποιήσει, σύμφωνα με πολιτικά κριτήρια, τις χώρες εξαγωγής ανακατανέμοντας τα μερίδια εισαγωγών και να δημιουργήσει συγχρόνως την πολιτικά απαραίτητη στο εσωτερικό της Κοινότητας αίσθηση ότι υπάρχει κάποια ειδική μέριμνα για τον κλάδο (6).

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 2

(1) Βλ. Πίνακα 1-6 του προηγούμενου Κεφαλαίου.
Ακόμα, βλ. KOM (88) 653
Ο όρος φαινομενική κατανάλωση αντιστοιχεί στον εξής απλό τύπο : φαινομενική κατανάλωση = παραγωγή + εισαγωγές - εξαγωγές.

(2) Οι τάσεις μείωσης ή αύξησης στα μερίδια βασίζονται σε παρόμοια στοιχεία της Γ.Δ.III της Επιτροπής για προηγούμενα έτη. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά τις διαπιστώσεις για την Ισπανία και την Πορτογαλία πρίν απο την ένταξή τους στη Κοινότητα.

(3) Για μια διεθνή σύγκριση, βλ. Κεφάλαιο 1-Ε και Πίνακα 1-16.

(4) Πηγή Eurostat

(5) Βλ. KOM (88) 653

(6) Τα γενικώτερα αυτά θέματα εξετάζονται πιο διεξοδικά στο τελευταίο κεφάλαιο.

Μ Ε Ρ Ο Σ ΙΙ

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΡΕΣ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ: Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΥΙΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ Ι

Από την παραπάνω εξέταση των οικονομικών δεδομένων διαφαίνονται οι εξής βασικές παράμετροι που επηρεάζουν την εμπορική πολιτική της Ε. Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας :

— Ο κλάδος των κλωστοϋφαντουργικών υπό την ευρεία έννοια περιέχει μια σειρά στάδια (παραγωγή ινών, νημάτων και υφασμάτων , βαφή, πλέξιμο, ραφή) το καθένα από τα οποία έχει δικά του τεχνολογικά χαρακτηριστικά που αντανακλώνται σε ουσιώδεις διαφορές στην ένταση εργασίας / κεφαλαίου.

— Διεθνώς η Ε. Κ. από κοινού με τις άλλες αναπτυγμένες χώρες βλέπει το μερίδιό της στην διεθνή παραγωγή / εμπορία κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ιδιαίτερα ειδών ένδυσης να συρρικνώνεται. Αυτό οφείλεται στην απώλεια ανταγωνιστικότητας των αναπτυγμένων χωρών - και της Ε.Κ. - σε σχέση με τις αναπτυσσόμενες : οι τελευταίες , λόγω κατά πολύ χαμηλότερου κόστους εργασίας, έχουν ένα σαφές συγκριτικό πλεονέκτημα. ιδίως στον τομέα της ένδυσης που χαρακτηρίζεται από υψηλήν ένταση εργασίας.

— Μεταπολεμικά, ιδίως δε μετά το 1970, η Ε. Κ. , όπως και οι άλλες αναπτυγμένες χώρες, είδε την παραγωγή και ιδίως την απασχόληση στον κλάδο να κάμπτεται. Η απώλεια θέσεων εργασίας (λόγω τεχνολογικών αλλαγών και διεθνούς ανταγωνισμού) οδήγησε σε κλαδική ανεργία ιδιαίτερα οξυμένη σε ορισμένες περιοχές.

— Η Ε. Κ. , από κοινού με τις Η.Π.Α. , αποτελεί πλέον από τους μεγαλύτερους διεθνείς εισαγωγείς κλωστοϋφαντουργικών, ιδίως από τις αναπτυσσόμενες χώρες, πράγμα που της προσδίδει ιδιαίτερο διαπραγματευτικό βάρος στη διεθνή σκηνή όσον αφορά τη ρύθμιση του εμπορίου αυτού.

— Στο εσωτερικό της Ε. Κ. παρουσιάζονται σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά το εργατικό κόστος και την ανταγωνιστικότητα αλλά και όσον αφορά την οικονομική σημασία του κλάδου στις εξαγωγές / εισαγωγές και στην απασχόληση. Οι διαφορές αυτές στο ειδικό βάρος της κλωστοϋφαντουργίας αντανακλώνται σε διαφορετικές πολιτικές προσεγγίσεις στο θέμα της προστασίας.

— Την τελευταία δεκαετία συντελέστηκε μεγάλη αύξηση των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών στην Ε.Κ. και σημαντικές ανακατατάξεις όσον αφορά τους προμηθευτές. Ιδιαίτερα αξημένες υπήρξαν οι εισαγωγές της Ε.Κ.από τις υπό περιορισμόν αναπτυσσόμενες χώρες, πράγμα που καθιστά τον χαρακτηρισμό " προστατευτική πολιτική " απλουστευτικό.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Το διεθνές καθεστώς ρύθμισης του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών τα μεταπολεμικά χρόνια μπορεί να χωριστεί σε τρείς περιόδους:

1) Τα χρόνια μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 50, που χαρακτηρίζονται απο ανυπαρξία ειδικού διεθνούς νομικού πλαισίου για το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών.

2) Την περίοδο των Συμφωνιών Βάμβακος : δεκαετία του 60 μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 70.

3) Την περίοδο της Πολυϊνικής Συμφωνίας* απο το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 70 μέχρι και τις μέρες μας.
Η περιοδοποίηση αυτή αντιστοιχεί στην εμφάνιση ορισμένων ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών της κλωστοϋφαντουργίας.
Υπάρχουν κατ αρχήν οικονομικές εξελίξεις, όπως η ανάπτυξη της της παραγωγής και των εξαγωγών των αναπτυσσομένων χωρών ή όπως η αύξηση της σημασίας των συνθετικών ινών.
Σαν αντίδραση - με μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική υστέρηση - στις οικονομικές αυτές εξελίξεις έχουμε τις πολιτικο-διπλωματικές διεργασίες που οδηγούν στη διαμόρφωση του διεθνούς θεσμικού πλαισίου. Οι θεσμικές αυτές εξελίξεις, αν και επηρεάζονται απο ευρύτερα οικονομικά-πολιτικά δεδομένα, έχουν μία δική τους αυτονομία που οδηγεί σε μία ιδιαίτερη περιοδοποίηση. Ετσι, γεγονότα μεγαλύτερης σημασίας και διάρκειας βρίσκονται συχνά στη μέση μιάς "κλωστοϋφαντουργικής" περιόδου. Παράδειγμα οι τρείς βασικοί γύροι πολυμερών διαπραγματεύσεων στα πλαίσια της ΓΣΔΕ (Dillon, Kennedy, Tokyo) καθώς και η ίδρυση και οι τρείς διευρύνσεις της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

Τέτοιες γενικώτερες εξελίξεις στη διεθνή σκηνή επηρεάζουν, ανάμεσα σ άλλα, και το διεθνές καθεστώς εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών, αλλά λαμβάνουν χώρα ανεξάρτητα απ αυτό, σηματοδοτώντας άλλου τύπου, ευρύτερης σημασίας, περιόδους της οικονομικής διπλωματίας.

---

* Το Multifibre Arrangement έχει μεταφραστεί Ελληνικά σαν Συμφωνία Πολυϊνών. Ο όρος Πολυϊνική Συμφωνία είναι ωστόσο πιο κατάλληλος : "Multifibre" αποτελεί, κατ ουσίαν, επίθετο και υποδηλοί ότι, σε αντίθεση με τη Συμφωνία Βάμβακος, η νέα αυτή Συμφωνία καλύπτει και άλλες ίνες. Το επίθετο "Πολυϊνική" αποδίδει στα Ελληνικά καλύτερα το νόημα αυτό απ ότι το ουσιαστικό "οι Πολυίνες - των Πολυϊνών".

Στο μέρος αυτό της εργασίας γίνεται αρχικά μία γενική παρουσίαση της μεταπολεμικής διαμόρφωσης της ΓΣΔΕ ιδίως σε σχέση με τις αναπτυσσόμενες Χώρες (Κεφάλαιο 3). Στη συνέχεια γίνεται μία αναλυτική εξέταση των διαδοχικών φάσεων που χαρακτήρισαν μεταπολεμικά το διεθνές καθεστώς εμπορίου των κλωστοϋφαντουργικών (Κεφάλαια 4-7).

Το Κεφάλαιο 4 αναφέρεται στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια και ειδικά στη Συμφωνία Βάμβακος, το Κεφάλαιο στην Πολυϊνική Συμφωνία (ΠΙΣ) και, τέλος, το Κεφάλαιο στην ανανέωση της ΠΙΣ το 1986. Με την προσέγγιση αυτή προσπαθούμε να τοποθετήσουμε την ΠΙΣ στην ιστορική της όσο και στην ευρύτερη θεσμική της διάσταση : να τη δούμε διαχρονικά, στη διαμόρφωση και μετεξέλιξή της αλλά και να την εντάξουμε λογικά στο ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο της ΓΣΔΕ του οποίου αποτελεί μέρος. Η σχέση ΠΙΣ και ΓΣΔΕ εξετάζεται πιο λεπτομερειακά στο τελευταίο Κεφάλαιο αυτού του Μέρους (Κεφάλαιο 8), μετά από την εξέταση του πολυμερούς θεσμικού πλαισίου επιτήρησης του διεθνούς εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών (Κεφάλαιο 7) .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΓΣΔΕ) ΚΑΙ ΟΙ ΛΙΓΩΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ (Λ.Α.Χ) :

Α. Η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου

Η άποψη ότι το ελεύθερο εμπόριο αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της οικονομικής τάξης πραγμάτων που μεγιστοποιεί την ευημερία των λαών σε παγκόσμια κλίμακα ποτέ δεν υπήρξε τόσο διαδεδομένη όσο μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η συναίνεση αυτή εκφράστηκε με τη δημιουργία ενός πολυμερούς συστήματος ρυθμίσεων και επίλυσης οικονομικό-εμπορικής φύσης διενέξεων. (1)

Η Κοινωνία των Εθνών, στο μεσοπόλεμο, έθετε βέβαια και αυτή ανάμεσα στους στόχους της την προώθηση στενώτερης οικονομικής συνεργασίας για την οποία οργάνωνε, άλλωστε, διεθνείς συνδιασκέψεις. Αλλά ποτέ δεν θεσμοθέτησε ένα σύστημα ανάλογο του μεταπολεμικού.

Τα πενήντα χρόνια πρίν απο τόν Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο συνδέθηκαν μεν με μία αύξηση των εμπορικών συναλλαγών -όπου συνέβαλε αποφασιστικά ο Βρετανικός φιλελευθερισμός - αλλά δεν χαρακτηρίστηκαν απο γενική αποδοχή των αρχών του ελευθέρου εμπορίου. Οι δύο χώρες που αναδείχθηκαν στις αρχές του 20ου αιώνα σαν δυνάμεις εφάμιλλες της Βρετανίας, οι ΗΠΑ και η Γερμανία, ανέπτυξαν τη βιομηχανία τους πίσω απο σημαντικούς προστατευτικούς δασμούς. Στη δεκαετία του '30 οι ΗΠΑ γίνονται η ηγεμονική οικονομική δύναμη του κόσμου. Το 1929 οι ΗΠΑ αντιπροσωπεύουν το 45% της παγκόσμιας βιομηχανικής παραγωγής και το 20% των παγκόσμιων εξαγωγών, ενώ ταυτόχρονα παραμένουν πολύ πιο αυτάρκεις απ'ότι υπήρξε ποτέ η Βρετανία.

Με τη Μεγάλη Υφεση, το Αμερικανικό Κογκρέσσο αυξάνει τους προστατευτικούς δασμούς για μιά σειρά προϊόντα ενώ η Βρετανία, μπροστά στο έλλειμμα του εμπορικού της ισοζυγίου εγκαταλείπει τη Βάση του Χρυσού (1931) καθώς και το ελεύθερο εμπόριο καθιερώνοντας δασμούς. Πυροδοτείται έτσι, στη δεκαετία του 30, ένας κύκλος προστατευτικών μέτρων που οδηγεί σε μείωση το 1932 κατά 40% στο εμπόριο βιομηχανικών προϊόντων (2).

Η νίκη των Δημοκρατικών στις Αμερικανικές προεδρικές εκλογές που ακολουθούν οδηγεί σε μιά πρωτοβουλία για το σταμάτημα του προστατευτικού κύματος. Πίσω απο την προσπάθεια αυτή υπάρχει μία πίστη ότι το ελεύθερο εμπόριο συμβαδίζει με την ειρήνη ενώ ο προστατευτισμός οδηγεί στον αθέμιτο ανταγωνισμό και τελικά στον πόλεμο (3).

Οι προσπάθειες αυτές καταλήγουν το 1934 στην εξουσιοδότηση του Αμερικανού Προέδρου για τρία χρόνια να διαπραγματευθεί σε αμοιβαία βάση τη μείωση των δασμών. Μέχρι την έναρξη του Πολέμου οι ΗΠΑ συνήψαν έτσι 29 αμοιβαίες συμφωνίες στη βάση της αρχής του μάλλον ευνοουμένου κράτους (Μ.Ε.Κ).

Με το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, που βρίσκει τις ΗΠΑ με σημαντικό πλεόνασμα στο εμπορικό τους ισοζύγιο, η αρχή αυτή της αμοιβαιότητας τίθεται προς στιγμήν υπό αμφισβήτηση: προωθείται η άποψη ότι η ισορροπία στις διεθνείς εμπορικές ροές μπορεί να επέλθει μόνον μετά απο μονομερή Αμερικανική ελευθέρωση των εισαγωγών έτσι που να μειωθεί το πλεόνασμα των ΗΠΑ και να αυξηθούν οι εξαγωγές των άλλων χωρών, συγκεκριμένα της Δ.Ευρώπης. Η άποψη αυτή δεν γίνεται ωστόσο αποδεκτή στην ευρύτερη Αμερικανική κοινή γνώμη. Έτσι, η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ) θεσμοθετεί την αρχή της αμοιβαιότητας. Σε αντίθεση με τη Βρετανία που την εποχή της ηγεμονίας της μονομερώς απελευθέρωσε τις εισαγωγές της, οι ΗΠΑ υιοθετούν μια στάση όπου τα δικά τους εμπορικά συμφέροντα παραμένουν σταθερά στο οπτικό τους πεδίο (4).

Εξάλλου, η εμπειρία της δεκαετίας του '30 και η Κεϋνσιανή Επανάσταση στην οικονομική σκέψη σήμαιναν οτι λογικά και στο διεθνές επίπεδο χρειαζόταν κάποια κυβερνητική παρέμβαση. Συγκεκριμένα, γινόταν ευρύτερα αποδεκτή η ανάγκη ενός διεθνούς μηχανισμού διαβουλεύσεων πάνω στα διεθνή οικονομικά θέματα. Οι συμφωνίες του Bretton Woods έθεταν σα στόχο ένα διεθνές σύστημα με μετατρεψιμότητα των νομισμάτων, ελευθερία κίνησης κεφαλαίων και ελεύθερο εμπόριο, προέβλεπαν δε τρείς οργανισμούς : Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.-IMF), τη Διεθνή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση (Δ.Τ.-World Bank), και τον Οργανισμό Διεθνούς Εμπορίου (Ο.Δ.Ε-ITO). Οι οργανισμοί αυτοί θα ασκούσαν πολυμερή έλεγχο.

Σε αντίθεση με τους δύο πρώτους Οργανισμούς, που ήδη είχαν δημιουργηθεί το 1944 με το τέλος της Συνδιάσκεψης του Bretton Woods, τα θέματα εμπορικής πολιτικής δημιουργούσαν προστριβές ανάμεσα στη Βρετανία και τις ΗΠΑ, αλλά και μέσα στις ίδιες τις εθνικές διοικήσεις.

Οι διαπραγματεύσεις για τον Οργανισμό Διεθνούς Εμπορίου (ΟΔΕ) (International Trade Organization - ITO) άρχισαν το 1946 και κατέληξαν μετά απο διαδοχικές συναντήσεις στη σύνταξη, το Μάρτιο του 1948, της Χάρτας της Αβάνας που ωστόσο δεν ίσχυσε ποτέ.

Το 1947 ο Πρόεδρος Τρούμαν, χρησιμοποιώντας την τριετή εξουσιοδότηση που του έδινε το Κονγκρέσσο να διαπραγματευθεί δασμολογικές μειώσεις - πάντα με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας - προχώρησε με 22 χώρες, εξ'ων 9 Λιγώτερο Αναπτυγμένες Χώρες (Λ.Α.Χ), στην υπογραφή της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ-GATT) που τέθηκε σε ισχύ πρίν απο τη Συνδιάσκεψη της Αβάνας.

Η ΓΣΔΕ που αρχικά θεωρήθηκε ότι θα αποτελούσε μέρος της ευρύτερης Χάρτας της Αβάνας έγινε, μετά την μη επικύρωση της τελευταίας απο τις ΗΠΑ, ένα είδος υποκατάστατου της Χάρτας καθώς και του Ο.Δ.Ε. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η μή επικύρωση της Χάρτας της Αβάνας έγινε απο την κατ'εξοχήν χώρα που πρέσβευε - απο ιδεαλισμό αλλά κι απο συμφέρον - την εποχή εκείνη το ελεύθερο εμπόριο. Εξ'άλλου, η αποδοχή απ'όλους της ΓΣΔΕ δεν έγινε εύκολα. Η πρόβλεψη όμως ρητρών διασφάλισης (π.χ. Αρθρα XII ή XIX) που, έμμεσα τουλάχιστον, αναγνώριζαν τη σημασία άλλων στόχων οικονομικής πολιτικής (λ.χ. πλήρης απασχόληση, ισορροπία στο εμπορικό ισοζύγιο) καθώς και η ύπαρξη, ήδη απο το 1944, συμφωνίας για το ΔΝΤ συνέβαλαν στην τελική αποδοχή της ΓΣΔΕ.

Η ΓΣΔΕ μπορεί να ειδωθεί σε δύο επίπεδα : αφ'ενός μεν αποτελεί ένα σύνολο απο αρχές που προσυπογράφουν τα συμβαλλόμενα μέρη, αφ'ετέρου είναι ένας χώρος διαπραγμάτευσης θεμάτων διεθνούς εμπορίου, αρχικά δε κυρίως δασμολογικών.

Στο προοίμιο της ΓΣΔΕ αναφέρονται οι στόχοι των συμβαλλομένων μερών :

"Αι Κυβερνήσεις ....

Αναγνωρίζουσαι ότι αι σχέσεις των εις τον εμπορικόν και οικονομικόν τομέα, δέον να κατευθυνθούν πρός την προσπάθειαν της ανυψώσεως του βιοτικού επιπέδου, την επίτευξιν πλήρους απασχολήσεως και ενός υψηλού και ολοέν ανυψουμένου επιπέδου του πραγματικού εισοδήματος και της πραγματικής ζητήσεως, καθώς επίσης και εις την επίτευξιν μιάς πλήρους χρησιμοποιήσεως των διεθνών πόρων και την αύξησιν της παραγωγής και των επί των προϊόντων διεξαγωμένων συναλλαγών.
Επιθυμούσαι να συμβάλλουν,δια της παρούσης Συμφωνίας, είς την επίτευξιν των προαναφερθέντων σκοπών δια της συνάψεως συμφωνιών τεινουσών, επί τη βάσει της αμοιβαιότητος και των αμοιβαίως παρεχομένων ωφελημάτων, εις την ουσιώδη μείωσιν των δασμών και λοιπών εμποδίων εις τας συναλλαγάς και την κατάργησιν των διακρίσεων εις το διεθνές εμπόριον,...."

Βασική διάταξη της ΓΣΔΕ είναι η ρήτρα του μάλλον ευνοουμένου κράτους (ΜΕΚ) (Αρθρο 1) που υποχρεώνει κάθε κράτος μέλος να μεταχειρίζεται με τον ίδιο τρόπο ομοειδή προϊόντα που προέρχονται απο όλα τα άλλα κράτη μέλη της Συμφωνίας.

"Πάντα τα πλεονεκτήματα, ευεργετήματα, προνόμια ή ατέλειαι, οσάκις παραχωρούνται υπό τινος των συμβαλλομένων μερών επί τινος προϊόντος, προερχομένου εκ πάσης ετέρας χώρας ή προοριζομένου δι'αυτήν, θα επεκτείνωνται, αμέσως και άνευ όρων, επί παντός παρομοίου προϊόντος προερχομένου εξ'οιασδήποτε άλλης συμβαλλομένης χώρας ή προοριζομένου δι'αυτήν." (5)

Η ρήτρα αυτή αποσκοπεί στην κατάργηση των προτιμησιακών διακανονισμών και της διαφοροποιημένης μεταχείρισης που εθεωρείτο απο τους υπαίτιους της πολιτικής έντασης της δεκαετίας του '30. Ο πολιτικός ανταγωνισμός μεταξύ Κρατών για επίτευξη καλύτερης διμερούς συμφωνίας με μια άλλη χώρα καταργείται. Αντικαθίσταται, μέσω της καθιέρωσης απο μέρους κάθε χώρας ενός ενιαίου δασμού, κοινού για όλους, με τον οικονομικό ανταγωνισμό στην αγορά. Αυτό οδηγεί σε μεγαλύτερη οικονομική αποτελεσματικότητα. Μόνο προστατευτικό μέσο κάθε χώρας είναι, θεωρητικά, οι δασμοί, που αποτελούν άλλωστε αντικείμενο διαπραγμάτευσης.
Τα άλλα μη δασμολογικά μέτρα, όπως οι ποσοστώσεις, κατ'αρχήν απαγορεύονται -δεν είναι άρα, διαπραγματεύσιμα. Το κείμενο της συμφωνίας αφήνει ωστόσο κάποια δυνατότητα τέτοιων μέτρων για τα αγροτικά προϊόντα (άρθρο XI) καθώς και για όλα τα προϊόντα στην περίπτωση κρίσης στο ισοζύγιο πληρωμών μιας χώρας (άρθρο XII).

Στη ρήτρα της ίσης μεταχείρισης προβλέπονται εξ'αρχής δύο ουσιώδεις εξαιρέσεις : η μία αφορά συστήματα δασμολογικών προτιμήσεων αποικιακής κυρίως προέλευσης (Γαλλία - παλιές αποικίες της, Βρετανία - Κοινοπολιτεία) (Αρθρο 1, παρ. 2). Η δεύτερη καλύπτει τις περιπτώσεις τελωνειακών ενώσεων και ζωνών ελευθέρων συναλλαγών (Αρθρο XXIV) : σημειωτέον ότι αυτήν τη ρήτρα επικαλείται πάντοτε η ΕΟΚ για να δικαιολογήσει είτε την ίδια της τη σύσταση και διεύρυνση είτε τη σύναψη των προτιμησιακών συμφωνιών της λ.χ. με τις Μεσογειακές Χώρες.
Μια τρίτη εξαίρεση στη ρήτρα του Μ.Ε.Κ ήρθε να προστεθεί με το Μέρος IV της Συμφωνίας που συμφωνήθηκε το 1965 και αφορά τις λιγώτερο αναπτυγμένες χώρες (Λ.Α.Χ).

Σε γενικές γραμμές το κείμενο της ΓΣΔΕ χωρίζεται σέ τέσσερα μέρη : το πρώτο υποχρεώνει τα μέρη να εφαρμόζουν την αρχή του ΜΕΚ καθορίζοντας τις επιτρεπτές εξαιρέσεις. Το δεύτερο περιέχει κανόνες εμπορικής πολιτικής σε θέματα όπως οι επιδοτήσεις, οι δασμοί αντι-ντάμπιγκ, οι κρατικές επιχειρήσεις κ.ά. Το τρίτο περιέχει τους κανόνες που διέπουν τις δασμολογικές διαπραγματεύσεις, τις εισδοχές ή αποχωρήσεις μελών, καθώς και τους όρους εφαρμογής των ρητρών διασφάλισης (safeguard clauses). Το τέταρτο μέρος, που προστέθηκε αργότερα, αφορά τα συγκεκριμένα δικαιώματα των Λ.Α.Χ.
Σε αντίθεση με το πρώτο μέρος καθώς και τα άρθρα XIX (ρήτρα διασφάλισης) και XXX (τροποποιήσεις) όπου για να υπάρξει τροποποίηση πρέπει να είναι ομόφωνη, το υπόλοιπο κείμενο της ΓΣΔΕ τροποποιείται με πλειοψηφία 2/3 : οιαδήποτε τέτοια τροποποίηση δεσμεύει, ωστόσο, μόνον όσους την προσυπογράφουν. Επίσης η εισδοχή νέων μελών καθώς και η χορήγηση δυνατότητας εξαίρεσης χρειάζεται πλειοψηφία 2/3. Οι άλλες αποφάσεις λαμβάνονται δια της απλής πλειοψηφίας. Ωστόσο σπανίως λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις με τυπική ψηφοφορία : μόνιμη πρακτική των τεσσάρων δεκαετιών λειτουργίας της ΓΣΔΕ υπήρξε η αναζήτηση της συναίνεσης. Σημειωτέον ότι, σ'αντίθεση με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τη Διεθνή Τράπεζα, κάθε κράτος μέλος έχει μία ψήφο, δηλαδή, τυπικά τουλάχιστον, το ίδιο ειδικό βάρος.

Η ΓΣΔΕ κωδικοποιεί ένα σύστημα που δεν καθιερώνει το απόλυτα ελεύθερο εμπόριο αλλά ένα ρεαλιστικό συμβιβασμό όπου παρέχεται ένα διεθνές πλαίσιο συλλογικής πειθαρχίας. Με το άρθρο II κατοχυρώνονται οι δασμολογικές παραχωρήσεις του κάθε κράτους μέλους : οι δασμοί είναι "δεσμευμένοι" δηλαδή δεν μπορούν να αυξηθούν παρά μόνον, σύμφωνα με το Αρθρο XIX, μετά από δικαιολόγηση και αποζημιώσεις και διατρέχοντας τον κίνδυνο νόμιμων αντιποίνων. Ετσι κάθε νέο κράτος μέλος της ΓΣΔΕ αυτομάτως απολαμβάνει της ρήτρας του Μ.Ε.Κ. Βέβαια, όπως συνέβη αρχικά με την Ιαπωνία, ορισμένα κράτη μέλη μπορούν να μη δεχθούν την εισδοχή ενός νέου και να διατηρήσουν το παληό καθεστώς περιορισμών βάσει του Αρθρου XXXV (Β). Το εισερχόμενο κράτος είναι αναγκασμένο να "πληρώσει" σαν αντιστάθμισμα προβαίνοντας, κατόπιν διαπραγματεύσεων, και αυτό σε δασμολογικές παραχωρήσεις. Ετσι, στα πλαίσια της ΓΣΔΕ, ο δασμός εκτός απο το εμφανές, άμεσο οικονομικό του περιεχόμενο σαν μέσο άσκησης εμπορικής πολιτικής (προστασία - ελευθέρωση) αποκτά και ένα δεύτερο, έμμεσο περιεχόμενο : γίνεται διαπραγματευτικός μοχλός, νόμισμα με το οποίο ανταμοίβεται, πληρώνεται, ο δασμολογικός αφοπλισμός των άλλων, ή αντιθέτως, τιμωρείται η λήψη προστατευτικών μέτρων.

Πρωτοστατούντων των ΗΠΑ ολοκληρώθηκαν ήδη στα σαράντα χρόνια λειτουργίας της ΓΣΔΕ επτά "γύροι" διαπραγματεύσεων : Γενεύης (1947), Annecy (Γαλλία) (1949), Torquay (Αγγλία) (1950-51), Γενεύης (1956), γύρος του Dillon (1960-62), γύρος του Kennedy (1964-67), γύρος του Τόκυο (1973-79). Οι διαπραγματευτικοί αυτοί γύροι είχαν αρχικά σαν κύριο αντικείμενο το δασμολογικό αφοπλισμό, αλλά με την πάροδο του χρόνου τέθηκαν για συζήτηση και άλλα μη δασμολογικά αλλ'αυξανομένης σημασίας θέματα εμπορικής πολιτικής. Οι μεγάλες δασμολογικές μειώσεις δεν επιτεύχθηκαν τόσο στους πέντε πρώτους γύρους. Οι γύροι αυτοί χαρακτηρίζονταν απο εξειδικευμένες κατά προϊόν διαπραγματεύσεις και έγιναν με περιορισμένα απο το Κονγκρέσσο διαπραγματευτικά περιθώρια των εκπροσώπων του Προέδρου των ΗΠΑ. Αλλωστε, ούτε το γενικώτερο οικονομικό - πολιτικό κλίμα της εποχής προσφερόταν για μεγάλης έκτασης ελευθέρωση.
Τουναντίον, ο γύρος του Kennedy καθιέρωσε τη γραμμική μείωση δασμών κατά ομοιόμορφο ποσοστό, ανεξάρτητα απο το αρχικό τους ύψος, για ευρείες κατηγορίες προϊόντων. Αυτό, σε συνδυασμό με τις διευρυμένες τότε εξουσίες του Προέδρου των ΗΠΑ και το ευνοϊκό γενικώτερο κλίμα, οδήγησε σε σημαντικό δασμολογικό αφοπλισμό (μείωση περίπου 35%).
Επίσης στο γύρο του Kennedy πρώτη φορά, ετέθησαν έντονα προς συζήτηση και τα μη δασμολογικά εμπόδια χωρίς όμως να βρεθεί λύση. Τα θέματα αυτά συζητήθηκαν επί μακρόν στο γύρο του Τόκυο. Εκεί συμφωνήθηκε περαιτέρω μείωση των δασμών (κατά μέσον όρο 33%) που στο τέλος της σταδιακής υλοποίησης της στα τέλη του 1987 ισοδυναμεί με μεγάλη συρρίκνωση των τελωνειακών δασμών ως μέσου εμπορικής προστασίας. Στο γύρο του Τόκυο συμφωνήθηκαν όμως και πέντε "κώδικες" για τα μη δασμολογικά εμπόδια στο εμπόριο που αφορούν :

τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα, την τελωνειακή εκτίμηση της αξίας των εισαγομένων προϊόντων, τις κρατικές προμήθειες, τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο, την έκδοση αδειών εισαγωγής. Επίσης συνάφθηκαν ειδικές "τομεακές" συμφωνίες - εξ ων η μία τροποποιεί τον κώδικα αντι-ντάμπιγκ του 1967.

Τον Σεπτέμβριο του 1986, άρχισε ο όγδοος γύρος (της Ουρουγουάης) όπου θα συζητηθεί κυρίως το εμπόριο στις υπηρεσίες, στα είδη υψηλής τεχνολογίας και στα αγροτικά προϊόντα. Ο γύρος αυτός προβλέπεται να περατωθεί μέσα στη δεκαετία του 1990.

Οι μέχρι τούδε διαπραγματευτικοί γύροι της ΓΣΔΕ συνοπτικά μπορούμε να πούμε πως πέτυχαν : ένα σημαντικώτατο δασμολογικό αφοπλισμό για τα βιομηχανικά προϊόντα (ο μέσος δασμός απο το 1987 είναι μόνον 6,5%), απαλλαγή απο ποσοστώσεις για μιά σειρά είδη, κώδικες για ορισμένα μη δασμολογικά μέτρα, επικύρωση και ενίσχυση της θέσης της ΓΣΔΕ ως forum συζητήσεων και διαπραγματεύσεων θεμάτων εμπορικής πολιτικής. Η βασική αυτή διαπίστωση δεν αναιρείται απο την αυξανόμενη παράλληλη ανάπτυξη πληθώρας "νεο-προστατευτικών" μέτρων (όπως οι αυτοπεριορισμοί στις εξαγωγές) που λαμβάνονται στις παρειφές της ΓΣΔΕ και στην εξέταση των οποίων θα επανέλθουμε στο Κεφάλαιο 8.

B) <u>Η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ) και οι Λιγώτερο Αναπτυγμένες Χώρες (Λ.Α.Χ)</u>

Στο αρχικό κείμενο της ΓΣΔΕ δεν λαμβάνονταν υπόψη τα ειδικά προβλήματα των λιγώτερο αναπτυγμένων χωρών (ΛΑΧ). Ενώ σε άλλους τομείς οικονομικής πολιτικής η αρχή του laisser faire ετίθετο ήδη υπό αμφισβήτηση, στον τομέα των εμπορικών σχέσεων μεταξύ κρατών συνέχιζε να ισχύει η νεο-κλασική άποψη ότι, από μόνες τους, οι δυνάμεις της αγοράς θα αναιρέσουν τυχόν ανισότητες και ανισορροπίες. Κατά τη συζήτηση της Χάρτας της Αβάνας, οι ΛΑΧ άσκησαν κριτική κατά του αρχικού σχεδίου, ζητώντας ειδική μέριμνα για τα προβλήματά τους και απαιτώντας τη δυνατότητα να επιβάλλουν ποσοστώσεις στις εισαγωγές τους και να εγκαθιδρύουν κατά βούληση προτιμησιακά καθεστώτα. Η Χάρτα της Αβάνας στην τελική της μορφή αναγνωρίζει εν μέρει την ιδιαιτερότητα των προβλημάτων των ΛΑΧ, η δε ΓΣΔΕ στο άρθρο XVIII αναφέρεται στην ενδεχόμενη ανάγκη λήψης προστατευτικών μέτρων για αναπτυξιακούς σκοπούς.

Στην πράξη,όμως, το άρθρο XVIII της ΓΣΔΕ αφ'ενός μεν έθετε τέτοια μέτρα υπό πολυμερή έλεγχο, αφ'ετέρου έδινε τη δυνατότητα διεκδίκησης αντισταθμισμάτων ή επιβολής αντιποίνων. Η ΛΑΧ που προσέφευγε σ'αυτό έπρεπε να αποδείξει ότι τα προστατευτικά αυτά μέτρα είναι αναγκαία για την πληρέστερη αξιοποίηση του φυσικού πλούτου και του ανθρώπινου δυναμικού της και ότι, μακροπρόθεσμα, θα ανυψώσουν το βιοτικό επίπεδο της χώρας χωρίς να πλήττουν το διεθνές εμπόριο. Στην αρχική του μορφή το άρθρο αυτό ίσχυε εξ'ίσου για λόγους ανοικοδόμησης (Ευρωπαϊκές Χώρες) όσο και για λόγους ανάπτυξης, αλλά στην αναθεώρηση του 1954-55 η αναφορά περιορίστηκε στις ΛΑΧ.

Η φιλοσοφία πίσω από το άρθρο αυτό ήταν η κλασσική επιχειρηματολογία για τις ανάγκες της "νηπιακής" βιομηχανίας που χρειάζεται, για να ανδρωθεί, κάποια περίοδο χάρητος, προστασίας, "θαλπωρής". Αντανακλούσε δε την αναπτυξιακή στρατηγική των σημαντικωτέρων ΛΑΧ καθώς και των νέων ανεξαρτήτων χωρών που συμμετείχαν αυτόνομα στις μεταπολεμικές συνδιασκέψεις. Η στρατηγική αυτή βασιζόταν κυρίαρχα στην υποκατάσταση των εισαγωγών και στην προστασία των κλάδων εκείνων που είχαν αναπτυχθεί εξαιτίας του πολέμου και που μεταπολεμικά κινδύνευαν κυρίως από τις δυναμικές αμερικανικές εξαγωγές και, δευτερευόντως, από τις ευρωπαϊκές.

Η επιχειρηματολογία αυτή των ΛΑΧ ερχόταν έτσι όχι τόσο σαν αντίθεση αλλά σαν απαραίτητο συμπλήρωμα στην όλη φιλοσοφία της ΓΣΔΕ που βασιζόταν στο κλασσικό Ρικαρδιανό θεώρημα του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Αλλωστε, τα περί νηπιακής βιομηχανίας είναι τόσο παλαιά όσο και τα περί συγκριτικού πλεονεκτήματος. Οπως λέει και ο ίδιος ο John Stuart Mill :

> "Η μόνη περίπτωση όπου, βάσει των αρχών της Πολιτικής Οικονομίας, δικαιολογούνται προστατευτικοί δασμοί είναι όταν εφαρμόζονται προσωρινά (ιδίως απο νέο και ανερχόμενο έθνος) με την ελπίδα να αναπτυχθεί στη χώρα μια βιομηχανία που αρμόζει πλήρως στις συνθήκες αυτής της χώρας.
>
> Η ανωτερότητα της μιάς χώρας σε σχέση με μιάν άλλη σε ένα κλάδο παραγωγής συχνά πηγάζει μόνον από το ότι άρχισε νωρίτερα... Αλλά δεν μπορούμε να περιμένουμε από άτομα να εισαγάγουν μια νέα βιομηχανία με δικό τους ρίσκο, ή μάλλον με βέβαιη ζημία, και να υφίστανται τις αρνητικές συνέπειες αυτές μέχρις ότου φθάσουν στο επίπεδο αυτών που είναι ήδη πλήρως εξοικειωμένοι με τη διαδικασία παραγωγής. Ενας προστατευτικός δασμός που συνεχίζεται για μια λογική χρονική διάρκεια μπορεί συχνά να αποδειχθεί ο καλύτερος τρόπος με τον οποίο ένα έθνος θα αυτοφορολογηθεί για χάρη ενός τέτοιου πειράματος"(9).

Στη δεκαετία του '50 η κλασσική αυτή κριτική στο ελεύθερο εμπόριο εμπλουτίζεται απο τη διαπίστωση ότι υπάρχει μια μακροπρόθεσμη επιδείνωση των όρων εμπορίου για τις αναπτυσσόμενες χώρες που εξάγουν πρώτες ύλες : υπάρχει δηλαδή μιά δομική προκατάληψη στο διεθνές εμπόριο ενάντια στους παραγωγούς πρώτων υλών - που σχετίζεται με την πολύ αργή αύξηση της διεθνούς ζήτησης για τέτοιου είδους προϊόντα. Η θεωρητικοποίηση αυτή, που συνδέθηκε με τις εργασίες των Prebisch και Singer (10), πρέσβευε την εκβιομηχάνιση των ΛΑΧ σα μόνη διέξοδο στο πρόβλημα : μια εκβιομηχάνιση που θα βασίζονταν στην υποκατάσταση εισαγωγών (ή και στις εξαγωγές,ει δυνατόν,πρός άλλες ΛΑΧ με την ανάπτυξη των συναλλαγών μεταξύ τους).

Ετίθετο συνεπώς και πάλι επί τάπητος, στο δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του '50, το πρόβλημα της σχέσης των ΛΑΧ με την ΓΣΔΕ. Αλλωστε, η εφαρμογή των κανόνων της ΓΣΔΕ για τα αγροτικά προϊόντα και τις πρώτες ύλες - που αποτελούσαν το βασικό όγκο των εξαγωγών των ΛΑΧ - ήταν ήδη προβληματική : το 1955 οι ΗΠΑ είχαν ζητήσει ευρύτατες εξαιρέσεις απο τις διατάξεις της ΓΣΔΕ για τα αγροτικά προϊόντα τους.

Αυτό, σε συνδυασμό με τη σταδιακή διαμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της ΕΟΚ μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης, σήμαινε ουσιαστικά εξαίρεση των αγρτοικών προϊόντων απο τη δικαιοδοσία της ΓΣΔΕ. (Το θέμα αυτό επανέρχεται στο προσκήνιο τώρα, μετά τριάντα χρόνια, πρωτοστατούντων μάλιστα των ΗΠΑ, στα πλαίσια του γύρου της Ουρουγουάης). Απ'τη διαδικασία αυτή έβγαιναν χαμένοι αφ'ενός μεν οι ΛΑΧ, αφ'ετέρου η Νέα Ζηλανδία και η Αυστραλία. Οσον αφορά άλλες πρώτες ύλες, η ΓΣΔΕ απλώς δεν εμπόδιζε τα συμβαλλόμενα μέρη απο τη σύναψη οιασδήποτε διακυβερνητικής συμφωνίας που θα αφορούσε βασικά προϊόντα (Αρθρο XX παράγρ. θ).

Εξ'άλλου, οι δασμολογικές διαπραγματεύσεις υπήρξαν κυρίως συνδεδεμένες με τα συμφέροντα των αναπτυγμένων χωρών (Α.Χ). Πρώτα - πρώτα, η αρχή της αμοιβαιότητας εφαρμοζόταν με βάση τη μέτρηση του καλυπτομένου εμπορίου επί του οποίου θα έχουν επιπτώσεις οι δασμολογικές μειώσεις : αλλά οι ΛΑΧ δεν είχαν σημαντικές εισαγωγές έτσι ώστε να προσφέρουν ανταλλάγματα και συνεπώς δεν μπορούσαν να ζητήσουν δασμολογικές μειώσεις. Επίσης, οι αιτήσεις για δασμολογικές μειώσεις γίνονταν απο την κύρια χώρα εξαγωγής πρός την χώρα εισαγωγής :

η αρχική διαπραγμάτευση ήταν διμερής ακόμα και αν τελικά η παραχώρηση γινόταν προς όλους. Οι ΛΑΧ, κατά συνέπεια, απλώς περίμεναν τυχόν ωφέλη απο τη γενίκευση, βάσει της αρχής του Μ.Ε.Κ., των παραχωρήσεων που αρχικά γινόντουσαν διμερώς μεταξύ ΑΧ. Και, βέβαια, δεν είχαν κατά κανόνα εξαγωγικό συμφέρον σε τέτοιου είδους προϊόντα. Η διαδικασία όμως αυτή επέκτασης των παραχωρήσεων βάσει της αρχής του Μ.Ε.Κ. ήταν αμφίδρομη : σήμαινε ότι τυχόν παραχωρήσεις που συμφωνούσαν οι ΛΑΧ μεταξύ τους έπρεπε να χορηγηθούν αυτομάτως και στις ΑΧ. Η αρχή της τυπικής ισότητας λειτουργούσε έτσι ευεργετικά μόνον μεταξύ οικονομικά ισοδύναμων και σε βαρος των οικονομικά ασθενέστερων χωρών (11).

Τα παραπάνω προβλήματα λειτουργίας της ΓΣΔΕ συνδέονται με τα υπαρκτά οικονομικά προβλήματα που παρουσιάζονται στις ΛΑΧ κατά τη δεκαετία του '50 και συνδυάζονται ταυτόχρονα με τη σημαντική αύξηση του αριθμού των ΛΑΧ σαν αποτέλεσμα της διάλυσης των αποικιών. Οδηγούν δε, το 1958, στη σύνταξη της Έκθεσης Haberler όπου εξετάζονται για πρώτη φορά τα εμπορικά προβλήματα των ΛΑΧ, όχι πια ως πρός τις εισαγωγές τους (Αρθρο XVIII), αλλά σε σχέση με τις εξαγωγές τους. Η έκθεση αυτή πυροδότησε μία διπλωματική δραστηριοποίηση που κατέληξε το 1961 στην υποβολή από μέρους 15 ΛΑΧ (εξ ων, σημειωτέον, και η Ελλάδα) Υπομνήματος για την Ανάπτυξη του Διεθνούς Εμπορίου.

Το κείμενο αυτό, τόνιζε την ιδιαιτερότητα των προβλημάτων των αναπτυσσομένων χωρών και πρότεινε να γίνουν μονομερείς παραχωρήσεις απο τις ΑΧ για την ανάπτυξη των εξαγωγών των ΛΑΧ (13). Για πρώτη φορά αμφισβητείτο η αρχή της αμοιβαιότητας και της ίσης μεταχείρισης στα θέματα διεθνούς εμπορίου και για πρώτη φορά οι ΛΑΧ εμφανίζονταν σαν ενιαία ομάδα πίεσης. Δυό χρόνια αργότερα, 21 ΛΑΧ πρότειναν συγκεκριμένο πρόγραμμα δράσης για την ενίσχυση των εξαγωγών των αναπτυσσομένων χωρών: Οι ΑΧ έπρεπε να μην εισαγάγουν νέους δασμούς, να καταργήσουν παράνομες ποσοστώσεις τους, να εισάγουν αδασμολόγητα τροπικά προϊόντα, να περιορίσουν και εξαλείψουν τους δασμούς για ημικατεργασμένα προϊόντα καθώς και τους φόρους ισοδυνάμου αποτελέσματος (14). Οι ΛΑΧ δηλαδή ζητούσαν ταυτόχρονα αναμόρφωση των κανόνων της ΓΣΔΕ και πλήρη εφαρμογή τους όσον αφορά τις δικές τους εξαγωγές. Σημειωτέον ότι, την ίδια εποχή, η ΕΟΚ διαπραγματεύονταν με 18 πρώην αποικίες τη Σύμβαση του Yaounde (προδρομος των Συμβάσεων του Λομέ), όπου προσφέρονταν στις χώρες αυτές δασμολογική προτίμηση. Καμμία από τις 21 χώρες που υπέβαλαν το αίτημα στη ΓΣΔΕ δεν συμμετείχε στη Σύμβαση αυτή και μπορεί κανείς να διακρίνει, πίσω απο το διάβημα, τον φόβο διαφοροποίησης εις βάρος τους (15).

Την ίδια εποχή, το 1964, τα αιτήματα των ΛΑΧ ετέθησαν πρός συζήτηση στη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD), συμπυκνωνόμενα στη φράση "εμπόριο όχι βοήθεια" (trade, not aid). Σαν αποτέλεσμα των συζητήσεων προστέθηκε στο αρχικό κείμενο της ΓΣΔΕ το Τέταρτο Μέρος (16). Εκεί αναγνωρίζεται το ιδιαίτερο πρόβλημα της ανάπτυξης, η δε αρχή της αμοιβαιότητας καταργείται όσον αφορά τις ΛΑΧ : οι αναπτυσσόμενες χώρες δύνανται να αντλούν πλεονεκτήματα απο τη συμμετοχή τους στη ΓΣΔΕ χωρίς να δίνουν ανταλλάγματα.

Τη συμβολικά σημαντική αυτή νίκη των ΛΑΧ επισκιάζουν ωστόσο τα συγκεκριμένα απτά οικονομικά αποτελέσματα του γύρου του Kennedy, όπου οι δασμολογικές μειώσεις σε τομείς που ενδιέφεραν τις ΑΧ ήσαν κατά πολύ μεγαλύτερες σε σχέση με τομείς που ενδιέφεραν τις ΛΑΧ (π.χ. κλωστοϋφαντουργικά, χαλυβουργικά, κατεργασμένα αγροτικά προϊόντα). Ο δε γύρος του Τόκυο, δεκαπέντε χρόνια αργότερα επανέλαβε και επισφράγισε τη προκατάληψη αυτή στο δασμολογικό αφοπλισμό των ΑΧ (17).

Αξονας των αιτημάτων των ΛΑΧ ήταν να τους χορηγηθεί προτιμησιακή μεταχείριση. Το θέμα αυτό,ωστόσο,δίχαζε ότι μόνον ΛΑΧ και ΑΧ αλλά και ομάδες χωρών μέσα στο ίδιο στρατόπεδο.

Ανάλογα με το αν ήδη απολάμβαναν από μέρους της ΕΟΚ προτιμησιακού καθεστώτος και ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξη τους, άλλες ΛΑΧ ήσαν υπέρ και άλλες εναντίον της αναθεώρησης του άρθρου 1 της ΓΣΔΕ (αρχή Μ.Ε.Κ.). Επίσης, η μέν ΕΟΚ ήταν υπέρ των προτιμήσεων, αλλά ει δυνατόν σε επιλεκτική βάση - ενώ οι ΗΠΑ ήταν αντίθετες, με τον φόβο ότι κάτι τέτοιο θα δυσχέραινε τον μεταξύ ΑΧ δασμολογικό αφοπλισμό.

Οι παραπάνω προστριβές και η δυσαρέσκεια αυτή των ΛΑΧ δεν οδήγησε ποτέ ούτε σε απόρριψη ούτε,άλλωστε,και σε μείωση της συμμετοχής τους στη ΓΣΔΕ. Με τον αρχικό αποκλεισμό των βασικών προϊόντων απο τη ΓΣΔΕ, το ενδιαφέρον των ΛΑΧ στους κανόνες της ΓΣΔΕ περιορίστηκε, όπως είδαμε, σε μια αμυντική στάση που αποσκοπούσε στο να αποφύγουν μια ελευθέρωση των εισαγωγών τους που θα κινδύνευε να βλάψει τη νηπιακή ή μη εγχώρια βιομηχανία τους.

Το 1968, ωστόσο, με την UNCTAD II επέρχεται κάποια συμφωνία: θεσπίζεται το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) υπό τη νομική μορφή, στα πλαίσια της ΓΣΔΕ, δεκαετούς εξαίρεσης απο την αρχή του Μ.Ε.Κ. Κάθε ΑΧ που χορηγεί το ΣΓΠ επιλέγει τη χώρα, τα προϊόντα, καθώς και τον όγκο των εισαγωγών που θα ευνοηθούν. Σημειωτέον ότι η προτίμηση αυτή μπορεί ανά πάσα στιγμή να αρθεί χωρίς αποζημίωση - πράγμα που της προσδίδει κάποιαν ανασφάλεια. Γι'αυτό και, στο γύρο του Τόκυο, οι ΛΑΧ πρότειναν ορισμένες τροποποιήσεις : οι προτιμησιακές παραχωρήσεις να είναι δεσμευμένες (όπως και οι παραχωρήσεις ΜΕΚ) και να δίδονται μετά απο διαπραγμάτευση και όχι σαν παραχώρηση. Τα αιτήματα αυτά δεν έγιναν δεκτά απο τις Α.Χ. Ωστόσο, με ειδική ρήτρα ("Enabling Clause") επιτρέπεται η λήψη απο μέρους των ΛΑΧ μη δασμολογικών μέτρων για προστασία της εσωτερικής αγοράς τους, η σε περιφερειακή βάση χορήγηση προτιμήσεων μεταξύ ΛΑΧ και η ιδιαίτερα ευνοϊκή μεταχείριση των Ελάχιστα Αναπτυγμένων Χωρών (Ε.Α.Χ). Τα επιτεύγματα όμως αυτά ούτε εξασφάλιζαν τις δασμολογικές προτιμήσεις ούτε μπορούσαν να επισκιάσουν το γεγονός ότι,με τη σημαντική μείωση μέχρι το 1988 των συμβατικών δασμών που εφαρμόζουν οι Α.Χ., διαβρώνονταν τα πλεονεκτήματα τέτοιων δασμολογικών προτιμήσεων.
Εξ'άλλου, σύμφωνα με υπολογισμούς της UNCTAD, το 1980 μόνον οι μισές δασμολογούμενες εισαγωγές των ΑΧ απο τις ΛΑΧ μπορούσαν να υπαχθούν τυπικά στο ΣΓΠ: εξ'αυτών μόνον το 21% στην πράξη απολάμβαναν προτιμησιακού δασμού.

Με την εκβιομηχάνιση όμως μιάς σειράς ΛΑΧ,τη δεκαετία του '60 και κυρίως του '70,διαμορφώθηκε σε συνδυασμό με μία επιθετική εξαγωγική τους πρακτική, και μία πιό ενεργητική παρουσία τους στη ΓΣΔΕ : οι ΛΑΧ - κυρίως δε οι νέες βιομηχανικές χώρες (Ν.Β.Χ) - θέτουν αιτήματα σχετιζόμενα πλέον με την πρόσβασή τους στην αγορά των ΑΧ.

Τα αιτήματα αυτά επικεντρώνονται, όπως είδαμε, σε μια πρώτη φάση, στην απόσπαση πλεονεκτημάτων - δασμολογικών προτιμήσεων - κατά παράβαση θα λέγαμε της ρήτρας του ΜΕΚ της ΓΣΔΕ. Και μόνον αργότερα συνειδητοποιείται ότι υπάρχει ένα νέο, άλλου τύπου, πρόβλημα και συνεπώς μία άλλης φύσης μάχη όπου αντί για απόσπαση "θετικής διαφοροποίησης" οι ΛΑΧ θα χρειαστεί να αναζητήσουν την αποφυγή της εις βάρος τους διαφοροποίησης. Θα γίνουν, δηλαδή, οι ΛΑΧ υπερασπιστές πλέον της αρχής του ΜΕΚ και του ανεμπόδιστου εμπορίου.

Τα πρώτα μέτρα των ΑΧ για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, θεωρούνται προσωρινά - και άλλωστε πλήττουν κυρίως την Ιαπωνία και δευτερευόντως το Χόνγκ Κόνγκ. Με τις Συμφωνίες Βάμβακος τη δεκαετία του '60 και την Πολυϊνική Συμφωνία απο το 1974 και εντεύθεν, θεσμοθετείται ωστόσο ένα ειδικό καθεστώς που ουσιαστικά θέτει εκτός κανόνων ΓΣΔΕ ένα σημαντικό τμήμα του διεθνούς εμπορίου : το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών.

Η εξαίρεση αυτή αφορά κατά βάση τα άρθρα XIX και I της ΓΣΔΕ. Χρησιμοποιώντας σαν κεντρική δικαιολογία τους την "αποδιοργάνωση της αγοράς", οι ΑΧ εισάγουν έτσι ένα καθεστώς διαφοροποίησης των εισαγωγών τους και της προστασίας.
Οδηγούμαστε σε μια συνύπαρξη δύο διαμετρικά αντίθετων εννοιολογικών συστημάτων : στα μεν δασμολογικά θέματα, η αρχή του ΜΕΚ καταπατείται υπέρ των ΛΑΧ με τη χορήγηση του ΣΓΠ (που είναι μικρής οικονομικής σημασίας, αν λάβουμε υπόψη την έκταση του ΣΓΠ και τους έτσι και αλλιώς συνεχώς μειωνόμενους συμβατικούς δασμούς). Απο την άλλη, στα θέματα μη δασμολογικής προστασίας και, συγκεκριμένα, ποσοτικών περιορισμών στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας, η φιλοσοφία της αρχής του ΜΕΚ αναιρείται εις βάρος των ΛΑΧ και παρά τις αυξανόμενες διαμαρτυρίες τους.

Τα δύο αυτά συστήματα αναφοράς δεν είναι βεβαίως εντελώς στεγανά. Τουναντίον, επικοινωνούν ποικιλότροπα. Στα τέλη του γύρου του Kennedy, το 1967, οι ΗΠΑ και οι χώρες της ΕΟΚ απείλησαν ότι η μη αποδοχή από μέρους των ΛΑΧ της παράτασης της Συμφωνίας Βάμβακος θα σημάνει μη εφαρμογή της δασμολογικής μείωσης για τα κλωστοϋφαντουργικά. Οι δασμολογικές μειώσεις όμως, ήταν σχετικά μικρές για τα κλωστοϋφαντουργικά (20% σε σύγκριση με μέσες μειώσεις 35% και άνω). Οι ΗΠΑ αναγκάστηκαν, τελικά, να πείσουν ορισμένες ΛΑΧ να δεχθούν την παράταση της Συμφωνίας δίνοντάς τους μεγαλύτερες ποσοστώσεις. Ανάλογη σύνδεση συνέβη και με το γύρο του Τόκυο, όπου το 1977 ο Πρόεδρος Κάρτερ καθησύχασε τους βιομηχάνους ότι τυχόν μη αποδοχή της ανανέωσης της ΠΙΣ απο μέρους των ΛΑΧ, θα έχει σαν συνέπεια καμμία δασμολογική μείωση για τα κλωστοϋφαντουργικά.

Η ΕΟΚ εξ'άλλου, τόσο το 1982 όσο και το 1986 έθετε σαν όρο για την χορήγηση γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) στις χώρες που συμμετέχουν στην ΠΙΣ, το να έχουν συνάψει μαζί της διμερείς συμφωνίες αυτοπεριορισμού.

Γ) Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η ΓΣΔΕ

Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας έπεται της διαμόρφωσης της ΓΣΔΕ και βρίσκεται, μαζί της, σε σχέση αλληλεπίδρασης.
Στο άρθρο 228 της Ιδρυτικής συνθήκης της ΕΟΚ καθορίζεται το γενικό πλαίσιο για τη διαπραγμάτευση και σύναψη συνθηκών μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών. Συγκεκριμένα στις σχέσεις της Κοινότητας με τον ΟΗΕ και τη ΓΣΔΕ αναφέρεται το άρθρο 229.

Η εμπορική πολιτική της Κοινότητας, εξάλλου, συγκροτείται βάσει των άρθρων 110-116 της ιδρυτικής συνθήκης : το άρθρο 110 αναφέρεται στο γενικό στόχο της αρμονικής ανάπτυξης του παγκοσμίου εμπορίου και στην προοδευτική κατάργηση των δασμολογικών φραγμών στις διεθνείς ανταλλαγές, τα άρθρα 111-116 καθορίζουν τους μηχανισμούς της εμπορικής πολιτικής. Το άρθρο 115 αναφέρεται στην αντιμετώπιση ενδεχομένων προβλημάτων απο εκτροπές εμπορίου μέσα στην ΕΟΚ ενώ, τέλος, το άρθρο 116 θεσπίζει την υποχρέωση των κρατών μελών για κοινή δράση στους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς.
Το άρθρο 3(β) της Συνθήκης αναφέρεται, εξάλλου, γενικά στην καθιέρωση κοινού εξωτερικού δασμολογίου και στην υιοθέτηση κοινής εμπορικής πολιτικής έναντι των τρίτων χωρών. Κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου (1958-1968), μέχρι να ισχύσει το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο (λ.χ. στο γύρο του Dillon), η εμπορική πολιτική της Κοινότητας βασίστηκε στο άρθρο 111. Απο το 1968 και μετά εφαρμόζεται το άρθρο 113 που αποτελεί και τη νομική βάση της εμπορικής πολιτικής της Κοινότητας (18).
Η θέση της Κοινότητας στη ΓΣΔΕ παρουσιάζει την εξής ιδιομορφία : η ΕΟΚ τυπικά δεν αντικατέστησε τα κράτη μέλη της σαν συμβαλλόμενα μέρη στη ΓΣΔΕ : τα κράτη μέλη συνεχίζουν να μετέχουν, τυπικά, στις εργασίες των οργάνων της ΓΣΔΕ, συμμετέχοντας λ.χ. στη χρηματοδότηση του οργανισμού. Αλλά περιορίζονται, όσον αφορά τις διαπραγματευτικές διαδικασίες, στο να πλαισιώνουν την αντιπροσωπεία της Κοινότητας (δηλ. τους εκπροσώπους της Επιτροπής) η οποία και παίρνει το λόγο και εκφράζει τις Κοινοτικές απόψεις, προτάσεις ή τροποποιήσεις. Η de facto αυτή αναγνώριση της Κοινότητας, που διαδέχθηκε τα κράτη μέλη στην άσκηση ορισμένων ρόλων στα πλαίσια της ΓΣΔΕ, διαμορφώθηκε ήδη απο το γύρο του Kennedy και ιδιαιτέρως κατά τη διάρκεια του γύρου του Τόκυο (1973-79) : η Κοινότητα υπέγραψε τότε, χωρίς πρόσθετη υπογραφή των Κρατών μελών, μια σειρά πολυμερών συμφωνιών, όπως για παράδειγμα τους Κώδικες πάνω στο ντάμπινγκ και τις επιδοτήσεις (19). Το ίδιο ίσχυσε το 1974, και στις διαπραγματεύσεις και τη σύναψη του Διακανονισμού πάνω στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών - της Πολυϊνικής Συμφωνίας.

Ηδη το 1970, το πρωτόκολλο παράτασης της Συμφωνίας Βάμβακος αναγνώριζε για πρώτη φορά επίσημα το δικαίωμα στην Κοινότητα να συμμετέχει πλήρως σε μιά πολυμερή συμφωνία πάνω στην εμπορία ενός προϊόντος: στην εφαρμογή της Κοινής Εμπορικής Πολιτικής η Κοινότητα υποκαθιστά, πλέον τα Κράτη μέλη (20).

Η συμμετοχή, εξάλλου της Κοινότητας σαν ενιαίας οντότητας, ήδη στο γύρο του Kennedy βάσει του άρθρου 111 της Συνθήκης (ΕΟΚ), υπήρξε σημαντική στην ενδοκοινοτική κατανομή αρμοδιοτήτων ανάμεσα στα όργανα: στην τελευταία φάση των δύσκολων αυτών διαπραγματεύσεων το Συμβούλιο Υπουργών έδωσε μεγαλύτερη ελευθερία κίνησης στην Επιτροπή για να διαπραγματευθεί.

Παράλληλα, αυξήθηκε στα πλαίσια του Συμβουλίου ο ρόλος της Επιτροπής του άρθρου 111, που κατ'ουσίαν αναβαθμίστηκε υποκαθιστώντας ουσιαστικά αν όχι τυπικά - το COREPER. Η Επιτροπή του άρθρου 111 - τακτικών ή αναπληρωματικών - έμελλε να μετεξελιχθεί/μετονομαστεί απο το 1968 και μετά σε Επιτροπή του άρθρου 113 : σαν τέτοια λειτούργησε κατά τη διάρκεια του γύρου του Τόκυο καθώς και των πολυμερών ή διμερών διαπραγματεύσεων πάνω στα κλωστοϋφαντουργικά (Πολυϊνική Συμφωνία και Διμερείς Συμφωνίες). Σημειωτέον ότι η παραπάνω μεταβίβαση, ήδη κατά το γύρο του Kennedy, όλο και μεγαλύτερων αρμοδιοτήτων απο το Συμβούλιο στην Επιτροπή της ΕΟΚ προσέκρουσε στη Γαλλική αντίδραση που, για πολιτικούς λόγους, επέμενε σε ένα στενότατο έλεγχο των διαπραγματευτικών χειρισμών από τα κράτη μέλη, σε αντίθεση με την Ομοσπονδιακή Γερμανία και την Ολλανδία που ήθελαν να δώσουν μεγαλύτερη ελευθερία κίνησης στην Επιτροπή. (Η Ιταλία και το Βέλγιο τηρούσαν μια ενδιάμεση στάση) (21). Είναι ενδιαφέρον πόσο, μιαν εικοσαετία αργότερα, η στάση των διαφόρων κρατών μελών παραμένει αμετάβλητη : ο στενός έλεγχος της Επιτροπής απο τη Γαλλία (αλλά και απο την Ιταλία και την Ελλάδα) στα θέματα των διαπραγματεύσεων πάνω στη ΓΣΔΕ και, ειδικώτερα, πάνω στην ΠΙΣ (που εξετάζεται παρακάτω) ερμηνεύεται όχι μόνον από μια προστατευτικώτερη στάση πάνω στο διεθνές εμπόριο - σε αντίθεση με τη Γερμανία και Ολλανδία - αλλά και από μία ορισμένη πολιτικο-ιδεολογική παράδοση που ήδη διαπιστώνεται
κατά τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις της δεκαετίας του '60.

Η συμμετοχή της Κοινότητας στη ΓΣΔΕ άπτεται, όμως, των νομικών-θεσμικών ρυθμίσεων στο εσωτερικό της Κοινότητας αλλά και στο εσωτερικό της ΓΣΔΕ (22). Παραπάνω έγινε λόγος για τη "διπλή συμμετοχή" των Κρατών μελών, αφ'ενός, και της Επιτροπής Ε.Κ., αφ'ετέρου, όπου η τελευταία λαμβάνει μέρος στις εργασίες της ΓΣΔΕ σαν ένα Sui generis συμβαλλόμενο μέρος. Οσον αφορά όμως την ίδια την υπόσταση, στα πλαίσια των κανόνων της ΓΣΔΕ, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, για μεν την ΕΚΑΧ υπήρξε, το 1952, απόφαση εξαίρεσης (Waiver) βάσει του άρθρου XXV της ΓΣΔΕ, για δε τις συνθήκες ΕΟΚ και Ευρατώμ, παρά τη θέληση των Κρατών μελών να υπαχθούν στο Αρθρο XXIV της ΓΣΔΕ (που προβλέπει τη δημιουργία ζωνών ελευθέρου εμπορίου και τελωνειακών ενώσεων) το θέμα παρέμεινε και, τυπικά, παραμένει ανοικτό.

Προέκυψαν, συγκεκριμένα, προβλήματα ερμηνείας του Αρθρου XXIV όσον αφορά την αντιμετώπιση του Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου της ΕΟΚ, την επιβολή ελάχιστων τιμών για τις εισαγωγές αγροτικών προϊόντων καθώς και την υπαγωγή πάλι στο άρθρο XXIV των συμφωνιών σύνδεσης της ιδίας της ΕΟΚ με τρίτες χώρες. Η νομική αυτή εκκρεμότητα, ωστόσο, δεν εμπόδισε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα να χαράξει την πορεία της σαν de facto αναγνωρισμένου διαπραγματευτικού εταίρου στη Γενική Συμφωνία, συμβάλλοντας στην απομάκρυνση της ΓΣΔΕ απο κάποιον αρχικό νομικισμό πρός την κατεύθυνση μίας πιο ευέλικτης και πραγματιστικής στάσης. Αλλωστε, η ΕΟΚ, ειδωμένη ιστορικά και συνολικά, συνέβαλλε σημαντικά στην υπόθεση του ελεύθερου εμπόριου, (δημιουργώντας στο εσωτερικό της σημαντικό εμπόριο και εκτρέποντας ελάχιστα τις εισαγωγές απο τρίτες χώρες) (23).

Δ) <u>Ορισμένα Συμπεράσματα</u>

Η ΓΣΔΕ διαμορφώθηκε απο τις ΑΧ χωρίς να λάβει σοβαρά υπόψη τα συγκεκριμένα προβλήματα των ΛΑΧ. Η μέχρι τούδε λειτουργία της ΓΣΔΕ είχε σαν κύριο αντικείμενο τη δασμολογική απελευθέρωση συναλλαγών κυρίως μεταξύ των ΑΧ. Με την πάροδο του χρόνου, οι ΛΑΧ μετέτρεψαν την αρχικά παθητική στάση τους,που απέβλεπε στη διατήρηση κάποιας προστασίας της εγχώριας αγοράς τους βάσει της λογικής της "νηπιακής βιομηχανίας",σε μιά πιο ενεργητική διεκδίκηση προτιμησιακής δασμολογικής μεταχείρισης των εξαγωγών της. Οι προτιμήσεις αυτές τελικά χορηγήθηκαν απο τις ΑΧ (κατά παράβαση της αρχής Μ.Ε.Κ) αν και όχι με όλους τους επιθυμητούς όρους ούτε και στην επιθυμούμενη απο τις ΛΑΧ έκταση. Εξ'άλλου, η γενικώτερη πορεία δασμολογικού αφοπλισμού περιορίζει την οικονομική τους σημασία. Την ίδια στιγμή διαμορφώνεται, υπό την αιγίδα μεν της ΓΣΔΕ αλλά κατά παράβαση της αρχής του ΜΕΚ, ειδικά για τα κλωστοϋφαντουργικά, ένα ιδιαίτερο καθεστώς αρνητικής διαφοροποίησης εις βάρος των ΛΑΧ.

Ταυτόχρονα, οι συντελούμενες τη δεκαετία του '70 οικονομικές διαφοροποιήσεις στους κόλπους των ΛΑΧ είναι τέτοιες που η αντιμετώπισή τους σαν ενιαία ομάδα έχει όλο και λιγώτερη σημασία. Στο μεν οικονομικό επίπεδο η εμφάνιση των νέων βιομηχανικών χώρων (ΝΒΧ) και το συνεχιζόμενο βάθεμα της φτώχειας στις ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες (ΕΑΧ) επιβάλλει μία αυξανόμενη προσοχή στις κατηγοριοποιήσεις των αναπτυσσομένων χωρών. Από την άλλη πλευρά, στο πολιτικό επίπεδο, ιδίως όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η συνειδητή πολιτική διαφοροποίησης υπέρ των φτωχοτέρων χωρών ΑΚΕ (Αφρικής, Καραϊβικής,Ειρηνικού) της Συμφωνίας του Λομέ αλλά και υπέρ των Μεσογειακών Χωρών - εκ των οποίων τρείς γίνονται, μέσα στη δεκαετία του '80 πλήρη μέλη της - καθιστά την εικόνα των αναπτυσσομένων χωρών ακόμα συνθετώτερη.

Ενα γενικώτερο ερώτημα που τίθεται σε σχέση με τα παραπάνω είναι κατά πόσον η περιγραφείσα στο Κεφάλαιο αυτό πορεία της ΓΣΔΕ και των κανόνων του διεθνούς εμπορίου είναι απλά και μόνον αποτέλεσμα διαπραγματευτικών χειρισμών των Α.Χ. όσο και των Λ.Α.Χ., ή αντανακλούν βαθύτερες τάσεις στη διεθνή οικονομική σκηνή που οι διάφορες ρυθμίσεις έρχονται εκ των υστέρων να επισφραγίσουν, ανακόπτοντας ή επιταχύνοντάς τες.

Συναφές είναι το ακόλουθο ερώτημα : η λειτουργία,μέσω του ελευθέρου εμπορίου του νόμου του συγκριτικού πλεονεκτήματος, κατά πόσον υφίσταται και ποιές είναι οι χώρες που την επιζητούν. Οπως είδαμε και στο ερώτημα αυτό οι απαντήσεις που έχουμε απο τη μεταπολεμική πορεία μοιάζουν αντιφατικές : σε μία πρώτη φάση, συνολικά οι Α.Χ. είναι αυτές που εντάσσουν στο φιλελεύθερο λόγο τους το σκεπτικό του συγκριτικού πλεονεκτήματος και τα ωφέλη απο το ελεύθερο εμπόριο - ενώ αντιθέτως οι ΛΑΧ διατηρούν τις κλασσικές ή νέου τύπου επιφυλάξεις τους. Σε μιά μεταγενέστερη φάση,όμως,και σε σχέση ειδικά με ένα σημαντικό τομέα όπως η κλωστοϋφαντουργία, έχουμε ξαφνικά μίαν αντιστροφή : οι εκπρόσωποι των Α.Χ. ομιλούν για αποδιοργάνωση της αγοράς εκεί όπου λειτουργεί κατά κλασσικόν τρόπο η αρχή του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Οι δε εκπρόσωποι των ΛΑΧ, ιδίως δε των εξαγωγικά προσανατολισμένων, παραπέμπουν στην αρχή του συγκριτικού πλεονεκτήματος επιζητώντας το άνοιγμα των αγορών των Α.Χ. και επιστώντας την αντίφαση λόγων και έργων (αλλά και λόγων και λόγων).

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 3

1. Το Κεφάλαιο αυτό αντλεί ; σε μεγάλο βαθμό απο το (αδημοσίευτο) : D.Tussie : The LDCs and the GATT : a study of their responses with special reference to the MFA and the Latin American F.T.A.C (1958-83) PhD(Econ) 1985, LSE. Βλέπε επίσης, A.KENWOOD and A.LOUGHEED : The Growth of the International Economy 1820-1980, ALLEN and UNWIN, London, 1983 και H.SHUTT, The Myth of Free Trade, Blackwell, Oxford, 1985

2. W.LEWIS : The Evolution of the International Economic Order, Princeton University Press, N.J., 1977.

3. R.GARDNER : Sterling - Dollar Diplomacy : The origins and Prospects of Our International Economic Order, Mc Graw Hill, N.Y., 1969

4. F.V.MEYER : International Trade Policy, Croom Helm, London 1978
Βλέπε επίσης, A.SHONFIELD (e.d.)=International Economic Relations of the Western World, Vol.I, O.U.P., London, 1976.

5. Π.ΣΤΑΓΚΟΣ - Α.ΦΑΤΟΥΡΟΣ : Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο, Τεύχος Α, Θεσσαλονίκη 1984.

6. J.JACKSON op.cit.

8. K.DAM: The GATT : Law and International Organization, Chicago, 1970.
Επίσης βλέπε R.HUDEC: The GATT Legal System and Trade Diplomacy,, New York, 1975.

9. JOHN STUART MILL : Principles of Political Economy (1848), Book V.Chapter 10, Routledge and Kegan Paul, London 1965 (ελεύθερη μετάφραση). Αναφορά απο το D.Tussie, op.cit.

10. R.PREBISCH: Five Stages in my Thinking on Development World Bank, Washington DC, 1982
H.SINGER : The Structure of International Development: Essays on the Economics of Backwardness, McMillan,London 1978

11. Για την όλη σχέση Νομικής ισότητας οικονομικής ανισότητας στο πεδίο των διεθνών οικονομικών σχέσεων βλέπε Α.ΦΑΤΟΥΡΟΣ : Δίκαιο της Ανάπτυξης, Θεσσαλονίκη 1980.

12. GATT : Trends in International Trade, Report by a Panel of Experts, 1958.

13. G.CURZON : Multilateral Commercial Diplomacy, Michael Joseph, London 1965

14. GATT, BISP, 12th 5, σελ.

15. S.GOLT : Developing Countries in the GATT System, London, Thames Essay 13, 1978

16. R.GILPIN : The Political Economy of International Relations, Princeton, N.J. 1986

17. B.BALASSA : "The Tokyo Round and Developing Countries" JWTL, 1978. pp. 409 - 436

18. Θ.ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ : Η Διεθνής Διάσταση της ΕΟΚ, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1985
KIM : "The Common Commercial Policy of the EEC", JWTL, 1970.

19. J.GROUX, P.MANIN : Les Communautes Europeennes dans l'ordre International
Perspectives Europeennes, Bruxelles, 1984.

Επίσης, για μια γενική θεώρηση : J.V.LOUIS : "La Communaute et ses Etats Membres dans les Relations Exterieures", Journal of European Integration, 1983 - VI,pp.203-235 και P.TAYLOR : "The European Communities as an Actor in International Society", Journal of European Integration, 1982, pp 7 - 41

20. G.NAFILYAN : "La Coordination Communautaire an Sein du GATT" στο C.STEPHANOU :
La Communaute Europeenne et ses Etats Membres dans les Enceintes Internationales, P.U.F., Paris, 1985

21. U.AYBERK : Le mecanisme de la prise des decisions Communautaires en matiere de relations internationales, E.Bruylant, Bruxelles, 1978 και
P.TAYLOR : "The European Communities as an Actor in International Society", Journal of European Integration, 1982, pp 7 - 41

22. Για μια σύγκριση των νομικών κανόνων της ΓΣΔΕ με αυτούς της Κοινότητας, βλ. E-U.PETERSMANN : "The European Communities and GATT on the Economic and Legal Functions of GATT Rules" Legal Issues of European Integration,1984/I,pp 37-48.

23. E.U.PETERSMANN : op.cit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΠΡΩΤΗ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1945-60) ΚΑΙ Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ (1961-73)

Στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, η παγκόσμια πολιτική σκηνή, το πρόβλημα της ανοικοδόμησης καθώς και η δημιουργία των νέων διεθνών Οργανισμών (όπως τα Ηνωμένα Εθνη, η Χάρτα της Αβάνας και η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου, το Διεθνές Νομισματικό Σύστημα) δεν αφήνουν περιθώρια για την εξέταση και επίλυση τυχόν κλαδικών προβλημάτων.

Δεν υπάρχουν ακόμα, άλλωστε, τα οικονομικά δεδομένα που θα θέτουν τέτοιου είδους προβλήματα : πράγματι η περιορισμένη ανάπτυξη του εμπορίου στα τέλη της δεκαετίας του '40 και στις αρχές της δεκαετίας του '50 βρίσκει τις αναπτυγμένες χώρες, κυρίως δε τις ΗΠΑ, σε καλή ανταγωνιστική θέση στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας με πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο στον κλάδο. Ο ανταγωνισμός από τις αναπτυσσόμενες χώρες της εποχής εκείνης είναι, ακόμα, ασήμαντος.

Στις αρχές της δεκαετίας του '50 εμφανίζονται όμως τα πρώτα σημάδια των Ιαπωνικών εξαγωγών στις ΗΠΑ και στη Βρετανία και οι πρώτες, ισχνές ακόμα, φωνές που καλούν για προστασία.

(4-Α) Οι ΗΠΑ

Η ηγεμονία των ΗΠΑ στο παγκόσμιο πολιτικό και οικονομικό προσκήνιο, που είναι εμφανής στη μεταπολεμική διαμόρφωση του διεθνούς εμπορικού και νομισματικού πλαισίου (ΓΣΔΕ και ΔΝΤ) καθιστά την Αμερικανική Κυβέρνηση ιδιαίτερα ευαίσθητη στη μονομερή λήψη προστατευτικών μέτρων. Το 1955 αποτελεί σημαδιακή χρονιά : απ'τη μιά μεριά η Ιαπωνία, με την Αμερικανική υποστήριξη και παρά τις Ευρωπαϊκές αντιδράσεις, γίνεται μέλος της ΓΣΔΕ και απ'την άλλη, την ίδια στιγμή, ενδίδοντας στις Αμερικανικές πιέσεις, η Ιαπωνία συνάπτει την πρώτη συμφωνία αυτοπεριορισμού των κλωστοϋφαντουργικών της εξαγωγών προς τις ΗΠΑ. Είναι ο πρώτος Διακανονισμός Αυτοπεριορισμού των Εξαγωγών (Voluntary Export Restraint - VER), μια μορφή ελέγχου του εμπορίου που έμελλε να αναπτυχθεί αργότερα και σ'άλλους κλάδους και χώρες δημιουργώντας,στις παριφές της ΓΣΔΕ,μία φαιά περιοχή ημινόμιμων μέτρων.

Με το διακανονισμό αυτό μεταξύ ΗΠΑ και Ιαπωνίας ανοίγει μιά εποχή ειδικών εξαιρέσεων για το διεθνές εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών που θα διαρκέσει πάνω απο 30 χρόνια. Η Αμερικανική Κυβέρνηση αναγκάζει την Ιαπωνία σε τέτοιου είδους αυτοπεριορισμό, υποκύπτοντας σε σημαντικές εσωτερικές προστατευτικές πιέσεις ενόψει των αυξανομένων ιαπωνικών εξαγωγών. Υπάρχει όμως, απ'την άλλη μεριά, η πολιτική, στρατηγική, σημασία της Ιαπωνίας στην ευαίσθητη περιοχή του Ειρηνικού (η Κίνα πλήν της Ταϊβάν είναι πλέον κομμουνιστική, ο πόλεμος της Κορέας έχει μόλις τελειώσει).

Υπάρχει επίσης η ανάγκη των ΗΠΑ να σεβαστούν αυτές πρώτες τους κανόνες της νεοσυσταθείσης ΓΣΔΕ - που τους εξασφαλίζουν συνολικά ελεύθερο εμπόριο, πράγμα που τους συμφέρει : η προσφυγή στο άρθρο XIX (ρήτρα διασφάλισης) της ΓΣΔΕ παρουσιάζει δυσκολίες : αφ'ενός μεν απαιτεί την επιβολή συνολικής ποσόστωσης ως πρός όλες τις αμερικανικές εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών, ανεξάρτητα προέλευσης (θα στρέφονταν άρα και κατά της Ευρώπης), αφ'ετέρου συνεπάγεται αποζημίωση των πληττομένων μερών. Λόγοι συνολικού διεθνούς εμπορίου καθώς και στρατηγικό-πολιτικοί παράγοντες συνηγορούν λοιπόν υπέρ ενός ευέλικτου, εθελοντικού, εκούσιου περιορισμού της Ιαπωνίας.

Οι ΗΠΑ, εξ'άλλου, δε θέλουν να προσφύγουν στο άρθρο XXV (ρήτρα εξαίρεσης) της ΓΣΔΕ διότι το έχουν μόλις κάνει όσον αφορά τα αγροτικά προϊόντα και μια δεύτερη τέτοια ενέργεια θα αποδυνάμωνε πλέον σημαντικά τη ΓΣΔΕ.

Η Ιαπωνία,με τη σειρά της, ενδίδει στις Αμερικανικές πιέσεις και συμφωνεί να αυτοπεριοριστεί για εντελώς διαφορετικούς λόγους : τα κλωστοϋφαντουργικά είναι, τότε ακόμη, σημαντικό μέρος των συνολικών ιαπωνικών εξαγωγών γενικά και προς τις ΗΠΑ ειδικώτερα. Οι Ιάπωνες προτιμούν να διαχειρίζονται οι ίδιοι τις εξαγωγές τους, απο το να τους επιβληθεί μονομερής περιορισμός στις εισαγωγές για τον οποίο, ακριβώς, πιέζουν οι Αμερικάνοι παραγωγοί, συσπειρωμένοι γύρο από την ισχυρή ομάδα πίεσης ACMI (American Cotton Manufacturers Institute).
Η ACMI που αποσκοπούσε,την ίδια περίοδο, στην αντιμετώπιση της "τεράστιας προπαγάνδας υπέρ του ελευθέρου εμπορίου που κατακλίζει τη χώρα" είχε βάσιμους λόγους να διαμαρτύρεται: η φορολογική πολιτική της Αμερικάνικης Κυβέρνησης όσον αφορά τα περιθώρια απόσβεσης αλλά, κυρίως, η πολιτική στήριξη τιμών ακατέργαστου βαμβακιού που επιβάρυνε την εγχώρια παραγωγή, καθιστούσε μη ανταγωνιστική και ιδιαίτερα ευάλωτη στις εισαγωγές την Αμερικανική κλωστοϋφαντουργία. Εξ'ου και η ιδιαίτερα πιεστική κραυγή για προστασία.

Αλλά και απο την Ιαπωνική σκοπιά η συμφωνία αυτή έχει κάποια λογική : το Ιαπωνικό Υπουργείο Διεθνούς Εμπορίου και Βιομηχανίας (MITI) προβλέπει τη μελλοντική βαθμιαία υποκατάσταση των βαμβακερών προϊόντων από συνθετικά και χρησιμοποιεί τη σύναψη της συμφωνίας αυτοπεριορισμού στις εξαγωγές βαμβακερών για την προώθηση της Ιαπωνικής βιομηχανίας συνθετικών. Τέλος, η ανάληψη υποχρέωσης αυτοπεριορισμού των εξαγωγών της Ιαπωνίας συνδέεται με την ανάληψη υποχρέωσης απο πλευράς των ΗΠΑ για την άρση των επιμέρους προστατευτικών πρακτικών εναντίον των Ιαπωνικών κλωστοϋφαντουργικών που είχαν διαμορφωθεί αυτόνομα σε ορισμένες πολιτείες του Αμερικανικού Νότου.

Ετσι, στα τέλη του 1955 η Ιαπωνία αναλαμβάνει να αυτοπεριορίσει τις εξαγωγές της σε ορισμένα βαμβακερά προϊόντα. Θ'ακολουθήσει, λόγω εσωτερικών προστατευτικών πιέσεων στις ΗΠΑ, διαπραγμάτευση καθ'όλη τη διάρκεια του 1956 που θα καταλήξει σε νέα συμφωνία αυτοπεριορισμού που επισημοποιείται στις αρχές του 1957.

Τη θέση της Ιαπωνίας στην αμερικανική αγορά θα σπεύσουν να καταλάβουν άλλες,κυρίως ασιατικές, προμηθεύτριες χώρες, πρωτοστατούντος του Χόνγκ Κόνγκ.

Η Αμερικανική Κυβέρνηση θα προσπαθήσει ανεπιτυχώς,στα τέλη της δεκαετίας του '50, να καταλήξει σε συμφωνία με το Χονγκ Κόνγκ ανάλογη με της Ιαπωνίας. Ο λόγος της αποτυχίας των προσπαθειών αυτών δεν οφείλεται τόσο σε πολιτικο-στρατηγικούς υπολογισμούς και επιφυλάξεις, ούτε στο συνολικό συμφέρον των ΗΠΑ για διατήρηση του ελεύθερου εμπορίου και τον μη πολλαπλασιασμό των ποσοτικών περιορισμών.
Ο βασικός λόγος συνίσταται στη σθεναρή αντίσταση που πρόβαλλε το Χόνγκ Κόνγκ : χρησιμοποίησε την επιχειρηματολογία ότι, συνολικά, το εμπορικό του ισοζύγιο με τις ΗΠΑ είναι ελλειμματικό και ότι έχει υποφέρει απο τη διακοπή του διαμετακομιστικού εμπορίου με την Κίνα μετά την επανάσταση: και εφάρμοσε μία τακτική κωλυσιεργείας σε συνδυασμό με ραγδαία αύξηση των εξαγωγών πρός τις ΗΠΑ για δημιουργία τετελεσμένου γεγονότος και κεκτημένου δικαιώματος - τακτική που είχε εφαρμόσει,άλλωστε,λίγα χρόνια πρίν στις ανάλογες διαπραγματεύσεις του με το Ηνωμένο Βασίλειο, απο τις οποίες είχε διδαχθεί πολλά.

Οι διαπραγματεύσεις αυτές συνδέθηκαν επίσης με μία μεγάλη αναστάτωση μεταξύ των εξαγωγέων και παραγωγών μέσα στο ίδιο το Χόνγκ Κόνγκ. Πράγματι, απο ένα σημείο και μετά, το αρχικό ενιαίο μέτωπό τους διασπάστηκε. Απ'τη μιά ήταν οι παραδοσιακοί παραγωγοί - εξαγωγείς που είχαν συμφέρον στην υποχώρηση και σύναψη συμφωνίας και στη σταθεροποίηση και εξασφάλιση έτσι του εμπορίου στα ήδη διαμορφωμένα επίπεδα. Οι παραγωγοί αυτοί είχαν ήδη αναπτύξει σημαντικά τις εξαγωγές τους και αυτό τους έδιδε κεκτημένα δικαιώματα σε τυχόν κατανομή της ποσόστωσης.
Απ'την άλλη μεριά ήσαν οι δυναμικοί νεοεμφανισθέντες παραγωγοί - εξαγωγείς, που η επιδίωξή τους να αυξήσουν τις εξαγωγές τους προς τις ΗΠΑ θα προσέκρουε σε ενδεχόμενη θέσπιση εξαγωγικών ποσοστώσεων που αναγκαστικά θα μοιράζονταν, μέσα στο Χόνγκ Κόνγκ,με κριτήριο τη μέχρι τούδε εξαγωγική δραστηριότητα. Η αποτυχία των διαπραγματεύσεων το 1960 συνοδεύτηκε έτσι απο μιά έξαρση των εξαγωγών του Χόνγκ Κόνγκ και μία αναστάτωση που οφείλονταν στην ίδια την τεχνητά διογκωμένη ζήτηση που αποσκοπούσε στη δημιουργία κεκτημένων δικαιωμάτων και ήθελε να προλάβει τις επερχομένες ποσοστώσεις. Αυτό εξηγεί και την εκ πρώτης όψεως ακατανόητη θεαματική πτώση των εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών του Χόνγκ Κόνγκ πρός τις ΗΠΑ το 1961.

Το τέλος της δεκαετίας του '50 βρίσκει συνεπώς τις ΗΠΑ με μία συμφωνία αυτοπεριορισμού από μέρους της Ιαπωνίας και με μία αποτυχημένη προσπάθεια σύναψης συμφωνίας με το Χόνγκ Κόνγκ.
Το πρόβλημα των κλωστοϋφαντουργικών,με όλη την ιδιαιτερότητα του,έχει πλέον τεθεί.

(4-Β) Το Ηνωμένο Βασίλειο

Ενώ στις αρχές του αιώνα η Βρετανία εξήγε πάνω απο το μισό των παγκόσμιων εξαγωγών βαμβακερών προϊόντων, στα τέλη της δεκαετίας του '50 ήταν πλέον καθαρός εισαγωγέας με τεράστιο παραγωγικό δυναμικό που έμενε ανεκμετάλλευτο μετά από μία εφήμερη άνθιση των εξαγωγών αμέσως μετά τον πόλεμο.

Την πρώτη μεταπολεμική περίοδο, η Βρετανία περιόρισε τις εισαγωγές βαμβακερών προϊόντων απο την Ιαπωνία - τον ήδη απο την δεκαετία του '20 βασικό ανταγωνιστή της - με την Αγγλο-Ιαπωνική Συμφωνία Πληρωμών Στερλινών (Anglo-Japanese Sterling Payments Agreement). Η Συμφωνία αυτή καθόριζε διάφορους ελέγχους που εμπόδιζαν τη διαρροή δολλαρίων. Ανταποκρινόμενη στις πιέσεις των εγχώριων παραγωγών, η Βρετανική Κυβέρνηση επικαλέσθηκε το Αρθρο XXXV της ΓΣΔΕ και συνέχισε την εφαρμογή της Συμφωνίας αυτής και μετά την εισδοχή της Ιαπωνίας στη ΓΣΔΕ. Την ίδια περίοδο αυξάνονται σημαντικά οι εισαγωγές βαμβακερών απο την Ινδία, το Πακιστάν και το Χόνγκ Κόνγκ. Ετσι, όπως και στις ΗΠΑ, οι παραγωγοί νημάτων και υφασμάτων ένωσαν τις δυνάμεις τους με τους παραγωγούς ενδυμάτων, παρακάμπτοντας τις επιμέρους διαφορές τους και δημιουργώντας ενιαία ισχυρή ομάδα πίεσης για τη λήψη προστατευτικών μέτρων.

Οι δισταγμοί της Βρετανικής Κυβέρνησης στη λήψη μονομερών προστατευτικών μέτρων μοιάζουν με την Αμερικανική στάση: γεω-πολιτικο -στρατηγικοί υπολογισμοί σε μία εποχή άνθησης του ψυχρού πολέμου, καθώς και προσήλωση στην αρχή του ελευθέ-ρου εμπορίου και στους κανόνες της ΓΣΔΕ της οποίας το Αρθρο XIX προσέκρουε, στην πράξη, στις γνωστές επιπλοκές. Υπήρχαν, όμως, και άλλου τύπου προβλήματα ειδικά στη Βρετανία και στην Κοινοπολιτεία της : Με τη Συμφωνία της Ottawa χορηγούνταν αμοιβαίες δασμολογικές προτιμήσεις μεταξύ Βρετανίας και των Χωρών της Κοινοπολιτείας (όπως η Ινδία και το Πακιστάν: το Χόνγκ Κόνγκ παρέμενε αποικία αν και με αυτονομία στη χάραξη εμπορικής πολιτικής). Οποιαδήποτε προσπάθεια θέσπισης μονομε-ρών περιοριστικών μέτρων διακύβευε το πολιτικο-οικονομικά πο-λύτιμο αυτό υπόλειμμα της Αυτοκρατορίας.

Ετσι, μετά απο διαπραγματεύσεις, το Ηνωμένο Βασίλειο πέτυχε έναν αυτοπεριορισμό των εξαγωγών αρχικά από μέρους της Ινδίας και του Πακιστάν και αργότερα, μέσα στο 1958, από μέρους του Χόνγκ Κόνγκ. Βλέποντας το αποτέλεσμα της Συμφωνίας με το Χόνγκ Κόνγκ, η Ινδία και το Πακιστάν έσπευσαν να επαναδιαπραγματευθούν και αυτοί καλύτερους όρους. Εν μέρει σαν αποτέλεσμα των αυτοπεριορισμών τους στη Βρετανική αγορά, οι χώρες αυτές και κυρίως το Χόνγκ Κόνγκ έστρεψαν τις εξαγωγές τους πρός τη μόνη τότε εναπομένουσα ανοιχτή αγορά, τις ΗΠΑ, συμβάλλοντας έτσι στην αλυσιδωτή άντίδραση που οδήγησε στις Συμφωνίες Βάμβακος της δεκαετίας του '60.

(4-Γ) Οι Χώρες της Ηπειρωτικής Ευρώπης

Μέχρι το 1958 οι χώρες της Ηπειρωτικής Ευρώπης διατηρούσαν περιορισμούς στις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων βάσει του άρθρου XII της ΓΣΔΕ που επιτρέπει τον περιορισμό των εισαγωγών λόγω δυσκολιών στο εμπορικό ισοζύγιο. Απο το 1958 ορισμένες Ευρωπαϊκές χώρες θέσπισαν διάφορες ποσοστώσεις για τα κλωστοϋφαντουργία κατά παράβαση της ΓΣΔΕ. Με τη Συμφωνία του Noordwijk τον Μάϊο του 1958, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ελβετία, η Ιταλία, η Νορβηγία και η Ολλανδία απαγόρευαν την μεταξύ τους επανεξαγωγή των προσωρινά και αδασμολόγητα εισαγομένων πρός τελειοποίηση βαμβακερών υφασμάτων : έτσι προστάτευαν τις υφιστάμενες ποσοστώσεις τους μέσω ενός μηχανισμού που θυμίζει τη διαδικασία του άρθρου 115 της Συνθήκης της Ρώμης - που περιορίζει, την ελεύθερη διακίνηση εμπορευμάτων όταν αυτή οδηγεί στη καταστρατήγηση ποσοστώσεων ενός Κράτους μέλους.

Υποβάλλονταν τότε σε περιορισμό απο τις Ευρωπαϊκές Χώρες η Ιαπωνία, η Κίνα, η Ινδία, το Πακιστάν, το Χόνγκ Κόνγκ, η Ταϊβάν, η Αίγυπτος και η Ν.Κορέα. Πολλές απο τις χώρες αυτές αντέδρασαν όταν αργότερα, με τη Σύναψη της Συμφωνίας Βάμβακος, η Συμφωνία του Noordwijk διατηρήθηκε, για να εγκαταληφθεί τελικά με τη θέσπιση του της Κοινής Εμπορικής Πολιτικής και του Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Ετσι, την πρώτη μεταπολεμική περίοδο, που είναι τα χρόνια της ανοικοδόμησης, οι χώρες της Ηπειρωτικής Ευρώπης είναι, εύλογα, ιδιαίτερα προστατευτικές : περιορίζουν τις εισαγωγές τους αυστηρά χωρίς νάχουν καμμία ανάγκη να προβαίνουν, όπως η Βρετανία και οι ΗΠΑ, σε διαπραγμάτευση και σύναψη συμφωνιών αυτοπεριορισμού.

(4-Δ) Οι Συμφωνίες Βάμβακος (1962-1973))

Η Αμερικανική Κυβέρνηση ανήμπορη να επιβάλλει στο Χόνγκ Κόνγκ περιορισμό ανάλογο με της Ιαπωνίας, αποφάσισε το Μάϊο του 1961 να δημιουργήσει στα πλαίσια της ΓΣΔΕ ένα θήλακα, μία νησίδα ειδικών εξαιρετικών ρυθμίσεων για τα κλωστοϋφαντουργικά. Ο νεοεκλεγείς Πρόεδρος Κέννεντυ τηρούσε έτσι την υπόσχεσή του στη βιομηχανία κλωστοϋφαντουργικών. Η πρώτη συνάντηση έγινε τον Ιούλιο του 1961 και κατέληξε γρήγορα σε μιά πρώτη βραχυπρόθεσμη Συμφωνία μονοετούς διάρκειας (Short Term Arrangement) απο 1ης Οκτωβρίου 1961 μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 1962 την οποία διαδέχθηκε η Συμφωνία Μακράς Διαρκείας (Σ.Μ.Δ) (Long Term Arrangement - LTA) που ίσχυσε μέχρι το 1973, αφού ανανεώθηκε τρείς φορές μέσω πρωτοκόλλων τον Οκτώβριο του 1967, τον Οκτώβριο του 1970 και τον Οκτώβριο του 1973.

Οι χώρες που συμμετείχαν στη ΣΜΔ δεν ήταν αναγκαίο να είναι μέλη της ΓΣΔΕ ούτε και όλα τα μέλη της ΓΣΔΕ συμμετείχαν στη ΣΜΔ.

Η Γραμματεία της ΓΣΔΕ χώρισε τις χώρες που συμμετείχαν στη Σ.Μ.Δ στις ακόλουθες ομάδες, που δεν έχουν όμως καμμία νομική υπόσταση (4) :

Ομάδα I (Χώρες εισαγωγής)	: Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένες Πολιτείες, Ιταλία, Καναδάς, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Σουηδία, Φιλανδία.
Ομάδα II (χώρες εξαγωγής)	: Αίγυπτος, Ελλάδα, Ιαμαϊκή, Ινδία, Ιαπωνία, Ισραήλ, Κορέα (Ν), Μεξικό, Πακιστάν, Πορτογαλία, Ταϊβάν, Τουρκία, Χόνγκ Κόνγκ
Ομάδα III	: Ιαπωνία
Ομάδα IV	: Πολωνία

Οι ΗΠΑ έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της ΣΜΔ. Οι λόγοι που τις ωθούσαν στη δημιουργία ενός ειδικού καθεστώτος ήσαν συνάρτηση τόσο των εσωτερικών πιέσεων για προστασία όσο και σφαιρικών γεωπολιτικών υπολογισμών : "Κομμουνιστικός κίνδυνος" δεν υπεισέρχονταν ίσως άμεσα στη χάραξη της Αμερικανικής εμπορικής πολιτικής για τα κλωστοϋφαντουργικά αλλά υπεισέρχετο όσον αφορά την πολιτική όχι μόνο ως πρός την Ευρώπη αλλά και ως πρός την Ιαπωνία και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ενας δεύτερος, επίσης σημαντικός παράγοντας, ήταν η διατήρηση του φιλελεύθερου πλαισίου της ΓΣΔΕ καθώς και η ανάγκη αναγνώρισης απο όλα τα Συμβαλλόμενα Μέρη (και συγκεκριμένα την Ευρώπη) των δικαιωμάτων της Ιαπωνίας : ένα ειδικό καθεστώς για τα βαμβακερά κλωστούφαντουργικά θα επέτρεπε στη ΓΣΔΕ να συνεχίσει την πορεία της ελευθέρωσης του εμπορίου-συστατικό στοιχείο της γενικής Αμερικανικής στρατηγικής την εποχή εκείνη.

Ειδικότερα για το εμπόριο βαμβακερών προϊόντων, οι ΗΠΑ επιζητούσαν ένα εξαιρετικό καθεστώς που να νομιμοποιεί τους εκάστοτε περιορισμούς που θα επέβαλλαν και πού, συγχρόνως, να αναγκάζει τους Ευρωπαίους να ανοίξουν τις ακόμα πολύ κλειστές αγορές τους, ελαφρώνοντας έτσι την πίεση απο την Αμερικανική αγορά βαμβακερών. (Το πρόβλημα αυτό της "κατανομής των βαρών" της "εκτροπής εμπορίου" και του "μεριδίου των εξαγωγών των κλωστοϋφαντουργικών" μεταξύ ΗΠΑ και Ευρώπης συνεχίζει, δύο δεκαετίες αργότερα, να είναι επίκαιρο στις διμερείς συζητήσεις ΕΟΚ και ΗΠΑ πάνω στα κλωστοϋφαντουργικά).

Η θέση του Ηνωμένου Βασιλείου ήταν διαφορετική : δεν έβλεπε καμμία χρησιμότητα για ένα ειδικό πολυμερές καθεστώς. Η Βρετανία ήταν ταυτόχρονα αρκετά ισχυρή για να επιβάλλει τη θέλησή της στις χώρες εξαγωγής μέσω διμερών διαπραγματεύσεων (ιδίως με χώρες της Κοινοπολιτείας) και δεν ήταν πλέον μία τόσο μεγάλη διεθνής δύναμη που να ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την παγκόσμια τάξη στο διεθνές εμπόριο. Οι ήδη συγκριτικά σημαντικές εισαγωγές της, έσπρωχναν τη Βρετανία να προτείνει μία αναλογική κατανομή των εισαγωγών, ανάλογα με την εγχώρια κατανάλωση.

Αν και, τυπικά, στις διαπραγματεύσεις της ΣΜΔ συμμετείχε αντιπρόσωπος της ΕΟΚ, στην πράξη τα κράτη μέλη ακολουθούσαν, τότε ακόμη, ανεξάρτητες εθνικές πολιτικές : κοινός παρανομαστής στην Κοινότητα ήταν η διατήρηση των ανεξάρτητων αυτών εμπορικών πολιτικών που παρέμεναν, όπως είδαμε, έντονα προστατευτικές (και που, τυπικά, βασίζονταν στις διατάξεις του άρθρου XXXV της ΓΣΔΕ). Στη χειρότερη περίπτωση οι Ευρωπαϊκές χώρες ήσαν διατεθειμένες να δεχτούν ένα διεθνή διακανονισμό ασθενή και ανεφάρμοστο.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες και η Ιαπωνία επιζητούσαν ένα ισχυρό και αυστηρό φιλελεύθερο καθεστώς που θα τους επέτρεπε ν'αυξήσουν τις εξαγωγές τους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τέτοιο καθεστώς είχαν οι μικρές και πολιτικά αδύναμες χώρες (π.χ. το Χόνγκ Κόνγκ) που σε αντίθεση με άλλες (π.χ. Ινδία) δεν μπορούσαν να επιστρατεύσουν τη γενικώτερη πολιτική ισχύ τους στο διαπραγματευτικό τραπέζι των βαμβακερών προϊόντων. Ενδεικτικό είναι ότι το Χόνγκ Κόνγκ πρότεινε να συσταθεί ανεξάρτητο σώμα που να κρίνει κατά πόσον η χώρα εισαγωγής υφίσταται "αποδιοργάνωση αγοράς" που να δικαιολογεί τη λήψη περιοριστικών μέτρων.

Το τελικό αποτέλεσμα των πολυμερών διαπραγματεύσεων ήταν πολύ κοντά στην επιθυμία των ΗΠΑ : ένα καθεστώς που να νομιμοποιεί τη λήψη προστατευτικών μέτρων επιλεκτικά (είτε μονομερώς είτε μέσω διμερούς συμφωνίας), χωρίς διεθνή έλεγχο των λαμβανομένων μέτρων, αλλά που ταυτόχρονα να αναγκάζει τους Ευρωπαίους να αυξήσουν τις εισαγωγές τους βαμβακερών και να παρέχει ορισμένες εγγυήσεις στις χώρες εξαγωγής (5).

(4-Ε) Η έννοια της "αποδιοργάνωσης της αγοράς"

Βασικό στοιχείο στη συλλογιστική που διέπει τη Συμφωνία Βάμβακος, όπως και αργότερα την Πολυϊνική Συμφωνία, είναι η έννοια της "αποδιοργάνωσης της αγοράς" (market disruption). Η έννοια αυτή προϋπάρχει της ίδια της Συμφωνίας : ήδη το 1959 είχε πυροδοτηθεί, στα πλαίσια της ΓΣΔΕ, συζήτηση πάνω στο θέμα αυτό, εν πολλοίς σαν αποτέλεσμα της εκρηκτικής αύξησης των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών χαμηλού κόστους κυρίως απο την Ιαπωνία. Το θέμα ετέθη τότε στη ΓΣΔΕ απο τις ΗΠΑ και δημιουργήθηκε επ'αυτού ειδική ομάδα εργασίας. Η ομάδα αυτή άφησε ανοιχτό το ερώτημα της αρμοδιότητας της ΓΣΔΕ να επιλύσει τα καινούργια προβλήματα που ετίθεντο για τις χώρες εισαγωγής.

Θεωρήθηκε, ωστόσο, τότε ότι "υπάρχουν πολιτικοί και ψυχολογικοί παράγοντες στο πρόβλημα που καθιστούν αμφίβολο κατά πόσο τα μέτρα διασφάλισης που προβλέπει η ΓΣΔΕ επαρκούν ώστε να ωθήσουν τα Συμβαλλόμενα μέρη που επιλύουν τέτοια προβλήματα της ΓΣΔΕ, να εγκαταλείψουν τέτοιου είδους πρακτικές". Αποτέλεσμα των συζητήσεων αυτών ήταν η συμφωνία των Συμβαλλομένων Μερών της ΓΣΔΕ το Νοέμβριο του 1960 για τη λήψη μέτρων για την αποφυγή της "αποδιοργάνωσης αγοράς". Σ'αυτήν απαριθμούνται ορισμένα στοιχεία που, συνδυαζόμενα μεταξύ τους, δημιουργούν καταστάσεις αποδιοργάνωσης της αγοράς. Τέτοια αποδιοργάνωση υπάρχει όταν :

"(i) Υπάρχει απότομη και σημαντική αύξηση ή απειλή αύξησης των εισαγωγών ορισμένων προϊόντων απο συγκεκριμένες πηγές.

(ii) Τα προϊόντα αυτά προσφέρονται σε τιμές σημαντικά χαμηλότερες απ'αυτές που επικρατούν στην αγορά της χώρας εισαγωγής για ομοειδή προϊόντα ανάλογης ποιότητας.

(iii) Υπάρχει σοβαρή ζημιά ή απειλή σοβαρής ζημιάς για τους εγχώριους παραγωγούς.

(iv) Οι διαφορές τιμών που αναφέρονται στη παράγραφο (ii) δεν οφείλονται σε κυβερνητική παρέμβαση (επιδότηση) ή σε πρακτικές ντάμπινγκ.

Σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχουν και άλλα στοιχεία και η παραπάνω απαρίθμηση δεν αποσκοπεί, κατά συνέπεια, σε πλήρη ορισμό που να εξαντλεί την έννοια της αποδιοργάνωσης της αγοράς" (6)

Ας παρατηρηθεί ότι ο ορισμός αυτός δεν αναφέρεται καθόλου στα αίτια της αύξησης των εισαγωγών και με κανένα τρόπο δεν υπονοεί ότι η χώρα εξαγωγής κάνει κάτι αθέμιτο. Αν συνέβαινε άλλωστε, κάτι τέτοιο (λ.χ. ντάμπινγκ ή επιδοτήσεις) η ΓΣΔΕ παρέχει κατ'αρχήν τα μέσα αντιμετώπισής τους. Κατά συνέπεια, η ίδια η αρχή του συγκριτικού πλεονεκτήματος που διαπερνά το σύνολο της ΓΣΔΕ τίθεται εμμέσως υπό αμφισβήτηση.

Τα μέτρα, ωστόσο, στα οποία κατέληξαν τα Συμβαλλόμενα Μέρη ήσαν μάλλον γενικά και ασαφή, η δε Ομάδα Εργασίας για την Αποφυγή της Αποδιοργάνωσης της Αγοράς που θεσπίστηκε δεν ανέλαβε συγκεκριμένες αρμοδιότητες και τελικά δεν συνέταξε ούτε καν επίσημη έκθεση. Η έλλειψη αυτή οιασδήποτε συνέχειας μπορεί να αποδοθεί : (i) στη συνειδητοποίηση ότι η διαφορά μεταξύ μιάς συνηθισμένης (και καθ'όλα θεμιτής) αύξησης του εμπορίου και μιάς έξαρσης των εισαγωγών που να οδηγεί σε "αποδιοργάνωση της αγοράς" δεν είναι πάντα και τόσο ευδιάκριτη· (ii) στην προθυμία της Ιαπωνίας - που αποτελούσε την κύρια απειλή - να συνάψει Διακανονισμούς Αυτοπεριορισμού των Εξαγωγών" σε μιά σειρά βιομηχανικά προϊόντα · (iii) στη Συμφωνία Βάμβακος που έδινε λύση για τον κατ'εξοχήν προβληματικό κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας, ενσωματώνοντας και αποτυπώνοντας στο ίδιο το κείμενό της και στην ίδια την πρακτική της την παραπάνω συλλογιστική περί "αποδιοργάνωσης της αγοράς "(7).

(4-ΣΤ) Το Περιεχόμενο της Συμφωνίας Βάμβακος (Συμφωνίας Μακράς Διαρκείας ΣΜΔ)

Στο προοίμιο καθώς και στο Πρώτο Αρθρο της, η Συμφωνία Βάμβακος αναφέρεται στην ανάγκη "αρμονικής ανάπτυξης" των εισαγωγών, μία έννοια που με τη δίδυμη έκφραση "αρμονικό εμπόριο" θα κωδικοποιηθεί στον προστατευτικό λόγο. Το άρθρο 1 αναφέρεται στην προσωρινότητα των προτεινομένων μέτρων: για να δοθούν τα απαραίτητα χρονικά περιθώρια στις χώρες εισαγωγής να προβούν στις απαραίτητες προσαρμογές - αναδιαρθρώσεις. ("Ουδέν μονιμότερον του προσωρινού" θα ειρωνευτούν ένα τέταρτο του αιώνα αργότερα οι πολέμιοι της προστατευτικής πρακτικής). Επίσης το άρθρο 1 τονίζει ότι η Συμφωνία αφορά αποκλειστικά τον κλάδο των βαμβακερών προϊόντων και δεν πρόκειται να επεκταθεί σε άλλους τομείς : πράγματι, η ίδια η Συμφωνία περιορίστηκε στα βαμβακερά προϊόντα και η διάδοχος Συμφωνία (η Πολυϊνική) είναι εκείνη που επεξέτεινε τα έκτακτα αυτά μέτρα σε άλλες ίνες παραμένοντας όμως πάντοτε μέσα στα όρια του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας. Η πρόβλεψη ότι η Συμφωνία Βάμβακος αποτελεί προηγούμενο και θ'ακολουθήσουν άλλοι κλάδοι δεν επαληθεύτηκε : τα κλωστοϋφαντουργικά παρέμειναν ο μόνος κλάδος με ειδικό πολυμερώς συμφωνημένο καθεστώς.

Το άρθρο 1 αναφέρεται επίσης στη σχέση ΣΜΔ και ΓΣΔΕ : τα Συμβαλλόμενα Μέρη δηλώνουν ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους στα πλαίσια της ΓΣΔΕ δεν επηρεάζονται απο τη συμμετοχή τους στη ΣΜΔ. Η τοποθέτηση αυτή είναι περίεργη, μιά και σε πάμπολλα σημεία - εξ'ων το προφανέστερο είναι η αρχή του Μ.Ε.Κ και της απαγόρευσης διακρίσεων -η ΣΜΔ και η ΓΣΔΕ διαφέρουν. Μιά δυνατή ερμηνεία της πρότασης αυτής είναι η αποφυγή γενικώτερων νομικής φύσης περιπλοκών σε ορισμένα συμβαλλόμενα μέρη (8).

Οι βασικές διατάξεις της Συμφωνίας Βάμβακος περιέχονται στα άρθρα 2,3 και 4. Βάσει του άρθρου 2 οι παράνομοι ποσοτικοί περιορισμοί που ήδη ίσχυαν όταν υπογράφονταν η Συμφωνία πρέπει προοδευτικά να καταργηθούν "με σκοπό την εξάλειψή τους το γρηγορώτερο δυνατό". Οι χώρες που εφάρμοζαν τέτοιους περιορισμούς (τα Κράτη μέλη της ΕΟΚ, οι Σκανδιναυϊκές χώρες και η Αυστρία) ανέλαβαν ν'αυξήσουν τα επίπεδα των ποσοστώσεων κατά ένα δεδομένο ποσοστό (15, 88 και 95 τοις εκατό αντιστοίχως σύμφωνα με το Παράρτημα Α της Συμφωνίας, ανάλογα με τα ήδη ισχύοντα επίπεδα εισαγωγών). Ωστόσο, το άρθρο 2 δεν περιέχει κανένα μηχανισμό ελέγχου των ασυμβίβαστων με τη ΓΣΔΕ περιορισμών και κανένα χρονοδιάγραμμα για την κατάργησή τους : εξ ου και οι διαμαρτυρίες πολλών χωρών εξαγωγής κατά τη διάρκεια ισχύος της Σ.Μ.Δ.

Το άρθρο 3 επιτρέπει στις χώρες εισαγωγής να λάβουν μέτρα εναντίον των εισαγωγών απο μιά ή περισσότερες χώρες εξαγωγής "αν κατά την κρίση της χώρας εισαγωγής υπάρχει αποδιοργάνωση ή κίνδυνος αποδιοργάνωσης της αγοράς".
Οι ΗΠΑ και ο Καναδάς που την εποχή εκείνη είχαν σχετικά ανοικτές αγορές είναι οι κύριες χώρες που επικαλέστηκαν συστηματικά το άρθρο αυτό : το πρώτο έτος ισχύος της Συμφωνίας οι ΗΠΑ έλαβαν μέτρα κατά των εισαγωγών απο 18 χώρες ενώ ο Καναδάς πήρε ανάλογα μέτρα ως πρός 5 χώρες.

Πολλοί απο τους μονομερείς αυτούς περιορισμούς των ΗΠΑ μετεξελίχθηκαν αμέσως σε διμερείς συμφωνίες βάσει του άρθρου 4 της ΣΜΔ.

Το άρθρο 4 της Συμφωνίας επιτρέπει στις χώρες εξαγωγής και εισαγωγής να συνάψουν αμοιβαία αποδεκτή διμερή Συμφωνία αυτοπεριορισμού. Οι όροι που περιέχονται σε μιά τέτοια συμφωνία δεν μπορούν να είναι χειρότεροι, για τη χώρα εξαγωγής, από τους όρους που προβλέπονται απο το άρθρο 3 για τους μονομερείς περιορισμούς : σύμφωνα με το Παράρτημα Β, ένας ετήσιος περιορισμός βάσει του Αρθρου 3 δεν μπορεί να είναι κατώτερος απο το επίπεδο των εισαγωγών ή εξαγωγών κατά τη διάρκεια του 12μηνου που λήγει τρείς μήνες πρίν απο το μήνα επιβολής του περιορισμού. Η ροή εμπορίου μπορεί να ανακοπεί αλλά όχι να περικοπεί. Τα ιστορικά, ήδη επιτευχθέντα, επίπεδα εμπορίου είναι σεβαστά, και θεωρούνται κεκτημένα. Η εγγύηση αυτή αποτελεί σημαντική διασφάλιση των συμφερόντων των χωρών εξαγωγής. Αποτελεί όμως και κίνητρο για την έγκαιρη λήψη προστατευτικών μέτρων.

(4-Ζ) Η εφαρμογή και οι παρατάσεις της Σ.Μ.Δ

Οι ΗΠΑ είχαν ήδη το 1962 συνάψει,βάσει του Αρθρου 4, διμερείς συμφωνίες με 17 χώρες (μετά απο εκτενή χρήση, αρχικά, του άρθρου 3). Το 1972 η κάλυψη των ΗΠΑ αφορούσε 30 χώρες εξαγωγής. Το Ηνωμένο Βασίλειο που ήδη είχε σημαντικές εισαγωγές (κυρίως απο την Κοινοπολιτεία) και είχε ήδη υποστεί συρρίκνωση της βιομηχανίας βαμβακερών, εξαιρέθηκε ορισμένων διατάξεων του Παραρτήματος Β : η Ινδία και το Χόνγκ Κόνγκ τελούσαν ήδη υπό περιορισμό και όταν πολλές νέες προμηθεύτριες χώρες εμφανίστηκαν στο προσκήνιο η Κυβέρνηση δεν μπόρεσε να συνάψει διμερείς συμφωνίες μαζί τους, επέλεξε δε ένα Σύστημα Συνολικών Ποσοστώσεων που υιοθετήθηκε τελικά το 1966. Ας σημειωθεί ότι αργότερα, το 1969, έγινε λόγος στη Βρετανία για αντικατάσταση των ποσοστώσεων με δασμολογική προστασία (θέσπιση για τις χώρες της Κοινοπολιτείας δασμού ίσου με το 85% του δασμού ΓΣΔΕ αντί του ισχύοντος μηδενικού δασμού). Τελικά η μοναδική αυτή προσπάθεια αντικατάστασης των ποσοστώσεων με υψηλότερους δασμούς κατέληξε (το 1971 ενόψει αυξανόμενης ανεργίας) σε αύξηση των δασμών, χωρίς όμως ταυτόχρονη κατάργηση των ποσοστώσεων.

Τα Κράτη μέλη της τότε ΕΟΚ των 6 είχαν ήδη σημαντική προστασία σ'εθνικό επίπεδο, όταν υπογράφηκε η ΣΜΔ. Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συμφωνίας τα Κράτη μέλη αύξησαν τις ποσοστώσεις τους. Ας σημειωθεί ότι η διαχείριση των ποσοστώσεων γινόταν απο τις Κυβερνήσεις των Κρατών μελών και ότι υπήρχαν διαφοροποιήσεις στο βαθμό προστασίας :

Οι χώρες της Μπενελούξ είχαν σχετικά πιο ανοιχτές αγορές σε αντίθεση με τη Γαλλία και τη Γερμανία. Μετά τη δεύτερη παράταση της Συμφωνίας Βάμβακος - το Σεπτέμβριο του 1970 - η ΕΟΚ υπέγραψε μιά σειρά διμερείς συμφωνίες βάσει του άρθρου 4 με επτά χώρες (Αίγυπτος, Ιαπωνία, Ινδία, Ν.Κορέα, Πακιστάν, Ταϊβάν, Χόνγκ Κόνγκ). Εμφανίζεται τότε για πρώτη φορά η ΕΟΚ σαν ξεχωριστή ενιαία ενότητα στο χώρο της εμπορικής πολιτικής στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας, βάσει του άρθρου 113 της Συνθήκης της Ρώμης περί κοινής εμπορικής πολιτικής.

Η Αυστρία επέβαλε και αυτή αρχικά μονομερείς περιορισμούς βάσει του άρθρου 3, που αργότερα ενσωματώθηκαν σε διμερείς συμφωνίες. Ανάλογη πορεία ακολούθησαν και οι Σκανδιναυϊκές χώρες.

Οι πιό αισθητές συνέπειες των ρυθμίσεων της ΣΜΔ πάνω στις ροές εμπορίου υπήρξαν :

(1) η συνεχιζόμενη αλλά ελεγχόμενη αύξηση των εξαγωγών βαμβακερών απο τις αναπτυσσόμενες στις αναπτυγμένες χώρες - που δικαιώνει την έκφραση "αρμονική αύξηση του εμπορίου"

(2) η σχετική αναχαίτιση των εξαγωγών πρός τις ΗΠΑ και ένα έστω και δειλό πρώτο άνοιγμα των Ευρωπαϊκών αγορών - βασικό ζητούμενο της Αμερικανικής πολιτικής.

(3) η σημαντική αύξηση των εξαγωγών άλλων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (κυρίως συνθετικών) που αντανακλά εν μέρει τεχνολογικές αλλαγές και εν μέρει μια προσπάθεια παράκαμψης των περιορισμών που ίσχυαν για τα βαμβακερά.

Πράγματι, καθ'όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '60 και στις αρχές της δεκαετίας του '70 συζητιόταν κατά πόσον θα πρέπει να συμπεριληφθούν και άλλα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα στη Συμφωνία. Ηδη το 1963 η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο και, ακόμη περισσότερο, το 1965 η Ιαπωνία αντιστάθηκαν στις πιέσεις των ΗΠΑ για επέκταση του ειδικού καθεστώτος στα μάλλινα προϊόντα.

Η πρώτη ανανέωση της ΣΜΔ συνέπεσε με την τελευταία φάση διαπραγματεύσεων του γύρου του Κέννεντυ : οιοσδήποτε ατυχής χειρισμός του θέματος της Συμφωνίας Βάμβακος έθετε σε κίνδυνο την επιτυχή έκβαση των ευρύτερων διαπραγματεύσεων δασμολογικού αφοπλισμού και ελευθέρωσης που τόσο επεδίωκαν οι ΗΠΑ.

Εξ'άλλου, αν εξαιρέσει κανείς το αυξανόμενης έντασης πρόβλημα των προϊόντων άλλων ινών (μάλλινα - συνθετικά), η ΣΜΔ ικανοποιούσε πλήρως τις ΗΠΑ όσο και τους Ευρωπαίους. Ταυτόχρονα, αποτελούσε το "μη χείρον" για τις αναπτυσσόμενες χώρες που καταλάβαιναν ότι ενδεχόμενη κατάργηση της ΣΜΔ δεν θα οδηγούσε σε πλήρη ελευθέρωση αλλά τουναντίον σε αυθαίρετους μονομερείς περιορισμούς. Και, τέλος, οι διαφοροποιήσεις στο ίδιο το στρατόπεδο των χωρών εξαγωγής αυξάνονταν : στο διαχωρισμό μεταξύ πολιτικά ισχυρών και αδύναμων χωρών ερχόταν να προστεθεί η νέα διάκριση μεταξύ ανταγωνιστικών δυναμικών και ολιγώτερο ανταγωνιστικών παραγωγών. Οι πρώτοι (π.χ. Ν.Κορέα) είχαν κάθε συμφέρον στην ελευθέρωση, οι δεύτεροι (π.χ. Ινδία, Λατ.Αμερική) προτιμούσαν τη διατήρηση περιορισμών και ως πρός τους ίδιους και ως πρός τους ιδιαίτερα ανταγωνιστικούς, προμηθευτές : έτσι εξασφάλιζαν μια εγγυημένη, έστω και μικρότερη, πρόσβαση στις αγορές των αναπτυγμένων χωρών. Παράλληλα, όμως, παραδοσιακά σημαντικοί εξαγωγείς (όπως π.χ. το Χόνγκ Κόνγκ) που είχαν ήδη πετύχει μεγάλες ποσοστώσεις είχαν κάθε συμφέρον στη διατήρηση των εγγυημένων αυτών επιπέδων πρόσβασης που τους έβαζαν και αυτούς σε πλεονεκτική θέση ως πρός άλλες χώρες εξαγωγής. Τελικά, οι χώρες εξαγωγείς ενδιαφέρονταν κατά κύριο λόγο για το δικό τους μερίδιο, τη δική τους ποσόστωση.

Ετσι, τουλάχιστον το 1967, όλοι έμοιαζαν νάχουν κάποιο συμφέρον στη διατήρηση της ΣΜΔ ως είχε. Το μοτίβο αυτό της αδράνειας, του μη χείροντος σημείου ισορροπίας, έμελλε να συνεχιστεί και επί ΠΙΣ. Πρόκειται γι'αυτό που, στη θεωρία των παιγνίων, ονομάζεται "σημείο σέλλας" (saddle point).

Η ανανέωση της ΣΜΔ το 1967 προσέκρουσε, ωστόσο, αφ'ενός μεν στη δυσκολία της ΕΟΚ να διαμορφώσει κοινή στάση, αφ'ετέρου σε μιά μαξιμαλιστική στάση ορισμένων χωρών εξαγωγής (π.χ. Ινδία) σε συνδυασμό με μια δικαιολογημένη καχυποψία τους στην πρόταση των ΗΠΑ ότι η ανανέωση της ΣΜΔ αποτελεί προϋπόθεση για ορισμένα μέτρα δασμολογικής ελευθέρωσης. Μετά απο καθυστερήσεις (με επικίνδυνες επιπτώσεις πάνω στην περάτωση του γύρου του Κέννεντυ) η ΣΜΔ ανανεώθηκε σύμφωνα με την αρχική αμερικανική πρόταση : το κείμενο παρέμεινε ως έχει (παρά τις αντίθετες επιθυμίες ορισμένων χωρών εξαγωγής, όπως η Ινδία), δόθηκαν αυξήσεις στις ποσοστώσεις και συγχρόνως μειώθηκαν οι δασμοί. Η δασμολογική μείωση στα πλαίσια του γύρου του Κέννεντυ ήταν 20% για τα βαμβακερά προϊόντα, ενώ για τα μάλλινα ' . : ο δασμολογικός αφοπλισμός υπήρξε πολύ μικρότερος ελλείψει προστασίας μέσω ποσοτικών περιορισμών.

Τα τέλη της δεκαετίας του '60 χαρακτηρίστηκαν από αυξανόμενη πίεση στον τομέα των μάλλινων και συνθετικών κλωστούφαντουργικών ιδίως στην αμερικανική αγορά έτσι που, στην προεκλογική του εκστρατεία, ο Πρόεδρος Νίξον να βρίσκεται αναγκασμένος να υποσχεθεί στην ATMI (American Textile Manufacturer Institute) τη λήψη ειδικών μέτρων. Οι χώρες της ΕΟΚ, που είχαν κατά κάποιο τρόπο ρυθμίσει τις δικές τους εισαγωγές μάλλινων και συνθετικών με μονομερείς ή διμερείς ρυθμίσεις, ενδιαφέρονταν για την αμερικανική αγορά και για τη διατήρηση και αύξηση του εμπορικού τους πλεονάσματος στον τομέα αυτό. Γι'αυτό και οι Ευρωπαίοι όπως και οι Ιάπωνες εναντιώθηκαν (1969) σε μιά επέκταση της ΣΜΔ σε άλλες ίνες, θεωρώντας ότι κινδύνευαν να είναι απο τους πρώτους που θα θιγούν. Μόνον όταν, στις αρχές της δεκαετίας του '70, οι ΗΠΑ κατάφεραν να συνάψουν "πολυϊνικές" διμερείς συμφωνίες αυτοπεριορισμού με την Ιαπωνία και άλλες χώρες της Απω Ανατολής, οι Ευρωπαίοι, φοβούμενοι την συντελούμενη εκτροπή εμπορίου, συντάχθηκαν με την αμερικανική άποψη για πολυμερή ρύθμιση του εμπορίου βαμβακερών, μάλλινων και συνθετικών προϊόντων. Το σκηνικό για το νέο Διεθνή Διακανονισμό που θα αφορά και άλλου τύπου ίνες έξω απο τα βαμβακερά - για τη Πολυϊνική Συμφωνία - έχει πλέον στηθεί.

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 4

1) V.AGGARWAL : Liberal Protectionism. The International Politics of Organized Textile Trade - U.C.P. Berkeley, 1985. Από το βιβλίο αυτό αντλούνται τα περισσότερα ιστορικά στοιχεία που αναφέρονται στο Κεφάλαιο αυτό.

2) D. YOFFIE : Power and Protectionism, Columbia University Press, New York, 1983.

3) P.VAN DIJK (ed.) : Supervisory Mechanisms in International Economic Organizations, Deventer, 1984 (Ιδίως το Αρθρο του G.PERLOW)

4) Βλ.AGGARWAL, op.cit, A.SUTTON : "Equality and Discrimination in International Economic Law : Trends in Regulation of International Trade in Textiles", The Yearbook of World Affairs, 1977,Vol. 31, pp 190 - 216

5) J.L.JUVET :"The Cotton Industry and World Trade", Journal of World Trade Law, 1967 ,pp 540 - 563
B.BARDAN : "The Cotton Textile Agreement 1962-72", Journal of World Trade Law, 1973, pp 8 - 35

5) V.AGGARWAL : op.cit.

6) K.DAM :The GATT : Law and International Economic Organization, Chicago, 1970. Ch. 17. σελ. 298. (Η μετάφραση δική μου)

7) V.AGGARWAL : op.cit.

8) A.SUTTON : op.cit.

9) K.KOCK : International Trade Policy and the GATT 1947-1967, Almavist and Wiksell, Stockholm 1969.
Επίσης, R.HUDEC:The GATT Legal System and World Trade Diplomacy, N.Y.1975.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΠΟΛΥΙΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ (1974)

(5-Α) Η ΣΥΝΑΨΗ ΤΗΣ ΠΙΣ

Στις αρχές της δεκαετίας του '70 η ανάγκη γιά μιά "Πολυϊνική Συμφωνία" προωθείται από τις ΗΠΑ ενώ η ΕΟΚ διστάζει ακόμα δείχνοντας προτίμηση γιά ad hoc μονομερείς ή διμερείς ρυθμίσεις. Η αμερικανική συλλογιστική είναι ότι μία πολυμερής ρύθμιση του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών θα εμποδίσει να "δηλητηριαστεί" η ΓΣΔΕ από παράνομα μονομερή περιοριστικά μέτρα που ναρκοθετούν το όλο σύστημα διεθνούς εμπορίου. Οι ίδιοι λόγοι συντρέχουν που συνέδραμαν και γιά τη δημιουργία της ΣΜΔ. Πόσο μάλλον που, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας που μεσολάβησε, το διεθνές εμπόριο έχει αυξηθεί πολύ, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη των ΗΠΑ όσο και της Ευρώπης που αναδεικνύεται σε μεγάλη οικονομικο-εμπορική δύναμη. Από τον Ιούλιο του 1968 έχει ήδη επέλθει η πλήρης τελωνειακή ένωση της ΕΟΚ: η σημαντική αύξηση των εισαγωγών ποικίλων κλωστοϋφαντουργικών στην ΕΟΚ, μετά από τα αμερικανικά προστατευτικά μέτρα ως προς τους εξαγωγείς της Απω Ανατολής, γίνεται εν πολλοίς χάρη στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μέσα στην Κοινότητα, που επιτρέπει στη χώρα εξαγωγής να χρησιμοποιεί τα Κράτη μέλη με τους λιγώτερους περιορισμούς σαν πύλη εισόδου στο σύνολο της Κοινοτικής αγοράς. Αυτό, σε συνδυασμό με τη διεθνή διάσταση του προβλήματος, επιβάλει ήδη από το 1972 τη χάραξη κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής. Εξ' άλλου, από το 1973, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία και η Δανία ανήκουν πλέον και αυτές στην Κοινότητα, αυξάνοντας έτσι το βάρος της στη διεθνή οικονομική σκηνή.

Στις διαπραγματεύσεις που διαδραματίζονται κατά τη διάρκεια του 1973, η ΕΟΚ ευθυγραμμίζεται τελικά με την αμερικανική άποψη υπέρ μιάς Πολυϊνικής Συμφωνίας, αν και προσπαθεί, σε ορισμένα επί μέρους σημεία να φανεί κάπως πιό ανοικτή στις χώρες εξαγωγής. Η εσωτερική συνοχή της ευρωπαϊκής στάσης είναι ακόμα εύθραυστη και η επίτευξη μιάς κοινής στάσης της Ευρώπης των 9 δύσκολη. Στο θέμα του Οργάνου Επιτήρησης των Κλωστοϋφαντουργικών η ΕΟΚ συμφώνησε με τις ΗΠΑ γιά την ελαχιστοποίηση των αρμοδιοτήτων του. Επίσης η ΕΟΚ, πρωτοστατούσης της Γαλλίας, πρότεινε μιά "ρήτρα ύφεσης" όπου να περιορίζονται οι εισαγωγές περισσότερο σε εποχή ύφεσης, χωρίς όμως αντιστάθμισμα σε περίπτωση που η αγορά μεγαλώνει με ταχύ ρυθμό: η ρήτρα αυτή, που δε βρήκε αμερικανική υποστήριξη, δεν έγινε δεκτή. Ορισμένα κράτη μέλη υποστήριξαν την άποψη των ΗΠΑ γιά "δίκαιη κατανομή βαρών" ελπίζοντας ότι κάτι τέτοιο θα ενίσχυε τη διαπραγματευτική θέση τους στην εσωτερική κατανομή των εισαγωγών της Κοινότητας ανάμεσα στα Κράτη μέλη.

Η Ιαπωνία, χωρίς να το δηλώσει δημόσια, υποστήριζε τη δημιουργία της ΠΙΣ: αφ'ενός μεν, οι εξαγωγές της προς τις ΗΠΑ τελούσαν έτσι κι αλλοιώς ήδη υπό περιορισμό, εφ'ετέρου έχανε βαθμιαία το συγκριτικό πλεονέκτημα κόστους πού είχε σε σχέση με άλλες αναπτυσσόμενες χώρες. Οι αναπτυσσόμενες χώρες είχαν μεγάλη δυσκολία να τηρήσουν μιά κοινή συντονισμένη στάση, ακόμα και στα θέματα όπου όλοι συμφωνούσαν (αποφυγή διακρίσεων, πολυμερής παρακολούθηση και έλεγχος του ισχυρισμού περί αποδιοργάνωσης αγοράς, μεγαλύτερη πρόσβαση στις αγορές των αναπτυγμένων χωρών). Περισσότερο τους ενδιέφερε το περιεχόμενο των μελλοντικών διμερών συμφωνιών: η διατήρηση των ήδη μεγάλων ποσοστώσεων - γιά καθιερωμένες χώρες εξαγωγής - ή η κατάκτηση κάποιας σημαντικής πρόσβασης -γιά τις νέες χώρες εξαγωγής. Η μόνη έκφραση κοινής στάσης των χωρών εξαγωγής προήλθε από την Ομάδα των 77 (στα πλαίσια της UNCTAD) που με μία διακήρυξη ζητούσε πλήρη κατάργηση των δασμών και ποσοστώσεων γιά τις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών από τις αναπτυσσόμενες χώρες εντός τακτών χρονικών ορίων καθώς και χορήγηση Γενικευμένων Προτιμήσεων. Οι προτάσεις τους απορρίφθησαν όχι μόνο από τις ΗΠΑ και την ΕΟΚ αλλά και από την Ιαπωνία.

(5-Β) Το Περιεχόμενο της ΠΙΣ (2)

Η Πολυϊνική Συμφωνία (ΠΙΣ) ακολουθεί σε γενικές γραμμές τη Συμφωνία Βάμβακος (ΣΜΔ). Οι βασικές διαφορές πέρα από την επέκταση του καθεστώτος στα προϊόντα από μαλλί και συνθετικές ή τεχνητές ίνες (που αποτελεί,άλλωστε,τον λόγο ύπαρξης της νέας Συμφωνίας) αφορούν ορισμένες διατυπώσεις και διαδικασίες που παραχωρήθηκαν κατόπιν πιέσεων των χωρών εξαγωγής.
Στο προοίμιο και το άρθρο 1 της ΠΙΣ τίθενται οι γενικοί όροι:

"Οι θεμελιώδεις στόχοι θα είναι να πραγματοποιηθεί, όσον αφορά τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, η επέκταση του εμπορίου, η μείωση των εμποδίων στο εμπόριο και η προοδευτική ελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου, εξασφαλίζοντας παράλληλα την ομαλή και δίκαιη ανάπτυξη του εμπορίου των προϊόντων αυτών και αποφεύγοντας τα αποτελέσματα αποδιοργάνωσης στις αγορές και στους τύπους παραγωγής τόσο των χωρών εισαγωγής όσο και των χωρών εξαγωγής".

Το ίδιο άρθρο αναφέρει ότι:

"στην περίπτωση χωρών που δεν έχουν παρά μία μικρή αγορά, των οποίων το επίπεδο εισαγωγών είναι εξαιρετικά υψηλό και η εσωτερική παραγωγή αντίστοιχα χαμηλή, θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη η αναγκαιότητα να αποφευχθεί η πρόκληση ζημίας στην ελάχιστη βιώσιμη παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών των χωρών αυτών".

Η αναφορά αυτή αφορά ειδικά τις Σκανδιναυικές χώρες: αναγνωρίζεται το ιδιαίτερο πρόβλημα που αποτελεί γιά τις χώρες αυτές το πολύ υψηλό επίπεδο των εισαγωγών τους που τείνουν να εκτοπίσουν παντελώς την εγχώρια παραγωγή.

Τέσσερα νέα στοιχεία περιέχονται στο άρθρο 2 της ΠΙΣ:

i) προβλέπεται υποχρεωτική κοινοποίηση όλων των περιορισμών που ισχύουν την ημέρα που αρχίζει να εφαρμόζεται η ΠΙΣ. Μέτρα ή συμφωνίες που δεν κοινοποιούνται θα θεωρούνται "ασυμβίβαστα με τον εν λόγω διακανονισμό και θα παύσουν να ισχύουν παραχρήμα"

ii) προβλέπονται τέσσερεις δυνατότητες γιά τη χώρα εισαγωγής: α) να καταργήσει βαθμιαία τέτοια μέτρα μέχρι, το αργότερο, την 31/3/77, β) να δικαιολογήσει τα μονομερή αυτά μέτρα με βάση τα κριτήρια που προβλέπει η Συμφωνία (Αρθρο 3), γ) να συμπεριλάβει τα μέτρα αυτά σε διμερείς συμφωνίες (βάσει του άρθρου 4 της ΠΙΣ), δ) να δικαιολογούνται τα μέτρα αυτά βάσει της ΓΣΔΕ.

iii) προβλέπεται χρονοδιάγραμμα κατάργησης των άτυπων περιορισμών

iv) (και το σημαντικώτερο μακροπρόθεσμα) προβλέπεται σύσταση Οργάνου Επιτήρησης των Κλωστοϋφαντουργικών (ΟΕΚ) γιά τον έλεγχο της εφαρμογής της ΠΙΣ - πράγμα που υπογραμμίζει τον πολυμερή χαρακτήρα της ίδιας της Συμφωνίας. Η θέσπιση ενός τέτοιου Οργάνου αποτελούσε από την εποχή ήδη της ΣΜΔ ουσιώδες αίτημα των χωρών εξαγωγής που πίστευαν ότι ένας πολυμερής έλεγχος θα μείωνε τις δυνατότητες αυθαιρεσιών των χωρών εισαγωγής.

Με τις παραπάνω διατάξεις του άρθρου 2 καταργούνταν μέτρα που αποτελούσαν ένα είδος ανωμαλίας και δυσαρεστούσαν ιδιαίτερα τις χώρες εξαγωγής.

Το Αρθρο 3 αναφέρεται (όπως και στη ΣΜΔ) στη λήψη μονομερών προστατευτικών μέτρων. Οι συμμετέχουσες χώρες αναλαμβάνουν να κοινοποιούν στο Οργανο Επιτήρησης Κλωστοϋφαντουργικών (ΟΕΚ) όλες τις πληροφορίες που αιτιολογούν τη λήψη προστατευτικών μέτρων.

Επίσης ... "θα προσπαθήσουν να αποφύγουν μέτρα διακρίσεως, στις περιπτώσεις που εισαγωγές προελεύσεως πολλών συμμετεχουσών χωρών είναι η αιτία της αποδιοργανώσεως της αγοράς, χωρίς όμως να θίγονται οι δια τάξεις του άρθρου 6" (περί νεοεμφανιζομένων χωρών εξαγωγής).

Η ΠΙΣ προβαίνει σε νέο βελτιωμένο ορισμό της έννοιας "αποδιοργάνωση της αγοράς" που παραμένει κεντρική στη συλλογιστική της (Παράρτημα Α). Γίνεται πράγματι προσπάθεια διάκρισης μεταξύ παραγόντων που συντελούν στην αποδιοργάνωση της αγοράς (απότομη αύξηση εισαγωγών σε τιμές αισθητά χαμηλότερες από τις επικρατούσες γιά ομοειδή προϊόντα) και παραγόντων που αποδεικνύουν την ύπαρξη ζημίας στην εγχώρια βιομηχανία (κέρδη, απασχόληση, παραγωγή κλπ). Ωστόσο το πρόβλημα του ορισμού στην πράξη δε λύθηκε ποτέ ικανοποιητικά.

Αλλωστε μία ιδιαίτερα αυστηρή ερμηνεία του αιτίου αποδιοργάνωσης της αγοράς θα απέκλειε κάθε προστατευτικό μέτρο σαν ανεπαρκώς δικαιολογημένο. Το θέμα αυτό δεν έπαψε ποτέ να αποτελεί αντικείμενο διαμάχης μεταξύ χωρών εισαγωγής και χωρών εξαγωγής. Το ίδιο ισχύει και για την συγγενική έννοια της "σωρευτικής αποδιοργάνωσης της αγοράς" που αναφέρει ότι μία σχετικά μικρή ποσότητα εισαγωγών μπορεί να λειτουργήσει σα "σταγόνα που κάνει το ποτήρι να ξεχειλίσει": με τη συλλογιστική αυτή επιτρέπεται ο περιορισμός νέων εισαγωγών που προστίθενται σε ήδη σημαντικές ποσότητες εισαγωγών, ακόμα κι αν η νέα αυτή ποσότητα δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη.

Οπως στη ΣΜΔ, έτσι και στην ΠΙΣ,το άρθρο 4 αναφέρεται στη σύναψη διμερών συμφωνιών. Η αυστηρότητα του ορισμού της αποδιοργάνωσης της αγοράς, σε συνδυασμό με την υποχρεωτική κοινοποίηση στο ΟΕΚ γιά έλεγχο, καθιστά τη λήψη μονομερών μέτρων (βάσει του άρθρου 3) δύσκολη και αυξάνει,κατά συνέπεια, τη σημασία του άρθρου 4: πράγματι, βάσει του άρθρου 4 επιτρέπονται διμερείς συμφωνίες "με όρους αμοιβαία αποδεκτούς ... γιά να αποφευχθούν πραγματικοί κίνδυνοι αποδιοργάνωσης της αγοράς".

Πρέπει εδώ να παρατηρηθούν τα εξής:

Αν μία χώρα εισαγωγής αδυνατεί να λάβει μονομερή μέτρα βάσει του άρθρου 3 - που θέτει ιδιαίτερα αυστηρούς όρους - και προσπαθεί αντ'αυτού να συνάψει διμερή συμφωνία, και αν η χώρα εξαγωγής αρνείται να έρθει σε συνενόηση, βρισκόμαστε προ αδιεξόδου. Η αποδοχή σύναψης διμερών συμφωνιών βάσει του άρθρου 4 από μέρους των χωρών εξαγωγής αποτελεί τρόπον τινά γιά τις χώρες εισαγωγής απαραίτητη προϋπόθεση γιά τη συμμετοχή τους στη ΠΙΣ. (Ετσι εξηγείται σε μεγάλο βαθμό και η στάση της ΕΟΚ που δέχτηκε να συμμετάσχει το 1981 στην ΠΙΣ υπό τον όρο ότι θα συνάψει - το 1982 - ικανοποιητικές διμερείς συμφωνίες). Βέβαια, είναι θεωρητικά αδιανόητο να υποχρεωθούν οι χώρες εξαγωγής να συνάψουν διμερείς συμφωνίες. Στην πράξη όμως το πρόβλημα αυτό λύνεται: αφ'ενός μεν, άρνηση διαπραγμάτευσης από μέρους μιάς χώρας εξαγωγής ισοδυναμεί με κακή πίστη και είναι πολιτικά δαπανηρή. Αφ'ετέρου, η ισχυρή διαπραγματευτική θέση των χωρών εισαγωγής (ΗΠΑ-ΕΟΚ) επιβάλλει το ρεαλισμό στις χώρες εξαγωγής. Αν το καθεστώς της ΠΙΣ αποδειχθεί ανεπαρκές πλαίσιο προστασίας, κινδυνεύει να διαλυθεί από τις μεγάλες χώρες εισαγωγής. Και μιά τέτοια εξέλιξη θα άνοιγε τις πύλες στην προστατευτική αυθαιρεσία. Γι'αυτό και οι χώρες εξαγωγής αποφεύγουν τέτοιες ακραίες καταστάσεις. Παίζουν με σύνεση το παιχνίδι του άρθρου 4. Το άρθρο αυτό εξ'άλλου, προβλέπει καλύτερους όρους πρόσβασης από το άρθρο 3. Κάθε συμφωνία στο πλαίσιο του άρθρου 4 κοινοποιείται στο ΟΕΚ που δύναται να μελετήσει τη συμφωνία και να κάνει συστάσεις στα δύο μέρη όταν το κρίνει αναγκαίο. Η διατύπωση είναι πολύ πιό χαλαρή απ'ότι γιά το άρθρο 3 όπου λέγεται ρητά ότι το ΟΕΚ κρίνει κατά πόσον η συμφωνία δικαιολογείται σύμφωνα με

τις διατάξεις της ΠΙΣ. Ωστόσο, ακόμα και έτσι, το ΟΕΚ έχει ουσιαστικά την εξουσία να παραπέμψει μιά διμερή συμφωνία γιά επανεξέταση (βλ. επαναδιαπραγμάτευση), πράγμα που ισοδυναμεί με ένα είδος απόρριψης, προς όφελος κατά κανόνα της χώρας εξαγωγής.

Το άρθρο 6 αναφέρεται στην ιδιαίτερα ευνοϊκή μεταχείριση που πρέπει ν'απολαμβάνουν οι νέες χώρες εξαγωγής και οι χώρες που παράγουν βαμβάκι καθώς και στην ειδική ρύθμιση γιά καθεστώτα παθητικής ή ενεργητικής τελειοποίησης (εισαγωγή πρώτης ύλης - επεξεργασία - εξαγωγή τελικού προϊόντος). Το άρθρο 7 αναφέρεται στην ανταλλαγή πληροφοριών και το άρθρο 8 στην ανάγκη μέτρων προς αποφυγήν καταστρατηγήσεων του διακανονισμού. Με το άρθρο 9 οι συμμετέχουσες χώρες αναλαμβάνουν γενικά να απόσχουν από τη λήψη πρόσθετων εμπορικών μέτρων: άλλες μορφές προστασίας μπορούν, συνεπώς, να θεωρηθούν όχι μόνον περιττές αλλά και ενάντιες στην ΠΙΣ.

Τα άρθρα 10 και 11 αναφέρονται στις αρμοδιότητες και στη λειτουργία αντίστοιχα της Επιτροπής Κλωστοϋφαντουργικών και του Οργάνου Επιτήρησης των Κλωστοϋφαντουργικών. Τα άρθρα 12-17 αναφέρονται στα καλυπτόμενα προϊόντα, την περίοδο ισχύος της Συμφωνίας, τη διαδικασία καταγγελίας και τους όρους προσχώρησης στην ΠΙΣ.

Τα δύο παραρτήματα αποτελούν αναπόσπαστο και σημαντικό μέρος της Συμφωνίας. Το πρώτο (Α) αναφέρεται αναλυτικά στον ορισμό της αποδιοργάνωσης της αγοράς. Το δεύτερο (Β) αναφέρεται στην ελάχιστη ποσόστωση που δικαιούται η χώρα εξαγωγής στην περίπτωση λήψης περιοριστικών μέτρων (εισαγωγές του 12μηνου που λήγει 2 ή 3 μήνες πριν από το μήνα όπου κατατίθεται το αίτημα διαβουλεύσεων). Επίσης αναφέρεται στους ετήσιους ρυθμούς αύξησης των ποσοστώσεων και στα περιθώρια ευλυγισίας. Με τον όρο ευλυγισία εννοούμε τη δυνατότητα μεταφοράς μέρους μιάς ποσόστωσης από ένα έτος στο αμέσως προηγούμενο ή επόμενο έτος, ή από ένα προϊόν σε ένα άλλο προϊόν. Η παράγραφος 3 του Πρωτοκόλλου Β έχει ιδιαίτερη σημασία διότι επιτρέπει, κατ' εξαίρεση, ετήσιους ρυθμούς αύξησης των ποσοστώσεων κάτω από το προβλεπόμενο από τη Συμφωνία 6%: η εξαίρεση αυτή γιά πολλά και σημαντικά προϊόντα και ως προς πολλές χώρες εξαγωγές έμελλε να γίνει κανόνας.

(5-Γ) Οι Πρώτες Διμερείς Συμφωνίες στα πλαίσια της ΠΙΣ

Με βάση τη νέα αυτή πολυμερή Συμφωνία οι ΗΠΑ έσπευσαν να διαπραγματευτούν διμερείς "πολυ"-ινικές συμφωνίες ή να επαναδιαπραγματευθούν τις διμερείς "πολυ"ινικές συμφωνίες που είχαν ήδη συνάψει (λ.χ. με την Ιαπωνία, το Χόνγκ Κόνγκ, τη Ταϊβάν, την Κορέα) πριν ακόμα υπογραφεί η ΠΙΣ. Έτσι οι ΗΠΑ, ήδη από το 1975, είχαν υπό έλεγχο τις εισαγωγές τους διότι οι συμφωνίες αυτές αύξαναν μεν σημαντικά την πρόσβαση στην αμερικανική αγορά, αλλά πλαισίωναν τις εισαγωγές. Τουναντίον, η ΕΟΚ, καθυστερώντας στη σύναψη διμερών συμφωνιών βρέθηκε σε μία παράδοξη και καθόλου ζηλευτή θέση: αφ'ενός μεν

έγινε αντικείμενο κριτικής από το ΟΕΚ για τη μή έγκαιρη κατάργηση μιάς σειράς παλαιών περιορισμών των Κρατών μελών, αφ'ετέρου είδε τις εισαγωγές της να αυξάνουν ραγδαία μέσω των Κρατών μελών που δεν είχαν περιορισμούς και που λειτουργούσαν σαν δίαυλοι ελεύθερης εισόδου για το σύνολο της Κοινότητας.

Η διαδικασία επίλυσης ανάμεσα στα τότε 9 κράτη μέλη μιάς σειράς προβλημάτων ήταν επίπονη. Ετίθεντο μια σειρά ερωτήματα : ποιά προϊόντα θα περιοριστούν, πώς θα κατανεμηθούν οι Κοινοτικές ποσοστώσεις αλλά και πώς θα μοιράζεται η ετήσια αύξηση των ποσοστώσεων ανάμεσα στα Κράτη μέλη και, τέλος, τί χειρισμοί θα γίνουν για κάθε επιμέρους χώρα εξαγωγής. Ολ'αυτά δυσχέραιναν και παρέτειναν τη διαπραγμάτευση, φέροντας συχνά τον κύριο διαπραγματευτή της Επιτροπής της ΕΟΚ, Κύριο Meynell, ανάμεσα σε διασταυρωμένα πυρά: οι μεν Γάλλοι - Βρεττανοί τον χαρακτήριζαν υπερβολικά φιλελεύθερο οι δε Γερμανοί υπερβολιά προστατευτικό. (4) Σαν αποτέλεσμα, η ΕΟΚ συνέχισε να διαπραγματεύεται διμερείς συμφωνίες όχι μόνο το 1975 και 1976 αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις, αργότερα. Εν τω μεταξύ, από το 1975, το εμπορικό ισοζύγιο της ΕΟΚ στα κλωστοϋφαντουργικά γίνεται μονίμως από πλεονασματικό ελλειματικό.

Από τις άλλες χώρες εισαγωγής, οι τρείς Σκανδιναυϊκές συνήψαν και αυτές διμερείς συμφωνίες τύπου ΠΙΣ - άρθρο 4, αλλά λαμβάνοντας υπόψη τη ρήτρα περί ελάχιστης βιώσιμης παραγωγής. Η Αυστραλία και ο Καναδάς, όμως, λόγω της εκτροπής εξαγωγών από τις ΗΠΑ, υπό πίεση από την εγχώρια βιομηχανία τους και έχοντας σχετικά μικρή διαπραγματευτική δύναμη, κατέφυγαν η μεν Αυστραλία σε πολύ αυξημένους δασμούς ο δε Καναδάς σε μονομερείς περιορισμούς βάσει του άρθρου XIX της ΓΣΔΕ. Τερματιζόταν, έτσι, η πρώτη φάση διαμόρφωσης της ΠΙΣ.

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 5

1) AGGARWAL: Liberal Protectionism, op.cit.

2) AGGARWAL, op.cit., σ.136-140. Επίσης H.TAAKE and D. WEISS. "The World Textile Arrangement: the Exporters Viewpoint", Journal of World Trade Law, 1974. Για μιά ευρύτερη θεώρηση που τονίζει, από την πλευρά των Ασιατικών νέων βιομηχανικών χωρών εξαγωγής, το πολιτικο-διαπραγματευτικό χαρακτήρα ως προς τις ΗΠΑ βλ. YOFFIE: Power and Protectionism: Strategies of the newly industrialised Countries, Columbia University Press, New York, 1983.

3) AGGARWAL, op. cit..

4) ibid

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΙΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ: 1977, 1981, 1986

(6-Α) Η παράταση του 1977

Στα τέλη του 1977 κανονικά έληγε η ισχύς της ΠΙΣ. Ετίθετο έτσι κατ'αρχήν το πρόβλημα του κατά πόσον θα παραταθεί και με ποιά μορφή. Η διεθνής οικονομική κατάσταση από το 1973 και μετά και το προστατευτικό κλίμα στο οποίο αυτή συντελούσε απέκλειε οιαδήποτε φιλελεύθερης έμπνευσης κατάργηση της ΠΙΣ : η ΠΙΣ,αν και προσωρινή διευθέτηση,έμελλε να διαρκέσει, όπως και η προγενέστερή της ΣΜΔ, γιά πολλά χρόνια. Αλλωστε, οι ίδιες οι αναπτυσσόμενες χώρες εξαγωγής κλωστοϋφαντουργικών αποδέχονταν ήδη από το 1976 την παράταση της ΠΙΣ χωρίς οποιαδήποτε τροποποίηση: ρεαλιστικά σκεπτόμενες συνειδητοποιούσαν ότι η διατήρηση της ΠΙΣ ως είχε συνέφερε.

Το κείμενο της Συμφωνίας δεν έμελλε ποτέ να τροποποιηθεί σαν τέτοιο : οι εκάστοτε τροποποιήσεις έλαβαν πάντα τη μορφή συμπλήρωσης, ερμηνείας και μετατόπισης της έμφασης ειδικών ρυθμίσεων της Συμφωνίας, μέσω πρωτοκόλλων παράτασης. Το 1977 έχουν συντελεστεί όμως και άλλες αλλαγές : η ΕΟΚ των 9 είναι πλέον ο μεγαλύτερος εισαγωγέας κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων στον κόσμο. Η εξέλιξη αυτή των τελευταίων χρόνων, αποτέλεσμα μιάς εν πολλοίς ακούσιας πολιτικής ανοικτών θυρών, αφ' ενός ενισχύει τις προστατευτικές πιέσεις μέσα στην Κοινότητα αφ'ετέρου προσδίδει στην ΕΟΚ ένα ιδιαίτερα μεγάλο διαπραγματευτικό βάρος. Πράγματι, τόσο το 1977 όσο και το 1981 η ΕΟΚ θα παίζει ηγεμονικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις γιά την ανανέωση της ΠΙΣ, μετατρέποντας το διεθνές διαπραγματευτικό σκηνικό της δεκαετίας του '60 και των αρχών της δεκαετίας του '70 από "μονοηγεμονικό" (με τις ΗΠΑ μόνες να δεσπόζουν) σε "διηγεμονικό". Ταυτόχρονα, η αποκτηθείσα εμπειρία καθιστά τον εσωτερικό μηχανισμό λήψης αποφάσεων της ΕΟΚ κάπως ταχύτερο και αποτελεσματικώτερο απ' ότι το 1974.

Ετσι το 1977, ενώ οι ΗΠΑ ικανοποιημένες από τις ισχύουσες διμερείς συμφωνίες τους, ετοιμάζονται να ανανεώσουν την ΠΙΣ κατά βάση ως έχει, η Κοινότητα υπό πίεση από την Ευρωπαϊκή βιομηχανία κλωστοϋφαντουργικών και από ορισμένα Κράτη μέλη (π.χ. Γαλλία, Βρετανία) καλεί γιά τροποποιήσεις επί το προστατευτικότερο. Οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία θα ευθυγραμμιστούν τελικά με την επιθυμία της ΕΟΚ γιά κάποιου είδους ειδική ρύθμιση, οι δε αναπτυσσόμενες χώρες εξαγωγής κλωστοϋφαντουργικών και αυτές, εντέλει, θα τις αποδεχθούν: η ΠΙΣ είναι αδιανόητη δίχως συμμετοχή της ΕΟΚ, του κύριου εισαγωγέα κλωστοϋφαντουργικών.

Μετά από δύσκολες εσωτερικές διεργασίες, όπου τα πιό προστατευτικά κράτη μέλη (Γαλλία, Βρετανία) ήρθαν σε αντίθεση με τα πιό φιλελεύθερα (Γερμανία, Δανία) και μετά από Γαλλική απειλή ότι θα προσφύγει στο Αρθρο XIX της ΓΣΔΕ (με σοβαρές ενδοκοινοτικές όσο και διεθνείς περιπλοκές -βρισκόμαστε εν μέσω γύρου του Τόκυο), με έγγραφο S399/77 του 1977 το Συμβούλιο Υπουργών έδωσε στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διαπραγματευτική εντολή. Βασικά στοιχεία της πολιτικής της Κοινότητας ήταν: (Α) η σταθεροποίηση του βαθμού διείσδυσης των εισαγωγών δηλ. του μεριδίου των εισαγωγών στην κατανάλωση: (Β) νέα ελαστικότερα κριτήρια γιά την αποδοχή ύπαρξης αποδιοργάνωσης της αγοράς (Γ) αυστηρότερος έλεγχος των κατ'αρχήν ελεύθερων - σύμφωνα με την ΠΙΣ - εισαγωγών χειροποίητων προϊόντων. Τα δύο σημαντικότερα στοιχεία της τότε πολιτικής της ΕΟΚ όμως ήταν:

1) Η θέσπιση "συνολικών οροφών", δηλαδή ενός είδους συνολικών ποσοστώσεων, γιά τα πιό ευαίσθητα προϊόντα που, μετά από πολλή συζήτηση, αποφασίστηκε να πάρουν τη μορφή "εσωτερικών" οροφών: δηλαδή, να χρησιμοποιούνται από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σα βάση και πλαίσιο διαπραγματεύσεων, χωρίς όμως να περιέχονται στο ίδιο το κείμενο της ΠΙΣ ή των διμερών συμφωνιών ούτε, βέβαια, και να κοινοποιούνται.

2) Η σύνδεση της ΠΙΣ με τις διμερείς συμφωνίες, έτσι που η συνεχιζόμενη συμμετοχή της ΕΟΚ στην ΠΙΣ να γίνεται μόνον υπό τον όρο ότι θα συνάψει ικανοποιητικές διμερείς συμφωνίες.

Με τη μεσολάβηση των ΗΠΑ που επεδίωξαν επίμονα την ανεύρεση μιάς διατύπωσης που να συμβιβάζει την προστατευτική θέση της ΕΟΚ με τις επιδιώξεις των άλλων χωρών, η ΠΙΣ ανανεώθηκε τελικά χωρίς μεν να αλλάξει το ίδιο το κείμενο της Συμφωνίας, αλλά με την αποδοχή ενός πρωτοκόλλου ανανέωσης. Σ'αυτό περιέχεται ειδική ρήτρα όπου αναγνωρίζεται η δυνατότητα "αμοιβαία αποδεκτών λογικών αποκλίσεων" από τη Συμφωνία. Οι αποκλίσεις αυτές θα ήσαν, προφανώς, προς προστατευτικώτερη κατεύθυνση. Η ρήτρα αυτή αποτέλεσε το βασικό χαρακτηριστικό της δεύτερης περιόδου της Πολυϊνικής Συμφωνίας (ΠΙΣ II :1977-81), ιδίως όσον αφορά την Κοινότητα. Η ανανέωση της ΠΙΣ ωστόσο, συνέπιπτε με την ανανέωση των διμερών συμφωνιών της ΕΟΚ στα τέλη του 1977.

Χρησιμοποιώντας εύστοχα την απειλή αποχώρησης από τη Συμφωνία (προς ακόμα προστατευτικώτερους προσανατολισμούς) αλλά και την πολιτική διαφοροποίησης ανάμεσα στις χώρες εξαγωγής, η Κοινότητα, με τον κύριο διαπραγματευτή της Tran Van Phi, πέτυχε να συνάψει μέχρι τα τέλη του 1977 μία σειρά από διμερείς συμφωνίες. Αυτό βελτίωνε τη διαπραγματευτική θέση της ΕΟΚ και στις πολυμερείς διαπραγματεύσεις που κατέληξαν τον Δεκέμβριο του 1977 στην ανανέωση της ΠΙΣ. Οι νέες διμερείς συμφωνίες της ΕΟΚ ήσαν πιό περιοριστικές (π.χ. όσον αφορά ευλυγισία και ρυθμούς αύξησης των ποσοστώσεων) και προέβλεπαν και περικοπές ορισμένων ποσοστώσεων.

Γι'αυτό και το 1978 η Κυβέρνηση Κάρτερ αναγκάστηκε να επαναδιαπραγματευτεί ορισμένες διμερείς συμφωνίες των ΗΠΑ ευρισκόμενη υπό πίεση από την εγχώρια βιομηχανία: οι πιέσεις αυτές έβρισκαν επιχείρημα στο ότι η ΕΟΚ πέτυχε καλύτερους όρους από τις ΗΠΑ στις διμερείς συμφωνίες.

Εκτός από την ΕΟΚ και τις ΗΠΑ, και οι άλλες χώρες εισαγωγής ακολούθησαν μιά πιό προστατευτική πολιτική την περίοδο αυτή, χωρίς αναγκαστικά να παραπέμπουν στη ρήτρα των "αμοιβαία αποδεκτών λογικών αποκλίσεων" του πρωτοκόλλου παράτασης της ΠΙΣ: έμεινε πάντοτε ανοικτό το κατά πόσον η ρήτρα αυτή ισχύει μόνον γιά την ιδιαίτερη περίπτωση της ΕΟΚ (2). Οι Σκανδιναυϊκές χώρες, πάντως, βάσισαν τις ιδιαίτερα προστατευτικές διμερείς συμφωνίες τους στη ρήτρα της "Ελάχιστης Βιώσιμης Παραγωγής", που προστατεύει χώρες με ιδιαίτερα συρρικνώμενη εγχώρια παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών.

Οι διμερείς συμφωνίες της ΕΟΚ στα πλαίσια της ΠΙΣ ΙΙ αναχαίτισαν τις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών από τις αναπτυσσόμενες χώρες που συμμετείχαν στην ΠΙΣ, σε ώφελος κυρίως των Μεσογειακών προτιμησιακών αλλά και των άλλων αναπτυγμένων χωρών (όπως οι ΗΠΑ, των οποίων οι εξαγωγές ευνοούνταν τότε και από τη χαμηλή τιμή του δολλαρίου). Παρατηρήθηκε δηλαδή μία αύξηση αλλά ταυτόχρονα και μία ανακατανομή των εισαγωγών της Κοινότητας.

(6-Β) Η παράταση της ΠΙΣ το 1981

Σε αντίθεση με το 1977, όπου οι διμερείς συμφωνίες έληγαν ταυτόχρονα με την ΠΙΣ, στη δεύτερη ανανέωση της ΠΙΣ παρα-τηρείται μία αναντιστοιχία: οι μεν διμερείς συμφωνίες της ΕΟΚ έχουν πενταετή διάρκεια ενώ το πρωτόκολλο παράτασης της ΠΙΣ λήγει μετά από τετραετία, στα τέλη του 1981. Στα τέλη του 1980 και κατά τη διάρκεια του 1981 το σκηνικό έχει ως εξής:

Στις ΗΠΑ έχει προηγηθεί η εκλογή του Προέδρου Ρέηγκαν που υποσχόταν προεκλογικά στην εγχώρια βιομηχανία ότι η ΠΙΣ θα παραταθεί, με προσπάθεια επιβράδυνσης του ρυθμού αύξησης των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών.

Την ίδια περίοδο μέσα στην ΕΟΚ επαναλαμβάνονται οι ίδιες περίπου εσωτερικές διαπραγματεύσεις όπως και το 1977 ανάμεσα στα Κράτη μέλη, όπου το προστατευτικό στρατόπεδο (Βρετανία, Γαλλία, Ιταλία και από το 1981, Ελλάδα) συγκρούεται με το φιλελεύθερο (Γερμανία, Δανία και Ολλανδία). Η γραμμή πλεύσης της Κοινότητας που προέκυψε από τις διεργασίες αυτές (διαπραγματευτική εντολή 8304/81 του Συμβουλίου) παρέμεινε βασικά η ίδια όπως και το 1977: διαφοροποίηση ανάμεσα στις χώρες εξαγωγής εις βάρος των "δεσποζουσών" χωρών εξαγωγής (Χόνγκ Κόνγκ, Κορέα, Ταιβάν, Μακάο) με επιβολή σ'αυτές περικοπών σε ορισμένα ιδιαίτερα ευαίσθητα είδη ένδυσης. Θέσπιση "συνολικών οροφών" γιά τα πιό ευαίσθητα προϊόντα. Περιορισμός αλλά με ευνοϊκότερους όρους, και των Μεσογειακών χωρών, έξω όμως από τα πλαίσια της ΠΙΣ. Καταπολέμηση των ποικίλων καταστρατηγήσεων των συμφωνιών.

Σ'αυτά ερχόταν να προστεθεί μία νέα ρήτρα ονόματι "SURGE": αυτή αποσκοπούσε στην αποφυγή αιφνιδίων και σημαντικών αυξήσεων των εισαγωγών προϊόντων που ναι μεν τελούν υπό περιορισμό, αλλά των οποίων οι ποσοστώσεις υποχρησιμοποιούνται, αφήνοντας έτσι μεγάλα περιθώρια γιά αύξηση.

Το δεύτερο πρωτόκολλο παράτασης της ΠΙΣ, που έγινε αντικείμενο παρατεταμένων διαπραγματεύσεων από το Δεκέμβριο του 1980, υπογράφηκε τελικά τον Δεκέμβριο του 1981, με ισχύ μέχρι τον Ιούλιο του 1986. Μετά από γενική κατακραυγή των χωρών εξαγωγής δεν περιείχε τη ρήτρα "λογικών αποκλίσεων" του 1977. Εν τούτοις περιλάμβανε μία σειρά διατυπώσεις που ικανοποιούσαν τη Κοινότητα: αναφέρεται στην υποχρησιμοποίηση ποσοστώσεων - άρα δυνατότητα "SURGE" - (παράγραφος 10), στην παθητική τελειοποίηση (παράγραφος 13) και, τέλος, στη δυνατότητα περικοπών των ποσοστώσεων (παράγραφος 6). Επί του τελευταίου αυτού σημείου, ο κύριος διαπραγματευτής της Κοινότητας Η. Krenzler αντάλλαξε επιστολές με τους διαπραγματευτές του Χόνγκ Κόνγκ, της Κορέας και του Μακάο, όπου οι τελευταίοι αναγνώριζαν τη δυνατότητα να περικοπούν οι ποσοστώσεις τους γιά ορισμένα προϊόντα: οι επιστολές αυτές μνημονεύθηκαν στις διμερείς διαπραγματεύσεις που επακολούθησαν το 1982, αποτελώντας ένα είδος κατ'αρχήν δέσμευσης των χωρών αυτών να αποδεχθούν τις περικοπές.

Το 1981-82 η Κοινότητα βρέθηκε στη δύσκολη θέση να πρέπει να ανανεώσει το πολυμερές πλαίσιο (της ΠΙΣ) χωρίς να γνωρίζει το ακριβές περιεχόμενο των διμερών συμφωνιών που έμελλε να υπογράψει. Γι'αυτό και συνέδεσε ρητά με δήλωσή της, την συνέχιση της συμμετοχής της στην ΠΙΣ με τη σύναψη ικανοποιητικών διμερών συμφωνιών. Η έμφαση, μάλιστα δινόταν στην κατ'αρχήν καταγγελία της ΠΙΣ, εκτός εάν οι διμερείς συμφωνίες είναι ικανοποιητικές. Και μόνον όταν, στα τέλη του 1982, είχαν πλέον υπογραφεί οι διμερείς συμφωνίες, η Κοινότητα δήλωσε ότι "δεν καταγγέλλει την ΠΙΣ" και συνεχίζει να συμμετέχει. Το κατά πόσον, ελλείψει ικανοποιητικών διμερών συμφωνιών, η ΕΟΚ θ'αποχωρούσε από την ΠΙΣ και με τι επιπτώσεις, παραμένει ανοικτό: πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι:

(i) η απειλή έγινε πιστευτή -πόσο μάλλον που την ίδια εποχή, στο γύρο του Τόκυο, η Κοινότητα είχε επανειλημμένα αναφερθεί στην δυνατότητα προσφυγής στο άρθρο XIX της ΓΣΔΕ έναντι συγκεκριμμένων εξαγωγών και όχι erga (omnes).

(ii) ιδιαίτερο ρόλο έπαιξε η τεράστια συμμετοχή της ΕΟΚ στις συνολικές παγκόσμιες εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών, πράγμα που εξωθούσε τις χώρες εξαγωγής να αποδεχθούν τους όρους που τους ετίθεντο.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες εξαγωγής συντονίστηκαν επιτυχέστερα παρά ποτέ, πρωτοστατούντος του Κολομβιανού Πρέσβη Jaramillo: τήρησαν μία κοινή στάση στο μεγαλύτερο μέρος των διαπραγματεύσεων, παρά τις σαφείς διαφοροποιήσεις συμφερόντων στις γραμμές τους. Δεν μπόρεσαν, όμως, παρά μόνον να πετύχουν την

απάλειψη των "λογικών αποκλίσεων" από το πρωτόκολλο, μιά κάποια αναβάθμιση του επιτηρητικού ρόλου του ΟΕΚ και ένα κάπως βελτιωμένο συντονισμό και αλληλοενημέρωση μεταξύ τους κατά την διάρκεια των διμερών διαπραγματεύσεων. Πράγματι, σαν ομάδα, οι χώρες αυτές, αντιπροσώπευαν τρόπον τινά τη φωνή των αναπτυσσομένων χωρών του Τρίτου Κόσμου που ζητούν καλύτερη θέση στη διεθνή οικονομία, σε μία εποχή όπου ο διάλογος Βορρά-Νότου και συγκεκριμένα η έκθεση Brandt ήταν ακόμα επίκαιρη. Η πολιτική διάσταση του θέματος δεν διέφυγε από την Κοινότητα. Αυτό λειτούργησε διττά: αφ'ενός μεν, συνολικά, σαν αναστολή και απάντηση σε ακραία προστατευτικά αιτήματα (που προέρχονταν λ.χ. από τη βιομηχανία)· αφ' ετέρου, σαν πρόσθετος παράγοντας διαφοροποίησης ανάμεσα σε πλούσιες, περισσότερο αναπτυγμένες, δεσπόζουσες χώρες και σε λιγώτερο αναπτυγμένες, νεοεμφανισθείσες χώρες εξαγωγής.

Με τις διμερείς συμφωνίες που υπογράφονται στα πλαίσια της ΠΙΣ ΙΙΙ κατά τη διάρκεια του 1982 παρατείνεται και παγιώνεται η κατάσταση πούχε διαμορφωθεί με την ΠΙΣ ΙΙ. Το θεμελιακό θεσμικό πλαίσιο παραμένει το ίδιο και οι δυνάμεις της συνέχειας (και ίσως της αδράνειας) συνεχίζουν να λειτουργούν προς την κατεύθυνση της αναπαραγωγής του.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΜΕΡΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ (ΜΑΙΟΣ 1985) (4)

	ΠΙΣ Ι	ΠΙΣ ΙΙ	ΠΙΣ ΙΙΙ
Αυστρία	8	5	6
ΕΟΚ	19	29	28 *
ΗΠΑ	19	21	27
Καναδάς	8	15	20
Νορβηγία	9	+	4
Σουηδία	12	14	14
Φινλαδία	4	9	8

* Εξαιρείται η Αργεντινή
\+ Δεν συμμετέχει στην ΠΙΣ.

Γ) Η Παράταση του 1986 - ΠΙΣ ΙΥ

Τον Μάρτιο 1986 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας κατέληξε στη διαπραγματευτική εντολή προς την Επιτροπή (έγγραφα 5644/86 και 5610/86 του Συμβουλίου) γιά την ανανέωση της Πολυϊνικής Συμφωνίας, των διμερών συμφωνιών καθώς και των διακανονισμών με τις Μεσογειακές Χώρες. Ηδη στις 22 Ιουλίου 1985 είχαν δοθεί στην Επιτροπή οι πρώτες γενικές κατευθύνσεις πολιτικής γιά την αρχική πρώτη φάση αναδιαπραγμάτευσης της ΠΙΣ. Ετσι, από τον Ιούλιο του 1985, που άρχισαν τυπικά οι διαπραγματεύσεις ανανέωσης της ΠΙΣ, η Κοινότητα είχε διαμορφωμένη μία αρχική κοινή στάση. Η Κοινότητα έμελλε να προχωρήσει παράλληλα στις διμερείς και πολυμερείς διαπραγματεύτεύσεις, τονίζοντας όπως και το 1982 τη συμπληρωματικότητα των δύο διαδικασιών. Εξ'άλλου τον Απρίλιο και Μαϊο 1986 η Επιτροπή της ΕΚ είχε μία σειρά προκαταρκτικών συζητήσεων με τις περισσότερες χώρες εξαγωγής γύρω από την προσεχή ανανέωση των διμερών συμφωνιών.

Η πρώτη φάση των Πολυμερών Διαπραγματεύσεων άρχισε στη Γενεύη στις 23 Ιουλίου 1985: συνήλθε τότε (σύμφωνα με το άρθρο 10(5) της ΠΙΣ) η Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών της ΓΣΔΕ γιά να εξετάσει κατά πόσον η ΠΙΣ πρέπει να παραταθεί, να τροποποιηθεί ή να τερματιστεί. Η Κοινότητα διά του εκπροσώπου της J. P. Leng δήλωσε τότε ότι, δεδομένων των συνεχιζομένων δυσκολιών στην κλωστοϋφαντουργία της Κοινότητας και των διαγραφομένων μελλοντικών εξελίξεων, θεωρεί αναγκαία την παράταση ενός κατάλληλου πολυμερούς πλαισίου. Συγχρόνως δήλωσε ότι σκοπεύει, ωστόσο, να εφαρμόσει το μελλοντικό καθεστώς εισαγωγών με μεγαλύτερη ευλυγισία απ'ότι στο παρελθόν. Αναφερόμενος στο ευρύτερο θέμα του προετοιμαζομένου Νέου Γύρου της ΓΣΔΕ επανέλαβε την προσήλωση της Κοινότητας στο στόχο της προοδευτικής απελευθέρωσης του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών.

Οι άλλες χώρες εισαγωγής μέλη της ΠΙΣ ήταν πιό διστακτικές, όσον αφορά τους σκοπούς τους. Αυτό ίσχυε ιδιαίτερα γιά τις ΗΠΑ, που βρίσκονταν κάτω από έντονες εσωτερικές προστατευτικές πιέσεις. Ο διαπραγματευτής των ΗΠΑ δήλωσε εξ'αρχής ότι θεωρεί απαραίτητη προϋπόθεση γιά τη συνέχιση της συμμετοχής των ΗΠΑ στην ΠΙΣ την επέκταση της συμφωνίας και σε άλλες ίνες, καθώς και την αντιμετώπιση του προβλήματος της συνολικής έξαρσης στις αμερικανικές εισαγωγές. Μόνον προς το τέλος των διαπραγματεύσεων οι ΗΠΑ διατύπωσαν συγκεκριμένες προτάσεις.

Από τις χώρες εξαγωγής η Ινδία και η Βραζιλία προσπάθησαν ήδη από το 1985 να διαμορφώσουν κοινό μέτωπο ενάντια στην παράταση της ΠΙΣ. Οι απόπειρες αυτές ωστόσο δεν καρποφόρησαν και προς το τέλος υπήρξε μάλιστα μία σαφής διαφοροποίηση ανάμεσα στις μετριοπαθείς - ρεαλιστικές και στις πιό άκαμπτες - ακραίες χώρες εξαγωγής. Σιγά σιγά, το αίτημα της άμεσης και πλήρους κατάργησης της ΠΙΣ μετατράπηκε σε αίτημα γιά γρήγορο αλλά βαθμιαίο τερματισμό της ισχύος της μέσα σε τακτό χρονικό διάστημα. Ετσι διαφοροποιήθηκε σταδιακά λ.χ. η θέση της Ινδίας κατά τη διάρκεια του 1986. Οπως πάντα, οι ουσιαστικές διαπραγματεύσεις έλαβαν χώρα στην τελική φάση, στα τέλη Ιουλίου 1986.

Οι χώρες εξαγωγής, πρωτοστατούσης της Ινδίας, πίεσαν αρχικά γιά γρήγορη κατάργηση της ΠΙΣ και -κυρίως- γιά περιορισμό των δυνατοτήτων λήψης μέτρων προστασίας βάσει των Αρθρων 3 και 4. Οι αρχικές προτάσεις των χωρών εξαγωγής είχαν σαν επίκεντρο τη βασική έννοια της "αποδιοργάνωσης της αγοράς ή του κινδύνου αποδιοργάνωσης της αγοράς": επιζητούσαν μία τροποποίηση της ΠΙΣ που θα καθιστούσε τα οικονομικά κριτήρια τόσο αυστηρά που στην πράξη να αποκλείεται η λήψη προστατευτικών μέτρων. Επίσης, οι χώρες εξαγωγής υιοθέτησαν αρχικά μία ακραία, μαξιμαλιστική θέση όσον αφορά τους ελάχιστους επιτρεπτούς ρυθμούς αύξησης των ποσοστώσεων και τις διατάξεις ευλυγισίας (Παράρτημα Β της ΠΙΣ). Τέλος, ζητούσαν βελτίωση όλων των πτυχών των διμερών συμφωνιών και πλήρη απαλλαγή από ποσο-

τικούς περιορισμούς μιάς σειράς προμηθευτών (μικρών, ελάχιστα ανεπτυγμένων και άρτι αφιχθέντων) και προϊόντων (βαμβακερά και μάλλινα προϊόντα που δεν είναι είδη ένδυσης).

Τέλος, ένας πρόσθετος στόχος των χωρών εξαγωγής ήταν ο περιορισμός των δυνατοτήτων επιπρόσθετων προστατευτικών μέτρων (όπως αλλαγές στην ταξινόμηση, στους κανόνες καταγωγής και γενικά στις τελωνειακές πρακτικές) ή παράλληλων μέτρων (όπως δασμοί αντιεπιδοτήσεων και αντι- ντάμπινγκ).

Από τη μεριά τους, οι ΗΠΑ στη τελική φάση συγκέντρωσαν τα πυρά τους σε τρεις στόχους: την επέκταση της κάλυψης και σε άλλες ίνες, την ανάγκη προστασίας από συνολικά αυξημένες εισαγωγές που έχουν αποσταθεροποιητικές συνέπειες, την αλλαγή "επί το προστατευτικότερο" στους κανόνες που, σύμφωνα με το Αρθρο 3, διέπουν τους μονομερείς περιορισμούς. Οι ΗΠΑ είχαν όμως και προτάσεις πάνω στα μέτρα κατά της καταστρατήγησης και γιά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Οι Σκανδιναυϊκές χώρες πρότειναν όπως πάντα μία παράγραφο που να επιτρέπει στις χώρες εισαγωγής να λαμβάνουν μέτρα για τη διατήρηση ενός ελάχιστου βιώσιμου επιπέδου παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών.

Η Κοινότητα απ'τη μεριά της, πρότεινε, όπως προέβλεπε η διαπραγματευτική εντολή του Συμβουλίου προς την Επιτροπή, διατάξεις που:

1) να επιτρέπουν τη διαφοροποίηση ανάμεσα σε ομάδες χωρών εξαγωγής όσον αφορά τους ρυθμούς αύξησης και τα ποσοστά ευλυγισίας

2) να τονίζουν την ανάγκη προώθησης της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των χωρών εξαγωγής - μία πολύ ήπια μορφή "κοινωνικής ρήτρας" και μνείας στην κοινωνική/ οικονομική ανισότητα που χαρακτηρίζει τις χώρες αυτές επηρεάζοντας το εργατικό κόστος

3) να αναγνωρίζεται η ανάγκη από κοινού συμβολής όλων στο άνοιγμα των αγορών-ένα είδος αρχής της αμοιβαιότητας.

4) να παρέχεται ιδιαίτερα ευνοϊκή μεταχείριση στις ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες

5) να προβλέπεται άνοιγμα διαβουλεύσεων στην περίπτωση έξαρσης των εισαγωγών μέσα στα όρια υποχρησιμοποιούμενων ποσοστώσεων (surge)

6) να ενισχύουν τα μέτρα αντιμετώπισης των καταστατηγήσεων

7) να συνδέεται η έννοια της αποδιοργάνωσης της αγοράς με το χαμηλό ρυθμό αύξησης της κατανάλωσης

Οι χώρες εξαγωγής αντέδρασαν έντονα στις αμερικανικές προτάσεις όσον αφορά τη προσθήκη νέων ενών (μείγματα από ραμί, λινό, ή μετάξι) στην κάλυψη της ΠΙΣ, καθώς και στην πρόταση τροποποίησης του Αρθρου 3. Ιδιαίτερα αντέδρασαν στο θέμα της επέκτασης της ΠΙΣ και σε άλλες ίνες η Ινδία και η Κίνα, που άλλωστε διατήρησαν την επιφύλαξή τους και στο τελικό κείμενο του πρωτοκόλλου όσον αφορά τη συγκεκριμένη αυτή παράγραφο (παράγραφος 24).

Το βασικό,ωστόσο, διαπραγματευτικό όπλο των ΗΠΑ και κατ' επέκταση και των άλλων χωρών εισαγωγής ήταν η καθόλου τυχαία προγραμματισμένη γιά τις 6 Αυγούστου ψηφοφορία στο Κονγκρέσσο πάνω στην άκρως προστατευτική πρόταση Jenkins (Jenkins Bill): η ψηφοφορία είχε σκοπό τυπικά την αναίρεση του Προεδρικού βέτο και την εισαγωγή σειράς προστατευτικών μέτρων με ταυτόχρονη καταγγελία της ΠΙΣ από τις ΗΠΑ. Ουσιαστικός σκοπός ήταν, βέβαια, η χρησιμοποίηση της απειλής αυτής γιά την αποδοχή των Αμερικανικών προτάσεων από τις χώρες εξαγωγής. Ο εκβιασμός αυτός, από τον οποίο ωφελήθηκαν και οι άλλες χώρες εισαγωγής, πέτυχε. Στη διαδικασία αυτή οι ΗΠΑ αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν κάπου και θυσίασαν την τροπολογία τους για το Αρθρο 3 - όπως, άλλωστε, ίσως να ήταν και η αρχική σκέψη τους.

Από τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα περί ανοίγματος των αγορών τρίτων χωρών και τα περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας βρήκαν αντιμέτωπους τη Βραζιλία και την Ινδία: η Κοινότητα χρειάστηκε να επιμείνει πολύ στα σημεία αυτά.

Μετά από πολλές ώρες δύσκολης διαπραγμάτευσης οι χώρες εξαγωγής αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν στο θέμα των κριτηρίων αποδιοργάνωσης ή πραγματικού κινδύνου αποδιοργάνωσης της αγοράς: η τελική διατύπωση επί του θέματος (παράγραφος 9 και 25) είναι τόσο χαλαρή ώστε ουσιαστικά τίποτα να μη προστίθεται στο Παράρτημα Α της ΠΙΣ. Η επίκληση των εννοιών αυτών παραμένει έτσι εφικτή σα βάση λήψης προστατευτικών μέτρων. Οσον αφορά τα περί ελάχιστων ρυθμών αύξησης των ποσοστώσεων και τα περί ευλυγισιών, συμπεριελήφθη στο Πρωτόκολο μία μάλλον γενικόλογη και ανόδυνη υποχρέωση από μέρους των χωρών εισαγωγής, να υπάρξει συνολική βελτίωση στις νέες διμερείς συμφωνίες.

Το τελικό κείμενο του Πρωτοκόλλου παράτασης της ΠΙΣ που προέκυψε (5), αντανακλά πλήρως τη θέση της Κοινότητας: καμμία από τις διατάξεις του δεν απέβη δυσμενής γιά τη διαπραγμάτευση ή τη μελλοντική διαχείριση των νέων διμερών συμφωνιών. Η έννοια της διαφοροποίσης μεταξύ χωρών εξαγωγής περιέχεται (παράγραφος 10 και 13). Η ρήτρα γιά την καταστρατήγηση των συμφωνιών ενισχύεται (παράγραφοι 16 και 17). Γιά πρώτη φορά στα χρονικά της ΠΙΣ αναγνωρίζεται το ιδιαίτερο πρόβλημα της καταπάτησης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως εμπορικά σήματα και σχέδια (παράγραφος 29).

Οσον αφορά τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των χωρών εξαγωγής επαναλήφθηκε η μάλλον ανώδυνη διατύπωση του 1982 (παράγραφος 4). Αναγνωρίστηκε, τέλος, η ανάγκη συμβολής όλων των μερών στην προώθηση της ελευθέρωσης του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών (παράγραφος 3).

Οταν διαπραγματευόταν την ανανέωση της ΠΙΣ, η Κοινότητα είχε ήδη συνάψει νέα διμερή συμφωνία με μία σειρά χώρες εξαγωγής: το Περού, το Μπαγκλαντές και τη Σρι Λάνκα, τις πέντε χώρες ASEAN (Ταϋλάνδη, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη, Μαλαισία, Ινδονησία) το Μακάο, καθώς και πέντε χώρες κρατικού εμπορίου της Αν. Ευρώπης (Βουλγαρία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Τσεχοσλοβακία). Υπήρχε επίσης ανταλλαγή επιστολής με την Κολομβία, τη Γουατεμάλα, την Αϊτή και το Μεξικό.

Αυτό ενίσχυε τη διαπραγματευτική θέση της Κοινότητας και καθιστούσε συνεννοήσιμες στο πολυμερές πεδίο τις τρίτες χώρες με τις οποίες υπήρχε ήδη συμφωνία. Πράγματι, οι χώρες αυτές δεν είχαν πιά κανένα ουσιαστικό ώφελος να αντλήσουν από το πολυμερές πλαίσιο που, τουναντίον, θα μπορούσε να ωφελήσει άλλες ανταγωνιστικές προς αυτές χώρες εξαγωγής που δεν είχαν ακόμα υπογράψει (λ.χ. Ινδία, Κορέα, Χονγκ Κονγκ). Σημειωτέον ότι μόνον η Ινδία, απ'όλες τις χώρες εξαγωγής είχε αρνηθεί, γιά λόγους αρχής, ακόμα και ν'αρχίσει διμερείς διαπραγματεύσεις γιά τη νέα διμερή συμφωνία πριν από την υπογραφή του νέου Πρωτοκόλλου Παράτασης. (Η Βραζιλία είχε δεχθεί "ανεπίσημες προκαταρκτικές συνομιλίες"). Η διαφορά [illegible] αυτή ανάμεσα στις χώρες εξαγωγής αποτελούσε προφανώς πηγή δύναμης γιά τη Κοινότητα και πρόσθετο στοιχείο διαφοροποίησης και διαίρεσης ανάμεσα στις χώρες εξαγωγής.

Μετά την παράταση της ΠΙΣ τον Ιούλιο-Αύγουστο 1986, η Κοινότητα προχώρησε στις υπόλοιπες διμερείς διαπραγματεύσεις. Με την περάτωση των διμερών διαπραγματεύσεων το Φθινόπωρο του 1986, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση στο Συμβούλιο που δέχθηκε το αποτέλεσμα των πολυμερών όσο και των διμερών διαπραγματεύσεων. Το βασικό πλαίσιο προστασίας της Κοινοτικής αγοράς κλωστοϋφαντουργικών μέχρι το 1991 είχε έτσι πλέον διαμορφωθεί. Παρέμεινε στα πλαίσια της ΠΙΣ ανοιχτό μόνο το θέμα της διαπραγμάτευσης, κατά το 1987, της νέας διμερούς συμφωνίας με τη Λ. Δ. Κίνας.

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 6

1) Aggarwal : Liberal Protectionism, op.cit. Επίσης, Aggarwal: "The Unraveling of the MFA 1981", International Organization, 1983,pp 617 - 645

2) G. Curzon : "Neo protectionism, the MFA and the European Community" WORLD ECONOMY, 1981, pp. 251 - 263
C.Hamilton: "Follies of Policies for Textile Imports in Western Europe". The World Economy, 1986.pp. 219 - 234.
Για την άποψη πάνω στη ΠΙΣΙΙΙ του κύριου διαπραγματευτού το 1981 της Επιτροπής Ε.Κ. βλ. H. Krenzler: "Das Welttextilabkommen III und die bilateren Textilabkommen der EG" στο Recht der Internationalen Wirtschaft, 1983. Για την προσέγγιση του γενικού γραμματέα της GATT βλ. A. Dunkel: "Lessons from Textile experience for General Trade Policy", The World Economy, 1984, pp. 631 - 368. Για μια θεώρηση , ιδίως ενόψει της ΠΙΣΙΙΙ, από ένα αξιωματούχο αναπτυσσόμενης χώρας (Σρι Λανκα) βλ. L. Athulathmudali: "Forthcoming negotiations on the MFA", The World Economy, 1980 , pp. 1 - 13 . (Το περιοδικό World Economy εκφράζει κατά κανόνα πάνω σε επίκαιρα θέματα τις ακαδημαϊκές φιλελεύθερες απόψεις που προσεγγίζουν-ταυτίζονται με την επίσημη θέση της γραμματείας της ΓΣΔΕ). Βλ., Επίσης ITCB: "Problems with MFA III" Textiles Asia, October 1985.

3) D. Keesing and M. Wolf : Textile Quotas against Developing Countries London, Trade Policy Research Centre, 1980 Thames Essay No 23.
Επίσης, των ιδίων "Questions on International Trade in textiles and Clothing", The Worl Economy, 1981,pp. 79 - 101

4) Textiles Asia - October 1985 - σ.128

5) Βλ. Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L341 της 4.12.1986, σελίδα 34. Για μία ανάλυση της τελευταίας ανανέωσης της ΠΙΣ, βλ. B. Jacobs "Renewal and Expansion of the MFA" Law and Policy in International Business, Vol.19, 1987, pp . 7 - 50.

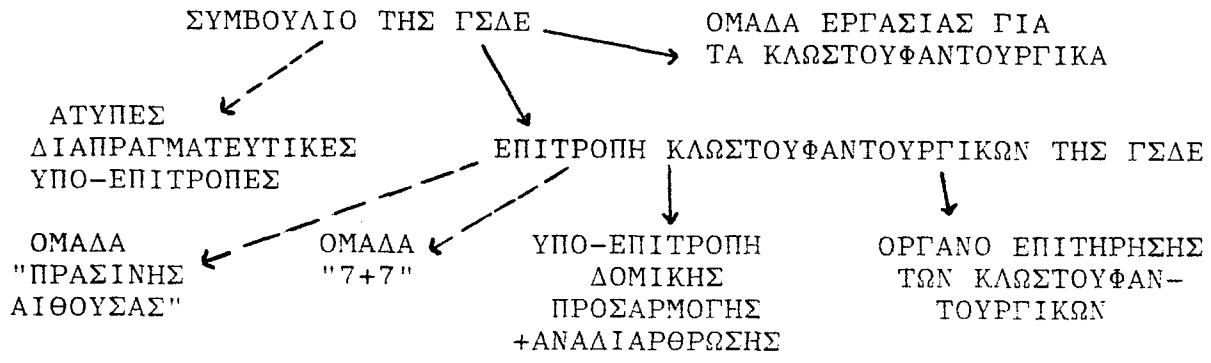
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Η ΘΕΣΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ

Α) Εισαγωγή

Το ευρύτερο θέμα των μηχανισμών ελέγχου και καταναγκασμού στους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς έχει διεξοδικά συζητηθεί (1).

Η Πολυϊνική Συμφωνία όχι μόνο προβλέπει μία σειρά κανόνες που αφορούν τα μέτρα εμπορικής πολιτικής στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας αλλά και θεσμοθετεί μηχανισμούς ελέγχου της εφαρμογής τους. Τα όργανα τα σχετιζόμενα με τους κανόνες που διέπουν το διεθνές εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών μπορούν να περιγραφούν με το ακόλουθο σχήμα:

όπου τα συμπαγή βέλη σημαίνουν θεσμοποιημένη σχέση, προβλεπόμενη από τη ΠΙΣ, ενώ τα διακεκομμένα βέλη υποδηλώνουν μία ad hoc, άτυπη και συχνά προσωρινή κατάσταση.

Το Συμβούλιο της ΓΣΔΕ έχει τυπικά την εποπτεία πάνω στο όλο πλέγμα, δεδομένου ότι η ΠΙΣ έχει συναφθεί στα πλαίσια της ΓΣΔΕ: βέβαια, όπως εξετάζεται στο επόμενο κεφάλαιο, η σχέση ΠΙΣ και ΓΣΔΕ αφήνει ανοικτά μία σειρά ουσιώδη ερωτήματα.

Θα εξετάσουμε τώρα λεπτομερέστερα τα θεσμικά όργανα που συνδέονται με τη διεθνή ρύθμιση και επιτήρηση του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών.

Β) Η Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών (Ε.Κ.) της ΓΣΔΕ (GATT Textiles Committee)

Βασικό αποφασιστικό όργανο της ΠΙΣ είναι η Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών που συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο. Εκεί γίνεται και τυπικά η διαπραγμάτευση και επέρχεται η συμφωνία γιά τη θέσπιση και ανανέωση του Διεθνούς Διακανονισμού γιά το Εμπόριο Κλωστοϋφαντουργικών, που απαρτίζεται από τα 100 περίπου κράτη - μέλη της ΠΙΣ. Υπάρχουν άτυπες ομάδες κρατών (οι ASEAN, οι Λατινοαμερικανικές, οι βαμβακοπαραγωγοί, οι χώρες εισαγωγής κλπ.), που συνεδριάζουν μεταξύ τους γιά να χαράξουν κοινή στάση. Υπάρχουν όμως και ανεπίσημα πλαίσια συνάντησης, όπου κατά κανόνα γίνεται η πραγματική διαπραγμάτευση και όπου, κατ'ουσίαν, επέρχεται η συμφωνία που η Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών έρχεται μετά να επικυρώσει. Τέτοιοι χώροι συνάντησης είναι η "ομάδα 7+7 που αποτελεί τον αποφασιστικό πυρήνα λήψης αποφάσεων από 7 βασικές χώρες εισαγωγής και 7 σημαντικές χώρες εξαγωγής, καθώς και η ομάδα περίπου 30 χωρών που συνεδριάζουν στην "πράσινη αίθουσα" (green room meeting) και που αποτελεί αντιπροσωπευτική μικρογραφία της Επιτροπής Κλωστοϋφαντουργικών.

Οι δύο αυτές άτυπες ομάδες στους κόλπους της Επιτροπής Κλωστοϋφαντουργικών έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο τόσο στις διαπραγματεύσεις του 1981 όσο και του 1986.

Γ) Η Υπό-Επιτροπή γιά θέματα Αναδιάρθρωσης (Structural Adjustment Sub-Committee)

Η Υπο-Επιτροπή αυτή, που έχει συσταθεί και λειτουργεί υπό την αιγίδα της Επιτροπής Κλωστοϋφαντουργικών, έχει σκοπό τη συλλογή οικονομικών δεδομένων σχετικών με την κλωστοϋφαντουργία των κρατών μελών, με σκοπό την παρακολούθηση της συντελούμενης αναδιάρθρωσης της κλωστοϋφαντουργίας των χωρών εισαγωγής. Αυτό, με το σκεπτικό ότι η ΠΙΣ είναι και πρέπει να είναι προσωρινός διακανονισμός που, με την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης στις χώρες εισαγωγής θα καταστεί περιττός. Η Υποεπιτροπή αυτή γίνεται έτσι και πεδίο σύγκρουσης των Χωρών Εξαγωγής και Εισαγωγής πάνω στο θέμα: κατά πόσον η περίφημη αναδιάρθρωση συντελείται ακόμη ή έχει ολοκληρωθεί; κατά πόσον γίνεται αρκετά γρήγορα; Πίσω από τα ακαδημαϊκής φύσης ερωτήματα αυτά υπάρχουν βέβαια διαμετρικά αντίθετες επιχειρηματολογίες, όπου οι μεν χώρες εξαγωγής χρησιμοποιούν τα παρεχόμενα στοιχεία γιά να απαιτήσουν κατάργηση ή φιλελευθεροποίηση της ΠΙΣ, ενώ οι χώρες εισαγωγής τείνουν να καταδείξουν τη συνεχιζόμενη ανάγκη της "προσωρινής" προστασίας.

Δ) Η ομάδα εργασίας της ΓΣΔΕ πάνω στα Κλωστοϋφαντουργικά (GATT Working Party)

Η ομάδα αυτή δεν ανήκει, τυπικά, στην Επιτροπή Κλωστο-ϋφαντουργικών της ΓΣΔΕ, αλλά τουναντίον, έχει ξεχωριστή υπόσταση μιά και δημιουργήθηκε μετά από την Υπουργική Συνδιάσκεψη της ΓΣΔΕ το Νοέμβριο του 1982, κατόπιν πιέσεων των αναπτυσσομένων χωρών, γιά να μελετηθεί ειδικά το θέμα της κλωστοϋφαντουργίας.

Η ομάδα αυτή εκπόνησε, όπως προβλεπόταν, το Μάϊο του 1984 Μελέτη πάνω στη κλωστοϋφαντουργία. Βασικός προσανατολισμός των συζητήσεων που γινόντουσαν στους κόλπους της ομάδας τόσο πριν όσο και μετά το 1984, ήταν η εξέταση "τρόπων φιλελευθεροποίησης, συμπεριλαμβανομένης και της πλήρους εφαρμογής των διατάξεων της ΓΣΔΕ στον τομέα αυτό". Οι συζητήσεις περιστράφηκαν γύρω από τρεις επιλογές:

α) πλήρη εφαρμογή των διατάξεων της ΓΣΔΕ με συνακόλουθη φιλελευθεροποίηση.

β) πλήρη εφαρμογή των διατάξεων της ΓΣΔΕ, όπως στην επιλογή (Α), σε συνδυασμό με φιλελευθεροποίηση όλων των εμπορικών μέτρων, ανεξάρτητα από το κατά πόσον αυτά είναι στα πλαίσια της ΓΣΔΕ.

γ) φιλελευθεροποίηση μέσα στα υπάρχοντα πλαίσια (δηλ. της ΠΙΣ).

Η Ομάδα αυτή, που τερμάτησε τις εργασίες της στα τέλη του 1985, δεν λειτούργησε σα μέσο επιτήρησης της ΠΙΣ αλλά περισσότερο σαν χώρος γενικών προκαταρκτικών συνομιλιών γιά την ΠΙΣ IV και ιδίως σαν πεδίο ιδεολογικοπολιτικών αναμετρήσεων - και "εκτόνωσης" - των χωρών εξαγωγής και εισαγωγής, του Νότου και του Βορρά, όπου οι πρώτοι ήσαν υπέρμαχοι της Επιλογής (Α) και οι δεύτεροι της Επιλογής (Γ). Οι συζητήσεις αυτές δεν είχαν κανένα άμεσο αντίκτυπο ή αποτέλεσμα στις ουσιώδεις διαπραγματεύσεις γιά την ΠΙΣ IV, όπου στην πράξη επικράτησε η επιλογή (Γ), με ελάχιστες παραχωρήσεις των χωρών εισαγωγής. Οι πιό ένθερμοι υποστηρικτές της Επιλογής (Α) υπέγραψαν τελικά το Πρωτόκολλο Παράτασης της ΠΙΣ του 1986.

Ε) Το Οργανο Επιτήρησης Κλωστοϋφαντουργικών (ΟΕΚ) (Textiles Surveillance Body)

Οπως ήδη τονίστηκε,μία από τις καινοτομίες της ΠΙΣ, όχι μόνο σε σχέση με τη Συμφωνία Βάμβακος αλλά και γενικώτερα (2), υπήρξε η δημιουργία, μετά από πιέσεις των χωρών εξαγωγής, του ειδικού Οργάνου Επιτήρησης των Κλωστοϋφαντουργικών (ΟΕΚ).

Βάσει του άρθρου 11 της ΠΙΣ, το ΟΕΚ απαρτίζεται από Πρόεδρο και 8 μέλη που ορίζονται από Κράτη-μέλη της Συμφωνίας. Για μεγαλύτερη ισορροπία στην εκπροσώπηση προβλέπεται εναλλαγή στα μέλη. Εξ'αρχής, τα μέλη του ΟΕΚ τόνισαν ότι δεν θεωρούν ότι εκπροσωπούν στενά εθνικά ή κλαδικά συμφέροντα, αλλά ότι έχουν ευθύνη ως προς όλα τα κράτη που συμμετέχουν στην ΠΙΣ (3).

Στο σημείο αυτό της "αντικειμενικότητας" των μελών υπάρχει ομοιότητα με τα "panels" της GATT (4).

Σε όλη τη διάρκεια της ισχύος της ΠΙΣ, οι ΗΠΑ, η ΕΟΚ και η Ιαπωνία είχαν μονίμως εκπροσώπηση στο ΟΕΚ, ενώ στη τέταρτη θέση που προβλέπεται γιά χώρες εισαγωγής εναλλάσονται οι Σκανδιναυϊκές χώρες και ο Καναδάς. Οσον αφορά τις χώρες εξαγωγής έχουν και αυτές 4 θέσεις στο ΟΕΚ που τις μοιράζονται ως εξής: μία οι δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής (Χόνγκ Κόνγκ - Κορέα), μία οι χώρες παραγωγής βαμβακιού (π.χ. Αίγυπτος, Πακιστάν) μία οι χώρες ASEAN και μία οι Λατινοαμερικανικές χώρες.

Ο ρόλος του ΟΕΚ περιγράφεται σε γενικές γραμμές στο άρθρο 11 της ΠΙΣ αλλά και ειδικότερα σε ορισμένα άλλα άρθρα που αναφέρονται σ'αυτό (Αρθρα 2, 3, 4, 8, 9, 12). Σύμφωνα με το άρθρο 2, όλα τα μέτρα που θίγουν το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών πρέπει να κοινοποιούνται στο ΟΕΚ που δύναται να κάνει συστάσεις. Το ίδιο ισχύει και γιά όλα τα μονομερή μέτρα και τις διμερείς συμφωνίες βάσει των άρθρων 3 ή 4. Επίσης εξετάζονται από το ΟΕΚ θέματα καταστρατήγησης των διμερών συμφωνιών (άρθρο 8) καθώς και η εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν την κάλυψη της ΠΙΣ, συμπεριλαμβανομένων και των παραδοσιακών χειροποίητων προϊόντων.

Το ΟΕΚ εξετάζει τα λαμβανόμενα μέτρα και τα παραπέμπει στην Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών μαζί με τις συστάσεις του. Τα πρακτικά των συνεδριάσεων στέλνονται σε όλα τα Κράτη-μέλη της ΠΙΣ. Επίσης κατά καιρούς τροφοδοτεί την Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών με εκθέσεις όταν επίκειται η ετήσια ή η μείζων επισκόπηση της λειτουργίας της ΠΙΣ.

Περιπτώσεις διαφωνίας δύο μερών παραπέμπονται στο ΟΕΚ γιά διαιτησία και εύρεση συμβιβασμού. Η ανά δεκαπενθήμερο, συνήθως, σύνοδος του ΟΕΚ το καθιστά ένα ευέλικτο όργανο παρακολούθησης των τρεχουσών εξελίξεων και των λαμβανομένων εμπορικών μέτρων στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών. Οι συζητήσεις είναι εμπιστευτικές, οι δε απόψεις που εκτίθενται στις συνεδριάσεις του ΟΕΚ δεν αναγράφονται στις εκθέσεις του. Αυτό συμβάλλει στη μεγαλύτερη ελευθερία στις συζητήσεις.

Στις συζητήσεις αυτές παρευρίσκονται μόνον τα μέλη ή οι αναπληρωτές τους και ο Πρόεδρος του ΟΕΚ. Κατ'εξαίρεση μπορεί να προσκληθεί εμπειρογνώμων γιά ένα συγκεκριμένο θέμα.

Εξ'αρχής έγινε δεκτό οι αποφάσεις του ΟΕΚ να λαμβάνονται με συναίνεση και όχι με ψηφοφορία (5). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου συγκεκριμένα μέλη αδυνατούν να συμφωνήσουν με όλους τους άλλους, αυτό αναφέρεται σαν υποσημείωση στην λαμβανόμενη απόφαση.

Σε μία πρώτη φάση, η δραστηριότητα του ΟΕΚ, κυρίως σε σχέση με την ΕΟΚ, υπήρξε η βάσει του Αρθρου 2 της ΠΙΣ υποχρεωτική κατάργηση άλλου τύπου παλαιοτέρων περιορισμών στα κλωστοϋφαντουργικά.

Η φάση αυτή επί ΠΙΣ Ι ακόμα (1976) υπήρξε σημαντική γιά τη διαμόρφωση και καθιέρωση του ΟΕΚ. Συνδέθηκε δε με προστριβές με την Κοινότητα, και ιδιαίτερα με τη Γαλλία και την Αγγλία που δυσανασχετούσαν με την πίεση του ΟΕΚ γιά κατάργηση παλαιοτέρων περιορισμών στις εισαγωγές των κλωστοϋφαντουργικών. Στις διαπραγματεύσεις γιά την πρώτη παράταση της ΠΙΣ ο εκπρόσωπος της Κοινότητας τόνιζε πως το ΟΕΚ είναι όργανο συμφιλίωσης και συμβιβασμού και όχι ανεξάρτητο δικαστικό ή διαιτητικό όργανο και, ότι συνεπώς δεν δύναται να αμφισβητεί τις συναπτόμενες από κράτη μέλη της ΠΙΣ διμερείς συμφωνίες (6).

Στο πρωτόκολλο παράτασης της ΠΙΣ του 1977, επιβεβαιώνε ται, ωστόσο, γιά άλλη μία φορά η αρμοδιότητα του ΟΕΚ και η ανάγκη αποτελεσματικής συνέχισης του ρόλου του: ήταν μία από τις ελάχιστες παραχωρήσεις που έγιναν τότε στις αναπτυσσόμενες χώρες εξαγωγής. Το κατά πόσον η αποδοχή από την Κοινότητα του Πρωτοκόλλου του 1977 (με τις τόσες ευνοϊκές γι'αυτή διατάξεις) ισοδυναμεί και με αναγνώριση των αρμοδιοτήτων του ΟΕΚ δεν αποσαφηνίστηκε ποτέ ρητά.

Από το 1978 και μετά η Κοινότητα είχε πετύχει προστατευτικές διμερείς συμφωνίες πράγμα που στερούσε την προ του 1977 διαμάχη της με το ΟΕΚ από την οικονομική σημασία της. Ετσι, με την συναίνεση και του εκπροσώπου της Κοινότητας, από το 1978 και μετά το ΟΕΚ αποκτά στην πράξη αυξανόμενη σημασία. Ταυτόχρονα όμως, το κείμενο του Πρωτοκόλλου παράτασης της ΠΙΣ του 1977 που αναγνωρίζει τη δυνατότητα "από κοινού συμφωνημένων λογικών αποκλίσεων" από τη Συμφωνία, στερεί το ΟΕΚ από μέρος της δύναμής του στην εξέταση των λαμβανομένων μέτρων: εντοπίζονται από το ΟΕΚ και συζητιούνται διεξοδικά οι υπάρχουσες "αποκλίσεις", αλλά το κατά πόσον είναι "λογικές" ή όχι είναι θέμα προς αποφυγήν. Ετσι, σε αντάλλαγμα της αναγνώρισης του ρόλου του από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, το ΟΕΚ - βοηθούντος και του κειμένου του Πρωτοκόλλου Παράτασης και του προστατευτικού πολιτικού κλίματος - δεν αμφισβητεί τις τότε διμερείς συμφωνίες της Κοινότητας.

Διαμορφώνεται έτσι έκτοτε ένα ορισμένο modus vivendi μέσα στο ΟΕΚ που θα διατηρηθεί τόσο στα πλαίσια της ΠΙΣ ΙΙ όσο και στα πλαίσια της ΠΙΣ ΙΙΙ και ΠΙΣ ΙΥ.

Κύριος ρόλος του ΟΕΚ υπήρξε η εξέταση των μέτρων και των συμφωνιών βάσει των άρθρων 3 και 4 της ΠΙΣ. Ως προς το άρθρο 3, πιό συγκεκριμένα, είναι δυνατά τα εξής:

α) διμερείς συμφωνίες βάσει του Αρθρου 3 παράγρ.4

β) μονομερή μέτρα βάσει του Αρθρου 3 παράγρ. 5 κατόπιν αδυναμίας εξεύρεσης συμφωνίας

γ) έκτακτα επείγοντα μέτρα βάσει του Αρθρου 3 παράγρ. 6

Σημείο αφετηρίας της διαδικασίας είναι η αίτηση γιά διαβουλεύσεις της χώρας εισαγωγής στη χώρα εξαγωγής βάσει του Αρθρου 3 παράγρ. 3, που πρέπει και να κοινοποιείται στον Πρόεδρο του ΟΕΚ μαζί με "λεπτομερή έκθεση των αιτίων και της δικαιολόγησης της αίτησης".

Στα πρώτα βήματα του ΟΕΚ, η όλη διαδικασία δεν ήταν ακόμα διαμορφωμένη, αλλά με την πάροδο του χρόνου έγινε σαφέστερη, καταλήγοντας μάλιστα στον καθορισμό ενδεικτικού καταλόγου στοιχείων που η χώρα εισαγωγής πρέπει να προσκομίζει ως απόδειξη της αποδιοργάνωσης της αγοράς και δικαιολόγηση των λαμβανομένων προστατευτικών μέτρων (7) Το ΟΕΚ καλείται να εκφέρει γνώμη γιά το κατά πόσον η διμερής συμφωνία ή τα μονομερή μέτρα δικαιολογούνται και είναι σύμφωνα με την ΠΙΣ.

Ο κύριος όγκος των διμερών συμφωνιών εμπίπτει ωστόσο στο άρθρο 4 της ΠΙΣ. Το άρθρο 4 παράγρ. 4 απαιτεί κοινοποίηση των διμερών συμφωνιών στο ΟΕΚ. Δεν απαιτείται ωστόσο, το ΟΕΚ να εκφέρει γνώμη κατά πόσον η διμερής συμφωνία είναι σύμφωνη με την ΠΙΣ – σε αντίθεση με τα μέτρα βάσει του Αρθρου 3.

Κατά συνέπεια, η χώρα εισαγωγής αρκείται στην παρουσίαση συντόμων αιτιολογικών εκθέσεων που συμπληρώνονται συχνά με επιπρόσθετες πληροφορίες που ζητάει το ΟΕΚ κατά την εξέταση της διμερούς συμφωνίας Αρθρου 4. Σε αντίθεση με το Αρθρο 3, όπου τα μέτρα εξετάζονται με βάση τα αυστηρά κριτήρια του Παραρτήματος Β της ΠΙΣ, η κάθε συμφωνία Αρθρου 4 εξετάζεται συνολικά, αν και το ΟΕΚ μπορεί να κάνει παρατηρήσεις επί συγκεκριμένων στοιχείων της (ρυθμοί αύξησης και ευλυγισίας, κάλυψη κ.α.).

Κάθε τροποποίηση των διμερών συμφωνιών (π.χ. επιβολή νέου περιορισμού) όπως και κάθε ρύθμιση θεμάτων καταστρατήγησης πρέπει να κοινοποιείται καὶ αυτή στο ΟΕΚ. Τέλος, συμφωνίες που συνάπτονται, όπου το ένα μέρος δεν ανήκει στην ΠΙΣ κοινοποιούνται επίσης στο ΟΕΚ γιά ενημέρωση.

Η Κοινότητα πρέπει να κοινοποιεί στο ΟΕΚ ακόμα και τα μέτρα διασφάλισης που παίρνει με τις προτιμησιακές χώρες της Μεσογείου. Η κοινοποίηση στο ΟΕΚ των διμερών συμφωνιών της ΕΟΚ (αλλά και των ΗΠΑ) γίνεται βάσει της παραπάνω χαλαρώτερης διαδικασίας του Αρθρου 4.

Οσον αφορά σε άλλα μέτρα, το ΟΕΚ στην πρώτη φάση λειτουργίας του ασχολήθηκε με τους παλαιούς περιορισμούς που έπρεπε βαθμιαία να καταργηθούν (Αρθρο 2) καθώς και με μέτρα που λαμβάνονταν στα πλαίσια της ΓΣΔΕ. Το σύνολο των υφισταμένων παλαιών και νέων περιορισμών κοινοποιείται σε περιοδική βάση από το ΟΕΚ στην Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών (π.χ. COM.TX/SB/116/Add.1). Τέλος, με έκθεσή του ενόψει της μείζονος επισκόπησης της λειτουργίας της ΠΙΣ από την Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών το 1984, το ΟΕΚ υπέβαλε έκθεση (COM TEX/SB/984) γιά την εξέλιξη των προστατευτικών μέτρων την περίοδο της ΠΙΣ III.

Το ΟΕΚ αποτελεί έτσι ένα μόνιμο μηχανισμό διεθνούς ελέγχου των λαμβανομένων μέτρων εμπορικής πολιτικής: εκεί έγκειται και η νομική καινοτομία του. Είναι όμως και ένα πεδίο συνεχούς αντιπαράθεσης των χωρών εισαγωγής και εξαγωγής και καθημερινής διαπραγμάτευσης πάνω σε μικρά απτά τρέχοντα θέματα εμπορικής πολιτικής στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας. Τίθενται εκεί συνεχώς ερωτήματα όπως: κατά πόσον τα μέτρα αυτά δικαιολογούνται; κατά πόσον είναι σύμφωνα με την ΠΙΣ; οι οικονομικές δικαιολογίες είναι επαρκείς; υπάρχει πράγματι αποδιοργάνωση ή κίνδυνος αποδιοργάνωσης της αγοράς;

Πίσω από τα ερωτήματα αυτά, που έρχονται και επανέρχονται προς συζήτηση στο ΟΕΚ, όπου επαναλαμβάνονται τα ίδια επιχειρήματα και προκύπτουν κατά κανόνα οι ίδιες συγκρούσεις και συμπλεύσεις (ΕΟΚ-ΗΠΑ-Καναδάς από τη μία, χώρες εξαγωγής από την άλλη) εκδηλώνεται σε ένα πολύ συγκεκριμένο πεδίο, η σύγκρουση συμφερόντων δυό διαφορετικών ομάδων χωρών που αντιστοιχούν βασικά στη διάκριση Βορρά-Νότου. Αλλά ο "Νότος" αυτός αποτελείται και εκπροσωπείται κυρίως από τις δυναμικές νέες βιομηχανικές χώρες.

Τέλος, το ΟΕΚ συχνά χρησιμοποιείται "εσωτερικά" σε μία χώρα εισαγωγής, για ν'αντιμετωπισθούν αβάσιμα και υπερβολικά προστατευτικά αιτήματα: το γεγονός ότι τα προστατευτικά μέτρα θα τύχουν ελέγχου στο ΟΕΚ και, ενδεχομένως, θα κριθούν δυσμενώς εσωτερικεύεται - σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό - στον ίδιο το μηχανισμό λήψης αποφάσεων των χωρών εισαγωγής. Η Επιτροπή Διαχείρησης Κλωστοϋφαντουργικών της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που συνεδριάζει περίπου ανά δεκαπενθήμερο, θ'ακούσει, οπόταν συζητείται η καθιέρωση μιάς νέας ποσόστωσης, διά μέσου του εκπροσώπου της Κοινότητας στο ΟΕΚ, τι κριτική μπορεί να υπάρξει ως προς το μέτρο αυτό. Η εσωτερίκευση αυτή της οπτικής του ΟΕΚ στη Κοινότητα λειτουργεί σαν ανασταλτικός παράγοντας στις προστατευτικές πιέσεις ορισμένων κρατών μελών και χρησιμοποιείται επί τούτου από τα πιό φιλελεύθερα κράτη μέλη, αλλά και από την Επιτροπή Ε.Κ.

ΣΤ) Η διεθνής οργάνωση της επιτήρησης της κλωστοϋφαντουργικής εμπορικής πολιτικής: ορισμένα συμπεράσματα

Συγκρινόμενη με το πώς, θεωρητικά, βάσει του κειμένου της ΠΙΣ, θα μπορούσε να είναι, η επιτήρηση μέσω των οργάνων όπως η Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών (Ε.Κ.) και το Οργανο Επιτήρησης Κλωστοϋφαντουργικών (ΟΕΚ) μοιάζει μάλλον ασθενής.

Η άποψη αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι η προστατευτική "ανάγνωση" της ΠΙΣ που επέβαλλαν, στην πράξη, οι χώρες εισαγωγής ποτέ δεν μπόρεσε ν'αμφισβητηθεί και ν'αναιρεθεί αποτελεσματικά. Αλλά αυτό ήταν αποτέλεσμα του συσχετισμού των δυνάμεων και της οικονομικής συγκυρίας μετά το 1974: η Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών της ΓΣΔΕ και το ΟΕΚ δύσκολα θα μπορούσαν ν'αφαιρέσουν βασικές πολιτικές επιλογές των κυριότερων βιομηχανικών χωρών (ΕΟΚ και ΗΠΑ).

Ενας παράγοντας που περιόριζε τη δύναμη του ΟΕΚ και της ΕΚ είναι η χαλαρότητα του Αρθρου 4 που στην πράξη επιτρέπει τη διαπραγματευτικά ισχυρότερη χώρα εισαγωγής να επιβάλλει τους δικούς της όρους στη χώρα εξαγωγής: έτσι οι διμερείς συμφωνίες αντανακλούν το συσχετισμό των δυνάμεων των δύο μερών, αλλά ταυτόχρονα, δεδομένου ότι εμπίπτουν στο Αρθρο 4 της ΠΙΣ δεν ελέγχονται τόσο αυστηρά όσο τα μέτρα Αρθρου 3. Από την άλλη μεριά, ο ρόλος του ΟΕΚ στην υποχρέωση κοινοποίησης κάθε μέτρου και στη συλλογή πληροφοριών που να το δικαιολογούν, αποτέλεσε και αποτελεί παράγοντα πειθάρχησης που τίθασεύει τις προστατευτικές επιδιώξεις.

Αλλωστε, η συνεχής σύγκρουση μέσα στο ΟΕΚ πάνω σε θέματα ενημέρωσης - δικαιολόγησης - προσκόμισης στοιχείων, πιστοποιεί τη σημασία της πολύ απλής αυτής λειτουργίας.

Ετσι, όσον αφορά τη "διορθωτική" λειτουργία τους, μπορούμε να πούμε πως ούτε το ΟΕΚ ούτε η ΕΚ κατάφεραν σε συστηματική βάση να "διορθώσουν" την εμπορική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ή των ΗΠΑ. Το ΟΕΚ κέρδισε ωστόσο, ορισμένες μικρές μάχες (λ.χ. υποχρεώνοντας το 1985 τις ΗΠΑ να επαναδιαπραγματευτούν τη συμφωνία με τις Μαλδίβες) και γενικώτερα, πέτυχε μία κάποια "εσωτερίκευση" της οπτικής του στο διοικητικό μηχανισμό της ΕΟΚ ή των ΗΠΑ. Αλλά αυτό είναι κάτι το έμμεσο που κατ'ουδένα τρόπο δεν κατοχυρώνει νομικά το ρόλο του ΟΕΚ. Μεταξύ μιάς στενά νομικής προσέγγισης και μιάς πιό πολιτικής - διαιτητικής - συναινετικής λειτουργίας, το ΟΕΚ επέλεξε σταθερά τη δεύτερη: η ρεαλιστική αυτή, ευλύγιστη στάση οφείλεται και στη συνειδητοποίηση ότι μία μόνιμη έντονη κάθετη αντιπαράθεση χωρών εισαγωγής και εξαγωγής θα υπέθαλπε την ίδια την ΠΙΣ και άρα το ίδιο το ΟΕΚ. Ανάλογα ισχύουν και όσον αφορά τη "δημιουργική λειτουργία" του ΟΕΚ και της ΕΚ: ποτέ δεν επετεύχθη από τα όργανα αυτά μία προσαρμογή της ΠΙΣ στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες με τη δημιουργία κάποιας νέας συμπληρωματικής νομολογίας.

Οι υστερήσεις αυτές δεν αναιρούν ωστόσο τον υπαρκτό, αν και περισσότερο έμμεσο, ελεγκτικό ρόλο των θεσμικών αυτών οργάνων. Ελλείψει αυτών, τα μέτρα προστασίας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας θα ήσαν πιό αυστηρά και αυθαίρετα. Εξ' άλλου, οι αναπτυσσόμενες χώρες εξαγωγής υιοθέτησαν και αυτές περισσότερο μία πραγματιστική στάση και δεν επιχειρούσαν μία κατά γράμμα νομική προσέγγιση στα υπό εξέταση θέματα. Οσες το έκαναν, είτε βαθμιαία απομονώνονταν (π.χ. Ινδία), είτε εξαργύρωναν γρήγορα τα νομικά τους επιχειρήματα, αποσπώντας από τη χώρα εισαγωγής κάποια χειροπιαστά οικονομικά ανταλλάγματα σε διμερή βάση. Καμμία ομάδα χωρών δεν επιχείρησε την αναμόρφωση της ΠΙΣ μέσω των ίδιων των οργάνων της: όλοι συμφωνούσαν ότι κάτι τέτοιο θ'άνοιγε το κουτί της Πανδόρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Η ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΠΙΣ, ΚΑΙ ΓΣΔΕ ΚΑΙ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΑΥΤΟΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ (Δ.Α.Ε.)

(Α) Γενικές επισημάνσεις

Η Π.Ι.Σ., όπως και η ΣΜΔ την οποία διαδέχθηκε, έπεται χρονικά και λογικά της ΓΣΔΕ και υπάγεται άλλωστε και θεσμικά σ'αυτήν.

Το Αρθρο 1(6) της ΠΙΣ προβλέπει ότι:

"Οι Διατάξεις του Διακανονισμού αυτού δεν θα επηρεάζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις στα πλαίσια της ΓΣΔΕ των κρατών μελών "ενώ το Αρθρο 9(1) της πΙΣ αναφέρει ότι:

"Δεδομένων των διασφαλίσεων που παρέχει ο παρών Διακανονισμός, τα Κράτη μέλη θα αποφεύγουν, όσο είναι δυνατό να λαμβάνουν εμπορικά μέτρα που θα μπορούσαν να έχουν σαν αποτέλεσμα την αναίρεση των στόχων του παρόντος Διακανονισμού"

Ιστορικά εξάλλου, οι μεταπολεμικοί διεθνείς διακανονισμοί πάνω στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών συνδέονται με τις ευρύτερες πολυμερείς διαπραγματεύσεις (Kennedy και Τόκυο): η Αμερικανική κυβέρνηση, τόσο το 1962 όσο και το 1974 μπόρεσε να συμετάσχει ενεργά και στους δύο αυτούς γύρους μόνον αφού προηγουμένως είχε καθησυχάσει την εγχώρια βιομηχανία κλωστοϋφαντουργικών μέσω της ΣΜΔ και της ΠΙΣ αντιστοίχως. Στο θεσμικό επίπεδο, το διεθνές εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών, τρόπον τινά, πλήρωνε το κόστος της γενικής ελευθέρωσης του εμπορίου (1).

Η παραπάνω διατύπωση του Αρθρου 1(6) της ΠΙΣ κατ'ουσίαν δεν ανταποκρίνεται στη πραγματικότητα: τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών στα πλαίσια της ΓΣΔΕ επηρεάζονται. Συγκεκριμένα, το άρθρο XI της ΓΣΔΕ απαγορεύει του ποσοτικούς περιορισμούς ενώ τα άρθρα I και XIII απαγορεύουν τις διακρίσεις. Τουναντίον, επιτρέποντας την επιβολή ποσοτικών περιορισμών ως προς συγκεκριμένα προμηθευτές και όχι erga omnes, η ΠΙΣ συνδέεται κυρίως με τη ρήτρα διασφάλισης (Αρθρο XIX) της ΓΣΔΕ. Οι άλλες ρήτρες διασφάλισης, που εξετάστηκαν προηγουμένως στο Κεφάλαιο περί ΓΣΔΕ (Αρθρα XII, XX, XXI) είναι μάλλον γενικής φύσης (λ.χ. λήψη μέτρων προστασίας γιά λόγους ισοζυγίου πληρωμών ή εθνικής ασφάλειας). Η ΣΜΔ και η ΠΙΣ στο σύνολο τους μπορούν συνεπώς να θεωρηθούν ότι υπάγονται με την ευρεία έννοια το άρθρο XXV.1 περί εξαιρέσεων.

(Β) Το άρθρο XIX της ΓΣΔΕ

Το άρθρο XIX ανταποκρίνεται στην κατάσταση όπου προκαλείται σοβαρή ζημία στην εγχώρια βιομηχανία λόγω αυξημένων εισαγωγών που είναι αποτέλεσμα απρόβλεπτων εξελίξεων. Η διατύπωση του άρθρου XIX είναι τέτοια που ούτε τη σοβαρή ζημία ούτε τη σχέση αιτίου αιτιατού μεταξύ αυξημένων εισαγωγών και ζημίας δεν μπορεί να καθορισθεί με ακρίβεια. Διαδικαστικά, η χώρα που επικαλείται τη λήψη μέτρων προστασίας (αύξηση δασμού ή θέσπιση ποσόστωσης εισαγωγής) πρέπει να ενημερώνει και να καλεί σε διαβουλεύσεις της θιγόμενες τρίτες χώρες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δύναται να λάβει μέτρα πριν από τις διαβουλεύσεις αυτές. Επίσης, αν δεν υπάρξει συμφωνία στις διαβουλεύσεις δύναται να λάβει μέτρα διασφάλισης, αλλά τα θιγόμενα μέρη δικαιούνται να ζητήσουν, βάσει της αρχής της αμοιβαιότητας, ανταλλάγματα σε άλλους τομείς ή και να προβούν σε αντίποινα.

Στην εφαρμογή του άρθρου XIX της ΓΣΔΕ τέθηκε, εξ αρχής σχεδόν, το ερώτημα κατά πόσον τα μέτρα διασφάλισης ως προς εισαγωγές συγκεκριμένων προϊόντων εννοούνται και ως προς συγκεκριμένες χώρες εξαγωγής. Κατά πόσον, δηλαδή, το κράτος που προσφεύγει στο άρθρο XIX δύναται να εξαιρεθεί όχι μόνον από το άρθρο XI (που απαγορεύει τους ποσοτικούς περιορισμούς) αλλά και από το άρθρο 1 (της αρχής του ΜΕΚ). Η κυρίαρχη αντίληψη που επικράτησε, στις πολλές συζητήσεις επί του θέματος, είναι ότι τα μέτρα διασφάλισης του άρθρου XIX πρέπει να είναι ως προς όλους (erga omnes) και ότι πρέπει συνεπώς να τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης (2). Παρά την ευνοϊκή, γιά τις χώρες εισαγωγής ερμηνεία και εφαρμογή, στην πράξη, του άρθρου XIX- όπου είναι η χώρα εξαγωγής αυτή που καλείται να αποδείξει ότι δεν υπάρχει ζημία (προηγούμενο ΗΠΑ-Τσεχοσλοβακίας στη δεκαετία του '50)- το θέμα αυτό της επιλεκτικότητας παρέμεινε ανοιχτό και, στην πράξη, αποφεύχθηκαν προσφυγές.

. Η συζήτηση στα τέλη της δεκαετίας του '50 στα πλαίσια της ΓΣΔΕ περί "αποδιοργάνωσης της αγοράς"(3) είχε σαν αντικείμενο το πρόβλημα των αυξανομένων φθηνών εισαγωγών κυρίως από την Ιαπωνία και τις αναπτυσσόμενες χώρες και συνδέοταν με το άνοιγμα των Ευρωπαϊκών αγορών και την εισδοχή της Ιαπωνίας στη ΓΣΔΕ. Τα συμπεράσματα της συζήτησης αυτής που αποτυπώθηκαν σε απόφαση των συμβαλλομένων μερών το 1960 και ενσωματώθηκαν, κατ'ουσίαν, στη ΣΜΔ και μετέπειτα στην ΠΙΣ περιέχουν τις εξής διαφοροποιήσεις από το άρθρο XIX της ΓΣΔΕ (όπου γίνεται λόγος απλώς γιά "σοβαρή ζημία" στην εγχώρια παραγωγή):

Α) Γίνεται λόγος γιά "απότομη κια σημαντική αύξηση ή δυνατότητα αύξησης των εισαγωγών συγκεκριμένων προϊόντων από συγκεκριμένες πηγές": αφ'ενός εντοπίζεται ο κίνδυνος αυξημένων εισαγωγών σαν αφ'εαυτού λόγος θέσπισης ποσοτικού περιορισμού αφ'ετέρου γίνεται λόγος γιά "συγκεκριμένες πηγές", πράγμα που οδηγεί σε επιλεκτική προστασία.

Β) Δίδεται έμφαση στις αποδιοργανωτικές επιπτώσεις των χαμηλών τιμών εισαγωγής - ενώ η ΓΣΔΕ δεν θεωρεί τις χαμηλές τιμές επιζήμιες παρά μόνον όταν οφείλονται σε ντάμπινγκ ή επιδοτήσεις.

Γ) Ομιλεί περί "σοβαρής ζημίας στην εγχώρια παραγωγή ή κινδύνου τέτοιας ζημίας" χαλαρώνοντας τη σχέση αιτίου - αιτιατού εισαγωγών-ζημίας του Αρθρου XIX.

Δ) Προτείνει διμερείς λύσεις στο προβλήματα που προκύπτουν, σε αντιδιαστολή με την προσέγγιση "erga omnes" του Αρθρου XIX και κατά παράβαση της αρχής του ΜΕΚ(4).

Η λογική αυτή, αποτυπωνόμενη συγκεκριμένα στη ΣΜΔ και στην ΠΙΣ, αφ'ενός μεν χαλάρωνε την πολιτική πίεση γιά μία αναθεώρηση του άρθρου XIX, αφ'ετέρου επιβεβαίωνε εμμέσως ότι το άρθρο XIX ως έχει, πρέπει να εφαρμόζεται erga omnes. Εντείνονταν όμως έτσι το πρόβλημα της προστασίας ως προς άλλα μη κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα - πράγμα που κατέληξε βαθμιαία σε μία πληθώρα "νεο-προστατευτικών" μέτρων "φαιάς ζώνης" όπως, συγκεκριμένα, οι διακανονισμοί αυτοπεριορισμού των εξαγωγών.(5)

(Γ) Οι Διακανονισμοί Αυτοπεριορισμού των εξαγωγών (Δ.Α.Ε.)

Πράγματι, κατά τις δεκαετίες του '60 και ιδίως του '70 οι ανεπίσημοι (εκτός ΓΣΔΕ) διμερείς διακανονισμοί γιά αυτοπεριορισμό των εξαγωγών αυξήθηκαν τόσο που να καλύπτουν το 1981 εμπόριο 60 δισ. δολλαρίων, έναντι μόνον 2.5 δισ. δολλαρίων γιά τα μέτρα διασφάλισης του άρθρου XIX, καλύπτοντας έτσι ένα σημαντικό τμήμα του διεθνούς εμπορίου. Από τους 137 γνωστούς τέτοιους διακανονισμούς εν ισχύ το 1986-87, οι 68 προστατεύουν την αγορά της Ε.Κ. (συνολικά ή κάποιου κράτους μέλους) οι 45 ΗΠΑ και οι 10 τον Καναδά. Οι περισσότεροι από τους διακανονισμούς αυτούς ήσαν ως προς την Ιαπωνία και τη Ν. Κορέα.(6)

Η παρακμή αυτή του άρθρου XIX σαν μέσον προστασίας και η αύξηση των Δ.Α.Ε., όπου η μία κυβέρνηση (ή μία βιομηχανία υπό την αιγίδα των κυβερνήσεων) αναλαμβάνει να αυτοπεριορίσει τις εξαγωγές της χώρας της προς μίαν άλλη χώρα σε ορισμένα επίπεδα, είναι μία διαδικασία χαρακτηριστική της γενικώτερης άνθησης αυτού που αποκαλείται "διευθυνόμενο εμπόριο" (managed trade). Διότι αν συνυπολογίσουμε σε αυτό άλλες μορφές εμπορίου όπως τις κρατικές προμήθειες (λ.χ. αμυντικού χαρκτήρα) καθώς και το σημαντικό εμπόριο στο εσωτερικό Πολυεθνικών Επιχειρήσεων τότε προκύπτει ότι το Τμήμα του διεθνούς εμπορίου που γίνεται σε κλασσικές συνθήκες ελεύθερου εμπορίου είναι αρκετά μικρό.

Η προσφυγή σε Δ.Α.Ε. εξηγείται, σε γενικές γραμμές, ως ακολούθως:(7)

η εγχώρια βιομηχανία αντιμετωπίζει έντονο ανταγωνισμό από εισαγωγές ομοειδών προϊόντων από μία χώρα εξαγωγής που πωλούνται - παρά την μικρή/μεγάλη δασμολογική προστασία - σε πολύ χαμηλότερη τιμή (CIF). Οι χαμηλότερες αυτές τιμές δεν μπορούν να αποδοθούν σε ντάμπινγκ ή επιδοτήσεις - οπότε η κυβέρνηση θα μπορούσε ενδεχομένως να ενεργοποιήσει τέτοιου είδους μέτρα προστασίας που προβλέπονται από την ΓΣΔΕ - . Ευρισκόμενη υπό πίεση από την εγχώρια βιομηχανία της να ενεργήσει ώστε να μην εξαφανιστεί - υπό το βάρος του αχρησιμοποίητου παραγωγικού δυναμικού και των συνακόλουθων ζημιών που υφίσταται - η κυβέρνηση έχει θεωρητικά τις εξής επιλογές: (Α) να αδρανήσει - με συνέπεια ένα μέρος τουλάχιστον της εγχώριας παραγωγής να σταματήσει και το υπόλοιπο να αναδιαρθρωθεί/εκσυγχρονιστεί, έτσι ώστε να καταστεί ανταγωνιστικό: αλλά η συνακόλουθη ανεργία και η ενδεχόμενη πλήρης εξαφάνιση του κλάδου συνεπάγεται πολιτικό κόστος και μάλιστα σημαντικό αν δεν υπάρχουν εναλλακτικές θέσεις εργασίας που να απορροφήσουν την κλαδική ανεργία· (Β) να αυξήσει τη δασμολογική προστασία (ενδεχομένως επικαλούμενη το άρθρο XIX της ΓΣΔΕ)· αλλ'αυτό θα έπληττε όλους τους εμπορικούς εταίρους που εξάγουν το εν λόγω προϊόν και θα κινδύνευε να δημιουργήσει αντίποινα (αύξηση δασμών) ή να ζητηθούν αποζημιώσεις (λ.χ. μείωση δασμών σε άλλα είδη) - εις βάρος άλλων κλάδων της εγχώριας βιομηχανίας που θα αντιδρούσαν· (Γ) να επιδοτήσει την πληττόμενη εγχώρια βιομηχανία καλύπτοντας - τουλάχιστον για μία χρονική διάρκεια - ένα μέρος του κόστους της και επιτρέποντάς της να επιβιώσει ενώπιον του διεθνούς ανταγωνισμού: το όχι ασύνηθες αυτό μέτρο συνεπάγεται όμως, άμεσο οικονομικό κόστος για το δημόσιο που μπορεί -όντας διαφανές- να καταγγελθεί σαν σπατάλη των χρημάτων των φορολογουμένων· (Δ) να διαπραγματευτεί με την ή τις συγκεκριμένες χώρες εξαγωγής Δ.Α.Ε., έτσι ώστε οι εξαγωγές τους των εν λόγω προϊόντων να μην υπερβαίνουν ένα προκαθορισμένο επίπεδο ετησίως: στην περίπτωση αυτή η εγχώρια παραγωγή ανακουφίζεται, το δημοσιονομικό κόστος είναι ανύπαρκτο και ταυτόχρονα, λόγω της αδιαφάνειας του όλου εγχειρήματος αλλά και της διάχυσης του κόστους στο καταναλωτικό κοινό υπό τη μορφήν υψηλοτέρων τιμών, το πολιτικό κόστος είναι σχετικά μικρό. Ο βαθμός της διάχυσης αυτής, βέβαια, εξαρτάται από τη φύση του προϊόντος: αν πρόκειται για ευρείας κατανάλωσης είδος επιτυγχάνεται, αλλά αν πρόκειται για προϊόν που ενδιαφέρει αποκλειστικά μία μικρή μερίδα του πληθυσμού ή, ακόμα περισσότερο, αν πρόκειται για κεφαλαιουχικό εξοπλισμό ή ενδιάμεση πρώτη ύλη που χρησιμεύει στην εγχώρια βιομηχανία, τότε το εγχείρημα καθίσταται δυσκολώτερο: τίθενται, κατ'ουσίαν, αντιμέτωποι δύο κλάδοι της εγχώριας παραγωγής - ο πρώτος επιζητεί προστασία, ενώ ο δεύτερος θέλει να αγοράζει φθηνά έτσι ώστε να συμπιέζει το κόστος παραγωγής του. Στις περιπτώσεις αυτές η λύση των επι-

δοτήσεων μπορεί να καθίσταται πολιτικά πιό πρόσφορη. Αλλά γιά είδη πλατειάς κατανάλωσης (λ.χ. κλωστοϋφαντουργικά) η επίπτωση πάνω στις τιμές διαχέεται τόσο που οι καταναλωτές, ιδίως αν δεν είναι ευαισθητοποιημένοι στα θέματα αυτά, αντιδρούν λίγο ή καθόλου.

Από τη μεριά της, η χώρα εξαγωγής - είτε πρόκειται γιά την κυβέρνηση είτε, γιά τη βιομηχανία της - δεχόμενη έναν αυτοπεριορισμό, που κατά κανόνα θα κυμανθεί, κατόπιν διαπραγματεύσεων, στα ήδη επιτευχθέντα επίπεδα εξαγωγής εξασφαλίζει κάποια βεβαιότητα πρόσβασης στην αγορά και προστατεύεται από τυχόν προστατευτικώτερα μονομερή μέτρα που η χώρα εισαγωγής θα μπορούσε ενδεχομένως να λάβει. Αυτό ισχύει ιδίως όταν η χώρα εισαγωγής είναι οικονομικά ισχυρή και με μεγάλη εσωτερική αγορά και, ταυτόχρονα, η χώρα εξαγωγής είναι σχετικά μικρότερη και διαπραγματευτικά ασθενέστερη. Πέραν όμως, από την προβλεψιμότητα - εγγυημένη πρόσβαση στις εξαγωγές τους μέσω της ΔΑΕ, η χώρα εξαγωγής καρπώνεται την ιδιόμορφη πρόσοδο που δημιουργείται από την ποσοτική αυτή προστασία: πράγματι, στην περίπτωση του περιορισμού εισαγωγών, η έκδοση της άδειας εισαγωγής είναι αρμοδιότητα της δημόσιας διοίκησης του κράτους εισαγωγής (λ.χ. Υπουργείο Εμπορίου). Από τη στιγμή που τα εισαγόμενα έχουν τιμή χαμηλότερη από την τιμή αγοράς (που διαμορφώνεται από την ακριβότερη εγχώρια παραγωγή) δημιουργείται ένα περιθώριο κέρδους που κατανέμεται ανάμεσα στον έμπορο/εισαγωγέα και τον παραγωγό/εξαγωγέα. Ο ποσοτικός περιορισμός, ωστόσο, που μεταξύ άλλων στηρίζει τις τιμές της εγχώριας αγοράς από την πτώση που θα προέρχονταν από ανεμπόδιστη αύξηση των εισαγωγών, περιορίζει την πρόσβαση στην αγορά - άρα την επίτευξη του παραπάνω κέρδους - στους λίγους που κατέχουν την άδεια εισαγωγής: η χορήγηση, συνεπώς, μιάς τέτοιας άδειας συνεπάγεται ισχύ (με ή χωρίς οικονομικό αντίκρυσμα) γιά τις αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας εισαγωγής αλλά και αυξημένη διαπραγματευτική δύναμη του εισαγωγέα ως προς τον εξαγωγέα - διότι ο πρώτος έχει στην κατοχή του το αναγκαίο γιά την εμπορική συναλλαγή έγγραφο. Σε τον Δ.Α.Ε., η κατάσταση αντιστρέφεται: η χώρα εξαγωγής (είτε διοίκηση, είτε οι ίδιοι οι παραγωγοί/εξαγωγείς) καρπώνεται αυτή την πρόσοδο που προέρχεται από τον περιορισμό των εμπορικών ροών. Ταυτόχρονα, ελέγχοντας το επίπεδο των εξαγωγών της, η χώρα εξαγωγής είναι περισσότερο προστατευμένη από τυχόν αυθαιρεσίες των αρμοδίων υπηρεσιών (λ.χ. τελωνείων) της χώρας εισαγωγής. Η μετατόπιση αυτή του κέντρου ελέγχου των εμπορικών ροών δημιουργεί, τρόπον τινά ειδικά συμφέροντα τόσο μέσα στον κρατικό μηχανισμό όσο και ανάμεσα στους παραγωγούς της χώρας εξαγωγής, που λειτουργούν σαν ερείσματα υπέρ της διατήρησης ενός Δ.Α.Ε.

Συνοψίζοντας, η σύναψη ενός Δ.Α.Ε. εξαρτάται, όσον αφορά τη χώρα εξαγωγής, από παραμέτρους όπως η επιθυμία διασφάλισης/προβλεψιμότητας των ροών εμπορίου και αποφυγής του χείρονος (που, σε περιόδους γενικευμένου προστατευτισμού, μπορεί κάλλιστα να αναμένεται). Συγχρόνως, η βιομηχανία της χώρας

εξαγωγής ωθείται με τον τρόπο αυτό, σε διαφοροποίηση της παραγωγής της και σε αναβάθμιση και εξαγωγή υψηλότερης αξίας προϊόντων γιά ένα δεδομένον όγκο. Οσον αφορά τη χώρα εισαγωγής, η σύναψη Δ.Α.Ε. εξαρτάται από την πολιτική επιθυμία προστασίας, σε συνδυασμό με την αποφυγή των δυσμενών και πολιτικά δαπανηρών αντιδράσεων, διεθνώς ή εσωτερικά, που μονομερή προστατευτικά μέτρα θα συνεπάγονταν (πέραν του ότι η διαδικασία του άρθρου XIX είναι χρονοβόρα και σύνθετη). Ταυτόχρονα, η συνέχιση/διατήρηση των Δ.Α.Ε. σχετίζεται και με τα ειδικά, μερικά συμφέροντα που οι διακανονισμοί αυτοί εξυπηρετουν αλλά και δημιουργούν τόσο στη χώρα εισαγωγής όσο και στην ίδια τη χώρα εξαγωγής.

Μέτρα τέτοιου είδους αναπτύχθηκαν ιδίως κατά τη δεκαετία του '70 και '80 σε τομείς (όπως η χαλυβουργία, η υποδηματοποιία, τα αυτοκίνητα) καθιστώντας, όπως ειπώθηκε, δευτερεύουσα άμεσης οικονομικής βαρύτητας το άρθρο XIX της ΓΣΔΕ. Η ΠΙΣ αποτελεί θεσμοθέτηση τέτοιων ακριβώς μέτρων Δ.Α.Ε., που ενώ γιά άλλα προϊόντα λαμβάνουν χώρα εκτός οποιουδήποτε θεσμικού πλαισίου και δεν δικαιολογούνται από πλευράς ΓΣΔΕ, γιά τα κλωστοϋφαντουργικά νομιμοποιούνται μέσω της ΠΙΣ και υπάγονται, σε τελική ανάλυση, στο σύστημα της ΓΣΔΕ.(8)

Η βασική κριτική των Δ.Α.Ε. επικεντρώνεται στο ότι αποτελούν την πιό αντικοικονομική λύση στο πρόβλημα των αυξημένων ανταγωνιστικών εισαγωγών (οι επιδοτήσεις και οι δασμοί σέβονται περισσότερο τις δυνάμεις της αγοράς), είναι αδιαφανείς και, τέλος, υπονομεύουν το διεθνές πολυμερές εμπορικό σύστημα: αφ'ενός, ωθώντας τους μη προστατευμένους βιομηχανικούς κλάδους να ζητήσουν και αυτοί προστασία μέσω ΔΑΕ και αφ' ετέρου υποχρεώνοντας, λόγω της εκτροπής εμπορίου που συνεπάγονται, τη χώρα εισαγωγής να διαπραγματεύεται και άλλους, πέραν του αρχικού, ΔΑΕ με νέες χώρες εξαγωγής που εμφανίζονται στο προσκήνιο. Τέλος, η διμερής φύση των ΔΑΕ αντανακλά ένα είδος εμπορικής πολιτικής που βασίζεται περισσότερο στη δύναμη επιβολής του ισχυροτέρου, παρά στην εφαρμογή κανόνων που ισχύουν γιά όλους – σε αντίθεση με τις επιδιώξεις και τη φιλοσοφία της ΓΣΔΕ.

(Δ) ΔΑΕ, άρθρο XIX και ΠΙΣ

Το πρόβλημα που τίθεται από καιρό και που συζητήθηκε, άλλωστε, στο γύρο του Τόκυο, είναι κατά πόσον η ΓΣΔΕ πρέπει να ενσωματώσει μέτρα φαιάς ζώνης, όπως τους ΔΑΕ, ενδεχομένως τροποποιώντας τις ίδιες τις διατάξεις της (λ.χ. αναγνωρίζοντας την επιλεκτικότητα στο άρθρο XIX). Μία τέτοια "Πραγματιστή" λύση επιβάλλει μέν μεγαλύτερη διαφάνεια και πειθαρχία στα μέτρα αυτά αλλά ταυτόχρονα τα νομιμοποιεί και κινδυνεύει να τα πολλαπλασιάσει. Από την άλλη επισημαίνεται ο κίνδυνος της προϊούσας απομάκρυνσης της ΓΣΔΕ από την διαμορφωθείσα πραγματικότητα εμπορικής πολιτικής (παράκαμψη του

άρθρου XIX) και της συνακόλουθης υπονόμευσης του κύρους και της σημασίας της ίδιας της ΓΣΔΕ. Η ίδια η ύπαρξη και το μέλλον της ΠΙΣ, και η σχέση της με τη ΓΣΔΕ εγγράφεται ακριβώς σ'αυτήν την προβληματική.

Πράγματι, Η ΠΙΣ και οι επιπτώσεις της στο εμπόριο μιάς συγκεκριμένης κατηγορίας προϊόντων (κλωστοϋφαντουργικά) έχει επηρεάσει σημαντικά τις συζητήσεις πάνω σε ενδεχόμενη αναθεώρηση του άρθρου XIX. Η εμπειρία και τα διδάγματα από το ειδικό καθεστώς γιά το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών συνοψίζονται ως ακολούθως: Τα μέτρα εμπορικής πολιτικής στα πλαίσια της ΠΙΣ είναι πιό διαφανή από τους συνήθεις ΔΑΕ, μεταξύ άλλων επειδή πρέπει να κοινοποιούνται και να εξετάζονται από το Ο.Σ.Κ. (9)· παρατηρείται μία τάση διεύρυνσης της κάλυψης από βαμβακερά (ΣΜΔ) σε μάλλινα και συνθετικά (ΠΙΣ) και, τέλος, σε προϊόντα και άλλων φυσικών ινών (ΠΙΣ IV). Επίσης, δίνοντας έμφαση στις εισαγωγές χαμηλού κόστους σαν **αίτιο** αποδιοργάνωσης και αγοράς, η ΠΙΣ επιτρέπει την επιλεκτική προσφυγή σε μέτρα προστασίας συγκεκριμένα ως προς τις εισαγωγές χαμηλού κόστους και μάλιστα μόνον ως προς ορισμένες εξ αυτών (διαφοροποίηση μεταξύ προμηθευτών). Αναθεωρούμενο και ενσωματώνοντας ανάλογα κριτήρια στη λήψη μέτρων διασφάλισης, το άρθρο XIX θα μπορούσε να γίνει κατ'ουσίαν επιλεκτικό. Αυτό ισχύει ιδίως όσον αφορά το Παράρτημα Α της ΠΙΣ όπου παρατίθενται, χωρίς όμως να ποσοτικοποιούνται, τα στοιχεία που συνθέτουν την αποδιοργάνωση της αγοράς συμπεριλαμβανομένων και των "χαμηλών τιμών". Μία γενίκευση του τελευταίου αυτού κριτηρίου, λ.χ. στα πλαίσια ενός κώδικα Διασφαλίσεων της ΓΣΔΕ θα αντιστρατευόταν κατάφορα την αρχή του συγκριτικού πλεονεκτήματος και θα στρεφόταν κατά των ΛΑΧ αναιρώντας κατ'ουσίαν τα πλεονεκτήματα που τους παρέχονται από το Μέρος IV της ΓΣΔΕ.(10) Σε αντίθεση με το θέμα της διάρκειας των μέτρων και της συνδεδεμένης ταχύτητας αναδιάρθρωσης στις προστατευόμενες βιομηχανίες - όπου η ΠΙΣ κάνει λιγοστή μνεία - καθώς και των αποζημιώσεων/αντιποίνων των χωρών εξαγωγής - που δεν προβλέπονται καθόλου - η ΠΙΣ αναφέρεται διεξοδικά στη διαδικασία κοινοποίησης, διαβουλεύσεων και επίβλεψης: στοιχεία από τα οποία μία αναθεώρηση του άρθρου XIX θα μπορούσε να αντλήσει. Η ύπαρξη, ωστόσο, όσο και η ενίσχυση μίας διαδικασίας επίβλεψης, όπως του ΟΕΚ, δύσκολα θα μπορούσε να αντισταθμίσει τις σημαντικές, γιά τις ΛΑΧ, επιπτώσεις τυχόν γενικευμένης αποδοχής της επιλεκτικής προστασίας.(11)

(Ε) <u>ΠΙΣ, ΓΣΔΕ και Νέος Γύρος</u>

Με το νέο γύρο πολυμερών διαπραγματεύσεων (γύρος Ουρουγοάης) που άρχισε το 1986 οι τύχες της ΠΙΣ και της ΓΣΔΕ ξανασυνδέονται. Στη διακήρυξη της Πούντα ντελ Εστε αναφέρεται σαν στόχος η εύρεση τρόπων έτσι ώστε το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών να υπαχθεί στη ΓΣΔΕ στη βάση ισχυροποιημένων κανόνων

και πειθαρχίας έτσι ώστε να συμβάλλουν στην περαιτέρω ελευθέρωση του εμπορίου.(13) Ο Νέος Γύρος ενδέχεται να περατωθεί σχεδόν ταυτόχρονα με την ΠΙΣ IV και προβλέπει ανάμεσα σε άλλες διαπραγματευτικές ομάδες, ειδική ομάδα με αντικείμενο τα κλωστοϋφαντουργικά.

Στο γενικό επίπεδο, με το Νέο Γύρο το ειδικό καθεστώς γιά τα κλωστοϋφαντουργικά συνδέεται με άλλα θέματα διεθνούς εμπορίου (πράγμα που συμφέρει τις ΛΑΧ και, γενικώτερα, όσους επιζητούν μία φιλελευθεροποίηση στον κλάδο): αφ'ενός μέν, τίθεται το πρόβλημα της "παραφωνίας" που τυχόν παράταση ενός ειδικού προστατευτικού πλαισίου θα αντιπροσώπευε στα πλαίσια ενός εγχειρήματος που διατυμπανίζει τη φιλελευθεροποίηση ακόμα και σε τομείς όπως οι υπηρεσίες και τα αγροτικά προϊόντα· αφ'ετέρου, πιό χειροπιαστά, τα κλωστοϋφαντουργικά (και, σε μικρότερο βαθμό, τα τροπικά προϊόντα) είναι οι μόνοι συγκεκριμένοι τομείς όπου οι αναπτυγμένες χώρες μπορούν να κάνουν παραχώρηση στις λιγώτερο αναπτυγμένες, με αντάλλαγμα οι τελευταίες να δεχθούν μία σειρά άλλες ρυθμίσεις σε άλλους τομείς, όπως συγκεκριμένα οι υπηρεσίες ή ο σεβασμός της πνευματικής ιδιοκτησίας στα πλαίσια της ΓΣΔΕ και όχι της WIPO. Πέρα όμως από τη σύνδεση αυτή, που απορρέει αναγκαστικά από την ίδια τη φύση των πολυμερών διαπραγματεύσεων που αποσκοπούν στην επίτευξη "πακέτων" αμοιβαία αποδεκτών συμβιβασμών, τίθεται και το ειδικώτερο θέμα της σχέσης της ΠΙΣ με το άρθρο XIX.

Πράγματι, μία ειδική διαπραγματευτική ομάδα συζητάει τις δυνατές τροποποιήσεις/αναθεωρήσεις της ρήτρας διασφάλισης της ΓΣΔΕ: στο βαθμό που οι τροποποιήσεις αυτές ικανοποιήσουν, έστω και έμμεσα και χαλαρά, το αίτημα της επιλεκτικότητας, τότε ο βασικός λόγος ύπαρξης της ΠΙΣ θα εκλείπει με αποτέλεσμα η κατάργηση της να είναι νοητή (αλλά, στην περίπτωση αυτή, υπογραμμίζεται ότι αντί να προσαρμοστεί η ΠΙΣ στη ΓΣΔΕ ενδέχεται να γίνει ακριβώς το αντίστροφο).

Στη Μείζονα Επισκόπηση των θεμάτων του Νέου Γύρου στο Μόντρεαλ το Δεκέμβριο του 1988 δύο από τις τέσσερες διαπραγματευτικές ομάδες που αναγκάστηκαν να παρατείνουν τις εργασίες τους ήταν τα κλωστοϋφαντουργικά και οι δασφαλίσεις. Τελικά, τον Απρίλιο του 1989, η επί των κλωστοϋφαντουργικών ειδική διαπραγματευτική ομάδα συμφώνησε: ότι "οι διαπραγματεύσεις γιά τον τομέα αυτό αποτελούν <u>ένα</u> από τα θέματα κλειδιά των Ν.Γ." (όχι όμως <u>το</u> θέμα-κλειδί όπως ήθελαν οι ΛΑΧ)" · ότι θα αρχίσουν διαπραγματεύσεις "πάνω στους τρόπους ενσωμάτωσης του τομέα αυτού στη ΓΣΔΕ, βάσει ισχυροτέρων κανόνων και πειθαρχιών της ΓΣΔΕ, που, μεταξύ άλλων, θα πρέπει να καλύπτουν την κατάργηση των περιορισμών στα πλαίσια της ΠΙΣ και άλλων περιορισμών ασυμβίβαστων προς τους Κανόνες της ΓΣΔΕ, διαδικασίες που θα πρέπει να αρχίσει επί τη περατώσει των διαπραγματεύσεων αυτών το 1990".

Δεν διευκρινίζεται όμως ρητά, όπως ήθελαν οι Α.Χ., ότι οι ισχυρότεροι αυτοί κανόνες πειθαρχίας αναφέρονται ειδικά στα θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας, διασφαλίσεων, ντάμπινγκ και επιδοτήσεων. Η δε βαθμιαία, προοδευτική, κατάργηση των περιορισμών στα πλαίσια της ΠΙΣ αποτελεί μεν δέσμευση των Α.Χ., αλλά ενδεχόμενη αναθεώρηση του άρθρου XIX-θέμα που κατ'ουσίαν παρέμεινε ανοικτό-, θα μπορούσε να μη δημιουργεί κανένα πρόβλημα στην επιβολή, στα πλαίσια της ΓΣΔΣ πλέον, επιλεκτικών περιορισμών. Τέλος, στο κοινό αυτό ανακοινωθέν "επιβεβαιώνεται η δέσμευση της Διακήρυξης της Punta del Este γιά μη προσφυγή σε νέα μέτρα προστασίας" (STANDSTILL) αλλά, ταυτόχρονα, "χωρίς να αμφισβητούνται τα υπάρχοντα δικαιώματα και υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών" - που προφανώς, βάσει της ΠΙΣ (άρθρο 3) και των διμερών συμφωνιών (άρθρο 4) αφήνει περιθώρια γιά τη λήψη τέτοιων μέτρων.- Μέ άλλα λόγια, το ανακοινωθέν του Μόντρεαλ, αν και υπογραμμίζει την ανάγκη τελικής υπαγωγής των κλωστοϋφαντουργικών στους κανόνες της ΓΣΔΕ, αφήνει τα ουσιώδη θέματα ανοικτά - πρόκειται, γιά να χρησιμοποιήσουμε έναν εύγλωττο όρο, γιά "νούλα". Ανάλογο ασαφές κείμενο συμφωνήθηκε, στα πλαίσια της Μείζονος Επισκόπησης του Νέου Γύρου, και γιά τις διασφαλίσεις αφήνοντας κατ'ουσίαν ανοιχτό το θέμα της επιλεκτικότητας μέσω της ακόλουθης διατύπωσης: "Οι Υπουργοί υπογραμίζουν τη σημασία της σύναψης συνολικής συμφωνίας πάνω στις διασφαλίσεις βάσει των βασικών αρχών της ΓΣΔΕ, που θα σκόπευε στην επαναφορά του πολυμερούς ελέγχου πάνω στη διασφάλιση, μεταξύ άλλων με την κατάργηση μέτρων που ξεφεύγουν από ένα τέτοιο έλεγχο. Οι Υπουργοί συμφωνούν ότι μία τέτοια συμφωνία είναι ζωτικής σημασίας γιά την ενδυνάμωση του συστήματος ΓΣΔΕ και γιά την πρόοδο των Πολυμερών Εμπορικών Διαπραγματεύσεων".(14)

Σύμφωνα με μία ορισμένη ανάγνωση, με το κείμενο αυτό οι Δ.Α.Ε. τείνουν να ενσωματωθούν/ελεγχθούν από την ΓΣΔΕ και, ταυτόχρονα έμμεσα να νομιμοποιηθούν - μαζί και η επιλεκτικότηταπου τους χαρακτηρίζει. Αλλά το θέμα, κατ'ουσίαν, παραμένει προς το παρόν ανοικτό - βρισκόμαστε, πάντα εν μέσω των διαπραγματεύσεων του Ν.Γ.

Αν οι διαπραγματεύσεις γύρω από το άρθρο XIX δεν καταλήξουν, με τον ένα ή άλλο τρόπο, στην αποδοχή της επιλεκτικότητας, η κατάργηση της ΠΙΣ και η συνακόλουθη υπαγωγή του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών στους κανόνες της ΓΣΔΕ θα είναι, αναγκαστικά, μία βαθμιαία διαδικασία με έντονες αντιδράσεις από τον κλάδο κλωστοϋφαντουργικών των αναπτυγμένων χωρών (ΗΠΑ και ΕΟΚ). Οι ΗΠΑ βρίσκονται, στο θέμα αυτό, διχασμένες ανάμεσα στον έντονο προστατευτισμό ορισμένων βιομηχανικών κλάδων - όπως τα κλωστοϋφαντουργικά - και στην εξ ίσου έντονη πολιτική βούληση να προχωρήσουν, με το Νέο Γύρο, σε ελευθέρωση μιάς σειράς κλάδων (γεωργία-υπηρεσίες). Η διαδικασία κατάργησης της ΠΙΣ θα μπορούσε να προσλάβει μορφή ολοένα αυξανόμενων ποσοστώσεων που, λόγω ακριβώς της μεγάλης αύξησής τους, από ένα σημείο και μετά θα καθίστανται οικονομικά περιττές. Σχετ

επίσης προταθεί ένα σύστημα αρχικά υψηλότερης επιλεκτικής δασμολογικής προστασίας που βαθμηδόν θα μειώνεται τείνοντας στον συμβατικό δασμό Μ.Ε.Κ. Το πολιτικό πλεονέκτημα του δεύτερου συστήματος είναι η άμεση υποκατάσταση της ποσοτικής με την πιό διαφανή - άρα καταργήσιμη - δασμολογική προστασία από την άλλη, όπως, ένα τέτοιο σύστημα συνεπάγεται υπολογισμό του δασμολογικού ισοδυνάμου των ποσοστώσεων, πράγμα δύσκολο και πολιτικά προβληματικό διότι οδηγεί, σε ένα πρώτο στάδιο, σε δασμολογική διαφοροποίηση των χωρών εξαγωγής. Το πρώτο σύστημα είναι απλούστερο αλλά εμπεριέχει τον κίνδυνο της διατήρησης της ΠΙΣ μέσω της, έστω και όλο και πιό χαλαρής διατήρησης ποσοστώσεων. (15) Αυτό που πάντως, μπορεί να θεωρηθεί βέβαιο είναι ότι ο Νέος Γύρος αποτελεί μοναδική ευκαιρία ριζικής αναθεώρησης ή και κατάργησης της ΠΙΣ, που θα επηρεάσει αναπόφευκτα το διεθνές θεσμικό καθεστώς εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών μέσα στη δεκαετία του 1990. Θα τερματιστεί, έτσι, και η δύσκολη σχέση ΠΙΣ και ΓΣΔΕ όπου η πρώτη νομιμοποιούσε μέτρα ασυμβίβαστα με την δεύτερη, αλλά ταυτόχρονα επιβεβαίωνε έμμεσα με την ίδια την ύπαρξή της, την ανάγκη τήρησης των κανόνων της ΓΣΔΕ, και συμφωνημένης απόκλισης απ'αυτούς. Αυτό, σε αντίθεση με τα μέτρα φαιάς ζώνης όπως οι Δ.Α.Ε. που, κατά πολλούς, εμπνεύστηκαν και ενισχύθηκαν χάρις στο προηγούμενο της ΣΜΔ και της ΠΙΣ.

(12) S. GOH: "Would GATT mena Liberalization?", Textiles Asia, August 1985.

(13) Γιά τα παρακάτω, βλ. V. CABLE: "Textiles and Clothing in a New Round of Trade Negotiations", World Bank Economic Review, 1987, pp.619-645, M.WOLF "How to unravel the MFA", The World Economy, 1985, pp. 235 - 247 .

(14) Γιά τα κείμενα καθώς και γιά πολλές χρήσιμες παρατηρήσεις σχετικά με τα κλωστοϋφαντουργικά και τις διασφαλίσεις στην Μείζονα Επισκόπηση του Μόντρεαλ, ευχαριστώ τους: Π. Μαυροειδή, Γ. Μυρογιάννη και Μ. Σακελλαρίου από το Υπουργείο Εμπορίου.

(15) Γιά τις δύο αυτές απόψεις βλ.

G. SAMPSON : "Pseudo-economics of the MFA - a Proposal For Reform", World Economy, 1987, pp. 455 - 468
A. SILBERSTON: "Impracticalities of the Sampson Proposal for Phasing out the MFA" World Economy, 1988, pp. 301 - 302 .
Επίσης V. CABLE και M. WOLF: op.cit.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Η διεθνής ρύθμιση του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών μέσω ειδικού καθεστώτος χρονολογείται ήδη από την δεκαετία του ΄60 και εγγράφεται στα πλαίσια της ΓΣΔΕ με την οποίαν και ευρίσκεται σε σχέση αλληλεξάρτησης.

Υιοθετώντας την προβληματική του AGGARWAL μπορούμε να θεωρήσουμε την ΣΜΔ όπως και την ΠΙΣ σαν ειδικό καθεστώς στα πλαίσια του ευρύτερου καθεστώτος της ΓΣΔΕ.

Η ΠΙΣ ,όπως καιἼΣΜΔ , αποτέλεσε μεταπολεμικά μία ειδική εστία - νησίδα που πλαισιώνοντας εθνικές προστατευτικές ρυθμίσεις στον κλάδο των κλωστοϋφαντουργικών, τους προσέδωσε μια διεθνή νομιμότητα , προστατεύοντας έτσι τη ΓΣΔΕ από τη φθορά που ένας ανεξέλεγκτος προστατευτισμός (ειδικά βάσει του άρθρου XIX) θα επέφερε.

Τα βασικά άρθρα της ΠΙΣ που πλαισιώνουν την εμπορική πολιτική της Ε.Κ. είναι το άρθρο 3 (που επιτρέπει μονομερείς περιορισμούς)και ιδίως 4 (που επιτρέπει διμερείς συμφωνίες αυτοπεριορισμού) καθώς και τα συναφή παραρτήματα.

Ο πολλαπλασιασμός των διμερών συμφωνιών αυτοπεριορισμού για τα κλωστοϋφαντουργικά σχετίζεται και με το γενικώτερο φαινόμενο της αύξησης των διακανονισμών αυτοπεριορισμού των εξαγωγών (ΔΑΕ). Ενώ όμως οι τελευταίες αποτελούν άτυπους και μη επικυρωμένους διακανονισμούς εκτός ΓΣΔΕ , οι παρόμοιες διμερείς ρυθμίσεις για τα κλωστοϋφαντουργικά είναι διεθνώς νομιμοποιημένες. Παρόλες τις περί του αντιθέτου προβλέψεις,το ειδικό αυτό καθεστώς για τα κλωστοϋφαντουργικά δεν επεκτάθηκε και σε άλλους κλάδους, έτσι που οι ΔΑΕ να παραμένουν στην " φαιά περιοχή " του άρθρου XIX της ΓΣΔΕ. ΄Οσον αφορά το τελευταίο,η αναμόρφωσή του. στα πλαίσια του Νέου Γύρου, ιδίως ως προς το θέμα της επιλεκτικότητας παραμένει ακόμη ανοικτό ζήτημα.

Οι Λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες (ΛΑΧ) , που στα πλαίσια της ΓΣΔΕ επεδίωξαν ειδικές ρυθμίσεις για την διατήρηση , για αναπτυξιακούς λόγους , των προστατευτικών τους ρυθμίσεων βρίσκονται, στα πλαίσια της ΠΙΣ , σε επιθετική πλέον θέση : διεκδικούν από τις αναπτυγμένες χώρες την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της ΓΣΔΕ για τον κλάδο των κλωστοϋφαντουργικών και την κατάργηση του διεθνούς καθεστώτος ΠΙΣ.

Σαν παραχώρηση στις ΛΑΧ , ιδίως ενόψει των προστατευτικών πρωτοκόλλων παράτασης της ΠΙΣ του 1977 και 1981, το΄Οργανο Επιτήρησης Κλωστοϋφαντουργικών (ΟΕΚ) αποκτά από τα τέλη της δεκαετίας του ΄70 αυξανόμενο ρόλο. Το ΟΕΚ ελέγχει τα μέτρα εμπορικής πολιτικής που λαμβάνονται για τα κλωστοϋφαντουργικά και αποφαίνεται - όχι δίχως συγκρούσεις μεταξύ ΑΧ και ΛΑΧ ως προς τις ερμηνείες της ΠΙΣ - επί της νομιμοτητάς τους.

Μ Ε Ρ Ο Σ ΙΙΙ

ΤΟ ΔΙΜΕΡΕΣ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

Από το 1970, με τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η εμπορική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας βασίζεται πλέον στο άρθρο 113 της Συνθήκης της Ρώμης που αντικαθιστά το άρθρο 111. Στο άρθρο 113 βασίζεται και η εμπορική πολιτική στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας.

Το άρθρο αυτό προβλέπει τη διαμόρφωση κοινής εμπορικής πολιτικής επί ενιαίων αρχών, ιδίως όσον αφορά δασμούς, εμπορικές και δασμολογικές συμφωνίες, μέτρα ελευθέρωσης ή εμπορικής άμυνας (λ.χ. ως προς ντάμπινγκ-επιδοτήσεις). Μετά από προτάσεις ή συστάσεις της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Συμβούλιο εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να διεξάγει τις διαπραγματεύσεις ή να θέσει σε εφαρμογή την κοινή εμπορική πολιτική. Το Συμβούλιο αποφασίζει επί των θεμάτων αυτών με ειδική πλειοψηφία. (1)

Με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη,(2) που ισχύει από 1ης Ιουλίου 1987, τροποποιούνται ορισμένα άρθρα της Συνθήκης της Ρώμης. Επιχειρείται μία ώθηση στην Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και η καθιέρωση σε μία σειρά θέματα της αρχής της ειδικής πλειοψηφίας - σε αντίθεση με τη δύσκολη, ιδίως με 12 πλέον κράτη μέλη, αρχή της ομοφωνίας.

Οσον αφορά θέματα εξωτερικών σχέσεων, στη συνοδευτική Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο (3) γίνεται γενικά λόγος γιά τη σχέση με το Τρίτο Κόσμο μέσω της συμφωνίας Λομέ ΙΙΙ. Πιό συγκεκριμένα, όσον αφορά τη θεσμική οργάνωση των εξωτερικών σχέσεων, τονίζονται οι αρμοδιότητες σε κοινοτικό επίπεδο, της Επιτροπής και η ανάγκη μη αμφισβήτησης και σφετερισμού των από το Συμβούλιο: Το τελευταίο συχνά επιζητεί τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής επικαλούμενο το άρθρο 235 της Συνθήκης (ΕΟΚ) (που προβλέπει ομοφωνία των Κρατών μελών γιά τη λήψη νέων μέτρων που δεν προβλέπονται από τη Συνθήκη). Η Επιτροπή καθόρισε (4) το Μαϊο του 1986 κατευθυντήριες γραμμές στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, όπου τονίζεται ιδίως το θέμα της ενιαίας εκπροσώπησης.

Πάντως, σε τελική ανάλυση, η Ενιαία Πράξη τροποποιεί σχετικά λιγώτερο απ'ότι άλλες πτυχές της Κοινότητας τον τομέα των εξωτερικών σχέσεων: η μόνη συγκεκριμένη περίπτωση είναι το άρθρο 28 της συνθήκης (ΕΟΚ) όπου θεσπίζεται η ειδική πλειοψηφία γιά κάθε αυτόνομη τροποποίηση ή αναστολή των δασμών του Κοινού Δασμολογίου που αποφασίζεται από το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής. Το άρθρο όμως 28 αποτελεί τη βάση σχετικά λίγων πράξεων. Τουναντίον, τα άρθρα 113 μέχρι 116 που αποτελούν την κατ'εξοχήν βάση της κοινής εμπορικής πολιτικής δεν τροποποιούνται μιά και ήδη προβλέπουν ειδική πλειοψηφία.

Η γενική ωστόσο πολιτική ώθηση που η Ενιαία Πράξη συνεπάγεται σε μία σειρά τομείς δεν μπορεί παρά, έμμεσα, να έχει επιπτώσεις και στην κοινή εμπορική πολιτική. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα γιά τη δημιουργία μίας ενιαίας εσωτερικής αγοράς, που κατ'ανάγκη επιβάλλει την ενίσχυση των διαδικασιών που αφορούν την κοινή προστασία της. Σημειωτέον ότι, όπως θα διαπιστωθεί παρακάτω, αυτό έχει επιπτώσεις και στην κατανομή των κοινοτικών ποσοστώσεων κατά κράτος μέλος.

Υπό το γενικό αυτό πολιτικό πρίσμα, μπορεί και να ειδωθεί η πρόσφατη απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (45/86) που υπάγει τη χορήγηση του Συστήματος Γενικευμένων προτιμήσεων στο άρθρο 113 (ειδική πλειοψηφία) και όχι στο άρθρο 235 (ομοφωνία) της Συνθήκης, δίνοντας δίκαιο στην Επιτροπή σε αντίθεση με το Συμβούλιο.

Μία εφαρμογή της προσέγγισης αυτής και σε άλλους τομείς εμπορικής πολιτικής θα ενίσχυε τις αρμοδιότητες της Επιτροπής και, προφανώς, θα καθιστούσε ευκολότερη τη λήψη αποφάσεων. Η απόφαση αυτή του Δικαστηρίου, αν και τυπικά άσχετη, εντάσσεται στο κλίμα που δημιουργεί ως προς τα θεσμικά θέματα η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.

Αλλά πιό συγκεκριμένα, ως προς τα Κλωστοϋφαντουργικά:

Μετά το διεθνές θεσμικό πλαίσιο (ΓΣΔΕ και ΠΙΣ), εξετάζεται τώρα η συγκεκριμένη μορφή που λαμβάνει η εμπορική πολιτική της ΕΟΚ στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας. Αναλύεται το περιεχόμενο των διμερών συμφωνιών αυτοπεριορισμού στα πλαίσια της ΠΙΣ καθώς και των ειδικών άτυπων διακανονισμών της ΕΟΚ με τις Χώρες της Μεσογείου, στα πλαίσια των προτιμησιακών συμφωνιών. Η εμπορική αυτή πολιτική που ασκείται σε διμερή βάση, αποτελεί την τρέχουσα πρακτική εφαρμογή ορισμένων προστατευτικών επιλογών των οποίων η θεωρητική διάσταση και διεθνής νομική βάση μπορεί να ανευρεθεί σε συμπυκνωμένη και κωδικοποιημένη μορφή, στο κείμενο της ΠΙΣ και των πρωτοκόλλων παρά τασής της.

Σε αντίθεση με την ΠΙΣ, πόσο μάλλον τη ΓΣΔΕ, το καθημερινό εργαλείο άσκησης πολιτικής των αρμοδίων της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των ομολόγων τους στις χώρες εξαγωγής, είναι ακριβώς αυτές οι διμερείς συμφωνίες και διακανονισμοί.

Με βάση τις διμερείς αυτές συμφωνίες και σαν αντανάκλασή τους εκδίδεται τετραετούς ή πενταετούς ισχύος εσωτερικός κανονισμός της ΕΟΚ που περιέχει όλες τις κατηγορίες κλωστοϋφαντουργικών ειδών, με τις ετήσιες προσοστώσεις κατά χώρα εξαγωγής και κατά κράτος μέλος. Με τη σειρά του, ο Κανονισμός αυτός αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία στηρίζονται οι τελωνειακές αρχές στα Κράτη μέλη της Κοινότητας και οι άλλες αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων. Γι'αυτό και μέσω των διμερών συμφωνιών έχει κανείς μία γεύση της συγκεκριμένης προστατευτικής πρακτικής.

Αντικείμενο του Μέρους ΙΙΙ της παρούσας εργασίας είναι, συνε-πώς, η αναλυτική εξέταση των διμερών συμφωνιών (Κεφάλαιο 9), η παρουσίαση των τροποποιήσεών τους στα πλαίσια της ΠΙΣ IV (Κεφάλαιο 10), καθώς και η περιγραφή των άλλων καθεστώτων ποσοτικής προστασίας της Κοινότητας (Κεφάλαιο 11).
Επίσης η εξέταση της δασμολογικής πολιτικής της Ε.Κ. (κεφ. 12) και της πολιτικής αντιντάμπινγκ - αντεπιδοτήσεων (κεφ. 13) .

Σημειώσεις:

(1) Βλ. Κ. Στεφάνου: Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, Ι, σελ. 102-104

(2) Βλ. Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων Ε.Κ., 1986. Κεφάλαιο ΙΙ. Επίσης, Δελτίο των (3) Βλ. COM (87) 100

(3) Βλ. COM (87) 100

(4) SFC (86) 844 τελικό

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΟΙ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΟΚ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣ

Α. Εισαγωγικό

Οπως ήδη τονίστηκε, η αποδοχή από την Κοινότητα να συμετάσχει στην ΠΙΣ εξαρτιόταν πάντα άμεσα από τη σύναψη ικανοποιητικών διμερών συμφωνιών. Αυτό ίσχυσε σ'όλες τις παρατάσεις της ΠΙΣ: το 1977, το 1981 και το 1986.

Μάλιστα, το 1982, η Κοινότητα μετέτρεψε το σχήμα "ικανοποιητικές διμερείς συμφωνίες άρα αποδοχή του πολυμελούς πλαισίου" επί το πειστικότερο και πιεστικότερο σε: "καταγγελία του Πολυμερούς πλαισίου εκτός εάν υπάρξουν ικανοποιητικές διμερείς συμφωνίες"(1) Τα στοιχεία που θα καθιστούσαν το 1982 τις διμερείς συμφωνίες ικανοποιητικές γιά την Κοινότητα ήταν τα ακόλουθα:

1. μη υπέρβαση των καθορισμένων συνολικών οροφών γιά τα κατ' εξοχήν ευαίσθητα προϊόντα της Ομάδας Ι

2. διατήρηση του ήδη υπάρχοντος μηχανισμού εξόδου από το καλάθι (δηλ. της διαδικασίας επιβολής ποσοτικού περιορισμού)

3. διατήρηση του κοινοτικού ελέγχου πάνω στην κατανομή ανάμεσα στα Κράτη μέλη του κοινοτικού ποσοτικού ορίου

4. μηχανισμός γιά την αντιμετώπιση αιφνιδίων και σημαντικών αυξήσεων των εισαγωγών στα πλαίσια ενός υπο-χρησιμοποιημένου ποσοτικού ορίου (ρήτρα αντί SURGE)

5. ρήτρα που να επιτρέπει την αφαίρεση από τα αντίστοιχα ποσοτικά όρια ποσοτήτων πούχαν εισαχθεί λαθραία καταστρατηγώντας την συμφωνία

6. ρήτρα στον μηχανισμό εξόδου από το καλάθι που να επιτρέπει στην Κοινότητα να επιβάλλει μονομερώς ποσοτικό περιορισμό σε περίπτωση αποτυχίας των διαβουλεύσεων

7. περικοπές, με ισχύ από το 1983, στις ποσοστώσεις των προμηθευτών που κατέχουν δεσπόζουσα θέση (Χόνγκ Κόνγκ, Ν. Κορέα, Μακάο και, σε μονομερή βάση, Ταϊβάν)

8. μείωση των επιτρεπτών περιθωρίων ευλυγισίας γιά τις δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής, τις χώρες κρατικού εμπορίου και την Βραζιλία.

Οι παραχωρήσεις της Κοινότητας ήσαν εξάλλου οι εξής δύο:

α. Υψηλότερες εγγυημένες εισαγωγές ("κατώφλια εξόδου από το καλάθι") γιά τις περισσότερες κατηγορίες προϊόντων και τους περισσότερους προμηθευτές, καθώς και θέσπιση προσωρινών ποσοτικών ορίων που να διευκολύνουν τις διαβουλεύ-

σεις. Τα προσωρινά αυτά ποσοτικά όρια προστατεύουν την Κοινότητα από τυχόν έξαρση των εξαγωγών κατά την περίοδο των διαβουλεύσεων, αλλά και επιτρέπουν την ομαλή συνέχιση του εμπορίου.

β. Παράλληλες ειδικές ποσοστώσεις γιά προϊόντα παθητικής τελειοποίησης επιτρέποντας επιπρόσθετη πρόσβαση στην κοινοτική αγορά.

Το 1986 οι όροι που έθετε η Κοινότητα ήσαν παρόμοιοι αν και αφ'ενός μεν καταργήθηκε η ρήτρα surge πούχε αποδειχθεί άχρηστη (σημείο 4) και δεν υπήρξαν ούτε περικοπές ποσοστώσεων ούτε μείωση της ευλυγισίας (σημεία 7 και 8). Εξ'άλλου κατά την ανανέωση της ΠΙΣ το 1986 δεν υπήρξε δήλωση, όπως το 1982, ότι η ΕΟΚ θα καταγγείλει την ΠΙΣ αν δεν πετύχει ικανοποιητικές διμερείς συμφωνίες. Ο λόγος γι'αυτό ήταν ότι, σε αντίθεση με το 1982, η Κοινότητα προχωρούσε σε μία σχετική ελευθεροποίηση, διατηρώντας ωστόσο άθικτη τη βασική δομή της πολιτικής της. Συνεπώς αναμενόταν ότι οι χώρες εξαγωγής θα έρθουν ευκολώτερα σε συμφωνία απ'ότι το 1982. Το 1986 οι προσφερόμενοι στις διμερείς συμφωνίες όροι ήταν τέτοιοι ώστε η Κοινότητα, αν και συνέδεε πάντοτε την ΠΙΣ με τις διμερείς συμφωνίες, δεν είχε λόγο να διατυπώσει τέτοιαν απειλή.

Οι διμερείς αυτές συμφωνίες της Κοινότητας έχουν συναφθεί βάσει του άρθρου 4 της ΠΙΣ καθώς και βάσει των εκάστοτε πρωτοκόλλων παράτασης. Είναι δηλαδή αυτοπεριοριστικές, αποσκοπούν δε στην αποφυγή αποδιοργάνωσης ή κινδύνου αποδιοργάνωσης της αγοράς. Με την έννοια αυτή, η οικονομική απόδειξη από μέρους της Κοινότητας της ανάγκης ποσοτικών περιορισμών είναι, όπως είδαμε, λιγώτερο αυστηρή απ'ότι γιά μέτρα βάσει του άρθρου 3 της ΠΙΣ.

B) <u>Οι χώρες εξαγωγής</u>

Οι διμερείς διαπραγματεύσεις του 1982 όσο και του 1986 με 27 προμηθεύτριες χώρες υπήρξαν επιτυχείς. Έτσι, από 1ης Ιανουαρίου 1983 και 1987 αντίστοιχα, η Κοινότητα μπόρεσε ν'αντικαταστήσει τις παλιές διμερείς συμφωνίες της περιόδου 1978-82 και 1983-86 με νέες. (2) Οι χώρες με τις οποίες επετεύχθη συμφωνία ταξινομούνται ως εξής:

- Νότιος Ασία: Ινδία, Μπαγκλαντές, Πακιστάν, Σρί Λάνκα (Χώρες Ινδικής Υποηπείρου)

- Νότιο-Ανατολική Ασία : Ινδονησία, Μαλαισία, Σινγκαπούρη, Ταϋλάνδη, Φιλιππίνες (χώρες ASEAN)

- Ανατολική Ασία: Ν. Κορέα, Μακάο, Χόνγκ Κόνγκ (Δεσπόζουσες χώρες Απ. Ανατολής). Η Ταϊβάν έχει παρόμοιο αλλά αυτόνομο καθεστώς, όπου η Κοινότητα κοινοποιεί τους ποσοτικούς περιορισμούς που ισχύουν χωρίς να υπάρξει διαπραγμάτευση και συμφωνία.

- Λατινική Αμερική: Αϊτή, Βραζιλία, Γουατεμάλα, Κολομβία, Μεξικό, Ουρουγουάη, Περού.

- Χώρες Κρατικού εμπορίου Ανατολικής Ευρώπης : Βουλγαρία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Τσεχοσλοβακία

- Αλλες: Αίγυπτος, Γιουγκοσλαβία, (στα πλαίσια της Συμφωνίας Συνεργασίας)

- Κίνα

Με την Αργεντινή δεν υπήρξε συμφωνία το 1982 λόγω του προβλήματος εφαρμογής ή μη της ρήτρας εδαφικότητας στα νησιά Φώλκλαντς. Οι εισαγωγές από την Αργεντινή υπάγονταν τότε σε αυτόνομο καθεστώς επιτήρησης εισαγωγών βασιζόμενο στον Κανονισμό 288/82 της Επιτροπής που προβλέπει λήψη αυτόνομων μέτρων διασφάλισης. Με την ομαλοποίηση, όμως, της κατάστασης επετεύχθη κανονική συμφωνία το 1986, στα πλαίσια της ΠΙΣ IV.

Από τις παραπάνω συμφωνίες οι τρεις (Μπαγκλαντές, Αϊτή, Γουατεμάλα) χαρακτηρίζονται ελαστικές (souple) διότι δεν προβλέπουν κανένα ποσοτικό όριο, αλλά μόνον εξασφαλίζουν στην Κοινότητα το μηχανισμό εξόδου από το καλάθι σε περίπτωση που οι εξαγωγές από τις χώρες αυτές αυξηθούν σημαντικά. Είναι, δηλαδή, δυνάμει συμφωνίες με ποσοτικά όρια. Με τη σημαντικότατη αύξηση, το 1984, των εξαγωγών ενδυμάτων από το Μπαγκλαντές η ελαστική αυτή συμφωνία κατέληξε σε ποσοτικούς περιορισμούς, αλλά από τις διαπραγματεύσεις του 1986 και μετά υπάρχει απλώς μία ανταλλαγή επιστολών, όπως και με άλλες χώρες, χωρίς ποσοτικούς περιορισμούς.

Η συμφωνία του 1982 με την Αίγυπτο, σε αντίθεση με τις άλλες, κάλυπτε αποκλειστικά τα βαμβακερά προϊόντα. Επίσης δεν ίσχυε γιά την κατηγορία 1 (βαμβακερά νήματα) γιά την οποία εφαρμόζονται άτυποι διακανονισμοί στα πλαίσια της προτιμησιακής συμφωνίας ΕΟΚ-Αιγύπτου. Ανάλογα ισχύουν και μετά το 1986.

Η συμφωνία με την Γιουγκοσλαβία έχει συναφθεί υπό την μορφή πρωτοκόλλου στην γενική συμφωνία συνεργασίας ΕΟΚ- Γιουγκοσλαβίας. Η "ημιπροτιμησιακή" μεταχείριση της Γιουγκοσλαβίας διαφαίνεται από την έλλειψη το 1983 ρήτρας surge και από τους σχετικά υψηλούς ρυθμούς αύξησης των ποσοτικών ορίων.

Επίσης προβλέπει πολλά και σχετικά υψηλά ποσοτικά όρια γιά παθητική τελειοποίηση, πράγμα ενδεικτικό των στενών οικονομικών σχέσεων Γιουγκοσλαβίας - Δυτικής Γερμανίας καθώς και της δομής και του προσανατολισμού της Γιουγκοσλαβικής κλωστοϋφαντουργίας. Το ίδιο καθεστώς διατηρείται και στα πλαίσια της ΠΙΣ IV, μετά το 1986.

Γ. Ποσοτικά όρια

Οι διμερείς συμφωνίες είναι συμφωνίες αυτοπεριορισμού των χωρών εξαγωγής γιά ορισμένες συγκεκριμένες κατηγορίες κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων: οι χώρες αυτές αναλαμβάνουν την υποχρέωση κάθε χρόνο οι εξαγωγές τους ορισμένων προϊόντων να μην υπερβαίνουν τα ποσοστικά όρια (σε τεμάχια ή τόνους) που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙ της κάθε συμφωνίας.

Η ταξινόμηση και περιγραφή των προϊόντων γίνεται στο Παράρτημα Ι της κάθε συμφωνίας.

Τα ποσοτικά όρια αυξάνουν κάθε χρόνο με μεγαλύτερο ή μικρότερο συντελεστή αύξησης, ανάλογα με την κατηγορία (βαθμός ευαισθησίας) και με την χώρα εξαγωγής (διαφοροποίηση σε βάρος των δεσποζουσών και υπέρ των φτωχοτέρων χωρών).

Οι συντελεστές αυτοί αύξησης είναι κατά κανόνα κατά πολύ χαμηλότεροι του 6% που προβλέπει κατ'αρχήν σαν ελάχιστο η ΠΙΣ. Μάλιστα γιά τα προϊόντα της Ομάδας Ι κυμαίνονται συνήθως γύρω στο 1%. Η σχεδόν μόνιμη αυτή απόκλιση από το κείμενο της ΠΙΣ βασίζεται στις εξαιρετικές συνθήκες που προβλέπει η ίδια η ΠΙΣ (Παράρτημα Β, παράγρ.2) αλλά και στα Πρωτόκολλα Παράτασης όπου με έμμεσο τρόπο συνδέεται ο ρυθμός αύξησης των ποσοστώσεων με το ρυθμό αύξησης της κατανάλωσης (π.χ. παράγραφος 9 του Πρωτοκόλλου του 1986).

Η κατανομή των ποσοτικών ορίων ανάμεσα στα Κράτη μέλη γίνεται από την Κοινότητα. Τα περιφερειακά τμήματα των ποσοτικών ορίων που προκύπτουν γιά κάθε Κράτος μέλος πρέπει να γίνονται σεβαστά από τις χώρες εξαγωγής. Οι άδειες εξαγωγής εκδίδονται άρα όχι γενικά γιά την ΕΟΚ αλλά για συγκεκριμμένα κράτη μέλη. Οι δε προμηθεύτριες χώρες ενώ διαπραγματεύονται με την Κοινότητα στο σύνολό της έχουν από οικονομικής σκοπιάς να αντιμετωπίσουν 10 ξεχωριστές αγορές. (Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Ολλανδία αντιμετωπίζονται ενιαία σαν Μπενελούξ), (8 αγορές το 1982). Αυτό έχει δύο ουσιώδεις συνέπειες:

Η πλήρης χρησιμοποίηση του κοινοτικού ποσοτικού ορίου δυσχεραίνεται σημαντικά διότι βεβαίως η ταυτόχρονη πλήρωση και των 10 ποσοστώσεων είναι σχεδόν αδύνατη. Στο άρθρο 15 των συμφωνιών (5) όπου αναφέρεται ότι, γιά λόγους διαχείρισης της συμφωνίας, η Κοινότητα καθορίζει τα κατά κράτος μέλος τμήματα των ποσοστώσεων προβλέπεται ωστόσο και μία κάποια ευλυγισία: μετά από αίτημα της χώρας εξαγωγής, που εξετάζεται από την Κοινότητα, επιτρέπεται ενδεχόμενη ανακατανομή από Κράτος μέλος σε Κράτος μέλος αχρησιμοποίητων τμημάτων.

Στο ίδιο άρθρο, άλλωστε, προβλέπεται και ο ενδεχόμενος έκτακτος πρόσθετος εφοδιασμός ενός Κράτους μέλους με ad hoc αύξηση του τμήματος που του αναλογεί.

Είναι χαρακτηριστικό ότι και οι τρείς παράγραφοι του άρθρου αυτού αποτυπώνουν ένα συγκεκριμένο διαπραγματευτικό συσχετισμό δυνάμεων: η Κοινότητα κατανέμει αυτή τα ποσοτικά όρια στα Κράτη μέλη και εγκρίνει ή όχι ενδεχόμενα αιτήματα ανακατανομής ή προσαύξησης. Πρέπει ωστόσο, να σημειωθεί πως η αρχική (1983 ή 1987) κατανομή των Κοινοτικών ποσοστώσεων είτε αποτυπώνει ρεαλιστικά την υπάρχουσα ροή εμπορίου είτε, το συνηθέστερο, προκύπτει από τα ποσοτικά όρια και την ήδη ισχύουσα κατανομή της παλιάς συμφωνίας.

Η περιφερειακή κατανομή των ποσοτικών ορίων στα Κράτη μέλη έχει σημασία γιά την ετήσια προσαύξηση στο ποσοτικό όριο. Αυτή γίνεται από την Κοινότητα σύμφωνα με τον εξής κανόνα κατανομής βαρών (BURDEN SHARING): γιά κάθε κράτος μέλος καθορίζεται ένα ιδεατό ποσοστό που εκφράζει το επιθυμητό θεωρητικό μερίδιό του στις συνολικές εισαγωγές της Κοινότητας (Πρωτόκολλο Γ (6) της κάθε διμερούς συμφωνίας). Γιά κάθε προϊόν που τελεί υπό περιορισμό, η ετήσια αύξηση του περιφερειακού τμήματος της ποσόστωσης είναι υψηλότερη ή χαμηλότερη από τον κοινοτικό μέσο όρο, ανάλογα με την απόκκλιση στις εισαγωγές του κάθε Κράτους μέλους με το θεωρητικό αυτό μερίδιο.

Γίνεται σύγκριση του μεριδίου ενός Κράτους μέλους στις συνολικές εισαγωγές της Κοινότητας του συγκεκριμένου προϊόντος με το θεωρητικά επιθυμητό ποσοστό: Αν το πραγματικό μερίδιο υπερβαίνει το θεωρητικό, το περιφερειακό τμήμα θα αυξηθεί σχετικά λιγότερο. Και αντιστρόφως.

Στην πράξη, ο μηχανισμός αυτός σημαίνει σχετικά γρήγορη αύξηση των ποσοστώσεων γιά τα Κράτη μέλη (όπως π.χ. η Ελλάδα) που εισάγουν σχετικά λίγο (σε σύγκριση με τη θεωρητική κατανομή) και σχετικά βραδύτερη αύξηση γιά τα Κράτη μέλη (π.χ. Γερμανία) που εισάγουν σχετικά πολύ. Η δε λειτουργία του μηχανισμού αυτού γίνεται περισσότερο ή λιγώτερο αισθητή, ανάλογα με την κατηγορία και το Κράτος μέλος. Η προσέγγιση ωστόσο, της ιδεατής κατανομής στην οποίαν υποτίθεται ότι αποβλέπει γίνεται με πολύ βραδύ ρυθμό. Ουσιαστικός και πρακτικός στόχος του μηχανισμού αυτού είναι περισσότερο ο εξής: ο καθορισμός γρήγορα και, το σπουδαιότερο, δίχως χρονοβόρες διαπραγματεύσεις ανάμεσα στα κράτη μέλη, των περιφερειακών τμημάτων γιά όλα τα έτη της συμφωνίας. Αλλωστε, η επίτευξη της ίδιας ιδεατής κατανομής ανάμεσα στα κράτη μέλη γιά όλες τις κατηγορίες των προϊόντων, θα ήταν οικονομικά όχι μόνον ανέφικτη αλλά και ανεδαφική, δεδομένων των υπαρχουσών ενδοκοινοτικών διαφορών στις συνθήκες παραγωγής και ζήτησης (γενικά αλλά και ανά προϊόν).

Μία δεύτερη άμεση συνέπεια της κατανομής των κοινοτικών ποσοτικών ορίων ανάμεσα στα Κράτη μέλη είναι η εξής: στην περίπτωση που το περιφερειακό τμήμα του ποσοτικού ορίου που αντιστοιχεί σ'ένα Κράτος μέλος (λ.χ. στην Ιρλανδία) καλυφθεί αλλά ταυτόχρονα συνεχίζουν και εισάγονται από την ίδια χώρα εξαγωγής εμπορεύματα της ίδιας κατηγορίας μέσω ενός άλλου κράτους μέλους στου οποίου το τμήμα έχουν καταλογιστεί (λ.χ. Ηνωμένο Βασίλειο) το αρχικό κράτος μέλος μπορεί να προφυλαχτεί μόνο προσφεύγοντας στο άρθρο 115 της συνθήκης της ΕΟΚ.

Διαπιστώνεται μία ορισμένη αντίφαση ανάμεσα, αφ'ενός, στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που απαιτεί η Συνθήκη της Ρώμης και στον προβλεπόμενο από τη διμερή συμφωνία περιορισμό των εξαγωγών κατά κράτος μέλος. Μία ακραία εφαρμογή της ελεύθερης κυκλοφορίας χωρίς καμμία προσφυγή στο άρθρο 115 θα σήμαινε πως, θεωρητικά, θα μπορούσε το κοινοτικό ποσοτικό όριο να καλυφθεί αποκλειστικά με εξαγωγές (άμεσες ή έμμεσες) σε ένα και μόνο Κράτος μέλος.

Στο ξεχωριστό τμήμα του Κεφαλαίου ΙΙ της εργασίας που αναφέρεται στη χρησιμοποίηση του άρθρου 115 το θέμα αυτό εξετάζεται πιό αναλυτικά. Σημειωτέον ότι, ενόψει του 1992, τα δεδομένα του προβλήματος αλλάζουν ριζικά και η τάση είναι γιά την κατάργηση των περιφερειακών ποσοτικών ορίων.

Τόσο το 1982 όσο και το 1986 οι χώρες εξαγωγής δεν δέχτηκαν χωρίς διαμαρτυρία αυτήν τη δυαδική φύση της κοινοτικής πρακτικής που προκύπτει από την ενιαία διαπραγμάτευση/διαχείριση των συμφωνιών και την ταυτόχρονη κατάτμηση του κοινοτικού ποσοτικού ορίου. Στις νέες διμερείς συμφωνίες του 1987 μάλιστα, θεσπίζεται και ειδική ευλυγισία μεταξύ των περιφερειακών ποσοστώσεων.

Συχνά βέβαια, ιδίως την περίοδο 1983-86, η κάμψη στη ζήτηση είναι αυτή που αποτελεί τον κύριο παράγοντα υποχρησιμοποίησης των ποσοστώσεων, στη δε αντίθετη περίπτωση αυξημένης ζήτησης οι υπάρχουσες άλλες ρήτρες ευλυγισίας (βλ. παρακάτω) καλύπτουν ενδεχόμενες ανάγκες υπερχρησιμοποίησής τους. Εξ'άλλου, η κατανομή της κοινοτικής ποσόστωσης πάντοτε συζητιέται στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων ακόμα και άν τελικά, είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας.

Στον Πίνακα 9-ΙΑ και 9-ΙΒ του Παραρτήματος αυτής της μελέτης παρατίθεται ανάλυση του αριθμού των ποσοτικών ορίων της περιόδου 1983-86 και 1986-91 (Α) κατά προμηθεύτρια χώρα (Β) κατά ομάδα προϊόντων (Γ) κατά τύπο ποσόστωσης (Κοινοτικό ή περιφερειακό). Από τον Πίνακα αυτό προκύπτουν τα εξής:

1. οι περισσότεροι περιορισμοί αφορούν δεσπόζουσες χώρες της Απω Ανατολής (Χονγκ Κόνγκ, Κορέα, Ταϊβάν) καθώς και ορισμένες χώρες της Αν. Ευρώπης (Τσεχοσλοβακία). Τις σχετικά λιγότερες ποσοστώσεις έχουν οι χώρες της Λατινικής Αμερικής.

2. οι περισσότεροι περιορισμοί είναι σε κοινοτικό επίπεδο και όχι σε περιφερειακό.

3. οι σχετικά περισσότεροι περιορισμοί βρίσκονται στις πολλές κατηγορίες της αρκετά ευαίσθητης Ομάδας ΙΙΒ (η πυκνότητα, όμως, δηλ. η αναλογία περιορισμένων/μη περιορισμένων κατηγοριών είναι πιό υψηλή στην ιδιαίτερα ευαίσθητη Ομάδα ΙΒ (ένδυση).

Οι ποσοστώσεις είναι προφανώς το ουσιαστικότερο τμήμα των διμερών συμφωνιών, είναι ο λόγος ύπαρξης τους. Το ύψος τους είναι ενδεικτικό της οικονομικής βαρύτητας της κάθε χώρας εξαγωγής σ' ένα συγκεκριμένο προϊόν. Δείχνει, δηλαδή, πόσα πουκάμισα ή πουλόβερ ή τόνους ύφασμα επιτρέπεται μία χώρα να εξαγάγει στην Κοινότητα συνολικά και σε κάθε Κράτος μέλος ξεχωριστά. Οι ποσοστώσεις αυτές αντανακλούν εν πολλοίς μία κατάσταση όπως είχε διαμορφωθεί πριν από χρόνια, την εποχή της ΠΙΣ Ι ή και ακόμα νωρίτερα. Ετσι, συνολικά, αποτελούν ένα είδος διαδοχικών φωτογραφιών της συγκεκριμένης στιγμής κατά την οποίαν τέθηκαν οι διάφοροι περιορισμοί.

Το σύστημα αυτό συνεπώς τείνει να παγιώσει μία δεδομένη κατανομή, ευνοώντας τις προμηθεύτριες χώρες που σε μία προγενέστερη φάση μπόρεσαν να εξαγάγουν πολύ. Αυτό δικαιολογεί εν μέρει την σχετικά δυσμενέστερη μεταχείριση γιά τις λεγόμενες δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής: ας μην ξεχνούμε, εξάλλου, ότι πολύ χαμηλοί ετήσιοι ρυθμοί αύξησης των ποσοστώσεων γιά τις χώρες αυτές αντιστοιχούν, πολλαπλασιαζόμενοι με μεγάλες ποσότητες, σε μεγαλύτερη σε απόλυτους αριθμούς (π.χ. σε τόνους) ετήσια αύξηση απ'ότι προσφέρεται σε άλλες χώρες υπό περιορισμό. Οι Πίνακες 9-2Α και 9-2Β παρουσιάζουν μίαν εικόνα της οικονομικής λειτουργίας των ποσοτικών περιορισμών (ο πρώτος και γιά χώρες με διακανονισμούς εκτός ΠΙΣ). Από τον Πίνακα 9-2Α φαίνεται το σημαντικό μερίδιο του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών που υπόκειτο σε ποσοτικούς περιορισμούς κατά τη διάρκεια της ισχύος της ΠΙΣ ΙΙΙ.

Προκύπτει ότι πάνω από το 80% των εισαγομένων κλωστοϋφαντουργικών από τις χώρες με διμερή συμφωνία - στα πλαίσια της ΠΙΣ υπάγονται σε περιορισμό. Γιά το υπόλοιπο 20% υπάρχει εν δυνάμει η δυνατότητα περιορισμών με τη διαδικασία εξόδου από το καλάθι που εξετάζεται παρακάτω. Οι διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις χώρες παρουσιάζουν και αυτές ενδιφέρον: το μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης έχουν οι τέσσερες δεσπόζουσες χώρες της Απω Ανατολής, γιά τις οποίες το σύνολο σχεδόν (95%) των εξαγωγών τους προς τη Κοινότητα υπάγεται σε κάποιο περιορισμό. Ακολουθούν με πάνω από 85% οι χώρες Κρατικού εμπορίου της Ανατ. Ευρώπης, η Κίνα, οι χώρες ASEAN και της Λατ. Αμερικής. Σχετικά χαμηλό ποσοστό κάλυψης έχουν οι χώρες της Ν. Ασίας και η Γιουγκοσλαβία. Γιά τις προτιμησιακές χώρες της Μεσογείου -εξ ών και η Ισπανία και Πορτογαλία πριν από την ένταξη- το ποσοστό είναι μικρότερο, ενώ γιά την Τουρκία είναι σχετικά υψηλό. Το σχετικά υψηλό ποσοστό κάλυψης της Τουρκίας και της Κίνας δεν εμπόδισε όμως, όπως φάνηκε στο Κεφάλαιο 2 της παρούσας εργασίας, τις χώρες αυτές να αυξήσουν σημαντικά τις εξαγωγές τους προς την Κοινότητα: η κάλυψη αποτελεί δείκτη πλαισίωσης των εισαγωγών και όχι αναγκαστικά αυστηρώς προστατευτικής πρακτικής. Ποσοστώσεις που είναι γεναιόδωρες, ή αυξάνουν κάθε χρόνο σημαντικά ή δεν τηρούνται αυστηρά επιτρέπουν μία σημαντική ανάπτυξη του εμπορίου.

Από τον Πίνακα 9-2Β, εξάλλου, προκύπτει ότι η χρησιμοποίηση πολλών ποσοστώσεων, ιδίως στις λιγώτερο σημαντικές ομάδες προϊόντων II και III, υπήρξε την περίοδο της ΠΙΣ III μικρή, πράγμα που υποδηλοί μίαν αμελητέα ή και ανύπαρκτη οικονομική επίπτωσή τους: περίπου το εν τέταρτο των κοινοτικών ποσοστώσεων (και το εν τρίτον των περιφερειακών) χρησιμοποιήθηκαν λιγώτερο από 50%. Πολλοί από τους περιορισμούς αυτούς που παρέμειναν σε ισχύ από αδράνεια, καταργήθηκαν το 1986 με τις νέες διμερείς συμφωνίες στα πλαίσια της ΠΙΣ IV: πρόκειται περισσότερο γιά μία κίνηση εκλογίκευσης του συστήματος παρά γιά μία φιλελεύθεροποίηση, μιά και η οικονομική επίπτωση του εγχειρήματος είναι, προφανώς περιορισμένη (Βλ. και Κεφάλαιο 10-Β).

Δ) <u>Ανάλυση του περιεχομένου των διμερών συμφωνιών (1983-1986 και 1987-91)</u>

Κάθε διμερής συμφωνία έχει ως αντικείμενο τη διαχείριση συστήματος ποσοστώσεων. Θέτει ορισμένους κανόνες που διέπουν τη συμπεριφορά τόσο της χώρας εισαγωγής (ΕΟΚ) όσο και της χώρας εξαγωγής. Πολλά από τα στοιχεία του κειμένου της συμφωνίας έχουν άμεση οικονομική επίπτωση στη δυνατότητα χρησιμοποίησης των ποσοστώσεων και στην πραγματική πρόσβαση που παρέχουν στην αγορά της Κοινότητας.

Παρακάτω αναλύεται το περιεχόμενο των διμερών συμφωνιών των οποίων το κείμενο από χώρα εξαγωγής σε χώρα εξαγωγής είναι σχεδόν ταυτόσημο. Οι τροποποιήσεις, προσθήκες και αφαιρέσεις στο βασικό κείμενο των διμερών συμφωνιών μεταξύ ΠΙΣ III (1983-86) και ΠΙΣΙV (1987-91) είναι μικρές. Θα γίνει συνεπώς μία συνολική ανάλυση - και θα αναφέρεται ρητά ότι κάτι ισχύει μόνον γιά μία από τις δύο περιόδους. Γιά τις νέες διμερείς συμφωνίες που ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 1987 αφιερώνεται μετά ειδικό κεφάλαιο. Επειδή οι διμερείς συμφωνίες είναι περίπου ταυτόσημες, θα γίνεται λόγος στη συμφωνία στον ενικό εννοώντας μία χαρακτηριστική διμερή συμφωνία. (4)

Αρθρα 1,2,3 - Γενικές Διατάξεις

Το πρώτο άρθρο της συμφωνίας αναφέρεται:

1) Στη Συμφωνία της Γενεύης (ΠΙΣ και Πρωτόκολλο Παράτασης) που διέπει την ρύθμιση του εμπορίου των συμβαλλομένων μερών και

2) στη δέσμευση της Κοινότητας να μην εισαγάγει μονομερείς ποσοτικούς περιορισμούς σύμφωνα με το άρθρο XIX της ΓΣΔΕ ή σύμφωνα με το άρθρο 3 της ΠΙΣ ή μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος.

Το άρθρο αυτό καθορίζει έτσι το γενικό πνεύμα όλης της διμερούς συμφωνίας: παραπέμπει στο άρθρο 4 της ΠΙΣ όπου γίνεται λόγος γιά αυτοπεριορισμό στις εξαγωγές. Το μεγάλο κέρδος γιά την Κοινότητα είναι ότι δεν είναι αναγκασμένη να προβεί στη λεπτομερή υπεράσπιση και δικαιολόγηση των επιθυμητών ποσοτικών ορίων, μία και οι όροι του άρθρου 3 της ΠΙΣ είναι πολύ αυστηρότεροι από αυτούς του άρθρου 4. Ταυτόχρονα αναλαμβάνει, πράγμα εύλογο, να μην επικαλεσθεί το άρθρο XIX της ΓΣΔΕ - που δεν της χρειάζεται πιά, αφού εξασφαλίζεται μηχανισμός ελέγχου των εισαγωγών - ή μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος με ποσοτικούς περιορισμούς. Το κόστος γιά την ΕΟΚ και των δύο αυτών δεσμεύσεων είναι αμελητέο από τη στιγμή που η διμερής συμφωνία παρέχει ικανοποιητική προστασία.

Αρθρο 2:

Αναφέρονται τα προϊόντα γιά τα οποία ισχύει η συμφωνία (βαμβακερά, συνθετικά, μάλλινα) η αναλυτική περιγραφή των οποίων γίνεται στο Παράρτημα I της συμφωνίας. Παραπέρα γίνεται λόγος γιά την ταξινόμηση και τον καθορισμό καταγωγής των προϊόντων που πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τους κανόνες της Κοινότητας. Οπως θα διαπιστωθεί παρακάτω, ιδίως γιά την ταξινόμηση, η διάταξη αυτή μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις.

Τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα ταξινομούνται σε 123 κατηγορίες που χωρίζονται στις εξής ομάδες: I (πολύ ευαίσθητα), II (ευαίσθητα), III (λιγώτερο ευαίσθητα), IV (από ίνες εκτός ΠΙΣ). Κάθε ομάδα με τη σειρά της χωρίζεται σε προϊόντα Α (νηματουργίας-υφαντουργίας) και Β (ένδυσης).

Αρθρο 3:

Η χώρα εξαγωγής αναλαμβάνει την υποχρέωση να αυτοπεριορισθεί στα προϊόντα που αναφέρονται στο Παράρτημα II, στα καθοριζόμενα στο ίδιο Παράρτημα όρια. Θεσπίζεται, ταυτόχρονα, σύστημα διπλού ελέγχου γιά τα περιοριζόμενα προϊόντα, που καθορίζεται στο Πρωτόκολλο Α.

Πρέπει εδώ να τονιστεί ότι η ανάληψη της υποχρέωσης αυτής αυτοπεριορισμού έχει σημαντικές συνέπειες:

1) νομικά παραπέμπει στο άρθρο 4 της ΠΙΣ

2) οικονομικά σημαίνει ορισμένα ωφέλη γιά την χώρα εξαγωγής (βλ. και συζήτηση άρθρου 17 παρακάτω,καθώς και στο Κεφάλαιο 8).

3) οργανωτικά σημαίνει ότι όπου υπάρχει περιορισμός, μέσω συστήματος διπλού ελέγχου, η χώρα εξαγωγής αλλά και εισαγωγής ελέγχουν την κατάσταση εκδίδοντας αντίστοιχα άδειες εξαγωγής και πιστοποιητικά εισαγωγής και φροντίζοντας γιά την αντιστοιχία τους. Η χώρα εξαγωγής σταματά την έκδοση στο προκαθοριζόμενο ποσοτικό όριο. Αν συνεχίσει, η χώρα εισαγωγής την καλεί σε διαβουλεύσεις κι έχει το δικαίωμα να μην εκδώσει άλλα πιστοποιητικά εισαγωγής διακόπτοντας έτσι τις εισαγωγές. (Πρωτόκολλο Α).

Αρθρο 4

Παθητική τελειοποίηση προς επανεισαγωγή (ΠΤΕ)

Από το 1983, οι διμερείς συμφωνίες περιέχουν κατά κανόνα ειδικό άρθρο όπου αναγνωρίζεται η ιδιαιτερότητα και η ανάγκη διαφοροποίησης γιά προϊόντα που εξάγονται γιά να επανεισαχθούν στην ΕΟΚ μετά από τελειοποίηση σε μία χώρα εξαγωγής. Συγκεκριμένα, η συμφωνία προβλέπει χορήγηση στις χώρες εξαγωγής επιπρόσθετων ποσοτήτων γιά τέτοιου είδους εισαγωγές στην Κοινότητα: το εμπόριο αυτό διέπεται από τον κανονισμό 636/82 του Συμβουλίου. Πρόκειται κατά κανόνα γιά εξαγωγή από την Κοινότητα υφασμάτων που γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας σε τρίτες χώρες γιά να επανεισαχθούν στην Κοινότητα λ.χ. σαν ένδυμα. Η όλη διαδικασία πρέπει να τελεί υπό τον έλεγχο κοινοτικών βιομηχάνων ή, κατ'εξαίρεση γιά την Ολλανδία, εμπόρων. Μόνο ένα μέρος (30%) της παραγωγής ενδυμάτων μιάς Κοινοτικής επιχείρησης μπορεί να απολαμβάνει του καθεστώτος ΠΤΕ. Αν και η ρύθμιση αυτή περιέχεται σε όλες τις διμερείς συμφωνίες, το 1982 μόνον 4 χώρες ενδιαφέρθηκαν να τους χορηγηθούν συγκεκριμένες ποσοστώσεις (Σινγκαπούρη, Πακιστάν, Σρί Λάνκα, Ταϋλάνδη).

Οι ποσότητες αυτές δεν ήταν μεν μεγάλες αλλά είχαν ευνοϊκό συντελεστή ετήσιας αύξησης και αποτελούσαν μιά αρχή. Η μόνη χώρα με ιδιαίτερα μεγάλες ποσοστώσεις ΠΤΕ είναι η Γιουγκοσλαβία που έχει σημαντικό εμπόριο τέτοιου τύπου με την Γερμανία.

Αλλες χώρες εξαγωγής δεν ενδιαφέρθηκαν το 1982, είτε θεωρώντας ότι η ΠΤΕ δεν τους συμφέρει ιδιαίτερα, μια και η όλη διαδικασία θα ελέγχεται από τους Κοινοτικούς επιχειρηματίες, είτε θεωρώντας το εγχείρημα ανέφικτο λόγω οικονομικού κόστους. Επιπλέον, η Ιαπωνία καθώς και οι ΗΠΑ πίεσαν και πιέζουν την ΕΟΚ αλλά και ορισμένες χώρες (π.χ. Χόνγκ Κόνγκ, Ν. Κορέα) να μην προωθήσουν το εμπόριο ΠΤΕ: οι δύο αυτές βιομηχανικές χώρες εύλογα φοβούνται ότι το εμπόριο ΠΤΕ θα οδηγήσει σε υποκατάσταση των δικών τους εξαγωγών υφασμάτων από αντίστοιχα Ευρωπαϊκά. Τέλος, μέσα στην ίδια την Κοινότητα, πολλά κράτη μέλη με βιομηχανία ένδυσης σε κρίση αντιδρούν στο σχήμα αυτό (Βρετανία, Ελλάδα), ενώ κυρίως η Γερμανία και το Μπενελούξ είναι υπέρμαχοί του.

Η κατάσταση διαμορφώνεται άρα ως ακολούθως: το άρθρο αυτό, της κατ'αρχήν αποδοχής της ιδιόμορφης αυτής μορφής δεσμευμένου εμπορίου, υπάρχει. Για ορισμένες Ασιατικές χώρες έχει αρχίσει η διαδικασία υλοποίησής του. Για τις υπόλοιπες όχι. Το σχήμα αυτό έχει έτσι προς το παρόν οικονομικές επιπτώσεις σε σχέση κυρίως με την Αν. Ευρώπη και Γιουγκοσλαβία.

Η παραπέρα προώθηση της μορφής αυτής εμπορικών συναλλαγών θα εξαρτηθεί κύρίως από τη στάση των Κρατών μελών και των χωρών εξαγωγής αλλά και από το ενδιαφέρον των Ευρωπαϊκών βιομηχανιών. Θα επηρεασθεί, επίσης, από το βαθμό επιτυχίας των πειραματικών προσπαθειών, καθώς και τέλος, από τις ΑμερικανοΙαπωνικές πιέσεις προς την αντίθετη κατεύθυνση.

Πρέπει, τέλος, να τονισθεί ότι στην ουσία η οικονομική αυτή διαδικασία δεν είναι καινούργια: υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια μεταξύ κυρίως της Δ. Γερμανίας και των ΑνατολικοΕυρωπαϊκών Χωρών, της Γιουγκοσλαβίας και της Ελλάδας. Αλλωστε, τα προϊόντα αυτά ήδη απολάμβαναν δασμολογικής προτίμησης κατά την επανεισαγωγή τους σύμφωνα με παλαιότερη ρύθμιση του 1978.(5)

Αυτό που είναι καινούργιο είναι η προσπάθεια ρύθμισης του εμπορίου αυτού μέσω ειδικών επιπρόσθετων ποσοστώσεων γιά τέτοιες εισαγωγές που παλιά συνυπολογίζονταν με τις άλλες εισαγωγές. Τα συμφέροντα που αναμιγνύονται εδώ είναι ποικίλα.

Υπήρξε, αρχικά, αντίθεση των βιομηχανιών και των συνδικάτων ένδυσης. Αυτή τελικά αμβλύνθηκε όταν προέκυψε ότι υπάρχει αυστηρή ρύθμιση του μέγιστου επιτρεπομένου ποσοστού της παραγωγής που μπορεί ένας βιομήχανος ενδυμάτων να παράγει εξωκοινοτικά υπό τη μορφή ΠΤΕ. Αντίθετα, οι υφαντουργικές βιομηχανίες ανέκαθεν προωθούσαν το εμπόριο ΠΤΕ που συμβάλλει στις εξαγωγές τους.

Βλέποντας ότι το εμπόριο ΠΤΕ δεν τους κοστίζει τίποτα μια και προσθέτει στις κανονικές ποσοστώσεις ειδικές ποσοστώσεις για προϊόντα ένδυσης - άρα έντασης εργασίας - περισσότερες χώρες εξαγωγής ενδιαφέρθηκαν το 1986 γιά ποσοστώσεις ΠΤΕ (Ινδονησία, Μαλαισία, Ταϋλάνδη, Φιλιππίνες, Μακάο, Πακιστάν, Σρι Λάνκα). Οι χώρες αυτές έχουν τέτοιες ποσοστώσεις γιά την περίοδο 1987-91 γιά προϊόντα ένδυσης. Τα κράτη μέλη που κυρίως ενδιαφέρθηκαν ήταν η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία και οι χώρες Μπενελούξ.

Τέλος ας σημειωθεί ότι: (Α) γιά τις Μεσογειακές προτιμησιακές χώρες οι ποσοστώσεις ΠΤΕ - όπως, άλλωστε, και οι κανονικές ποσοστώσεις δεν δημοσιεύονται·
(Β) ότι ένα μέρος των Γερμανικών και το σύνολο των Γαλλικών ποσοστώσεων ΠΤΕ με τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης επίσης δεν δημοσιεύεται · (Γ) ότι ένα μέρος του εμπορίου ΠΤΕ μπορεί κάλλιστα να γίνεται αφανώς μέσω των κανονικών ποσοστώσεων.

Αρθρο 5

Προϊόντα οικιακής βιοτεχνίας ή παραδοσιακής λαϊκής τέχνης

Εξαιρούνται από ποσοτικά όρια προϊόντα οικιακής βιοτεχνίας, που παράγονται με χειροκίνητους ή ποδοκίνητους αργαλιούς καθώς και προϊόντα παραδοσιακής λαϊκής τέχνης. Για να γίνει αυτό πρέπει να πληρούνται οι όροι που αναφέρονται στο Πωτόκολλο Β της διμερούς συμφωνίας. Το άρθρο αυτό ανταποκρίνεται στις ανάλογες διατάξεις της ΠΙΣ και ικανοποιεί ένα αίτημα των σχετικά φτωχοτέρων χωρών εξαγωγής, με πληθυσμούς που έχουν τέτοιου είδους απασχόληση (λ.χ. Ινδία). Το κατά πόσον τα φτωχότερα στρώματα ωφελούνται πράγματι από τις ευνοϊκές αυτές διατάξεις είναι ανοικτό ερώτημα: αφ'ενός μεν συχνά εμφανίζονται ψευδοβιοτεχνικά προϊόντα που στην πραγματικότητα παράγονται σε βιομηχανική κλίμακα, αφ'ετέρου, τα κέρδη των εξαγωγών αυτών πηγαίνουν κατά κανόνα στους μεσάζοντες που συλλέγουν σε εξευτελιστικές τιμές τέτοια προϊόντα από την ύπαιθρο. Ας σημειωθεί, τέλος, ότι χώρες όπως η Ινδία έχουν τεράστια εσωτερική αγορά γιά τέτοια είδη και ότι μόνον στη δεκαετία του '70 σημειώθηκε σημαντική αύξηση των εξαγωγών τέτοιων προϊόντων λόγω παροδικής μόδας.

Το άρθρο 12 παραγρ. 3 της ΠΙΣ προβλέπει ελεύθερη πρόσβαση γιά προϊόντα οικιακής βιοτεχνίας ή παραδοσιακής λαϊκής τέχνης, υπό την προϋπόθεση όμως ότι υπάρχει αμοιβαία αποδεκτό σύστημα ταξινόμησης/ελέγχου τους. Οι ενδιαφερόμενες χώρες εξαγωγής επιδιώκουν πλατύ και χαλαρό όρισμό που θα επέτρεπε πολλών τύπων εξαγωγές. Οι χώρες εισαγωγής ευλόγως αντιδρούν. Ετσι, ελλείψει τέτοιας συμφωνίας τόσο οι ΗΠΑ όσο και η ΕΟΚ έχουν προτιμήσει νάχουν ad hoc ποσοτικούς περιορισμούς και γιά τα προϊόντα αυτά με τις χώρες που τα εξάγουν (όπως λ.χ. η Κίνα, το Πακιστάν και η Ινδία).

Οι ρυθμίσεις αυτές με τις χώρες εξαγωγής γίνονται με επιστολές, εμπιστευτικές ή μη, που επισυνάπτονται στη συμφωνία. Στο βαθμό που συμβαίνει αυτό, το άρθρο 5 της συμφωνίας ουσιαστικά αναιρείται. Διατηρείται ωστόσο, σαν θέση αρχής, σε μια σειρά διμερείς συμφωνίες της ΕΟΚ με χώρες που δεν έχουν καθόλου ή έχουν αμελητέες εξαγωγές τέτοιου τύπου (π.χ. εξαγωγές μπατίκ Ινδονησίας ή Ταϋλάνδης).

Αρθρο 6

Ενεργητική Τελειοποίηση προς Επανεξαγωγή (ΕΤΕ)

Στο άρθρο 6 αναφέρεται ότι ποσότητες που εισάγονται στην Κοινότητα γιά τελειοποίηση προς επανεξαγωγή εκτός Κοινότητας (ενεργητική τελειοποίηση προς επανεξαγωγή: ΕΤΕ) δεν θα καταλογίζονται στα ποσοτικά όρια. Η λογική του άρθρου αυτού είναι ότι τέτοιες εισαγωγές δεν επιβαρύνουν, τελικά, την Κοινοτική αγορά αφού ενσωματώνονται σε εξαγωγές εκτός Κοινότητας. Είναι όμως προφανές ότι ακόμα και έτσι, ανταγωνίζονται, υπό τη μορφή πρώτης ύλης (ίνες-ύφασμα) την αντίστοιχη Κοινοτική βιομηχανία. Στην πράξη το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται σχεδόν καθόλου γιά τους εξής λόγους: (1) λόγω των σχετικά μικρών ποσοτήτων που πραγματικά εμπίπτουν στο ΕΤΕ (2) λόγω πρακτικών δυσκολιών παρακολούθησης της πορείας ενός εμπορεύματος από τη στιγμή που εισάγεται στην Κοινότητα (3) λόγω δυσκολιών στον εξ'αρχής καθορισμό του τελικού εξαγωγικού προορισμού μιάς εισαγωγής και (4) λόγω της ανυπαρξίας σοβαρού συμφέροντος μέσα στην Κοινότητα γιά την υλοποίηση των διατάξεων του άρθρου αυτού και τη συνακόλουθη αφαίρεση των ποσοτήτων αυτών. Είναι προφανώς δύσκολο για μια χώρα εξαγωγής να παρέμβει στα θέματα αυτά πέρα από την άσκηση διπλωματικής πίεσης γιά πληρέστερη παρακολούθηση και μη καταλογισμό των εισαγωγών ενεργητικής τελειοποίησης.

Αρθρο 7

Οι ρήτρες ευλυγισίας

Η Κοινότητα παρέχει με τις διατάξεις αυτές στις χώρες εξαγωγής τη δυνατότητα μιάς κάποιας ευλυγισίας στη χρησιμοποίηση των ποσοστώσεων από έτος σε έτος και από κατηγορία σε κατηγορία.

Συγκεκριμένα, επιτρέπεται η προκαταβολική χρήση τμήματος του ποσοτικού όριου του ερχόμενου έτους κατά το τρέχον έτος ή η μεταφορά αχρησιμοποίητων ποσοτήτων από την ποσόστωση του περασμένου έτους. Η κάθε μία από τις δύο αυτές ευλυγισίες επιτρέπεται γιά ένα μέρος της ποσόστωσης του τρέχοντος έτους (συνήθως 5%).

Επιτρέπεται επίσης η μεταφορά μεταξύ κατηγοριών στα πλαίσια των ομάδων ΙΑ, ΙΒ και ΙΙ-ΙΙΙ μέχρι ποσοστού 5% της ποσόστωσης της κατηγορίας προς την οποίαν γίνεται η μεταφορά. Γιά το λόγο αυτό υπάρχει στο Παράρτημα Ι Πίνακας αντιστοιχειών ανάμεσα στις κατηγορίες. Το σωρευτικό αποτέλεσμα της χρήσης όλων αυτών των μορφών ευλυγισίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15% της ποσόστωσης μιάς κατηγορίας.

Για τις δεσπόζουσες χώρες της Απω Ανατολής, τη Βραζιλία και τις χώρες κρατικού εμπορίου οι διατάξεις είναι περιοριστικότερες: τα σωρευτικά όρια είναι 11%, η ευλυγισία από κατηγορία σε κατηγορία είναι 3.5% γιά τα ευαίσθητα προϊόντα, η δε προκαταβολική χρήση και μεταφορά ποσόστωσης επιτρέπονται αυτομάτως μέχρι 1%,αλλά γιά περισσότερο (μέχρι 5%) χρειάζεται να συμφωνήσει η Κοινότητα. Αν και, θεωρητικά, η Κοινότητα θα μπορούσε να περιορίσει τις δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής σημαντικά στη χρήση των ευλυγισιών αυτών, απαγορεύοντας οποιαδήποτε υπέρβαση του εγγυημένου 1%, στην πράξη χορηγήθηκαν κατόπιν διβουλεύσεων ευνοϊκότερα περιθώρια καθ'όλην την περίοδο 1983-86. Ας σημειωθεί ότι στις προ του 1983 συμφωνίες, ακόμα και οι δεσπόζουσες χώρες είχαν πλήρες δικαίωμα χρήσης της ευλυγισίας αυτομάτως χωρίς αναγκαστικές προηγούμενες διαβουλεύσεις. Τέλος, για τα 3 ευαίσθητα προϊόντα, (νήματα και υφάσματα) της Ομάδας ΙΑ όπου οι δεσπόζουσες χώρες δεν υπέστησαν περικοπές ποσοστώσεων, υπήρξε αντ'αυτών πλήρης απαγόρευση των ευλυγισιών κάθε είδους γιά την περίοδο 1983-86.

Οι ρήτρες ευλυγισίας έχουν την εξής οικονομική σημασία: επιτρέπουν στις χώρες εξαγωγής να παρακολουθούν τυχόν διακυμάνσεις στην αγορά από χρόνο σε χρόνο (αυξομείωση της ζήτησης) καθώς και αλλαγές στη δομή της ζήτησης (από κατηγορία σε κατηγορία). Η ύπαρξή τους συνεπάγεται ότι η αναγραφόμενη στην συμφωνία και στον κοινοτικό κανονισμό ποσόστωση αποτελεί την "βασική ποσότητα" που δικαιούται να εξάγει μία τρίτη χώρα. Στην πράξη, όπως βλέπουμε, η πρόσβαση μπορεί να αυξηθεί μέσω μεταφοράς αχρησιμοποίητης ποσότητας από προηγούμενο έτος, προκαταβολικής χρήσης της ποσόστωσης του επόμενου έτους ή μεταφοράς από άλλη κατηγορία.

Ο βαθμός χρήσης των διατάξεων αυτών ποικίλει από χώρα εξαγωγής σε χώρα εξαγωγής. Η επιτυχέστερη χρήση των ρητρών αυτών γίνεται κυρίως από τους μεγάλους προμηθευτές. Το Χόνγκ Κόνγκ έχει μάλιστα αναπτύξει επί τούτω ιδιαίτερους μηχανισμούς χορήγησης αδειών εξαγωγής, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η πληρέστερη δυνατή εκμετάλλευση των υπαρχόντων ποσοτικών ορίων και των παρεχομένων περιθωρίων ευλυγισίας. Γιά το λόγο αυτό, άλλωστε, το Χόνγκ Κονγκ επιδιώκει τη διατήρηση υποχρησιμοποιούμενων ποσοτικών ορίων γιά ορισμένες δευτερεύουσες κατηγορίες: τα ποσοτικά όρια αυτά αποτελούν δεξαμενή από την οποία αντλεί, κάνοντας χρήση της ρήτρας μεταφοράς από κατηγορία σε κατηγορία. Παραδόξως, οι επιπρόσθετοι αυτοί άχρηστοι περιορισμοί καταλήγουν έτσι να έχουν φιλελεύθερη οικονομική επίπτωση.

Μεταφορά τμήματος ποσοτικού ορίου από Κράτος μέλος σε Κράτος μέλος δεν επιτρεπόταν στις συμφωνίες 1983-91. Αυτό αποτελούσε πάντα πηγή προστριβών με τις χώρες εξαγωγής και ανασταλτικό παράγοντα στη διαδικασία ενοποίησης της Κοινοτικής αγοράς. Γι'αυτό και ήδη το 1981 υπήρξε πρόταση της Επιτροπής στο Συμβούλιο κατά την τότε επαναδιαπραγμάτευση της ΠΙΣ (ΠΙΣ ΙΙΙ) και των διμερών συμφωνιών: η Επιτροπή πρότεινε βήματα προς την κατεύθυνση μιάς μεγαλύτερης ευλυγισίας στον τομέα αυτό.(6) Οι προτάσεις αυτές απερρίφθησαν τότε από το Συμβούλιο διότι ορισμένα Κράτη φοβήθηκαν την προοπτική αύξησης της δικής τους περιφερειακής ποσόστωσης και δεν ήθελαν, γενικώτερα, να δοθούν τέτοιες διευκολύνσεις στις χώρες εξαγωγής. Ετσι, τέτοιου είδους μεταφορές επιτρέπονταν εκτάκτως μόνον, χορηγούνταν δε μόνον εφ'όσον όλα τα άλλα περιθώρια ευλιγισίας είχαν εξαντληθεί.

Αυτό που δεν κατάφερε όμως η Κοινότητα ανάμεσα στα Κράτη μέλη το πέτυχε τρόπον τινά αντιστρόφως γιά τις χώρες ASEAN που θέλουν να αποτελούν ενιαία πολιτικο-οικονομική ενότητα: τους πρότεινε, στο πακέτο των διαπραγματεύσεων του 1982, δυνατότητα αναμεταξύ τους μεταφοράς ποσοστώσεων, μέχρι 5% (Ομάδα Ι) και 10% (άλλες ομάδες) του ποσοτικού ορίου προς το οποίο γίνεται η μεταφορά. Να χρησιμοποιεί, δηλαδή, η μιά χώρα ASEAN ένα μέρος της ποσόστωσης μιάς άλλης Χώρας ASEAN κατά τη διάρκεια ενός έτους συμφωνίας. Η πρόταση έγινε δεκτή όχι μόνο λόγω της οικονομικής της σημασίας (πρόσθετη ευελιξία) αλλά και λόγω της ιδεολογικο/πολιτικής διάστασής της: η Κοινότητα, αποδεχόταν και αναγνώριζε στην ASEAN ξεχωριστήν οικονομικήν οντότητα (Σημειωτέον ότι οι χώρες αυτές θέλησαν τόσο το 1982 όσο και το 1986 να διαπραγματευθούν από κοινού με την Κοινότητα, πράγμα που δεν έγινε δεκτό. Ωστόσο η έναρξη των διαπραγματεύσεων έγινε το 1986 από κοινού και ακολούθησε κάποιος συντονισμός τους).

Στην πράξη, όμως, σε όλη την περίοδο 1983-86, ο μηχανισμός αυτός ειδικής ευλυγισίας δεν λειτούργησε καθόλου. Αφ'ενός η οικονομική ανάγκη δεν ήταν τόσο μεγάλη, αφ'ετέρου υπήρξαν διοικητικές δυσκολίες: τέτοιες μεταφορές έπρεπε να ολοκληρώνονται μέσα σ'ένα έτος - συμφωνίας: στο ίδιο έτος διαπιστώνει η μία χώρα ASEAN ότι έχει ανάγκη συμπληρωματικών ποσοτήτων σε μία κατηγορία, κάνει κρούση σε άλλη χώρα ASEAN, κανονίζουν την μεταφορά, πληροφορείται η Κοινότητα, εκδίδονται τα κατάλληλα πιστοποιητικά εξαγωγής και αποστέλλονται τα εμπορεύματα. Οι χώρες αυτές δεν είχαν όμως ακόμα, την απαραίτητη διοικητική υποδομή και γι'αυτό ζητούσαν από την Κοινότητα μεγαλύτερη χρονική ευλυγισία. Το αίτημά τους όμως το 1983 γιά τρίμηνη περίοδο χάρητος απερρίφθη. Ετσι, αυτό το δυνάμει οικονομικά ωφέλιμο γιά τις χώρες αυτές πρόσθετο σχήμα ευλυγισίας παρέμεινε γράμμα κενό, επιτελώντας αποκλειστικά διακοσμητικό/ιδεολογικό ρόλο. Το κατά πόσον θα χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικότερα μέχρι το 1991 παραμένει ακόμα ανοικτό ερώτημα.

Αρθρο 8

Ο μηχανισμός εξόδου από το καλάθι

Είναι από τα σημαντικότερα άρθρα των διμερών συμφωνιών, μια και ορίζει τη διαδικασία επιβολής ενός νέου ποσοστικού ορίου. "Καλάθι" είναι το σύνολο των κατηγοριών που δεν είναι περιορισμένες: για την ακρίβεια είναι το σύνολο των διατεταγμένων ζευγών (κατηγορία, προμηθευτής) όπου τα προϊόντα μιάς συγκεκριμένης κατηγορίας που πρέρχονται από ένα συγκεκριμένο προμηθευτή δεν τελούν υπό περιορισμό. Ολα τα υπόλοιπα διατεταγμένα ζεύγη είναι αυτά γιά τα οποία έχουν συμφωνηθεί ποσοτικά όρια που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο μηχανισμός αυτός συνίσταται στο εξής: αν οι εισαγωγές στην Κοινότητα μιάς ελεύθερης (δηλ. μη περιορισμένης) κατηγορίας από μιά χώρα εξαγωγής ξεπεράσουν ένα ορισμένο κατώφλι, που υπολογίζεται ως συγκεκριμένο ποσοστό των συνολικών εισαγωγών της Κοινότητας το προηγούμενο έτος, η Κοινότητα μπορεί να ζητήσει από την εν λόγω χώρα εξαγωγής διαβουλεύσεις με σκοπό την καθιέρωση ενός ποσοτικού ορίου.

Τα ποσοστά που καθορίζουν το κατώφλι εξαρτώνται από την κατηγορία και την χώρα εξαγωγής. Είναι δε τα εξής:

Κατώφλια μηχανισμού Εξόδου από το καλάθι

	Ομάδα I		Ομάδα II		Ομάδα III	
	ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ					
	1982-86	87-91	82-86	87-91	82-86	87-91
17 λιγώτερο ανεπτυγμένες χώρες εξαγωγής	0.5%	1%	2.5%	5%	5%	10%
5 χώρες κρατικού εμπορίου	0.2%	0.4%	1.2%	2.4%	4%	8%
3 Δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής	0.2%	0.4%	1%	2%	3%	6%

(Οπως βλέπουμε, στις νέες διμερείς συμφωνίες γιά την περίοδο 1987-91, τα κατώφλια έχουν διπλασιαστεί: έχει δηλαδή διπλασιαστεί η ελάχιστη εγγυημένη πρόσβαση που προσφέρεται στις χώρες εξαγωγής).

Η ίδια διαδικασία μπορεί ν'ακολουθηθεί - όπερ και το συνηθέστερο - και σε περιφερειακό επίπεδο: ένα κράτος μέλος δύναται να ζητήσει περιορισμό των εισαγωγών του από μιά δεδομένη προμηθεύτρια χώρα. Στην περίπτωση αυτή το περιφερειακό κατώφλι υπολογίζεται ως εξής: είναι το κοινοτικό κατώφλι, πολλαπλασιασμένο επί το προαναφερθέν ποσοστό "κατανομής βαρών". (Γερμανία 25,5%, Γαλλία 16,5, Ιταλία 13,5%, Μπενελούξ 9.5%, Ην. Βασίλειο 21%, Δανία 2,7%, Ιρλανδία 0,8%, Ισπανία 7,5%, Πορτογαλία και Ελλάδα 1,5%).

Μικρά Κράτη μέλη έχουν συνεπώς μικρότερα κατώφλια απ'ότι μεγαλύτερα κράτη μέλη, πράγμα εύλογο. Αυτό δεν εμποδίζει, όμως, την ύπαρξη κάποιων προβλημάτων στη περίπτωση που ένα Κράτος μέλος (π.χ. η Ελλάδα) δεν είχε στο παρελθόν καθόλου εισαγωγές από ένα είδος ενώ όλα τα άλλα κράτη μέλη είχαν πολύ σημαντικές εισαγωγές τον προηγούμενο χρόνο. Μιά και οι συνολικές Κοινοτικές εισαγωγές χρησιμοποιούνται ως βάση του υπολογισμού, στην περίπτωση αυτή το κατώφλι θάναι, σχετικά υψηλό.

Η υπέρβαση του κατωφλιού αποτελεί αναγκαία αλλ'όχι ικανή προϋπόθεση γιά την κίνηση του μηχανισμού εξόδου από το καλάθι. Θα πρέπει πρώτα η αρμόδια υπηρεσία του Κράτους μέλους να διαπιστώσει την υπέρβαση, να κρίνει ότι οι εισαγωγές αυτές δημιουργούν πρόβλημα στην εγχώρια αγορά και τους εγχώριους παραγωγούς και να καταθέσει αίτηση στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η αίτηση αυτή κρίνεται στην Επιτροπή Διαχείρισης Κλωστοϋφαντουργικών που συγκαλεί ανά δεκαπενθήμερο η Επιτροπή της ΕΟΚ και όπου παρευρίσκονται εκπρόσωποι όλων των Κρατών μελών. Στη συζήτηση της αίτησης ενός Κράτους μέλους γιά έξοδο από το καλάθι εξετάζονται δεδομένα όπως: οι εισαγωγές του Κράτους μέλους από την συγκεκριμένη χώρα εξαγωγής και γιά την συγκεκριμένη κατηγορία τα περασμένα χρόνια καθώς και την χρονιά αυτή· πόσο σημαντική είναι η υπέρβαση του κατωφλιού· οι συνολικές εισαγωγές της κατηγορίας αυτής στο Κράτος μέλος· ποιοί είναι ενδεχόμενοι άλλοι σημαντικοί προμηθευτές και κατά πόσον τελούν υπό περιορισμό· ποία η κατάσταση στην εγχώρια παραγωγή και ζήτηση των προϊόντων αυτών· πώς συγκρίνονται οι τιμές των εισαγομένων και των εγχώριων προϊόντων.

Κεντρική έννοια που χρησιμοποιείται στις συζητήσεις αυτές είναι "ο βαθμός διείσδυσης εισαγωγών" γιά τις συνολικές εισαγωγές όσο και γιά τις εισαγωγές από χώρες χαμηλού κόστους: πρόκειται γιά το ποσοστό της εγχώριας κατανάλωσης που καλύπτεται από εισαγωγές: όταν το ποσοστό αυτό είναι σχετικά μικρό (π.χ. 10%) και στάσιμο το αίτημα δεν είναι καλά θεμελιωμένο. Αντίθετα, όταν το ποσοστό αυτό είναι υψηλό (π.χ. 40%+) και, το κυριώτερο, σημειώνει αισθητή άνοδο, τότε το αίτημα είναι συνήθως καλά θεμελιωμένο.

Στις συζητήσεις αυτές γιά έγκριση ή απόρριψη ενός αιτήματος Κράτους μέλους γιά έξοδο από το καλάθι προκύπτουν συχνά τα ακόλουθα προβλήματα:

- Οι διαθέσιμες στατιστικές, ιδίως γιά Κράτη μέλη με σχετικά λιγώτερο οργανωμένη διοίκηση, δεν είναι πάντα πρόσφατες ή και επαρκείς, πόσο μάλλον που,γιά.ορισμένες κατηγορίες, η μέτρηση της παραγωγής και της κατανάλωσης είναι ενίοτε προβληματική.

- Από την εξέταση του βαθμού διείσδυσης μπορεί να προκύπτει ότι άλλες βιομηχανικές χώρες (π.χ. ΗΠΑ) κατέχουν μεγάλη και αυξανόμενη μερίδα των συνολικών εισαγωγών ή ότι την μερίδα του λέοντος των εισαγωγών άρα και της ευθύνης κατέχουν άλλα Κράτη μέλη (π.χ. Ιταλία). Για τον τελευταίο αυτό λόγο συνηθίζεται να εξετάζονται κυρίως οι εισαγωγές από εξω-κοινοτικές πηγές (που άλλωστε αποτελούν τη βάση υπολογισμού του κατωφλιού) ή και αποκλειστικά απο χώρες χαμηλού κόστους. Αν οι εισαγωγές απο χώρες χαμηλού κόστους γενικά αυξάνουν, ιδίως δε αν αυξάνουν ταχύτερα απ'ότι απο άλλες πηγές, τότε η αίτηση καθιέρωσης ποσοτικού ορίου κρίνεται ευνοϊκώτερα.

- Στην απόφαση γιά έξοδο από το καλάθι υπεισέρχονται και άλλοι, συχνά καθοριστικοί, πολιτικοί παράγοντες:

Γιά χώρες με μεγάλο πολιτικό και/ή οικονομικό βάρος ή εξαιρετικά φτωχές χώρες όπου ισχύει "ελαστική συμφωνία", υπάρχουν κατά κανόνα περισσότερες επιφυλάξεις. Για τις πρώτες λόγω του μεγάλου διαπραγματευτικού τους βάρους που καθιστά δυσχερή την εξεύρεση ενός αμοιβαία αποδεκτού ποσοτικού ορίου αυτοπεριορισμού των εξαγωγών τους (π.χ. Ινδία, Ινδονησία, Κίνα).(Στην ημερήσια διάταξη της επίσκεψης του Schultz στην Κίνα στις αρχές του 1987 ήταν τα κλωστοϋφαντουργικά). Σ'αυτό έρχονται ενίοτε να προστεθούν συγκεκριμένα εξαγωγικά συμφέροντα της ΕΟΚ (λ.χ. αεροπλάνα Airbus, μετρό, πυρηνικοί σταθμοί κ.α.) που κινδυνεύουν αν η θιγόμενη χώρα εξαγωγής προβεί σε οικονομικά αντίποινα.

Από την άλλη, γιά τις ιδιαίτερα φτωχές χώρες, υπάρχει κίνδυνος δημιουργίας διεθνώς κακής εικόνας, όπου η Κοινότητα εμφανίζεται να περιορίζει τις εξαγωγές μιάς μικρής φτωχής χώρας. Υπάρχουν επίσης, από πλευράς Επιτροπής κυρίως, επιπρόσθετες επιφυλάξεις γύρω από την αλλαγή μιάς "ελαστικής συμφωνίας" σε "πλήρη συμφωνία" με ποσοτικούς περιορισμούς (περίπτωση εξόδου από το Καλάθι γιά το Μπαγκλαντές το 1984). Τέλος, στις συζητήσεις γιά έξοδο από το καλάθι, υπεισέρχονται εκτιμήσεις σχετιζόμενες με το Οργανο Επιτήρησης Κλωστοϋφαντουργικών (Ο.Ε.Κ.) στη Γενεύη,που πρέπει να ενημερώνεται γιά κάθε νέο ποσοτικό περιορισμό: αν η θιγόμενη Χώρα εξαγωγής συμμετέχει η ίδια στο όργανο αυτό ή αν ενδέχεται να κινητοποιήσει το Οργανο αυτό εναντίον της ΕΟΚ μπορεί να υπάρξουν επιφυλάξεις. Οπως, βέβαια, μπορεί ακόμα να υπάρξουν και επιφυλάξεις γύρω από τη δυνατότητα επαρκούς αιτιολόγησης της εξόδου από το καλάθι στο Ο.Ε.Κ. Γιά τους παραπάνω λόγους, ο εκπρόσωπος της ΕΟΚ στην ΟΕΚ συνηθίζει να παρευρίσκεται και να παρεμβαίνει στις συζητήσεις της Επιτροπής Κλωστοϋφαντουργικών πάνω στις αιτήσεις εξόδου από το καλάθι.

Η απόφαση λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία. Πριν από την τυπική ψηφοφορία, η Επιτροπή κατά κανόνα τοποθετείται υπέρ ή κατά της εξόδου από το καλάθι αιτιολογώντας τη στάση της: το ίδιο κάνουν και όσα Κράτη μέλη θέλουν να τοποθετηθούν. Τα συνηθέστερα "σενάρια" τέτοιων συζητήσεων είναι:

1. ελλείψει επαρκών ή/και πρόσφατων στοιχείων, η συζήτηση αναβάλλεται γιά την επόμενη σύνοδο της Επιτροπής Διαχείρισης Κλωστοϋφαντουργικών

2. η Επιτροπή Ε.Κ. απορρίπτει την πρόταση και το ενδιαφερόμενο Κράτος μέλος την αποσύρει όταν μοιάζει όντως αβάσιμη

3. η Επιτροπή Ε.Κ. δέχεται την πρόταση γιά έξοδο από το καλάθι ευνοώντας έτσι θετική ψήφο των Κρατών μελών

4. η Επιτροπή Ε.Κ. δέχεται μεν την πρόταση αλλά η φιλελεύθερη ομάδα κρατών μελών (Γερμανία, Δανία, Ολλανδία) την μπλοκάρει

5. η Επιτροπή Ε.Κ. δε δέχεται την πρόταση και βοηθούμενη από τα φιλελεύθερα Κράτη μέλη την μπλοκάρει

6. βρίσκεται μιά συμβιβαστική φόρμουλα (λ.χ. ανεπίσημες διαβουλεύσεις με τη χώρα Εξαγωγής γιά άτυπο συτοπεριορισμό μέσα σ'ορισμένα όρια, χωρίς καθορισμό επίσημης ποσόστωσης)

Μετά από θετική απόφαση της Επιτροπής Διαχείρισης Κλωστοϋφαντουργικών η Επιτροπή των Ε.Κ. καλεί σε διαβουλεύσεις τη χώρα εξαγωγής. Συχνά επιβάλλει ένα προσωρινό τρίμηνο ποσοτικό περιορισμό (που ανέρχεται σε 25% των εισαγωγών του προηγούμενου έτους από την ίδια χώρα ή του κατωφλιού, όποιο είναι υψηλότερο). Σε έκτακτες περιστάσεις,και μόνον γιά χώρες κρατικού εμπορίου ή δεσπόζοντες προμηθευτές, μπορεί να ζητήσει αναστολή των εξαγωγών μέχρις ότου βρεθεί λύση. Σε περίπτωση αποτυχίας των διαβουλεύσεων με τη χώρα εξαγωγής η Κοινότητα μπορεί να επιβάλλει ένα ποσοτικό περιορισμό όχι χαμηλότερο από το κατώφλι ή από το 106% των εισαγωγών του προηγούμενου έτους.

Τα δύο αυτά (προσωρινό, οριστικό) ποσοτικά όρια ορίζουν και τα περιθώρια των διαπραγματεύσεων. Το πρώτο συμβάλλει στην ομαλή συνέχιση του εμπορίου κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και βασίζεται στην υπόθεση ότι η λύση θα έχει βρεθεί εντός τριμήνου. Το δεύτερο ενισχύει τη διαπραγματευτική θέση της Κοινότητας μιά και της παρέχει σε περίπτωση ασυμφωνίας τη δυνατότητα μονομερούς επιβολής ποσοτικού περιορισμού. Βοηθάει δε στην κάλυψη του κενού που κινδυνεύει να προκύψει μετά την περίοδο ισχύος του προσωρινού ορίου.

Η εξεύρεση μιάς αμοιβαίας αποδεκτής λύσης οδηγεί στην εξομάλυνση της κατάστασης. Γίνεται καταχώρηση του οριστικού ποσοτικού ορίου που θα διαρκέσει μέχρι το τέλος της διμερούς συμφωνίας. Η από κοινού αποδοχή αυτού του ορίου καθιστά την Κοινότητα λιγώτερο ευάλωτη σε κριτικές. Από τη μεριά της, η χώρα εξαγωγής, εξασφαλίζει τις εξαγωγές της σ'ένα ορισμένο επίπεδο, κατά κανόνα σαφώς υψηλότερο από τα προηγούμενα χρόνια. Η ποσόστωση αυτή αυξάνει, ενίοτε σημαντικά, από χρόνο σε χρόνο. Η έξοδος από το καλάθι έχει έτσι ολοκληρωθεί.

Η πρακτική εξόδου από το καλάθι 1979-83

Η έξοδος από το καλάθι προσφέρεται όλως ιδιαιτέρως σε ανάλυση διότι διατηρεί, ήδη από την εποχή των διμερών συμφωνιών ΠΙΣ (II), την ίδια βασική μορφή. Ετσι, παρατίθενται στο Παράρτημα πίνακες που αναλύουν την πρακτική αυτή γιά την περίοδο 1979-83. Σημειωτέον ότι τα έτη 1984-86 σημειώθηκε μία σαφής πτώση των περιπτώσεων λόγω μιάς μειωμένης πίεσης στην αγορά της ΕΟΚ και λόγω μιάς συνακόλουθης άμβλυνσης των προστατευτικών τάσεων. Κατά τη διάρκεια, όμως, του 1987 και 1988 παρατηρούνται πάλι πολλές αιτήσεις γιά νέες ποσοστώσεις. Από την ανάλυση της περιόδου 1979-83 προκύπτουν τα εξής:

A. Κατά Χώρα Εξαγωγής (Πίνακας 9-3)

Την περίοδο 1979-83 έλαβαν χώρα 242 έξοδοι από το καλάθι. Καθιερώθηκαν δηλαδή 242 νέοι ποσοτικοί περιορισμοί, τη μεν περίοδο 79-82 βάσει των παλιών διμερών συμφωνιών, το δε 1983 βάσει των νέων. Ο μεγαλύτερος ετήσιος αριθμός ήταν το 1980 (56) και ο μικρότερος το 1983 (40). Ο αριθμός των εξόδων από το καλάθι κάθε χρόνο είναι ενδεικτικός της αύξησης των εισαγωγών στην ΕΟΚ το έτος αυτό όσο και του προστατευτικού κλίματος που επικρατεί.

Οι ομάδες χωρών εξαγωγής γιά τις οποίες την περίοδο αυτή έγιναν οι περισσότερες έξοδοι από το καλάθι είναι οι δεσπόζουσες της Απω Ανατολής (66 συνολικά) και οι Χώρες ASEAN (65). Ακολουθούν οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης (29), της Ινδικής Υποηπείρου (21) και της Λατ. Αμερικής (10). Η εικόνα αυτή αντανακλά κυρίως τη μεγαλύτερη σημασία των δύο πρώτων ομάδων χωρών εξαγωγής στις εισαγωγές της Κοινότητας. Πρέπει όμως να ληφθεί υπόψη και ο ακόλουθος παράγοντας: όσο πιό μεγάλη η αρχική κάλυψη, όσο δηλαδή περισσότερα τα ήδη πρό του 1979 υφιστάμενα ποσοτικά όρια, τόσο λιγώτερες οι κατηγορίες προϊόντων που ενδέχεται να περιοριστούν στο μέλλον. Οι νέοι περιορισμοί μέσω εξόδων από το καλάθι είναι ενδεικτικοί:

1. είτε της εμφάνισης νέων προμηθευτών σε μιά κορεσμένη και ευαίσθητη Κοινοτική αγορά (κυρίως ομάδα προϊόντων (I).

2. είτε μιάς διαφοροποίησης των εξαγωγών παραδοσιακών προμηθευτών (π.χ. Χονγκ Κόνγκ) προς νέες μη περιορισμένες κατηγορίες προϊόντων (κυρίως ομάδας II και III). Η διαφοροποίηση αυτή είναι συχνά πραγματική, δηλαδή πρόκειται γιά νέα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα μη ευαίσθητων κατηγοριών. Αλλά ενδέχεται να είναι εικονική: να έχουμε, δηλαδή, εξαγωγές προϊόντων συγγενικών (άρα δυνάμει υποκατάστατων) της ομάδας I που βρίσκονται ωστόσο ταξινομημένα σε άλλες κάπως ασαφείς κατηγορίες όπως "Αλλα εξωτερικά ενδύματα" κλπ.

Επανερχόμενοι στον Πίνακα 9-3 βλέπουμε ότι, η προμηθεύτρια χώρα με τις περισσότερες εξόδους από το καλάθι είναι η Κίνα (47 από μόνη της). Αυτό είναι ενδεικτικό της ορμητικής εισόδου από τα τέλη της δεκαετίας του 70 της χώρας αυτής στην Κοινοτική αγορά. Είναι χαρακτηριστικό ότι αυτές οι έξοδοι από το καλάθι συγκεντρώνονται στα έτη 1981-83.

Ανάμεσα στις δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής, το Μακάο - σχετικά λιγώτερο σημαντικό - έχει τις περισσότερες εξόδους από το καλάθι (27) με την Ν. Κορέα και την Ταϊβάν κάπου στη μέση (16) και το Χόνγκ Κόνγκ με τις λιγώτερες (7) παρά το ιδιαίτερα μεγάλο οικονομικό του βάρος. Η εξήγηση έγκειται στην μικρότερη αρχική κάλυψη του Μακάο, στη σημαντική διαφοροποίηση της Ν. Κορέας και Ταϊβάν και στην συγκέντρωση, αντίθετα, του Χόνγκ Κόνγκ σε ορισμένα προϊόντα (κυρίως ένδυσης).

Ανάμεσα στις χώρες της Ινδικής Υποηπείρου η Ινδία έχει τις περισσότερες εξόδους από το καλάθι (12) με δεύτερο το Πακιστάν (6) και τελευταία την Σρί Λάνκα (3).

Από τις χώρες ASEAN η Ταϋλάνδη (21) και οι Φιλιππίνες (19) έχουν τις περισσότερες εξόδους από το καλάθι με την Ινδονησία στη μέση (13) και την Μαλαισία και Σινγκαπούρη στο τέλος (από 6). Οι δύο πρώτες χώρες είναι άλλωστε οι δυναμικότεροι προμηθευτές κλωστοϋφαντουργικών από τις ASEAN. Η Σιγκαπούρη φαίνεται ν'απομακρύνεται από αυτόν τον εξαγωγικό τομέα προς άλλους πιό προηγμένους - είναι άλλωστε διακηρυγμένη πολιτική της.

Από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης η Ρουμανία έχει τις περισσότερες εξόδους από το καλάθι (14) ενδεικτικό μιάς αύξησης των Ρουμανικών συναλλαγών με την ΕΟΚ, αλλά και μιάς μικρότερης αρχικής κάλυψης, με δεύτερη την Πολωνία (6). Η Ρουμανία επωφελείται άλλωστε, του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων πράγμα που εν μέρει υποβοηθάει τις εξαγωγές της.

Τέλος, από τις χώρες της Λατινικής Αμερικής η Βραζιλία αντιπροσωπεύει τις περισσότερες εξόδους από το καλάθι (5).

Β. Κατά Κράτος μέλος: (Πίνακας 9-4)

Η ανάλυση αυτή των εξόδων από το καλάθι, πάντα γιά τη περίοδο 1979-83, είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστική των στάσεων των διαφόρων Κρατών μελών της ΕΟΚ:

- Από τις 279 εξόδους από το καλάθι οι 30, περί το εν δέκατον μόνον του συνόλου, ήσαν σε Κοινοτικό επίπεδο. Οι υπόλοιπες 249, δηλαδή περίπου 90%, είναι περιφερειακές. Αυτό είναι ενδεικτικό της λειτουργίας του μηχανισμού: καταλήγει σε κοινοτικό ποσοτικό όριο μόνον όταν διαπιστώνεται, κατά την εξέταση του αιτήματος ενός Κράτους μέλους, ότι πάνω από 4 Κράτη μέλη θίγονται από τις εξεταζόμενες εξαγωγές. Κρίνεται τότε σκοπιμότερη η λήψη μέτρων σε Κοινοτικό επίπεδο (πάνω από 3 ή 4 περιφερειακά όρια γιά μία κατηγορία - προμηθεύτρια Χώρα, χωρίς Κοινοτικό όριο δεν ενδείκνυται).

- Από τα θιγόμενα Κράτη μέλη τα πρωτεία κατέχει το Ηνωμένο Βασίλειο (25% των περιπτώσεων) και ακολουθούν η Γαλλία (21.5%), Μπενελούξ (18%), Ιταλία (11.5%), Ιρλανδία (9%). Τα στοιχεία αυτά υποδηλώνουν μία σαφώς προστατευτική στάση κυρίως της Βρετανίας και της Γαλλίας κατά την υπό εξέταση περίοδο. Αυτό συνδέεται με τα σοβαρά προβλήματα του κλάδου στις δύο αυτές χώρες. Ας σημειωθεί μάλιστα ότι το 1983 το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν τα δύο αυτά Κράτη μέλη στο σύνολο των εξόδων από το καλάθι είναι ακόμα υψηλότερο (32% γιά την καθεμιά). Η ύπαρξη σημαντικού ποσοστού και γιά το Μπενελούξ (που όμως έχει μειωθεί τα 2 τελευταία χρόνια σε σχέση με τα 3 πρώτα) είναι ενδεικτικό κάποιας αναντιστοιχίας ανάμεσα στη φιλελεύθερη ρητορεία και την πρακτική των Χωρών αυτών: Κατά πάσα πιθανότητα όμως, το Βέλγιο ήταν που ζητούσε το περιορισμό και η Ολλανδία ακολούθησε από αλληλεγγύη. Η Ιταλία έχει ένα σχετικά μικρό ποσοστό (11%) αν σκεφθεί κανείς ότι πολιτικά ανήκει στην Ομάδα των προστατευτικών Κρατών μελών. Η εξήγηση έγκειται στις παραδοσιακά χαμηλές εισαγωγές της, σε συνδυασμό με την καλή κατάσταση της εγχώριας κλωστοϋφαντουργίας της που δεν δικαιολογεί εύκολα τη λήψη προστατευτικών μέτρων. Αλλωστε, ο έντονα εξαγωγικός προσανατολισμός της Ιταλίας μέσα στην ΕΟΚ έχει σα συνέπεια ένα ιδιαίτερο συμφέρον στη λήψη προστατευτικών μέτρων από τους άλλους εταίρους.

  Ενας αυξανόμενος αριθμός εξόδων από το καλάθι αφορά την Ιρλανδία, ενδεικτικό των εντεινομένων προβλημάτων στην εγχώρια κλωστοϋφαντουργία της και μιάς μάλλον προστατευτικής προδιάθεσης. Τα δεδομένα γιά την Δανία και, ακόμα περισσότερο, την Ομοσπανδιακή Γερμανία είναι ενδεικτικά της φιλελεύθερης εμπορικής πολιτικής που σταθερά πρεσβεύουν και οι δύο αυτές χώρες. Ας σημειωθεί δε ότι και οι έξοδοι από το καλάθι γιά την Ομ. Γερμανία έγιναν σε συνδυασμό και με άλλα Κράτη μέλη : δεν υπήρξε δηλαδή πότε λήψη μέτρων ως προς μιά κατηγορία κι ένα προμηθευτή αποκλειστικά για την Ομ.Γερμανία.

Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία ακολουθεί άλλωστε συνήθως μια πολιτική "Κοινοτικοποίησης" της εξόδου από το καλάθι που την ενδιαφέρει έτσι που να μην είναι δακτυλοδειχτούμενη. Η πολιτική αυτή βρίσκει βέ-βαια πρόσφορο έδαφος στις προστατευτικές διαθέσεις των άλλων Κρατών μελών. Μπορούμε, έτσι, να υποθέσουμε πως για ένα τμήμα τουλάχιστον των 30 κοινοτικών εξόδων από το καλάθι κάποιο αφανή ρόλο ενδέχεται να έπαιξε η Γερμανία.

Γ. Κατά ομάδα προϊόντων: (Πίνακας 9-5)

Αναλύοντας τις εξόδους από το καλάθι γιά την περίοδο 1979-83 ανάλογα με την κατηγορία γιά την οποία έγιναν διαπιστώνουμε τα εξής:

- το μεγαλύτερο μέρος τους (Ομάδες IB, IIB, IIIB) έχει γίνει γιά είδη ένδυσης (σχεδόν 90%). Αυτό είναι ενδεικτικό της συγκέντρωσης της προστασίας στα είδη ένδυσης (πλεκτά/υφασμένα), που είναι και ο κατ'εξοχήν κλάδος έντασης εργασίας και σχετικά πιό προβληματικός απ'ότι η υφαντουργία-νηματουργία. Αλλά αντανακλά και την ύπαρξη περισσοτέρων κατηγοριών για τα είδη ένδυσης.

- Το μεγαλύτερο μέρος έχει γίνει στις σχετικά λιγώτερο ευαίσθητες κατηγορίες των Ομάδων II και III (σχεδόν 90%). Αυτό είναι ενδεικτικό αφ'ενός μεν ενός κάποιου "κορεσμού προστασίας" στην Ομάδα I-όπου υπάρχουν σχετικά πολύ περισσότερα ποσοτικά όρια, αφ'ετέρου μιάς κάποιας διαφοροποίησης στις εξαγωγές των υπό περιορισμό χωρών προς άλλα προϊόντα εκτός Ομάδος I.

- Τέλος, στην Ομάδα II-B (αρκετά ευαίσθητα είδη ρουχισμού) που από μόνη της αντιπροσωπεύει πάνω από τις μισές περιπτώσεις, ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο μοιάζουν να παίζουν οι νέες ευαίσθητες κατηγορίες (ρουχισμού) 13, 21, 26, 73 (σλίπ άνορακ, κοστούμια, φόρμες) στις οποίες δίνεται τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερη προσοχή.

Δ. Η αναλογία ορίου/κατωφλιού: (Πίνακες 9-6, 9-7)

Συγκρίνοντας τα ποσοτικά όρια που θεσπίστηκαν την περίοδο 1979-83 με τη διαδικασία εξόδου από το καλάθι, με το κατώφλι που έπρεπε να ξεπεράσουν οι εισαγωγές γιά να κινηθεί η διαδικασία διαπιστώνουμε ότι:

- Τις περισσότερες φορές (Πίνακας 9-6) το τελικό ποσοτικό όριο ήταν υπερδιπλάσιο του κατωφλιού, σχεδόν τις μισές φορές ήταν υπερπενταπλάσιο και γιά 18% των περιπτώσεων υπήρξε υπερδεκαπλάσιο. Αυτό είναι ενδεικτικό μιάς κάπως χαλαρής και γενναιόδωρης αντιμετώπισης του θέματος από την Κοινότητα:(A) ο μηχανισμός δεν τίθεται σε κίνηση αυτομάτως όταν ξεπερνιέται το κατώφλι, - συνεπώς οι κατά πολύ ανώτερες εισαγωγές καθίστανται τετελεσμένο γεγονός (B) η Κοι-

νότητα επιδεικνύει κάποιαν ενδοτικότητα και διαλλακτικότητα στις διαπραγματεύσεις προκειμένου να επέλθει συμφωνία αυτοπεριορισμού, να πλαισιωθούν δηλαδή οι εισαγωγές σε κάποιο, έστω και ανεβασμένο επίπεδο.

- Αναλύοντας το θέμα κατά χώρα εξαγωγής, (Πίνακας 9-7), οι χώρες ASEAN και οι Δεσπόζουσες έχουν συχνότερα όρια υπερδεκαπλάσια του κατωφλιού και σχετικά λίγες φορές όρια 1-2 φορές το κατώφλι. Αρκετά ευνοϊκή εμφανίζεται και η μεταχείριση των χωρών της Ινδικής Υποηπείρου. Αντίθετα, οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και, ακόμα περισσότερο, η Κίνα μοιάζουν απ'αυτήν τη σκοπιά να υφίστανται την περίοδο αυτή πιό αυστηρή/προστατευτική μεταχείριση. Λαμβάνοντας, εξάλλου, υπόψη ότι το κατώφλι εξόδου από το καλάθι είναι χαμηλότερο γιά τις Δεσπόζουσες και ΑνατολικοΕυρωπαϊκές χώρες προκύπτει ότι γιά τις τελευταίες η στάση της Κοινότητας υπήρξε ιδιαίτερα αυστηρή ενώ ότι, κατ'ουσίαν, η ευνοϊκή στάση τηρήθηκε κυρίως ως προς τις χώρες ASEAN.

Ε. Εξοδοι από το καλάθι 1987-88 (Πίνακας 9-8)

Παρά το πιό φιλελεύθερο οικονομικό τους περιεχόμενο, οι νέες διμερείς συμφωνίες στα πλαίσια της ΠΙΣ IV δεν εμπόδισαν μία σημαντική αύξηση των νέων ποσοτικών περιορισμών κατά τα δύο πρώτα έτη ισχύος τους. Πράγματι, ενώ το 1984 έχουμε τρεις εξόδους από το καλάθι και το 1985 μόλις δύο, στα τέλη του 1986 (Δεκέμβριος) - εμφανίζονται δύο ακόμα έξοδοι από το καλάθι γιά ισχύ από το 1987, δηλαδή στα πλαίσια των νέων συμφωνιών. Το 1987 και 1988 σημειώνεται κάποια έξαρση στους νέους περιορισμούς που εξηγείται: (Α) από τις αυξημένες εισαγωγές της Κοινότητας - εν μέρει σαν αποτέλεσμα της υποτίμησης του δολλαρίου, της κάμψης στις Αμερικανικές εισαγωγές και της συνακόλουθης εκτροπής εμπορίου (Β) από το γεγονός ότι πολλοί ποσοτικοί περιορισμοί είχαν καταργηθεί κατά τη διαπραγμάτευση του 1986.

Ο Πίνακας 9-8 στο Παράρτημα δίνει μίαν εικόνα των νέων εξόδων από το καλάθι την περίοδο 1987-88 κατά χώρα εξαγωγής, κράτος μέλος και κατηγορία προϊόντος. Προκύπτει ότι οι νέοι περιορισμοί συγκεντρώθηκαν κατά σειρά στις εξής χώρες εξαγωγής: Πακιστάν, Κίνα, Ταϋλάνδη, Ν. Κορέα, Ινδία και Ινδονησία. Η πίεση γιά προστασία προήλθε όπως βλέπουμε κατά κύριο λόγο από τη Γαλλία (κίνησε πάνω από τις μισές διαδικασίες). Τέλος παρατηρείται κάποια μεγαλύτερη συγκέντρωση μέτρων στα είδη ένδυσης, ιδίως της ομάδας ΙΙ-Β. Με τους νέους αυτούς περιορισμούς, κυρίως σε πριφερειακή βάση, εν μέρει αναιρείται (ή τρόπον τινά διορθώνεται) η σημαντική μείωση των ποσοστώσεων που είχε συντελεστεί το 1986 στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων γιά την ΠΙΣ IV (βλ. σύγκριση Πινάκων 9-ΙΑ και 9-ΙΒ).

Αρθρο 9

Ο μηχανισμός αντι-SURGE (άρθρο 9) αποτέλεσε μία από τις καινοτομίες των διμερών συμφωνιών της περιόδου 1983-86 και καταργήθηκε γιά τις συμφωνίες ΠΙΣ IV (1987-91). Το ιστορικό της καθιέρωσής του είναι ενδιαφέρον. Κατά τις διαπραγματεύσεις της ΠΙΣ και των διμερών συμφωνιών του 1982, η κοινοτική βιομηχανία ένδυσης επεδίωξε αρχικά μείωση στις ποσοστώσεις στο επίπεδο των πραγματικών εισαγωγών κατά το 1981 (λ.χ. αν μιά ποσόστωση ήταν 100 τόνοι και οι εισαγωγές 75 τόνοι, ήθελε νέα ποσόστωση 75 τόνων, ήτοι μείωση 25% κ.ο.κ.). Κάτι τέτοιο ισοδυναμούσε με μία συνολική περικοπή των ποσοτικών ορίων γιά την Ομάδα Ι κατά σχεδόν 20%, πράγμα που οι διαπραγματευτές της Κοινότητας θεωρούσαν μη διαπραγματεύσιμο. Η βιομηχανία συνέχισε ωστόσο - με τη βοήθεια και των προστατευετικότερων Κρατών μελών (π.χ. Γαλλία) - να πιέζει προς την ίδια κατεύθυνση: θεωρήθηκε αναγκαία η αντιμετώπιση του κινδύνου αιφνιδίας και σημαντικής αύξησης των εισαγωγών μέσα στα υποχρησιμοποιούμενα ποσοτικά όρια (αύξηση του ποσοστού χρησιμοποίησης των ποσοστώσεων). Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να προκύψει από μιά σημαντική ανάκαμψη της ζήτησης περιορίζοντας την έκταση των ευεργετικών επιπτώσεών της γιά τους Κοινοτικούς παραγωγούς.

Η ρήτρα αντι-SURGE ήρθε να ικανοποιήσει, τουλάχιστον εν μέρει, τα παραπάνω αιτήματα και να καθησυχάσει τις ανησυχίες αυτές. Εφαρμόζεται μόνον γιά τις κατηγορίες της Ομάδας Ι. Προβλέπει ότι, αν σε κοινοτικό ή περιφερειακό επίπεδο κατά τη διάρκεια ενός έτους σημειώνεται αύξηση στη χρησιμοποίηση ποσοτικού ορίου κατά πάνω από 10%, τότε η Κοινότητα μπορεί να ζητήσει γρήγορη έναρξη διαβουλεύσεων, αποσκοπώντας είτε στη συνολική αναστολή των διατάξεων ευλυγισίας, είτε στην καθιέρωση ad hoc ποσοτικού ορίου κατωτέρου του υπάρχοντος. Η Κοινότητα δύναται να ζητήσει επιβράδυνση γιά ένα μήνα των εξαγωγών στο εν δωδέκατο των εξαγωγών του περασμένου έτους και να επιβάλει περιορισμό, σε περίπτωση μη συμφωνίας, στο 125% των εξαγωγών του περασμένου έτους.

Οι παρακάτω όροι περιορίζουν ωστόσο την εμβέλεια του άρθρου αυτού προστατεύοντας έτσι τις χώρες εξαγωγής:

- ο μηχανισμός εφαρμόζεται μόνον γιά σχετικά μεγάλα ποσοτικά όρια (πάνω από 2.5% των συνολικών εισαγωγών της Κοινότητας το 1980)

- γιά να ληφθούν μέτρα, πρέπει οι εισαγωγές νάναι ήδη πάνω από 50% του ποσοτικού ορίου (ο μηχανισμός, δηλαδή δεν ισχύει γιά πολύ υποχρησιμοποιημένες ποσοστώσεις)

- οποιοσδήποτε περιορισμός προκύψει, πρέπει νάναι μεγαλύτερος των εισαγωγών κατά το 1980

- οποιοσδήποτε περιορισμός προκύψει, πρέπει ν'αυξάνει κάθε χρόνο σε ρυθμό που να του επιτρέπει να φτάσει το 1986 το αρχικά συμφωνημένο ποσοτικό όριο

- η χώρα εξαγωγής πρέπει να αποζημιωθεί κατά τρόπον δίκαιο, ποσοτικά εκφρασμένο και αμοιβαία αποδεκτό.

Σε όλη τη διάρκεια ισχύος των διμερών συμφωνιών 1983-86 ο μηχανισμός αντί-SURGE δε χρησιμοποιήθηκε ποτέ. Κύριος λόγος υπήρξε η ελλειπής αύξηση των εισαγωγών της Κοινότητας: η άνοδος του δολλαρίου οδήγησε άλλωστε σε τεράστια αύξηση των αμερικανικών εισαγωγών με αντιστάθμισμα τη μειωμένη πίεση στην Ευρωπαϊκή αγορά. Μιά άλλη δυνατή εξήγηση είναι οι πολλοί και σύνθετοι απαραίτητοι όροι γιά τη χρήση του, σε συνδυασμό με την ανεπαρκή εξοικείωση με το μηχανισμό στα Κράτη μέλη αλλά και στην ίδια την Επιτροπή. Ετσι εξηγείται η μεγάλη επιφυλακτικότητα να προσφύγουν σ'αυτόν. Τέλος, με την πάροδο του χρόνου, όσο πλησίαζε το 1986, η προσφυγή στη ρήτρα αντι-SURGE γινόταν λιγώτερο χρήσιμη. Εκ των υστέρων βλέποντας το όλο εγχείρημα, μπορούμε να πούμε πως ο μηχανισμός αυτός προέκυψε λιγώτερο από μιά πραγματική πρακτική ανάγκη και περισσότερο από την επιθυμία των διαπραγματευτών της Επιτροπής να καθησυχάσουν τις προστατευτικές φοβίες και επιθυμίες ορισμένων κύκλων.

Ετσι, με την παρουσία του, το άρθρο αυτό καθησύχαζε και παρείχε κάποια συμβιβαστική λύση γιά όσους ήθελαν ποσοστώσεις ίσες με τις πραγματοποιηθείσες εισαγωγές. Το περιεχόμενο του από τη μιά και η οικονομική συγκυρία από την άλλη καθιστούσε όμως σχεδόν ανέφικτη την εφαρμογή του - προς ικανοποίηση / ανακούφιση των χωρών εξαγωγής. Ειδωμένο από ενδοκοινοτικής διαπραγματευτικής σκοπιάς το εγχείρημα αντί-SURGE αποτελούσε έναν επιτυχή συμβιβασμό. Ειδωμένο,ωστόσο,στα διεθνή πλαίσια πρόκειται μάλλον γιά αποτυχία. Η προσπάθεια, η διαπραγματευτική ενέργεια, κοντολογίς το κόστος που συνεπάγονταν γιά την ΕΟΚ η επιβολή της ρήτρας αυτής δεν είχε κανένα απολύτως οικονομικό αντίκρυσμα.

Αρθρο 10

Ανταλλαγή Στατιστικών Στοιχείων

Στο άρθρο 10 της συμφωνίας καθορίζονται οι κανόνες γιά την αμοιβαία παροχή στατιστικών στοιχείων: Η μεν χώρα εξαγωγής δίνει στοιχεία (1) γιά τις εκδοθείσες άδειες εξαγωγής γιά τα περιορισμένα προϊόντα (2) γιά τα εκδοθέντα πιστοποιητικά εξαγωγής γιά τα προϊόντα οικιακής βιοτεχνίας (άρθρο 5) (3) γιά όλες τις εξαγωγές της.

Από την πλευρά της, η Κοινότητα διαβιβάζει στοιχεία:

1. γιά τις άδειες ή πιστοποιητικά εισαγωγής που έχει εκδώσει κατόπιν προσκομίσεως των κατάλληλων αδειών/πιστοποιητικών εξαγωγής

2. γιά όλες τις εισαγωγές της των καλυπτομένων από την συμφωνία προϊόντων

Η ανταλλαγή στατιστικών εξυπηρετεί δύο σκοπούς:

1. ελέγχεται τυχόν αναντιστοιχία μεταξύ των στοιχείων εξαγωγής και εισαγωγής που θα μπορούσε, μεταξύ άλλων, να οφείλεται σε λαθραίες εισαγωγές (καταστρατήγηση της συμφωνίας).

2. επιτρέπει στην Χώρα εξαγωγής να υπολογίσει βάσει των συνολικών εισαγωγών της Κοινότητας, τα κατώφλια του μηχανισμού εξόδου από το καλάθι. Η χώρα εξαγωγής διασφαλίζεται, έτσι, από τυχόν αυθαιρεσία και, το κυριώτερο, γνωρίζει ως ποιό επίπεδο οι εξαγωγές της μη περιορισμένων κατηγοριών έχουν εξασφαλισμένη πρόσβαση.

Αρθρο 11

Προβλήματα Ταξινόμησης

Το άρθρο 11 της συμφωνίας αναφέρεται στο αρκετά συνηθισμένο πρόβλημα ταξινόμησης. Στην περίπτωση διαφωνίας στο σημείο εισόδου σχετικά με την κατηγορία του εισαγομένου προϊόντος, η ταξινόμηση βασίζεται προσωρινά στα ενδεικτικά στοιχεία που παρέχει η Κοινότητα, εν αναμονή μιάς τελικής συμφωνίας που θα προκύψει κατόπιν διαβουλεύσεων.

Επίσης, προβλέπεται ενημέρωση της χώρας εξαγωγής γιά τυχόν τροποποίηση του κοινού δασμολογίου ή του κώδικα NIMEXE που σχετίζεται με την ταξινόμηση των προϊόντων. Τέλος, δηλώνεται ότι τέτοιου είδους κοινοτικές αποφάσεις γύρω από θέματα ταξινόμησης δεν θα συνεπάγονται μείωση οποιουδήποτε ποσοτικού ορίου. Το άρθρο παραπέμπει στο Πρωτόκολλο Α όπου καθορίζεται ακριβέστερα η όλη διαδικασία ενημέρωσης της Χώρας Εξαγωγής πριν από την εφαρμογή της απόφασης ταξινόμησης.

Το άρθρο αυτό, σε συνδυασμό με το Πρωτόκολλο Α στο οποίο παραπέμπει αλλά και με το Αρθρο 2 έχει την εξής σημασία:

Με την πάροδο του χρόνου, εμφανίζονται συχνά στην αγορά νέα προϊόντα. Ορισμένα από αυτά υπάγονται εύκολα και αυτονόητα στις υπάρχουσες κατηγορίες. Αλλα, ιδίως προϊόντα ένδυσης (όπως λ.χ. οι φούστες-παντελόνια γιά γυναίκες) μπορεί να ξεφεύγουν από τις καθιερωμένες περιγραφές αυτές. Στην περίπτωση αυτή η επιλογή κατηγορίας μπορεί νάχει οικονομική σημασία: μπορεί να επιλεχθεί είτε 1) μία μή περιορισμένη κατηγορία, είτε 2) μία περιορισμένη αλλά υποχρησιμοποιούμενη κατηγορία είτε 3) μιά κατηγορία περιορισμένη και της οποίας το ποσοτικό όριο παραδοσιακά υπερκαλύπτεται.

Προφανώς, οι επιλογές (1) ή (2) συμφέρουν περισσότερο τη χώρα εξαγωγής, ενώ η (3) συμφέρει την Κοινότητα.

Ειδωμένο μέσα απ'αυτό το πρίσμα, το τρίπτυχο Αρθρο 2, Αρθρο 11, Πρωτόκολλο Α δίνει την κυρίαρχη αρμοδιότητα στην Κοινότητα. Εκείνη καθορίζει κατ'αρχήν αλλά και σε τελική ανάλυση την ταξινόμηση, παρά την ύπαρξη διαβουλεύσεων.

Η ασφαλιστική δικλείδα, εξάλλου, που παρέχεται γιά τη μη περιοριστική επίπτωση μιάς κοινοτικής απόφασης ταξινόμησης, εφαρμόζεται δύσκολα διότι προϋποθέτει ότι η χώρα Εξαγωγής δύναται να αποδείξει στοιχειοθετημένα ότι θίγεται. Αυτό προσκρούει σε πρακτικά προβλήματα διότι η διοικητική μηχανή των περισσοτέρων χωρών εξαγωγής δύσκολα μπορεί ν'ανταποκριθεί σε τέτοιες ανάγκες. Τέλος, δεν είναι σαφές τι γίνεται με τα προϊόντα γιά τα οποία, στο σημείο εισόδου, υπάρχουν διιστάμενες απόψεις ως προς την κατάταξη. Στην πράξη και γιά να μην διαταραχθεί το εμπόριο, η εισαγωγή τους επιτρέπεται, η δε οριστική ταξινόμησή τους έπεται καθώς και ο συνακόλουθος καταλογισμός τους στη μιά ή την άλλη κατηγορία. Αυτός όμως, εξαρτάται από την καλή πίστη των τελωνειακών αρχών του Κράτους μέλους εισαγωγής: όντως, μπορεί, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία πιά, να κινηθεί δικαστική δίωξη του εισαγωγέα γιά ψευδή δήλωση, διαδικασία που ενίοτε συνεπάγεται την κράτηση επί μακρόν του προϊόντος στο σημείο εισόδου. Ετσι, η διμερής συμφωνία σταματά εκεί όπου αρχίζει η εθνική νομοθεσία. Στην πράξη, και οπόταν προκύπτουν τέτοια προβλήματα, γίνεται προσπάθεια πρακτικής επίλυσής τους συχνά με την αντιμετώπιση ξεχωριστά των ακόλουθων τριών θεμάτων:

1) την απελευθέρωση των εμπορευμάτων

2) τον καθορισμό της κατηγορίας τους

3) την ενδεχόμενη δίωξη του εισαγωγέα

Το πρόβλημα της ταξινόμησης επιλύει η ειδική επιτροπή ονοματολογίας της Γενικής Διεύθυνσης XXI της Επιτροπής Ε.Κ. που συνεδριάζει ανά τρίμηνο και συζητάει τέτοια θέματα. Πρέπει να παρατηρήσουμε πως ουσιώδες στην όλη διαδικασία είναι το πρόβλημα εναρμόνισης των εθνικών ταξινομήσεων και πρακτικών.

Πράγματι, πίσω από ένα πρόβλημα ταξινόμησης που προκύπτει με μιά χώρα εξαγωγής κρύβεται συχνά ένα ενδοκοινοτικό πρόβλημα εναρμόνισης, έτσι ώστε το ίδιο προϊόν, (π.χ. πουλόβερ) σε ένα Κράτος να αντιμετωπίζεται σαν Κατηγορία 5 και σε ένα άλλο Κράτος να αντιμετωπίζεται σαν Κατηγορία 82. Στην περίπτωση αυτή επιλύονται ταυτόχρονα με την απόφαση της αρμόδιας επιτροπής η ενδοκοινοτική δυσαρμονία όσο και η διαφορά με την χώρα εξαγωγής.

Τα παραπάνω προβλήματα προκύπτουν είτε από τα ίδια τα πράγματα (ασάφεια στα ίδια τα προϊόντα, εξέλιξη της μόδας) είτε από συνειδητή προσπάθεια, ιδίως των πιό αναπτυγμένων προμηθευτών, γιά καταστρατήγηση προσοστώσεων. (Είναι χαρακτηριστικό ότι βιομήχανοι χωρών όπως το Χόνγκ Κόνγκ γνωρίζουν σε βάθος τι περιλαμβάνει κάθε κατηγορία). Αυτό επιτυγχάνεται είτε δια μικρών τροποποιήσεων προϊόντων (έτσι που ένα πουκάμισο ή πουλόβερ να υπαχθεί στην Κατηγορία "Υπόλοιπα" ή "Διάφορα") είτε με την ανάμειξη και το πακετάρισμα πολλών διαφορετικών ειδών ένδυσης έτσι που να αποτελούν "σύνολα" και να υπάγονται σε άλλη κατηγορία. Από την άποψη αυτή, η αυστηρότητα των διατάξεων των διμερών συμφωνιών είναι απαραίτητη γιά την καλύτερη προστασία της Κοινότητας από τέτοιου είδους πρακτικές, ακόμα κι αν αφήνουν κάπως ακάλυπτες τις χώρες εξαγωγής από τυχόν αυθαιρεσίες της Κοινότητας στην ταξινομητική πρακτική. Από την πρακτική της ΕΟΚ στα θέματα αυτά, άλλωστε, δεν διαφαίνεται συστηματική κρυπτοπροστατευτική διάθεση.

Οπως θα δούμε παρακάτω, τα προβλήματα ταξινόμησης προσέλαβαν μεγάλη διάσταση στις διαπραγματεύσεις του 1986 ενόψει της προσεχούς εφαρμογής από την Κοινότητα του Εναρμονισμένου Δασμολογικού Συστήματος. Αλλ'αυτό ήταν στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων νέων διμερών συμφωνιών και όχι εφαρμογής και διαχείρισης των υφισταμένων.

Αρθρο 12

Καταστρατήγηση

Το άρθρο 12 αναφέρεται στις περιπτώσεις καταστρατήγησης της συμφωνίας μέσω μεταφορτώσεων, αναδρομολογήσεων και άλλων πρακτικών που οδηγούν στο μη καταλογισμό των εισαγομένων προϊόντων στην αντίστοιχη ποσόστωση. Η συνηθέστερη μορφή καταστρατήγησης είναι μέσω πλαστών πιστοποιητικών καταγωγής, έτσι που τα προϊόντα να εμφανίζονται ως προερχόμενα από άλλη μη περιορισμένη πηγή.

Εφ'όσον διαπιστωθεί κάτι τέτοιο, η Κοινότητα δύναται να καλέσει τη χώρα εξαγωγής σε διαβουλεύσεις (άρθρο 17) γιά τη μείωση των αντίστοιχων ποσοτικών ορίων. Ενδέχεται δε, εν αναμονή του αποτελέσματος των διαβουλεύσεων, η Κοινότητα να ζητήσει εξ'αρχής κάποια μερική προσαρμογή (βλ. μείωση) του ποσοτικού ορίου των εν λόγω κατηγοριών.

Στην περίπτωση που τα δυό μέρη δεν βρούν ικανοποιητική λύση στις διαβουλεύσεις, η Κοινότητα δικαιούται να αφαιρέσει από τα ποσοστικά όρια ποσότητες ίσες με τα προϊόντα που αποδεδειγμένα εισήχθησαν λαθραία.

Το δικαίωμα μονομερούς αφαίρεσης, υπήρξε αντικείμενο επίπονων διαπραγματεύσεων μεταξύ της Κοινότητας και των Χωρών εξαγωγής. Η ΠΙΣ μνημονεύει απλώς το πρόβλημα αυτό της καταστρατήγησης, αλλά η Κοινότητα χρειαζόταν από διαπραγματευτικής σκοπιάς ένα αυστηρό άρθρο. Αυτό ήταν δύσκολο να επιτευχθεί διότι το όλο θέμα είναι ποιός έχει τον τελευταίο λόγο. Μιά χώρα εξαγωγής μπορεί ν'αρνείται μέχρι τελευταίας στιγμής ότι τα προϊόντα είναι δικά της - ακόμα κι όταν τα αποδεικτικά στοιχεία είναι επαρκή - ή να μην το αρνείται μεν, αλλά να κωλυσιεργεί στην εξεύρεση λύσης μέσω διαβουλεύσεων, ισχυριζόμενη λ.χ. ότι δεν υπάρχει απόδειξη ενοχής των εξαγωγέων. Ελλείψει της δυνατότητας προσφυγής σε τέτοια μονομερή αφαίρεση, η Κοινότητα δεν μπορεί να καταπολεμίσει αποτελεσματικά τις καταστρατηγήσεις (όπως ανακάλυψε την περίοδο 1981-82 με την Ν. Κορέα). Αντίθετα, με το άρθρο αυτό, η Δαμόκλειος σπάθη επικρέμεται στο κεφάλι της χώρας εξαγωγής, εξαναγκάζοντάς την να βρεί κάποια συνεννόηση με την Κοινότητα - που συνήθως είναι προτιμότερο από το να υποστεί μονομερώς μείωση του ποσοτικού ορίου.

Προκύπτει ωστόσο το ερώτημα:κατά πόσον είναι δίκαιο να τιμωρούνται στο σύνολό τους οι εξαγωγείς μιάς χώρας διά του περιορισμού της πρόσβασής τους στην κοινοτική αγορά επειδή άλλοι εισαγωγείς και εξαγωγείς σε άλλη χρονική στιγμή καταστρατήγησαν την συμφωνία. Στο ερώτημα αυτό η Κοινότητα απαντά ότι η υφιστάμενη μέσω της καταστρατήγησης οικονομική ζημία υπάρχει εξ'αντικειμένου και ότι το άρθρο αυτό προσπαθεί να επανορθώσει μιαν αποδεδειγμένη αντικειμενική οικονομική

ζημία. Αλλά αυτό το επιχείρημα μοιάζει αμφίβολο τη στιγμή που η ανακάλυψη της καταστρατήγησης, οι έρευνες και οι μετέπειτα διαβουλεύσεις οδηγούν σε επίλυση του θέματος μερικά χρόνια αργότερα από τη στιγμή όπου συντελέστηκε η οικονομική ζημία. Παραμένει έτσι, μόνο, η διαπραγματευτική ενίσχυση της Κοινότητας, και ο αντίστοιχος κίνδυνος γιά τις χώρες εξαγωγής: η διοίκηση των χωρών εξαγωγής αναγκάζεται να είναι προσεκτικώτερη και αυστηρότερη στην αντιμετώπιση και πρόληψη τέτοιου είδους λαθραίων πρακτικών διότι η εφαρμογή του άρθρου αυτού τη φέρνει τελικά αντιμέτωπη με τους εξαγωγείς/παραγωγούς της (αφού οδηγεί αναγκαστικά σε κάποια αφαίρεση από ποσοστώσεις άλλων εξαγωγέων). Την περίοδο 1983-86 το άρθρο αυτό χρησιμοποιήθηκε με χώρες όπως το Χόνγκ Κόνγκ, η Ρουμανία και η Ινδία. Στην εφαρμογή του η Επιτροπή υπήρξε μάλλον ελαστική: καταλογίζοντας στις ποσοστώσεις περασμένων ετών ή/και σε ποσοστώσεις άλλων συγγενικών κατηγοριών άμβλυνε την αυστηρότητα των κυρώσεων όσον αφορά την οικονομική επίπτωσή τους. Απέφευγε έτσι τη λήψη μονομερών μέτρων που θα κινδύνευαν να δηλητηριάσουν τις σχέσεις με τις χώρες εξαγωγής.

Τα θέματα που αφορούν τις καταστρατηγήσεις είναι πράγματι ιδιαίτερα λεπτά. Κατ'αρχήν οι λαθραίες εξαγωγές συνήθως - αλλ'όχι πάντα - δεν γίνονται εν γνώσει των αρμοδίων αρχών των χωρών εξαγωγής. Οδηγούν σε εξαγωγές που παρακάμπτουν την ποσόστωση και ενδεχομένως και το δασμό. Οι εξαγωγές αυτές δεν επιβαρύνονται με το κόστος που συχνά επιβάλλεται με την αγορά της άδειας εξαγωγής. Από την άλλη, το όλο εγχείρημα της απόκτησης ψευδών πιστοποιητικών καταγωγής και της μεταφόρτωσης - αναδρομολόγησης των προϊόντων συνεπάγεται κάποιο σημαντικό κόστος, στο οποίο πρέπει να προστεθεί ο οικονομικός κίνδυνος - το ρίσκο - της ανακάλυψης της καταστρατήγησης και των κυρώσεων. Το άρθρο αυτό με την αυστηρότητά του αποτρέπει τις αρχές της χώρας εξαγωγής από το να προωθούν ή ν'αποδέχονται σιωπηλά τέτοιες πρακτικές.

Η συνεργασία των αρμοδίων αρχών και των δύο μερών στη διαλεύκανση και στοιχειοθέτηση των καταστρατηγήσεων θέτει μάλιστα ένα λεπτό πρόβλημα: δε μοιάζει μόνον άδικη αλλά και είναι πολιτικά άστοχη η υπερβολική τιμωρία των συχνά συνεργάσιμων αυτών αρχών. Από την άλλη μεριά η μη επιβολή κυρώσεων εις ένδειξιν ευγνωμοσύνης ουσιαστικά αναιρεί το πνεύμα και το γράμμα του άρθρου αυτού.

Μπροστά σε τέτοιου είδους διλήμματα οι υπηρεσίες της Επιτροπής τείνουν να βρίσκουν κάποια συμβιβαστική μέση οδό: τις περιορισμένης έκτασης κυρώσεις. Αποφεύγεται έτσι και ο φαύλος κύκλος μιάς υπερβολικής αυτοτηρότητας που οδηγεί σε πλήρη έλλειψη συνεργασίας των χωρών εξαγωγής και συνεπώς σε περισσότερες καταστρατηγήσεις που προκαλούν ακόμα αυστηρότερους ελέγχους από πλευράς Κοινότητας. Κάτι τέτοιο θα έβλαπτε τελικά και τα δυό μέρη προκαλώντας συνθήκες μόνιμης αβεβαι-

ότητας, καχυποψίας και ουσιαστικά υποκαθιστώντας τη λειτουργία της ίδιας της διμερούς συμφωνίας με κάποια επισφαλή παράλληλη διαδικασία λαθραίων εξαγωγών και υπερβολικού ελέγχου εισαγωγών. Σημειωτέρον ότι μια τέτοια πορεία θα συμπαρέσυρε αναγκαστικά όλες τις χώρες εξαγωγής, μια και όλες θα βίγονταν από ένα τέτοιο πνεύμα καχυποψίας από πλευράς των κοινοτικών αρχών και συγκεκριμένα των τελωνείων. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό βέβαια με την υποχρησιμοποίηση των περισσοτέρων ποσοστώσεων σε μεγάλο βαθμό, εξηγούν το περιορισμένο εύρος του φαινομένου της καταστρατήγησης των συμφωνιών τα τελευταία χρόνια.

Αρθρα 13-15

Πρακτικά θέματα εφαρμογής της Συμφωνίας

Στα πλαίσια του μάλλον επουσιώδους άρθρου 13 της συμφωνίας, η χώρα εξαγωγής αναλαμβάνει την όσο το δυνατόν ομαλότερη κλιμάκωση μέσα στο χρόνο των υπό περιορισμό εξαγωγών της. Αυτό ούτε ιδιαίτερα αναγκαίο είναι γιά την Κοινότητα, ούτε εύκολα εφαρμόζεται από τη χώρα εξαγωγής. Στο ίδιο άρθρο επίσης προβλέπεται διαδικασία διαβουλεύσεων στη μάλλον απίθανη περίπτωση που η Κοινότητα διαπιστώσει υπέρμετρη συγκέντρωση των εισαγωγών σε κάποιο συγκεκριμένο προϊόν μέσα στο πλαίσιο μιας κατηγορίας (θέση NIMEXE). Το άρθρο αυτό δεν το έχει ποτέ επικαλεσθεί μέχρι τώρα, η Κοινότητα.

Το άρθρο 14 προβλέπει αναλογική προσαρμογή (pro rata) των ποσοτικών ορίων στην περίπτωση καταγγελίας της συμφωνίας. Το άρθρο αυτό ποτέ δεν έχει προκύψει ανάγκη να εφαρμοστεί ούτε και φαίνεται πιθανόν κάτι τέτοιο. Παρέχει όμως μια εξασφάλιση στη χώρα εξαγωγής.

Το άρθρο 15, στο οποίο αναφερθήκαμε και προηγουμένως, αναφέρεται στην υποδιαίρεση των Κοινοτικών ορίων σε περιφερειακά τμήματα κατά κράτος μέλος. Αχρησιμοποίητα τέτοια τμήματα μπορούν εκτάκτως να ανακατανεμηθούν μετά από αίτηση της χώρας εξαγωγής και από έγκριση της Κοινότητας. Μπορεί επίσης η κατανομή να τροποποιηθεί σε μόνιμη βάση μετά από διαβουλεύσεις. Σε έκτακτες περιπτώσεις είναι δυνατός ο πρόσθετος εφοδιασμός ενός Κράτους μέλους πάνω από το προβλεπόμενο ποσοτικό όριο. Στις νέες διμερείς συμφωνίες (1987-91) προστίθεται η δυνατότητα περιφερειακής ευλυγισίας από ένα Κράτος μέλος στο άλλο.

Αρθρο 16

Η χορήγηση αδειών Εξαγωγής και Εισαγωγής

Στο άρθρο 16, η Κοινότητα και η χώρα εξαγωγής αναλαμβάνουν την υποχρέωση: (1) να αποφεύγουν διακρίσεις στη χορήγηση αδειών εξαγωγής και εισαγωγής ή άλλων συναφών εγγράφων (2) να διατηρούν τις παραδοσιακές εμπορικές πρακτικές και ροές (3) ν'αρχίσουν διαβουλεύσεις στην περίπτωση διατάραξης, από την εφαρμογή της συμφωνίας, των υφισταμένων εμπορικών σχέσεων μεταξύ εισαγωγέων και εξαγωγέων.

Το άρθρο αυτό, αν και περιορισμένης σημασίας ως προς την εφαρμογή του, είναι κατ'εξοχήν ενδεικτικό της καθημερινής εμπορικής πρακτικής. Οντως, με το σύστημα αυτοπεριορισμού των εξαγωγών δημιουργείται ένα συγκεκριμένο πλέγμα αλληλεξαρτήσεων. Ο εξαγωγέας (παραγωγός ή έμπορος) χρειάζεται από τις αρμόδιες αρχές της χώρας του 2 πιστοποιητικά: άδεια εξαγωγής και πιστοποιητικό καταγωγής. Με βάση τα πιστοποιητικά αυτά, ο κοινοτικός εισαγωγέας ζητάει με τη σειρά του από τις δικές του αρμόδιες αρχές έγγραφο εισαγωγής (αποφεύγεται ο όρος άδεια εισαγωγής μια και υποδηλώνει καθεστώς περιορισμού εισαγωγών και όχι αυτοπεριορισμού εξαγωγών). Ο εξαγωγέας όσο και ο εισαγωγέας εξαρτώνται έτσι από τη διάθεση συνεργασίας, την αποτελεσματικότητα, την καλή πίστη των αντίστοιχων δημοσίων υπηρεσιών. Διακρίσεις υπέρ του ενός ή του άλλου εξαγωγέα (και εισαγωγέα) μπορούν ν'αποβούν εμπορικά βλαβερές οδηγώντας σε καθυστερήσεις παραλαβής εμπορευμάτων και απώλεια των οικονομικά ευνοϊκών περιόδων μέσα στον χρόνο κ.ο.κ.

Στις δύο αυτές συμμετρικές τρόπον τινά εξαρτήσεις προστίθεται, όπως συζητήθηκε στο Κεφάλαιο 8 και η ακόλουθη: στο σύστημα αυτοπεριορισμού το σημαντικό πιστοποιητικό είναι η άδεια εξαγωγής που την κατέχει ο εξαγωγέας. Επί τη βάσει αυτού χορηγείται σχεδόν αυτομάτως άδεια (έγγραφο) εισαγωγής. Στην περίπτωση που το προϊόν αυτό έχει σημαντική ζήτηση (λόγω ποιότητας/τιμής) και περιορισμένη προσφορά (λόγω ποσοτικού ορίου) προκύπτει μια κατάσταση τεχνητής σπανιότητας, όπου τα ίδια τα πιστοποιητικά εξαγωγής αποκτούν αξία.

Στο πλαίσιο συμφωνιών αυτοπεριορισμού, τα πολύτιμα αυτά πιστοποιητικά κατέχει η εξαγωγική πλευρά - μια και εκεί εκδίδονται - και αυτή κατά συνέπεια καρπώνεται αυτήν την υπεραξία: οι εξαγωγείς διαπραγματευόμενοι τους όρους συναλλαγής με τους εισαγωγείς από θέση ισχύος επιλέγουν αυτοί τους συμφερτικώτερους γι'αυτούς εισαγωγείς. Σε αντίθεση με το σύστημα περιορισμού των εισαγωγών, όπου οι αρμόδιες αρχές της χώρας εισαγωγής καθώς και οι έμποροι εισαγωγείς έχουν διαπραγματευτικό πλεονέκτημα ως προς τον εξαγωγέα - αφού κατέχουν αυτοί την απαραίτητη άδεια εισαγωγής - στην περίπτωση των συμφωνιών που εξετάζουμε συμβαίνει το αντίθετο. Οι χώρες εξαγωγής έχουν πλήρη επίγνωση του πλεονεκτήματος αυτού που

τους παρέχουν οι συμφωνίες (συχνά μάλιστα και με ορισμένα προβληματικά συνακόλουθα όπως η άνθιση παράλληλης ημιπαράνομης αγοράς αδειών εξαγωγής) και θέλουν να το διατηρήσουν, διότι με κάποιο τρόπο καρπώνονται αυτές την προαναφερθείσα, συχνά όχι ευκαταφρόνητη, υπεραξία.

Αξίζει να σημειωθεί πως η παραπάνω κατάσταση έγινε αισθητή με την ένταξη της Ελλάδος στην ΕΟΚ: πράγματι υπήρξε μετατόπιση της εξουσίας από το Ελληνικό Υπουργείο Εμπορίου που εξέδιδε, παραδοσιακά, τις απαραίτητες άδειες εισαγωγής, στις αρμόδιες υπηρεσίες των χωρών εξαγωγής: αυτές εκδίδουν άδειες εξαγωγής επί τη προσκομίσει των οποίων οι Ελληνικές αρχές είναι υποχρεωμένες να εκδώσουν άδειες εισαγωγής (αλλοιώς καταστρατηγείται η διμερής συμφωνία). Η μετατόπιση αυτή σήμανε σε αρκετές περιπτώσεις αλλαγή των ίδιων των διαύλων εισαγωγής και παράπονα των θιγομένων "παραδοσιακών εισαγωγέων". Τέτοιου είδους προστριβές επιχειρεί να αντιμετωπίσει το άρθρο αυτό που είναι έτσι ενδεικτικό καταστάσεων που μπορούν να προκύψουν στην εμπορική πρακτική.

Αρθρο 17

Η διαδικασία διαβουλεύσεων

Το άρθρο 17 καθορίζει τους κανόνες της γενικής διαδικασίας διαβουλεύσεων: έγγραφη γνωστοποίηση, αιτιολόγηση αιτήματος, έγκαιρη αρχή διαβουλεύσεων (δυο μήνα) και επίτευξη συμφωνίας (1 μήνας). Για τις περιπτώσεις surge (βλ. άρθρο 9) προβλέπεται ειδική διαδικασία διαβουλεύσεων που να εξασφαλίζει την ταχύτερη εξεύρεση λύσης (15ήμερο).

Το άρθρο αυτό είναι σημαντικό διότι θέτει το διαπραγματευτικό πλαίσιο για την από κοινού αντιμετώπιση προβλημάτων και εξεύρεση λύσεων σε οτιδήποτε πρόβλημα ήθελε προκύψει. Μονομερείς ενέργειες κατ'αρχήν αποφεύγονται και, όπου προβλέπονται (λ.χ. surge, έξοδοι απ'το καλάθι, καταστρατήγηση) αποτελούν μάλλον Δαμόκλειο σπάθη πάνω στις χώρες εξαγωγής που ενισχύει τη θέση της Κοινότητας στις διαβουλεύσεις.

Αρθρα 18-20

Εδαφική ισχύς - Διάρκεια - Επίσημες Γλώσσες

Το άρθρο 18 (εδαφική ισχύς) καθορίζει πού εφαρμόζεται η συμφωνία: απέκτησε κάποιο ενδιαφέρον μόνον στην περίπτωση της διένεξης Βρετανίας και Αργεντινής (νησιά Φώλκαντς).

Το άρθρο 19 αναφέρεται στη διάρκεια της συμφωνίας (από 1/1/83 μέχρι 31/12/86 ή από 1/1/87 μέχρι 31/12/91) στη δυνατότητα υποβολής πρότασης τροποποίησης, στο δικαίωμα και τη διαδικασία καταγγελίας.

Τέλος στο άρθρο 20 αναφέρονται οι αυθεντικές γλώσσες στις οποίες συντάσσεται η συμφωνία (οι 7(9) Κοινοτικές γλώσσες καθώς και η επίσημη γλώσσα της χώρας εξαγωγής).

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 9

1) Απόφαση Συμβουλίου αρ. 82/179 της 16.3.1982 (ΕΕ αριθ. L83 της 29.3.82)

2) Ο βασικός εσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας της Κοινότητας γιά τις διμερείς συμφωνίες ΠΙΣ ΙΙΙ είναι ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3589/82 του Συμβουλίου της 23/12/82. (Επίσημη Εφημερίδα L 374 του 1982)

Γιά την Ταϊβάν και Γιουγκοσλαβία που υπάγονται σε διαφορετικά καθεστώτα βλέπε Κανονισμούς υπ'αριθ. 3587/82 και 3588/82 στο ίδιο Τεύχος της Επίσημης Εφημερίδας.

Οι Κανονισμοί αυτοί περιλαμβάνουν και όλα τα ποσοστικά όρια γιά τα έτη 1983-86 καθώς και την κατανομή γιά το έτος 1983.

Ο αντίστοιχος Κανονισμός για τις διμερείς συμφωνίες ΠΙΣ IV (περίοδος 1987-91) είναι ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 4136/86 του Συμβουλίου της 22/12/86 (ΕΕ L 387 της 31/12/1986, σελ. 42). Γιά τη Γιουγκοσλαβία ισχύει ο κανονισμός (ΕΟΚ) 4135/86 στο ίδιο τεύχος της ΕΕ. Μετά την αναταξινόμηση ορισμένων προϊόντων υπήρξε τροποποίηση του κανονισμού 4136/86, με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 768/88 του Συμβουλίου της 2/2/88 (ΕΕ L84 της 29/3/1988). Ο κανονισμός αυτός δεν αλλάζει σε τίποτε τις διαδικασίες του 4136/86 αλλ' απλώς δημοσιεύει τα τροποποιημένα ποσοτικά όρια γιά τα έτη 1988-91.

Βάσει του εσωτερικού αυτού Κανονισμού οι αρχές των Κρατών μελών αφ'ενός μεν υποχρεούνται να επιτρέπουν την εισαγωγή των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων αν τηρούνται οι όροι της διμερούς συμφωνίας,αφ'ετέρου υποχρεούνται να εμποδίζουν τυχόν παράνομες τέτοιες εισαγωγές (λ.χ. όταν αποδεδειγμένα υπερβαίνουν το προβλεπόμενο όριο). Μ'άλλα λόγια, οι τελωνειακές αρχές των Κρατών μελών λειτουργούν όχι βάσει των διμερών συμφωνιών - πόσο μάλλον της ΠΙΣ - αλλά βάσει του Κανονισμού αυτού τον οποίο οφείλουν να γνωρίζουν και εφαρμόζουν.

3) Βλ. ΕΕ L 76/82

4) Βλ. Ε.Ε. L 24/76 και ΕΕ L 180/76.

5) Γερμανία 28,5%, Μπενελούξ 10,5%, Γαλλία 18,5%, Ιταλία 15%, Δανία 3%, Ιρλανδία 1%, Ηνωμένο Βασίλειο 23,5%, Ελλάδα 2% (L374/83, σελ.112). Το άθροισμα των ποσοστών δίνει 102% διότι δεν έγινε αλλαγή με την ένταξη της Ελλάδας στα αρχικά μερίδια. Κατά συνέπεια οι υπολογισμοί αυτοί πρέπει να γίνονται με βάση όχι το 100 αλλά το 102 ($28.5\% = \frac{28.5}{102}$ κ.ο.κ).

Οι νέες συμφωνίες του 1986 για την περίοδο 1986-1991 της ΕΟΚ των δώδεκα προβλέπουν την εξής κατανομή, που προέκυψε μετά απο δύσκολες ενδοκοινοτικές διαπραγματεύσεις: Γερμανία 25.5%, Γαλλία 16,5%, Ιταλία 13,5%, Μπενελούξ 9,5%, Ηνωμένο Βασίλειο 21%, Δανία 2,7%, Ιρλανδία 0,8%, Ελλάδα 1,5%, Ισπανία 7,5%, Πορτογαλία 1,5%, ΕΟΚ 100%.

6) Βλ. COM (81) 129 και COM (81) 556.

7) Βλ. COM (81) 129 και COM (81) 556.

8) Τα στοιχεία αυτά, που είναι συγκεντρωμένα στο αρμόδιο τμήμα της Γ.Δ.Ι., προκύπτουν από τις επίσημες εφημερίδες των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σειρά L όπου δημοσιεύονται οι Κανονισμοί. Κάθε οριστική έξοδος από το καλάθι γίνεται αντικείμενο Κανονισμού. Επίσης, προκύπτουν από το συνολικό κατάλογο που μοιράζει σε τακτά χρονικά διαστήματα η Επιτροπή στα Κράτη μέλη στην Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών. Το έτος που αναφέρεται είναι αυτό κατά το οποίο δημοσιεύεται ο Κανονισμός: η διαδικασία, μπορεί προφανώς να αρχίσει αρκετούς μήνες πριν.

9) Στην περίπτωση που είχαμε για μιά κατηγορία και μιά χώρα εξαγωγής έξοδο από το καλάθι ως προς 2 ή 3 Κράτη μέλη τις υπολογίσαμε σαν ξεχωριστές περιπτώσεις. Αυτό εξηγεί το μεγαλύτερο συνολικό αριθμό εξόδων από καλάθι στον Πίνακα 4 απ'ότι στον Πίνακα 3.

10) Η σημασία αυτού του άρθρου γίνεται σαφής υπό το φως της συζήτησης γιά τα ποσοτικά όρια, στο πρώτο μέρος του παρόντος κεφαλαίου.

11) Βλ. λόγου χάρη περιοδικό TEXTILES ASIA, August - September-October 1983.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 - ΟΙ ΝΕΕΣ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣ IV (1987-91)

Α) Νομικό Σκέλος

Οι διμερείς συμφωνίες που η Κοινότητα διαπραγματεύτηκε το 1986 στα πλαίσια της ΠΙΣ IV διαφοροποιούνται σε ορισμένα μόνον σημεία από τις προηγούμενες (1). Συγκεκριμένα, όσον αφορά το κείμενο των συμφωνιών οι αλλαγές είναι οι εξής:

1) Ρήτρα "SURGE"

Το άρθρο "surge" καταργείται. Αντικαθίσταται όμως με μία παράγραφο (παράγραφος 2) στο γενικό άρθρο περί διαβουλεύσεων, όπου αναφέρεται ότι η Κοινότητα δύναται να ζητήσει διαβουλεύσεις εάν προκύψουν δυσκολίες λόγω αιφνίδιας και σημαντικής αύξησης των εισαγωγών προϊόντων της Ομάδας Ι που υπόκεινται σε ποσοτικό περιορισμό. Η αλλαγή αυτή έχει αρκετές πτυχές: πρώτον αποτελεί, οπτικά τουλάχιστον, βήμα ελευθεροποίησης διότι καταργεί τον αυτοματισμό και, το σημαντικότερο, την μονομερή δυνατότητα λήψης περιοριστικών μέτρων. Ωστόσο, η ρήτρα surge δεν χρησιμοποιήθηκε καθ'όλη τη διάρκεια της περιόδου ισχύος των προηγουμένων διμερών συμφωνιών. Τα αίτια γι' αυτό μπορούν να αναζητηθούν: Α) στην σχετική ύφεση των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών της Κοινότητας κατά την περίοδο αυτή Β) στη δυσλειτουργικότητα της ρήτρας surge λόγω των πολλών προϋποθέσεων που έθετε γιά την εφαρμογή της.

Στο βαθμό που ισχύει το (Α) η κατάργηση της ρήτρας surge γιά την περίοδο 1987-91 δύναται να χαρακτηριστεί φιλελευθεροποίηση: διότι εάν το δολλάριο και οι αμερικανικές εισαγωγές είναι σε κάμψη, οι εισαγωγές της ΕΟΚ ενδέχεται να παρουσιάσουν σημαντική αύξηση.

Στο βαθμό όμως που ισχύει το (Β), η αλλαγή αποτελεί απλά και μόνον εικονική φιλελευθεροποίηση: καταργείται μία ούτως ή άλλως άχρηστη ρήτρα. Πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι σε όλες σχεδόν τις νέες διμερείς συμφωνίες υπάρχει, ανάμεσα σ'άλλα, ένα συμπεφωνημένο πρακτικό που εντοπίζει τις κατηγορίες εκείνες προϊόντων και τα Κράτη μέλη γιά τα οποία είναι πιθανόν η Κοινότητα να προσφύγει στην παραπάνω παράγραφο του άρθρου περί διαβουλεύσεων.

Ο εντοπισμός αυτός είναι αμφίσημος: αφ'ενός μεν διευκολύνει τρόπον τινά την Κοινότητα στην περίπτωση χρησιμοποίησης της "μειωμένης" αυτής ρήτρας surge γιά τα συγκεκριμένα προϊόντα και Κράτη μέλη: διότι, υποτίθεται, οι χώρες εξαγωγής έχουν ήδη αποδεχθεί ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Ταυτόχρονα όμως, δυσχεραίνει τυχόν χρησιμοποίηση του ίδιου άρθρου γιά άλλα προϊόντα και Κράτη μέλη, καθιστώντας την πιό απρόβλεπτη και συνεπώς κάπως αυθαίρετη.

(Α-2) Ποσοστά κατωφλιού και ευλυγισίας

Τα ποσοστά του κατωφλιού στο μηχανισμό εξόδου από το καλάθι διπλασιάζονται και τα ποσοστά επιτρεπόμενης ευλυγισίας αυξάνουν. Πρόκειται γιά μιά σαφή φιλελευθεροποίηση: οι εγγυημένες, προστατευμένες από οιονδήποτε ποσοτικό περιορισμό, εξαγωγές των τρίτων χωρών αυξάνουν. Επίσης, οι ποσοτικοί περιορισμοί δύνανται να χρησιμοποιούνται με μεγαλύτερη ευλυλυγισία όσον αφορά τη μεταφορά από έτος σε έτος ή από κατηγορία σε κατηγορία αχρησιμοποίητων ποσοστώσεων. Οι διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις χώρες εξαγωγής παραμένουν πάντα, στην ίδια μάλιστα αναλογία: μικρότερα ποσοστά γιά τις δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής της Απω Ανατολής και γιά τις χώρες κρατικού εμπορίου, μεγαλύτερα ποσοστά γιά τις μικρότερες και φτωχότερες χώρες εξαγωγής. Εξάλλου, για τις χώρες ASEAN, η ειδική ευλυγισία μεταξύ τους διατηρείται με αυξημένα ποσοστά (διπλασιάζονται από 5% σε 10%).

(Α-3) Περιφερειακή ευλυγισία

Μία νέα επιπρόσθετη μορφή ευλυγισίας που θεσπίζεται με τις νέες διμερείς συμφωνίες είναι η μεταφορά ποσοστώσεων από ένα κράτος μέλος στο άλλο. Η περιφερειακή αυτή μεταφορά σχετίζεται με την όλη αντίληψη της Ενιαίας Πράξης για ουσιαστική ενοποίηση της Ευρωπαϊκής αγοράς μέχρι το 1992.

Ερχεται όμως και σαν απάντηση στο αίτημα των χωρών εξαγωγής που διαμαρτύρονταν πάντοτε γιά την αντιφατικότητα της ενιαίας διαπραγμάτευσης σε κοινοτικό επίπεδο ποσοστώσεων που μετά καταμερίζονται ανάμεσα σε 8 (και τώρα 10) ξεχωριστές αγορές.

Η περιφερειακή αυτή ευλυγισία κλιμακώνεται από χρόνο σε χρόνο: 2% το 1987, 4% το 1988, 8% το 1989, 12% το 1990 και τουλάχιστον 12% το 1991. Γιά τις δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής της Απω Ανατολής καθώς και γιά τις χώρες κρατικού εμπορίου τα χορηγούμενα ποσοστά περιφερειακής ευλυγισίας είναι τα μισά.

Δυό επισυναπτόμενα Συμπεφωνημένα Πρακτικά αναφέρονται στην νέα αυτή μορφή ευλυγισίας: το ένα εγγυάται ότι το πέμπτο έτος της Συμφωνίας (1991) γιά το οποίο δεν υπάρχει διαπραγματευτική εντολή του Συμβουλίου προς την Επιτροπή το ποσοστό θα είναι τουλάχιστον το ίδιο με του 1990. Το άλλο προφυλάσσει κράτη μέλη πούχουν ιδιαίτερα μικρές ποσοστώσεις (Ιρλανδία, Δανία, Ελλάδα, Πορτογαλία) από τον κίνδυνο στέρησης της βιομηχανίας τους από απαραίτητες πρώτες ύλες (νήματα - υφάσματα): οι ποσοστώσεις αυτών των κρατών μελών είναι τόσο μικρές που μπορούν μέσω της παραπάνω ευλυγισίας να μεταφερθούν εξ'ολοκλήρου στις ποσοστώσεις των μεγάλων κρατών μελών με ευνοϊκά μεν προστατευτικά αποτελέσματα όσον αφορά τα προϊόντα ένδυσης, αλλά ενδεχομένως προβληματικές επιπτώσεις όσον αφορά τον ανεφοδιασμό σε κλωστοϋφαντουργικές πρώτες ύλες (νήματα-υφάσματα).

(Α-4) <u>Θέματα Ταξινόμησης</u>

Η αλλαγή στην ταξινόμηση ορισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων συζητήθηκε επί τροχάδην και συμφωνήθηκε εύκολα στα πλαίσια της διαπραγματευτικής εντολής της 12/3/86. Αποδείχθηκε όμως ένα από τα πιό σημαντικά νέα στοιχεία στις διμερείς συμφωνίες της Κοινότητας και, κάπως αναπάντεχα, ένα από τα πιό δύσκολα στη διαπραγμάτευση.

Η ταξινόμηση των προϊόντων με τη δημιουργία νέων ευρύτερων ή στενώτερων κατηγοριών μπορεί ν'αποτελέσει ένα σημαντικό μέσο είτε γιά μεγαλύτερη προστασία είτε, αντίθετα, γιά παράκαμψη των υφισταμένων προσοστώσεων. Στις διαπραγματεύσεις του 1986 η Κοινότητα προσπάθησε να εκλογικεύσει το όλο σύστημα. Αφ' ενός διεύρυνε την κάλυψη ορισμένων κατηγοριών της ευαίσθητης Ομάδα Ι (όπως π.χ. τα πουκάμισα T-shirts και τα πουλόβερ κατηγοριών 4 και 5) έτσι ώστε να καλύπτουν και παρεμφερή προϊόντα που μέχρι τούδε εισάγονταν κάτω από άλλες δασμολογικές θέσεις και θεωρούνταν σαν "λοιπά" ή "άλλα" εξωτερικά ενδύματα άλλων κατηγοριών της Ομάδας ΙΙ και ΙΙΙ (κατηγορία 82 και 83). Οι άλλες αυτές κατηγορίες προϊόντων είχαν και αυτές ποσοτικούς περιορισμούς, τουλάχιστον γιά τους κύριους προμηθευτές, αλλά αφ' ενός μεν δεν είχαν υποστεί περικοπές το 1982 γιά τις 4 δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής, αφ'ετέρου απολάμβαναν μεγαλύτερων ετήσιων ρυθμών αύξησης και μεγαλύτερης ευλυγισίας.

Οι ποσοτικοί περιορισμοί των κατηγοριών 82 και 83 υπολογίζονται όχι ανά τεμάχιο,όπως τα ενδύματα της Ομάδας Ι,αλλά με το βάρος και καλύπτουν μιά σειρά ετερόκλητα προϊόντα. Ο τρόπος αναταξινόμησης της Κοινότητας ήταν η μεταφορά ορισμένων δασμολογικών θέσεων ΝΙΜΕΧΕ από την μία κατηγορία (82 ή 83) στην άλλη (4 ή 5). Αυτό χρειαζόταν μία προσαρμογή των ποσοστώσεων υποδοχής της Ομάδας Ι που να λαμβάνει υπόψη τις ροές εμπορίου και ν'αποζημιώνει τη χώρα εξαγωγής: το προφανές κέρδος γιά τη χώρα εξαγωγής ήταν η αύξηση της ποσόστωσης μιάς ευαίσθητης κατηγορίας. Γιά την Κοινότητα ήταν η πληρέστερη κάλυψη και ο αποτελεσματικότερος έλεγχος των εισαγωγών όλων των ομοειδών προϊόντων και ο περιορισμός της παράκαμψης. Στην περίπτωση, μάλιστα, που οι συγκεκριμένες εισαγωγές στα συγκεκριμένα αυτά προϊόντα που μόνον εν μέρει απαρτίζουν την κατηγορία 82 ή 83 δεν ήσαν ευδιάκριτες, η αναταξινόμηση θα μπορούσε να οδηγήσει ακόμα και σε κάποιά περικοπή της πρόσβασης.

Στην πράξη η Κοινότητα έδωσε γενναιόδωρη αποζημίωση σε πολλές χώρες εξαγωγής (όπως λ.χ. στις χώρες ASEAN που ήσαν και από τις πρώτες να διαπραγματευθούν νέα διμερή συμφωνία και μάλιστα τον Ιούλιο του '86, πριν από την παράταση της ΠΙΣ). Δεδομένου άλλωστε, ότι ήταν αμφιλεγόμενο κατά πόσον οι εξαιρετικές αυτές επιπρόσθετες ποσότητες υπολογίζονταν ή όχι στις συνολικές οροφές που προβλέπονταν γιά τα προϊόντα της Ομάδας Ι, η Επιτροπή χρησιμοποίησε την αναταξινόμηση σαν τέχνασμα: αποσπούσε τις πρόσθετες αυτές ποσότητες από τα Κράτη μέλη πείθοντας τα προστατευτικότερα εξ'αυτών (λ.χ. Γαλλία, Ελλάδα) πως κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο "δέλεαρ" γιά να πεισθούν οι χώρες εξαγωγής να υπογράψουν τη συμφωνία με τη νέα ταξινόμηση.

Ενώ με τις περισσότερες χώρες εξαγωγής το πρόβλημα της αναταξινόμησης αποτέλεσε απλώς ένα από τα θέματα στις διαπραγματεύσεις, γιά το Χόνγκ Κόνγκ απεδείχθη το καίριο πρόβλημα. Αυτό γιά μιά σειρά λόγους. Το Χόνγκ Κόνγκ, σε αντίθεση με τις άλλες χώρες εξαγωγής, είχε τεράστιες εξαγωγές σ'όλα αυτά τα παρεμφερή είδη ένδυσης. Αφ'ετέρου παρουσίασε λεπτομερείς στατιστικές που αποδείκνυαν τη συγκεκριμένη κατανομή των εξαγωγών του ακόμα και μέσα στις κατηγορίες 82 ή 83 απαιτώντας, ευλόγως, να μη θιγούν οι εξαγωγές αυτές. Κατά συνέπεια, μια μεταφορά ποσοστώσεων θα ανέτρεπε κυριολεκτικά τις προβλεπόμενες ποσοστώσεις γιά τις δύο ευαίσθητες κατηγορίες υποδοχής (4 και 13). Οι διαπραγματεύσεις περιστράφηκαν πάνω σ'αυτό το θέμα γιά ολόκληρες εβδομάδες.

Το Χόνγκ Κόνγκ αρνιόταν οποιαδήποτε λύση που θα ισοδυναμούσε ουσιαστικά με περικοπή και που θα εξανάγκαζε τη διοίκηση να πάρει πίσω ήδη χορηγηθέντα δικαιώματα εξαγωγής σε "κατόχους ποσοστώσεων". Η Κοινότητα αδυνατούσε να βρεί λύση μιά και οι εκπρόσωποι των Κρατών μελών στην Επιτροπή 113 δεν μπορούσαν ν'αποδεχθούν τις τεράστιες ποσοστώσεις γιά ευαίσθητες κατηγορίες που προέκυπταν από μία τέτοια αναταξινόμηση.

Ας σημειωθεί ότι λίγοι εξ'αυτών μπορούσαν να δούν και να δεχθούν ότι το πρόβλημα ήταν κυρίως εμφάνισης και ότι το ουσιώδες οικονομικό πρόβλημα υπήρχε έτσι και αλλιώς: ότι, δηλαδή, γιά πολλά χρόνια το Χόνγκ Κόνγκ (όπως και άλλες χώρες εξαγωγής, αλλά σε μικρότερο βαθμό) εξήγαγε τεράστιες ποσότητες ομοειδών προς τις Κατηγορίες 4 και 13 προϊόντων κάτω από άλλες κατηγορίες, και ότι συνεπώς η αναταξινόμηση απλώς θα έφερνε στο φώς και θα επισφράγιζε την ήδη καθιερωμένη αυτή πρακτική. Η επί της ταξινόμησης Υπηρεσία της Επιτροπής, αρχικά τουλάχιστον, απέρριπτε την προφανή ad hoc λύση να διατηρηθούν ειδικά γιά το Χόνγκ Κόνγκ οι κατηγορίες ως έχουν: το αδιέξοδο έμοιαζε πλήρες μέχρις ότου, τελικά, δόθηκε η παραπάνω λύση και κατ'εξαίρεση η αναταξινόμηση δεν έγινε γιά το Χόνγκ Κόνγκ γιά τις κατηγορίες αυτές.

Η όλη διαδικασία αναταξινόμησης είχε πολλές πτυχές: αφ'ενός μεν αποσκοπούσε σε μία εύλογη από διοικητικής - τελωνειακής σκοπιάς εκλογίκευση του συτήματος κατηγοριών, αφ'ετέρου όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις, γινόταν με παραίνεση της COMITEXTIL και ειδικά της MAILEUROPE. (2) Οι οργανώσεις αυτές αποσκοπούσαν σε κάποιο μεγαλύτερο έλεγχο των εισαγωγών ανταγωνιστικών σ'αυτές προϊόντων σε συγγενείς κατηγορίες.

Υπήρχε όμως και μία πρόσθετη πλευρά στο θέμα της αναταξινόμησης: η προοπτική εισαγωγής, στα τέλη της δεκετίας του '80 από την Κοινότητα του διεθνούς εναρμονισμένου δασμολογικού συστήματος που συζητείται στα πλαίσια της ΓΣΔΕ και που αποσκοπεί στη δημιουργία διεθνώς συγκρίσιμων λεπτομερών στατιστικών εμπορίου. Η επιζητούμενη από τη Κοινότητα και συγκεκριμένα από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής ενσωμάτωση των νέων αυτών δασμολογικών θέσεων στο Παράρτημα Ι των διμερών συμφωνιών (που περιγράφει λεπτομερέστατα τις 114 προς κάλυψη κατηγορίες προϊόντων), προϋπέθετε και ορισμένες τροποποιήσεις στις κατηγορίες αυτές.

Το σκεπτικό της Κοινότητα ήταν ότι προτιμώτερη είναι η από τώρα διαπραγμάτευση και ενσωμάτωση των προβλεπομένων στο μέλλον αλλαγών. Η αντίδραση στο θέμα αυτό και πάλι ήρθε από το Χονγκ Κόνγκ που ενετόπισε ορισμένες προστατευτικές συνέπειες της εισαγωγής του εναρμονισμένου δασμολογικού συστήματος (λ.χ. ο πιό περιοριστικός ορισμός του κοστουμιού και του συνόλου, που τα διασπά σε δύο προϊόντα - σακκάκι και πανταλόνι - ξεχωριστών κατηγοριών).

Η Κοινότητα μάταια αντέταξε το γενικό επιχείρημα ότι θα υπάρξουν και ευνοϊκές συνέπειες. Ετσι αναγκάστηκε, ειδικά με το Χόνγκ Κονγκ, να επισυνάψει συμπεφωνημένο πρακτικό: προβλέπει ότι εάν η εισαγωγή από την Κοινότητα του Εναρμονισμένου Συστήματος οδηγήσει σε προβλήματα, θα υπάρξουν διαβουλεύσεις γιά την ανεύρεση κατάλληλης λύσης. Ετσι, χωρίς να επιλυθεί η διαφορά, το θέμα απλώς μεταφέρθηκε.

(Α-5) Κάλυψη Προϊόντων

Ενα άλλο θέμα συναφές με την ταξινόμηση ήταν η δυνατότητα επέκτασης της συμφωνίας και σε κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα από ραμί, ιούτη και μετάξι. Στη παράγραφο 24 του Πρωτοκόλλου παράτασης της ΠΙΣ τον Ιούλιο 1986, συμφωνήθηκε ότι είναι δυνατόν να γίνει επίκληση των διατάξεων των άρθρων 3 και 4 της ΠΙΣ γιά άμεσα ανταγωνιστικές εισαγωγές παρόμοιων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων από τέτοιες φυτικές ίνες.

Σε αντίθεση με τις ΗΠΑ που ήδη είχαν προσφύγει σε έντονα προστατευτικά μέτρα, τα οποία ως προς ορισμένες χώρες εξαγωγής κάλυπταν και άλλες ίνες, η ΕΟΚ δεν ήταν σε θέση να επεκτείνει την κάλυψη των διμερών συμφωνιών της: η διαπραγματευτική εντολή του Συμβουλίου προς την Επιτροπή δεν προέβλεπε τίποτα τέτοιο, η δε διοικητική/ στατιστική υποδομή δεν επέτρεπε την γοργή λήψη τέτοιων μέτρων. Δεν εμφανίζονταν εξάλλου, προβλήματα έξαρσης στις εισαγωγές της ΕΟΚ προϊόντων ραμί, ιούτης ή μετάξης. Αλλωστε, οι ομάδες πίεσης θα είχαν από καιρό επιστήσει την προσοχή της Επιτροπής και των Κρατών μελών, αν όντως υπήρχε τέτοιο πρόβλημα. Κατά συνέπεια, η Κοινότητα αρκέστηκε να επισυνάψει στη διμερή συμφωνία συμπεφωνημένο πρακτικό που προβλέπει ενδεχόμενες διαβουλεύσεις γιά τυχόν διεύρυνση της κάλυψης της συμφωνίας και σε άλλες ίνες. Σημειωτέον ότι οι υπογραφείσες πριν από την ανανέωση της ΠΙΣ συμφωνίες έχουν και αυτές ανάλογο πρακτικό που άφηνε ανοικτό ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

(Α-6) Συνημμένα Συμφωνημένα Πρακτικά

Σε αντίθεση με τις προηγούμενες διμερείς συμφωνίες που είχαν περιορισμένο αριθμό συνημμένων συμπεφωνημένων πρακτικών, οι νέες διμερείς συμφωνίες της Κοινότητας στα πλαίσια της ΠΙΣ IV περιέχουν πολλά τέτοια επεξηγηματικά, διευκρινιστικά ή και συμπληρωματικά κείμενα. Ηδη αναφέρθηκαν ορισμένα εξ'αυτών (surge, περιφερειακή ευλυγισία, ταξινόμηση και κάλυψη των προϊόντων). Οι διμερείς συμφωνίες 1987-91 περιέχουν - με ποικίλους τρόπους διατύπωσης - συμπεφωνημένα πρακτικά και πάνω στα εξής άλλα θέματα: τη σημασία του σεβασμού της πνευματικής ιδιοκτησίας (σχέδια, σήματα κλπ.) όπως προβλέπει και η παράγραφος 27 του νέου (1986) Πρωτοκόλλου Παράτασης της ΠΙΣ. Την ανάγκη όλα τα συμβαλλόμενα μέρη να συμβάλλουν στην ελευθέρωση του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών όπως τονίζει και η παράγραφος 3 του Πρωτόκολλου Παράτασης της ΠΙΣ. Τον πλήρη σεβασμό του παλαιού ποσοτικού ορίου σε περιπτώσεις εξόδου απο το καλάθι. Τα ποσοστά ευλυγισίας μεταξύ 1986 και 1987, ήτοι μεταξύ των δύο συμφωνιών.

Τα μη δημοσιευόμενα αυτά συμπεφωνημένα πρακτικά αποτελούν μέρος της συμφωνίας. Η σημασία τους ποικίλει: άλλοτε πρόκειται για κείμενο "νομικιστικής έμπνευσης" που συχνά απορρέει από την εύλογη ανάγκη πλήρους κάλυψης κάποιας υπηρεσίας της Επιτροπής. Αλλοτε πρόκειται γιά συμβολικής αξίας διακήρυξη που δύσκολα μεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην πράξη, αλλά που πιέζει γενικά προς κάποια κατεύθυνση κερδίζοντας πόντους (π.χ. τα περί πνευματικής ιδιοκτησίας). Αλλοτε πάλι γιά συγκεκριμένη δέσμευση που ενδέχεται κάποτε ν'αποδειχθεί σημαντική (π.χ. τα περί διαβουλεύσεων με το Χόνγκ Κόνγκ γύρω από τις επιπτώσεις της εφαρμογής του Εναρμονισμένου Συστήματος ή ακόμα περισσότερο, η Κοινή Δήλωση ΕΟΚ -Χόνγκ Κόνγκ όσον αφορά τον τρόπο εφαρμογής του άρθρου 10 περί καταστρατηγήσεων).

(Α-7) Αλλες Διατάξεις

Σχετικά με τις άλλες διατάξεις (εξαγωγή προς τελειοποίηση, καταστρατήγηση των συμφωνιών, μηχανισμός εξόδου από το καλάθι, διοικητική συνεργασία, σύστημα διπλού ελέγχου και διαδικασία διαβουλεύσεων) οι διμερείς συμφωνίες γιά την περίοδο 1987-91 έχουν παραμείνει κατά βάση οι ίδιες. Στις περισσότερες περιπτώσεις μάλιστα, διατηρείται το ίδιο το κείμενο της παλιάς διμερούς συμφωνίας.

(Β) Οικονομικό Σκέλος

Η πιό φιλελεύθερη στάση της Κοινότητας το 1986 καθρεφτίζεται όχι μόνο στα αυξημένα ποσοστά ευλυγισιών και κατωφλιών εξόδου από το καλάθι και στη θέσπιση της περιφερειακής ευλυγισίας. Αντανακλάται και στο οικονομικό περιεχόμενο των συμφωνιών.

Συγκεκριμένα:

(Β-1) Κατάργηση ποσοστώσεων

Η διαπραγματευτική εντολή της 12 Μαρτίου 1986 του Συμβουλίου στην Επιτροπή θέτει σα στόχο την κατάργηση 25% των υφισταμένων ποσοστώσεων το 1986: κριτήριο γιά την κατάργηση ποσοστώσεων επελέγη το κατά πόσον η χρησιμοποίηση υπήρξε κάτω από 50% γιά όλα τα Κράτη μέλη τα δύο τελευταία χρόνια. Κάτι τέτοιο υποδηλοί,βέβαια, ότι οι ποσοστώσεις αυτές δεν είχαν κανένα οικονομικό νόημα. Η κατάργησή τους ενδέχεται μάλιστα να έχει προστατευτικό αποτέλεσμα στερώντας τη χώρα εξαγωγής από πηγή χρήσης της δυνατότητας μεταφοράς (αυτό βέβαια στην ακραία θεωρητική περίπτωση που όλες οι υπόλοιπες ποσοστώσεις μονίμως χρησιμοποιούνται πλήρως).

Συγκρίνοντας τους Πίνακες 9-ΙΑ και 9-ΙΒ του Παραρτήματος, προκύπτει η ακόλουθη εικόνα όσον αφορά τους ποσοτικούς περιορισμούς της Κοινότητας στα πλαίσια της ΠΙΣ ΙΙΙ και της ΠΙΣ ΙΥ.

Ο συνολικός αριθμός των περιορισμών μειώνεται, πράγματι, κατά 26% όπως προβλεπόταν στη διαπραγματευτική εντολή. Η κατανομή όμως της μείωσης παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά: είναι σαφώς μεγαλύτερη γιά τις περιφερειακές ποσοστώσεσι (-53%) απ'ότι γιά τις Κοινότικές (-17%) πράγμα που ευθυγραμμίζεται με την προοπτική του 1992. Η μείωση των ποσοστώσεων είναι πιό μεγάλη γιά τις χώρες της Αν. Ευρώπης (-34%) ενώ είναι πιό μικρή γιά της χώρες ASEAN και τις Δεσπόζου-σες χώρες (-21%), την Κίνα (-13%) και τη Γιουγκοσλαβία (-6%). Επιβεβαιώνεται, δηλαδή ότι η οικονομική βαρύτητα της κατάργησης των ποσοστώ-σεων είναι μικρή: πρόκειται γιά αχρησιμοποίητες και μικρές ποσοστώσεις, σε μεγάλο βαθμό των χωρών της Αν. Ευρώπης (Βουλγαρία, Ουγγαρία, Τσεχοσλοβακία) με τις οποίες, άλλωστε, το πολιτικό κόστος της προστατευτικής πολιτικής είναι σχετικά μικρό. Εξετάζοντας τη μείωση ποσοστώσεων κατά χώρα εξαγωγής, η μείωση είναι σχετικά μεγαλύτερη γιά το Χονγκ Κονγκ και τη Συγκαπούρη που συγκεντρώνουν πλέον τις εξαγωγές τους σε ορισμένα συγκεκριμένα είδη ενώ είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη γιά νέες δυναμικές χώρες εξαγωγής (π.χ. Ινδονησία, Ταϋλάνδη).

Αναλύοντας, εξάλλου τη μείωση των ποσοστώσεων κατά ομάδα προϊόντων γίνεται σαφές ότι γιά τα σημαντικά προϊόντα της Ομάδας ΙΑ-ΙΒ κατ'ουσίαν ουδεμία μείωση των ποσοστώσεων δεν επήλθε: καταργήθηκαν αντιστοίχως 6 και 4 περιφερειακές ποσο-στώσεις σε σύνολο 171 (ποσοστό 6%). Η κατάργηση ποσοστώσεων συγκεντρώθηκε στα προϊόντα της Ομάδας ΙΙ και ιδίως της Ομάδας ΙΙΙ που έχει μικρήν οικονομική βαρύτητα.

Ενεδρεύει εξ'άλλου πάντα ο κίνδυνος τα προϊόντα αυτά να τε-θούν αργότερα υπό περιορισμό σε χαμηλότερα επίπεδα, πράγμα γιά το οποίο μεριμνά ειδικό συμπεφωνημένο πρακτικό συνημμένο στις διμερείς συμφωνίες. Πράγματι, όπως φάνηκε στο προηγού-μενο κεφάλαιο, οι έξοδοι από το καλάθι το 1987 και 1988 εν μέρει αναίρεσαν την κατάργηση ποσοστώσεων (Πίνακας 9-8).

(Β-2) <u>Ποσοστώσεις - Ρυθμοί αύξησης - Συνολικές οροφές</u>

Γιά την περίοδο 1986-1991 (αρχικά 1986-1990) προβλέπονται γιά όλους τους προμηθευτές αυξανόμενες ποσοστώσεις: καμμιά χώρα εξαγωγής δεν υφίσταται αυτή τη φορά περικοπές και, υπ'αυτό το πρίσμα, οι δεσπόζουσες Χώρες της Απω Ανατολής είναι από τους κύριους κερδισμένους σε σύγκριση με το 1983. Υπάρχουν ωστόσο, διαφοροποιήσεις πάλι στους ρυθμούς αύξησης που ευνοούν τις μικρότερες και φτωχότερες χώρες εξαγωγής σε βάρος των δεσπο-ζουσών. Τα οκτώ προϊόντα της Ομάδας Ι συνεχίζουν να καλύπ-τονται από συνολικές οροφές έτσι που αθροιστικά, οι χορηγού-μενες ποσοστώσεις να μην υπερβαίνουν γιά τη Κοινότητα σα σύ-νολο και γιά κάθε Κράτος μέλος χωριστά ένα ορισμένο όριο. Σε αντίθεση όμως με τη περίοδο 1982-86, όπου οι συνολικές αυτές οροφές αυξάνονταν πολύ αργά (το δε πρώτο χρόνο ήσαν βασικά στάσιμες λόγω περικοπών), την περίοδο 1986-91 οι συνολικές οροφές αυξάνουν με γοργότερους ρυθμούς - πράγμα που διευκό-λυνε την Κοινότητα και συγκεκριμένα την Επιτροπή στις δια-πραγματεύσεις της.

(Β-3) Παιδικά ενδύματα

Μία άλλη οικονομική παραχώρηση της Κοινότητας στα αιτήματα των χωρών εξαγωγής όσο και ορισμένων ομάδων πίεσης (FTA-έμποροι, BEUC-καταναλωτές) (2) είναι και η δυνατότητα, στις συμφωνίες 1986-1991, αντικατάστασης σε αναλογία 3 προς 5 κανονικών ενδυμάτων με παιδικά. Μιά τέτοια διευκόλυνση, που φθάνει μέχρι ένα μέγιστο 5% της ποσόστωσης, επιτρέπει στον εξαγωγέα και στον εισαγω-γέα να εμπορεύονται περισσότερα παιδικά ενδύματα που ν'αναλο-γούν σε λιγώτερα όμοια ενδύματα γιά μεγάλους: ξεπερνιέται έτσι, κάπως, το πρόβλημα που δημι-ουργούσαν οι ποσοστώσεις όπου, στην προσπάθεια μεγιστοποίησης της αξίας ανά εξαγόμενο τεμάχιο, οι εξαγωγείς προτιμούσαν να στέλνουν μόνον μεγάλα ενδύματα, αφήνοντας ελεύθερη στην Ευρωπαϊκή βιομηχανία την αγορά παιδικών ρούχων που χαρακτη-ριζεται από υπερβολικά υψηλές τιμές και μεγάλα περιθώρια κέρδους.

Η διευκόλυνση αυτή αφορά τις κατηγορίες 4 (T-shirts), 6 (παντελόνια), 21 (άνορακ), 24 (πυζάμες) και 73 (φόρμες) και χορηγείται σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, σε όλες τις χώρες εξαγωγής.

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 10

1) Η διαπραγματευτική εντολή του Συμβουλίου προς την Επιτροπή περιέχεται στο έγγραφο αριθ. 5610/86 του Συμβουλίου (19/3/86).

Ο νέος Εσωτερικός Κανονισμός γιά τις διμερείς συμφωνίες της περιόδου 1987-1991 είναι ο Κανονισμός (ΕΟΚ) του Συμβουλίου υπ'αριθμ. 4136/86 της 22 Δεκεμβρίου 1986, Ε.Ε. L387 της 31/12/1986. Στην ίδια επίσημη εφημερίδα υπάρχει και ο ιδιαίτερος παρόμοιος Κανονισμός γιά τη Γιουγκοσλαβία (υπ'αριθμ. 4135/86).

Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται σε εμπειρικό υλικό που ο γράφων είχε στην διάθεσή του κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων, στις οποίες συμμετείχε. Οι εφημερίδες, της εποχής παρουσίασαν τη διαπραγματευτική εντολή γιά τη ΠΙΣΙV και τις διμερείς διαπραγματεύσεις σαν βήμα φιλελευθεροποίησης. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

Financial Times (12 Μαρτίου 1986):"EEC may ease MFA controls" (Η ΕΟΚ θα χαλαρώσει τους περιορισμούς ΠΙΣ)

Financial Times (13 Μαρτίου '86): "EEC ministers set target on MFA quotas"
(Σύνδεση με το νέο γύρο διαπραγματεύσεων της ΓΣΔΕ - Οι Υπουργοί της ΕΟΚ στοχεύουν τις ποσοστώσεις ΠΙΣ,όπου γίνεται κύριος λόγος γιά την κατά 25% περικοπή του αριθμού των ποσοστώσεων από 600 σε 450 (βλ. δεύτερο μέρος παρόντος κεφαλαίου).

Monde (10 Μαρτίου 1986) La Renegotiation de l'AMF - Un protectionisme relatif (Η επαναδιαπραγμάτευση της ΠΙΣ - Ενας σχετικός προστατευτισμός). Αναφέρεται κριτικά στα περί προστατευτισμού της Κοινότητας, δείχνοντας την αύξηση των εισαγωγών Κλωστοϋφαντουργικών της ΕΟΚ και περιγράφοντας τη χαλαρότητα και διστακτικό-τητα των μέτρων προστασίας.

La Tribune (11 Μαρτίου 1986): AMF - Bruxelles Choisit la liberalisation (ΠΙΣ - Οι Βρυξέλλες επιλέγουν τη φιλελευθεροποίηση) όπου εκφράζονται οι φόβοι της Γαλλικής κλωστοϋφαντουργίας μπρός στο περαιτέρω άνοιγμα της αγοράς.

2) Οι οργανώσεις αυτές, που εκφράζουν τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής κλωστοϋφαντουργίας, εξετάζονται διεξοδικά παρακάτω, στο Μέρος V της παρούσας εργασίας.

3) Οι οργανώσεις αυτές εξετάζονται αναλυτικώτερα παρακάτω, στο Μέρος V της παρούσας εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΑΛΛΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ
ΤΟ ΑΡΘΡΟ 115

Στο κεφάλαιο αυτό ολοκληρώνεται η εικόνα των ποσοτικής φύσης μέτρων προστασίας της ΕΟΚ γιά τα κλωστοϋφαντουργικά με την εξέταση αφ'ενός μεν των υφιστάμενων ποσοτικών περιορισμών εκτός του πλαισίου της ΠΙΣ, αφ'ετέρου της λειτουργίας του άρθρου 115 που αφορά τις περιφερειακές ποσοστώσεις.

(Α) Η περίπτωση της Ταϊβάν

Ελλείψει τυπικής διπλωματικής αναγνώρισης της Ταϊβάν από την Κοινότητα, το καθεστώς εισαγωγής γιά τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα καταγωγής Ταϊβάν είναι αποτέλεσμα μονομερούς ρύθμισης: η Κοινότητα καθορίζει κατά κατηγορία τις ποσοστώσεις γιά τη χώρα αυτή, επιβάλλει μονομερώς ποσοτικούς περιορισμούς και ελέγχει την τήρησή τους - δεν πρόκειται δηλαδή, όπως γιά τις συμφωνίες ΠΙΣ, γιά καθεστώς αυτοπεριορισμού των εξαγωγών. Ουσιαστικά όμως οι ρυθμίσεις που ισχύουν γιά την Ταϊβάν υπήρξαν πάντοτε, ιδίως ως προς το οικονομικό σκέλος, ανάλογες με το καθεστώς που ισχύει γιά τις δεσπόζουσες χώρες της Απω Ανατολής (Χόνγκ Κόνγ-Ν. Κορέα-Μακάο). Το 1981 η Ταϊβάν υπέστη αντίστοιχα περικοπές στις ποσοστώσεις της και τόσο το 1981 όσο και το 1986 οι ετήσιοι ρυθμοί αύξησης των ποσοστώσεων, τα κατώφλια εξόδου από το καλάθι και τα περιθώρια ευλυγισίας είναι τα ίδια όπως γιά τις άλλες δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής. Η Κοινότητα δε θέλησε να εκμεταλευτεί ιδιαίτερα την ασθενή διπλωματική θέση της χώρας αυτής (που δεν μετέχει στη ΓΣΔΕ ή στην ΠΙΣ) επιβάλλοντας πιό επαχθείς όρους απ'ότι γιά τη Ν. Κορέα ή το Χόνγκ Κόνγ. Το καθεστώς εισαγωγής γιά την Ταϊβάν τόσο γιά τη περίοδο ΠΙΣ ΙΙΙ όσο και γιά τη περίοδο 1987-91 καθορίζεται σε ξεχωριστούς κανονισμούς.(1)

(Β) Αυτόνομα καθεστώτα γιά Χώρες Κρατικού Εμπορίου

Γιά ορισμένες χώρες Κρατικού εμπορίου όπως η Αλβανία, η ΕΣΣΔ, η Μογγολία, το Βιετνάμ που δεν έχουν υπογράψει με την Κοινότητα διμερή συμφωνία στα πλαίσια της ΠΙΣ - ή συμφωνία "τύπου ΠΙΣ" - ισχύει το ιδιαίτερα προστατευτικό αυτόνομο καθεστώς γιά τις εξαγωγές τους. Αυτό προβλέπει κατ'αρχήν απαγόρευση των εισαγωγών από τις χώρες αυτές,το πολύ να υπάρχει ειδική ρύμιση που να επιτρέπει τις εισαγωγές μέχρις ενός επιπέδου (2): ενώ, δηλαδή, στις συνθήκες που μέχρι τώρα εξετάστηκαν, η ανυπαρξία ποσόστωσης σημαίνει ελεύθερη εισαγωγή,γιά τις χώρες αυτές η ποσόστωση είναι απαραίτητη προϋπόθεση γιά εισαγωγή σ'ένα Κράτος μέλος της Κοινότητας. Οι ποσοστώσεις αυτές αποτελούν κατ'ουσίαν αρμοδιότητα των Κρατών μελών και αποτελούν υπολείμματα εθνικών μέτρων προστασίας που, δεδομένης της ιδιαίτερης πολιτικής φύσης των εμπορικών σχέσεων με αυτές τις χώρες,δεν έχουν ακόμα υπαχθεί στην κοινή εμπορική πολιτική.

Πρέπει, ωστόσο να σημειωθεί ότι πέραν των πολύ μικρών αυτόνομων ποσοστώσεων γιά εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών που βρίσκει κανείς γιά τις 4 προαναφερθείσες χώρες, η απόφαση γιά τα αυτόνομα καθεστώτα(3) αναφέρεται και στις ποσοστώσεις γιά το εμπόριο παθητικής τελειοποίησης (Π.Τ.Ε.) με όλες ανεξαιρέτως τις χώρες κρατικού εμπορίου, συμπεριλαμβανομένων και όσων έχουν διμερή συμφωνία ΠΙΣ (Βουλγαρία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Τσεχοσλοβακία). Οι ποσοστώσεις αυτές, δεδομένου του εμπορικού ενδιαφέροντος γιά εμπόριο ΠΤΕ ιδίως από πλευράς Γερμανίας και των χωρών Μπενελούξ, είναι σημαντικές. Ας σημειωθεί ότι ένα μέρος αυτών των ποσοστώσεων ΠΤΕ γιά τη Γερμανία, και όλες ανεξαιρέτως γιά τη Γαλλία, δεν αναφέρονται αλλά παραμένουν αδημοσίευτες και υπό τον αποκλειστικό έλεγχο των εθνικών διοικήσεων.

(Γ) <u>Ατυποι Αυτοπεριορισμοί με τις προτιμησιακές χώρες της Μεσογείου</u>

Στο άλλο άκρο του πολιτικού φάσματος έχουμε μία, άλλου τύπου όμως, αδιαφάνεια/ασάφεια: οι χώρες της Μεσογείου, με τις οποίες η Κοινότητα έχει υπογράψει συμφωνία σύνδεσης, απολαμβάνουν δασμολογικών προτιμήσεων αλλά και ελεύθερης πρόσβασης των εξαγωγών τους - το πολύ η Κοινότητα να προσφύγει στη ρήτρα διασφάλισης που οι διμερείς αυτές συμφωνίες προβλέπουν. Χρησιμοποιώντας σαν απειλή ότι θα αναγκαστεί να προσφύγει σε τέτοια μέτρα διασφάλισης, η Κοινότητα πέτυχε, ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '70, να αποσπάσει μία άτυπη συμφωνία αυτοπεριορισμού των χωρών αυτών γιά τα ιδιαίτερα ευαίσθητα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Οι περιορισμοί αυτοί ήσαν "ενδεικτικοί", "άτυποι" και δεν δημοσιεύτηκαν. Πιό αναλυτικά, η κατάσταση διαμορφώθηκε ως ακολούθως: Γιά μεν την Τυνησία και το Μαρόκο δεν υπάρχει παρά η υποχρέωση των Κυβερνήσεων των Χωρών αυτών να διατηρούν τις εξαγωγές τους ορισμένων κατηγοριών κλωστοϋφαντουργικών κάτω από ορισμένα επίπεδα. Δεν υπάρχει διπλός έλεγχος (στην εξαγωγή όσο και στην εισαγωγή) αλλά μία στατιστικής φύσης παρακολούθηση και εκ των υστέρων έλεγχος του κατά πόσον τα συμφωνημένα επίπεδα έγιναν σεβαστά. Η μεν Τυνησία έχει δύο αυτοπεριορισμούς γιά άμεσες εισαγωγές και έναν γιά εισαγωγές ΠΤΕ, το δε Μαρόκο από 4 αντιστοίχως. Γιά την Αίγυπτο, τη Μάλτα και την Τουρκία υπάρχει όριο, σε συνδυασμό όμως με κοινοτική επίβλεψη γιά ορισμένα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Αλλά ούτε και στην περίπτωση αυτή δεν αναφέρονται τα ποσοτικά όρια. Αναφέρονται όμως οι κατηγορίες γιά τις οποίες αυτά υφίστανται (4).

Γιά την Τουρκία, άλλωστε, ο αυτοπεριορισμός έχει γίνει από μέρους των δύο Τουρκικών συνδέσμων παραγωγών/εξαγωγών νηματουργίας-υφαντουργίας από τη μιά και ειδών ένδυσης από την άλλη. Η Τουρκική κυβέρνηση, εμμένοντας στην κατ'αρχήν αρνητική της στάση ως προς τέτοια περιοριστικά μέτρα, απλώς εγγυάται την καλή διαχείριση των συμφωνιών από τους εν λόγω συνδέσμους. Ας σημειωθεί ότι οι άτυποι αυτοί αυτοπεριορισμοί της Τουρκίας έπονται αλλεπάλληλων μέτρων διασφάλισης που το 1984 και 1985 η Κοινότητα αναγκάστηκε να λάβει ως προς τις ραγδαία αυξανόμενες τουρκικές εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών. (5)

Οσον αφορά την Αίγυπτο, υπήρχε μέχρι το 1986 συμφωνία τύπου ΠΙΣ με την ΕΟΚ που πρόβλεπε ποσοτικό περιορισμό γιά ένα μόνον προϊόν (βαμβακερά ύφάσματα), ενώ τα βαμβακονήματα υπάγοντο σε ανεπίσημο διακανονισμό. Από το 1987 όμως εξέλιπε η συμφωνία τύπου ΠΙΣ και υπάρχει μόνον διακανονισμός γιά τις δύο αυτές κατηγορίες. Για τη Μάλτα, τέλος, υπάρχει διακανονισμός γιά πέντε κατηγορίες προϊόντων, ενώ γιά την Κύπρο ισχύει απλώς το σύστημα διπλού ελέγχου (κοινοτικής επίβλεψης).

Η περίπτωση της Γιουγκοσλαβίας διαφέρει από τις άλλες προτιμησιακές χώρες: η Κοινότητα διαπραγματεύτηκε συμπληρωματικό πρωτόκολλο στη συμφωνία συνεργασίας, που αφορά ειδικά το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και που κατ'ουσίαν αποτελεί διμερή συμφωνία τύπου ΠΙΣ. Με τον τρόπο αυτό, η Γιουγκοσλαβία εξομοιώνεται με όσες χώρες ΠΙΣ απολαμβάνουν σχετικά ευνοϊκών διατάξεων (σε θέματα όπως ρυθμοί αύξησης ποσοστώσεων, ποσοστά ευλυγισίας η εξόδου από το καλάθι κλπ.).

(Δ) <u>Ισπανία και Πορτογαλία</u>

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας: σε αντίθεση με την ένταξη της Ελλάδας που δεν περιείχε καμμία ειδική διάταξη γιά τα κλωστοϋφαντουργικά και όπου, με μοναδική εξαίρεση την προσπάθεια της Γαλλίας να επιβάλλει το 1981-82 περιορισμό στα Ελληνικά βαμβακονήματα (κατηγορία 1) βάσει της ρήτρας διασφάλισης της μεταβατικής περιόδου, η διεύρυνση του 1987 περιέχει διατάξεις γιά τα κλωστοϋφαντουργικά. Το Πρωτόκολλο υπ'αριθ. 9 της πράξης προσχώρηση της Ισπανίας διατηρεί ορισμένες ποσοστώσεις γιά την Ισπανία γιά πέντε κατηγορίες κλωστοϋφαντουργικών και γιά τα έτη 1987, 1988 και 1989. Γιά πέντε άλλες κατηγορίες κλωστοϋφαντουργικών διατηρείται το σύστημα κοινοτικής επίβλεψης των εισαγωγών.

Παρομοίως και γιά την Πορτογαλία, το πρωτόκολλο 17 της πράξης προσχώρησης προβλέπει γιά τα έτη 1987-89 ποσοστώσεις γιά 15 κατηγορίες κλωστοϋφαντουργικών καθώς και ποσοστώσεις ΠΤΕ γιά τέσσερες κατηγορίες ειδών ένδυσης. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι τόσο γιά την Ισπανία, όσο και γιά την Πορτογαλία, οι ποσοστώσεις αυτές, που αποτελούν τρόπον τινά συνέχιση του προ του 1987 καθεστώτος άτυπου αυτοπεριορισμού έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα: στην περίπτωση υπέρβασης των αναγραφομένων ορίων η Κοινότητα δύναται να προσφύγει σε μέτρα διασφάλισης - πράγμα που δεν χρειάστηκε να γίνει ούτε το 1987 ούτε το 1988.

Η περίπτωση της Πορτογαλίας και της Ισπανίας παρουσιάζει, εξ άλλου, την εξής ιδιομορφία. Ηδη πριν από την τυπική τους ένταξη, το 1987, οι δύο αυτές χώρες συμμετείχαν κατά τη διάρκεια του 1986 στις ενδοκοινοτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων σχετικά με την ΠΙΣ IV και τις διμερείς συμφωνίες. Στη διάρκεια των συζητήσεων εξέφραζαν απόψεις προστατευτικού προσανατολισμού ως προς τις τρίτες χώρες, ενώ ταυτόχρονα η Πορτογαλία σε κάθε ευκαιρία τόνιζε πως θεωρεί απαράδεκτο για λόγους αρχής το γεγονός ότι σαν πλήρες μέλος της Κοινότητας θα υφίσταται ακόμα περιορισμούς και ζητούσε την άμεση κατάργησή τους.

Η ιδιαιτερότητα της θέσης της Πορτογαλίας έγινε εξ άλλου ακόμα πιό προβληματική όταν, κατά τη διάρκεια του 1986, οι ΗΠΑ αντιδρώντας στη σημαντική αύξηση των εισαγωγών τους κλωστοϋφαντουργικών, έθεσαν υπό περιορισμό γιά οκτώ κατηγορίες προϊόντων την Πορτογαλία. Η διαδικασία αυτή περιορισμού πυροδοτήθηκε βέβαια πριν από την ένταξη, βάσει εμπορικών ροών που έλαβαν χώρα πριν από το 1987: άλλωστε και η ίδια η Κοινότητα έθετε υπό περιορισμό γιά μιά μεταβατική περίοδο την Πορτογαλία. Αλλά, αφού οι Αμερικανικοί περιορισμοί θα συνέχιζαν να ισχύουν και μετά την ένταξη, ετίθετο ένα πολιτικό πρόβλημα αρχής κατά πόσον η Κοινότητα θα δεχόταν την καταστρατήγηση τη "συμφωνίας κυρίων" που διέπει τις εμπορικές ροές των κλωστοϋφαντουργικών με τις ΗΠΑ. Το θέμα αποκτούσε μάλιστα διαστάσεις διότι κινδύνευαν να θιγούν και η Ελλάδα, που έγινε μέλος της Ε.Κ. μετά την εν λόγω συμφωνία κυρίων, αλλά ακόμα και η Ιταλία: το προστατευτικό κύμα στις ΗΠΑ ήταν, στη φάση εκείνη ιδιαίτερα έντονο. Η Κοινότητα, έτσι, παρενέβη στις διμερείς διαβουλεύσεις ΗΠΑ-Πορτογαλίας ισχυριζόμενη ότι θίγονται Κοινοτικές εξαγωγές και εναντιωνόμενη στον - σε περιφερειακή βάση - περιορισμό των εξαγωγών της (αν και, απ'την άλλη, οι εισαγωγές της περιορίζονται σε περιφερειακή βάση). Η δύσκολη και μοναδική αυτή κατάσταση περιορισμού των εξαγωγών της Ε.Κ. οδήγησε, εν τέλει, σε κάποιο είδος συμβιβαστικού διακανονισμού όπου η Πορτογαλία δεχόταν κάποιον αυτοπεριορισμό, αλλ'όπου επιβεβαιωνόταν η ισχύς της εν λόγω συμφωνίας κυρίων - άλλωστε, το δολλάριο είχε εν τω μεταξύ αρχίσει την καθοδική πορεία του, πράγμα που διευκόλυνε την κατάσταση. Πρόκειται, γιά τη δεκαετία του 80, γιά το μοναδικό παράδειγμα αντιστροφής των όρων, όσον αφορά το εξωτερικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών της Ε.Κ.

(Ε) Χώρες ΑΚΕ

Οσον αφορά τις κατ'εξοχήν λιγώτερο αναπτυγμένες χώρες της Αφρικής της Καρραβαϊκής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ), συχνά με αποικιακό παρελθόν, η Κοινότητα συνδέεται με αυτές με τη συμφωνία του Λομέ που προβλέπει, μεταξύ άλλων, ελεύθερη και αδασμολόγητη πρόσβαση των βιομηχανικών τους εξαγωγών προς την Κοινότητα. Οι χώρες αυτές, στο σύνολό τους, αντιπροσωπεύουν ένα πολύ μικρό ποσοστό των εισαγωγών της Κοινότητας. (Βλ. Πίνακες 2-9, 2-14). Δεν προέκυψε συνεπώς ποτέ ανάγκη προσφυγής σε μέτρα προστασίας (ρήτρα διασφάλισης των συμφωνιών Λομέ). Μόνον το 1979 υπήρξε προστριβή με τη νήσο Μαυρικίου πάνω στις εξαγωγές T-shirt και πουλόβερ στο Ηνωμένο Βασίλειο που κατέληξε σε αυτοπεριορισμό των εξαγωγών. Κατά τα άλλα, η Κοινότητα προσπαθεί να αποτρέψει ευρωπαϊκές εταιρείες κλωστοϋφαντουργικών από επενδύσεις στις χώρες αυτές και να περιορίσει/σταματήσει τυχόν νέες επενδύσεις στον κλάδο από ορισμένες εταιρείες στην Αφρική (λ.χ. στη Σενεγάλη και στην Ακτή Ελεφαντοστού) επισήοντας την απειλή μέτρων διασφάλισης. (7) Πρόκειται δηλαδή περισσότερο γιά μία πολιτική όχι περιορισμού των εισαγωγών αλλά άτυπης αποτροπής τυχόν μεγάλων επενδύσεων εξαγωγικού προσανατολισμού.

Στην Τρίτη Σύμβαση Λομέ, που υπογράφηκε στα τέλη του 1984, τονίζεται η οικονομική-κυρίως επισιτιστική και τεχνική -βοήθεια στις χώρες αυτές του Τρίτου Κόσμου, καθώς και τα συστήματα σταθεροποίησης των προσόδων τους από τις εξαγωγές πρώτων υλών (STABEX και SYSMIN). Καμμιά ουσιαστική τροποποίηση δεν επέρχεται όμως στο καθεστώς εμπορικών συναλλαγών -παρά την πίεση των χωρών ΑΚΕ γιά κατάργηση της ρήτρας διασφάλισης (άρθρα 139 και 140 της νέας Σύμβασης) που αποτελεί Δαμόκλειον σπάθη για τις προς το παρόν λιγοστές εξαγωγές τους κλωστοϋφαντουργικών.(8)

(ΣΤ) Το άρθρο 115 της συνθήκης ΕΟΚ

Το άρθρο 115 της συνθήκης ΕΟΚ επιτρέπει την αντιμετώπιση ενδοκοινοτικών εκτροπών εμπορίου που οφείλονται στο ότι διατηρούνται μεταξύ των κρατών μελών ανισότητες εμπορικής πολιτικής: κατά παρέκκλιση από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων στο εσωτερικό της Κοινότητας, η Επιτροπή μπορεί να εξουσιοδοτήσει ένα Κράτος μέλος να λάβει μέτρα ενδοκοινοτικής επιτήρησης ή προστασίας γιά προϊόντα καταγωγής τρίτων χωρών που έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία σε ένα από τα άλλα κράτη μέλη. Μία τέτοια εξουσιοδότηση παρέχεται από την Επιτροπή μόνον εάν κρίνεται οικονομικά επιβεβλημένη.

Η Επιτροπή Ε.Κ. καθόρισε, με απόφασή της το Δεκέμβριο του 1979, τα κριτήρια και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν κατά την εφαρμογή του άρθρου 115 της συνθήκης.(9) Η απόφαση αυτή αντικαταστάθηκε, τον Ιούλιο του 1987 από άλλην όπου, λαμβανομένης υπ'όψη της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, τα κριτήρια και η διαδικασία του άρθρου 115 καθίστανται αυστηρότερα.(10)

Η διαδικασία του άρθρου 115 είναι σημαντική γιά την εμπορική πολιτική της Κοινότητας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας διότι διασφαλίζει τις περιφερειακές ποσοστώσεις. Ελλείψει μιάς τέτοιας διαδικασίας, η κατανομή των Κοινοτικών ποσοτικών ορίων που προβλέπεται στις διμερείς συμφωνίες στα πλαίσια της ΠΙΣ θα ήταν απλώς ενδεικτική και χωρίς ουσιαστικό αντίκρυσμα: Μέσω της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων εντός της Κοινότητας τα περιφερειακά αυτά όρια θα μπορούσαν να καταστρατηγούνται. Οι συχνές προσφυγές στη διαδικασία του άρθρου 115 ειδικά γιά τις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών, όχι μόνον πιστοποιούν αυτό αλλά και καταδείχνουν ότι η διαδικασία αυτή έρχεται κατά κύριο λόγο να υπηρετήσει την εμπορική πολιτική ποσοστώσεων της Κοινότητας στο τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας.

Πράγματι, όπως προκύπτει από τους Πίνακες 11-1,2,3,4,5 στο Παράρτημα το μεγαλύτερο μέρος των διαδικασιών αυτών καθ' όλη τη περίοδο 1976-1988 (δηλαδή ΠΙΣ II,III,IV) αφορούσε κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Το ποσοστό των προσφυγών που αντιπροσωπεύουν τα κλωστοϋφαντουργικά κυμαίνεται από έτος σε έτος, αλλά κατά κανόνα υπερβαίνει το 60% φθάνοντας, το 1978, μέχρι και το 80% (Μόνον το 1988 είναι ιδιαίτερα χαμηλό:50%).

Τα κράτη μέλη που προσφεύγουν συστηματικά στο άρθρο αυτό είναι κυρίως η Γαλλία και Ιρλανδία, και κατά δεύτερο λόγο, η Ιταλία και (από το 1987) η Ισπανία. Για τις χώρες Μπενελούξ και το Ηνωμένο Βασίλειο μειώνονται οι προσφυγές σταθερά, ενώ γιά τη Γερμανία, τη Δανία την Ελλάδα και τη Πορτογαλία η προσφυγή στο άρθρο 115 είναι αμελητέα.

Η σημασία του άρθρου 115 γιά τα κλωστοϋφαντουργικά κυμαίνεται ανάλογα με το κράτος μέλος: γιά την Ιρλανδία όπως φαίνεται από τους ίδιους Πίνακες η διαδικασία του άρθρου 115, χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά γιά τα κλωστοϋφαντουργικά. Το ίδιο ισχύει, αλλά σε λιγώτερο βαθμό, γιά τη Γαλλία, ενώ η Ισπανία και η Ιταλία προσφεύγουν στο άρθρο αυτό περισσότερο γιά να προστατεύσουν άλλες ποσοστώσεις τους.

Ειδικά γιά τα κλωστοϋφαντουργικά, όσον αφορά τις θιγόμενες από τη διαδικασία χώρες εξαγωγής, όπως θα αναμενόταν τα πρωτεία έχουν οι σημαντικότερες προμηθεύτριες χώρες όπου, άλλωστε, συγκεντρώνονται και οι περισσότερες ποσοστώσεις: Χόνγκ Κόνγκ, Ν. Κορέα, Ταϊβάν, Λ.Δ. Κίνας, Ινδία, Πακιστάν, Ρουμανία και, πριν το 1987, Τουρκία. Σημειωτέον ότι γιά τις χώρες της Μεσογείου όπου υπάρχουν άτυποι διακανονισμοί αυτοπεριορισμού η διαδικασία του άρθρου 115 δεν ισχύει. (Γιά την Τουρκία, τα έτη 1983-86 υπήρχε ποσόστωση βάσει της ρήτρας διασφάλισης).

Γενικά διαπιστώνεται εξ'άλλου ότι ενώ τα έτη 1978-80 παρουσιάζεται μία έξαρση στην προσφυγή στο άρθρο 115, ειδικά γιά τα κλωστοϋφαντουργικά (270 προσφυγές), από το 1981 και εντεύθεν ο αριθμός των προσφυγών μειώνεται γιά να φθάσει, το 1988, στις 84 μόνον.

Υπενθυμίζεται ότι το 1987 και 1988, λειτουργείγιά πρώτη φορά στα πλαίσια των διμερών συμφωνιών ΠΙΣ η δυνατότητα μεταφοράς ποσοστώσεων μεταξύ Κρατών μελών, πράγμα που εξηγεί εν μέρει το μειωνόμενο αριθμό προσφυγών γιά τα κλωστοϋφαντουργικά, ιδίως το 1988 που το ποσοστό επιτρεπόμενης περιφερειακής μεταφοράς ήταν μεγαλύτερο. Αν η εξήγηση αυτή ευσταθεί, τα έτη 1989-91 θα υπάρξει μία ακόμα εντυπωσιακότερη μείωση τέτοιων προσφυγών που θα προετοιμάσει, κατ'ουσίαν, το έδαφος γιά την πλήρη κατάργηση των περιφερειακών ποσοστώσεων από το 1992 και μετά. Κάτι τέτοιο θα ευθυγραμμιζόταν άλλωστε πλήρως με τη λογική της Εννιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης και με τα αυστηρότερα, από το 1988, κριτήρια εφαρμογής της διαδικασίας του άρθρου 115. Τα αυστηρότερα αυτά κριτήρια αποτελούν, άλλωστε, και ένα δεύτερο πιθανό αίτιο στην κάμψη στον αριθμό των προσφυγών στο άρθρο 115 το 1988. Αξίζει, εξάλλου να σημειωθεί ότι, ανεξάρτητα από τη διαδικασία δημιουργίας ενιαίας εσωτερικής αγοράς, η εφαρμογή του άρθρου 115 στα κλωστοϋφαντουργικά έχει αποτελέσει αντικείμενο κριτικής, όσον αφορά την οικονομική πλευρά (παρεμπόδιση εμπορίου), την πολιτική πλευρά (σχέσεις ΕΚ και ΛΑΧ) αλλά και την νομική πλευρά.(11)

Στο βαθμό που πράγματι η διαδικασία του άρθρου 115 θα περιορισθεί μελλοντικά στο ελάχιστο, γιά τα κλωστοϋφαντουργικά θα ωφεληθούν κυρίως οι δεσπόζουσες χώρες της Απω Ανατολής και η Κίνα (όπως προκύπτει από τους Πίνακες που εξετάστηκαν προηγουμένως). Τα κράτη μέλη με τα μεγαλύτερα προβλήματα θα είναι εκ πρώτης όψεως, η Γαλλία και κυρίως, η Ιρλανδία - που ίσως ζητήσει μίαν ad hoc ρύθμιση του προβλήματος των εισαγωγών που γίνονται μέσω Ηνωμένου Βασιλείου. Αυτή η πλήρης δυνατότητα μεταφοράς ποσοστώσεων μεταξύ Κρατών μελών - δηλαδή η κοινοτικοποίηση όλων των περιορισμών - αποτελεί μίαν οικονομικά ουσιώδη παραχώρηση στις χώρες εξαγωγής, που, από διαπραγματευτικής πλευράς καλό θα είναι η Κοινότητα να το χρησιμοποιήσει. Αποτελεί ένα παράδειγμα - όχι το μόνο - όπου η ενδοκοινοτική φιλελευθεροποίηση, αποτέλεσμα της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, έχει ευνοϊκά αποτελέσματα γιά τους εμπορικούς εταίρους της Κοινότητας.

Η δημιουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, από το 1992 και μετά , θα επιλύσει έτσι δια παντός τα νομικά προβλήματα που προέκυπταν από την κατάτμιση των κοινοτικών ποσοστώσεων σε περιφερειακές και, ταυτόχρονα, θα αυξήσει το διαπραγματευτικό βάρος της Ε.Κ. : διότι η κοινοτική ποσόστωση θα επιτρέπει πλεόν στη χώρα εξαγωγής την πρόσβαση σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος επιθυμεί (12) .

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο ΙΙ

(1) Για την Ταϊβαν, βλ. τον βασικό Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 4134/86 του Συμβουλίου (Ε.Ε. L386 της 31/12/1986) καθώς και τους Κανονισμούς (ΕΟΚ) αριθ. 1653/88 (Ε.Ε. L153 της 18/6/1988) και 3311/88 (ΕΕ L293 της 27/10/1988)

(2) Βλ. Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3420/83, ΕΕ L346 της 8/12/1983

(3) Απόφαση 87/60/ΕΟΚ, ΕΕ L31 της 2/2/87.

(4) Βλ. Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 4119/88 και 4121/88, ΕΕ L361 της 29/12/1988.
Ο Βασικός κανονισμός-πλαίσιο για τη Κοινοτική επίβλεψη είναι ο 288/82 (ΕΕ L35 της 9/2/1982). Πάνω στο ρόλο της κλωστοϋφαντουργίας στη σχέση Ε.Κ. και Μεσογειακών χωρών βλ. G. Ashoff: "The Textile Policy of the E.C. towards Mediteranean Countries": Effects and Future Options" Journal of Common Market Studies, 1983,pp. 17 - 45. ενικώτερα για τις εμπορικές σχέσεις Ε.Κ. και Μεσογείου μετά την τελευταία διεύρυνση βλ.: G. YANNOPOULOS: "Prospects for the Manufacturing Exports of the Non-Candidate Mediterranean Countries in a Community of Twelve", World Development, 1984,pp.1087-1094R. SIEBEKE: "Can the EC Mediterranean Policy be Revitalised?", Intereconomics, Sept/Oct 1985, και M.P. FERREIRA και P. RAYMENT: "Exports of Manufactures from South European Countries", J.W.T.L. 1984, pp. 235 - 250 .

Για τη προτιμησιακή ευνοϊκή μεταχείριση των Μεσογειακών χωρών από την Κοινότητα, στο τομέα των κλωστοϋφαντουργικών βλ. R. POMFRET: "Protectionism and Preferences in the E.C.'s Mediterranean Policy", World Today, 1982 (feb) pp. 60-65 και "Favoured Eight", Textiles Asia, April 1983.

(5) Το άρθρο 60 του συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου στη συμφωνία σύνδεσης ΕΟΚ-Τουρκίας προβλέπει ρήτρα διασφάλισης. Κανονισμός εφαρμογής της ρήτρας αυτής είναι ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1842/71 του Συμβουλίου (ΕΕ L192, 26/8/1971).

Βάσει αυτού επιβλήθηκαν περιορισμοί στη Τουρκία για τις Κατηγορίες 2, 4, 5, 6, 8, 9, 20, 83: Κανονισμοί 2021/84 (L 187 της 14/7/84), 3639/84 (L335 της 22/12/84) και 2662/85 (L252 της 21/9/85). Οι μονομερείς αυτοί περιορισμοί της Κοινότητα αναιρούνται με το διακανονισμό αυτοπεριορισμού.

(6) Βλ. Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 4135/86, L387 της 31/12/1986

(7) M. DOLAN : "The changing face of EC Policies toward Developing Countries", Journal of European Integration. 1984, pp. 161 - 196 .

(8) Για τη Σύμβαση Λομέ III βλ. : J-C. GAUTRON: "La Convention de Lome III", Revue du Marche Commun, Avril 1986,pp. 184-192 και T. FLORY: "La IIIe Convention de Lome et les Echanges Commerciaux ACP-CEE", Revue du Marche Commun, Avril 1986,pp.211-216

(9) Απόφαση 80/47/ΕΟΚ, ΕΕ L16 της 22/1/1980

(10) Απόφαση 87/433/ΕΟΚ, ΕΕ L238 της 21/8/87

(11) E.L.M. VOLKER (ed): Protectionism and the European Community, K'uwer Law and Taxation Publishers, Deventer, 1983.

(12) Για την ομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου πάνω στο θέμα των περιφερειακών ποσοστώσεων βλ. ΔΕΚ. 5.3.86 υποθ. 59/84 και 242/84 (υπόθεση TEZI). Από : Κ. Στεφάνου : "Η προσαρμογή της κοινής εμπορικής πολιτικής στις απαιτήσεις της ενιαίας εσωτερικής αγοράς." , Επιθεώρηση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 1989/5 , σελ. 109 - 127.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Η ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΟΚ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ

Α) Οι Κοινοτικοί δασμοί γιά τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα

Οπως προκύπτει από τον Πίνακα 12-1 του Παραρτήματος, γιά την περίοδο 1982-87 οι δασμοί της ΕΟΚ γιά τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα σημειώνουν είτε μείωση είτε, σπανιώτερα, στασιμότητα. Η Κοινότητα έχει δεσμευθεί να μην αυξήσει ως προς τους εταίρους της στη ΓΣΔΕ τον δασμό της πέραν των αναφερομένων συμβατικών δασμών. Αυτό δεν την εμποδίζει να εφαρμόζει χαμηλότερους - ακόμα και μηδενικούς - δασμούς είτε χορηγώντας γενικευμένες προτιμήσεις είτε μέσω Προτιμησιακών Συμφωνιών. Στην πράξη, οι συμβατικοί δασμοί έχουν οικονομική σημασία κυρίως ως προς αναπτυγμένες χώρες όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς και η Ιαπωνία, ή ως προς χώρες που δεν απολαμβάνουν ή απολαμβάνουν μόνον μερικά του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων (π.χ. Χόνγκ Κόνγκ, Ν. Κορέα).

Οι δασμοί της Κοινότητας είναι γενικά χαμηλότεροι γιά τα νήματα (κατ. 1, 22, 23) απ'ότι γιά τα υφάσματα (Κατ. 2,3) και τα ενδύματα (υπόλοιπες κατηγορίες). Οι τελικοί (1987) δασμοί κυμαίνονται μεταξύ 4-9% γιά τα νήματα, 10-11% γιά τα υφάσματα και 6.5-14% γιά τα ενδύματα. Οσον αφορά τα ενδύματα, ας σημειωθεί ότι τα περισσότερα και σημαντικότερα έχουν δασμό περί το 13-14%. Η παραπάνω κλιμάκωση αντανακλά μία γενική αντίληψη αύξησης των δασμών ανάλογα με το στάδιο τελειοποίησης ενός προϊόντος, με χαμηλότερους δασμούς στα ενδιάμεσα προϊόντα και υψηλότερους στα τελικά. Η αντίληψη αυτή υπήρχε ήδη, στην αρχική δασμολογική διάρθρωση που αποτέλεσε τη βάση γιά περαιτέρω μείωση στο γύρο του Τόκυο. Υπάρχει άρα μία σχετικά μεγαλύτερη δασμολογική προστασία στη βιομηχανία ένδυσης, απ'ότι στη βιομηχανία νημάτων/υφασμάτων.

Οι μειώσεις αυτές στους δασμούς αντανακλούν τη γενικώτερη τάση μείωσης της δασμολογικής προστασίας που αποτέλεσε άλλωστε βασικό αντικείμενο στο γύρο του Τόκυο. Είναι επιστέγασμα πολυετών διαπραγματεύσεων στα πλαίσια της ΓΣΔΕ όπου η φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου είχε σαν επίκεντρο τη δασμολογική πολιτική.

Η πορεία αυτή έχει μία δική της δυναμική που δύσκολα μπορεί ν'αναιρεθεί με μία έστω και κλαδική αύξηση των δασμών, δίχως αυτό να εκληφθεί σαν πλήγμα κατά του διεθνούς εμπορίου με ευρύτερες δυσμενείς επιπτώσεις.

Η μείωση των δασμών επί των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων στα πλαίσια του γύρου του Τόκυο ήταν μέρος ενός συνολικού διαπραγματευτικού πακέτου αμοιβαίων δασμολογικών παραχωρήσεων. Εγινε δε από τις ΗΠΑ υπό την προϋπόθεση ότι η ΠΙΣ θα ανανεωνόταν.

Με τη σειρά τους άλλες χώρες, εξ'ών και η ΕΟΚ, που συμμετείχαν στις διαπραγματεύσεις του γύρου του Τόκυο, συνέδεσαν τις δικές τους δασμολογικές παραχωρήσεις με την εφαρμογή από τις ΗΠΑ αντίστοιχων μειώσεων.

Β) Η δασμολογική πολιτική της ΕΟΚ: ορισμένες διεθνείς συγκρίσεις

Οπως προκύπτει από τον Πίνακα 12-2 του Παραρτήματος, οι δασμοί των αναπτυγμένων χωρών γιά τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα κυμαίνονται από 0% μέχρι 58% ανάλογα με το προϊόν και τη χώρα εισαγωγής.

Συγκρινόμενη με τις 11 αναπτυγμένες χώρες που εξετάζονται στον Πίνακα 12-2, η ΕΟΚ εφαρμόζει σχετικά χαμηλούς δασμούς. Στα περισσότερα και σημαντικότερα είδη (8 στα 14, εξ'ών τα ενδύματα, τα έτερα έτοιμα είδη, οι συνθετικές ίνες, τα πλεκτά, τα βαμβακερά κ.α.) ο δασμός της ΕΟΚ είναι είτε ο χαμηλότερος είτε ο δεύτερος χαμηλότερος ανάμεσα στις αναπτυγμένες χώρες. Είναι δε κατά κανόνα χαμηλότερος του δασμού των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Στα μόνα προϊόντα όπου ο κοινοτικός δασμός είναι σχετικά υψηλός είναι σε δευτερεύοντες από οικονομικής σημασίας κλάδους όπως μεταχειρισμένοι ιματισμοί/ράκη, έτερα φυτικής προέλευσης κλωστοϋφαντουργικά, υφαντουργικά προϊόντα ή υφαντουργικά συνδυασμένα με μέταλλο: σημειωτέον ότι πολλά απ'τα είδη αυτά δεν καλύπτονται από την Πολυϊνική Συμφωνία.

Την προστατευτικότερη δασμολογική πολιτική ακολουθούν κατά παράδοση, η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία καθώς και οι Σκανδιναυϊκές Χώρες με πρώτη τη Φιλανδία. Τους δε χαμηλότερους δασμούς μαζί με την ΕΟΚ έχει η Ελβετία και ακολουθούν οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία. Ας σημειωθούν τέλος ορισμένοι υπερβολικά υψηλοί δασμοί στα πλεκτά και τα ρούχα που εφαρμόζονται από ορισμένες χώρες (Αυστραλία, Καναδάς, Φιλανδία, Ν.Ζηλανδία, Νορβηγία) και που επιτελούν ουσιώδη προστατευτικό ρόλο.

Από τον Πίνακα 12-3 προκύπτει μία ανάλογη εικόνα γιά 5 βασικά κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και γιά 8 αναπτυγμένες χώρες: η ΕΟΚ, μετά την Ελβετία, εφαρμόζει τους σχετικά χαμηλότερους δασμούς συγκριτικά με τις άλλες αναπτυγμένες χώρες, ανεξάρτητα του τρόπου υπολογισμού του μέσου δασμού. Εξετάζοντας εξ'άλλου στον ίδιο Πίνακα την κατάσταση πριν και μετά τον γύρο του Τόκυο διαπιστώνουμε ότι:

- η επελθούσα μείωση των δασμών της ΕΟΚ, των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας υπήρξε περίπου ισοδύναμη: καμμιά δεν έκανε υπέρμετρες παραχωρήσεις στον κλάδο αυτό. Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, λ.χ. υπολογίζει ότι γιά τα κλωστοϋφαντουργικά, η ΕΟΚ μείωσε τους ήδη σχετικά χαμηλούς δασμούς της κατά 22.6% ενώ οι ΗΠΑ κατά 27.5%.(1)

- η μείωση των πολύ υψηλών δασμών ορισμένων άλλων χωρών (Καναδάς, Αυστρία, Φιλανδία) πάνω στα υφάσματα, τα έτοιμα είδη και τα ρούχα υπήρξε μάλλον μικρή, έτσι που η διαφορά με τους δασμούς της ΕΟΚ να γίνεται ακόμα μεγαλύτερη (από διπλάσιοι μέχρι τριπλάσιοι). Εξ'άλλου, ο σχετικά υψηλός αμερικανικός δασμός στα ενδύματα μειώθηκε περισσότερο επιφανειακά (απλοί μέσοι όροι) παρά ουσιαστικά (σταθμισμένοι) πράγμα που συνεπάγεται μία συνεχιζόμενη ύπαρξη υψηλών κορυφών στους δασμούς των ΗΠΑ γιά σημαντικά είδη.

Ο Πίνακας 12-4 παρέχει τέλος μία αναδρομή της κατανομής, του ύψους των δασμών των αναπτυγμένων χωρών ως προς τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα από πριν από το γύρο του Κέννεντυ (δεκαετία '60) μέχρι και μετά το γύρο του Τόκυο (δεκαετία '80). Διαπιστώνεται ότι:

- σε αντίθεση με όλες τις άλλες αναπτυγμένες χώρες, η ΕΟΚ δεν έχει κανένα δασμό που να υπερβαίνει το 15%. Οι περισσότεροι δασμοί της ΕΟΚ ενώ παλαιότερα βρίσκονταν μεταξύ 10% και το 20% τώρα κυμαίνονται μεταξύ 5 και 15% ενώ ταυτόχρονα αυξήθηκε ο αριθμός των μηδενικών ή αμελητέων δασμών. Αντιθέτως, το εν πέμπτο των αμερικανικών, το έν τρίτο των καναδέζικων και το έν δέκατο των ιαπωνικών δασμών στα κλωστοϋφαντουργικά υπερβαίνουν ακόμα το 15%, ενώ παλαιότερα οι υψηλοί δασμοί των χωρών αυτών ήσαν ακόμα περισσότεροι.

Αυστρία, Καναδάς και κυρίως Φιλανδία διατηρούν ακόμα πολλούς υψηλούς δασμούς (δηλ. που υπερβαίνουν το 20%). Πάντως, πριν ακόμα από τον γύρο του Κέννεντυ, οι δασμοί της ΕΟΚ ήσαν σχετικά χαμηλοί συγκριτικά με την Ιαπωνία και τις ΗΠΑ. Αυτό οφείλεται κυρίως στις διαδικασίες που οδήγησαν στην ίδρυση της ΕΟΚ και τη θέσπιση του κοινού εξωτερικού δασμολογίου: οι διεργασίες αυτές διέποντο από μία φιλελεύθερη οικονομική αντίληψη σε θέματα διεθνούς εμπορίου και ταυτόχρονα αποτέλεσαν αντικείμενο πιέσεων των εμπορικών εταίρων, και κυρίως των ΗΠΑ, γιά καθιέρωση σαν κοινού δασμού του σχετικά μικρότερου απ'τους δασμούς όλων των Κρατών μελών (διαπραγματεύσεις γύρου Dillon). Αυτό εξηγεί εν πολλοίς τους αρχικά χαμηλούς δασμούς της ΕΟΚ που αποτέλεσαν τη βάση γιά παραπέρα μειώσεις στους δύο μεγάλους γύρους πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων (Κέννεντυ και Τόκυο).

Τέλος, στον Πίνακα 12-5 παρουσιάζεται μία σύγκριση μεταξύ της μείωσης των δασμών των αναπτυγμένων χωρών στα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα αφ'ενός και στο σύνολο των μεταποιημένων προϊόντων αφ'ετέρου. Προκύπτει ότι:

- κατά κανόνα, ο μέσος δασμός στα κλωστοϋφαντουργικά είναι υψηλότερος απ'ότι ο μέσος δασμός στο σύνολο των μεταποιημένων προϊόντων. Ο σταθμισμένος μέσος όρος για τα κλωστοϋφαντουργικά είναι 1.9 φορές (ΕΟΚ) μέχρι 4.8 φορές (Φιλανδία) ο σταθμισμένος μέσος δασμός γιά το σύνολο των προϊόντων της μεταποίησης.

- ο μέσος δασμός γιά τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα μειώθηκε μεν μετά τον γύρο του Τόκυο αλλά λιγότερο έντονα απ'ότι ο μέσος δασμός γιά το σύνολο της μεταποίησης. Γι'αυτό και γιά όλες ανεξαιρέτως τις αναπτυγμένες χώρες η αναλογία μεταξύ του δασμού κλωστοϋφαντουργικών και του δασμού του συνόλου της μεταποίησης μεγάλωσε. Στο σημείο αυτό έχει ασκηθεί κριτική από μέρους των αναπτυσσομένων χωρών ότι ο γύρος του Τόκυο δεν μείωσε τους δασμούς στα είδη που τους ενδιαφέρουν.(2)

- Οι μεγαλύτερες δασμολογικές μειώσεις στα κλωστοϋφαντουργικά βάσει σταθμισμένων μέσων όρων έγιναν στις ΗΠΑ (4.5%) στην ΕΟΚ (3.5%) στον Καναδά και την Ιαπωνία (2.5%) σε αντίθεση με τη Φιλανδία και την Αυστρία όπου οι υψηλοί δασμοί παρέμειναν σχεδόν στάσιμοι.

Γ) <u>Οι Δασμολογικές Προτιμήσεις</u>

Η παραπάνω εξέταση είχε σαν αντικείμενο το συμβατικό δασμό ΓΣΔΕ του Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου. Μία ανάλυση της δασμολογικής πολιτικής της Κοινότητας θα ήταν ωστόσο ελλειπής αν δεν περιλάμβανε τα προτιμησιακά καθεστώτα βάσει των οποίων ορισμένες χώρες έχουν ελεύθερη και αδασμολόγητη πρόσβαση στην κοινοτική αγορά. Αυτά είναι, σε γενικές γραμμές, δύο ειδών: αφ'ενός οι διμερείς προτιμησιακές συμφωνίες της ΕΟΚ με τις Μεσογειακές Χώρες και τις Χώρες ΑΚΕ (Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού), αφ'ετέρου το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ).

Γ1) <u>Τα προτιμησιακά καθεστώτα</u>

Οι συμφωνίες του Λομέ προβλέπουν ελεύθερη πρόσβαση χωρίς δασμό των βιομηχανικών προϊόντων που εξάγονται από τις χώρες ΑΚΕ στην Κοινοτική αγορά. Αυτό ισχύει και γιά τα κλωστοϋφαντουργικά. Οι χώρες ωστόσο αυτές, που είναι κατά κανόνα ελάχιστα αναπτυγμένες, έχουν ασήμαντη βιομηχανική παραγωγή έτσι που γιά τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα ΠΙΣ να αντιπροσωπεύουν κάτω από 2% των εισαγωγών της ΕΟΚ (γιά κατάλογο των Χωρών ΑΚΕ Βλ. Πίνακα 12-6).

Οσον αφορά τις Μεσογειακές χώρες, που είναι αυξημένης οικονομικής σημασίας, οι διμερείς προτιμησιακές συμφωνίες της Κοινότητας προβλέπουν πάλι μηδενικό δασμό (Βλ.Πίνακα 12-7). Αυτό ισχύει χωρίς εξαίρεση γιά την Τουρκία, την Κύπρο, την Πορτογαλία, το Ισραήλ, τις Χώρες Μαγκρέπ και Μασρέκ, την Αίγυπτο. Γιά την Γιουγκοσλαβία το καθεστώς προβλέπει μηδενικούς δασμούς αλλά και ετήσιες δασμολογικές οροφές κατά προϊόν: άπαξ και αυτές ξεπεραστούν η Κοινότητα,μετά από πρόταση της Επιτροπής ή Κράτους μέλους, δύναται να επαναφέρει το συμβατικό δασμό. Κάτι τέτοιο όμως, δεν συμβαίνει συχνά: λ.χ. το 1984, 1985 και 1986 όλες οι εξαγωγές ανεξαιρέτως κλωστοϋφαντουργικών της Γιουγκοσλαβίας εισήχθησαν αδασμολόγητες στην Κοινότητα.

Ανάλογο καθεστώς υπάρχει και γιά τη Μάλτα γιά πέντε κατηγορίες προϊόντων. Τέλος, γιά την Ισπανία, πριν από την ένταξή της, προβλεπόταν μείωση κατά 60% του κοινοτικού δασμού γιά όλα τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Μετά την ένταξη, το 1987, ο δασμολογικός αφοπλισμός, σε αμοιβαία βάση, συντελείται γιά τα κλωστοϋφαντουργικά όπως και γιά άλλα προϊόντα στη μεταβατική περίοδο.

Τέλος, γιά τις αναπτυγμένες Δυτικοευρωπαϊκές χώρες μέλη της ΕΖΕΣ ισχύει ελεύθερη και αδασμολόγητη πρόσβαση σε αμοιβαία βάση.

Πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) 1059/88 ευθυγραμμίζεται η Ελλάδα με τα υπόλοιπα κράτη μέλη όσον αφορά το δασμολογικό καθεστώς των εισαγωγών της ειδικά από την Τουρκία.

Γ2) Το Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ)

Η ιδέα του ΣΓΠ έχει την απαρχή της στη δεκαετία του '60, στις συζητήσεις που διεξάγονταν τότε στα πλαίσια της UNCTAD πάνω στην ανάγκη ανάπτυξης των φτωχοτέρων χωρών. Η ΕΟΚ, που πρωτοστάτησε στις εργασίες αυτές, εισήγαγε το πρώτο της σχήμα ΣΓΠ το 1971 και έκτοτε το ανανεώνει κάθε χρόνο. Στο σχήμα αυτό, που αρχικά ίσχυε γιά τις 99 χώρες μέλη της Ομάδας των 77, προστέθηκαν το 1974 η Ρουμανία και το 1980 η Κίνα. Τον Δεκέμβρη του 1980 το Συμβούλιο της ΕΟΚ αποφάσισε να παρατείνει το ΣΓΠ γιά 10 ακόμη χρόνια. Μετά τις διαδοχικές διευρύνσεις, το ΣΓΠ επεκτάθηκε από τα έξι στα εννέα, δέκα και μετέπειτα δώδεκα κράτη μέλη της ΕΟΚ. Οι αναπτυσσόμενες χώρες που σήμερα καλύπτονται από το ΣΓΠ της ΕΟΚ ανέρχονται σε 149.(3)

Η βασική αρχή του ΣΓΠ συνίσταται στην ελεύθερη και αδασμολόγητη πρόσβαση των εξαγωγών των αναπτυσσομένων χωρών στην Κοινότητα. Στην εφαρμογή, ωστόσο, του συστήματος υπάρχουν εξαιρέσεις, περιορισμοί και τροποποιήσεις αφ' ενός μεν ανάλογα με τα προϊόντα, αφ'ετέρου ανάλογα με τις προμηθεύτριες χώρες. Συγκεκριμένα, τα βιομηχανικά προϊόντα αντιμετωπίζονται διαφορετικά απ'ότι τα αγροτικά: στα τελευταία ισχύει πάντα μία σημαντική προστασία της κοινοτικής αγοράς στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ).

Γιά τα βιομηχανικά ισχύει η διάκριση ανάμεσα στις βιομηχανικές πρώτες ύλες, γιά τις οποίες δεν ισχύει το ΣΓΠ - αν και, στην πράξη, οι περισσότερες εισάγονται αδασμολόγητες - και στα κατεργασμένα και ημικατεργασμένα προϊόντα, γιά τα οποία ισχύει το ΣΓΠ. Αλλά και εκεί υπάρχουν εξαιρέσεις, ανάλογα με το αν θεωρούνται ευαίσθητα ή όχι. Για τα ευαίσθητα βιομηχανικά προϊόντα ίσχυσαν μέχρι το 1981 δασμολογικές οροφές: άμα οι κοινοτικές εισαγωγές ξεπερνούσαν ένα όριο, επαναφερόταν ο δασμός.

Το πρόβλημα με το σύστημα αυτό, όμως, ήταν ότι τη μερίδα του λέοντος των εισαγωγών που απολάμβαναν του ΣΓΠ έπαιρναν σχετικά δυναμικές και αναπτυγμένες χώρες, οι νέες βιομηχανικές χώρες (NBX). Γιά να αντιμετωπισθεί αυτό, από το 1981 το ΣΓΠ της ΕΟΚ πρόβλεψε διαφοροποίηση μεταξύ προμηθευτριών χωρών και θέσπιση, γιά τα ιδιαίτερα ευαίσθητα προϊόντα, ατομικών δασμολογικών ποσοστώσεων κατά χώρα εξαγωγής.

Τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα θεωρήθηκαν ιδιαίτερα ευαίσθητα και εφαρμόστηκε ειδικό καθεστώς ανάλογο εκείνου που ισχύει γιά τα άλλα ευαίσθητα βιομηχανικά προϊόντα. Από το 1981, μετά την αναθεώρηση του, το ΣΓΠ γιά τα κλωστοϋφαντουργικά διαμορφώθηκε ως εξής:

1. Ισχύει γιά τα προϊόντα ΠΙΣ καθώς και γιά προϊόντα ιούτης και κοϊρ.

2. Ισχύει μόνον γιά χώρες που έχουν υπογράψει με τη Κοινότητα διμερή συμφωνία αυτοπεριορισμού στα πλαίσια της ΠΙΣ ή έχουν αναλάβει ανάλογη δέσμευση.

3. Οι κατά κατηγορία ατομικές δασμολογικές οροφές γιά κάθε προμηθεύτρια χώρα υπολογίστηκαν συναρτήσει του επιπέδου ανάπτυξής της (κατά κεφαλήν εισόδημα) και της ανταγωνιστικότητάς της (συμμετοχή στις συνολικές εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών της ΕΟΚ).

Σα βάση χρησιμοποιήθηκαν οι εξαγωγές στην Κοινότητα το 1977. Αρχικά προβλέφθηκε μία ετήσια αύξηση των οροφών αυτών μέχρι το 1983. Από το 1984 μέχρι το 1987 η αύξηση των οροφών αυτών υπολογίστηκε κατά τρόπο που να αντανακλά την αύξηση των εξαγωγών προς την Κοινότητα την περίοδο 1977-81. Ο Πίνακας 12-8 δίνει μίαν εικόνα των οροφών ΣΓΠ γιά τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα την περίοδο αυτή.

Με βάση, πάντοτε, τη λογική διαφοροποίησης, γιά τα έτη 1988 μέχρι 1990 εφαρμόζεται από την Κοινότητα νέο σχήμα ΣΓΠ γιά τα κλωστοϋφαντουργικά (3). Η διαφοροποίηση ανάμεσα σε Ν.Β.Χ. και λιγώτερο αναπτυγμένες χώρες εντείνεται εις βάρος των πρώτων και υπέρ των δευτέρων: οι οροφές ΣΓΠ γιά τις πρώτες μειώνονται η εξαλείφονται, ανάλογα με την κατηγορία κλωστοϋφαντουργικών, ενώ αυξάνουν για όλα στις δεύτερες.

Συγκεκριμένα, η προσφορά ΣΓΠ κατά κατηγορία είναι 0.2% των εισαγωγών της Κοινότητας το 1985 (γιά το Χόνγκ Κόνγκ, τη Κίνα, τη Ρουμανία, τη Ν. Κορέα και το Μακάο) και 1% γιά τις υπόλοιπες αναπτυσσόμενες χώρες ΠΙΣ. Σημειωτέον ότι η Ταϊβάν δεν απολαμβάνει καθόλου ΣΓΠ.

Πάντα κατά κατηγορία, εάν μία χώρα αντιπροσωπεύει κατά μέσον όρο γιά την περίοδο 1983-85 πάνω από 10% των εισαγωγών της Κοινότητας, δεν δικαιούται ΣΓΠ (η αφαίρεση της οροφής γίνεται σε δύο φάσεις: 50% τον πρώτο χρόνο, 100% το δεύτερο). Γιά την Κίνα και το Μακάο προβλέπονται πρόσθετες ειδικές διατάξεις κάπως ευνοϊκώτερες απ'ότι γιά τις υπόλοιπες τρείς χώρες που υπάγονται στην "αρνητική διαφοροποίηση".

Σαν αποτέλεσμα έχουμε, το 1989, την εξής εξαίρεση από το ΣΓΠ.(4)

Χονγκ-Κόνγκ: Κατ.3,4,5,6,7,8,10;13,16,18,21,24;26,27;28, 29,31,32;61;68;72;74;77;78,83,85;86,87; 88;109.

Ν. Κορέα : Κατ.5;8,12,14,15,21,22,35;37;62,69;77,78,86, 91,97.

Κίνα : Κατ.2;16;19,23,33;37,39,60;67,87,93,110,113.

Ρουμανία : Κατ.15;16;55;69;70.

Μακάο : Κατ.18;19,74;75.

Βραζιλία : Κατ.1;9.

Η κατανομή των οροφών ΣΓΠ ανάμεσα στα κράτη μέλη γίνεται αυτόματα γιά τις ευαίσθητες κατηγορίες βάσει του καθιερωμένου τύπου κατανομής βαρών των διμερών συμφωνιών ΠΙΣ. Γιά άλλα λιγότερο σημαντικά προϊόντα είτε υπάρχει μόνον μία κοινοτική οροφή, είτε υπάρχει πάλι ενδοκοινοτική κατανομή ανάλογα με το πόσο σημαντική είναι η χώρα εξαγωγής.

Σύμφωνα με τις στατιστικές εμπορίου της Γ.Δ.Ι. της Επιτροπής Ε.Κ., η συμμετοχή του ΣΓΠ στις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών της κοινότητας από τις αναπτυσσόμενες χώρες (πλήν ΑΚΕ, και Μεσογειακών Προτιμησιακών) κυμάνθηκαν τα έτη 1983-1987 γύρω στο 15% σε αξία όσο και σε όγκο: το μεγαλύτερο μέρος (πάνω από τα 4/5) των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών της Κοινότητας από τις χώρες αυτές συνεχίζει να υπόκειται σε δασμό (Πίνακας 12-9). Γιά το 1987 ο Πίνακας 12-10 δείχνει γιά οκτώ σημαντικές αναπτυσσόμενς χώρες εξαγωγής κλωστοϋφαντουργικών το μερίδιο των εξαγωγών τους που απολαμβάνει του ΣΓΠ. Προκύπτουν τα εξής:

1) Ενώ πάνω από 40% των συνολικών εισαγωγών της ΕΟΚ από τις χώρες αυτές απολαμβάνουν του ΣΓΠ, γιά τα κλωστοϋφαντουργικά είναι μόνο 15% (ενδεικτικό της πολιτικής περιορισμού του ΣΓΠ γιά ευαίσθητους βιομηχανικούς κλάδους). Η σύγκριση αυτή ισχύει και ξεχωριστά γιά τις 8 χαρακτηριστικές χώρες εξαγωγής.

2) γιά ορισμένες χώρες εξαγωγής, πάνω από το εν τέταρτο και συχνά (Ινδία-Πακιστάν) πάνω και από το έν τρίτο των εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών προς την ΕΟΚ απολαμάνουν του ΣΓΠ,ενώ γιά άλλες όπως η Κίνα και, ιδίως, το Χόνγκ Κόνγκ το ποσοστό είναι αμελητέο. Αυτό είναι ενδεικτικό της πολιτικής διαφοροποίησης ανάμεσα στις χώρες εξαγωγής.

Γ3) Ορισμένες διαπιστώσεις για το ΣΓΠ

Συγκριτικά με τις ΗΠΑ και τον Καναδά το ΣΓΠ που προσφέρει η ΕΟΚ είναι πιό γενναιόδωρο, ιδίως γιά τα κλωστοϋφαντουργικά.

Η Ιαπωνία εφαρμόζει σύστημα παρόμοιο με την ΕΟΚ, παρέχοντας όμως όχι μηδενικό αλλά απλώς μειωμένο κατά 50% δασμό.

Το ΣΓΠ που παρέχει η Κοινότητα γιά τα κλωστοϋφαντουργικά υπακούει σε δύο διαφορετικές και αλληλοσυγκρουόμενες λογικές τις οποίες προσπαθεί να συμβιβάσει: (1) την αρχική λογική του ΣΓΠ, ήτοι ενίσχυση των αναπτυσσομένων χωρών μέσω της προώθησης των εξαγωγών τους γενικά και των βιομηχανικών τους εξαγωγών ειδικότερα' '(2) την ανάγκη προστασίας, ιδίως σε συνθήκες κρίσης, ορισμένων παραδοσιακών κλάδων όπως η κλωστοϋφαντουργία, που κινδυνεύουν από την υπερβολική αύξηση ανταγωνιστικών εισαγωγών χαμηλού κόστους. Η κατ'αρχήν χορήγηση προτιμήσεων σ'όλα τα βιομηχανικά προϊόντα, μαζί και στα κλωστοϋφαντουργικά, υπακούει στην πρώτη φιλελεύθερη λογική. Η πρακτική εφαρμογή του σχήματος στα κλωστοϋφαντουργικά ευθυγραμμίζεται ωστόσο περισσότερο με τη λογική της προστασίας διότι:

1. περιορίζει την εμβέλεια του σχήματος

2. περιορίζει τα ιδιαίτερα ανταγωνιστικά και δυναμικά νέα βιομηχανικά κράτη στη χρήση του Σ.Γ.Π. (πράγμα που προσομοιάζει με τη διαφοροποίηση στα πλαίσια της ΠΙΣ).

3. εντάσσει το ίδιο το ΣΓΠ στις διαπραγματεύσεις διμερών συμφωνιών στα πλαίσια της ΠΙΣ, εφ'όσον καθιστά την αποδοχή αυτοπεριορισμού σαν αναγκαία προϋπόθεση γιά τη χορήγηση προτιμήσεων. Μ'άλλα λόγια, η προστασία μέσω ποσοτικού περιορισμού γίνεται conditio sine qua non του δασμολογικού αφοπλισμού, λειτουργώντας σαν κίνητρο προς τη χώρα εξαγωγής να έρθει σε συμφωνία αυτοπεριορισμού με την Κοινότητα. Το ΣΓΠ βελτιώνει έτσι τη διαπραγματευτική θέση της Κοινότητας στην πολιτική της ποσοτικών περιορισμών στα πλαίσια της ΠΙΣ. Η δασμολογική ελευθέρωση έρχεται τρόπον τινά να υπηρετήσει την πολύ ουσιαστικότερη προστασία μέσω ποσοστώσεων.

Συνολικά εξ'άλλου, τα προσφερόμενα από το ΣΓΠ προτιμησιακά περιθώρια περιορίστηκαν με το δασμολογικό αφοπλισμό του γύρου του Τόκυο και με το νέο γύρο της Ουρουγουάης, θα συρρικνωθούν ίσως και άλλο. Ετσι, θα μειωθεί η ουσιαστική συμβολή του ΣΓΠ στην ανάπτυξη των εξαγωγών του Τρίτου Κόσμου. Η συμβολή αυτή, άλλωστε, δεν υπήρξε θεαματική αλλά ενοπίστηκε κυρίως σε ορισμένα προϊόντα και χώρες εξαγωγής.

Ταυτόχρονα, γίνεται λόγος γιά πλήρη κατάργηση του συστήματος όσον αφορά τις Νέες Βιομηχανικές Χώρες. Οι χώρες αυτές, που άλλωστε υπήρξαν οι μεγαλύτεροι κερδισμένοι του ΣΓΠ, ιδίως στις εξαγωγές τους συγκεκριμένων προϊόντων (π.χ. μικροκυκλώματα, ραδιόφωνα, ομπρέλες) θα πρέπει, λέγεται, να "αποφοιτήσουν" από το ΣΓΠ δεδομένου του υψηλού επιπέδου ανάπτυξης τους που πλησιάζει και συχνά υπερβαίνει το επίπεδο ανάπτυξης των φτωχοτέρων Κρατών μελών της Κοινότητας (Πορτογαλία, Ελλάδα). Η γενικότερη τάση, συνεπώς, είναι προς τον περιορισμό του οικονομικού βελτινικούς του ΣΓΠ γιά τα βιομηχανικά προϊόντα πράγμα που θα επηρεάσει, προφανώς και τα κλωστοϋφαντουργικά.(5)

E) <u>Η δασμολογική πολιτική της ΕΟΚ στο τομέα της κλωστοϋφαντουργίας: ορισμένα συμπεράσματα</u>

Η οικονομική θεωρία διδάσκει πως τα δύο βασικά όπλα προστατευτικής εμπορικής πολιτικής είναι οι δασμοί και οι ποσοτικοί περιορισμοί. Ειδωμένη μέσα από ένα τέτοιο θεωρητικό πρίσμα, η εμπορική πολιτική της Κοινότητας φαίνεται αντιφατική: από τη μία θεσπίζει μέσω συμφωνιών και διακανονισμών ένα σύνολο ποσοτικών περιορισμών, από την άλλη μειώνει ή και εξαλείφει παντελώς τους δασμούς της, με αποτέλεσμα περί το εν τρίτον των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών της Κοινότητας να εισάγεται αδασμολόγητο (κυρίως λόγω ΕΖΕΣ και προτιμησιακών Μεσογειακών χωρών) (9)

Η εξήγηση της παραπάνω αντιφατικότητας πρέπει ν'αναζητηθεί στις ακόλουθες διαπιστώσεις: (Α) Η διεθνής μεταπολεμική δυναμική στα θέματα εμπορίου, όπως εκφράστηκε μέσα από τη ΓΣΔΕ και τους τρεις μεγάλους γύρους πολυμερών διαπραγματεύσεων, είχε σαν άξονα το δασμολογικό αφοπλισμό. Η επανεμφάνιση, απ'τη δεκαετία του '70, έντονων προστατευτικών πιέσεων δεν αμφισβήτησε τη δυναμική αυτή και πήρε, αντίθετα, τη μορφή ποικίλων ποσοτικών περιορισμών. (Β) Οι δασμοί της ΕΟΚ στα κλωστοϋφαντουργικά σπάνια υπερβαίνουν το 12%: συνεπώς, είναι μάλλον ανεπαρκείς γιά την καταπολέμηση ανταγωνιστικών εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων των οποίων το κόστος είναι συχνά κάτω από το 1/2 της τιμής των αντίστοιχων Κοινοτικών.

Οι δασμοί αυτοί είναι πιό ενδεδειγμένοι στη ρύθμιση του εμπορίου - και των αμοιβαίων δασμολογικών παραχωρήσεων - μεταξύ της ΕΟΚ και άλλων βιομηχανικών χωρών όπως λ.χ. οι ΗΠΑ . (Γ) Η πλήρης εξάλειψη δασμών στα πλαίσια του ΣΓΠ αντανακλά μία δύσκολα αναιρέσιμη φιλοτριτοκοσμική πολιτική επιλογή της ΕΟΚ της δεκαετίας του '60: η πολιτική αυτή αρχίζει να υλοποιείται πριν από την κρίση της δεκαετίας του 1970 και την επανεμφάνιση του προστατευτισμού. Η εφαρμογή της πολιτικής προτιμήσεων στην κλωστοϋφαντουργία είτε είναι ανώδυνη (στα πλαίσια του των συμφωνιών του LOME, ελλείψει σοβαρών εμπορικών ροών) είτε, στο βαθμό που γίνεται προβληματική (όπως γιά τις νέες βιομηχανικές χώρες) περιορίζεται: καθιερώνονται τότε δασμολογικές οροφές (όλο και μικρότερες για τις N.B.X.) και μάλιστα η χορήγηση ΣΓΠ χρησιμοποιείται σαν διαπραγματευτικό όπλο γιά την επίτευξη διμερών συμφωνιών ΠΙΣ. Συγχρόνως παρουσιαζόμενο συνολικά, το ΣΓΠ λειτουργεί σαν μία βιτρίνα γενναιοδωρίας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Εκεί που η προτιμησιακή δασμολογική πολιτική αποκτά πράγματι κάποιο μόνιμο οικονομικό περιεχόμενο είναι με τις Μεσογειακές Χώρες εξαγωγής κλωστοϋφαντουργικών.
Αλλ'αυτό είναι μέσα στο κόστος μιάς πολιτικής σύσφιξης των σχέσεων ΕΟΚ - Μεσογείου.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις μας φέρνουν μακρυά από το χώρο της οικονομικής θεωρίας, στο χώρο της διεθνούς πολιτικής: χωρίς την εξέταση της πολιτικής διάστασης των μέτρων αυτών θα μας ήταν δύσκολο να κατανοήσουμε εκ πρώτης όψεως αντιφατικές οικονομικές πολιτικές. Η ΕΟΚ δεν είναι μία θεωρητική οικονομική οντότητα που παίρνει αφηρημένα μέτρα προστατευτικής πολιτικής,αλλά συγκεκριμένη ιστορική, οικονομική, γεωγραφική και πολιτική ενότητα που έχει πολύμορφες σχέσεις με διάφορες άλλες, εξίσου σύνθετες, ενότητες. Τα μέτρα εμπορικής πολιτικής, πέρα από τις στενά οικονομικές επιδιώξεις και επιπτώσεις τους, έχουν και μία πολιτική, διπλωματική συχνά δε ακόμα και συμβολική διάσταση.

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 12

(1) COM (79)514 final.

(2) B. Balassa: "The Tokyo Round and the Developing Countries", Journal of World Trade Law, 1982

(3) Ε.Ε. L104 της 23/4/88. Ο κανονισμός αυτός αντικαθιστά τον παλαιότερο που ίσχυε για το δασμολογικό καθεστώς στην Ελλάδα προϊόντων των Μεσογειακών Προτιμησιακών χωρών συγκεκριμένα τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3555/80, ΕΕ L382, 31/12/80.

(4) Για τους Εσωτερικούς Κανονισμούς υπ'αριθ. 3599-3601/85 που διέπουν, για το 1986, τη Χορήγηση του Σ.Γ.Π. βλέπε L 352 της 30-12-1985. Για το έτος 1987 ο αντίστοιχος κανονισμός είναι ο υπ'αριθμ. 3925/86 στην ΕΕ L373 της 31/12/1986.

(5) Βλ. ΕΕ L367 της 28-12-1987 και ΕΕ L375 της 31-12-1988.

(6) Επιτροπή Ε.Κ., Γ.Δ.Ι.

(7) M. Davenport: Trade Policy, Protectionism and the Third World, CROOM HELM Ltd., London 1986

(8) Στατιστικές Εξωτερικού Εμπορίου για το έτος 1983 (εξαιρούνται οι εισαγωγές από Ισπανία και Πορτογαλία)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙ-ΝΤΑΜΠΙΝΓΚ ΚΑΙ ΑΝΤΙΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ

(Α) ΓΕΝΙΚΑ

Πέρα από την πολιτική ποσοστώσεων και δασμών γιά τα κλωστοϋφαντουργικά που εξετάστηκε παραπάνω, ένα σημαντικό μέτρο εμπορικής άμυνας της Κοινότητας είναι η πολιτική κατά του ντάμπινγκ και των επιδοτήσεων (1). Η πολιτική αυτή προστατεύει την κοινοτική βιομηχανία από εισαγωγές που είναι αντικείμενο ντάμπινγκ - δηλαδή που εισάγονται και πωλούνται στην Κοινότητα σε τιμές κάτω από την "κανονική αξία". Η αξία αυτή καθορίζεται βάσει των τιμών γιά ομοειδή προϊόντα στην εσωτερική αγορά της χώρας εξαγωγής ή βάσει του κόστους παραγωγής στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και ένα κανονικό περιθώριο κέρδους. Για να ληφθούν μέτρα πρέπει να υπάρξει στοιχειοθετημένη καταγγελία από τους κοινοτικούς παραγωγούς και να γίνει έρευνα γιά το κατά πόσον όντως υπάρχει ντάμπινγκ καθώς και ζημία εξ αυτού στην κοινοτική παραγωγή. Οταν βάσει των στοιχείων προκύψει ότι υπάρχει και ζημία και ντάμπινγκ λαμβάνονται μέτρα υπό τη μορφή ειδικού δασμού αντι-ντάμπινγκ. Ενίοτε, οι εταιρείες εξαγωγής αναλαμβάνουν να εξάγουν στην Κοινότητα σε μία ελάχιστη τιμή (αναλήψεις υποχρεώσεων). Μετά την περάτωση της έρευνας και των διαβουλεύσεων, αρχικά επιβάλλεται προσωρινός δασμός που, μετά πάροδο εξαμήνου (κατά τη διάρκεια του οποίου τα ενδιαφερόμενα μέρη υποβάλλουν τις απόψεις/αντιρρήσεις τους) μετατρέπεται σε οριστικό δασμό πενταετούς ισχύος. Κατά τη διάρκεια της πενταετίας κάθε ενδιαφερόμενο μέρος δύναται να ζητήσει αναθεώρηση των μέτρων με το επιχείρημα ότι έχουν αλλάξει τα δεδομένα. Οσον αφορά τις επιδοτήσεις, η έρευνα επικεντρώνεται πάλι στο κατά πόσον υπάρχει ζημία στην Κοινοτική βιομηχανία αλλά στο δεύτερο σκέλος της, αντί να ερευνά την ύπαρξη και το περιθώριο ντάμπινγκ, εξετάζει το είδος και το ύψος των επιδοτήσεων που απολαμβάνουν οι εξαγωγές μιάς τρίτης χώρας προς την Κοινότητα. Τα μέτρα αυτά λαμβάνονται βάσει Κανονισμού του Συμβουλίου που βασίζεται στα άρθρα VI, XVI και XXIII της ΓΣΔΕ καθώς και στον κώδικα αντιντάμπινγκ και τον κώδικα γιά τις επιδοτήσεις και τους αντισταθμιστικούς δασμούς.(2)

Πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι τα μέτρα αντι-ντάμπινγκ λαμβάνονται ως προς εταιρείες (παραγωγούς-εξαγωγές) και τυπικά, χωρίς ανάμειξη των αρχών των χωρών εξαγωγής.

(Β) Μέτρα αντι-ντάμπινγκ στην κλωστοϋφαντουργία

Από τον Πίνακα 13 στο Παράρτημα προκύπτει ότι κατά την περίοδο 1981-87 έγιναν 295 έρευνες εξ ών οι 20, ήτοι 7%, αφορούσαν κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και συναφή. Από τους άλλους κλάδους, κυρίως τα χημικά προϊόντα (35%) και τα είδη μηχανολογικού εξοπλισμού (20%) έχουν μεγάλη συμμετοχή.

Εξετάζοντας πιό συγκεκριμένα τα μέτρα αντι-ντάμπινγκ που πάρθηκαν από την Κοινότητα στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας στην εν λόγω περίοδο διαπιστώνουμε ότι αφορούν αποκλειστικά ίνες, νήματα και, δευτερευόντως, υφάσματα (αλλά ποτέ ενδύματα). (Πίνακας 13-2) Συγκεντρώνονται κυρίως στις συνθετικές ίνες/νήματα (πολυεστέρας και ακρυλικά): έχουμε μόνον μία περίπτωση μη συνθετικού προϊόντος, τα βαμβακονήματα καταγωγής Τουρκίας το 1982. Αρα, τα παραπάνω μέτρα υπάγονται τρόπον τινά και αυτά στη χημική βιομηχανία που μέρος της είναι η βιομηχανία συνθετικών ινών /νημάτων. Αλλωστε, χαρακτηριστικά, το CIRFS (Commité International de la Rayonne et de Fibres Chimiques) που εκπροσωπεί τους παραγωγούς συνθετικών ινών/ νημάτων συνδέεται όχι μόνο με τον σύνδεσμο παραγωγών κλωστοϋφαντουργικών (COMITEXTIL), αλλά και με τον Ευρωπαϊκό σύνδεσμο παραγωγών χημικών προϊόντων (CEFIC).

Οι τρίτες χώρες ως προς τις οποίες λαμβάνονται μέτρα αντιντάμπινγκ γιά την κλωστοϋφαντουργία είναι είτε αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες (ΗΠΑ, Ιαπωνία), είτε χώρες κρατικού εμπορίου της Ανατολικής Ευρώπης (Ρουμανία, Τσεχοσλοβακία) είτε νέες βιομηχανικές χώρες (Ν.Κορέα, Ταϊβάν, Μεξικό, Τουρκία). Σημειωτέον ότι στον τομέα των συνθετικών ινών, τόσο το Μεξικό όσο και η Τουρκία έχουν αναπτύξει μία πολύ σύγχρονη και δυναμική παραγωγή γιά τη μεγάλη, προστατευμένη εσωτερική αγορά τους, αλλά και γιά εξαγωγή.

Ας σημειωθεί ότι, προς το παρόν, δεν έχουν ληφθεί μέτρα αντιεπιδοτήσεων στον Τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας. Εχουν όμως κατατεθεί, από το 1988, καταγγελίες που ζητούν τέτοια μέτρα γιά την Τουρκία ως προς τις ίνες/νήματα πολυεστέρας όπου ήδη υπάρχουν μέτρα αντι ντάπινγκ - αλλά και ως προς τα βαμβακερά υφάσματα τύπου denim.

Από τα μέτρα αντιντάμπινγκ της Κοινότητας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας τα περισσότερα, όπως φαίνεται και στον Πίνακα, αφορούν ίνες (ακρυλικές η πολυεστέρας) που δεν υπάγονται στην ΠΙΣ. (Η ΠΙΣ καλύπτει τα στάδια επεξεργασίας αρχίζοντας από τα νήματα και φθάνοντας μέχρι τα ενδύματα). Εξαίρεση αποτελούν τα βαμβακερά νήματα καταγωγής Τουρκίας (κατηγορία 1 προϊόντων ΠΙΣ) όπου ο δασμός αντιντάμπινγκ λειτούργησε, την εποχή εκείνη, σαν υποκατάστατο ποσοτικού περιορισμού. Με τη λήψη μέτρων διασφάλισης κατά της Τουρκίας τα έτη 1984-85 και την επίτευξη διακανονισμού γιά αυτοπεριορισμό με τους Τούργκους παραγωγούς αχρηστεύτηκε και ο δασμός αντι-ντάμπινγκ.

Πιό αξιοσημείωτη είναι, ωστόσο, η δεύτερη πιό πρόσφατη εξαίρεση: το 1988 η Κοινότητα επιβάλλει προσωρινό και, αργότερα, οριστικό δασμό αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές νημάτων πολυεστέρας καταγωγής Ν. Κορέας, Μεξικού, Ταϊβάν και Τουρκίας. Οσον αφορά την Τουρκία υπήρξε, σε αντίθεση με το 1982 και δεδομένου του πολιτικού κλίματος προσέγγισης ΕΟΚ-Τουρκίας, αντίθεση στο θέμα της διαδικασίας: η Τουρκική πλευρά, αλλά και η υπηρεσία της Επιτροπής Ε.Κ. που είναι συνολικά υπεύθυνη γιά τις

σχέσεις ΕΟΚ-Τουρκίας, ήθελε βάσει του άρθρου 47 παρ.2 του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου της συμφωνίας σύνδεσης ΕΟΚ-Τουρκίας (3) η διαδικασία αντιντάμπινγκ να τύχει ιδιαίτερης μεταχείρισης ως προς την Τουρκία. Ωστόσο, η αρμόδια γιά το ντάμπινγκ υπηρεσία της Γ.Δ.Ι. της Επιτροπής απέφυγε μία τέτοια παγίδα - που θα πολιτικοποιούσε το πρόβλημα εντάσσοντάς το στα πλαίσια της Συμφωνίας Σύνδεσης και οδηγώντας σε καθυστερήσεις - και απλώς ενημέρωσε το Συμβούλιο Σύνδεσης ΕΟΚ-Τουρκίας.

Πιό σοβαρό, από νομικής και οικονομικής πλευράς, αν όχι από πολιτικής, ήταν ωστόσο το πρόβλημα με τη Ν. Κορέα: βάσει της διμερούς συμφωνίας ΕΟΚ-Ν. Κορέας στα πλαίσια της ΠΙΣ IV, τον Αύγουστο του 1987 είχε γίνει χρήση του μηχανισμού εξόδου από το καλάθι(4) γιά να επιβληθούν περιφερειακοί ποσοτικοί περιορισμοί γιά την Ιταλία και την Ισπανία γιά την κατηγορία 41 (νήματα πολυεστέρας). Οταν, συνεπώς, γινόταν η έρευνα αντιντάμπινγκ και όταν επιβλήθηκαν, το 1988, δασμοί αντιντάμπινγκ τα προϊόντα αυτά τελούσαν ήδη υπό περιορισμό στις δύο σημαντικότερες εξαγωγικές αγορές της Ν. Κορέας. (Γιά το μεν Μεξικό δεν υπήρχαν ποσοτικοί περιορισμοί παρά μόνον εν δυνάμει μέσω του μηχανισμού εξόδου από το καλάθι, γιά δε την Ταϊβάν υπήρχε περιφερειακός ποσοτικός περιορισμός γιά την Ισπανία, αλλά η Ταϊβάν τυπικά βρίσκεται εκτός ΠΙΣ)..Ο Κορεατικός σύνδεσμος Χημικών Ινών (Korean Chemical Fibre Association - KCFA) επιχειρηματολόγησε εναντίον της διαδικασία και των μέτρων αντιντάμπινγκ προβάλλοντας τα εξής:

(Α) Αφού υπάρχουν ήδη ποσοτικοί περιορισμοί στα πλαίσια της ΠΙΣ, δεν υφίσταται ζημία που να δικαιολογεί μέτρα αντι-ντάμπινγκ - δηλαδή διπλής προστασίας -

(Β) Στο Πρωτόκολλο ανανέωσης της ΠΙΣ του Ιουλίου 1986, (παράγραφος 26) αναφέρεται ότι γιά να διασφαλιστεί η σωστή λειτουργία της ΠΙΣ τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να απόσχουν από μέτρα προστασίας γιά τα καλυπτόμενα από την ΠΙΣ κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, έξω από τις διατάξεις της ΠΙΣ, προτού εξαντλήσουν όλα τα μέτρα προστασίας που παρέχονται από την ίδια τη ΠΙΣ.

(Γ) Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του Κανονισμού (ΕΟΚ) 4136/86 του Συμβουλίου, η Κοινότητα δεν θα επιβάλει στα προϊόντα που καλύπτονται από τις συμφωνίες αυτές (δηλ. ΠΙΣ) ποσοτικούς περιορισμούς δυνάμει του άρθρου XIX της ΓΣΔΕ η του άρθρου 3 της ΠΙΣ ούτε θα εφαρμόζει μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματα προς τέτοιους ποσοτικούς περιορισμούς(5).

(Δ) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σε ψηφισμά του την 21η Φεβρουαρίου 1986 πάνω στην ανανέωση της ΠΙΣ, υπογράμμισε ότι οι όροι της ΠΙΣ στην ουσία απαγορεύουν στην Κοινότητα να εφαρμόσει τα παραδοσιακά μέσα εμπορικής προστασίας όπως οι διαδικασίες αντι-ντάμπινγκ.(6)

(Ε) Σε προηγούμενες περιπτώσεις η Κοινότητα έχει σταματήσει τη διαδικασία αντι-ντάμπινγκ (ή αναστείλει την εφαρμογή δασμών αντί-ντάμπινγκ) σα συνέπεια διμερούς συμφωνίας αυτοπεριορισμού (η δεν έχει λάβει μέτρα επειδή ακριβώς υπάρχουν ήδη ποσοτικοί περιορισμοί) (7)

Ο κανονισμός γιά την επιβολή οριστικών δασμών αντιντάμπινγκ γιά τα νήματα πολυεστέρας απαντάει στην παραπάνω επιχειρηματολογία τονίζοντας ότι ούτε το κοινοτικό δίκαιο, ούτε οι διεθνείς κανόνες και ιδίως η ΠΙΣ απογορεύουν την επιβολή δασμών αντιντάμπιγκ όταν υπάρχουν ποσοτικοί περιορισμοί, σε περίπτωση που σημειώνεται ζημία παρά την ύπαρξη των περιορισμών αυτών. Στη συνέχεια αναφέρεται στις πολύ χαμηλότερες τιμές στις οποίες η Κορέα και η Ταϊβάν εξάγουν στην Κοινότητα και, ειδικά, στην Ιταλία και Ισπανία. Με τον Κανονισμό αυτό, που δημιουργεί ενδιαφέρον προηγούμενο, αναγνωρίζεται, κατ' αρχήν, η δυνατότητα ύπαρξης διπλής προστασίας (σε επίπεδο όχι μόνον εισαγομένων ποσοτήτων αλλά και τιμών). Από πλευράς οικονομικού περιεχομένου, όμως, η ουσία του κανονισμού είναι μάλλον πενιχρή: οι ανά εταιρεία δασμοί, ως προς την Κορέα και την Ταϊβάν δεν υπερβαίνουν το 8% και 6% αντιστοίχως.(8) Αυτό εξηγεί, εν μέρει, και την έλλειψη σοβαρής αντιπαράθεσης πάνω στο παραπάνω θέμα της διπλής προστασίας κατά την τελική διαμόρφωση και ψήφιση του Κανονισμού.

Οσον αφορά την παράλληλη υπόθεση ινών πολυεστέρας (ενός προϊόντος εκτός ΠΙΣ) το πρόβλημα ύπαρξης ποσοτικών περιορισμών (Ιταλίας και Μπενελούξ) ως προς τη Ρουμανία αντιμετωπίζεται με ανάλογο τρόπο όπως και με τα νήματα.(9).

Πρέπει να σημειωθεί ότι ειδικά για τις ίνες πολυεστέρας, σημειώθηκε έντονη αντίδραση στην επιβολή δασμών από τις βιομηχανίες (π.χ. αυτοκινητοβιομηχανίες) που θα χρησιμοποιούν τις ίνες αυτές σαν πρώτη ύλη (π.χ. γιά καθίσματα αυτοκινήτων). Αυτό οδήγησε σε αναστολή εφαρμογής του οριστικού δασμού συγκεκριμένα γιά τις ίνες FIBERFILL μέχρις ότου υπάρξει συμπληρωματική έρευνα (10). Είναι μία από τις λίγες περιπτώσεις όπου, στα πλαίσια μιας διαδικασίας αντι-ντάμπινγκ, οι καταναλωτές/ εισαγωγείς πετυχαίνουν με διαβήματα στις πρωτεύουσες (Βόννη και Λονδίνο στην προκειμένη περίπτωση) να αναστείλουν δασμούς αντιντάμπινγκ στερώντας την πρόταση της Επιτροπής από την απαιτούμενη ειδική πλειοψηφία.

(Γ) Ορισμένα Συμπεράσματα

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η πολιτική αντι-ντάμπινγκ παρεμβαίνει σαν μέσο εμπορικής προστασίας σε μιά σειρά κλάδους εξ ων και η νηματουργία- ιδίως γιά συνθετικές ίνες-νήματα. Στο βαθμό που παρεμβαίνει στο στάδιο νήματα-υφάσματα αυξάνει το κόστος παραγωγής τελικών προϊόντων (όπως πλεκτό-έτοιμο ένδυμα) καθιστώντας λιγότερο ανταγωνιστική την Ευρωπαϊκή παραγωγή στους ήδη προβληματικούς αυτούς κλάδους. Μέτρα αντεπιδοτήσεων δεν σημειώνονται στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας την περίοδο 1982-88.

Εκτός από το πρόβλημα της διπλής προστασίας (ποσόστωση συν δασμός αντιντάμπινγκ) που, όπως αναφέρθηκε, θεωρείται επί του παρόντος θεμιτή, τίθεται το ερώτημα κατά πόσον θα μπορούσε η πολιτική ποσοστώσεων να αντικατασταθεί αποκλειστικά από την πολιτική αντιντάμπινγκ-αντεπιδοτήσεων (λ.χ. αν καταργηθεί η ΠΙΣ).

Γιά τη νηματουργία-υφαντουργία τα τεχνικο-οικονομικά δεδομένα είναι τέτοια που μειώνουν τη σημασία του εργατικού κόστους: έτσι που μεγάλες διαφορές τιμών είτε να μη νοούνται, είτε, όταν υπάρχουν, να μπορούν ενδεχομένως να αποδοθούν σε ντάμπινγκ-επιδοτήσεις. Θα ήταν, συνεπώς, νοητή μία αντικατάσταση των ποσοτικών περιορισμών με μέτρα αντι-ντάμπινγκ/αντεπιδοτήσεων. Νοητό μεν αλλά όχι εύκολο, λόγω των ερευνών-υπολογισμών που αυτό θα συνεπάγετο. Κάτι ανάλογο θα ήταν ωστόσο, αδύνατον γιά τα προϊόντα ένδυσης, γιά τους εξής λόγους:

(Α) Πρώτον και κυριώτερον, τα προϊόντα ένδυσης παραμένουν έντασης εργασίας έτσι που οι τεράστιες διαφορές τιμών να αντανακλούν κυρίως διαφορά στις συνθήκες εργασίας και τις αποδοχές.

(Β) Η όλη διαδικασία αντιντάμπινγκ ενδείκνυται κυρίως για ολιγοπωλιακές αγορές : τόσο η διαδικασία καταγγελίας, όσο και η έρευνα της ζημίας και του ντάμπινγκ προϋποθέτουν μικρό αριθμό εταιρειών - και όχι, πάντως, τις εκατοντάδες μονάδες παραγωγής - εξαγωγής που χαρακτηρίζουν τη βιομηχανία ειδών ένδυσης.

(Γ) Τα περί "κοινωνικού ντάμπινγκ" που κατά καιρούς αναφέρονται, ναι μεν περιγράφουν εύστοχα μία κατάσταση - όπου πολύ χαμηλές τιμές εξαγωγής αντανακλούν μία κοινωνική δομή- αλλά δεν μπορούν να ενταχθούν στο μηχανισμό αντι-ντάμπινγκ. Το πολύ να οδηγήσουν σε καθορισμό, διεθνώς, ενός αποδεκτού "κανονικού ωρομίσθιου" επί τη βάσει του οποίου, λαμβάνοντας υπ'όψη τα τεχνολογικά και ανθρώπινα σωματικά δεδομένα, να υπολογιστεί κάποια "κανονική αξία" γιά μία σειρά ειδών ένδυσης. Κάτι τέτοιο, ακόμα και αν γινόταν αποδεκτό από τις αναπτυσσόμενες χώρες - πράγμα πολύ αμφίβολο - θα προσέκρουε σε τεράστιες δυσκολίες υπολογισμών.

Μία τέτοια διεύρυνση του όρου ντάμπινγκ θα αποτελούσε, εξάλλου, κατάφορη άρνηση της αρχής του συγκριτικού πλεονεκτήματος και ταυτόχρονα αναίρεση του χαρακτηριστικού στοιχείου αθέμιτου ανταγωνισμού που ο όρος "ντάμπινγκ" εμπεριέχει.

Ο καταμερισμός που στην πράξη έχει επιτευχθεί ανάμεσα στα μέτρα αντιντάμπινγκ (γιά ολιγοπωλιακές και προηγμένες βιομηχανίες όπως χημικά, ηλεκτρονικά, χαλυβουργικά κ.α.) και στα μέτρα ποσοτικής προστασίας (όπως η ΠΙΣ) έχει μία λογική. Τα πρώτα εντάσσονται κυρίως στις εμπορικές σχέσεις της ΕΟΚ με τις άλλες προηγμένες χώρες, τις χώρες κρατικού εμπορίου και ορισμένες νέες βιομηχανικές χώρες (Ν.Β.Χ.) Αποσκοπούν δε στο να επανορθώσουν συγκυριακά παροδικά προβλήματα αθέμιτου ανταγωνισμού. Τα δεύτερα συνδέονται κυρίως με τις σχέσεις της ΕΟΚ με τις αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και τις Ν.Β.Χ. και τις χώρες κρατικού εμπορίου. Αποσκοπούν στην αντιμετώπιση μιάς πιό μόνιμης αναντιστοιχίας κόστους παραγωγής στα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και ιδίως στην ένδυση. Επί του παρόντος, τουλάχιστον, η αντικατάσταση ποσοτικών περιορισμών γιά τα κλωστοϋφαντουργικά με δασμολογική προστασία και μέτρα αντιντάμπινγκ και αντεπιδοτήσεων δε μοιάζει μία ρεαλιστική προοπτική.

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 13

(1) Γιά την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων ισχύει ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2423/88 της 11/7/88 (Ε.Ε. L209 της 2/8/88) ο οποίος επεκτείνει τον παλαιότερο κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2176/84 (Ε.Ε. L201 της 30/7/84). Γενικά πάνω στην πολιτική αντιντάμπινγκ της Κοινότητας βλ. J.F. Beseler and A.N. Williams: Anti-Dumping and Anti-Subsidy Laws in The European Communities, London, Sweet and Maxwell, 1986 που εκφράζει, τρόπον τινά, την επίσημη θέση της Επιτροπής.

Γιά μιά πιό κριτική προσέγγιση από φιλελεύθερη σκοπιά βλ. I Van Bael and J-F Bellis: EEC Anti-Dumping and other Trade Protection Laws, Oxford, CCH Edition Ltd, 1985. Επίσης, στα Ελληνικά βλ. Π.Μ. Μπερνίτσα: Δίκαιο Αντιντάμπινγκ και Μέτρα Αμυνας κατά Επιδοτήσεων Εισαγωγών στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, Αθήνα-Κομοτηνή, Εκδόσεις Σάκκουλα, 1987. Γιά την υπό εξέταση περίοδο ειδικώτερα βλ. H. DIELMANN: "Anti-dumping and Anti-Subsidy Measures: The Practice of the E.C. 1981-1984", Common Market Law Review, 1985.

(2) Βλ. Κανονισμό (ΕΟΚ) 2176/84 του Συμβουλίου, ΕΕ L201 της 30-7-1984 και Κανονισμό (ΕΟΚ) 2423/88 του Συμβουλίου ΕΕ L209 της 2-8-1988. Ο τελευταίος συμπεριλαμβάνει τη δυνατότητα να επιβάλλεται δασμός αντιντάμπινγκ γιά προϊόντα που συναρμολογούνται στην Κοινότητα γιά ν'αποφύγουν υφιστάμενους ή επικείμενους δασμούς αντιντάμπινγκ.

(3) ΕΕ L293 της 29-12-1972

(4) Γιά το μηχανισμό αυτό, βλέπε κεφάλαια 9 και 10.

(5) ΕΕ L387 της 31-12-1986, σελ. 42

(6) ΕΕ C68/176 (1986)

(7) Χοντρόσυρμα από Βραζιλία, Πορτογαλία, Τρινιδάδ και Τομπάγκο, Βενεζουέλα ΕΕ L299, 1985 Ακρυλικές ίνες από Ρουμανία, ΕΕ L272, 1986

(8) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3905/88, παράγραφος 15, ΕΕ 347 της 16-12-88

(9) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3946/88, παράγραφος 19, ΕΕ L348 της 17-12-88

(10) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3946/88, παράγραφος 26, ΕΕ L348 της 17-12-88

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

Εξετάσθηκαν το μέρος αυτό κατ΄άρθρον οι διμερείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Ε.Κ. στα πλαίσια της ΠΙΣ με μια σειρά αναπτυσσόμενες τρίτες χώρες. Από την ανάλυση των συμφωνιών αυτών προκύπτει μια εικόνα πολλαπλών εξειδικευμένων ρυθμίσεων ιδίως όσον αφορά θέματα όπως : τη διαδικασία θέσπισης νέων ποσοτικών περιορισμών (έξοδος από το καλάθι) , την τήρηση των ποσοτικών περιορισμών μέσω του συστήματος διπλού ελέγχου, τη χρήση ποικίλων ρητρών ευλυγισίας από τις χώρες εξαγωγής, την κατάταξη των προϊόντων κ.ά.. Προκύπτει ότι μία συμφωνία αυτοπεριορισμού, για να είναι οικονομικά αποτελεσματική χρειάζεται πλήθος διατάξεων, που επιβάλλουν με τη σειρά τους την ύπαρξη ενός ολόκληρου μηχανισμού διαχείρισής τους.

Πέρα από τις συμφωνίες τύπου ΠΙΣ η Ε. Κ. ασκεί εμπορική πολιτική προστασίας προς τις προτιμησιακές χώρες της Μεσογείου βάσει των διμερών συμφωνιών γενικής φύσης που έχει με τις χώρες αυτές - όπου προβλέπεται ρήτρα διασφάλισης. Αποφεύγοντας την προσφυγή στην εν λόγω ρήτρα η Ε.Κ. εξασφάλισε κατά τη δεκαετία του ΄70 και ΄80 , άτυπους / ανεπίσημους αυτοπεριορισμούς των χωρών αυτών για ορισμένα είδη κλωστοϋφαντουργικών. Από τις χώρες αυτές η Ισπανία και η Πορτογαλία με την ένταξή τους το 1987 μετέτρεψαν το καθεστώς αυτό σε μέρος της Συμφωνίας Ένταξης.

Η κατάτμηση των κοινοτικών ποσοστώσεων σε περιφερειακές / εθνικές έχει οδηγήσει σε μία συστηματική προσφυγή στο άρθρο 115 της Συνθήκης (ΕΟΚ) . Ενόψει της ενιαίας αγοράς ιδίως από το 1992 και μετά θα επέλθει μία κοινοτικοποίηση των εθνικών αυτών ποσοστώσεων. Η ουσιώδης αυτή παραχώρηση στις υπό περιορισμόν χώρες εξαγωγής θα πρέπει να ενταχθεί στη συνολική διαπραγμάτευση της Ε.Κ. με τις χώρες αυτές.΄Ηδη , άλλωστε, οι νέες διμερείς συμφωνίες προβλέπουν μεταφορές μεριδίων ποσοστώσεων μεταξύ κρατών - μελών.

Παράλληλα με την εμπορική πολιτική προστασίας μέσω ποσοτικών περιορισμών, η Ε.Κ. ασκεί και δασμολογική πολιτική στον τομέα των κλωστοϋφαντουργικών που χαρακτηρίζεται από μια προϊούσα φιλελευθεροποίηση : αυτή οφείλεται αφενός μεν στην διαδοχική μείωση όλων των δασμών στα πλαίσια των διαπραγματευτικών γύρων της ΓΣΔΕ αφετέρου στη χορήγηση προτιμήσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες. Συνυπάρχουν έτσι δύο εκ διαμέτρου αντίθετες πολιτικές λογικές : η μεν ποσοτική - προστατευτική , η δε δασμολογική - φιλελεύθερη. Η ερμηνεία του αντιφατικού αυτού φαινομένου παραπέμπει στην δυναμική των καθεστώτων στα οποία υπάγονται .

Τέλος με την πολιτική αντιντάμπινγκ η Ε.Κ. παρεμβαίνει μόνον περιθωριακά στην προστασία του κλάδου των κλωστοϋφαντουργικών : αυτά τα μέτρα προστασίας αφορούν κυρίως τις χημικές ίνες και δευτερευόντως τα βαμβακερά νήματα - υφάσματα, έχουν δε μία δίκη τους ιδιομορφία που τους προσδίδει μια σχετικήν αυτονομία.

ΜΕΡΟΣ IV

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ IV

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εξετάστηκε μέχρι τώρα λεπτομερώς η οργάνωση της εμπορικής πολιτικής της Κοινότητας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας μέσω ποσοτικών περιορισμών. Η πολιτική αυτή όμως, αν και δεσπόζουσας σημασίας, δεν είναι ούτε το μόνο μέσο πολιτικής, ούτε η μόνη παρέμβαση της Κοινότητας στον τομέα αυτό. Ετσι, το Μέρος αυτό απομακρύνεται απο την Πολυϊνική Συμφωνία, τις διμερείς συμφωνίες και διακανονισμούς της Κοινότητας και απο τα δασμολογικά μέτρα;

στρέφουμε την προσοχή μας στην ενδοκοινοτική παρέμβαση, εξετάζοντας το θέμα της βιομηχανικής πολιτικής, κυρίως ως πρός τις Κρατικές βοήθειες στο κλάδο. Τελειώνοντας, βλέπουμε τη σύνδεση της Κοινωνικής και Περιφερειακής πολιτικής της Κοινότητας με το τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας, και γενικώτερα το ρόλο των Ταμείων.

Με τον τρόπο αυτό, παρέχεται μια πιο σφαιρική εικόνα του ρόλου της Κοινότητας στον τομέα της Κλωστούφαντουργίας. Είναι, όπως θα δούμε, μια εικόνα σύνθετη και συχνά αντιφατική, όπου συνυπάρχουν, συναντώνται, άλλοτε συγκρούονται και άλλοτε αλληλοσυμπληρώνονται διαφορετικές πολιτικές. Οι πολιτικές αυτές έχουν η καθεμιά τη σχετική της αυτονομία και αυτοτέλεια, ποικίλουν δε ως πρός τους στόχους τους, τη φιλοσοφία τους, τη βαρύτητά τους και τις διαδικασίες που ακολουθούν. Παρ'όλα αυτά, εκ των πραγμάτων, οι πολιτικές αυτές συνθέτουν, μαζί με την κατ'εξοχήν εμπορική πολιτική,

ένα σύνολο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΙΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ

Α) Εισαγωγή

Η διαμόρφωση μιάς κοινοτικής βιομηχανικής πολιτικής που να υποκαθιστά εθνικές βιομηχανικές πολιτικές αποτέλεσε αντικείμενο πολλών συζητήσεων μετά τη δημιουργία, το 1967, ειδικής Γενικής Διεύθυνσης στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Οι συζητήσεις γύρω απο την έκθεση Colonna στις αρχές της δεκαετίας του '70 κατέληξαν, το 1972 και 1973, σε αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για διαμόρφωση μιας βιομηχανικής πολιτικής. Η κρίση του 1973 και εντεύθεν ανέτρεψε όμως τη τάση αυτή επισπεύδοντας και ενισχύοντας την σε εθνικό επίπεδο βιομηχανική παρέμβαση των Κρατών μελών.

Οι μετέπειτα προσπάθειες της Επιτροπής για μεταφορά των αρμοδιοτήτων βιομηχανικής πολιτικής σε κοινοτικό επίπεδο προσέκρουσαν αφ'ενός μεν στη Γαλλική προτίμηση για λύσεις σε εθνικό επίπεδο, αφ'ετέρου στη Γερμανική αδιαφορία : η Γερμανία, άλλωστε, απο παράδοση έδειχνε μια προτίμηση για κοινοτικά μέτρα ενίσχυσης του ανταγωνισμού (Γ.Δ.IV) και όχι επέμβασης στη βιομηχανία (Γ.Δ.III). Εξ'άλλου, η ίδια η Συνθήκη της Ρώμης δε δίνει στην Κοινότητα σημαντικές τέτοιου είδους αρμοδιότητες.

Ετσι, ο ρόλος της Γ.Δ.III (Βιομηχανικών Υποθέσεων) περιορίστηκε σε μερικούς κλάδους, εξ'ών η Χαλυβουργία, όπου η συνθήκη ΕΚΑΧ δίνει σαφώς μεγαλύτερες εξουσίες στην Επιτροπή. Η αρμόδια για κλωστοϋφαντουργικές υποθέσεις διεύθυνση της Γ.Δ.III έχει σαν αντικείμενο την παρακολούθηση των εξελίξεων στον κλάδο, την παροχή στοιχείων και απόψεων στην Γ.Δ.I για τη χάραξη της εμπορικής πολιτικής, την επαφή με τη βιομηχανία και τα εργατικά συνδικάτα και, τέλος, την επαφή με άλλες Γενικές Διευθύνσεις, όπως του Ανταγωνισμού (Γ.Δ.IV), των Κοινωνικών Υποθέσεων (Γ.Δ.V), ή της Περιφερειακής Πολιτικής (Γ.Δ.XVI). Η βιομηχανική πολιτική της Κοινότητας περιορίζεται έτσι ουσιαστικά σε μια πολιτική "αρνητικής ολοκλήρωσης", μέσω της πολιτικής ανταγωνισμού που αποσκοπεί κυρίως στο να ελέγχει τις εθνικές βιομηχανικές πολιτικές αλλά και τις συμπράξεις επιχειρήσεων (1). Το μεγαλύτερο μέρος του παρόντος κεφαλαίου θα ασχοληθεί, συνεπώς, με τις επιπτώσεις της πολιτικής ανταγωνισμού της Κοινότητας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας.

Β) Η πολιτική ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ως πρός την κλωστοϋφαντουργία

Η Πολιτική της ΕΟΚ στον τομέα του ανταγωνισμού, εφαρμόζεται απο την Γενική Διεύθυνση IV της Επιτροπής και, τουλάχιστον ως πρός τα Κλωστοϋφαντουργικά, έχει αντικείμενο τις κρατικές ενισχύσεις, και, δευτερευόντως, τις συμπράξεις επιχειρήσεων.

Βα) Οι Κρατικές Ενισχύσεις (1)

Βάσει της Συνθήκης της ΕΟΚ οι κρατικές ενισχύσεις είναι, κατ'αρχήν, ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και δεν πρέπει να χορηγούνται (άρθρο 92 παράγρ. 1). Προβλέπονται, ωστόσο, εξαιρέσεις που διακρίνονται : (Α) Σ'αυτές που ρητά αναφέρει η Συνθήκη (άρθρο 92 παράγρ.2) και (Β) σ'αυτές για τις οποίες η Συνθήκη προβλέπει ότι δύνανται να θεωρηθούν συμβιβάσιμες (άρθρο 92 παράγρ.3) είτε διότι ενισχύουν πολύ φτωχές περιοχές της Κοινότητας με ιδιαίτερα χαμηλό βιοτικό επίπεδο και σοβαρή υποαπασχόληση (92 παράγρ.3-α), είτε διότι προωθούν σημαντικά σχέδια κοινού Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (92 παράγρ. 3-β), είτε για την προώθηση ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή την ανάπτυξη οικονομικών περιοχών, εφ'όσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που αντίκειται στο κοινό συμφέρον (92 παράγρ.3-γ). Η τρίτη αυτή κατηγορία εξαιρέσεων αποτελεί και την σημαντικότερη (2).

Η Επιτροπή εξετάζει διαρκώς τα καθεστώτα ενισχύσεων σε συνεργασία με τα Κράτη μέλη (άρθρο 93 παράγρ. 1). Τα Κράτη μέλη που σκοπεύουν να προβούν σε ενισχύσεις πρέπει να τις κοινοποιούν προηγουμένως στην Επιτροπή, η οποία και εξετάζει τα δεδομένα και αποφαίνεται σε 1 μήνα (στην περίπτωση ενισχύσεων σε μεμονωμένες επιχειρήσεις), είτε σε 2 μήνες (στην περίπτωση συνολικού κλαδικού σχεδίου) (Αρθρο 93 παράγρ.2). Σε περίπτωση αμφιβολίας γύρω απο το προτεινόμενο σχέδιο, η Επιτροπή ανοίγει μιά τυπική διαδικασία : ενημερώνει το ενδιαφερόμενο Κράτος μέλος για τις προβαλλόμενες αντιρρήσεις, ζητώντας απ'αυτό διευκρινίσεις που να ενισχύουν και υπερασπίζουν τη θέση του και, ταυτόχρονα, ζητάει απο όλα τα Κράτη μέλη καθώς και από όλους τους τυχόν ενδιαφερόμενους να εκφράσουν και υποβάλουν την αποψή τους μέσα σε τακτά χρονικά περιθώρια.

Με βάση τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει, η Επιτροπή αποφαίνεται τελικά, είτε θετικά, είτε αρνητικά, είτε αποδεχόμενη κατ'αρχήν το σχέδιο, αλλ'υπό τον όρο να γίνουν ορισμένες τροποποιήσεις.

Η κλωστοϋφαντουργία, μαζί με τη χαλυβουργεία και τα ναυπηγεία αποτελεί, παραδοσιακά, κλάδο που βρίσκεται σε κρίση. Απο τη δεκαετία του '70 ήδη, η κρίση αυτή οδήγησε τα Κράτη μέλη της Κοινότητας να ακολουθούν μιά βιομηχανική πολιτική στήριξης του κλάδου. Ετσι, ήδη απο το 1971, η Επιτροπή συνέταξε κατευθυντήριες οδηγίες για τα Κράτη μέλη που αναφέρονταν στις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και διευκρίνιζαν ποιές ενισχύσεις είναι αποδεκτές και ποιές απορριπτέες ανάλογα με τον υποκλάδο και το είδος της ενίσχυσης.

Στην περίπτωση πλεονάζοντος δυναμικού σε ένα κλάδο, καμμία βοήθεια δεν επιτρεπόταν που να συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγικής δυνατότητας. Επίσης, κάθε βοήθεια για εκσυγχρονισμό έπρεπε να συνοδεύεται απο αναδιάρθρωση, ήτοι αναπροσανατολισμό της επιχείρησης απο τον προβληματικό πρός τον μη προβληματικό κλάδο. Οι άτυπες αυτές οδηγίες που συμπληρώθηκαν το 1977 με νέο ανάλογο εσωτερικό κείμενο της Επιτροπής είχαν σα σκοπό να γνωστοποιούν απο πρίν τα Κράτη μέλη τι είδους Κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας θα γίνονταν αποδεκτές και ποιές θα απορρίπτονταν (αποφεύγοντας έτσι επίπονες και χρονοβόρες διαδικασίες).

Τα τέλη της δεκαετίας του '70 είδαν, σαν αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, μια γενικευμένη κλιμάκωση των κρατικών ενισχύσεων σε όλους του κλάδους, μαζί και στην κλωστοϋφαντουργία. (3) Ενόψει του φαινομένου αυτού, απο τις αρχές της δεκαετίας του '80 η Επιτροπή άρχισε να υιοθετεί αυστηρότερη στάση απέναντι στα προτεινόμενα απο τα Κράτη μέλη σχέδια κλαδικών ενισχύσεων. Τέτοια σχέδια για την κλωστοϋφαντουργία εξετάσθηκαν το μεν 1981 για το Βέλγιο και το Ηνωμένο Βασίλειο το δε 1983 για τη Γαλλία, την Ιταλία και την Ολλανδία (3). Το βελγικό σχέδιο που υποβλήθηκε τον Ιούλιο 1980 ήταν ένα ευρύ πενταετές πρόγραμμα ενίσχυσης για το σύνολο του κλάδου (κλωστοϋφαντουργία και έτοιμα ενδύματα) και έγινε τελικά δεκτό μετά απο ουσιώδεις τροποποιήσεις που περιλάμβαναν μεταξύ άλλων : την αύξηση της ίδιας συμμετοχής των επιχειρήσεων στο κόστος των επενδύσεων, τον περιορισμό των δημοσίων πιστώσεων όσο και της συμμετοχής του Κράτους, την εξαίρεση των συνθετικών ινών, την αναγκαστική κοινοποίηση στην Επιτροπή κάθε παρέμβασης στους ιδιαίτερα ευαίσθητους κλάδους ή στους κλάδους με ιδιαίτερα ανταγωνιστική τη βελγική βιομηχανία, τη στενή παρακολούθηση από μέρους της Επιτροπής της πραγματοποίησης των στόχων.

Το καθεστώς ενίσχυσης θα εφαρμόζετο αρχικά για ένα χρόνο (το 1982) και θα ανανεωνόταν μετά απο νέα αίτηση των Βελγικών αρχών. Το πρόγραμμα αυτό ανανεώθηκε με ελαφρώς τροποποιημένους όρους το 1983,αλλά για το 1984 η Επιτροπή πρόβαλε αντιρρήσεις για περαιτέρω συνέχισή του.

Το βελγικό πρόγραμμα κρατικών ενισχύσεων αποτέλεσε ένα σημαντικό προηγούμενο : είναι η πρώτη φορά που η Επιτροπή θεσπίζει τόσο λεπτομερές σύστημα ελέγχου και προσπαθεί να παρακολουθήσει εκ των προτέρων - και όχι εκ των υστέρων - τις κρατικές παρεμβάσεις. Ελήφθη δε σοβαρά υπόψη σαν προηγούμενο κατά την εξέταση άλλων σχεδίων κρατικών ενισχύσεων στα κλωστοϋφαντουργικά που ακολούθησαν, προερχόμενα απο άλλα Κράτη μέλη.

Το βρετανικό σχέδιο του 1981 αφορούσε μόνο τη βιομηχανία πλεκτών στη Σκωτία. Το Ηνωμένο Βασίλειο όμως υπέβαλλε το 1984 άλλο ευρύτερο σχέδιο για το σύνολο της βιομηχανίας κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, το οποίο όμως απορρίφθηκε απο την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 93 παράγρ. 2.

Το ολλανδικό σχέδιο που υποβλήθηκε τον Ιούλιο του 1983 απορ-ρίφθηκε απο την Επιτροπή και γι'αυτό έγινε αντικείμενο τροποποιήσεων (αύξηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων στο επενδυτικό κόστος, εξαίρεση ορισμένων ευαίσθητων κλάδων). Εγινε τελικά δεκτό για το έτος 1984 και ίσχυσε μόνον ένα χρόνο.

Η περίπτωση της Ιταλίας παρουσίασε την εξής ιδιαιτερότητα : οι ενισχυόμενες επιχειρήσεις ήταν δημόσιες και τα ελλείματά τους καλύπτονταν απο δημόσια χρηματοδότηση όπως κατήγγειλαν οι παραγωγοί άλλων Κρατών μελών καθώς και εκπρόσωποι του Ιταλικού ιδιωτικού τομέα. Οι Ιταλικές αρχές διευκρίνισαν το 1983 στην Επιτροπή ότι οι περισσότερες απο τις δημόσιες επιχειρήσεις έχουν ήδη εξυγιανθεί και ότι οι ενισχύσεις συνεχίζονται μόνον για τέσσερεις απ'αυτές (ετοίμου ενδύματος για άνδρες) που είναι εγκατεστημένες στο Mezzogiorno ή σε ανάλογες προβληματικές ζώνες. Ενόψει όμως της συνεχιζόμενης το 1984 προβληματικότητας των εταιρειών αυτών, η Επιτροπή αποφάσισε να απαγορεύσει περαιτέρω βοήθεια.

Το ίδιο αποφάσισε το 1984 και για μια άλλη βοήθεια για τον κλάδο των πλεκτών διότι το προτεινόμενο απο την Ιταλία σχέδιο αποτελούσε επιδότηση και δεν συνέβαλε στην αναδιάρθρωση. Αντίθετα, η Επιτροπή ενέκρινε τελικό σχέδιο ενίσχυσης βιομηχανίας μάλλινων υφασμάτων υψηλής ποιότητας, διότι αυτό συμβάδιζε με την αντίληψη για αναβάθμιση της παραγωγής.

Οσον αφορά τη Γαλλία, το Μάϊο του 1982 η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία εξέτασης νέων Γαλλικών ενισχύσεων στο κλάδο, που είχαν τη μορφή ελάφρυνσης των κοινωνικών εισφορών των επιχειρήσεων. Κατέληξε δε στο ότι τα μέτρα αυτά οδηγούν αυτομάτως σε αύξηση της παραγωγής πράγμα αντίθετο στο κοινό συμφέρον μια και δε γινόταν καμμία αναδιάρθρωση και μείωση του πλεονάζοντος δυναμικού. Γι'αυτό και πήρε αρνητική απόφαση τον Ιανουάριο του 1983. Ας σημειωθεί ότι στη Γαλλική επιχειρηματολογία ότι οι ενισχύσεις αυτές θα βοηθήσουν τη Γαλλία να αντιμετωπίσει εξωκοινοτικές εισαγωγές χαμηλού κόστους η Επιτροπή πρόβαλε την αντίρρηση ότι οι εξωκοινοτικές εισαγωγές της Γαλλίας είναι απο τις χαμηλότερες στην Ευρώπη και ότι, τουναντίον, το ενδοκοινοτικό εμπόριο της Γαλλίας στα κλωστοϋφαντουργικά είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

Η Γαλλία δεν συμμορφώθηκε με την απόφαση της Επιτροπής για κατάργηση των ενισχύσεων και τις συνέχισε για το 1983 με αποτέλεσμα την προσφυγή της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, που τον Σεπτέμβριο του 1983, αναγνώρισε το βάσιμο της απόφασης της Επιτροπής και διέταξε τη Γαλλική Κυβέρνηση να σταματήσει τις ενισχύσεις. Στη συνέχεια, η Επιτροπή ανακοίνωσε στη Γαλλική Κυβέρνηση τους (περιοριστικούς) όρους κάτω απο τους οποίους οι ενισχύσεις θα γίνονταν δεκτές. Το 1984 προέκυψαν ανάλογα προβλήματα μεταξύ Επιτροπής και Γαλλίας σε σχέση με δύο νέα καθεστώτα ενισχύσεων που ανεστάλησαν τελικά μέσω της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγρ. 2 που κίνησε η Επιτροπή.

Απο το 1984 και το 1985, η στάση της Επιτροπής γίνεται όλο και πιο ξεκάθαρα απορριπτική οιασδήποτε κλαδικής ενίσχυσης έτσι, που, τυπικά τουλάχιστον, δεν υφίσταται πλέον ουδεμία κρατική ενίσχυση κλαδικού χαρακτήρα για την κλωστοϋφαντουργία.

Αυτό δεν αποκλείει, βεβαίως, την ύπαρξη είτε παράτυπων ενισχύσεων, είτε ενισχύσεων γενικού, περιφερειακού ή κοινωνικού χαρακτήρα.

Η πολιτική της Κοινότητας ως πρός τις κρατικές Ενισχύσεις στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας χαράσσεται πρωταρχικά απο τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (IV) της Επιτροπής σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση II και III (οικονομικών και βιομηχανικών υποθέσεων αντίστοιχα). Τίθενται δε τα εξής ευρύτερα προβλήματα :

Οπως προκύπτει, η Γερμανία και η Δανία, ακολουθώντας μία αντιπαρεμβατική στάση, δεν είχαν σχέδιο κρατικών ενισχύσεων στην κλωστοϋφαντουργία. Γι'αυτό και αντιτίθεντο στο να έχουν τέτοια προγράμματα τα άλλα Κράτη μέλη : η αντίθεση αυτή διαπερνούσε τόσο τα Ευρωπαϊκά εργατικά Συνδικάτα όσο και την Ευρωπαϊκή Εργοδοσία (COMITEXTIL), έτσι που οι ενδιαφερόμενες ομάδες πίεσης να μην έχουν κοινή στάση στα θέματα αυτά σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μόνο στο εθνικό επίπεδο οι σύνδεσμοι εκινούντο είτε υπέρ της θέσπισης/διατήρησης ενισχύσεων - συχνά ενάντια στους περιορισμούς που έθετε η Επιτροπή (π.χ. η Union Textile στη Γαλλία) - είτε για τον έλεγχο των ενισχύσεων που απολάμβαναν οι ανταγωνιστές τους στα άλλα Κράτη μέλη (π.χ. η Gesamtextil στη Γερμανία).

Χαρακτηριστικό είναι ότι η Γερμανία προσέφυγε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εναντίον της διαδικασίας που ακολούθησε η Επιτροπή αποδεχόμενη το βελγικό πρόγραμμα κλωστοϋφαντουργίας: αυτό ανάγκασε την Επιτροπή να τηρεί στο εξής προσεκτικότερα τις προβλεπόμενες διαδικασίες. Οταν εξ'άλλου η Δανία και Γερμανία αντιτίθεντο στις Κρατικές Ενισχύσεις που χορηγούσαν τα άλλα Κράτη μέλη στους βιομηχάνους κλωστοϋφαντουργικών, η ανταπάντηση που συχνά δινόταν ήταν ότι οι δύο αυτές χώρες ενισχύουν και αυτές την Κλωστοϋφαντουργία τους αλλά μέσω αποκεντρωμένων περιφερειακών προγραμμάτων (π.χ. Γερμανικά κρατίδια). Απο τέτοιου είδους προστριβές μεταξύ Κρατών μελών και κυρίως εθνικών συνδέσμων βιομηχάνων στα πλαίσια της COMITEXTIL, προέκυψε το αίτημα για συνολικό κατάλογο που να επιτρέπει τη σύγκριση των ενισχύσεων για κάθε Κράτος μέλος.

Απ'τον κατάλογο αυτό προκύπτει ότι οι γενικές περιφερειακές ενισχύσεις όντως υπάρχουν αλλά είναι πολύ λιγώτερο σημαντικές απο τις κλαδικές. Το θέμα αυτό, όπως βλέπουμε, διχάζει και διασπά το κατά τα άλλα ενιαίο μέτωπο της Ευρωπαϊκής Εργοδοσίας Κλωστοϋφαντουργικών, διότι θέτει επί τάπητος τους όρους του ενδοκοινοτικού εμπορίου και ανταγωνισμού.

Η παραπάνω πολιτική εναρμονίζει, τελικά, τις βιομηχανικές πολιτικές των Κρατών μελών στον τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας, προσπαθώντας να αποτρέψει τη στρέβλωση του ανταγωνισμού υπέρ ενός Κράτους μέλους και σε βάρος των άλλων. Σημειωτέον ότι η πολιτική αυτή χαράσσεται ελλείψει μιας κοινής βιομηχανικής πολιτικής στο Κλάδο. Ετσι, η πολιτική ανταγωνισμού ενέχει και κάπως θέση βιομηχανικής πολιτικής, έστω και υπό τη μορφή ελέγχου, περιορισμού και εναρμόνισης των επιμέρους κλαδικών πολιτικών των Κρατών μελών. Στην προσπάθειά της, ωστόσο, να περιορίσει την εσωτερική στρέβλωση του ανταγωνισμού, η Κοινότητα ωθεί όλα τα Κράτη μέλη πρός την κατεύθυνση της μη παρέμβασης, με αποτέλεσμα μιά μικρότερη ανταγωνιστικότητα του συνόλου της Κοινοτικής βιομηχανίας ως πρός τις εξωκοινοτικές εισαγωγές. Είναι δύσκολο, συχνά αδύνατο, να ξεχωρίσει κανείς τον ενδοκοινοτικό απο τον εξωκοινοτικό ανταγωνιστή για ένα συγκεκριμένο προϊόν.

Η Γαλλία που ισχυριζόταν, ακριβώς, ότι με το πρόγραμμα ενίσχυσης θ'αντιμετώπιζε τις εισαγωγές απο χώρες χαμηλού κόστους, έλαβε σαν απάντηση απο την Επιτροπή ότι : (Α) οι μισές εισαγωγές της στον υπό ενίσχυση υποκλάδο της είναι ενδοκοινοτικές (Β) ότι οι διαφορές τιμών μεταξύ Κρατών μελών της Κοινότητας είναι μικρές, ενώ είναι πολύ μεγάλες με τις χώρες χαμηλού κόστους : κατά συνέπεια τα άλλα Κράτη μέλη που παράγουν ανάλογα προϊόντα σε αντίστοιχες τιμές είναι αυτά που, πρωταρχικά, πλήττονται απο τις Γαλλικές Κρατικές ενισχύσεις. Το επιχείρημα αυτό, αν και σωστό, δεν αναιρεί το γεγονός ότι το ενδοκοινοτικό και το εξωκοινοτικό εμπόριο δεν διαχωρίζονται με σινικά τείχη και ότι οι τρίτες χώρες (αναπτυσσόμενες ή αναπτυγμένες) απολαμβάνουν έμμεσα και αυτές των αποτελεσμάτων της πολιτικής περιορισμού - κατάργησης των κρατικών ενισχύσεων στη Κοινότητα.

Η ύπαρξη, ωστόσο, μιάς κοινής εμπορικής πολιτικής προστασίας στον κλάδο, λειτουργεί εν πολλοίς σαν επιχείρημα ενάντια στις κρατικές ενισχύσεις και σαν απάντηση στους βιομηχάνους που τις επιζητούν. Στο βαθμό που δεν αναπτύσσεται μια κοινή βιομηχανική πολιτική και στο βαθμό που η παρούσα εμπορική πολιτική θα αρχίσει να εγκαταλείπεται σταδιακά στις αρχές της δεκαετίας του '90 πρός μεγαλύτερη φιλελευθεροποίηση μπορεί κανείς εύλογα να αναμένει σαν αντιστάθμισμα μία τάση αναβίωσης, των κρατικών ενισχύσεων στον κλάδο - χαρακτηριστικό της συνεχιζόμενης αναντιστοιχίας μεταξύ της (κοινής) εμπορικής και της (εθνικής) βιομηχανικής πολιτικής (4). Η τάση αυτή θα αντισταθμίζεται, ωστόσο, απο την όλη πολιτική διαμόρφωσης μιας Ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς.

Ββ) Η Σύμπραξη Συνθετικών Ινών

Το 1978 η Ευρωπαϊκή Βιομηχανία συνθετικών ινών (25 εταιρείες συσπειρωμένες στο CIRFS - εξ'αυτών 9 μεγάλες) εξέτασε απο κοινού την κατάσταση στον κλάδο υπό την αιγίδα του Επιτρόπου Davignon. Αυτό έγινε ενόψει : (Α) ενός σημαντικού πλεονάζοντος δυναμικού που προέκυψε απο τις τεράστιες επενδύσεις των αρχών της δεκαετίας του '70 - με την πεποίθηση ότι η ζήτηση για συνθετικά κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα θα συνεχίζονταν (Β) της πετρελαϊκής κρίσης - που αύξησε τις τιμές της βασικής πρώτης ύλης - και (Γ) του σοβαρού αμερικανικού ανταγωνισμού που δημιουργούσε η υποτίμηση του δολλαρίου της περιόδο 1977-78.

Κατέληξαν, τον Ιούλιο του 1978, σε ανεπίσημο διακανονισμό κατανομής της αγοράς και απο κοινού μείωσης κατά 400.000 τόννους (15%) του δυναμικού σε όλες τις χώρες της Κοινότητας (εκτός απο την Ιταλία). Η πλειοψηφία της Επιτροπής της ΕΟΚ, πρωτοστατούντος του Επιτρόπου Vouel αρμόδιου για θέματα ανταγωνισμού, αρχικά εναντιώθηκε στα σχέδια αυτά αλλά τελικά ανέχτηκε το διακανονισμό. Ο διακανονισμός αυτός δεν αφορούσε, τυπικά τουλάχιστον, τις τιμές. Απο το 1981 και ύστερα (με τη συμμετοχή, πλέον, και της Ιταλίας) η σύμπραξη επισημοποιήθηκε με απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 για νόθευση του ανταγωνισμού μέσω συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων (5).

Οι 9 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην πιό πρόσφατη συμφωνία του Οκτωβρίου 1982 είναι οι ακόλουθες : Anicfibre (I), Bayer (D), Courtaulds (UK), Enka (D), Hoechst (D), ICI (UK), Montefibre (I), Rhone Poulenc (F) και SNIA (I). Τα προϊόντα που καλύπτουν είναι συνθετικά νήματα και ίνες έξι διαφορετικών ειδών : Ακρυλικές ίνες, ίνες πολυεστέρας, ίνες πολυαμιδίου, ταπητουργικά νήματα πολυαμιδίου, υφαντικά νήματα πολυεστέρας, υφαντικά νήματα πολυαμιδίου.

Η τυπικά κατοχυρωμένη πλέον συμφωνία έληξε στα τέλη του 1985. Προέβλεπε μείωση των παραγωγικών δυνατοτήτων, κλείσιμο ορισμένων μονάδων και μειωμένο αριθμό παραγωγών για κάθε προϊόν (που κυμαίνεται απο 10-12 εταιρείες στις ίνες, μέχρι 19-21 στα υφαντικά νήματα). Οσον αφορά τις τιμές, το κείμενο τονίζει ότι δεν εμφανίζεται αύξησή τους : ενόψει αυτής της παρατηρηθείσης σταθερότητας στις τιμές, η Γερμανική πλεκτοβιομηχανία απέσυρε αρχική προσφυγή της στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, όπου κατηγορούσε τη σύμπραξη για καθορισμό τιμών.

Παράλληλα με τις παραπάνω εξελίξεις, η Επιτροπή της ΕΟΚ συνέταξε το 1977 κώδικα που εστάλη υπό τη μορφή γράμματος στα Κράτη μέλη όπου απαγορεύει κάθε αύξηση του παραγωγικού δυναμικού στον κλάδο των συνθετικών ινών και κάθε ενίσχυση, εκτός εάν οδηγεί στην αναδιάρθρωση και τον αναπροσανατολισμό σε άλλες δραστηριότητες (π.χ. ίνες για βιομηχανική χρήση). Ο κώδικας αυτός - που είναι αυστηρότερος των κατευθυντηρίων οδηγιών που ισχύουν για την ίδια περίοδο γενικά για τη Κλωστοϋφαντουργία, ανανεώθηκε κάθε δύο χρόνια απο το 1977 (6).

Το παραπάνω σχέδιο σταδιακής μείωσης της παραγωγικής δυνατότητας αντανακλά την εξαιρετικά μεγάλη συγκέντρωση που χαρακτηρίζει το συγκεκριμένο αυτό κλάδο - σε αντίθεση με την υπόλοιπη βιομηχανία νημάτων, υφασμάτων και, κυρίως, ενδυμάτων. Η σχεδιασμένη αυτή αναδιάρθρωση υπό την αιγίδα της Επιτροπής της ΕΟΚ ήταν σαφώς εμπνευσμένη απο αντίστοιχα σχέδια στον τομέα του χάλυβα (σχέδιο Davignon) με τα οποία είχε άλλωστε ορισμένες ομοιότητες. Για άλλη μια φορά, η Γ.Δ.IV περί ανταγωνισμού (που ανέχθηκε τη σύμπραξη εφαρμόζοντας μ'ένα ειδικό πνεύμα το άρθρο 85) λειτούργησε (απο κοινού με τη Γ.Δ.III Βιομηχανίας) διαμορφώνοντας ένα είδος κοινής βιομηχανικής πολιτικής. Μόνο που, στην περίπτωση αυτή, απλώς επικύρωνε, ή τουλάχιστον τροποποιούσε μερικά, τις κοινές αποφάσεις μιάς μικρής ομάδας ισχυρών ευρωπαϊκών πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Η άνωθεν επιβεβλημένη σχεδιασμένη αναδιάρθρωση υπερίσχυε του ελευθέρου ανταγωνισμού.
Ας σημειωθεί ότι τα εν λόγω προϊόντα υφίσταντο (και υφίστανται) σχετικά μικρό εξωκοινοτικό ανταγωνισμό, μια και οι συμπράτουσες εταιρείες κατέχουν κατά κανόνα από μόνες τους πάνω απο 70% της κοινοτικής αγοράς. Τα προϊόντα αυτά, που είναι έντασης τεχνολογίας και κεφαλαίου, δεν προσφέρονται άλλωστε ιδιαίτερα για την εκβιομηχάνιση των Α.Α.Χ. (πλήν, βέβαια, των Ν.Β.Χ).

Από τα προϊόντα αυτά, μόνον τα συνθετικά νήματα και, κυρίως, τα υφάσματα (κατηγορία 3) υπάγονται σε συστηματική προστασία στα πλαίσια της ΠΙΣ ενώ οι ίνες (ακρυλικές και πολυεστέρας) έχουν συχνά τύχει προστασίας με μέτρα αντι-ντάμπινγκ. Εν τούτοις, σαν πρώτη ύλη, τα είδη αυτά υπεισέρχονται στο τελικό κόστος των παραγομένων στην Κοινότητα ενδυμάτων : η ύπαρξη της σύμπραξης δεν βρήκε σύμφωνες την ευρωπαϊκή πλεκτοβιομηχανία και τη βιομηχανία ειδών ένδυσης των οποίων ενδέχεται να αύξανε το κόστος, γι'αυτό και αποτέλεσε παράγοντα προστριβών, σε κλαδική βάση, μέσα στην ευρωπαϊκή κλωστοϋφαντουργία και συγκεκριμένα στην COMITEXTIL.

Σημειώσεις στο Κεφαλαιο 14

1) J.WIEMANN : Selective Protectionism and Structural Adjustment - GDI - BERLIN 1983, ιδίως 109-175.

Βλέπε Συνθήκη (ΕΟΚ), άρθρα 92-94 στο Παράρτημα. Επίσης, Α.Δ.Παπαγιαννίδης Α.Ι. Χριστογιαννόπουλου : Ερμηνεία κατ'άρθρο της Συνθήκης ΕΟΚ. Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, 1981 σελ. 240-248

2) Τα παρακάτω βασίζονται, στις Ετήσιες εκθέσεις επί της Πολιτικής ανταγωνισμού για τα έτη 1977-85, καθώς επίσης και σε ιδιωτικές συνομιλίες με τους υπευθύνους της Γενικής Διεύθυνσης IV Κον Ανδρόπουλο και Thies τους οποίους και ευχαριστώ και οι οποίοι, προφανώς, ουδεμίαν ευθύνη έχουν για τυχόν ανακρίβειες καθώς και για τις απόψεις που εκφράζονται.

3) Για μια κριτική παρουσίαση των κρατικών βοηθειών στη Κοινοτική κλωστοϋφαντουργία, κατά την δεκαετία του '70, βλ. J.S.CHARD and M.J.MacMillen, "Sectoral Aids and Community Competitive Policy : The Case of Textiles", Journal of World Trade Law, April 1979.

4) Βλ.Ετήσια Εκθεση επί της Πολιτικής Ανταγωνισμού (ελληνικά) 1981 σελ. 150-151

Βλ.Ετήσια Εκθεση επί της Πολιτικής Ανταγωνισμού (ελληνικά) 1982 σελ. 138 - 140

Βλ.Ετήσια Εκθεση επί της Πολιτικής Ανταγωνισμού (ελληνικά) 1983 σελ. 169-176

Βλ.Ετήσια Εκθεση επί της Πολιτικής Ανταγωνισμού (Γαλλική γλώσσα) 1984 σελ. 160-168

5) G.SHEPHERD : Textile Industry Adjustment in Developed Countries, Thames Essay No 30, London, 1981
V.GURZON PRICE : Industrial Policies in the EEC

6) L.TSOUKALIS and A.DASILVA FERREIRA: The Response of the E.C. στο S.STRANGE and R.TOOZE (Ed) The International Politics of Surplus Capacity, London, Allen and Unwin, 1981.

7) Απόφαση της Επιτροπής της 4/7/1978 ΕΕ L207 της 2.8.84 ΕΕ C171 της 10.7.85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ, ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BRITE

(1) Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ) ιδρύθηκε βάσει των άρθρων 127-128 της Συνθήκης της Ρώμης και λειτούργησε κατά τη δεκαετία του '70 βάσει του κανονισμού-πλαισίου του Συμβουλίου υπ'αριθμ. 2396/171 (1). Το διαχειρίζεται η Γ.Δ.V της Επιτροπής Ε.Κ.
Στα πλαίσια του Κανονισμού αυτού, με Απόφαση του Συμβουλίου θεσπίστηκε ειδικό πρόγραμμα για τον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας. (2) Ανάλογα κλαδικά προγράμματα του Ε.Κ.Τ λειτούργησαν για τον τομέα της Χαλυβουργίας (βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ που το προβλέπει ρητά στα άρθρα 54 - 56) καθώς και για τους εργάτες υπαίθρου. Ο κλάδος της ναυπηγικής βιομηχανίας επεδίωξε και αυτός απο το Ε.Κ.Τ κάτι ανάλογο, στα τέλη της δεκαετίας του '70, αλλά χωρίς αποτέλεσμα.

Αξονας της κλαδικής παρέμβασης του Ε.Κ.Τ στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας στη δεκαετία του '70 και στις αρχές της δεκαετίας του '80 υπήρξε η επιμόρφωση των εργαζομένων στον κλάδο. Τη σημαντικότερη συμμετοχή στα προγράμματα αυτά είχε η Ιταλία όπου διαμορφώθηκαν, σε περιφέρειες παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών, αποτελεσματικά δίκτυα σχολών επιμόρφωσης. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που συμμετείχαν δεν θα μπορούσαν, απο μόνες τους, να οργανώσουν κάτι ανάλογο λόγω κόστους. Η επιμόρφωση αυτή αποσκοπούσε είτε στην εξειδίκευση των εργαζομένων στην κλωστοϋφαντουργία - με αποτέλεσμα μεγαλύτερη παραγωγικότητα - είτε στη δυνατότητα αλλαγής εργασίας. Το πρόγραμμα αυτό, που απορροφούσε ένα σχετικά μικρό μέρος του συνολικού προϋπολογισμού του Ε.Κ.Τ, λειτούργησε μέχρι το 1983 όποταν αποφασίστηκε ότι δεν θάπρεπε να υπάρχει διάσπαση του ταμείου κατά κλάδο. Το ταμείο έκτοτε λειτούργησε ενιαία (με εξαίρεση το ειδικό καθεστώς για τη Χαλυβουργία) και έδωσε έμφαση στην απασχόληση, ειδικά των νέων, και την επιμόρφωση): απο το 1983, 75% των κονδυλίων του ΕΚΤ προορίζεται στην απασχόληση των νέων κάτω των 25 ετών, 20% για τους εργαζομένους ηλικίας πάνω απο 25 ετών και 5% για ειδικά προγράμματα.

Τα δύο τελευταία έτη λειτουργίας του ειδικού προγράμματος κλωστοϋφαντουργίας του ΕΚΤ διατέθηκαν αντιστοίχως το 1982 26,4 εκατ. Ε.Λ.Μ και το 1983 25,7 εκατ. Ε.Λ.Μ εκ των οποίων περίπου τα μισά (47%) απορρόφησε η Ιταλία (3).

Οι πιστώσεις αυτές αντιπροσωπεύουν λιγώτερο απο 2% απο τις συνολικές πιστώσεις του ΕΚΤ (2,5% για την Ιταλία) και υπογραμμίζουν τον μάλλον περιθωριακό χαρακτήρα του όλου εγχειρήματος. Ας σημειωθεί ότι, τόσο κατά τη διάρκεια ισχύος του προγράμματος κλωστοϋφαντουργικών του Ε.Κ.Τ όσο και μετά, οι κλωστοϋφαντουργικές επιχειρήσεις της Κοινότητας μπορούσαν να αντλούν πιστώσεις απο το ΕΚΤ απο τη γενική του λειτουργία.

Αλλά το τί αυτές αντιπροσωπεύουν είναι δύσκολο να εντοπιστεί. Εξ'άλλου, η κρίση στον κλάδο και η προσπάθεια μείωσης του παραγωγικού δυναμικού είχε σαν συνέπεια μια ιδιαίτερη προσοχή τόσο της Γ.Δ.III (Βιομηχανικές Υποθέσεις) όσο και της Γ.Δ.IV (ανταγωνισμού) στη χορήγηση πιστώσεων σε μονάδες κλωστοϋφαντουργίας απο το Κοινωνικό Ταμείο : έπρεπε να είναι σαφές ότι τα κονδύλια αυτά πράγματι θα διατίθεντο στην επιμόρφωση των εργαζομένων και όχι στην κάλυψη του κόστους λειτουργίας. Να μη λειτουργούν, δηλαδή, σαν επιδοτήσεις όπως προέκυψε συγκεκριμένα στην περίπτωση της Γαλλικής BOUSSAC για την οποίαν υπάρχει αρνητική απόφαση της Επιτροπής. (4)

Συνοψίζοντας τα παραπάνω μπορεί να λεχθεί ότι η παρέμβαση του Ε.Κ.Τ στον τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας : (Α) είχε σαν επίκεντρο - όπως άλλωστε το Ε.Κ.Τ γενικώτερα - το θέμα της επαγγελματικής επιμόρφωσης (Β) προσέλαβε μια συγκεκριμένη εκπεφρασμένη κλαδική μορφή την περίοδο 1972-83 (Γ) συνδέεται, απο το 83 και μετά, με το ευρύτερο πρόγραμμα επιμόρφωσης/επαγγελματικής αποκατάστασης των νέων, χωρίς πλέον ειδικό κλαδικό χαρακτήρα.

Πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι, συνολικά, σε σύγκριση με τις παρεμβάσεις των εθνικών διοικήσεων των Κρατών μελών σε ανάλογα κοινωνικά προβλήματα, η σημασία του Ε.Κ.Τ είναι μάλλον περιορισμένη. Εξαίρεση είναι η Πορτογαλία και η Ελλάδα όπου ο ρόλος του Ε.Κ.Τ είναι σχετικά πιό σημαντικός. Σημειωτέον, επίσης, ότι το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής κατάρτισης (CEDEFOP) που εδρεύει στο Βερολίνο και λειτουργεί σε στενή συνεργασία με τη Γ.Δ.V της Επιτροπής, έχει κάνει ειδικές μελέτες για τις ανάγκες αναδιάρθρωσης του κλάδου με αιχμή την επαγγελματική επιμόρφωση - ιδίως στα νέα Κράτη μέλη (5).

2) Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και κλωστοϋφαντουργία

Η Περιφερειακή Πολιτική της Κοινότητας δε βασίζεται σε άρθρο της Συνθήκης της Ρώμης και αποκτά νομικό υπόβαθρο μόνον με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Το ΕΤΠΑ ιδρύεται το 1975 και λειτουργεί, την περίοδο 1975-84, βάσει του Κανονισμού 724/75 (6). Το ΕΤΠΑ κατανέμει τις ενισχύσεις του στις διάφορες περιοχές των Κρατών μελών βάσει των εξής γενικών γραμμών: 95% βάσει ποσοστώσεων καθορισμένων για κάθε Κράτος μέλος και 5% εκτός ποσοστώσεων για ειδικά προγράμματα που διαχειρίζονταν η ίδια η Κοινότητα για συγκεκριμένους σκοπούς. Από το 1984 η παραπάνω διάκριση καταργείται στις πιστώσεις του ΕΤΠΑ (7). Αρμόδια για το ΕΤΠΑ είναι η Γ.Δ.XVI της Επιτροπής Ε.Κ.

Ενας απο τους ειδικούς στόχους σε Κοινοτικό επίπεδο του ΕΤΠΑ υπήρξε και η υποβοήθηση περιοχών που πλήττονται απο την κρίση συγκεκριμένων βιομηχανικών κλάδων : αυτό έγινε το 1984 με τους τρεις διαδοχικούς Κανονισμούς του Συμβουλίου που αφορούσαν τη χαλυβουργία, τη ναυπηγική βιομηχανία και τη κλωστοϋφαντουργία. (8)

Ο κανονισμός 219/84 για την κλωστοϋφαντουργία καθορίζει ζώνες μέσα στην Κοινότητα όπου η κλωστοϋφαντουργία έχει μεγάλο ειδικό βάρος στην απασχόληση και όπου σημειώνονται απώλειες θέσεων εργασίας τα τελευταία χρόνια. Στον Πίνακα 15-1 αναφέρονται ενδεικτικά, για επτά κράτη μέλη, τέτοιες ζώνες όπου η κλωστοϋφαντουργία απασχολούσε, στις αρχές της δεκαετίας του '80 ένα σημαντικώτατο τμήμα του πληθυσμού.

Για τις ζώνες αυτές προβλέπονταν προγράμματα που αποσκοπούσαν στην ενίσχυση επενδύσεων και έργων υποδομής που θα συνέβαλαν στην καταπολέμηση της ανεργίας και στην οικονομική ανάκαμψη των εν λόγω περιοχών. Οι πιστώσεις αυτές για την περίοδο 1984-89 δεν προορίζονταν στις κλωστοϋφαντουργικές επιχειρήσεις των περιοχών αυτών αλλά τουναντίον σε εναλλακτικές, οικονομικά βιώσιμες, δραστηριότητες που θα απορροφούσαν τους ανέργους της κλωστοϋφαντουργίας των ζωνών αυτών. Οι πιστώσεις που διατέθηκαν είναι οι εξής, για την περίοδο 1984-89 (σε εκατομμύρια ΕΛΜ):

Κλωστοϋφαντουργία	Ναυπηγική Βιομηχανία	Σιδηρουργία
276	71	285

Η κατανομή των πιστώσεων για την κλωστοϋφαντουργία κατά κράτος μέλος είναι η ακόλουθη :

Βέλγιο : 8	Ιταλία : 57
Γερμανία: 16	Ολλανδία: 7
Γαλλία : 80	Ην.Βασίλειο : 105
Ιρλανδία: 3	Σύνολο :276 (9)

Προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των πιστώσεων αυτών απορροφήθηκε απο τρία κράτη μέλη: Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Ιταλία. Το ύψος των πιστώσεων αυτών είναι ωστόσο αμελητέο (1.6%) συγκριτικά με το συνολικό προϋπολογισμό του ΕΤΠΑ για την ίδια περίοδο (17.018 εκατομμύρια ΕΛΜ). Είναι δε μικρό και σε σχέση με τον κλάδο: πρόκειται, κατ'ουσίαν, για μια περιθωριακή παρέμβαση.

Ας σημειωθεί ότι ενώ για τις περιοχές ναυπηγικής βιομηχανίας, για την περίοδο 1989-93, διατίθενται άλλα 200 εκ.ΕΛΜ με το πρόγραμμα RENAVAL και για τις περιοχές σιδηρουργίας διατίθενται; για την περίοδο 1988-92, άλλα 300 εκ.ΕΛΜ με το πρόγραμμα RESIDER, δεν υπάρχει για μετά το 1989 ειδικό πρόγραμμα για περιοχές που πλήττονται απο την κρίση στην κλωστοϋφαντουργία. Θεωρήθηκε,απο τους αρμόδιους της Επιτροπής, ότι η κατάσταση της απασχόλησης στον κλάδο έχει κάπως βελτιωθεί / σταθεροποιηθεί. Ωστόσο, το Δεκέμβριο του 1988, με κοινή Δήλωση Συμβουλίου και Επιτροπής αναφέρονται οι περιφερειακές πτυχές των επιπτώσεων της εμπορικής πολιτικής της Κοινότητας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας - πράγμα που υποδηλοί ότι υπάρχουν πολιτικές πιέσεις για τη συνέχιση, ιδίως ενόψει κάποιας φιλελευθεροποίησης του καθεστώτος εισαγωγής, ανάλογων μέτρων περιφερειακού χαρακτήρα.

Πρέπει, βέβαια, εδώ να υπογραμμιστεί ότι η πολύ σημαντικότερη υπόλοιπη περιφερειακή πολιτική του ΕΤΠΑ έχει έμμεση επίδραση και στην κλωστοϋφαντουργία όπως και σε άλλους κλάδους: όμως, (όπως και με τις πιστώσεις του ΕΚΤ) οι επιχειρήσεις του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας πολύ δύσκολα χρηματοδοτούνται αφού ο κλάδος θεωρείται ευαίσθητος και αποφεύγεται οι ενισχύσεις να δημιουργούν υπερβάλλον παραγωγικό δυναμικό.

Οι ενέργειες του ΕΤΠΑ για τις περιοχές που πλήττονται απο την κρίση της κλωστούφαντουργίας, της χαλυβουργίας και της ναυπηγικής βιομηχανίας στοχεύουν στην υποβοήθηση πρώην αναπτυγμένων αλλά νύν προβληματικών περιοχών και έχουν, συνεπώς, θεραπευτικό χαρακτήρα. Τουναντίον, άλλες ενέργειες, όπως για την ανάπτυξη τηλεπικοινωνιών και την αξιοποίηση του ενδογενούς ενεργειακού δυναμικού καθυστερημένων περιοχών, εντάσσονται σε μιαν αναπτυξιακή λογική. Ενώ οι Χώρες του Ευρωπαϊκού Βορρά ευννοούν πολιτικά το πρώτο είδος παρεμβάσεων, τα Μεσογειακά Κράτη μέλη ευνοούν περισσότερο το δεύτερο είδος παρεμβάσεων.

3) Η Ενοποίηση των Ταμείων

Ενόψει του 1992 η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θέτει σαν πρώτιστο στόχο την κοινωνική, περιφερειακή και οικονομική συνοχή της Κοινότητας και, με τον Κανονισμό 2052/88 του Συμβουλίου (10) επέρχεται ενοποίηση του ΕΚΤ, του Περιφερειακού Ταμείου (ΕΤΠΑ) και του FEOGA.

Ο Κανονισμός πλαίσιο 2052/88 καθορίζει πέντε βασικούς στόχους, που είναι :

(Α) Η βοήθεια στις αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές

(Β) Η μετατροπή περιοχών που πλήττονται απο τη βιομηχανική παρακμή.

(Γ) Η καταπολέμηση της ανεργείας μακράς διαρκείας

(Δ) Η επαγγελματική ένταξη των νέων

(Ε) Η προσαρμογή των δομών στις αγροτικές περιοχές και η ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών

Με το νέο αυτό σχήμα ενοποιημένων ταμείων η Κοινότητα αποσκοπεί σε μιά συντονισμένη προσπάθεια όπου λ.χ. σε μια περιοχή η επιμόρφωση (ΕΚΤ) θα συνδυάζεται με τη δημιουργία εναλλακτικών απασχολήσεων μέσω νέων επενδύσεων (ΕΤΠΑ). Απο τους παραπάνω στόχους, ακόμα και ελλείψει ενός ειδικού προγράμματος για τις περιοχές που πλήττονται απο την κρίση στην κλωστοϋφαντουργία, οι περιοχές αυτές αυτομάτως θα υπαχθούν στο σημείο (Β). Είναι ακόμα νωρίς, ωστόσο, για να προβλεφθεί ο ακριβής τρόπος λειτουργίας των ενοποιημένων ταμείων γενικά και για τη κλωστοϋφαντουργία ειδικότερα.

4) Στοιχεία Κοινοτικής Πολιτικής Έρευνας και Τεχνολογίας στον Τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας : η περίπτωση BRITE

Στις 12 Μαρτίου 1985 η ΕΟΚ υιοθέτησε - υπό την αιγίδα της Γενικής Διεύθυνσης XII της Επιτροπής - το πρόγραμμα BRITE (Βασική Έρευνα για τις Βιομηχανικές Τεχνολογίες στην Ευρώπη). Το BRITE προβλέπει χρηματοδότηση απο την Κοινότητα της έρευνας σε μια σειρά σημαντικούς βιομηχανικούς τομείς (π.χ. αυτοκινητοβιομηχανία, αεροναυπηγική, χημικά, κλωστοϋφαντουργία) (11).

Το προβλεπόμενο κονδύλιο για την αρχική τετραετία (BRITE I) 1985-88 ήταν 165 εκατ. ΕΛΜ, ενώ για το BRITE II (1989-92) είναι 465 εκ.ΕΛΜ. Το πρόγραμμα στοχεύει στον ενδιάμεσο χώρο δραστηριοτήτων μεταξύ βασικής έρευνας απ'τη μια και ανάπτυξης συγκεκριμένου προϊόντος προς πώληση απ'την άλλη. Αποσκοπεί να συνδέσει επιχειρήσεις, Πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα διαφορετικών Κρατών μελών. Με το BRITE καλύπτεται το 50% του κόστους κάθε ερευνητικού προγράμματος. Για να εγκριθεί, πρέπει να συμμετέχουν σ'αυτό τουλάχιστον δύο εταίροι απο διαφορετικά κράτη μέλη, εκ των οποίων τουλάχιστον μία βιομηχανική επιχείρηση με έδρα εντός της Κοινότητος. Το BRITE απευθύνεται σε σχετικά παραδοσιακούς αλλά σημαντικούς βιομηχανικούς τομείς, αποσκοπώντας στην τεχνολογική τους αναβάθμιση μέσω νέων τεχνολογιών. Εμπνέεται απο το άλλο ερευνητικό Κοινοτικό πρόγραμμα ESPRIT που αφορά όμως την πληροφορική, και όπου το ύψος της χρηματοδότησης είναι πολύ πιό σημαντικό.

Ενας απο τους τομείς του BRITE (ο τομέας 9 στο BRITE I και ο τομέας 3 στο BRITE II) αφορά τεχνολογίες που εφαρμόζονται στην παραγωγή εύκαμπτων υλικών, με ιδιαίτερη έμφαση στη βιομηχανία ενδυμάτων και υποδημάτων. Στον τομέα 9 του BRITE I διοχετεύτηκαν 25 εκατ. ΕΛΜ.
Απο τους 432 οργανισμούς που συμμετείχαν στο BRITE I οι 51 σχετίζονταν με τον τομέα 9, εξ'ων οι 20 με έδρα τη Γερμανία, οι 10 τη Γαλλία, οι 6 το Ηνωμένο Βασίλειο και απο 5 την Ιταλία, την Ιρλανδία και την Ολλανδία.

Η συμμετοχή της Ελλάδας στον τομέα 9 του BRITE I είναι ανύπαρκτη, παρά τη σημασία του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας / ένδυσης στην Ελληνική οικονομία.

Ας σημειωθεί ότι επιχειρήσεις κλωστοϋφαντουργίας συμμετείχαν και σε άλλους τομείς του BRITE I, όπως των χημικών, των μαθηματικών μοντέλων και της τεχνολογίας μεμβρανών (τομέας 6,5 και 7 αντίστοιχα).

Το πρόγραμμα BRITE αποτελεί μιά μικρή, πειραματική περισσότερο, προσπάθεια διαμόρφωσης Κοινοτικής Πολιτικής στον τομέα της βιομηχανικής τεχνολογίας. Απο το ύψος των κονδυλίων που διαθέτει και απο το είδος της εφαρμοσμένης αλλ'όχι άμεσα εμπορικής έρευνας που στοχεύει, δεν μπορεί παρά να είναι περιορισμένου βεληνεκούς.

Οσον αφορά ειδικά τη βιομηχανία ένδυσης, πρέπει να παρατηρηθεί ότι εντάσσεται σε μιά προσπάθεια βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας με την εισαγωγή ρομπότ - πληροφορικής στην παραγωγή ρούχων και τη συνακόλουθη δραστική μείωση του κόστους εργασίας. Μια τέτοια εξέλιξη στην οποία, διεθνώς, πρωτοστατεί η Ιαπωνία είναι δυνάμει επαναστατική. Ειδωμένη υπο το πρίσμα της εμπορικής πολιτικής, η προοπτική της υποκατάστασης της εργασίας στο σύνολο της παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών συμπεριλαμβανομένων και των μαζικών ειδών ένδυσης, οδηγεί σε μία βαθμιαία ελευθέρωση των εισαγωγών ενδυμάτων. Αλλά κινδυνεύει, ταυτόχρονα, να εντείνει την ανεργία για την οποία κατηγορούνται τώρα οι αυξημένες εισαγωγές.

5) Ορισμένα Συμπεράσματα

Οι τρείς παραπάνω τύποι χρηματοδότησης της Κοινότητας που αφορούν την Κλωστοϋφαντουργία αποτελούν μία περισσότερο περιθωριακή, συμβολική παρέμβαση. Το ύψος των πιστώσεων που διατίθενται είναι πολύ μικρό σε σχέση με τα κοινωνικά και περιφερειακά προβλήματα - (ανάγκες επιμόρφωσης, ανεργίας σε συγκεκριμένες περιοχές). Και πολύ απέχει απο την κρίσιμη μάζα επένδυσης σε έρευνα και ανάπτυξη που θα μπορούσε να αλλάξει τα τεχνολογικά δεδομένα του κλάδου (BRITE).

Ο χαρακτήρας και των τριών παρεμβάσεων, εξ'ων απο το 1989 οι δύο πρώτες εντάσσονται πλέον σε μια ενοποιημένη λογική με στόχο κυρίαρχα τις περιφερειακές / κοινωνικές ανισότητες που θα προκύψουν απο την εσωτερική φιλελευθεροποίηση (1992), υπήρξε μέχρι τώρα περισσότερο πολιτικός : ήταν ένα είδος διακοσμητικού συμπληρώματος, αλλά και γνήσιου πειραματισμού, που συνοδεύει την πολιτική του ελεγχόμενου προστατευτισμού και της (αναγκαίας) αναδιάρθρωσης της ευρωπαϊκής κλωστοϋφαντουργίας μέσω των δυνάμεων της αγοράς, του κλεισίματος επιχειρήσεων, της κλαδικής ανεργίας. Οι παράλληλες αυτές πολιτικές αναπτύχθηκαν η καθεμιά ξεχωριστά περισσότερο σαν αντίδραση σε υπαρκτά συγκεκριμένα προβλήματα παρά σαν προϊόν μιας σφαιρικής, συνολικής προσέγγισης στον κλαδο της κλωστοϋφαντουργίας. Η ουσιώδης πολιτική στα χέρια των Κοινοτικών οργάνων παρέμενε η εμπορική πολιτική - δηλαδή η επίδραση πάνω στη ροή των εισαγωγών σε συνδυασμό με μια βιομηχανική πολιτική Laisser - faire.

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 15

1) ΕΕ L 249 της 11/11/1971

2) Απόφαση αριθ. 72/429 του Συμβουλίου (ΕΕ L291 της 28/12/1972).

Απόφαση αριθ. 76/206 " " (ΕΕ L39 της 14/2/1976).

Απόφαση αριθ. 77/802 " " (337 της 27/12/1977).

3) Βλ.Ετήσιες Εκθέσεις του ΕΚΤ., Com (83) 434 και Com (84) 396.

4) ΕΕ L352 15/12/87 σελ. 42.

5) Για την Ελλάδα, βλ. Ι.Δρυμούσης και Α.Ζησιμόπουλος : Κλωστοϋφαντουργία - Ετοιμο ένδυμα και Επαγγελματική Κατάρτιση στην Ελλάδα, έκθεση CEDEFOP, 1987.

6) ΕΕ L73 της 21/3/1975

7) Κανονισμός 1787/84, ΕΕ L169 της 28/6/1984.

8) Βλ.Κανονισμούς 216/84 (Χαλυβουργία), 217/84 (ναυπηγεία) και 219/84 (κλωστοϋφαντουργία)
ΕΕ L 27 της 31/1/1984.

9) Γ.Δ.XVI, Επιτροπή Ε.Κ.

10) ΕΕ L 185 της 15/7/1988

11) Βλ. IP (86) 50 - Ανακοίνωση στο Τύπο
BTR/47/84 Εκδοση της Γ.Δ.XII της Επιτροπής Ε.Κ.
COM (88) 930 - τελικό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ IV

Η βιομηχανική πολιτική της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας υστερεί κατά πολύ σε σημασία σε σύγκριση με την κοινή εμπορική πολιτική. Η παρέμβαση της Ε.Κ. στην Ευρωπαϊκή Κλωστοϋφαντουργία εντοπίζεται κυρίως στην πολιτική ανταγωνισμού που αποσκοπεί στον περιορισμό - εξάλειψη των κρατικών ενισχύσεων καθώς και στη μεθόδευση της σύμπραξης συνθετικών ινών.

Όσον αφορά τις παρεμβάσεις της Κοινότητας στον κλάδο μέσω του Κοινωνικού και Περιφερειακού Ταμείου και του Προγράμματος BRITE ο ρόλος τους είναι περιθωριακός - διακοσμητικός : αυτό πιστοποιείται από την τάξη των κονδυλίων που διατίθενται και στις τρείς περιπτώσεις .

Οι παραπάνω διαπιστώσεις δεν αναιρούν τη σημασία που θα μπορούσαν να αποκτήσουν μελλοντικά τέτοιου είδους παρεμβάσεις.

Μ Ε Ρ Ο Σ V

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΣΤΗ ΧΑΡΑΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ V

Στο τελευταίο αυτό Μέρος της παρούσας εργασίας γίνεται μία παρουσίαση των πολιτικών παραμέτρων που παρεμβαίνουν στην εμπορική πολιτική της Κοινότητας στον Τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας και αφ'ενός μεν καθορίζουν το γενικό πλαίσιο (λ.χ. συμμετοχή στην ΠΙΣ, σύναψη διμερών συμφωνιών/διακανονισμών), αφ'ετέρου επηρεάζουν τη συγκεκριμμένη (λιγώτερο ή περισσότερο προστατευτική) διαχείρισή του (λ.χ. έξοδοι απο το καλάθι).

Στο Κεφάλαιο 16 παρουσιάζονται οι παρεμβάσεις των τριών βασικών Κοινοτικών Οργάνων στη διαδικασία λήψης αυτών των αποφάσεων (Επιτροπή, Συμβούλιο, Κοινοβούλιο). Στη συνέχεια, στο Κεφάλαιο 17, περιγράφονται οι ενδιαφερόμενες Ομάδες Πίεσης και η λειτουργία τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16 : ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, ΕΠΙΤΡΟΠΗ Ε.Κ. ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

(Α) Κράτη μέλη και Επιτροπή Ε.Κ.

Από τα προηγούμενα κεφάλαια, ιδίως στο Μέρος ΙΙ και ΙΙΙ, φάνηκε ότι η εμπορική πολιτική της Κοινότητας στον τομέα της κλωστουφαντουργίας διαμορφώνεται πρωταρχικά από την αλληλεπίδραση κρατών μελών και Επιτροπής. Αυτή διαδραματίζεται, πάντοτε, βάσει προτάσεων της Επιτροπής, στα πλαίσια της Επιτροπής 113 του Συμβουλίου - που παραπέμπει τα πιο ουσιώδη θέματα αρχής στο ίδιο το Συμβούλιο Υπουργών για να αποφασίσει οριστικά (λ.χ. διαπραγματευτική εντολή). Επίσης λαμβάνει χώρα στα πλαίσια της Επιτροπής διαχείρισης Κλωστουφαντουργικών που συγκαλείται από την Επιτροπή Ε.Κ. ανά τακτά χρονικά διαστήματα.
Στην πρώτη περίπτωση (Επιτροπή 113) πρόκειται για τη διαπραγμάτευση (πολυμερή-διμερή) των κανόνων που διέπουν τις συναλλαγές κλωστουφαντουργικών της ΕΟΚ με τις τρίτες χώρες (συμφωνίες - διακανονισμοί). Στη δεύτερη πρόκειται για την εφαρμογή κειτών των κανόνων που, από την ίδια της τη φύση, δεν είναι μονοσήμαντη (παράδειγμα η διαδικασία εξόδου από το καλάθι).

Αν και το άρθρο 113 προβλέπει ειδική πλειοψηφία, στην πράξη, μετά τον "συμβιβασμό του Λουξεμβούργου", έχει λειτουργήσει η αρχή της ομοφωνίας : η Επιτροπή προσπαθεί να διαμορφώσει μια κοινά αποδεκτή διαπραγματευτική θέση που, εκ των πραγμάτων, να τοποθετείται κάπου μεταξύ των φιλελευθέρων και των προστατευτικών στάσεων των Κρατών μελών.

Στα προηγούμενα κεφάλαια έγινε λόγος για δύο ομάδες χωρών : οι φιλελεύθερες (Ομοσπ.Γερμανία, Ολλανδία, Δανία) επιζητούν μια απελευθέρωση των εισαγωγών κλωστουφαντουργικών διότι ο κλάδος είναι (σχετικά ή απόλυτα) μικρής σημασίας (Δανία) και ήδη αναδιαρθρωμένος/εκσυγχρονισμένος (Γερμανία, Ολλανδία) και διότι θέλουν φθηνότερες εισαγωγές. Επίσης (Ολλανδία και ιδίως, Ομ.Γερμανία) έχουν ουσιώδες γενικότερο συμφέρον στη διατήρηση και ενίσχυση του ελεύθερου διεθνούς εμπορίου ή/και έχουν μία ιδιαίτερη ευαισθησία ως πρός τις αναπτυσσόμενες χώρες (Δανία και Ολλανδία). Η προστατευτική ομάδα απαρτίζεται από χώρες με ιδιαίτερα σημαντικό τον κλάδο (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιταλία, Ισπανία, Ιρλανδία) αλλά και από χώρες όπου ο κλάδος βρίσκεται σε χρόνια κρίση (Γαλλία). Το Βέλγιο και το Ηνωμένο Βασίλειο τηρούν μίαν κάπως ενδιάμεση στάση. Τέλος, παίζει ρόλο και η γενικότερη προστατευτική προδιάθεση που, ιδίως για χώρες όπως η Γαλλία και η Ισπανία, επηρεάζει και τη συγκεκριμένη στάση τους στο θέμα της κλωστουφαντουργίας (2). Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι διάφορες στάσεις των κρατών μελών επηρεάζονται σχετικά λίγο από τις κυβερνητικές αλλαγές : η Γαλλική παράδοση κρατικού παρεμβατισμού, προιόν της οποίας είναι και μια προστατευτικώτερη προσέγγιση (γενικά και στη κλωστουφαντουργία ειδικώτερα) διαπερνά τη σοσιαλιστική κυβέρνηση (μετά το 1981), αλλά και τις προηγούμενες και επόμενες μη σοσιαλιστικές κυβερνήσεις.

Παρομοίως, και στην Ομ.Γερμανία, η φιλελεύθερη κατεύθυνση δεν άλλαξε με την άνοδο των Χριστιανοδημοκρατών.

Στην Ιταλία εξάλλου, η ευρύτερη οικονομικά φιλελεύθερη στάση στα εμπορικά θέματα που χαρακτηρίζει το σύνολο σχεδόν του πολιτικού φάσματος - εν μέρει σαν ιδεολογική αντίδραση στον παρεμβατικό/προστατευτικό προπολεμικό φασισμό - έχει κυρίως ευρωπαικό άξονα : ως πρός τις τρίτες χώρες υπάρχει μια προστατευτική προδιάθεση που, στην περίπτωση των κλωστοϋφαντουργικών, συνδέεται με τις σημαντικές Ιταλικές εξαγωγές επιδότεις μέσα στην Κοινότητα. Το τελευταίο ισχύει ακόμα περισσότερο και για την Ελλάδα και την Πορτογαλία - όπως διαπιστώθηκε στο Κεφάλαιο 2 της παρούσας εργασίας. Η περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, τέλος, παρουσιάζει ιδιομορφία : η άνοδος των συντηρητικών αρχικά δεν άλλαξε τη διαμορφωμένη απο την Εργατική Κυβέρνηση έντονα προστατευτική στάση (που μάλιστα, για μια πτέρυγα του Εργατικού Κόμματος -σχολή Καίμπριτζ- είχε και αντιευρωπαική κατεύθυνση καθ'ότι πρότεινε έλεγχο των εισαγωγών σε μια σειρά προιόντα, ιδίως προηγμένης τεχνολογίας). Η Βρετανική στάση μεταβλήθηκε ωστόσο βαθμιαία προς το πιο φιλελεύθερο, εν πολλοίς σαν απόρροια του ευρύτερου οικονομικού φιλελευθερισμού της Κυβέρνησης Θάτσερ, αλλά χωρίς ποτέ να ευθυγραμμιστεί πλήρως με την κατ'εξοχήν φιλελεύθερη Ομάδα Γερμανίας - Ολλανδίας - Δανίας.

Απο τα παραπάνω γίνεται εμφανές ότι πρίν, αλλά και κατά τη διάρκεια των διμερών και πολυμερών διαπραγματεύσεων μεταξύ Κοινότητας και Τρίτων Χωρών, λαμβάνει χώρα και μια ενδοκοινοτική διαπραγμάτευση όπου η Επιτροπή Ε.Κ. προσπαθεί να συνθέσει τις απόψεις των Κρατών μελών. Από τη μεριά τους, τα Κράτη μέλη, προσπαθούν να επιβάλλουν τη δική τους εκδοχή/ανάγνωση των προτάσεων της Επιτροπής, τροποποιώντας τες και αποφεύγοντας να απομονωθούν με ακραίες τοποθετήσεις.

Ταυτόχρονα όμως, η Επιτροπή επιδιώκει να ενισχύσει την ίδια τη θέση της σαν υπερεθνικό όργανο διευρύνοντας τα δικά της περιθώρια διαπραγματευτικών χειρισμών. Μια τέτοια στάση, όμως, στην προκειμένη περίπτωση των διαπραγματεύσεων για τα κλωστουφαντουργικά είναι εξ αντικειμένου περισσότερο φιλελεύθερη : τα προστατευτικά κράτη μέλη δεν μπορούν παρά μόνον μέσα απο μια αυστηρή και δεσμευτική διαπραγματευτική εντολή να διασφαλίσουν τα συμφέροντά τους - συνεπώς εκείνα είναι που επιδιώκουν την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη δέσμευση και τον συνεχή έλεγχο της Επιτροπής. Τουναντίον, μία μεγαλύτερη ευλυγισία της Επιτροπής κατ'ανάγκην συμπορεύεται με τη στάση των φιλελευθέρων Κρατών μελών. Η διαδικασία διαπραγμάτευσης μεταξύ Κρατών μελών συνδέεται, έτσι, με τη θεσμική αντιπαράθεση Συμβουλίου και Επιτροπής πάνω στον καταμερισμό αρμοδιοτήτων. Η εξ αντικειμένου μεγαλύτερη συγγένεια της Επιτροπής με τα πιο φιλελεύθερα κράτη μέλη συνδέεται άλλωστε με το ίδιο το ιστορικό της Επιτροπής 113 που, παλαιότερα ήδη σαν Επιτροπή 111 κατά το γύρο του Κέννεντυ απόκτησε, μαζί με την Επιτροπή ΕΚ όλο και μεγαλύτερες αρμοδιότητες. (1).

Η παραπάνω συγχένεια εξηγείται όμως και απο το πολύ απλό γεγονός ότι η Επιτροπή είναι αυτή που διαπραγματεύεται και υφίσταται τις πιέσεις απο τις χώρες εξαγωγής : αναγκαστικά μεταφέρει τα μηνύματα αυτά στα κράτη μέλη στα πλαίσια είτε της Επιτροπής 113 (διαπραγματεύσεις ΠΙΣ ή διμερών συμφωνιών και διακανονισμών) είτε της Επιτροπής Διαχειρίσεως Κλωστοϋφαντουργικών (π.χ. καθορισμός νέου ποσοτικού ορίου, αποζημίωση για καταστρατήγηση). Ο οικονομικός σχετικός φιλελευθερισμός της Επιτροπής πρέπει, τέλος, να αποδοθεί και γενικώτερα στο πνεύμα που διέπει την ίδια την συνθήκη ΕΟΚ.

Η γενική διαπίστωση αυτή, ωστόσο, δεν αποκλείει και επιμέρους τροπολβές με φιλελεύθερα Κράτη μέλη : παράδειγμα η σύγκρουση Επιτροπής και Ομ.Γερμανίας και Ολλανδίας πάνω στην παθητική τελειοποίηση λόγω της προσπάθειας πλαισίωσης, μέσω μιας Κοινοτικής πολιτικής, των οικονομικών αυτών δραστηριοτήτων που ενδιαφέρουν,όλως ιδιαιτέρως, τα δυό αυτά Κράτη μέλη.
Επιπλέον, στις αναλύσεις αυτές της σχέσης Επιτροπής - Κρατών μελών - τρίτων χωρών δεν πρέπει να παραγνωρίζονται οι διμερείς, άτυπες αλλά συχνά σημαντικές, επαφές και σχέσεις Κρατών μελών και τρίτων χωρών που επηρεάζουν τη στάση των πρώτων στην Κοινοτική διαδικασία λήψης αποφάσεων.
Αυτό είτε λόγω των γενικωτέρων σχέσεων (λ.χ. παραδοσιακοί δεσμοί Βρετανίας - Χόνγκ Κόνγκ αλλά και ψυχρότητα Βρετανίας-Λατινικής Αμερικής την εποχή του πολέμου των Φώλκλαντς) είτε λόγω πολύ συγκεκριμένων εξαγωγικών συμφερόντων των Κρατών μελών (λ.χ. πωλήσεις αεροπλάνων ή μετρό απο τη Γαλλία πρός την Ινδονησία ή την Κορέα). Οι διμερείς αυτές σχέσεις των Κρατών μελών με τις τρίτες χώρες υπεισέρχονται συχνά στις συζητήσεις για τον καθορισμό μιας κοινής στάσης υπό την μορφή παραδόξων, εκ πρώτης όψεως, εκδηλώσεων φιλελευθερισμού ή αυστηρότητας.

Σαν αποτέλεσμα των παραπάνω, η Επιτροπή Ε.Κ. αποτελεί το επίκεντρο μιας διπλής διαπραγμάτευσης : με τις τρίτες χώρες απ' τη μιά, με τα Κράτη μέλη απ'την άλλη. Αυτό συνέβη τόσο στις πολυμερείς διαπραγματεύσεις για την ανανέωση της ΠΙΣ - όπου οι διάφορες διατυπώσεις στο πρωτόκολλο παράτασης έπρεπε να εγκριθούν απο τα Κράτη μέλη - όσο και στις διμερείς διαπραγματεύσεις - όπου ορισμένες διατυπώσεις αλλά και τα ποσοτικά όρια που δίδονταν στις χώρες εξαγωγής έπρεπε να συζητηθούν πρώτα στην Επιτροπή 113. Βεβαίως, απο τη στιγμή που υπήρχε η διαπραγματευτική εντολή, η Επιτροπή Ε.Κ. θα μπορούσε, θεωρητικά, να αγνοήσει τη γνώμη της Επιτροπής 113 στα επιμέρους προβλήματα που προέκυπταν και να ζητήσει, μετά την περάτωση των διαπραγματεύσεων, κατευθείαν και επί του συνόλου την τελική έγκριση του Συμβουλίου. Αλλά κάτι τέτοιο,στην πράξη, δεν ήταν νοητό : αφ'ενός μεν η ίδια η παράδοση που έχει δημιουργηθεί επιβάλει μια διαρκή επικοινωνία Επιτροπής - Κρατών μελών κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων· αφ'ετέρου, διασφαλίζοντας

την έγκριση - ει δυνατόν ομόφωνα -των ποικίλων επιμέρους διαπραγματευτικών ενεργειών της απο την Επιτροπή 113, η Επιτροπή Ε.Κ κατ'ουσίαν εξασφαλίζει βήμα προς βήμα την τελική έγκριση του πακέτου που θα έχει διαπραγματευθεί με το σύνολο των τρίτων χωρών - μια βεβαιότητα που δεν θα είχε στην περίπτωση που δεν συμβουλευόταν επαρκώς τα Κράτη μέλη.

Το ή τα Κράτη μέλη που θα διαφωνήσουν στο τελικό πακέτο θα πρέπει να έχουν εκπέμψει, καθ'όλην τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, σαφή σήματα δυσαρέσκειας.

Τέλος, το διπλό αυτό διαπραγματευτικό παιχνίδι αποτελεί για την Επιτροπή πηγή εξουσίας : οι διαπραγματεύσεις με τις τρίτες χώρες γίνονται, κατ'ουσίαν, σε στενό κύκλο όπου δεν συμμετέχουν τα Κράτη μέλη· η δε ενημέρωση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ Επιτροπής και Επιτροπής 113 γίνεται, προφανώς, και αυτή χωρίς να γνωρίζουν οι εκπρόσωποι των τρίτων χωρών τι λέγεται (αν και οι διαρροές δεν αποφεύγονται πάντοτε). Διαμεσολαβώντας, η Επιτροπή αποσπά παραχωρήσεις εκατέρωθεν, υπερτονίζοντας και συχνά δραματοποιώντας στις μεν τρίτες χώρες τη σκληρή στάση των Κρατών μελών στη δε Επιτροπή 113 την σκληρή στάση των τρίτων χωρών. Η παραπάνω διαπίστωση δεν αναιρείται απο το γεγονός ότι η εμπιστευτική διαπραγματευτική εντολή του Συμβουλίου στην Επιτροπή συχνά έχει διαρρεύσει στις τρίτες χώρες : διότι η εντολή αυτή θέτει για τα περισσότερα θέματα, ιδίως δε για τις ποσοστώσεις, γενικούς στόχους (λ.χ. συνολικές οροφές για τις κατηγορίες 1-8) και άρα αφήνει κάποιο περιθώριο σχετικής επιτυχίας ή αποτυχίας στους ίδιους τους διαπραγματευτές. Πρέπει, τέλος, να προστεθεί ότι η τεχνοκρατικής φύσης γνώση των εξειδικευμένων θεμάτων απο τις υπηρεσίες της Επιτροπής Ε.Κ. καθώς και η, συχνά ήδη διαμορφωμένη απο την διαχείριση της προηγούμενης διμερούς συμφωνίας προσωπική γνωριμία μεταξύ διαπραγματευτών της Επιτροπής και των τρίτων χωρών, αποτελεί μια μη ευκαταφρόνητη πηγή εξουσίας για την Επιτροπή στην συνεχή αυτή, λανθάνουσα ή μη, αντιπαράθεση του υπερεθνικού και του διακρατικού : όσο τα προς επίλυση θέματα είναι πιο τεχνικά και σύνθετα, τόσο αυξάνει το διαπραγματευτικό της βάρος σε σχέση με τους, πολύ ευρύτερων αρμοδιοτήτων, εκπροσώπους των Κρατών μελών. Παράδειγμα αυτού υπήρξε η ανακατάταξη θέσεων NIMEXE μεταξύ κατηγοριών στα πλαίσια των διμερών διαπραγματεύσεων του 1986 (ΠΙΣ IV).

Με την περάτωση και τελική επικύρωση των αποτελεσμάτων των διαπραγματεύσεων το σκηνικό αλλάζει : η διαχείριση των συμφωνιών ή διακανονισμού γίνεται πλέον απο την ίδια την Επιτροπή, ευθύνη της οποίας είναι η τήρηση των συμφωνημένων : η θέσπιση νέων ποσοτικών περιορισμών ή ad hoc προσαρμογής κάποιας ποσόστωσης γίνεται στα πλαίσια της Επιτροπής Διαχείρισης όπου η Επιτροπή Ε.Κ. συγκαλεί τα Κράτη μέλη.

Στα θέματα αυτά, όχι μόνον η συγκεντροποίηση της πληροφόρησης στην Επιτροπή και οι προαναφερθέντες παράγοντες όπως γνώση - εξοικείωση κλπ αλλά και το ίδιο το θεσμικό πλαίσιο ενισχύει τη θέση της Επιτροπής, που έχει την υψηλή εποπτεία. Με άλλα λόγια, ενώ στον καθορισμό των "κανόνων του παιχνιδιού" υπάρχει, μέσω της διαπραγματευτικής εντολής, μια - όχι πάντοτε εύκολη - συνύπαρξη εξουσίας Συμβουλίου και Επιτροπής Ε.Κ., στο ίδιο το καθημερινό "παιχνίδι" συμμετέχει κατ'ουσίαν μόνη η Επιτροπή. Βέβαια, τα πλαίσια είναι καθορισμένα και τυχόν χονδροειδής καταστρατήγησή τους απο τις χώρες εξαγωγής θα μπορούσε να πυροδοτήσει εντονώτατες αντιδράσεις απο τα Κράτη μέλη. Επιπλέον, όσον αφορά την τήρηση των ποσοστώσεων, τα Κράτη μέλη - ιδίως τα πιο προστατευτικά - την παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς. Τουναντίον, τα πιο φιλελεύθερα συχνά αφήνουν να γίνονται υπερβάσεις που μπορούν και να περάσουν απαρατήρητες. (Βέβαια, η τήρηση "εθνικών" ποσοστώσεων καθίσταται όλο και δυσκολώτερη με τη θέσπιση των περιφερειακών ευλυγισιών που αναφέρθηκαν προηγουμένως, στο Κεφάλαιο 10). Παρά τη διατήρηση τέτοιου είδους πρακτικής φύσης εξουσιών απο τα εθνικά τελωνεία, η εφαρμογή των συμφωνιών και διακανονισμών είναι, σε τελική ανάλυση, αρμοδιότητα της Επιτροπής. Ενώ οι "φιλελεύθερες" καταστρατηγήσεις της συμφωνίας (υπερβάσεις) δεν είναι πάντοτε εύκολο να εντοπιστούν, οι τυχόν προστατευτικές πρακτικές εθνικών διοικήσεων καταγγέλονται πάραυτα απο τη θιγόμενη χώρα εξαγωγής στην Επιτροπή που λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα : αυτό συνέβη, λ.χ. στην περίπτωση της Ελλάδας που το 1981-82 υπό τη πίεση της Επιτροπής και μετά απο διαμαρτυρίες ορισμένων χωρών εξαγωγής αναγκάστηκε να άρη ποικίλους εθνικούς περιορισμούς (όσον αφορά λ.χ. τη χορήγηση αδειών εισαγωγής).

Οπως και σε άλλους τομείς όπου υπάρχει Κοινή Πολιτική (λ.χ. ΚΑΠ), το γεγονός ότι τα μέτρα εμπορικής πολιτικής ως πρός την κλωστουφαντουργία λαμβάνονται σε Κοινοτικό επίπεδο έχει το εξής πλεονέκτημα για τις κυβερνήσεις των Κρατών μελών : μπορούν να μεταφέρουν, ενόψει πιέσεων (λ.χ. για περισσότερη προστασία) την ευθύνη στο γενικώτερο κοινοτικό επίπεδο μειώνοντας έτσι το πολιτικό κόστος μιας φιλελευθεροποίησης που ενίοτε και οι ίδιες, για ευρύτερους λόγους, επιζητούν· αντιστρόφως, μπορούν να εξασφαλίζουν κάποιαν επιθυμητή προστασία διακηρύσσοντας ταυτόχρονα την προσήλωσή τους στην αρχή του ελευθέρου εμπορίου. Υπό το πρίσμα αυτό, η μεταβίβαση εξουσιών απο το εθνικό στο υπερεθνικό επίπεδο λειτουργεί όχι μόνον σα μείωση της εθνικής εξουσίας αλλά και σαν ανακούφισή της απο συχνά έντονες και πολιτικά - ψυχολογικά φορτισμένες πιέσεις.

Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα Κράτη μέλη όπου υπάρχουν απο παράδοση οργανωμένα συμφέροντα υπέρ του προστατευτισμού απο τα οποία μια κυβέρνηση προσπαθεί να αποδεσμευθεί για γενικώτερους οικονομικούς-πολιτικούς λόγους. Η Κοινότητα λειτουργεί στις περιπτώσεις αυτές σα χρήσιμο άλλοθι - πόσο μάλλον που η διάκριση μεταξύ εισαγωγών απο χώρες της Κοινότητας και εισαγωγών απο τρίτες χώρες δεν ενδιαφέρει, απο οικονομικής πλευράς, τους παραγωγούς που ζητούν προστασία.
(Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στα νέα Κράτη μέλη όπως η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ισπανία με προστατευτική παράδοση).

Γενικώτερα, όπως και σε άλλους τομείς της Κοινοτικής πολιτικής, η απο κοινού δράση Επιτροπής και Συμβουλίου συνεπάγεται μια σύνθετη διαδικασία λήψης αποφάσεων πάνω σε αναγκαστικά (ή και ηθελημένα) δυσκολονόητα, τεχνοκρατικά θέματα που άπτονται τόσο του Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου (ΓΣΔΕ και ΠΙΣ) όσο και μαθηματικών τύπων (κατώφλια, συνολικές οροφές). Η συγκεκριμένη μορφή που προσλαμβάνει η χαρασσόμενη πολιτική, σαν αποτέλεσμα των διεργασιών αυτών, εύκολα ξεφεύγει του ελέγχου της έμμεσα ή άμεσα θιγόμενης κοινής γνώμης.

Οι ενδιαφερόμενες ομάδες εκφράζουν, συνεπώς, ένα αίτημα (προστατευτικό ή φιλελεύθερο, γενικό η εξειδικευμένο) είτε μέσω των εθνικών κυβερνήσεων, είτε απ'ευθείας στην Επιτροπή είτε, πανιώτερα, μέσω του Ευρωπαικού Κοινοβουλίου.

(Β) Το Ευρωπαικό Κοινοβούλιο (Ε.Κ)

Σε αντίθεση με το Συμβούλιο και την Επιτροπή Ε.Κ. που, όπως ράνηκε παραπάνω, διαμορφώνουν την εμπορική πολιτική της Κοινότητας, η παρέμβαση του Ευρωπαικού Κοινοβουλίου (Ε.Κ) στα θέματα αυτά είναι μάλλον συμβουλευτική. Ενώ σε ορισμένα θέματα, (λ.χ. προϋπολογισμός) το Ε.Κ. παίζει αποφασιστικό ρόλο και ενώ, με την Ενιαία Ευρωπαική Πράξη αυξάνει και η βαρύτητά του στη διαμόρφωση Κανονισμών/Οδηγιών για την Εσωτερική Αγορά (3), ο ρόλος του υπήρξε και παραμένει συμβουλευτικός σε θέματα εμπορικής πολιτικής (όπως η ΠΙΣ). Αυτό δεν εμπόδισε, την περίοδο 1980-86, το Ε.Κ. να εκφέρει γνώμη πάνω σε θέματα κλωστουφαντουργικής πολιτικής κατά περιοδικόν τρόπο, ιδίως όταν επίκειται ανανέωση της ΠΙΣ και των διμερών συμφωνιών, και να θέτει στην Επιτροπή ή το Συμβούλιο γραπτές ή προφορικές ερωτήσεις. Θα εξεταστούν, παρακάτω, αφ'ενός μεν οι σχετικές εκθέσεις και τα ψηφίσματα του Ευρωπαικού Κοινοβουλίου -ιδίως ενόψει της ΠΙΣ IV -αφ'ετέρου οι ερωτήσεις που τέθηκαν απο Ευρωβουλευτές πάνω στην κλωστουφαντουργική πολιτική της Κοινότητας.

Οι Επιτροπές του Ε.Κ. όπου συζητήθηκαν τα θέματα αυτά είναι οι ακόλουθες : (1) Εξωτερικών Οικονομικών Σχέσεων (REX), (2) Ανάπτυξης και Συνεργασίας, (3) Οικονομικής, Νομισματικής και Βιομηχανικής Πολιτικής (Ο.Ν.Ε), (4) Κοινωνικών Υποθέσεων και Απασχόλησης, (5) Περιφερειακής Πολιτικής και Χωροταξίας.
Εξ'αυτών, η REX είναι η κατ'εξοχήν αρμόδια και πιο δραστήρια.

(Β-Ι) Εκθέσεις - Προτάσεις Ψηφίσματος

Ενόψει της ανανέωσης της ΠΙΣ το 1981, η Επιτροπή Εξωτερικών Οικονομικών Σχέσεων (R.E.X) του Ε.Κ. εκπόνησε έκθεση με εισηγητή τον Βρετανό συντηρητικό Welsh (4) που συζητήθηκε και ψηφίστηκε στη διάρκεια του 1981. Η έκθεση ευθυγραμμιζόταν με τις προτάσεις της Επιτροπής Ε.Κ. της οποίας υιοθετούσε τις απόψεις - άλλωστε η σύνταξή της έγινε σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής Ε.Κ. Το Ε.Κ. είχε τότε επανειλημμένα πιέσει το Συμβούλιο να υιοθετήσει τις προτάσεις της Επιτροπής στη διαπραγματευτική εντολή.

Η παρέμβαση αυτή εγγράφεται, άλλωστε, σε μια από κοινού γενικώτερη προσπάθεια των δύο αυτών οργάνων για μεγαλύτερες αρμοδιότητες : το Ε.Κ. εμφανίζεται κατ'ουσίαν σα σύμμαχος της Επιτροπής. Στα τέλη του 1982, με την περάτωση των διαπραγματεύσεων, η REX έκανε μια επισκόπηση της κατάστασης και εξέφρασε την ικανοποίησή της για τις επιτευχθείσες συμφωνίες ΠΙΣ III.

Στα μέσα του 1983, πάλι στα πλαίσια της REX, ετοιμάστηκε άλλη έκθεση (Filippi - Ιταλός Χριστιανοδημοκράτης) πάνω στη λειτουργία των διμερών συμφωνιών (5). Η έκθεση αυτή, που είχε σαν αντικείμενο τη λειτουργία των διμερών συμφωνιών και που ψηφίστηκε τελικά το Μάρτιο του 1984, δεν εγγράφεται σε καμία διαπραγματευτική διαδικασία. Τόσο η χρονική στιγμή κατά την οποίαν εκπονήθηκε όσο και το μάλλον γενικό περιεχόμενό της, την καθιστά δευτερεύουσας σημασίας.

Παράλληλα, την ίδια εποχή, ετοιμάστηκε και συζητήθηκε στην Οικονομική και Νομισματική Επιτροπή (Ο.Ν.Ε) η έκθεση Nordman (άλλος φιλελεύθερος) πάνω στην κατάσταση της Ευρωπαϊκής κλωστοϋφαντουργίας (6). Άξονας των συζητήσεων αυτών είναι κυρίως οι Κρατικές ενισχύσεις στον κλάδο.

Τέλος, ενόψει των νέων διαπραγματεύσεων για την ΠΙΣ IV, στα πλαίσια της REX, ετοιμάστηκε προς το τέλος του 1985 έκθεση, και πρόταση ψηφίσματος με εισηγητή πάλι το NORDMAN (7). Για μια ακόμη φορά με την έκθεση και το ψήφισμα αυτό στις αρχές του 1986, το Ε.Κ., τηρώντας μια ισορροπημένη στάση, ευθυγραμμίζεται με τις προτάσεις της Επιτροπής Ε.Κ. στο Συμβούλιο στα πλαίσια της διαπραγματευτικής εντολής.
Συγκεκριμένα, αναφέρεται στην αύξηση των εισαγωγών και του ρυθμού διείσδυσης· στην απώλεια θέσεων εργασίας·στην ανάγκη εκσυγχρονισμού του κλάδου·στη σημασία της κλωστοϋφαντουργίας για τις Α.Α.Χ και στο συγκριτικό τους πλεονέκτημα·στους κινδύνους εφαρμογής του άρθρου XIX της ΓΣΔΣ, ελλείψει ΠΙΣ·στην ανάγκη διαφορετικής μεταχείρισης Α.Α.Χ και Ν.Β.Χ·στην αναγκαία εξισορρόπηση συμφερόντων παραγωγών - εργαζομένων - εμπόρων και καταναλωτών μέσα στην Κοινότητα·στην απλούστευση των συμφωνιών και στη βαθμιαία κατάργηση της προσφυγής στο Άρθρο 115· στη σημασία των παρεμβάσεων του BRITE, του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ· στα αναγκαία μέτρα κατά των επιδοτήσεων των τρίτων χωρών και στην εξασφάλιση σ'αυτές καλυτέρων συνθηκών εργασίας βάσει του Δ.Γ.Ε· στη σημασία της διεύρυνσης και της Μεσογειακής Πολιτικής της Κοινότητας.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν, εξάλλου, οι διάφορες προτάσεις ψηφίσματος που κατατέθηκαν στα πλαίσια των συζητήσεων αυτών για την τρίτη παράταση της ΠΙΣ.

- Η πρόταση Pearce (Βρετανός συντηρητικός) (8) τονίζει την αύξηση των εισαγωγών, το χαμηλό επίπεδο δασμολογικής προστασίας της ΕΟΚ, την υψηλή κλαδική ανεργία, την αρχή της αμοιβαιότητας με τις χώρες εξαγωγής και το αναγκαίο άνοιγμα των αγορών τους : είναι, δηλαδή, προστατευτικού προσανατολισμού.

Η πρόταση BARRETT (Ιρλανδία - Συναγερμός Ευρωπαίων Δημοκρατών) (9) : εφιστά την προσοχή στο κλείσιμο ενός μεγάλου Ιρλανδικού εργοστασίου κλωστοϋφαντουργικών, τονίζει την κρίση και την έντονη ανάγκη προστασίας του κλάδου απο εισαγωγές μέσω της παράτασης της ΠΙΣ.

- Η πρόταση DE GUCHT και DE VRIES και η πρόταση DE GUCHT (Βέλγος και Ολλανδός Φιλελεύθερος)(10) : ζητάει την καταπολέμηση του προστατευτισμού που επιβαρύνει τους καταναλωτές και περιορίζει μιάν απο τις λίγες εξαγωγικές βιομηχανίες του Τρίτου Κόσμου, κάνει κριτική στους όλο και αυστηρότερους περιορισμούς βάσει της ΠΙΣ, υπογραμμίζει τις αρνητικές συνέπειες του προστατευτισμού για άλλους κλάδους. Φιλελεύθερη κατεύθυνση.

- Η πρόταση LALOR (Ιρλανδία - Συναγερμός Ευρωπαίων Δημοκρατών) (11) ζητάει ανανέωση της ΠΙΣ και όχι πρόωρη επιστροφή στους κανόνες της ΓΣΔΕ που θα δημιουργήσει χάος, υπογραμμίζει το πρόβλημα της απασχόλησης. Προστατευτική.

- Η πρόταση HINDLEY και άλλων 2 Βρετανών Εργατικών (12): ζητάει ανανέωση της ΠΙΣ, υπογραμμίζει τη σημασία του κλάδου αλλά και του διεθνούς εμπορίου της Κοινότητας: εντοπίζει το πρόβλημα ότι η Κορέα, η Ταϊβάν και το Χόνγκ Κόνγκ είναι οι κύριοι εξαγωγείς σε αντίθεση με τις φτωχότερες χώρες· εφιστά την προσοχή στη ραγδαία άνοδο της Λ.Δ.Κίνας· συγκεκριμένα, ζητάει μεγαλύτερη ευελιξία στην ενδοκοινοτική κατανομή των ποσοστώσεων, κοινωνική ρήτρα και ενθάρρυνση των ελάχιστα ανεπτυγμένων χωρών. Ισορροπημένα προστατευτική (συγγενική με την Επιτροπή).

- Η πρόταση CASTLE και άλλων 9 Βρετανών Εργατικών (13) καλεί στη διατήρηση των προστατευτικών όρων της ΠΙΣ III, στην περικοπή ποσοστώσεων και στη σύνδεση της αύξησής τους με την κατανάλωση· στην ίδια μεταχείριση των Μεσογειακών Χωρών όπως και για τις χώρες ΠΙΣ· στην καταπολέμηση των καταστρατηγήσεων, την κατάργηση των ποσοστώσεων παθητικής τελειοποίησης, την θέσπιση κοινοτικής βιομηχανικής πολιτικής για τον κλάδο. Εντονα προστατευτική.

- Η πρόταση COLLINOT και του συνόλου της Ομάδας Ευρωπαϊκής Δεξιάς (14): ζητάει παράταση της ΠΙΣ, διατήρηση των ίδιων ποσοστώσεων, αυστηρότερες ρήτρες SURGE, εξόδου απο το καλάθι και καταπολέμησης των καταστρατηγήσεων· περιορισμό της παθητικής τελειοποίησης μόνον με τις Μεσογειακές χώρες. Εντονα προστατευτική.

Απο τις παραπάνω προτάσεις ψηφίσματος διαφαίνεται ένα γενικό προστατευτικό κλίμα : απο τις οκτώ οι έξι έχουν προστατευτικό προσανατολισμό, στις δε δύο τελευταίες αυτός είναι έντονος. Με εξαίρεση την τελευταία όπου συμμετέχουν Γάλλοι, Ιταλοί και Έλληνες της άκρας δεξιάς εκφράζοντας απο κοινού το προστατευτικό αίτημα, οι άλλες προτάσεις προέρχονται κατά βάση όχι μόνον απο την ίδια την πολιτική ομάδα, αλλά απο το ίδιο εθνικό κόμμα.

Ιδιαίτερη δραστηριότητα δείχνουν οι Βρετανοί (3 προτάσεις) και οι Ιρλανδοί (2 προτάσεις). Και οι τρείς Βρετανικές προτάσεις έχουν προστατευτικό προσανατολισμό, ανεξάρτητα πολιτικού κόμματος. Ενδιαφέρον παρουσιάζει εξάλλου η διαφοροποίηση ανάμεσα στους Βρετανούς Εργατικούς : ενώ η πρόταση Hindley κ.ά. είναι μάλλον ισορροπημένη, η πρόταση CASTLE κ.ά. είναι ακραία προστατευτική: φθάνει στο σημείο να περιφρονεί τη Μεσογειακή Πολιτική της Κοινότητας. Οι μόνες φιλελεύθερης έμπνευσης προτάσεις είναι του Βέλγου (Φλαμανδού) φιλελεύθερου και του Ολλανδού ομολόγου του, όπου τα σημεία αναφοράς είναι η ανάπτυξη του Τρίτου κόσμου και η προστασία του Ευρωπαίου καταναλωτού.

(Β-ΙΙ) Γνωμοδοτήσεις Επιτροπών και Τροπολογίες στην έκθεση NORDMAN

Πέρα, ωστόσο, απο τις προτάσεις αυτές ενδιαφέρον παρουσιάζουν τρείς Γνωμοδοτήσεις που ψηφίστηκαν στα πλαίσια των συζητήσεων για την ανανέωση της ΠΙΣ απο τρείς διεχωριστές Επιτροπές του Ε.Κ. (15).

- Η γνωμοδότηση της Επιτροπής Οικονομικής, Νομισματικής και Βιομηχανικής Πολιτικής (συντάκτης B.SEAL - Βρετανός Εργατικός). Τονίζει τη ζωτική σημασία του κλάδου για την απασχόληση στην Κοινότητα και τους κινδύνους αύξησης της ανεργίας : εφιστά την προσοχή στον προστατευτισμό των ΗΠΑ. Προτείνει ελαστικότητα ιδίως ως πρός τις λιγώτερο αναπτυγμένες χώρες εξαγωγής, τη βαθμιαία κατάργηση των εθνικών ποσοστώσεων, και τονίζει ότι ο απώτερος στόχος της φιλελευθεροποίησης πρέπει να επιτευχθεί σταδιακά και όχι απότομα. Προτείνει την αντικατάσταση της ρήτρας SURGE με άλλη πιο αποτελεσματική διάταξη, τη θέσπιση κοινωνικής ρήτρας, την ανάγκη μεγαλύτερης αμοιβαιότητας απο πλευράς ορισμένων N.B.X. Υπογραμμιζει τη Μεσογειακή διάσταση του θέματος (διεύρυνση, Τουρκία). Εν κατακλείδι, ζητάει την ανανέωση της ΠΙΣ για τελευταία φορά και για πέντε έτη, την απλούστευσή της, την εξαίρεση των φτωχωτέρων χωρών. Ταυτόχρονα όμως -προφανώς, ένδειξη ανεπαρκούς εξέτασης του θέματος -ζητάει οι νέες ποσοστώσεις να βασισθούν στις εισαγωγές του 1985 - που ισοδυναμεί με σημαντική περικοπή τους, πράγμα ασυμβίβαστο με το υπόλοιπο σχετικά ισορροπημένο κείμενο (όπου γίνεται μάλιστα λόγος για "τελευταία παράταση" της ΠΙΣ).

- Η Γνωμοδότηση της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων και Απασχόλησης (συντάκτης ο Δανός σοσιαλιστής CHRISTIANSEN) υπογραμμίζει και αναλύει την απασχόληση στο κλάδο : ανεργία, μεγάλη συμμετοχή γυναικών, περιφερειακή διάσταση του προβλήματος. Αποδίδει τις δυσκολίες στη μείωση της ζήτησης, στην αύξηση της παραγωγικότητας λόγω τεχνολογικής προόδου, στην αύξηση του χαμηλού κόστους εισαγωγών και στον προστατευτισμό των τρίτων χωρών, ιδίως των N.B.X. "Παρά τη λύπη της για τις επιπτώσεις που θα έχει, οσον αφορά τις τιμές, στον καταναλωτή" συμφωνεί με την παράταση της ΠΙΣ σα προσωρινό μέτρο, αλλά υποστηρίζει τη διαφοροποίηση υπέρ των φτωχοτέρων χωρών εξαγωγής καθώς και τη σταδιακή απελευθέρωση.

Υποστηρίζει τη λήψη Κοινοτικών μέτρων εκσυγχρονισμού του κλάδου, κατάρτισης και επιμόρφωσης των εργαζομένων, ανακούφισης των πληττομένων περιοχών της Κοινότητας. Τέλος, προτείνει τη σύνδεση των συνθηκών εργασίας που επικρατούν στις χώρες εξαγωγής με κάθε διμερή συμφωνία.

- Η Γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανάπτυξης και Συνεργασίας (συντάκτης JACKSON : Βρετανός Συντηρητικός) υιοθετεί μια πιο φιλοτριτοκοσμική άποψη : τονίζει την προσωρινότητα της ΠΙΣ και το φυσικό συγκριτικό πλεονέκτημα των αναπτυσσομένων χωρών σε δραστηριότητες έντασης εργασίας, χαμηλής εξειδίκευσης και μικρής κλίμακας, όπως τα ενδύματα. Υπογραμμίζει τη σημασία του κλάδου για την ανάπτυξη των ΑΑΧ και αναφέρεται στο σημαντικό χρέος του Τρίτου Κόσμου. Συμφωνεί με την παράταση της ΠΙΣ αλλά προτείνει κατάργησή της μετά το 1990. Ζητάει πιο φιλελεύθερες διατάξεις στην ΠΙΣ IV και ελαχιστοποίηση της προσφυγής στο άρθρο 115. Διαφωνεί με την παρέμβαση στις εσωτερικές κοινωνικές υποθέσεις άλλων χωρών - όπως με την Κοινωνική ρήτρα, τονίζει την ανάγκη οι ΝΒΧ να ακολουθήσουν το παράδειγμα του Χόνγκ Κόνγκ ανοίγοντας τις υπερπροστατευμένες αγορές τους.

Το ενδιαφέρον στις παραπάνω γνωμοδοτήσεις είναι ότι καθεμιά απο αυτές αποτελεί ένα είδος συνισταμένης μεταξύ, απ'τη μια, του κλίματος, της οπτικής γωνίας της συγκεκριμένης Επιτροπής του Ε.Κ. όπου εκπονήθηκε και, απ'την άλλη, της προδιάθεσης του ίδιου του συντάκτου. Έτσι εξηγείται η σχετικά ήπια στάση της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων που, με βάση το πρόβλημα της απασχόλησης θα μπορούσε να γνωμοδοτήσει άκρως προστατευτικά - αν ο συντάκτης δεν ήταν Δανός φιλελεύθερης/φιλοτριτοκοσμικής ευαισθησίας. Έτσι εξηγείται η διολίσθηση σε ορισμένα σημεία σε υπερπροστατευτισμό της Γνωμοδότησης τής (έτσι και αλλιώς μάλλον προστατευτικά προσανατολισμένης) Επιτροπής Οικονομικών - Νομισματικών -Βιομηχανικών υποθέσεων : συντάκτης ο Βρετανός εργατικός SEAL που προσυπογράφει την προαναφερθείσα πρόταση ψηφίσματος CASTLE. Τέλος, υπ'αυτό το πρίσμα μπορεί να ειδωθεί η ρεαλιστικά φιλελεύθερη στάση της Επιτροπής Ανάπτυξης και Συνεργασίας που ανάμεσα στις μάλλον γενικές κατευθύνσεις της απομονώνει και κάνει κριτική στην "Κοινωνική ρήτρα" και μνημονεύει ευνοϊκά το Χόνγκ Κόνγκ ξεχωρίζοντάς το ανάμεσα στη ΝΒΧ - συντάκτης ο Βρετανός συντηρητικός JACKSON.

Το ότι οι επιτροπές του Ε.Κ. δημιουργούν απο το ίδιο το αντικείμενό τους ένα πλαίσιο αναφοράς και μίαν συγκεκριμένη οπτική γωνία θεώρησης του προβλήματος, προκύπτει άλλωστε και απο ορισμένες χαρακτηριστικές τοποθετήσεις των βουλευτών κατά τη διάρκεια συζητήσεων. Για παράδειγμα, στις συζητήσεις στην Επιτροπή Συνεργασίας και Ανάπτυξης πάνω στην προαναφερθείσα γνωμοδότηση, ο Βρετανός εργατικός BALFE καλεί σε επίσπευση και σε αυστηρό χρονοδιάγραμμα κατάργησης της ΠΙΣ προς όφελος των αναπτυσσομένων χωρών - την ίδια ώρα που απο βουλευτές του ιδίου κόμματος προτείνονται αυστηρότατα προστατευτικά μέτρα (16).

Παρομοίως και απο τους Βρετανούς Συντηρητικούς, άλλοι μεν εμφανίζονται υπέρμαχοι της φιλελευθεροποίησης των εισαγωγών (π.χ. τοποθετήσεις CASSIDY και CATHERWOOD στην Ο.Ν.Ε καθώς και JACKSON στην Επιτροπή Συνεργασίας και Ανάπτυξης) άλλοι δε είναι προστατευτικοί (PEARCE). Η έλλειψη αυτή συντονισμού και συλλογικής τοποθέτησης σε επίπεδο πολιτικών ομάδων του Ε.Κ. αλλά και σε επίπεδο εθνικών κομμάτων εξηγείται όχι μόνον απο την προαναφερθείσα "οπτική γωνία" της κάθε επιτροπής του Ε.Κ. αλλά και, γενικώτερα, απο τον μάλλον συμβουλευτικό ρόλο του Ε.Κ. στα θέματα αυτά, που εκ των πραγμάτων αφήνει τέτοια περιθώρια ενδοκομματικών διαφοροποιήσεων.

Απο τις τροπολογίες που προτάθηκαν στην Εκθεση MORRMANN αξίζουν, τέλος, προσοχής τροποποιήσεις Ελλήνων Βουλευτών δύο των κομμάτων οπου εντοπίζονται Ελληνικά προβλήματα και επισημαίνεται: (Α) ότι ορισμένες χώρες της Κοινότητας, λόγω του είδους της παραγωγής τους, πλήττονται περισσότερο απο τις εισαγωγές χαμηλού κόστους κλωστοϋφαντουργικών· (Β) ότι η σημασία του κλάδου ποικίλει μεταξύ Κρατών μελών· (Γ) η ανάγκη της Κοινοτικής προτίμησης στον κλάδο · (Δ) οι υπερβάσεις ποσοστώσεων, ιδίως στην περίπτωση της Τουρκίας (17).

Β-ΙΙΙ Οι Γραπτές Ερωτήσεις των μελών του Ε.Κ.

Ηδη πρίν απο το 1974, χρονολογία όπου αρχίζει ο έλεγχος του προϋπολογισμού, οι γραπτές ερωτήσεις του Ε.Κ. πρός την Επιτροπή αποτελούσαν ένα κάποιο μέσο παρέμβασής του στη χάραξη της Κοινοτικής Πολιτικής σε μια σειρά θέματα (18). Η εξέταση των γραπτών ερωτήσεων που κατατέθηκαν, την περίοδο 1980-86, πάνω στην κλωστοϋφαντουργική πολιτική της Κοινότητας απο τα μέλη του Ε.Κ. αποσκοπεί σε μια συνολική θεώρηση της παρέμβασης αυτής και στον εντοπισμό ορισμένων χαρακτηριστικών της (Ο Πίνακας 16-1 στο Παράρτημα συγκεντρώνει και συνοψίζει αυτές τις ερωτήσεις).

Από τις 84 ερωτήσεις του Πίνακα, οι 36 προέρχονται απο Βρετανούς, οι 18 από Γάλλους, οι 14 απο Βέλγους και οι 12 απο Γερμανούς. Η παρουσία της Ιταλίας, Δανίας, Λουξεμβούργου και Ιρλανδίας είναι ανύπαρκτη η δε παρουσία της Ελλάδας και Ολλανδίας περιορισμένη (απο 2). Η παραπάνω κατανομή αντικατοπτρίζει εν μέρει μια στάση απέναντι στον ίδιο το θεσμό των γραπτών ερωτήσεων (λ.χ. Ιταλοί) και εν μέρει την ήδη υπάρχουσα κινητικότητα (λ.χ. των Βρετανών) στα θέματα διεθνούς εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών. Αλλά ενυπάρχει και το στοιχείο του τυχαίου -δηλ. της υπερδραστηριοποίησης ορισμένων Ευρωβουλευτών.

Από τον Πίνακα αυτό προκύπτουν οι εξής παρατηρήσεις :

- Πάνω απο τις μισές (45) ερωτήσεις, καθιστούν σαφές ότι έχουν σα στόχο τη λήψη μέτρων προστασίας της Κοινοτικής αγοράς. Από τις υπόλοιπες, οι 18 έχουν, εκ πρώτης όψεως, ουδέτερο, ενημερωτικό χαρακτήρα : Ευρωβουλευτές ζητούν απο την Επιτροπή ενημέρωση (λ.χ. στατιστικής φύσεως). Σε ορισμένες απ'αυτές, ωστόσο, μπορεί κανείς να διακρίνει και πάλι κάποιο προστατευτικό υπόβαθρο (λ.χ. όταν ο Βρετανός συντηρητικός PEARCE, του οποίου η πρόταση ψηφίσματος αναφέρθηκε προηγουμένως, ζητάει ενημέρωση πάνω στην ταξινόμηση ορισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων). Τέλος, οκτώ ερωτήσεις έχουν σαν αντικείμενο την εσωτερική, ενδοκοινοτική απελευθέρωση του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών και το σταμάτημα των κρατικών ενισχύσεων στον κλάδο, και άλλες πρεσβεύουν την απελευθέρωση των εισαγωγών απο τις τρίτες χώρες για το συμφέρον του Καταναλωτού. Αλλα ζητήματα που τίθενται είναι η καταπολέμηση των μέτρων προστασίας τρίτων χωρών στον κλάδο (λ.χ.ΗΠΑ), η δραστηριοποίηση του ΕΤΠΑ για την αντιμετώπιση της κρίσης στον κλάδο, ή η ευνοϊκότερη μεταχείριση του Χόνγκ - Κόνγκ.

- Οι ερωτήσεις έρχονται σε μεγάλο βαθμό απο τους ίδιους ενδιαφερόμενους βουλευτές (λ.χ. τον Γάλλο Couste που έκανε 10 ερωτήσεις) συχνά δε κατά δέσμες, (λ.χ. η σειρά 12 ερωτήσεων του Βρετανού Εργατικού HINDLEY που θίγει, απο προστατευτική σκοπιά, μια σειρά θέματα ή οι 4 ερωτήσεις Βέλγων σοσιαλιστών για την παθητική τελειοποίηση στην Ολλανδία). Μια αυστηρά στατιστική ανάλυση καθίσταται, συνεπώς, προβληματική. Μπορούν, ωστόσο, να διατυπωθούν οι ακόλουθες πιο συγκεκριμένες επισημάνσεις :

- Μέσα στη Σοσιαλιστική Ομάδα (27 ερωτήσεις) κυριαρχούν οι ερωτήσεις Βρετανών Εργατικών, εξ ων ο μεν HINDLEY θίγει τα θέματα εμπορίου με τεκμηριωμένο προστατευτικό τρόπο, ο δε MEGAHY έχει περισσότερο σαν αντικείμενο την πολιτική στο εσωτερικό της Κοινότητας. Οι βέλγοι σοσιαλιστές μοιάζουν να θίγονται ιδιαίτερα απο τις δραστηριότητες παθητικής τελειοποίησης της Ολλανδίας οι δε Γερμανοί σοσιαλδημοκράτες τηρούν είτε μιά φιλελεύθερη είτε μια ουδέτερη ενημερωτική στάση. Οι Γάλλοι σοσιαλιστές παρεμβαίνουν μόνον με 2, μάλλον προστατευτικές, ερωτήσεις.

- Απο την ομάδα των Φιλελευθέρων (7 ερωτήσεις) οι ερωτήσεις (Βέλγων, Ολλανδών, Γάλλων, Γερμανών) έχουν είτε ενημερωτικό χαρακτήρα είτε τονίζουν την ανάγκη της ενδοκοινοτικής απελευθέρωσης.

- Ο συναπισμός Ευρωπαίων Δημοκρατών εκπροσωπείται κυρίως απο τις 10 ερωτήσεις COUSTE. Εχει σαφώς προστατευτικό χαρακτήρα ή αποσκοπεί στην προάσπιση μέσα στην Κοινότητα των συγκεκριμένων Γαλλικών συμφερόντων (μέτρα κρατικής βοηθείας).

- Απο την ομάδα Χριστιανοδημοκρατών (Βέλγοι,Ολλανδοί, Γερμανοί) προέρχονται 9 ερωτήσεις ποικίλων αποχρώσεων : ενδοκοινοτική ελευθέρωση, ελευθέρωση των εισαγωγών αλλά και λήψη μέτρων προστασίας καθώς και καταπολέμηση του προστατευτισμού τρίτων χωρών. Διαφορετικές απόψεις συχνά προέρχονται απο το ίδιο κόμμα (λ.χ. Γερμανικό Χ.Κ.- βλ. ερωτήσεις 13 και 39-40).

- Η Ομάδα Ευρωπαίων Δημοκρατών (Βρετανοί συντηρητικοί) (13 ερωτήσεις) καλύπτει, τέλος, και αυτή όλο το φάσμα απο τον ακραίο φιλελευθερισμό - κατάργηση της ΠΙΣ -(αριθ.69) μέχρι τη ισχυρή προστασία (αριθ. 17-18).

- Οι δύο ερωτήσεις απο την Κομμουνιστική Ομάδα (Γαλλία, Ελλάδα) είναι, τέλος, σαφώς προστατευτικού περιεχομένου.

Απο τα παραπάνω προκύπτει ότι στα θέματα αυτά οι διαφοροποιήσεις κατά Χώρα είναι σημαντικώτερες απ'ότι κατά πολιτική ομάδα μέσα στο Ε.Κ. και ότι συχνά, πίσω απο τις ερωτήσεις, υπάρχουν συγκεκριμένες ενδοκοινοτικές συγκρούσεις συμφερόντων (λ.χ. ενισχύσεις που δίνουν τα άλλα Κράτη μέλη στον κλάδο, Βελγο-Ολλανδικές προστριβές πάνω στη παθητική τελειοποίηση). Εξ'άλλου εκτός απο την ΠΙΣ και τις Μεσογειακές Χώρες εξαγωγής κλωστοϋφαντουργικών, υπάρχουν και διαμαρτυρίες για τις Αμερικανικές εξαγωγές. Σημειωτέον ότι οι αυξημένες εισαγωγές συνθετικών ινών - νημάτων - υφασμάτων απο τις ΗΠΑ την περίοδο 1980-81, είχαν πυροδοτήσει τότε μία σειρά απο προφορικές ερωτήσεις (19).

Γενικά μπορεί να ειπωθεί ότι οι ερωτήσεις αυτές, που προέρχονται κατά κανόνα από μέλη του Ε.Κ. με διασυνδέσεις στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας αφ'ενός υπηρετούν κάποια σκοπιμότητα των ιδίων των ερωτώντων που δείχνουν στους ψηφοφόρους ότι κινητοποιούνται,αφ'ετέρου λειτουργούν σαν ένα είδος ελέγχου ή υπενθύμισης ελέγχου στις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής Ε.Κ. Ειδωμένες εξ'άλλου συνολικά, καλύπτουν το σύνολο σχεδόν της βασικης θεματολογίας πάνω στις επιλογές εμπορικής πολιτικής της Κοινότητας (προστατευτικής και φιλελεύθερης).

Β-IV Συμπεράσματα για τον ρόλο του Ε.Κ.

Από τα παραπάνω καθίσταται εμφανές ότι το Ε.Κ. παρεμβαίνει, μέσα στα όρια των δυνατοτήτων και αρμοδιοτήτων του, στα θέματα εμπορικής πολιτικής στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας: αφ'ενός μεν, συνολικά σαν σώμα, ευθυγραμμιζόμενο με Επιτροπή Ε.Κ και υποστηρίζοντάς την - εν πολλοίς για ευρύτερους θεσμικής φύσης λόγους -· αφ'ετέρου ελέγχοντας (ή και "παρενοχλώντας") με ερωτήσεις διαφόρων Ευρωβουλευτών τη δραστηριότητα της Επιτροπής Ε.Κ. Η δραστηριοποίηση αυτή του Ε.Κ. έχει, όπως φάνηκε, μια μάλλον προστατευτική συνισταμένη πράγμα που εξηγείται κατά βάση απο τα δεδομένα του προβλήματος: η διατύπωση του αιτήματος προστασίας αφ'ενός μεν προωθείται απο και εξυπηρετεί ορισμένα απτά συμφέροντα, ενώ η διατύπωση του αντιθέτου αιτήματος δεν συγκινεί τόσο εύκολα την κοινή γνώμη.

Αξονας, εξ'άλλου, των παρεμβάσεων του Ε.Κ. είναι κατά κανονα η ίδια η ασκούμενη εμπορική πολιτική ως πρός την οποία τοποθετούνται (προστατευτικά ή φιλελεύθερα) τα μέλη του Ε.Κ. Η χρησιμοποιούμενη και επαναλαμβανόμενη συνθηματική/κωδικοποιημένη φρασεολογία είναι ενδεικτική της διαμόρφωσης ενός προστατευτικού ή φιλελεύθερου λόγου: αύξηση/διείσδυση εισαγωγών, αυξανόμενη ανεργία, αναγκαία προστασία, κοινωνική ρήτρα, απ'τη μιά κόστος προστασίας, συμφέρον καταναλωτών, προβλήματα τρίτου κόσμου, διατήρηση ελευθέρου εμπορίου, απο την άλλη.

Οι προαναφερθείσες παρεμβάσεις του Ε.Κ., συχνά συνδέονται με συζητήσεις όπου είναι προσκεκλημμένοι και συμμετέχουν άμεσα ενδιαφερόμενοι όπως η COMITEXTIL και τα εργατικά κλαδικά Συνδικάτα (20); προκύπτει,έτσι,μια διπλή εικόνα του Ε.Κ. σαν forum συζητήσεων των επιλογών εμπορικής πολιτικής και σαν sui generis ομάδας πίεσης - ορισμένα μέλη του Ε.Κ. μπορούν, απο τα παραπάνω, να χαρακτηριστούν σαν "inbuilt Lobbyists" με διασυνδέσεις σε Ευρωπαϊκό ή στενά εθνικό επίπεδο (21).

Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι αν και, τυπικά, με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, η παρέμβαση του Ε.Κ. στα θέματα εμπορικής πολιτικής της Κοινότητας δεν αλλάζει, ουσιαστικά, η αύξηση του ρόλου του σε θέματα εσωτερικής αγοράς θα μπορούσε, στα προσεχή έτη, να αυξήσει εμμέσως την βαρύτητα της γνώμης του σ'ένα ευρύτερο φάσμα θεμάτων - όπως τα υπό εξέταση .

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 16

(1) Βλ. U.AYBERK : Le mecanisme de la Prise des decisions Communautaires en matiere de relations internationales, E.BRUYLANT, BRUXELLES 1978
Επίσης βλ.Κεφάλαιο 3 της παρούσας εργασίας.

(2) Για μια παρουσίαση των τάσεων στα Κράτη μέλη στις αρχές της δεκαετίας του '80 βλ. G.SHEPHERD :"Recent Trends in Industrial Protectionism in the EEC" στο C.STEVENS (ed) EEC and the Third World, V.2., Hodder and Stoughton, London,1982

(3) Ενιαία Ευρωπαϊκή πράξη, op.cit.
Βλ.επίσης, περιοδικό Economist, 11/2/89.
Για έναν απολογισμό της δράσης του Ε.Κ. στις αρχές της δεκαετίας του '80 βλ. :
R. BOURGUIGNON - WITTKE et all : "Five Years of the Directly Elected European Parliament : Performance and Prospects", Journal of Common Market Studies, 1985

Για μια ανάλυση του πολιτικού του ρόλου, βλ. P.C.M. Van SCHENDELEN : "The European Parliament : Political Influence is more than Legal Powers", Journal of European Integration, 1984.

Επίσης R.HRBEK : "The European Parliament, the Citizens and the Political Environment" E.P.Symposium, SYM/GT IIIA, Strasbourg, 1988.

(4) Εκθεση Welsh, Εγγραφο Ε.Κ. 1-0061/81

(5) Εκθεση Filippi, Εγγραφο Ε.Κ. 1-1517/83

(6) Εκθεση Nordman, Εγγραφο Ε.Κ. 1-1494/83

(7) Εγγραφο Ε.Κ. A2-210/85

(8) Εγγραφο Ε.Κ. 2-969/84

(9) Εγγραφο Ε.Κ. 2-1282/84

(10) Εγγραφα Ε.Κ. 2-1487/84 και 330/85

(11) Εγγραφο Ε.Κ. 2-526/85.

(12) Εγγραφο Ε.Κ. 2-563/85

(13) Εγγραφο Ε.Κ. 2-1216/85

(14) Εγγραφο Ε.Κ. 542/86

(15) Εγγραφο Ε.Κ. A2 210/85

(16) Πρακτικά συζητήσεων ΡΕ 98/448

(17) Τροπολογίες υπ'αριθ. 36-43, Α 2-210/43 (Ιδίως οι 36-40)

(18) Βλ. J.J.SCHWED : " Les Questions Ecrites Du Parlement Europeen a La Commission", Revue du Marche Commun, 1970

(19) Βλ.προφορικές Ερωτήσεις Γάλλων και Βρετανών Ευρωβουλευτών υπ'αριθμ. 1808/80, 2103/80, 784/80, 824/80, 12/81, 78/81.

(20) Βλ.συζήτηση τη 27/11/1984 στην Ο.Ν.Ε.

(21) Βλ. HRBEK, op.cit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΠΙΕΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ Ε.Κ.

Παράλληλα με την ανάπτυξη των μηχανισμών και διαδικασιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας αναπτύχθηκαν με το χρόνο και ομάδες πίεσης με έδρα τις Βρυξέλλες και με σκοπό τη διεκδίκηση κλαδικών αιτημάτων στην Κοινότητα. Παράδειγμα η EUROFER (σιδηροβιομηχανία), η CEFIC (χημικά) και η ORGALIM (Μεταλλικές κατασκευές).(1)

Η βιομηχανία κλωστοϋφαντουργικών της Κοινότητας εκφράζεται και αυτή σε κοινοτικό επίπεδο μέσω της Comitextil που συσπειρώνει και συντονίζει το σύνολο σχεδόν. της κοινοτικής κλωστοϋφαντουργίας: μόνη εξαίρεση η βιομηχανια ετοίμων ενδυμάτων που εκφράζεται μέσω της συγγενικής αλλά ανεξάρτητης AEIH. Οι λόγοι της διάκρισης αυτής είναι ιστορικοί: το έτοιμο ένδυμα ξεπέρασε το στάδιο ραπτικής βιοτεχνίας και άρχισε να κατασκευάζεται σε βιομηχανικές μονάδες σχετικά αργά και κυρίως στη δεκαετία του '60. Παρακάτω εξετάζουμε τις βασικές ομάδες πίεσης που παρεμβαίνουν προσπαθώντας να επηρεάσουν την εμπορική πολιτική της Κοινότητας στον τομέα της κλωσοϋφαντουργίας.

(Α) Η COMITEXTIL

Η Comitextil, που εδρεύει στις Βρυξέλλες, αποσκοπεί στη "διαμόρφωση ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της κλωστοϋφαντουργίας στην Ευρώπη" και αντιπροσωπεύει το σύνολο της Ευρωπαϊκής βιομηχανίας κλωστοϋφαντουργικών, διεθνώς και ιδιαίτερα στα κοινοτικά όργανα, για θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Η COMITEXTIL διαμορφώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '60, την εποχή του γύρου του DILLON. Την εποχή εκείνη, στις συζητήσεις στα πλαίσια της ΓΣΔΕ περί δασμολογικού αφοπλισμού, η Επιτροπή της ΕΟΚ είχε καλέσει ξεχωριστά αντιπροσωπείες από τους διαφόρους κλάδους της κλωστοϋφαντουργίας να εκφράσουν τις απόψεις τους. Οι απόψεις αυτές που αντιπροσώπευαν στενά κλαδικά συμφέροντα συγκρούοντο μεταξύ τους (λ.χ. τα κλωστήρια ήθελαν υψηλούς δασμούς στις κλωστές σε αντίθεση με τα υφαντήρια ή την πλεκτοβιομηχανία που θέλαν να αγοράζουν φθηνά την πρώτη ύλη τους). Προέκυπτε έτσι μια ανάγκη συνθετικής προσέγγισης είτε απο πλευράς της ίδιας της Επιτροπής της ΕΟΚ, είτε από ένα ξεχωριστό οργανισμό που να συγκεντρώνει, να συνθέτει και τελικά να εκφράζει τις απόψεις αυτές.

Η COMITEXTIL ανέλαβε έτσι σαν οργάνωση-ομπρέλλα, να συντονίσει τους συχνά αλληλοσυγκρουόμενους κλάδους της Ευρωπαϊκής κλωστοϋφαντουργίας. Ταυτόχρονα, αναλάμβανε τη στατιστική επεξεργασία και την παροχή στην Επιτροπή των απαραίτητων πληροφοριών.

Τέτοιος υπήρξε ο ρόλος της στις διαπραγματεύσεις του γύρου του Kennedy και του Τόκυο, όπου μάλιστα επεδίωξε για όλα τα κλωστοϋφαντουργικά ελάχιστοποίηση του δασμολογικού αφοπλισμού της ΕΟΚ και τον μεγαλύτερο δυνατό δασμολογικό αφοπλισμό των εμπορικών εταίρων της. Ο ρόλος της δεν υπήρξε ιδιαίτερα σημαντικός ως προς τη Συμφωνία Βάμβακος της δεκαετίας του '60 - διότι την εποχή εκείνη το κάθε κράτος μέλος είχε ξεχωριστή πολιτική, είτε προστατευτική (π.χ. Γαλλία), είτε φιλελεύθερη (π.χ. Μπενελούξ). Με τη διαμόρφωση όμως μιας κοινής εμπορικής πολιτικής στη δεκαετία του '70, που συνέπεσε με την υπογραφή της ΠΙΣ, ο ρόλος της COMITEXTIL γίνεται σπουδαιότερος και αυξάνει σημαντικά με την ΠΙΣ ΙΙ που χαρακτηρίζεται απο στενή συνεργασία μεταξύ της COMITEXTIL και της Επιτροπής της ΕΟΚ. Παραμένει δε ουσιώδης στην υπογραφή της ΠΙΣ ΙΙΙ και της ΠΙΣ IV.

Η COMITEXTIL απαρτίζεται απο δύο κατηγορίες οργανώσεων: Τις κλαδικές οργανώσεις σε κοινοτικό επίπεδο, και τις εθνικές ενώσεις κλωστοϋφαντουργίας των κρατών μελών.

Η κάθε εθνική ένωση απαρτίζεται από μέλη που αντιπροσωπεύουν επιχειρήσεις που ανήκουν σε διαφορετικούς κλάδους (κλωστήρια - υφαντήρια, πλεκτοβιομηχανία, συνθετικές-τεχνητές ίνες, μάλλινα κ.α.). Κατά συνέπεια υπάρχει ένας δυισμός: ένας συγκεκριμμένος εθνικός κλαδικός σύνδεσμος (π.χ. η Γαλλική πλεκτοβιομηχανία) δύναται να εκφραστεί στους κόλπους της COMITEXTIL είτε μέσω της Union Des Industries Textiles σαν μέρος της Γαλλικής κλωστοϋφαντουργίας είτε μέσω της MAILLEUROP που συγκεντρώνει το σύνολο του κλάδου αυτού σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μέχρι το 1986 η εθνικοί σύνδεσμοι της Ισπανίας και της Πορτογαλίας ήσαν συνδεδεμένα μέλη της COMITEXTIL. Με την ένταξη, όμως των δύο αυτών κρατών στην Κοινότητα έγιναν πλήρη μέλη. Συνδεδεμένα μέλη είναι επίσης οι Ενώσεις κλωστοϋφαντουργίας των χωρών ΕΖΕΣ (Αυστρία, Ελβετία, Νορβηγία, Σουηδία, Φιλανδία) καθώς και τρείς δευτερεύοντες κλαδικοί σύνδεσμοι.

Η πολιτική της COMITEXTIL καθορίζεται απο τη Γενική Συνέλευση των μελών της και το Διοικητικό Συμβούλιο. Λειτουργούν έξη ομάδες εργασίας: Εξωτερικού Εμπορίου, Βιομηχανικών Υποθέσεων, Επιστημονικής Ερευνας, Στατιστικής-Οικονομικής Ερευνας, Κοινωνικών Υποθέσεων, Τύπου-Πληροφοριών. Από τις επιτροπές αυτές, τουλάχιστον μέχρι πρό τινος, η ασχολούμενη με το εξωτερικό εμπόριο είχε τη μεγαλύτερη βαρύτητα. Θέματα όπως οι κρατικές ενισχύσεις, η εναρμόνιση των νομοθεσιών στην ΕΟΚ, ο συντονισμός της έρευνας σε νέες Τεχνολογίες (όπως το πρόγραμμα BRITE) προσλαμβάνουν κατά περιόδους αυξανόμενη σημασία. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με ομοφωνία και γίνεται πάντοτε προσπάθεια σύγκλισης σε μια κοινή θέση.

ΜΕΛΗ ΤΗΣ COMITEXTIL

ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ – ΠΛΗΡΗ ΜΕΛΗ	ΕΔΡΑ
Gesamtverband der Textilindustrie in der Bundesrepublik Deutschland GESAMTTEXTIL	Frankfurt am Main
Union des Industries Textiles U.I.T.	Paris
British Textile Confederation BRITEXTILE	London
Comitato Intertessile Italiano	Milano
Fédération de l'industrie textile belge FEBELTEX	Bruxelles
Stichting Federatie Nederlandse Textielindustrie FENETEXTIEL	Veenendaal
Union Intertextile Hellénique	Athènes
Irish Textiles Federation	Dublin
Fabrikantforeningen for trikotage. textil of beklædning TEXTILINDUSTRIEN	Herning

ΛΑΟΙ – ΠΛΗΡΗ ΜΕΛΗ	
Groupe „Marché Commun" du Comité International de la Rayonne et des Fibres Synthétiques IRFS	Paris
Comités Réunis de l'Industrie de l'Ennoblissement Textile dans les C.E. CRIET	Manchester
Comité des Industries du Coton et des Fibres connexes de la C.E.E. EUROCOTON	Bruxelles
Comité des Industries Lainières de la C.E.E. INTERLAINE	Bruxelles
Comité des Industries de la Maille de la C.E.E. MAILLEUROP	Bruxelles
European Association for Textile Polyolefins E.A.T.P.	Paris
Comité de liaison des industries de Corderie-ficellerie de la C.E.E. EUROCORD	Paris
Confédération Internationale des Fabricants de Tapis, Velours et Tissus d'Ameublement ITTA	Wuppertal
Association Internationale des Utilisateurs de Filés de Fibres Artificielles et Synthétiques IUFFAS	Gent
Fédération Internationale de la Filterie	Lille
Confédération Internationale du Lin et du Chanvre C.I.L.C.	Paris

ΛΛΑ ΜΕΛΗ	
Consejo Intertextil Español	Barcelona
Federação Nacional das Empresas Têxteis F.N.E.T.	Porto

Association Européenne des Rubans. Tresses et Tissus Elastiques AERTEL	Gent
Comité de Liaison International des Broderies. Rideaux et Dentelles CELIBRIDE	Paris
Association Européenne du Moulinage	Milano

Fachverband der Textilindustrie Österreichs	Wien
Textilrådet	Stockholm
Tekstiilivaltuuskunta	Helsinki
Stilfabrikkenes Forening	Oslo
Schweizerische Textilkammer	Zürich

Η COMITEXTIL έχει σαν κύριο ρόλο την προβολή των αιτημάτων της Ευρωπαϊκής κλωστοϋφαντουργίας στα αρμόδια όργανα της Κοινότητας και συγκεκριμμένα στην Επιτροπή είτε σε επίπεδο Επιτρόπων είτε στις αρμόδιες για τα κλωστοϋφαντουργικά υπηρεσίες της Γ.Δ.Ι-Εξωτερικών Σχέσεων- και της Γ.Δ.ΙΙΙ-Βιομηχανικών Υποθέσεων-. Η τελευταία είναι,απο την ίδια τη φύση της,πλησιέστερη στις απόψεις της COMITEXTIL απ'ότι η Γ.Δ.Ι που, τουναντίον,έχει τον πιό δύσκολο ρόλο της διαπραγμάτευσης με τρίτες χώρες. Η Γ.Δ. ΙΙΙ λειτουργεί έτσι συχνά σαν ιμάντας μεταβίβασης της άποψης των βιομηχάνων. Οι επαφές αυτές παίρνουν ποικίλες μορφές: από άτυπα γεύματα εργασίας των υπευθύνων της COMITEXTIL με τους αρμόδιους της Επιτροπής, μέχρι συναντήσεις αντιπροσωπιών σε αίθουσες συνεδριάσεων για διεξοδική συνομιλία.

Η COMITEXTIL αποσκοπεί στη μεγαλύτερη δυνατή εμπορική προστασία της Ευρωπαϊκής κλωστοϋφαντουργίας. Οι θέσεις της όμως αποτελούν σύνθεση διαφορετικών και αλληλοσυγκρουομένων συμφερόντων μέσα στην ίδια την Ευρωπαϊκή κλωστοϋφαντουργία - διότι, όπως είδαμε, απαρτίζεται η ίδια απο κλαδικές ενώσεις -. Γι αυτό και τα αιτήματα της COMITEXTIL προσπαθούν να ικανοποιούν ισορροπημένα τα συμφέροντα όλων των μελών της. - Ετσι, λόγου χάρη, ζητάει αυξημένη προστασία όχι μόνον στα νήματα (που συμφέρει στα κλωστήρια, αλλ'όχι στα υφαντήρια) αλλά και για τα υφάσματα. Συνεπώς, συντελείται σύνθεση κατά κανόνα "προς τα πάνω", δηλαδή με προσπάθεια ικανοποίησης όλων των πλευρών μέσω μεγαλύτερης προστασίας. Η πολιτική αυτή του μέγιστου κοινού παρονομαστή σε συνδυασμό με ένα μαχητικό, συχνά μαξιμαλιστικό πνεύμα που ευλόγως διακατέχει κάθε ομάδα πίεσης, καθιστά κατά κανόνα τα αιτήματα της COMITEXTIL υπερβολικά - τουλάχιστον στην αρχική φάση διατύπωσής τους-. Οταν όμως οι προτεραιότητες διασαφηνίζονται, τότε συχνά διαφαίνονται ορισμένοι συμβιβασμοί είτε ανάμεσα σε κλάδους είτε ανάμεσα σε εθνικές ενώσεις: π.χ. ένας συγκεκριμένος κλάδος υποχωρεί κάπως για ένα,προϊόν αλλά για να προασπίσει καλύτερα και περισσότερο κάποιο άλλο προϊόν που θεωρεί σπουδαιότερο. Οι διεργασίες αυτές γίνονται, βέβαια, στους κόλπους της COMITEXTIL και μόνον τα πορίσματα των εσωτερικών διαβουλεύσεων εκτίθενται στην Επιτροπή.

Ενα απο τα θέματα που έχει διχάσει την COMITEXTIL είναι οι κανόνες καταγωγής που εφαρμόζονται για τις εισαγωγές υφασμάτων-νημάτων. Ετίθετο το ερώτημα κατά πόσον η βαφή προσδίδει καταγωγή. Το 1978 η COMITEXTIL προώθησε τη συμβιβαστική λύση ότι η βαφή προσδίδει μεν καταγωγή στα υφάσματα αλλά όχι στα νήματα. Οι προστριβές για το θέμα αυτό στους κόλπους της COMITEXTIL έχουν προφανή αίτια: ο ιδιαίτερος υποκλάδος της βαφής των υφασμάτων που συσπειρώνεται στο CRIET με έδρα το Manchester θέλει η βαφή να προσδίδει καταγωγή σε ένα εμπόρευμα διότι έτσι καθίσταται δυσχερής η εισαγωγή βαμένων νημάτων και υφασμάτων. Τουναντίον τα κλωστήρια και υφαντήρια που τείνουν να στέλνουν τα προϊόντα τους εκτός ΕΟΚ για βαφή και επανεισαγωγή, καθώς και οι αγοραστές απο το εξωτερικό έτοιμων βαμένων νημάτων - υφασμάτων (όπως η πλεκτοβιομηχανία) προτιμάει ένα λιγώτερο προστατευτικό καθεστώς.

Τέτοια θέματα που θέτουν αντιμέτωπους δύο υποκλάδους υπάρχουν, αλλά όπως είπαμε συνήθως γίνεται προσπάθεια συμβιβασμού. Στην προκειμένη περίπτωση, η COMITEXTIL βρέθηκε αναγκασμένη ουσιαστικά να μην εκφέρει γνώμη. Αλλο θέμα όπου προέκυψαν ορισμένες διαφωνίες στους κόλπους της COMITEXTIL υπήρξε η σύμπραξη το 1978 των βιομηχανιών συνθετικών ινών που εκπροσωπούνται από την CIRFS. Οι διαφωνίες αυτές δεν εκφράστηκαν για πολύ, αφ'ενός μεν διότι η τιμή των προϊόντων αυτών δεν φάνηκε να ανεβαίνει σαν αποτέλεσμα της σύμπραξης, αφ'ετέρου επειδή η Επιτροπή της ΕΟΚ - και συγκεκριμένα ο τότε Επίτροπος Βιομηχανικών Υποθέσεων κος Davigon - δεν εναντιώθηκε.

Η COMITEXTIL δεν αντιπροσωπεύεται στην Ευρωπαϊκή Ενωση Βιομηχάνων (UNICE) που δυσπειρώνει τους εθνικούς Συνδέσμους Βιομηχανιών (π.χ. για την Ελλάδα τον ΣΕΒ). Ετσι, στο συνολικό επίπεδο της UNICE, η κλωστοϋφαντουργία εκφράζεται μόνο μέσω των Εθνικών Συνδέσμων Βιομηχάνων, όπου τα συμφέροντά της συνδυάζονται με άλλα διαφορετικά συμφέροντα άλλων κλάδων. Προκύπτει έτσι πρόβλημα στις συζητήσεις συνολικής εμπορικής στρατηγικής της ΕΟΚ όπως λ.χ. για το Νέο Γύρο της ΓΣΔΕ: η κλωστοϋφαντουργία δεν μπορεί εύκολα να συμπλεύσει με την κατ'αρχήν φιλελεύθερη προσέγγιση της UNICE στα θέματα διεθνούς εμπορίου.

Η COMITEXTIL έχει ορισμένες διεθνείς επαφές με άλλες αντίστοιχες οργανώσεις και συγκεκριμμένα με την ATMI των ΗΠΑ. Η Συμφωνία κυρίων μεταξύ ΕΟΚ και ΗΠΑ στο χώρο των κλωστοϋφαντουργικών για μη περιορισμό είναι αποτέλεσμα εν πολλοίς των επαφών αυτών. Είχε δε σαν συνέπεια η COMITEXTIL να εναντιωθεί το 1980 στους συζητούμενους τότε περιορισμούς εναντίον των σημαντικών εξαγωγών των ΗΠΑ προς την ΕΟΚ. Αργότερα, την περίοδο 1984-86, όταν με την άνοδο του δολλαρίου οι ροές εμπορίου ΕΟΚ-ΗΠΑ στην κλωστοϋφαντουργία αντεστράφησαν, το προστατευτικό κλίμα στις ΗΠΑ δεν έπληξε τις Ευρωπαϊκές Εξαγωγές.

(Α-1) Η EUROCOTON

Η EUROCOTON (3) εδρεύει στις Βρυξέλλες και εκφράζει την βαμβακοβιομηχανία της Κοινότητας και αποτελεί από τα σημαντικότερα μέλη της COMITEXTIL της οποίας, άλλωστε, προϋπάρχει. Ηδη από το 1950 είχε δημιουργηθεί Ευρωπαϊκός όμιλος των βαμβακοβιομηχάνων. Ο όμιλος αυτός το 1957 αναλύει τις επιπτώσεις της Συνθήκης της Ρώμης πάνω στον κλάδο και το 1958 επεξεργάζεται ένα βασικό κείμενο όπου προτείνει μέτρα κατά των εισαγωγών που γίνονται σε "ανώμαλα χαμηλές τιμές". Το 1960 οι ενώσεις των βαμβακοβιομηχάνων του Βελγίου της Γαλλίας, Γερμανίας, Ιταλίας και Ολλανδίας ιδρύουν κοινό σύνδεσμο που το 1964 θα ονομαστεί EUROCOTON. Η ωρίμανση και οργάνωση έρχεται με την παρέμβασή της μέσω ειδικών ομάδων εργασίας σε θέματα όπως η Συμφωνία Βάμβακος και η καθιέρωση Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου.

Με την υπογραφή της ΠΙΣ και την πρώτη διεύρυνση της ΕΟΚ η EUROCOTON αποκτά νέα μέλη. Βρετανία και Δανία το 1973, ορισμένες χώρες ΕΖΕΣ (Σουηδία, Νορβηγία, Φιλανδία, Αυστρία) το 1975 και, τέλος, το 1981, Ελλάδα, Ισπανία και Πορτογαλία. Τα μέλη της EUROCOTON είναι τα ακόλουθα.

ΓΑΛΛΙΑ	SYNDICAT GENERAL DE L INDUSTRIE COTONNIERE FRANCAISE, PARIS.
ΒΕΛΓΙΟ	FEBEC/VEBEK, GENT
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	CENTRAAL BUREAU VAN DE NEDERLANDSE KATDEN, RAYON, en LINNENINDUSTRIE, VEENENDAAL
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	INDUSTRIEVERBAND GARNE, FRANKFURT/MAIN
ΙΤΑΛΙΑ	ASSOCIAZIONE COTONIERA ITALIANA, MILANO
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	THE BRITISH TEXTILE EMPLOYERS' ASSOCIATION, MANCHESTER
ΔΑΝΙΑ	TEXTILINDUSTRIEN, HERNING
ΕΛΛΑΔΑ	HELLENIC FABRICS, ΘΕΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ASSOCIACAO NACIONAL DAS INDUSTRIAS TEXTEIS ALGODOEIRAS E FIBRAS, PORTO
ΙΣΠΑΝΙΑ	ASOCIACION INDUSTRIAL TEXTIL DE PROCESO ALGODONERO - AITPA, BARCELONA

(καθώς και τα συνδεδεμένα μέλη Αυστρίας, Νορβηγίας, Σουηδίας, Φιλανδίας).

Η EUROCOTON συγκεντρώνει κλωστήρια όσο και υφαντήρια βαμβακερών. Η πρώτη ύλη (το βαμβάκι) εισάγεται στην Κοινότητα από χώρες όπως η Αίγυπτος, οι ΗΠΑ, η ΕΣΣΔ, η Κίνα, η Ινδία, το Πακιστάν - και υπάγεται στις διακυμάνσεις τιμών της διεθνούς αγοράς. Η Ελλάδα, το μόνο κράτος μέλος με κάπως σημαντική παραγωγή βαμβακιού θεωρητικά θα κέρδιζε απο ένα είδος προστασίας στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Αλλ'αυτό θα αύξανε την τιμή καθιστώντας το σύνολο της κοινοτικής βαμβακοβιομηχανίας (μαζί και την Ελληνική) μη ανταγωνιστική. Τα κλωστήρια και τα υφαντήρια είναι είτε καθετοποιημένα (λιγώτερες από τις μισές επιχειρήσεις που όμως αντιπροσωπεύουν πάνω από τη μισή παραγωγή) είτε ξεχωριστά: στο βαθμό που συμβαίνει το δεύτερο προκύπτουν οι συνηθισμένες προστριβές ως προς την τιμή του νήματος και το βαθμό προστασίας από τις εισαγωγές βαμβακερών νημάτων (κατηγορία 1 των προϊόντων και ΠΙΣ): τα κλωστήρια επιζητούν την προστασία σε αντίθεση με τα μεμο-νωμένα υφαντήρια και την πλεκτοβιομηχανία πάνω αγοράζουν τα νήματα απ'έξω απο τη Κοινότητα.

Στην πράξη, βρίσκεται μια σύνθεση με την επιδίωξη ποσοτικών περιορισμών για τα νήματα όσο και για τα υφάσματα - άν και συχνά ορισμένες βιομηχανίες υφασμάτων ή πλεκτών ζητούν αύξηση των ποσοστώσεων για βαμβακερά νήματα ορισμένων δυσεύρετων ποιοτήτων (π.χ. απο την Αίγυπτο).

Σημειωτέον ότι η βαμβακοβιομηχανία χρησιμοποιεί κυρίως αλλ' όχι αποκλειστικά βαμβάκι: το ίδιο υφαντήριο δύναται κάλλιστα να παράγει είτε βαμβακερό ύφασμα (κατηγορία 2) είτε συνθετικό ύφασμα (κατηγορία 3): το πρώτο χρησιμοποιεί βαμβάκι πάνω από 50%, ενώ το δεύτερο κάτω από 50%. Η διάκριση τους δεν είναι πάντοτε εύκολη. Συνεπώς πρώτη ύλη είναι συχνά όχι το βαμβάκι αλλά συνθετικές ίνες (πολυέστερα) που παράγονται κυρίως από τις μεγάλες καθετοποιημένες χημικές βιομηχανιες της Ευρώπης (που δεν συμμετέχουν στην Eurocotton αλλά στην CIRFS, μέλος και αυτή της COMITEXTIL).

Η EUROCOTON εκφράζει συνεπώς ένα μεγάλο και σημαντικό τμήμα της Ευρωπαϊκής κλωστοϋφαντουργίας. Εχει προμηθευτές τους διεθνείς βαμβακέμπορους, τη βιομηχανία συνθετικών ινών και ως ένα βαθμό, τους εξωκοινοτικούς παραγωγούς βαμβακερών νημάτων και σαν αγοραστές την πλεκτοβιομηχανία και τη βιομηχανία έτοιμου ενδύματος. Επιζητεί δε την προστασία των τελικών προϊόντων κατηγορίας 1,2,3 της ΟΜΑΔΑΣ ΙΑ αλλά και 9,20,22,32,39 της ΟΜΑΔΑΣ ΙΙΑ.

Η EUROCOTTON υποστηρίζει ταυτόχρονα και την προστασία των παραγωγών ενδυμάτων διότι τυχόν κάμψη στην παραγωγή των τελευταίων έχει άμεσο αντίκτυπο στη βαμβακοβιομηχανία. Επίσης, στο βαθμό που η βαμβακοβιομηχανία υφίσταται τον ανταγωνισμό από αναπτυγμένες χώρες, η EUROCOTTON επιζητά τον περιορισμό αυτών όπως συνέβη το 1981 με τις ΗΠΑ, όπου βρέθηκε αντιμέτωπη όχι μόνο στη συμφωνία κυρίων COMITEXTIL-ATMI αλλά και στην αντίδραση της INTERLAINE που ανυσηχούσε ότι τυχόν περιορισμοί των Αμερικανικών εξαγωγών βαμβακερών στην ΕΟΚ θα οδηγούσαν σε αντίποινα των ΗΠΑ κατά των Ευρωπαϊκών εξαγωγών μάλλινων ειδών προς τις ΗΠΑ.

Βασικός τομέας δραστηριότητας της EUROCOTON είναι άρα η εκπροσώπευση των βαμβακοβιομηχάνων στην COMITEXTIL αλλά και απ'ευθείας στην Επιτροπή της ΕΟΚ, κυρίως δε σε σχέση με θέματα εμπορικής πολιτικής: προστασία μέσω ποσοτικών περιορισμών στα πλαίσια της ΠΙΣ ή των Διακανονισμών με τις χώρες της Μεσογείου, από χαμηλού κόστους εισαγωγές βαμβακερών νημάτων/υφασμάτων.

Εκτός απο την προετοιμασία και δραστηριοποίηση σε σχέση με την ΠΙΣ, η EUROCOTTON προώθησε ορισμένες διαδικασίες αντιντάμπινγκ για βαμβακερά προϊόντα: έτσι μετά από ενέργειες της EUROCOTON, το 1979 η Κοινότητα έθεσε προ-σωρινούς δασμούς αντιντάμπινγκ εναντίον των Τουρκικών εξαγωγών βαμβακερών νημάτων, που μετά απο 4 μήνες μετατράπηκαν σε οριστικούς δασμούς και ίσχυσαν μέχρι τον Δεκέμβριο του 1981. Επίσης, το 1988 υπέβαλλε στην Επιτροπή καταγγελία για τις κρατικές επιδοτήσεις των Τουρκικών εξαγωγών υφασμάτων DENIM.

(Α.2) Η INTERLAINE

Η INTERLAINE (4) αντιπροσωπεύει στην COMITEXTIL και στα κοινοτικά όργανα τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής βιομηχανίας μάλλινων ειδών. Η ιστορία της αρχίζει στα τέλη της δεκαετίας του '50: με τη δημιουργία της κοινής αγοράς, οι εριοβιομηχανίες 5 κρατών μελών (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ολλανδία) καθιέρωσαν ανεπίσημες συνεδριάσεις που συνήθιζαν να αποκαλούν του "πενταγώνου". Η INTERLAINE είχε βάση ήδη απο τότε τις Βρυξέλλες. Σήμερα αντιπροσωπεύονται σχεδόν όλα τα κράτη μέλη πλην Λουξεμβούργου και Ελλάδας. Τα μέλη της INTERLAINE είναι τα ακόλουθα:

Βέλγιο	Comite Central Belge de la Laine et des Fibres Associees, BXL
Δανία	Federation of Danish Textile Industries, HERNING
Γερμανία	WOLL-Komitee, Koln
Γαλλία	Comite' Central de la laine at des Fibres Associees, Paris
Ιταλία	Associazione dell' Industria Laniere Italiana, Roma
Ολλανδία	BENEWOL, Veenendaal
Πορτογαλία	Associacao Nacional dos Industriais de Lanificios, Covilha
Ισπανία	Fedracion Nacional de La Lana, Sabadell
Ηνωμένο Βασίλειο	Confederatiaon of British Wool Taxtiles, Bradford

Βασικό κράτος μέλος στην εριοβιόμηχανία της ΕΟΚ-και άρα με ιδιαίτερα μεγάλο βάρος στην INTERLAINE - είναι η Ιταλία που συγκεντρώνει περί το 40% της δραστηριότητας του κλάδου. Ακολουθούν η Γαλλία, η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο με 10 - 15% και έπονται το Βέλγιο, η Ισπανία και η Ολλανδία, με περί το 5%.

Η Εριοβιομηχανία της ΕΟΚ χρησιμοποιεί μαλλί, που κατά 90% εισάγεται, και ακρυλικές ίνες για την κατασκευή νημάτων και υφασμάτων που με τη σειρά τους πωλούνται κυρίως στις βιομηχανίες πλεκτών, χαλιών και σκεπασμάτων. Η βασική δραστηριότητα του καθαρισμού και της απανθράκωσης του μαλλιού γίνεται στην Κοινότητα: κατά κανόνα το μαλλί εισάγεται σαν πρώτη ύλη. (Αυτό σε αντίθεση με το βαμβάκι που ακόμα και όταν δεν εισάγεται σα νήμα, εισάγεται σε καθαρισμένη μορφή έτοιμο για τα κλωστήρια). Την ειδική αυτή δραστηριότητα του καθαρισμού την κάνουν είτε οι εισαγωγείς, είτε οι ίδιοι οι βιομήχανοι μάλλινων νημάτων -υφασμάτων σε καθετοποιημένες μονάδες.

Συνδυάζεται δε συχνά με την ανάμειξη διαφορετικών ποικιλιών μαλλιού ή και την ανάμειξη μαλλιού με ακρυλικό στην παραγωγή των τελικών νημάτων και υφασμάτων. 40% της παγκόσμιας δραστηριότητας στον κλάδο αυτό είναι συγκεντρωμένα στην Ευρώπη.

Από τα παραπάνω προκύπτουν και ορισμένες ιδιαιτερότητες της εριοβιομηχανίας και της θέσης της INTERLAINE:

(1) Κύριος αγοραστής των μάλλινων νημάτων/υφασμάτων είναι η πλεκτοβιομηχανία για την παραγωγή, σε μεγάλο βαθμό, εξωτερικών ενδυμάτων (π.χ. πουλόβερ κ.α.). Κατά συνέπεια, οποιαδήποτε κάμψη των πωλήσεων της τελευταίας επηρεάζει άμεσα την εριοβιομηχανία. Η κοινότητα αυτή συμφερόντων επισκιάζει κατά πολύ τυχόν προστριβές που θα μπορούσαν να προκύψουν π.χ. ως προς την τιμή των μάλλινων νημάτων/υφασμάτων (άλλωστε, η καθετοποίηση συχνά μπορεί να φθάσει μέχρι και την πλεκτοβιομηχανία, αναιρώντας έτσι το ίδιο το πρόβλημα). Κατά συνέπεια, η INTERLAINE ωφελείται από την Mailleurop όταν αυτή, υπερασπιζόμενη την πλεκτοβιομηχανία, ζητάει περιορισμό των εισαγωγών έτοιμων πλεκτών ενδυμάτων.

(2) Τα συγκεκριμμένα αιτήματα προστασίας της INTERLAINE περιορίζονται, έτσι, σε λίγα, δευτερεύοντα προϊόντα όπως η κατηγορία 22 (συνθετικά νήματα), η κατηγορία 46 (λαναρισμένα μαλλιά) και η κατηγορία 50 (μάλλινα υφάσματα). Χαρακτηριστικό είναι ότι στην πρώτη απο τις τρείς αυτές περιπτώσεις η INTERLAINE συμπλέει πλήρως με την CIRFS (βιομηχανία συνθετικών ινών-νημάτων). Η εριοβιομηχανία χρησιμοποιεί άλλωστε σαν πρώτη ύλη τις συνθετικές ίνες κατά 60% ενώ το μαλλί έχει περιοριστεί στο 40%. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη σημαντική διαφορά κόστους.

(3) Οι σημαντικές εξαγωγές της βιομηχανίας προς άλλες αναπτυγμένες χώρες-κυρίως ΗΠΑ και Ιαπωνία -κάνουν την INTERLAIN να ενδιαφέρεται όχι μόνον στον περιορισμό των εισαγωγών αλλά και στη βελτίωση της πρόσβασης σε άλλες αγορές. Ετσι δραστηριοποιήθηκε στα πλαίσια του γύρου του Τόκυο στα δασμολογικά θέματα: η Κοινότητα πέτυχε τότε τη μείωση του δασμού των ΗΠΑ για τα μάλλινα υφάσματα από 45% σε 35% -πράγμα που η INTERLAINE θεωρεί σχετική επιτυχία.

(4) Η σημασία του ενδοκοινοτοικού εμπορίου και η στενή αλληλοσύνδεση που υπάρχει στον κλάδο μεταξύ των κρατών μελών καθιστά ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα για την INTERLAINE την προώθηση της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς.

(5) Τίθενται για τον κλάδο προβλήματα εφοδιασμού της πρώτης ύλης. Αφ'ενός μεν ορισμένες χώρες εξαγωγής (Ν. Ζηλανδία, Λατ. Αμερική) προσπαθούν να αυξήσουν την αξία των εξαγωγών τους επεξεργαζόμενες οι ίδιες το μαλλί στα πρώτα στάδια καθαρισμού και εξάγοντάς το ήδη λαναρισμένο/κτενισμένο - πράγμα που προφανώς έρχεται σε αντίθεση με τα συμφέροντα ενός τουλάχιστον τμήματος του κλάδου στην Ευρώπη. Αφ'ετέρου υπάρχουν προβλήματα μεταφοράς: η INTERLAINE παίζει σημαντικό ρόλο διαπραγματευόμενη τους ναύλους με τις ναυτιλιακές εταιρείες κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζονται ίδιοι όροι ανεξάρτητα του τελικού λιμένος προορισμού στην Ευρώπη. Ετσι, εξασφαλίζεται κοινή τιμή πρώτης ύλης για όλους τους Ευρωπαίους παραγωγούς - που είναι μάλιστα συμφερτική λόγω της μονοψωνιστικής δύναμης της Ευρωπαϊκής βιομηχανίας (π.χ. 40% των μεταφορών της Conference Australian Ευρώπης είναι μαλλί). Η παραδοσιακή αυτή διαμεσολαβιτική δραστηριότητα μεταξύ εισαγωγέων (στην Ευρώπη), εξαγωγέων (π.χ. στην Αυστραλία - Ν. Ζηλανδία) και ναυτιλιακών εταιρειών προϋπάρχει της INTERLAINE στην παρούσα μορφή της.

(6) Η INTERLAINE συμμετέχει στη COMITEXTIL όπου εκφράζει τα ιδιαίτερα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής εριοβιομηχανίας. Η προοπτική μιας πιο φιλελεύθερης εμπορικής πολιτικής την προβληματίζει μια και ενδεχόμενη εισαγωγή περισσότερων πλεκτών ειδών, θα βίξει έμμεσα τη βιομηχανία μάλλινων/ακρυλικών νημάτων/υφασμάτων. Η INTERLAINE επιδιώκει περιορισμό τέτοιων ανοιγμάτων και, πάντως επιζητεί σαν αντιστάθμισμα, το άνοιγμα των αγορών τρίτων χωρών όπου θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή εριοβιομηχανία μπορεί να ανταγωνιστεί επιτυχώς κυρίως λόγω υψηλής ποιότητας. Ταυτόχρονα ασχολείται με θέματα μόδας που αφορούν τα μάλλινα ρούχα.

Ας σημειωθεί ότι σε αντίθεση με τις εθνικές ενώσεις, η INTERLAINE δεν συμμετέχει στην IWTO (International Wool Textile Organisation) που, από το 1928 που ιδρύθηκε, ασχολείται με ποικίλα θέματα σχετικά με την επεξεργασία και εμπορία των μαλλιών. Η IWTO στην οποία συμμετέχουν αναπτυγμένες όσο και αναπτυσσόμενες χώρες, δεν ασχολείται με θέματα εμπορικής πολιτικής.

(Α - 3) Η MAILLEUROP

Η MAILLEUROP (5) εκφράζει στην COMITEXTIL και απ'ευθείας σε κοινοτικά όργανα τα συμφέροντα της πλεκτοβιομηχανίας της Ευρώπης. Λειτουργεί από το 1958 και,μέχρι το 1980, η γραμματεία της ανήκε στο Βελγικό Σύνδεσμο Πλεκτοβιομηχάνων. Από το 1980 όμως η γραμματεία της οργάνωσης ενισχύεται και ανεξαρτοποιείται απο το Βελγικό Σύνδεσμο. Μέλη της Mailleurop είναι οι σύνδεσμοι πλεκτοβιομηχάνων όλων των κρατών μέλων της Κοινότητας. Συγκεκριμένα:

Βέλγιο	FEDRATIE VAN DE BREIGOEDINDUSTRIE V.Z.W., DEURLE
Γαλλία	FEDERATION FRANCAISE DE L'INDUSTRIE DE LA MAILLE ET DE LA BONNETERIE, PARIS
Γερμανία	GESAMTVERBAND DER DEUTSCHEN MASCHEN INDUSTRIE E.V., STUTTGART
Δανία	TEXTILFABRIKANTFORENINGEN, HERNING
Ελλάδα	HELLENIC KNITTING INDUSTRIES' FEDERATION, ΑΘΗΝΑ
Ηνωμένο Βασίλειο	THE KNITTING INDUSTRIES' FEDERATION LTD. NOTTINGHAM
Ιρλανδία	KNITTING INDUSTRIES' ASSOCIATION, DUBLIN
Ισπανία	AGRUPACTION ESPANOLA DE FABRICANTES DE GENERO DE PUNTO, BARCELONA
Ιταλία	ASSOCIAZIONE ITALIANA PRODUTTORI MAGLIERIE E. CALZETTERIE, MILANO
Ολλανδία	FENECON, AMSTERDAM
Πορτογαλία	ASSOCIACAO PORTUGUESA DAS INDUSTRIAS DE MALHA, PORTO.

Στην κατασκευή πλεκτών υφασμάτων και ενδυμάτων χρησιμοποιούνται φυσικά ή συνθετικά νήματα. Οι εγκαταστάσεις των πλεκτηρίων είναι σχετικά μικρής έντασης κεφαλαίου (συγκριτικά με τα κλωστήρια και υφαντήρια) αλλά μεγαλύτερης έντασης κεφαλαίου απ'ότι των έτοιμων ενδυμάτων. Η Mailleurop ενδιαφέρεται κυρίως για την προστασία της Ευρωπαϊκής αγοράς πλεκτών υφασμάτων και ενδυμάτων (κυρίως δε πουλόβερ κατηγορίας 5). Συγχρόνως, θα προτιμούσε την πλήρη απελευθέρωση των εισαγωγών των νημάτων που αποτελούν την πρώτη ύλη της πλεκτοβιομηχανίας. Γι' αυτό και κατά καιρούς αντιδρά αρνητικά είτε σε μέτρα ντάμπινγκ που έχουν ληφθεί για τα νήματα (βαμβακερά -Τουρκία, ακρυλικά - ΗΠΑ) είτε, παλαιότερα, στη σύσταση καρτέλ για τις συθετικές ίνες. Οι αντιδράσεις αυτές, βέβαια, είναι πάντα μέσα στα όρια που επιτρέπει η από κοινού δράση όλων μέσω της Comitextil και η συνακόλουθη σύμπλευση. Ενας άλλος τομέας προστριβών είναι **οι** κανόνες καταγωγής όσον αφορά τα διάφορα στάδια παραγωγής πλεκτών ειδών: η Mailleurop αμφισβητεί κατά πόσον η παραγωγή ρούχων αρχίζοντας από ήδη έτοιμα κομμάτια πλεκτών υφασμάτων προσδίδει από μόνη της την καταγωγή - κανόνας που διευκολύνει τις τρίτες χώρες στην προσπάθεια παράκαμψης της ποσοστώσεων.

Εκτός από το αίτημα της προστασίας - που εκφράζεται κατά κανόνα συλλογικά μέσω της COMITEXTIL - και τα θέματα κανόνων καταγωγής, η Mailleurop έχει δραστηριοποιηθεί ως προς το ερευνητικό πρόγραμμα BRITE της Κοινότητας: προσπαθεί να πετύχει την έγκριση ειδικού προγράμματος ενίσχυσης της έρευνας και τεχνολογίας για την πλεκτοβιομηχανία, όπως έχει ήδη επιτευχθεί για άλλους κλάδους (όπως λ.χ. το έτοιμο ένδυμα). Οι προτάσεις που υποβλήθηκαν μέχρι και το 1986 για την πλεκτοβιομηχανία δεν έγιναν δεκτές ή δε δυσκολία έγκειται κυρίως στο μικρό μέγεθος των μονάδων παραγωγής και τον ανεπαρκή συντονισμό τους.

Η Mailleurop συνεδριάζει 7-8 φορές το χρόνο, οι δε αποφάσεις λαμβάνονται με ομοφωνία. Υπάρχουν κατά καιρούς ορισμένες προστριβές ανάμεσα στα κράτη μέλη (λ.χ. ως προς τα Ελληνικά μέτρα περιορισμού των εισαγωγών καθώς και για θέματα παθητικής τελειοποίησης, όπου βρίσκονται αντιμέτωποι η Ελληνική με τη Γερμανική πλευρά). Σε θέματα τέτοιου είδους η Mailleurop απλώς αδυνατεί να καταλήξει σε κοινή στάση. Ας σημειωθεί ότι η παραγωγή πλεκτών της ΕΟΚ βρίσκεται συγκεντρωμένη στην Ιταλία (περί το εν τρίτον) και ακολουθούν Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο με το ίδιο περίπου ειδικό βάρος. Απο τα μικρότερα κράτη μέλη, η Ελλάδα έχει τη μεγαλύτερη συμμετοχή (περί το 5%).

(Α-4) Η CIRFS (Comite International du Rayon et des Fibres Synthetiques) (7).

Η CIRFS που ιδρύθηκε το 1950 αποτελεί ένωση των Ευρωπαίων (ΕΟΚ και ΕΖΕΣ) παραγωγών χημικών ινών και νημάτων. Συγκεντρώνει είτε τις αντίστοιχες εθνικές ενώσεις ή μεμονωμένες εταιρείες.

Σε αντίθεση με άλλες ενώσεις - μέλη της COMITEXTIL εδρεύει στο Παρίσι. Μέλη της είναι εντός της Κοινότητας τα ακόλουθα:

ΓΕΡΜΑΝΙΑ	INDUSTRIEVEREINIGUNG CHEMIEFASER e.V.	(ένωση)
ΒΕΛΓΙΟ	HOECHST CELANESE	(εταιρεία)
	FABELTA NIVONE N.V.	(εταιρεία)
ΓΑΛΛΙΑ	SYNDICAT FRANCAIS DES TEXTILES ARTIFICIELS ET SYNTHETIQUES	(ενωση)
ΙΣΠΑΝΙΑ	ASSOCIACION ESPANOLA DE PRODUCTORAS DE FIBRAS QUIMICAS	(ένωση)
ΙΤΑΛΙΑ	ASSOCIAZIONE ITALIANA PRODUTTORI FIBRE CHMICHE (ASSOFIBRE)	(ένωση)
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	UNIFI TEXTURED YARNS EUROPE LTD	(εταιρεία)
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	AKZO FIBRES AND POLYMERS DIVISION	(εταιρεία)
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	FINICISA	
	FIBRAS SINTETICAS SARL	(εταιρεία)
	FISIPE	(εταιρεία)
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	THE MAN-MADE FIBRES PRODUCERS COMMITTEE	(ένωση)

Συμμετέχουν, ωστόσο, στη CIRFS συνολικά 44 εταιρείες είτε μεμονωμένα (11 εταιρείες) είτε μέσω έξι σημαντικών ενώσεων (33 εταιρείες). Τα μέλη είναι όχι μόνον από Ευρωπαϊκές χώρες (Αυστρία, Ελβετία, Φιλανδία, Σουηδία) αλλά και εκτός Ευρώπης (Αργεντινή, Βραζιλία, Ισραήλ, Ιαπωνία). Οι εταιρείες αυτές έχουν στενούς δεσμούς με τις Ευρωπαϊκές, λόγω της ολιγοπωλιακής διάρθρωσης του κλάδου. Οι αποφάσεις λαμβάνονται στην ετήσια γενική συνέλευση βάσει της αρχής και ομοφωνίας.

Η CIRFS αποσκοπεί στην ανάπτυξη και βελτίωση της χρησιμοποίησης των χημικών ινών: υπάρχουν δε ομάδες με ειδικά αντικείμενα (τεχνικά θέματα, στατιστικά στοιχεία, έρευνα αγοράς, ανάλυση τάσεων, οικονομική πολιτική).Η τελευταία αυτή ομάδα, μέσω του ιδιαίτερα δραστηρίου καθηγητού Juvet βρίσκεται σε τακτική επικοινωνία με τα όργανα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ιδιαίτερα δε την Επιτροπή, πάνω στα θέματα ανταγωνισμού (Γ.Δ. IV - βλ. κεφάλαιο 14 πάνω στην πολιτική ανταγωνισμού και τους δύο διακανονισμούς το 1978 και το 1982-85 για την περικοπή της παραγωγής στον κλάδο). Ενας άλλος τομέας που αφορά στην CIRFS είναι η πολιτική αντι-ντάμπινγκ της Κοινότητας για τις ίνες από ακρυλικό και πολυεστέρα (βλ. κεφάλαιο 13). Η πίεση της CIRFS για ποσοτικούς περιορισμούς μέσω της ΠΙΣ είναι αμελητέα διότι λίγα από τα υπό περιορισμόν προϊόντα (λ.χ. κατηγορίες ΠΙΣ 22, 23, και 41) ενδιαφέρουν άμεσα την βιομηχανία χημικών ινών. Αλλωστε, η CIRFS συμμετέχει τυπικά στην COMITEXTIL και στη διαμόρφωση της θέσης της. Αλλά το άμεσο οικονομικό της συμφέρον σχετίζεται περισσότερο με άλλους τομείς της κοινοτικής πολιτικής που, όπως είδαμε, συχνά την έφεραν σε αντίθεση με τους υποκλάδους (λ.χ. πλεκτά) που χρησιμοποιούν σαν πρώτη ύλη χημικές ίνες/νήματα.

(Β) Η ΑΕΙΗ (6) (Association Europeenne de l' Industrie de l'Habillement)

Η ΑΕΙΗ εκφράζει τα συμφέροντα της βιομηχανίας του έτοιμου ενδύματος. Δεν αποτελεί για ιστορικούς λόγους μέλος της COMITEXTIL, αλλά συνεργάζεται και συστεγάζεται μαζί της. Χρονολογείται από το 1948, αλλά μέχρι το 1978 καθήκοντα γραμματείας ασκούσε ο Γαλλικός σύνδεσμος στο Παρίσι. Από το 1979 εδρεύει στις Βρυξέλλες με ανεξάρτητη γραμματεία που επιδίδεται αποτελεσματικά σε κοινού ενδιαφέροντος διαβήματα και δραστηριότητες. Η ΑΕΙΗ έχει στους κόλπους της δύο ομάδες: των χωρών της ΕΟΚ και των χωρών ΕΖΕΣ. Απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

Αυστρία	Fachverband der Bekleidungsindustrie Osterreichs
Σουηδία	Konfektionsindustriforeningen
Γαλλία	Union des industries de l'Habillement
Ιταλία	Associazione Italiana degli Industriali dell'Abbigliamento
Ελβετία	Gesamtverband der Schweizerischen Bekleidungsindustrie
Πορτογαλλία	Associacao Nacional das Industrias de Vestuario e Confeccao - A.N.I.V.E.C.
Βέλγιο	Federation Belge des Industries de l'Habillement

Βρετανία	British Clothing Industry Association
Φιλανδία	Vaatetusteollisuuden Keskusliitto - VATENA
Ολλανδία	Federatie der Nederlandse Confectie-industrie-FENECON
Δανία	Beklaedningsindustriens Sammenslutning
Νορβηγία	Confektionsfabrikanternes Landsforbund
Ισπανία	Federacion Espanola de Empresas de la Confection
Γερμανία	Bundesverband der Bekleidungsindustrie e.V.
Ιρλανδία	Apparel Industries Federation

Η ΑΕΙΗ συμμετέχει στη Διεθνή Ομοσπονδία Ετοιμου Ενδύματος IAF (International Apparel Federation) όπου έρχεται σε επαφή με ομόλογες οργανώσεις των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Στα πλαίσια της ΑΕΙΗ λειτουργούν οι εξείς επιτροπές: Οικονομική (που ασχολείται με θέματα εμπορικής πολιτικής -ΠΙΣ), Τεχνική (που ασχολείται με μεθόδους και υλικά παραγωγής) και Κοινωνική (που ασχολείται με θέματα όπως μισθοί, σχέσεις εργασίας κλπ).

Η θέση της βιομηχανίας έτοιμου ενδύματος παρουσιάζει ορισμένες ιδιομορφίες: απαρτίζεται από πολλές μικρές διάσπαρτες μονάδες έντασης εργασίας που συχνά είναι ουσιαστικά οικογενειακές - βιοτεχνικές επιχειρήσεις. Πολλές απ'αυτές, κυρίως σε χώρες όπως η Ελλάδα, δουλεύουν με φασόν: τους στέλνονται σχέδια και υφάσματα τα οποία κόβουν και ράβουν βάσει προδιαγραφών: εξ ού και η ιδιαίτερη αντίθεση της ΑΕΙΗ στην πολιτική ενίσχυσης του φασόν εκτός της ΕΟΚ μέσω της παθητικής τελειοποίησης. Εξ άλλου, με τις επιχειρήσεις παραγωγής υφασμάτων υπάρχει σχέση πελάτου -προμηθευτού, πηγή ενδεχομένων προστριβών με την COMITEXTIL: μία απελευθέρωση των εισαγωγών υφασμάτων θα μείωνε το κόστος της πρώτης ύλης για τις μονάδες παραγωγής έτοιμων ενδυμάτων. Το θέμα αυτό, βέβαια, δεν τίθεται, διότι θα δυσχέραινε τη συμβίωση και από κοινού δράση της ΑΕΙΗ με την COMITEXTIL.

Οι κατηγορίες που κυρίως ενδιαφέρουν την ΑΕΙΗ είναι τα t-shirts, πουκάμισα, μπλούζες και βεβαίως, τα παντελόνια (κατηγορίες 4,6,7,8 της Ομάδας I-B) και δευτερευόντως οι φούστες και τα άνορακ (κατηγορίες 26 και 21 της Ομάδας II-B). Εκτός από την κλασσικού τύπου προστασία από τις εισαγωγές, η ΑΕΙΗ πιέζει την Επιτροπή για την καταπολέμηση, στα πλαίσια της ΠΙΣ ή της ΓΣΔΕ, της αντιγραφής των σχεδίων ενδυμάτων απο τους παραγωγούς των αναπτυσσομένων χωρών εξαγωγής.

Ανάλογα προβλήματα προκύπτουν και με τα εμπορικά σήματα (π.χ. το κροκοδιλάκι της LACOSTE). Προς το παρόν, τα θέματα αυτά πνευματικής ιδιοκτησίας είναι αντικείμενο της WIPO (World International Property Organization - Διεθνής Οργάνωση Πνευματικής Ιδιοκτησίας). Αλλά για πρώτη φορά γίνεται αναφορά σ'αυτά στο πρωτόκολλο παράτασης της ΠΙΣ του 1986 και στα συμπεφωνημένα πρακτικά των διμερών συμφωνιών ΠΙΣ IV.

Το κατά πόσον όμως οι πιέσεις της ΑΕΙΗ, κυρίως δε των μεγάλων Ευρωπαϊκών οίκων, θα οδηγήσουν πράγματι σε περιορισμό του φαινομένου αυτού της αντιγραφής παραμένει ανοικτό.

(Γ) Η Ευρωπαϊκή Συνδικαλιστική Επιτροπή Υφαντουργίας, Ένδυσης και Δέρματος (CSETHC) (8)

Η CSETHC εκπροσωπεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο κλαδικές εργατικές ενώσεις των εργαζομένων στην κλωστουφαντουργία, την ένδυση και την κατεργασία δέρματος. Συμμετέχουν στην Επιτροπή αυτή εργατικές ενώσεις και των χωρών ΕΖΕΣ. Το καταστατικό της χρονολογείται από το 1975. Η εκπροσώπηση των εργαζομένων του κλάδου στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή καθώς και στην Ευρωπαϊκή Συνοσπονδία Συνδικάτων διαχέεται μέσα στη γενική εκπροσώπηση των εργατών, δυσχεραίνοντας την προώθηση των συγκεκριμένων κλαδικών αιτημάτων. Εξ'ου και ο λόγος υπάρξης της CSETHC, που συμπλέει με την COMITEXTIL πάνω στο σύνολο, σχεδόν, των θεμάτων εμπορικής πολιτικής. Η CSETHC επιζητεί περισσότερες επιδοτήσεις στον κλάδο (θέμα που ωστόσο δημιουργεί ενδοκοινοτικές προστριβές), προστασία, περιορισμό της διείσδυσης των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών και καταπολέμηση της αυξανόμενης κλαδικής ανεργίας. Η ανεργία αυτή οφείλεται, σύμφωνα με τη CSETHC, στη διείσδυση των εισαγωγών σε συνδυασμό με τις τεχνολογικές αλλαγές στην παραγωγή, που υποκαθιστούν την εργασία με κεφαλαιουχικό εξοπλισμό: οι δύο διαδικασίες θεωρούνται αλληλένδετες, λόγω της αυξανόμενης παραγωγικότητας που οι εισαγωγές επιβάλλουν στην Ευρωπαϊκή βιομηχανία. Η CSETHC έρχεται σε επαφή για αλληλοενημέρωση με τους εκπροσώπους της Επιτροπής Ε.Κ. (Γ.Δ.Ι. και ΙΙΙ) συχνά από κοινού με την COMITEXTIL.

Ένα αίτημα αιχμής της CSETHC είναι η καταπολέμηση του "κοινωνικού ντάμπινγκ" και η θέσπιση, στα πλαίσια της ΠΙΣ, μιας "Κοινωνικής ρήτρας". Αυτό συζητήθηκε στη Διεθνή Συνδιάσκεψη των Συνδικάτων στη Βιέννη το 1980, με τη συμμετοχή και οργανώσεων και απο ορισμένες ΛΑΧ (Μαλαισία, Σρι Λάνκα), και αποτελεί πάγια θέση του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας στη Γενεύη (I.L.O.).

Η μη ενσώματωση μιας τέτοιας ρήτρας σε καμμία απο τις ανανεώσεις της ΠΙΣ (και σε καμμία διμερή συμφωνία) στιγματίστηκε από την CSETHC. Στην τελευταία παράταση της ΠΙΣ επισημάνθηκε επίσης η ανάγκη : (Α) σύνδεσης της αύξησης των εισαγωγών με την αύξηση της κατανάλωσης (Β) ανοίγματος των αγορών των Ν.Β.Χ. και (Γ) περαιτέρω περικοπής ορισμένων ποσοστώσεων. Στο θέμα της κοινωνικής ρήτρας η CSETHC δηλώνει ότι θα αντιμετώπιζε μεγαλύτερη αύξηση των ποστώσεων για τις χώρες εξαγωγής όπου υπάρχουν καλύτερες συνθήκες εργασίας και αντιστρόφως. Δεδομένης, όμως, της κοινωνικής και πολιτικής κατάστασης στο σύνολο σχεδόν των χωρών εξαγωγής κλωστοϋφαντουργικών,μια τέτοια ρύθμιση θα λειτουργούσε, στην πράξη, μόνον προστατευτικά. Πέραν της "Κοινωνικής ρήτρας" τα εργατικά συνδικάτα έχουν σε κάποια φάση προτείνει την εξής σύνθεση των προστατευτικών τους επιθυμιών και των φιλοτριτοκοσμικών τους επιλογών: μια τεχνητή αύξηση των τιμών εισαγωγής κλωστοϋφαντουργικών μέσω μιας "ειδικής εισφοράς", οι πρόσοδοι της οποίας θα διατίθενται για αναπτυξιακούς στόχους στις αναπτυσσόμενες χώρες. (9).

(Δ) Το BEUC (Bureau Europe'en des Unions des Consomateurs - Ευρωπαϊκό Γραφείο Ενώσεων Καταναλωτών) (10).

Μαζί με την FTA (Foreign Trade Association - Ενωση Εξωτερικού Εμπορίου) το BEUC, που εδρεύει στις Βρυξέλλες, αποτελεί τη βασική ομάδα πίεσης που προωθεί την ελευθέρωση των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών της Κοινότητας. Μέλη του είναι είκοσι ανεξάρτητες ενώσεις καταναλωτών των κρατών μελών με συχνά δύο συμμετοχές (Γαλλία, Ισπανία, Γερμανία). Το Ηνωμένο Βασίλειο, με ιδιαίτερα αναπτυγμένο κίνημα καταναλωτών, έχει δύο μόνιμα και τρία αντεπιστέλλοντα μέλη στο BEUC.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ BEUC

Βέλγιο	ASSOCIATION DES CONSOMMATEURS
	UFIDEC
Δανία	FORBRUGERRADET
Γαλλία	UNION FEDERALE DES CONSOMAMTEURS
	OR.GE.CO.
Γερμανία	ARBEITSGEMEINSCHAFT DER VERBRAUCHER (AgV)
	SHIFTUNG WARENTEST
Ελλάδα	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΟΥ
Ιρλανδία	CONSUMERS' ASSOCIATION OF IRELAND
Ιταλία	COMITATO DIFESA CONSUMATORI

Λουξεμβούργο	UNION LUXEMBOURGEOISE DES CONSOMMATEURS
Ολλανδία	CONSUMENTENBOND
Ην. Βασίλειο	CONSUMERS' ASSOCIATION
	NATIONAL CONSUMER COUNCIL
Πορτογαλία	DECO ASSOCIACAO PORTUGUESA PARA A DEFESA DO CONSUMIDOR
Ισπανία	OCU ORGANIZACION DE CONSUMIDORES Y USURIOS
	INC INSTITUTO NACIONAL DEL CONSUMO
Ηνωμ. Βασίλειο	CONSUMERS' STANDARDS ADVISORY COMMITTEE
	NATIONAL FEDERATION OF CONSUMER GROUPS

Στόχος της BEUC, που ιδρύθηκε το 1962 και συμμετέχει στη Διεθνή Οργάνωση Ενώσεων Καταναλωτών (IOCU) είναι να εκπροσωπεί πάνω από 300 εκατ. Ευρωπαίους καταναλωτές υπερασπιζόμενο τα συμφέροντά τους στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ιδιαίτερα την αρμόδια Γ.Δ.XI Περιβάλλοντος και Προστασίας Καταναλωτού) αλλά και στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ο.Κ.Ε. Επίσης, να ενημερώνει τους καταναλωτές ιδίως σε θέματα προστασίας τους - ασφάλειας και να ερευνά θέματα ενδιαφέροντος των καταναλωτών.

Η BEUC έχει κινητοποιηθεί εναντίον των ορμονών στα κρέατα, υπέρ της αμόλυβης βενζίνης, για την ενδοκοινοτική εναρμόνηση των τιμών σε είδη όπως τα αυτοκίνητα, για μια αναμόρφωση της ΚΑΠ υπέρ των καταναλωτών (χαμηλότερες τιμές), σε θέματα ανταγωνισμού (π.χ. αερομεταφορές) καθώς και εναντίον περιορισμών των εισαγωγών (π.χ. βίντεο απο την Ιαπωνία και κλωστοϋφαντουργικά).

Η δραστηριοποίηση και λήψη θέσεων της BEUC πάνω στο θέμα της εμπορικής προστασίας αντανακλά την ανάπτυξη του κινήματος των καταναλωτών και μια αυξανόμενη παρέμβασή του σε προβλήματα που ξεπερνούν τις παραδοσιακές του αρμοδιότητες "ποιοτικής - υγειονομικής - νομικής" προστασίας του καταναλωτού.

Η εναντίωση της BEUC στην προστατευτική εμπορική πολιτική αντλεί απο τη νεοκλασσική οικονομική ανάλυση του κόστους της προστασίας: συγκεκριμενοποιείται μάλιστα,στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου,όπου υπολογίζεται ότι οι Βρετανοί καταναλωτές επιβαρύνονται κατά 500 εκατ. λίρες ετησίως απο την προστατευτική πολιτική στον τομέα των κλωστοϋφαντουργικών (11). Οι αναλύσεις αυτές συμπληρώνονται με την (αμφίβολη) διαπίστωση ότι οι περιορισμοί οδηγούν σε αυτοματοποίηση άρα ανεργία και με την εύστοχη επισήμανση ότι οι περιορισμοί καθιστούν τα φθηνά, λαϊκής κατανάλωσης,ενδύματα ακριβότερα (12).

Πέρα από μια θεωρητική καταδίκη της προστατευτικής πολιτικής γενικά και της ΠΙΣ ειδικώτερα η BEUC πρόβαλε το 1985 απο κοινού με την FTA μια σειρά συγκεκριμμένα αιτήματα όπως: (Α) ελευθέρωση των εισαγωγών παιδικών ενδυμάτων (Β) ελευθέρωση των εισαγωγών προϊόντων όπου παρουσιάζονται ελλείψεις ή για τα οποία οι ποσοστώσεις υποχρησιμοποιούνται (Γ) κατάργηση των υπερβολικών ελέγχων στις εισαγωγές. Οπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 10, τα αιτήματα αυτά εν μέρει ικανοποιήθηκαν (π.χ. ρύθμιση για τα παιδικά ενδύματα, κατάργηση αχρησιμοποιήτων ποσοστώσεων).

Οι αναλύσεις του BEUC πάνω στη συμπεριφορά των καταναλωτών τονίζουν: (Α) την ευαισθησία τους στο θέμα των τιμών των ενδυμάτων (Β)τη σχετική αδιαφορία τους πάνω στο θέμα της προέλευσης - πράγμα που σχετίζεται με την υποχρεωτική ή μη ενημέρωση του καταναλωτή με την κατάλληλη ετικέτα "MADE IN". Η BEUC στιγματίζει το γεγονός ότι η Επιτροπή Ε.Κ. ενώ έχει τακτικές διαβουλεύσεις με την COMITEXTIL και τα συνδικάτα, δεν συμβουλεύεται επαρκώς τους καταναλωτές και τις εμπορικές ενώσεις. Απο πλευράς κρατών μελών, εξάλλου, οι κυβερνήσεις της Δανίας, Ολλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου τηρούν θετική στάση ως προς τους καταναλωτές.

(Ε) Η FTA (Foreign Trade Association - Ενωση Εξωτερικού Εμπορίου) (13).

Η FTA αποσκοπεί στο να βοηθήσει τις εμπορικές εταιρείες τόσο στο ενδοκοινοτικό όσο και στο εξωκοινοτικό τους εισαγωγικό -εξαγωγικό εμπόριο. Εδρεύει στην Κολωνία και στις Βρυξέλλες και έχει σαν μέλη εθνικές ή διεθνείς εμπορικές ενώσεις - ειδίως λιανικού εμπορίου.

Στην ουσία, η FTA αντιπροσωπεύει μεγάλους εμπορικούς οίκους, κυρίως στη Γερμανία, που εισάγουν ποικίλα καταναλωτικά προϊοντα - εξ'ων ενδύματα - και τα πωλούν συχνά απ'ευθείας, μέσω ταχυδρομικών παραγγελιών, στον τελικό καταναλωτή, συμπιέζοντας έτσι το κόστος και την τελική τιμή. Οι στενοί δεσμοί των εισαγωγέων αυτών με τους προμηθευτές της Απω Ανατολής καθιστούν τα συμφέροντά τους εκ διαμέτρου αντίθετα με αυτά της COMITEXTIL. Η FTA, όπως είδαμε, συμπλέει με τη BEUC στην καταδίκη της ΠΙΣ αλλά και στη διατύπωση συγκεκριμμένων αιτημάτων ελευθέρωσης των εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών.

(ΣΤ) Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.).

Τα άρθρα 193-198 της Συνθήκης (ΣΟΚ) προβλέπουν τη σύσταση Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με συμβουλευτικά καθήκοντα που να εκπροσωπεί διάφορους κλάδους της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Τα ειδικευμένα τμήματα και οι υπο-επιτροπές της ΟΚΕ επεξεργάζονται γνώμες που εκφέρει η ΟΚΕ στο Συμβούλιο ή στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (14).

Συγκεκριμμένα, πάνω στην εμπορική πολιτική της Κοινότητας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας η ΟΚΕ διαμόρφωσε, στις αρχές του 1986, ενόψει της ανανέωσης της ΠΙΣ, γνωμοδότηση, η οποία μάλιστα εντάσσεται στην ευρύτερη γνωμοδότησή της πάνω στο νέο γύρο διαπραγματεύσεων της ΓΣΔΕ. (15).

Η γνωμοδότηση της ΟΚΕ είναι μάλλον γενικής φύσης και χαρακτηρίζεται απο μια διάθεση διατήρησης ορισμένων ισορροπιών: αρχικά αναγνωρίζεται (παρ. 43) ότι οι διεθνείς συναλλαγές κλωστοϋφαντουργικών θα μπορούσαν προοδευτικά να αρχίσουν να διέπονται απο τους συνήθεις κανόνες της ΓΣΔΕ και υποστηρίζεται η απελευθέρωση ως προς τις λιγώτερο αναπτυγμένες χώρες (παρ.44) καθώς και η λήψη συγκεκριμμένων μέτρων υπέρ των εισαγωγών παιδικών ενδυμάτων (παρ. 46) και ο περιορισμός της προσφυγής στο άρθρο 115 (παρ. 47). Στη συνέχεια όμως (παρ. 48-56) η έμφαση επικεντρώνεται περισσότερο στο πρόβλημα της χαμηλής αύξησης της ζήτησης κλωστοϋφαντουργικών, στην απώλεια θέσεων απασχόλησης και στην ανάγκη σύνδεσης της αύξησης των ποσοστώσεων με το ρυθμό αύξησης της ζήτησης, έτσι ώστε να αποφευχθεί η περαιτέρω απαράδεκτη "αφαίμαξη" (παρ. 48).
Επίσης, τονίζεται η αρχή της αμοιβαιότητας στην απελευθέρωση των εισαγωγών, και η συναφής ανάγκη διαφοροποίησης των νέων βιομηχανικών χωρών. (παρ. 49 - 50) Υποστηρίζεται, επίσης, η διατήρηση όχι μόνον της ρήτρας εξόδου απο το καλάθι αλλά και της ρήτρας "SURGE" καθώς και η προστασία των σημάτων - σχεδίων - μοντέλων. Προτείνεται, τέλος η αντιμετώπιση του ντάμπινγκ καθώς και η καθιέρωση καλυτέρων συνθηκών εργασίας στις χώρες εξαγω-γής σύμφωνα με τους κανόνες του Δ.Γ.Ε.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η γνωμοδότηση της Ο.Κ.Ε. αποτελεί συγκερασμό απόψεων με μεγαλύτερη έμφαση, τελικά, στα προστατευτικά αιτήματα. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο κείμενο αυτό, όλες οι ομάδες πίεσης αντιπροσωπεύονται και όλα τα αιτήματα προβάλλονται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο: καταναλωτές και έμποροι (παιδικά ενδύματα, ευκαμψία). Δημιουργία εσωτερικής αγοράς (άρθρο 115). Συμφέροντα του Τρίτου Κόσμου (αναφορά στην UNCTAD και στο Μπαγκλαντές). Βιομήχανοι κλωστοϋφαντουργικών (σύνδεση εισαγωγών και κατανάλωσης, ρήτρα SURGE, κυριότητα σημάτων). Εργατικά συνδικάτα (συνθήκες εργασίας, Δ.Γ.Ε.). Η γνωμοδότηση αυτή αποτελεί συνεπώς μια σταχιολόγηση απόψεων που δεν προσπαθεί να επιβάλει στα γνωμοδοτούμενα όργανα (Συμβούλιο και Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) κάποια συγκεκριμένη επίμαχη προσέγγιση. Η Ο.Κ.Ε., στην προκειμένη περίπτωση, εκφράζει όλες τις ομάδες πίεσης ταυτοχρόνως - άρα κατ'ουσίαν καμμία.

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 17

(1) Γενικά για τις ομάδες πίεσης στην ΕΟΚ βλ. D.Sidjanski: "Les Groupes de Pression dans la Communaute' Europeenne," IL POLITICO, 1982.

(2) Τα παρακάτω βασίζονται σε:

(Α) Συζήτηση με τον κο. C. Blum, γραμματέα της COMITEXTIL.

(Β) COMITEXTIL XXV ANNO - BRUXELLES 1985.

(3) Τα παρακάτω βασίζονται σε:

(Α) Συζήτηση με τον κύριο Fontaine, γραμματέα της EUROCOTON.

(Β) 25 Years Eurocoton, Venice 19-V-1983

(4) Τα παρακάτω βασίζονται κυρίως σε συζήτηση με τον κο Bill Lakin, γραμματέα της INTERLAINE.

(5) Τα παρακάτω βασίζονται κυρίως σε συζήτηση με τον κύριο Costermans, γραμματέα της MAILLEUROP.

(6) Τα παρακάτω βασίζονται κυρίως σε συζήτηση με την κυρία Domicent, γραμματέα της ΑΕΙΗ.

(7) Τα παρακάτω βασίζονται σε συζήτηση με τον κο. FRANKE, της γραμματείας της CIRFS και σε ενημερωτικό φυλλάδιο της Ενωσης.

(8) Τα παρακάτω βασίζονται σε συζήτηση με τον κύριο BAECK, γραμματέα της CSETHC.

(9) Βλ. "Prise de Position du CSETHC sur le Projet de Protocole du Renouvellement de l'AMF", επίσης W.OLLE "Trade Union Policy in the Textiles and Clothing Industry" στο C. STEVENS (Ed.) Pressure Groups, Policies and Development, Hodder and Stoughton, London 1985.
Για τη θέση του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, βλ. ILO: Security of Employment and Income in the Light of Structural Changes in The Textiles Industry, Geneva, 1984.

(10) Συζήτηση με τον κύριο B. Schmitz, Νομικό Σύμβουλο της BEUC. Επίσης βλ. BEUC Publication REF. 91/81, BEUC/228/84, BEUC/83/85 και κοινού θέση BEUC και FTA 234/84.

(11) Financial Times, 14 Φεβρουαρίου 1985.

(12) BEUC/83/85 σελ. 3 και BEUC/228/84 σελ. 3.

(13) Τα παρακάτω βασίζονται σε συζήτηση με τον εκπρόσωπο της FTA κο Dickeman. Επίσης, στο ενημερωτικό φυλλάδιο:

Structure et objectif de La FTA και στο βιβλίο The future of the World Market in Textiles FTA Congress, 1985.

(14) Για μια γενική παρουσίαση της O.K.E. βλ.
D. Sidjanski ef J. Condomines: "Le Profil du Comite Economique et Social des Communante's Europennes 1982-83"
Revue d'integration Europeenne, 1983, VII, pp 10-40.

(15) Για τις τοποθετήσεις της O.K.E. το 1986 πάνω στην εμπορική πολιτική στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας βλ. γνωμοδότηση CES 512/86, CES 884/85, εισηγητική έκθεση CES 336/86 και πρακτικά συζητήσεων CES 527/86.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ V

Η κατ'εξοχήν πολιτική διαδικασία λήψης αποφάσεων και διαμόρφωσης εμπορικής πολιτικής που εξετάσθηκε στο μέρος αυτό της εργασίας μπορεί να χωρισθεί στα εξής επί μέρους επίπεδα : κατ'αρχήν υπάρχει η σύγκρουση μεταξύ των βασικών κοινοτικών οργάνων όπου η Επιτροπή επιχειρεί να αποσπάσει όλο και περισσότερες αρμοδιότητες, να τις διατηρήσει και να τις εμβαθύνει. Από την άλλη μεριά το Συμβούλιο,μέσω της Επιτροπής 113,έχειπάντα τον τελευταίο λόγο στη χάραξη της εμπορικής πολιτικής στον τομέα των κλωστοϋφαντουργικών. Η αύξηση ωστόσο των αρμοδιοτήτων της εν λόγω επιτροπής του Συμβουλίου και η αυξανόμενη εξειδίκευση των συζητουμένων θεμάτων βοηθάει και την Επιτροπή μέσω των τεχνοκρατών της να ενισχύει τη θέση της. Το Κοινοβούλιο,τέλος, περιορίζεται σε ένα συμβουλευτικο ρόλο : στις συζητήσεις ψηφισμάτων και γραπτών ή προφορικών ερωτήσεων πάνω στο θέμα της εμπορικής πολιτικής της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας καταγράφονται οι διάχυτες ιδεολογικές - πολιτικές προσεγγίσεις.

Όσον αφορά τις ομάδες πίεσης η σημαντικώτερη εξ'αυτών είναι η COMITEXTIL, που από κοινού με την ΑΕΙΗ εκπροσωπεί την ευρωπαϊκή βιομηχανία και τροφοδοτεί την Επιτροπή όχι μόνον με απόψεις αλλά και με χρήσιμα οικονομικά - τεχνικά στοιχεία. Επισημαίνεται έτσι ο σημαντικός ρόλος της πληροφόρησης στην διαδικασία πολιτικής πίεσης. Τέλος οι καταναλωτές καθώς και οι έμποροι, που σε αντίθεση με την προστατευτική COMITEXTIL πιέζουν προς μία φιλελευθεροποίηση, εμφανίζουν τα τελευταία χρόνια μια αυξανόμενη δραστηριοποίηση - που απέχει ωστόσο πολύ από το να αντισταθμίσει την πίεση των βιομηχάνων - συνδικάτων .

Όσον αφορά τα ίδια τα κράτη - μέλη,οι σημαντικές διαφοροποιήσεις τους πάνω στο θέμα της εμπορικής πολιτικής για τα κλωστοϋφαντουργικά οδηγούν στη δημιουργία δύο σαφών ομάδων : της φιλελεύθερης (Γερμανία, Δανία, Ολλανδία) και της προστατευτικής (Πορτογαλία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ελλάδα, Ιρλανδία) στο ενδιάμεσο των οποίων βρίσκονται τα άλλα κράτη - μέλη . Οι διαφοροποιήσεις αυτές μπορεί μεν να δυσχεραίνουν τους διαπραγματευτικούς χειρισμούς της Επιτροπής με τις τρίτες χώρες, αλλά απ'την άλλη αυξάνουν τον διαμεσολαβητικό - εξισορροπητικό της ρόλο. Διότι έτσι η Επιτροπή όχι μόνον εισηγείται στα κράτη - μέλη την εμπορική πολιτική που κρίνει αναγκαία,προσπαθώντας να αποσπάσει μια διαπραγματευτική εντολή που να της αφήνει σημαντικά περιθώρια,αλλά και κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων - που χειρίζεται η ίδια αποκλειστικά-μεταφέρει τα μηνύματα των τρίτων χωρών στα κράτη - μέλη (Επιτροπή 113) και αντιστρόφως,επιβάλλοντας ενίοτε τη δική της ερμηνεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Κ. ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ;ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

Οπως προκύπτει απο τα προηγούμενα κεφάλαια της εργασίας αυτής, η εξέταση της εμπορικής πολιτικής της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας άπτεται μιας σειράς επιστημονικών τομέων : αρχίζοντας απο θέματα οικονομικής φύσης, όπως το κόστος παραγωγής και οι εμπορικές ροές, προχωράει σε προβλήματα του διεθνούς δημοσίου δικαίου (ΓΔΣΕ και ΠΙΣ) καθώς και της Κοινοτικής θεσμικής οργάνωσης και καταλήγει σε αντικείμενα κατ'εξοχήν πολιτικής φύσης όπως η λειτουργία των ενδιαφερομένων ομάδων πίεσης μέσα στην Κοινότητα. Καθίσταται εμφανές ότι μόνον μια διεπιστημονική θεώρηση του θέματος είναι σε θέση να διερευνήσει το θέμα απο όλες του τις πλευρές. Παρακάτω επιχειρείται μια συστηματοποίηση / θεωρητικοποίηση των βασικών προβληματικών που φωτίζουν την πολιτική της Κοινότητας στον τομέα της Κλωστοϋφαντουργίας,αλλά και που χονιμοποιούνται ή και αμφισβητούνται απο τις συγκεκριμένες διαπιστώσεις των προηγουμένων κεφαλαίων.

Α) Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Α-1 ΠΕΡΙ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ

Οσον αφορά την υπό την στενήν έννοια οικονομική θεωρία πρωταρχικής σημασίας είναι, στο πλαίσιο αυτό, η θεωρία του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Σύμφωνα με αυτή, με δεδομένη την μη κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής, δύο διαφορετικές εθνικές οικονομίες ωφελούνται απο την ανάπτυξη των μεταξύ τους εμπορικών ροών και τη συνακόλουθη εξειδίκευση της καθεμιάς στον οικονομικό τομέα / κλάδο όπου κατέχει το συγκριτικό πλεονέκτημα. Η κλασική αυτή Ρικαρντιανή διαπίστωση σε συνδυασμό με την νεοκλασική αναδιατύπωσή της απο τους Heckescher-Ohlin-Samuelson διέπει την φιλελεύθερη οικονομική σκέψη στα θέματα αυτά και αποτέλεσε την ιδεολογική / θεωρητική βάση (αν όχι την πολιτική) για την εδραίωση, μεταπολεμικά, του πολυμερούς συστήματος ΓΣΔΕ στις διεθνείς συναλλαγές (1) Ειδωμένη υπό το πρίσμα αυτό, η προστατευτική πρακτική στον τομέα των κλωστοϋφαντουργικών στις δεκαετίες του '60, '70 και του '80 είναι αδικαιολόχητη και καταδικαστέα : μια σειρά άρθρων - αναλύσεων ειδικά πάνω στο θέμα αυτό αποσκοπούν στο να καταδείξουν ότι η προστατευτική πολιτική ωφελεί μεν μια μικρή μερίδα της κοινωνίας (βιομηχάνους - εργαζόμενους στο κλάδο) αλλά επιβαρύνει δυσανάλογα το κοινωνικό σύνολο που, διαφορετικά, θα καρπωνόταν τα ωφέλη του ελεύθερου εμπορίου υπο τη μορφή χαμηλοτέρων τιμών.(2) Οι αναλύσεις αυτές, που αναφέρονται κυρίως στη Βρετανία, λαμβάνουν την αύξηση τιμών που απορρέει απο τους ποσοτικούς περιορισμούς βάσει των τιμών της απαραίτητης άδειας εξαγωγής σε χώρες όπως το Χόνγκ Κόνγκ (quota premium) και υπολογίζουν έτσι το "πλεόνασμα καταναλωτού" - άρα και την αυξανόμενη ευημερία του κοινωνικού συνόλου που θα προέκυπτε ελλείψει τέτοιων ποσοτικών περιορισμών.

Καταλήγουν δε στο συμπέρασμα ότι το ετήσιο κοινωνικό κόστος της προστασίας είναι σημαντικό και μάλιστα κατά πολύ μεγαλύτερο των ετήσιων αποδοχών των προστατευομένων εργατών στον κλάδο. Οι αναλύσεις αυτού του τύπου πέρα απο τα εύλογα εγγενή προβλήματα ποσοτικοποίησης που περιέχουν (κατά πόσον δεν υπερεκτιμούν τη διαφορά τιμής λαμβάνοντας σαν γενική βάση την τιμή των αδειών εξαγωγής στο Χόνγκ Κόνγκ για συγκεκριμένα προϊόντα ένδυσης) δεν απαντούν σε μια σειρά γενικότερα ερωτήματα : (Α) κατά πόσον, σαν αποτέλεσμα της ελευθέρωσης των συναλλαγών δεν θα υπάρξει, απλώς, μια μετατόπιση στην κατανομή των περιθωρίων κέρδους (λ.χ. υπέρ των εμπόρων/εισαγωγέων) και ελάχιστη αλλαγή στις τελικές τιμές του καταναλωτού (Β) κατά πόσον το εκτοπιζόμενο εγχώριο εργατικό δυναμικό θα βρεί άλλην εναλλακτική απασχόληση (Γ) πώς ποσοτικοποιείται το πολιτικό/κοινωνικό/ψυχολογικό κόστος της αυξανόμενης κλαδικής ανεργίας - με άλλα λόγια, ποιό είναι το κόστος προσαρμογής.

Πράγματι, η θεωρία του συγκριτικού πλεονεκτήματος, εφαρμοζόμενη στο κατ'εξοχήν πρόσφορο έδαφος του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών, προεβεύει κατ'ουσίαν ένα διεθνή καταμερισμό εργασίας βασισμένο στη διαφορά κόστους που, ιδίως για τα είδη ένδυσης, ωφείλεται κυρίως στις μεγάλες διαφορές μισθών -ακόμα και αν λάβουμε υπόψη διαφοροποιήσεις στην παραγωγικότητα -(3) Αλλά παραγνωρίζει το κόστος προσαρμογής θεωρώντας προφανή την εύρεση εναλλακτικής απασχόλησης, και την επίλυση της κλαδικής, συχνά περιφερειακά συγκεντρωμένης, προσθετης ανεργίας : δεν είναι καθόλου δεδομένο σε συνθήκες γενικευμένης ανεργίας, ότι η ελευθέρωση του εμπορίου θα οδηγήσει αυτομάτως σε απορρόφηση του πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού σε άλλους, πιο προηγμένους, τομείς· ούτε είναι δεδομένο το ότι οι συναλλαγματικές εισροές στη χώρα εξαγωγής θα οδηγήσουν σε εξισοροπητική αύξηση των εισαγωγών απο τη χώρα που ελευθερώνει τις εισαγωγές της. Μπορεί κάλλιστα αντ'αυτού να αυξήσει τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας εξαγωγής (π.χ. Ταϊβάν) ή πράγματι να αυξήσει τις εισαγωγές της χώρας αυτής αλλά απο μια τρίτη χώρα (λ.χ. την Ιαπωνία).

Ο προβλεπόμενος απο την φιλελεύθερη οικονομική θεωρία μηχανισμός προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, πλήρη απασχόληση, ελάχιστες τριβές στην προσαρμογή και πλήρως εναρμονισμένες διακυμάνσεις των διεθνών συναλλαγματικών ισοτιμιών - δηλαδή μια τελειότητα που απέχει πολύ απο την πραγματικότητα. Τέτοιου είδους επιφυλάξεις αντιτάσσονται, στο θεωρητικό επίπεδο, απο χαρακτηριζόμενους σαν "πραγματιστές" ή και "νεο-μερκαντιλιστές" οικονομολόγους.

Επιβάλλεται, ωστόσο, μια διάκριση ανάμεσα στην περιγραφική και την κανονιστική πτυχή του νόμου του συγκριτικού πλεονεκτήματος : στο βαθμό που προβλέπει/περιγράφει/ερμηνεύει διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα στην παγκόσμια οικονομία -όπως λ.χ. η διαπιστωμένη αύξηση των ροών εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών απο τις Α.Α.Χ στις Α.Χ. - κανείς δεν διαφωνεί στο γεγονός ότι οι αλλαγές αυτές πράγματι αντανακλούν διαφορές που υπάρχουν ή διαμορφώνονται στο κόστος παραγωγής και συνακόλουθες διεθνείς εξειδικεύσεις - συχνά αμοιβαία επωφελείς.

Η διαφωνία εντοπίζεται στην κανονιστική χρησιμοποίηση του νόμου του συγκριτικού πλεονεκτήματος σαν επιχείρημα που αφ' εαυτού θεωρεί επιβεβλημένη την πλήρη και άμεση ελευθεροποίηση του εμπορίου παντού και πάντοτε.

Χαρακτηριστικό πολλών οικονομικά φιλελευθέρων προσεγγίσεων στο θέμα του διεθνούς εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών είναι ότι παραμελούν ή υποτιμούν τις ήδη συντελεσθείσες, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, βαθειές μεταβολές στο εμπόριο αυτό, τις αυξημένες και αυξανόμενες εξαγωγές των Λ.Α.Χ προς τις Α.Χ. και τα συνακόλουθα ωφέλη - βάσει αυτού του ίδιου του νόμου του συγκριτικού πλεονεκτήματος που επικαλούνται για να κατηγοριάσουν την παρούσα κατάσταση σαν προστατευτική. Πράγματι, όπως φάνηκε στα Κεφάλαια 1 και 2, το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών έχει σημαντικά αυξηθεί μεταπολεμικά, ταχύτερα μάλιστα απο το διεθνές εμπόριο βιομηχανικών προϊόντων στο σύνολό του, και αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις εξαγωγές των ΛΑΧ. Πιο συγκεκριμένα αυτό πιστοποιείται,κατά την δεκαετία του '80,όσον αφορά τις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών της Ε.Κ. απο τις ΛΑΧ - τόσο της Μεσογείου όσο και τις υπαγόμενες στην ΠΙΣ. Η τελευταία αυτή διαπίστωση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει μια ενδιαφέρουσα αναντιστοιχία ανάμεσα στο φαινομενικά προστατευτικό θεσμικό επίπεδο (ΠΙΣ, διμερείς συμφωνίες) και στο οικονομικό επίπεδο, όπου τα μεγέθη αυξάνουν χωρίς πραγματοποιώντας τις προβλέψεις / επιθυμίες της αρχής του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Κοντολογής, στην κανονιστική της διάσταση, η αρχή του συγκριτικού πλεονεκτήματος χρησιμοποιείται κατά βάση σαν σημαντικό μέρος του ιδεολογικού οπλοστασίου όσων πρεσβεύουν -για πολιτικές / οικονομικές σκοπιμότητες - την άμεση πλήρη ελευθέρωση του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών δηλαδή, την κατάργηση του υπάρχοντος θεσμικού προστατευτικού πλαισίου στο όνομα του ελευθέρου εμπορίου. Και στη επιχειρηματολογία αυτή αντιτάσσεται με τον προαναφερθέντα τρόπο η "ρεαλιστική" ή "νεοπροστατευτική" οικονομική σκέψη. Η τελευταία αποδίδει άλλωστε τη γενική μεταπολεμική αύξηση των εμπορικών ροών στη γενική αύξηση του εθνικού εισοδήματος (αντιστρέφοντας τη νεοκλασικής έμπνευσης σχέση εμπόριο→ανάπτυξη). Θεωρεί, μάλιστα, ότι η συνεισφορά της ΓΣΔΕ στην όλη αυτή εξέλιξη υπήρξε αμελητέα (S.STRANGE).

Α-2 ΝΗΠΙΑΚΗ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ενα δεύτερο συναφές ζήτημα αφορά την αναφερθείσα στο Δεύτερο Μέρος της παρούσας εργασίας συλλογιστική περί νηπιακής βιομηχανίας. Είναι γενικά παραδεκτό ότι μια αναπτυσσόμενη χώρα χρειάζεται, σε μια πρώτη φάση εκβιομηχάνισης, προστασία - η ειδική άλλωστε μεταχείριση των ΛΑΧ στη ΓΣΔΕ (Μέρος IV της ΓΣΔΕ) το αναγνωρίζει. Η περίπτωση των κλωστοϋφαντουργικών, ωστόσο, είναι αντίστροφη : πρόκειται για έναν ώριμο, τρόπον τινά υπερώριμο - "γεροντικό", κλάδο στις Α.Χ. που υφίσταται τον ανταγωνισμό ανερχομένων χωρών.

Η προστασία του δεν εντάσσεται σε μια αναπτυξιακή στρατηγική, αλλά μάλλον σε μια λογική συντήρησης ενός κλάδου ή πάντως μείωσης της ταχύτητας προσαρμογής του και άμβλυνσης των κοινωνικών προβλημάτων που η προσαρμογή αυτή δημιουργεί : πρόκειται κατ'ουσίαν για μιαν αμυντική πολιτική που εξηγείται -δικαιολογείται όχι απο στενά οικονομικούς αλλά απο ευρύτερα πολιτικο-οικονομικούς παράγοντες. Οι παράγοντες αυτοί είναι διαφορετικοί απο τη λογική της προστασίας της νηπιακής βιομηχανίας η οποία σημειωτέον, εκτός απο τις ΛΑΧ, δύναται ενίοτε να εφαρμοστεί και στις Α.Χ., όταν μιά οικονομική ενότητα (λ.χ. η Ε.Κ) θέλει να αναπτύξει και να προστατεύσει, σε πρώτη φάση, απο πιο προηγμένους διεθνείς ανταγωνιστές (λ.χ. Ιαπωνία -ΗΠΑ) έναν κλάδο υψηλής τεχνολογίας. Συνυπάρχουν, δηλαδή, κατ'ουσίαν δύο λογικές προστασίας στη σύγχρονη διεθνή σκηνή : η αναπτυξιακή,γενικευμένη για τις ΛΑΧ και, για τις Α.Χ., ειδικευμένη στις τεχνολογίες αιχμής (λ.χ. πληροφορική - αεροναυπηγική)·και η αμυντική-για γηραιούς βιομηχανικούς κλάδους των Α.Χ που υφίστανται αυξανόμενο διεθνή ανταγωνισμό (λ.χ. κλωστοϋφαντουργικά, χαλυβουργία). Και οι δυο λογικές δεν υπακούουν σε στενά οικονομικές αλλά μάλλον σε ευρύτερες πολιτικές σκοπιμότητες : η πρώτη εντάσσεται σε μια στρατηγική πρωτοκαθεδρείας σε χορχά αναπτυσσόμενους κλάδους του μέλλοντος όπου τα οικονομικά ωφέλη (υψηλά μονοπωλιακής φύσης κέρδη) συνδυάζονται με μια διεθνή πολιτική, συχνά δε και στρατιωτική, ισχύ: η δεύτερη λογική υπηρετεί μιαν εξ ίσου πολιτική- αλλά σαφώς διαφορετικής υφής- σκοπιμότητα άμβλυνσης των κοινωνικών εντάσεων που επιφέρει μια υπέρ το δέον ταχεία συρρίκνωση ενός παραδοσιακού κλάδου. Ταυτόχρονα, για τη δεύτερη περίπτωση και ειδικά για τα κλωστοϋφαντουργικά, η προστασία όχι μόνον διατηρεί θέσεις απασχόλησης αλλά συντηρεί κέρδη που επανεπενδυόμενα στον κλάδο αφ'ενός μεν μπορεί να αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα αφ'ετέρου όμως συντηρούν-διαιωνίζουν το αίτημα για προστασία - διότι οι επενδύσεις πρέπει να αποσβεστούν.

Α-3 ΜΕΣΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ενα τρίτο θέμα που άπτεται της "καθαρής" οικονομικής θεωρίας είναι το είδος της προστασίας που επιλέγεται : Ενώ, απο πλευράς οικονομικής αποτελεσματικότητας, το ορθολογικώτερο μέσο προστασίας είναι οι δασμοί, διότι σε αντίθεση με τις ποσοστώσεις δεν παραμορφώνουν τη διάρθρωση τιμών, προτιμούνται, όπως είδαμε, ποσοτικοί περιορισμοί οι οποίοι, μάλιστα, αποφέρουν δημοσιονομικής φύσης ωφέλη όχι στη χώρα εισαγωγής αλλά στη χώρα εξαγωγής διότι προσλαμβάνουν τη μορφή αυτοπεριορισμού των εξαγωγών. Η αναντιστοιχία αυτή μεταξύ των προτάσεων της οικονομικής θεωρίας και της πραγματικής εμπορικής πολιτικής εξηγείται, πάλι, απο εξωοικονομικές παραμέτρους και συγκεκριμένα από τα διεθνή πολυμερή καθεστώτα ΓΣΔΕ και ΠΙΣ: με τους διαπραγματευτικούς γύρους του Kennedy και Τόκυο,στα πλαίσια της ΓΣΔΕ, καθιερώνονται και παγειώνονται χαμηλότεροι δασμοί (αν και, ομολογουμένως, η μείωση είναι σχετικά μικρότερη για τα κλωστοϋφαντουργικά και ιδίως τα είδη ένδυσης).

Ταυτόχρονα, η ΠΙΣ κατ'ουσίαν αντικαθιστά για ένα συγκεκριμένο κλάδο το άρθρο XIX της ΓΣΔΕ και στην πράξη οδηγεί όχι σε μονομερή μέτρα (άρθρο 3 της ΠΙΣ) αλλά σε διμερείς συμφωνίες αυτοπεριορισμού (άρθρο 4 της ΠΙΣ). Τα μέτρα αυτά δεν ευθυγραμμίζονται με τα διδάγματα της οικονομικής θεωρίας, η δε εξήγησή τους παραπέμπει, πάλι, σε εξωοικονομικές παραμέτρους που συνδέονται με πολιτικο/διπλωματικο/νομικής φύσης σκοπιμότητες και υπολογισμούς που απορρέουν απο την ίδια τη φύση των δύο αυτών πολυμερών νομικών καθεστώτων. Καθοριστική, στην ερμηνεία αυτή, είναι η όλη ιστορία της ρήτρας διασφάλισης της ΓΣΔΕ (άρθρο XIX) και η συναφής παράλληλη άνθιση των άτυπων συμφωνιών αυτοπεριορισμού των εξαγωγών -όπου οι διμερείς συμφωνίες για τα κλωστοϋφαντουργικά αντιπροσωπεύουν, τρόπον τινά, το μοναδικό διεθνώς κατοχυρωμένο πρότυπο.

Α-4 ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Για έναν τρίτον τομέα της οικονομικής επιστήμης - τη θεωρία της ανάπτυξης - τα διδάγματα της εμπειρίας απο το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών είναι λιγώτερο ευδιάκριτα: απο τη μιά μεριά, εκ πρώτης όψεως, επιβεβαιώνεται η κλασική αντίληψη ότι η ιστορία τρόπον τινά, επαναλαμβάνεται : οι ΛΑΧ, όπως και η Βρεταννία τον 19ο αιώνα, αρχίζουν την αναπτυξιακή τους διαδικασία σε βιομηχανικούς κλάδους, όπως τα κλωστοϋφαντουργικά, που χαρακτηρίζονται απο χαμηλή ένταση κεφαλαίου / τεχνολογίας και υψηλήν ένταση εργασίας. Στο συγκεκριμένο αυτό σημείο συμπίπτουν τόσο οι νεοκλασικές όσο και οι (κλασικές) Μαρξιστικές αντιλήψεις. Το κατά πόσον, όμως, η κλωστοϋφαντουργία των ΛΑΧ αναπτύσσεται βάσει μιάς στρατηγικής υποκατάστασης των εισαγωγών - δηλ. με κύριο άξονα την εσωτερική αγορά - και κατά πόσον εντάσσεται σε μια εξωστρεφή αναπτυξιακή διαδικασία με στόχο τις εξαγωγές προς τις Α.Χ., αποτελεί μίαν πολιτική επιλογή που τοποθετείται αναγκαστικά στη μεταπολεμική περίοδο. Το ιστορικό πλαίσιο είναι διαφορετικό απο τη Βρετανία του 19ου αιώνα, πράγμα που έχει σοβαρές επιπτώσεις. Η σχετική επιτυχία του εξωστρεφούς αναπτυξιακού εγχειρήματος - με χαρακτηριστικό παράδειγμα τις Ν.Β.Χ - πιστοποιείται απο την αύξηση των εξαγωγών τους, ιδίως δε, σε μια πρώτη φάση, κλωστοϋφαντουργικών. Η επιτυχία αυτή αντιπαρατίθεται με την περισσότερο προστατευτικής έμπνευσης στρατηγική υποκατάστασης εισαγωγών, συγκρίνοντας την εμπειρία διαφορετικών ΛΑΧ στη δεκαετία του '60, '70 και '80. Η εξωστρέφεια, προκύπτει, είναι προτιμώτερη απο την εσωστρέφεια (6). Το κατά πόσον, όμως, η εξωστρέφεια αυτή και η προώθηση των εξαγωγών των νεοεμφανιζομένων ΝΒΧ απορρέει απλώς απο μια φιλελεύθερη οικονομική πολιτική (π.χ. για πόλεις-Κράτη όπως η Σινγκαπούρη και το Χόνγκ Κόνγκ) ή, τουναντίον, είναι αποτέλεσμα μίας κεντρικά σχεδιασμένης και συχνά επιδοτούμενης στόχευσης εξωτερικών αγορών με ταυτόχρονη προστασία της εγχώριας αγοράς που χρησιμοποιείται, ενίοτε, σαν ορμητήριο (π.χ. Ν.Κορέα, Ταϊβάν) αποτελεί καίριο ερώτημα. Η εξαγωγική επιτυχία των ΝΒΧ της Ν.Α.Ασίας μπορεί κάλιστα να ειδωθεί σαν αποτέλεσμα ενός συνειδητού κρατικού παρεμβατισμού στη γεωργία (αναδιανομή γής σε μικρούς καλλιεργητές) σε συνδυασμό με μια διαπραγματευτική υπεροχή του κεφαλαίου έναντι των εργατών στην αγορά εργασίας που ωφείλεται είτε σε πολιτικές (Ν.Κορέα - Ταϊβάν) είτε κυρίως σε δημογραφικές (Χόνγκ Κόνγκ) αιτίες (7).

Η εξωστρεφής ανάπτυξη βάσει των εξαγωγών, έχει εξ'άλλου τα όριά της που καθορίζονται αφ'ενός μεν απο την αντικειμενική δυνατότητα απορρόφησής τους απο τις Α.Χ. (ρυθμός αύξησης του εθνικού εισοδήματός και της κατανάλωσης, ελαστικότητα ζήτησης) αφ'ετέρου απο την υποκειμενική διάθεσή τους να ανακόψουν ή όχι τις εισαγωγές τους αυτές με προστατευτικά μέτρα. Τα κλωστοϋφαντουργικά αποτελούν, εδώ, ιδιαίτερα ενδιαφέρον παράδειγμα και σημαντικό προηγούμενο : ο σχετικά μικρός ρυθμός αύξησης της κατανάλωσής τους, ιδίως στην ΕΟΚ και ιδίως σε συνθήκες γενικευμένης ύφεσης, όχι μόνον εξ'αντικειμένου περιορίζει τις δυνατότητες πρόσβασης αλλά και πυροδοτεί προστατευτικές αντιδράσεις ιδίως ως πρός τις ΝΒΧ όπου ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών, άρα και ο μελλοντικός κίνδυνος, εμφανίζεται μεγαλύτερος. Ο θεσμοποιημένος αυτός προστατευτισμός των Α.Χ., πέραν του ότι ανακόπτει ή, πάντως, πλαισιώνει τις εμπορικές ροές, λειτουργεί και σαν σήμα για τους επίδοξους επενδυτές στις ΛΑΧ και ιδίως στις ΝΒΧ,ωθώντας τους να διαφοροποιήσουν την παραγωγή τους στρεφόμενοι προς άλλους λιγώτερο κορεσμένους κλάδους : λειτουργεί δηλαδή,άμεσα και έμμεσα, αποτρεπτικά. Η κρατική εξουσία των ΝΒΧ παρεμβαίνει πάλι εδώ αφ'ενός μεν διαπραγματευόμενη σθεναρά την πρόσβαση σε ξένες αγορές (λ.χ. διμερείς συμφωνίες αυτοπεριορισμού), αφ'ετέρου βοηθώντας, όπως το Ιαπωνικό MITI, στον επαναπροσανατολισμό της βιομηχανικής παραγωγής (8). Η "καθαρή" θεωρία της ανάπτυξης, ωστόσο, αφ'ενός μεν ελαχιστοποιεί τη σημασία της κρατικής παρέμβασης στην ομολογουμένως επιτυχή εξωστρεφή αναπτυξιακή διαδικασία ορισμένων ΛΑΧ, αφ'ετέρου τείνει να αγνοήσει τα παραπάνω -στων οποίων τη διαπραγμάτευση το κράτος παρεμβαίνει. Ενώ, πράγματι, μια ανάπτυξη βασισμένη στην υποκατάσταση των εισαγωγών είναι παρεμβατική / προστατευτική, δεν είναι καθόλου προφανές το αντίστροφο, δηλ. ότι η εξωστρεφής ανάπτυξη είναι αναγκαστικά φιλελεύθερης έμπνευσης και δεν εντάσσεται σε κάποια "στρατηγική". Αν εξαιρέσουμε, ωστόσο, τις επιδοτήσεις στις εξαγωγές, που πολλές ΛΑΧ εφαρμόζουν, καθώς και το ευρύτερα πολιτικής χροιάς "κοινωνικό ντάμπιγκ", ειδικά οι εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών των ΛΑΧ και των ΝΒΧ, λειτουργώντας βάσει των σημαντικών διεθνών διαφορών κόστους που πηγάζουν απο τις δυνάμεις της αγοράς και ενεργοποιώντας πολλές μονάδες παραγωγής,αποτελούν παράδειγμα φιλελεύθερης εξωστρεφούς ανάπτυξης : αυτό σε αντίθεση με άλλους κλάδους έντασης κεφαλαίου/τεχνολογίας (λ.χ. ναυπηγική Ν.Κορέας) όπου η κρατική παρέμβαση και στήριξη υπήρξε εξ αρχής καθοριστική. Η διάκριση αυτή ισχύει και για τα κλωστοϋφαντουργικά: διαφοροποιεί τα είδη ένδυσης -όπου κυριαρχεί το χαμηλότερο εργατικό κόστος - απο τα είδη νηματουργίας/υφαντουργίας και, ακόμα περισσότερο, τις χημικές ίνες όπου το συγκριτικό πλεονέκτημα είναι συχνά δημιουργημένο απο το ίδιο το Κράτος (επιδοτήσεις). Οι επιπτώσεις της διάκρισης αυτής για το διεθνές θεσμικό πλαίσιο προστασίας είναι σημαντικές: ενώ για τη δεύτερη κατηγορία προϊόντων η διαφορά κόστους Α.Χ. και Λ.Α.Χ μπορεί ίσως να αναχθεί σε κάποιο είδος κλασικού ντάμπινγκ ή επιδότησης- περιπτώσεις για τις οποίες η ΓΣΔΕ προβλέπει μέτρα προστασίας- για τα πρώτα ή ελεύθερη λειτουργία των νόμων της αγοράς οδηγεί σε εξαγωγές που δεν ανακόπτονται παρά μόνον με ειδικές ρυθμίσεις - τύπου ΠΙΣ -.

Η οικονομική αυτή διαπίστωση θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση τυχόν ριζικής αναμόρφωσης, μετά το Νέο Γύρο, του διεθνούς καθεστώτος εμπορικής προστασίας των κλωστοϋφαντουργικών με μια διαφοροποίηση της νηματουργίας/υφαντουργίας απο την ένδυση - αν και στο σημείο αυτό αντιτάσσεται το επιχείρημα ότι πρόκειται για ένα καθετοποιημένο σύνολο όπου η αποδυνάμωση ενός κρίκου εξασθενεί το σύνολο της αλυσίδας.

Η τοποθέτηση του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών στα πλαίσια των οικονομικών θεωριών της ανάπτυξης δεν εξαντλείται όμως εδώ : η γρήγορη και μάλιστα εξωστρεφής ανάπτυξη ορισμένων ΛΑΧ, ιδίως των Ν.Β.Χ, βάσει του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής (αλλά και η διαφορετικής φύσης εμφάνιση της Λ.Δ.Κίνας) καθώς και η συχνά έντονη διπλωματικό/πολιτική προστριβή τους με τις Α.Χ. λόγω του προστατευτισμού των τελευταίων (π.χ. κλωστοϋφαντουργικά στις δεκαετίες του '70 και '80) ουδόλως ταιριάζει με τις νεο-μαρξιστικές θεωρίες κέντρου - περιφέρειας και εξαρτημένης ανάπτυξης (9). Αφ'ενός μεν ορισμένες ΛΑΧ αναπτύχθηκαν, και μάλιστα ραγδαία, αφ'ετέρου η ανάπτυξη αυτή έγινε εν πολλοίς, λόγω της σύνδεσής τους με τη διεθνή αγορά-οδηγώντας μάλιστα, σε διπλωματικο-εμπορικής φύσης προστριβές με το "κέντρο".
Τα δεδομένα που εξετάστηκαν στην εργασία αυτή εντάσσονται πολύ καλύτερα στο κλασικό Μαρξιστικό ερμηνευτικό σχήμα περί ανάπτυξης του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής στις ΛΑΧ (όπου, εν μέρει χάρις στις συνυπάρχουσες προκαπιταλιστικές δομές και εν μέρει λόγω δημογραφικών παραγόντων, υπάρχει φθηνή εργατική δύναμη). Μια τέτοια ερμηνεία εξηγεί και τη δημιουργία- περισσότερο ή λιγώτερο - αυτόνομων εθνικών κρατών που διαπραγματεύονται στη διεθνή σκηνή υπερασπιζόμενα τα συμφέροντα των εγχωρίων βιομηχανικών κεφαλαίων με αίτημα, στην προκειμένη περίπτωση των κλωστοϋφαντουργικών, την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πρόσβαση των εξαγωγών τους στις Α.Χ. (10). Η εκ των υστέρων αναγωγή των ΝΒΧ σε "ημιπεριφερειακές" χώρες ουδόλως λύνει το κεντρικό πρόβλημα των νεομαρξιστικών θεωριών : διότι ούτε ερμηνεύεται η συγκεκριμένη θεαματική ανάπτυξή τους, που εν μέρει ωφείλεται στη σύνδεση των οικονομιών τους με τη διεθνή αγορά-σε αντίθεση με την "ανάπτυξη της υπανάπτυξης" λόγω αυτής της ίδιας σύνδεσης- ούτε εξηγείται η δυναμική συμμετοχή της κρατικής εξουσίας των χωρών αυτών στην αναπτυξιακή διαδικασία και η σθεναρή διαπραγματευτική της στάση στη διεθνή σκηνή.

Τέλος, ενώ πράγματι για ορισμένους τομείς υψηλής έντασης κεφαλαίου/τεχνολογίας,η ανάπτυξη των NBX συνδέθηκε συχνά με επενδύσεις πολυεθνικών εταιρειών που μεταφέρουν σε χώρες χαμηλοτέρου κόστους μέρος της παραγωγής τους, αυτό δεν είναι αναγκαστικά ο γενικός κανόνας (βλ.π.χ. Ν.Κορέα). Και πάντως, στη περίπτωση των κλωστοϋφαντουργικών, η ορμητική είσοδος ορισμένων ΛΑΧ και ιδίως των NBX στη διεθνή αγορά ήταν κατά κανόνα αποτέλεσμα μιας ενδογενούς ανάπτυξης εγχωρίων μεσαίων επιχειρήσεων (π.χ.Ταϊβάν, Χόνγκ Κόνγκ), ενός δηλαδή "εθνικού" βιομηχανικού κεφαλαίου, που εκμεταλλεύτηκε τη φθηνή εργατική δύναμη και την ύπαρξη κερδοφόρων εξαγωγικών αγορών (σε συνδυασμό με το εμπορικό-εισαγωγικό κεφάλαιο των Α.Χ). Το φαινόμενο μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων είναι, για τον κλάδο των κλωστοϋφαντουργικών, υπαρκτό μεν αλλά όχι κυρίαρχο και εντοπίζεται κυρίως στην παρατηρούμενη τάση παθητικής τελειοποίησης δηλαδή εξαγωγής νημάτων / υφασμάτων σε χώρες χαμηλού εργατικού κόστους για την παρασκευή και επανεισαγωγή ετοίμων ενδυμάτων : αλλ' αυτό δεν αποτελεί παρά μέρος του συνόλου των εμπορικών ροών που, άλλωστε, εντοπίζεται,όσον αφορά την Ε.Κ, κυρίως στη σχέση της Ομ.Γερμανίας και της Ολλανδίας με χώρες του Κρατικού εμπορίου και της Μεσογείου. Αλλά το φαινόμενο αυτό παραμένει περιθωριακό, έτσι που δύσκολα να μπορεί να ερμηνευτεί το σύνολο των εμπορικών ροών κλωστοϋφαντουργικών απο τις ΛΑΧ πρός τις Α.Χ σαν δείγμα εξαρτημένης ανάπτυξης που επιβάλλεται στην περιφέρεια απο κάποιο μητροπολιτικό κέντρο : επιπλέον,η ύπαρξη του διεθνούς καθεστώτος της ΠΙΣ και οι διαπραγματευτικές προστριβές επ'αυτού μεταξύ ΛΑΧ και ΑΧ πιστοποιούν μάλλον το αντίθετο. Ο τομέας των κλωστοϋφαντουργικών αποτελεί έτσι, τρόπον τινά, ένδειξη μιας σχετικά αυτόνομης αναπτυξιακής διαδικασίας όπου η κάποια μορφή εξάρτησης εντοπίζεται κυρίως στο προαναφερθέν διττό πρόβλημα της πρόσβασης στις αγορές των ΑΧ : υπογραμμίζεται έτσι η μεθοδολογική ανάγκη εξέτασης συγκεκριμένων μορφών ποικίλων εξαρτήσεων - αλληλοεξαρτήσεων,σε αντίθεση με τη δογματική αναγωγή των πάντων στο φαινόμενο της "Εξάρτησης" της περιφέρειας.

Η παραπάνω συλλογιστική συνδέει το θέμα των κλωστοϋφαντουργικών με το ευρύτατο πρόβλημα των σχέσεων Βορρά -Νότου. Απο την εργασία αυτή, καθώς και απο πολλές άλλες μελέτες, γίνεται φανερό ότι ο "Νότος" ή ο "Τρίτος Κόσμος" δεν αποτελεί ενιαία ενότητα : οι συντελεσθείσες, ιδίως τις δύο τελευταίες δεκαετίες, διαφοροποιήσεις σε βαθμούς ανάπτυξης είναι τέτοιες που η χρήση των όρων αυτών είναι προβληματική και ενίοτε παραπλανητική. Πράγματι, ενώ ορισμένες χώρες,όπως χαρακτηριστικά οι Ν.Β.Χ. της Ν.Α.Ασίας,εμφανίζονται να έχουν μπεί σε ένα δρόμο ανάπτυξης, άλλες περιοχές, ιδίως δε της Κεντρικής Αφρικής, μοιάζουν να βυθίζονται ολοένα και περισσότερο στο τέλμα μιάς απομονωμένης υπανάπτυξης όπου η πενιχρή βοήθεια στα απαραίτητα (επισιτιστική/ιατρική) δεν φαίνεται να λύνει το πρόβλημα επιβίωσης των πληθυσμών αλλ'αποτελεί, τουναντίον, σταγόνα στον ωκεανό. Υπό το πρίσμα αυτό, η προβληματική περί διαλόγου Βορρά-Νότου (Β-Ν) και περί δημιουργίας μιάς Νέας Διεθνούς Οικονομικής Τάξης (Ν.Δ.Ο.Τ) δεν μπορεί παρά να χωρίζεται σε δύο ευδιάκριτα σκέλη :

απο τη μιά, οι ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες (Ε.Α.Χ) χρειάζονται, τουλάχιστον σ'αυτήν την ιστορική φάση, κατά βάση βοήθεια, πολύ περισσότερη της υπάρχουσας και πολύ πιο αποτελεσματικά διατεθειμένη που να έχει σαν κεντρικό άξονα την αγροτική τους παραγωγή : απο την άλλη, οι σχετικά πιο αναπτυγμένες Λ.Α.Χ χρειάζονται όχι μόνον και όχι τόσο βοήθεια, όσο μια συμβολή στην ανάπτυξή τους, και ειδικώτερα στις εξαγωγές τους σε είδη όπου μπορούν να ειδικευθούν - και τέτοια είναι, κατ'εξοχήν, τα κλωστοϋφαντουργικά. Υπό το πρίσμα αυτό, το άνοιγμα των αγορών των Α.Χ πρός τις εξαγωγές των Λ.Α.Χ θεωρείται επιβεβλημένο και καθίσταται ακόμα πιο επιτακτικό λαμβανομένου υπ' όψη του τεραστίου και ογκούμενου εξωτερικού χρέους πολλών εξ'αυτών. (12)

Η εξυπηρέτηση του χρέους αυτού, που συσσωρεύτηκε κυρίως στα τέλη της δεκαετίας του '70, εν πολλοίς απο την ανάγκη των διεθνών τραπεζών να ανακυκλώσουν τις καταθέσεις πετροδολλαρίων, εντάθηκε, σαν πρόβλημα, απο την αύξηση των πραγματικών επιτοκίων στη δεκαετία του '80 και αποτελεί σήμερα ένα απο τα φλέγοντα προβλήματα της διεθνούς οικονομικής σκηνής. Και συνδέεται με το πρόβλημα του διεθνούς εμπορίου όχι μόνον πιέζοντας, εύλογα, για το περαιτέρω άνοιγμα των αγορών των ΑΧ πρός τις εξαγωγές των υπερχρεωμένων ΛΑΧ (εξ'ων ορισμένων ΝΒΧ), αλλά και δημιουργώντας μέσα στο διεθνή χρηματοπιστωτικό τραπεζικό κύκλωμα ένα έρεισμα για μία τέτοια ελευθέρωση : επί του θέματος αυτού, βρίσκονται έτσι αντιμέτωποι μέσα στις ίδιες τις Α.Χ. οι παραδοσιακοί βιομηχανικοί κλάδοι που επιζητούν μια συνεχιζόμενη προστασία και το χρηματιστικό-τραπεζικό κεφάλαιο.

Οπως, εξ άλλου, φάνηκε στην εξέταση των συζητήσεων/επερωτήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δεν είναι λίγοι εκείνοι που χρησιμοποιούν ένα φιλοτριτοκοσμικό λόγο - χωρίς τις αναγκαίες διαφοροποιήσεις Ν.Β.Χ, ΕΑΧ και άλλων ΛΑΧ - σαν επιχείρημα για πλήρες άνοιγμα της αγορά της Ε.Κ. στα κλωστοϋφαντουργικά - σα μερος, δηλαδή, ενός ιδεολογικού οπλοστασίου, συχνά στην υπηρεσία συγκεκριμένων συμφερόντων.

Η εξέταση του θέματος έρχεται έτσι να θίξει, γι'άλλη μια φορά, το καίριο ζήτημα των ομάδων συμφερόντων και του ρόλου τους στα πλαίσια της εμπορικής πολιτικής γενικά και για την κλωστοϋφαντουργία ειδικώτερα : διότι μόνον ένα τέτοιο ερμηνευτικό σχήμα, εξω απο τα στενά οικονομικά πρότυπα, δύναται να εξηγήσει την θεσμοθετημένη προστασία που εξετάστηκε στην παρούσα εργασία.

(Β) ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

Ειδωμένη σφαιρικά, η κλωστοϋφαντουργική πολιτική της Ε.Κ. καθορίζεται απο δύο κατηγορίες παραμέτρων. Η μία είναι η διεθνής, που αναλύεται σε δύο βασικές συνιστώσες : αφ'ενός μεν στις επιμέρους σχέσεις της Κοινότητας με τις υπόλοιπες χώρες (Α.Χ και Λ.Α.Χ), αφ'ετέρου στη θέση της Κοινότητας μέσα στο πολυμερές διεθνές καθεστώς της ΓΣΔΕ και της ΠΙΣ. Η άλλη είναι η εσωτερική παράμετρος που αναλύεται με τη σειρά της, στο οικονομικό-κοινωνικό επίπεδο (αντίρροπες πιέσεις), στο επίπεδο κρατών μελών (διαφορετικά εθνικά συμφέροντα) και στο Κοινοτικό θεσμικό επίπεδο (όργανα της Κοινότητας).

Β-1 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ

Αρχίζοντας απο το διεθνές σκέλος, η παραπάνω διάκριση οδηγεί στην εξέταση της κλωστοϋφαντουργικής πολιτικής υπό το πρίσμα της προβληματικής των διεθνών καθεστώτων (13).

Ενα διεθνές καθεστώς μπορεί να οριστεί ως εξής :

"Διεθνές καθεστώς είναι ένα σύνολο αμοιβαίων προσδοκιών, κανόνων και κανονισμών, σχεδίων, οργανωτικών ενεργειών και οικονομικών συμφωνιών που έχουν γίνει αποδεκτά από μια ομάδα εθνικών κρατών".

Μια πρόσφατη, και πληρέστερη διατύπωση του όρου είναι η ακόλουθη (KRASNER):

"Ενα διεθνές καθεστώς είναι ένα σύνολο απο σαφείς ή υπονοούμενες αρχές, νόρμες, κανόνες και διαδικασίες λήψης αποφάσεων, γύρω απο το οποίο (σύνολο) συγκλίνουν οι προσδοκίες των πολιτικών παραγόντων σε μια δεδομένη θεματική περιοχή των διεθνών σχέσεων. Οι αρχές ορίζονται ως βεβαιότητα για ορισμένα γεγονότα, συμπεράσματα ως προς την αιτία τους καθώς και ως ορθολογική συμπεριφορά. Οι νόρμες είναι πρότυπα συμπεριφοράς καθορισμένα σε όρους δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Κανόνες είναι συγκεκριμένες συνταγές ή επιταγές για δράση. Διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι οι καθιερωμένες πρακτικές λήψης και εφαρμογής κοινών αποφάσεων" (14)

Η ΓΣΔΕ που εξετάζεται συνοπτικά στο Κεφα.3, μπορεί να θεωρηθεί, υπ'αυτήν την έννοια, σαν ένα διεθνές καθεστώς στους κανόνες του οποίου οι Α.Χ και ειδικώτερα η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να συμμορφώνεται. Οι κανόνες αυτοί έχουν τα χαρακτηριστικά του δημοσίου διεθνούς οικονομικού δικαίου : μια συστηματική περιφρόνησή τους δεν οδηγεί μεν σε κυρώσεις (του τύπου του ποινικού δικαίου) - δεν υπάρχει, δηλαδή, καταναγκασμός - αλλά κινδυνεύει να συμβάλλει στη φθορά και διάλυση ενός συστήματος διεθνούς εμπορίου με βλαβερές πολιτικές όσο και οικονομικές συνέπειες για την ίδια την Ε.Κ. Το ανάλογο ισχύει και για τις ΗΠΑ που, τουλάχιστον μέχρι τη δεκαετία του '70, εθεωρούντο μάλιστα και "ηγεμονική δύναμη" που ασκεί χρέη θεματοφύλακα στη διεθνή οικονομική σκηνή.

Οπως προκύπτει απ'τα Κεφάλαια 4-6,η ΠΙΣ αλλά και η ΣΜΔ σαν ένα ξεχωριστό ειδικό "υποκαθεστώς" στα πλαίσια της ΓΣΔΕ επετέλεσε μεταπολεμικά τρείς ρόλους, χαρακτηριστικούς των διεθνών καθεστώτων : (Α) αποτέλεσε μια εστία/νησίδα που πλαισίωσε εθνικές προστατευτικές ρυθμίσεις στον συγκεκριμένο κλάδο των κλωστοϋφαντουργικών δίνοντάς τους μια διεθνή επικύρωση / νομιμότητα και προστατεύοντας έτσι την ΓΣΔΕ απο τη φθορά που ένας ανεξέλεγκτος προστατευτισμός, ειδικά στον κλάδο αυτό, θα επέφερε στο συνολικό σύστημα διεθνούς εμπορίου - στο καθεστώς της ΓΣΔΕ. Αυτό εξηγεί, εν πολλοίς, γιατί οι ΗΠΑ, τότε ηγεμονική δύναμη, θεώρησε σκόπιμη τη δημιουργία της ΣΜΔ στη δεκαετία του '60. (Β) Παρείχε ένα μηχανισμό ελέγχου των μέτρων που οι διάφορες χώρες, ειδίως οι Α.Χ., λάμβαναν στον κλάδο αυτό : όπως εξετάστηκε, οι διμερείς συμφωνίες της Ε.Κ. πρέπει να εγκριθούν απο το Οργανο Επιτήρησης Κλωστοϋφαντουργικών (Ο.Ε.Κ) που προβλέπει η ΠΙΣ : και οι ΛΑΧ, αλλά και οι άλλες ΑΧ, έχουν κάθε συμφέρον να ελέγχουν την τήρηση των κανόνων του παιχνιδιού. (Γ) Τέλος, όπως και άλλα διεθνή καθεστώτα, με την ύπαρξη και λειτουργία της η ΠΙΣ ελαχιστοποιεί το κόστος πληροφόρησης των διαφόρων χωρών πάνω στο σύνολο των θεμάτων που άπτονται του αντικειμένου της - δηλ. του εμπορίου κλωστοϋφαντουργικών.(15) Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι, σε αντίθεση με τη δεκαετία του '60 όπου ηγεμόνευαν μόνες οι ΗΠΑ, η θέση της Ε.Κ. στο πλαίσιο της ΠΙΣ είναι πλέον και αυτή ηγεμονική - εφ'όσον η Κοινότητα αποτελεί τον κυριώτερο διεθνή εισαγωγέα κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Κατά συνέπεια είναι αδιανόητη η ύπαρξη της ΠΙΣ χωρίς τη συμμετοχή της Κοινότητας. Η Ε.Κ. απο κοινού με τις ΗΠΑ μπορούν να επιβάλλουν, κατ'ουσίαν, τις δικές τους επιθυμίες με μόνους περιορισμούς αφ'ενός μεν την αποφυγή υπέρμετρης σύγκρουσης / έντασης με τις ΛΑΧ, αφ'ετέρου την επιθυμία τους να μην τραυματίσουν το συνολικό πλαίσιο διεθνούς εμπορίου. Στους περιορισμούς αυτούς, βέβαια, προστίθεται και ο αναγκαίος σεβασμός των εσωτερικών ισορροπιών ανάμεσα σε προστατευτικά και φιλελεύθερα συμφέροντα.

Σα ξεχωριστό διεθνές καθεστώς η ΠΙΣ απέκτησε με τα χρόνια τη δική της δυναμική και μια σχετική αυτονομία : τόσο οι Α.Χ. όσο και οι Λ.Α.Χ έμαθαν, τρόπον τινά, να συμβιώνουν μέσα στο πλαίσιο αυτό - αν και υπήρξαν, όπως είδαμε, ορισμένες μάλλον οδυνηρές ad hoc ρυθμίσεις, όπως π.χ. η περικοπή μερικών ποσοστώσεων των 4 δεσποζουσών χωρών το 1981 απο την ΕΟΚ. Η ΠΙΣ απέκτησε, ειδίως με τα πρωτόκολλα παράτασης του 1977 και 1981, ορισμένα χαρακτηριστικά ενός "αδύναμου" διεθνούς καθεστώτος: όπως προκύπτει απο την ανάγνωση - ανάλυση των διμερών συμφωνιών της Ε.Κ. (Κεφ.9), σε μια σειρά ρυθμίσεων επιβάλλεται η διατύπωση που θέλει ο ισχυρότερος,δηλαδή η χώρα με την μεγάλη αγορά την οποίαν και θέλει να προστατεύσει. Η ύπαρξη, όμως, μέσω του Ο.Ε.Κ., κάποιας μορφής πειθαρχίας που απορρέει απο την ίδια τη φύση ενός διεθνούς καθεστώτος,λειτούργησε σαν ένα είδος αντισταθμίσματος στην "προστατευτική" αυτή εφαρμογή της ΠΙΣ (Κεφ.7). Σ'αυτό ερχόταν να προστεθεί η συνειδητοποίηση,απο μέρους των ΛΑΧ,ότι τυχόν εξαφάνιση της ΠΙΣ μέσα στο γενικό προστατευτικό κλίμα του τέλους της δεκαετίας του '70, δεν θα εντάσσονταν σε μια λογική ελευθέρωσης αλλά θα οδηγούσε μάλλον σε μια αναρχία, αυθαιρεσία και μη προβλεψιμότητα στις διεθνείς συναλλαγές κλωστοϋφαντουργικών.

Παράλληλα, τόσο στις εθνικές διοικήσεις των ΛΑΧ, όσο και στις διοικήσεις των ΗΠΑ και της Ε.Κ. δημιουργήθηκαν, εκ των πραγμάτων, ομάδες τεχνοκρατών ειδικευμένων στα θέματα αυτά, πράγμα που, μαζί με τη δημιουργία, στο οικονομικό πλέον επίπεδο, κεκτημένων συμφερόντων τόσο στις χώρες εξαγωγής (κάτοχοι αδειών εξαγωγής) όσο και στις χώρες εισαγωγής (προστατευόμενοι κλάδοι) οδηγούν σε μια παράταση - διαιώνιση του ιδίου του συστήματος. Ταυτόχρονα, τυχόν κατάργηση της υπάρχουσας κατάτμησης των κυριωτέρων αγορών κλωστοϋφαντουργικών σε ποδοσφαιρόμπαλες, δεν είναι καθόλου σαφές σε τι ανακατατάξεις θα οδηγήσει : βραχυπρόθεσμα ορισμένες ήδη δεσπόζουσες και ανταγωνιστικές χώρες, όπως το Χόνγκ Κόνγκ, ενδέχεται να αυξήσουν τις εξαγωγές τους εις βάρος άλλων μεσαίου επιπέδου προμηθευτών (όπως της Λατιν.Αμερικής). Ομως, σε μια δεύτερη, αν όχι στην πρώτη κιόλας φάση, δυναμικές χώρες με χαμηλό εργατικό κόστος, όπως η Λ.Δ.Κίνας μπορεί να αναδειχθούν οι κύριοι ωφελημένοι τυχόν πλήρους κατάργησης του παρόντος καθεστώτος οργανωμένου εμπορίου (16). Το διεθνές καθεστώς της ΠΙΣ δημιούργησε έτσι από μόνο του τα δικά του ερείσματα που οδηγούν σε κάποια αδράνεια. Γιαυτό και, όπως προέκυψε στο Κεφάλαιο 8, η σύμπτωση της ΠΙΣ IV με το νέο γύρο (Ν.Γ) Πολυμερών διαπραγματεύσεων της ΓΣΔΕ, αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία επανατοποθέτησης του διεθνούς αυτού καθεστώτος στο ευρύτερο πλαίσιο της ΓΣΔΕ την οποία, αρχικά τουλάχιστον, σκόπευε να υπηρετήσει/προστατεύσει. Το θέμα συνδέεται, όπως ήδη αναλύθηκε, με τη συζήτηση του άρθρου XIX της ΓΣΔΕ -με κεντρικό άξονα κατά πόσον, με την αποδοχή της επιλεκτικότητας στο άρθρο αυτό, η ΓΣΔΕ θα αναμορφωθεί κατ'εικόνα και καθ'ομοίωση της ΠΙΣ ή το αντίστροφο.

Ειδωμένη, ωστόσο, στο σύνολό της η εμπορική πολιτική της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας υπακούει μεν στο διεθνές καθεστώς της ΠΙΣ - όσον αφορά τους ποσοτικούς περιορισμούς - αλλά εγγράφεται, όσον αφορά άλλα μέτρα προστασίας όπως οι δασμοί και τα μέτρα αντι-ντάμπινγκ (Βλ.Κεφάλαια 11,12) απ'ευθείας στο πλαίσιο ΓΣΔΕ (συμφωνημένες δασμολογικές μειώσεις - Κώδικας αντιντάμπινγκ). Παρατηρείται, δηλαδή, μια συνύπαρξη διαφορετικών καθεστώτων που διέπουν ξέχωρες αλλά κατ'ουσίαν αλληλένδετες - όσον αφορά το οικονομικό τους αντικείμενο - εμπορικές πολιτικές. Η δασμολογική προστασία αποτελεί κατ' ουσίαν το μόνο μέσο προστασίας πρός άλλες Α.Χ., όπως οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία (αλλ'όχι τις χώρες ΕΖΕΣ) και αντιπροσωπεύει συγχρόνως μια επιπρόσθετη προστασία όσον αφορά ορισμένες ελάχιστα πλέον ευεργετούμενες απο το Σ.Γ.Π χώρες ΠΙΣ (Χόνγκ Κόνγκ, Ν.Κορέα). Συγχρόνως, το εγχείρημα των Γενικευμένων προτιμήσεων, ειδωμένο σαν ένα είδος "μικρού καθεστώτος", υπηρετεί σκοπούς διεθνούς διπλωματικο-πολιτικο-συμβολικής σημασίας (συμβολή στην ανάπτυξη του Τρίτου Κόσμου) ενώ ταυτόχρονα γίνεται προσπάθεια, όσον αφορά στα κλωστοϋφαντουργικά, οικονομικής εκλογίκευσής του με δύο στόχους : να μην ωφελεί κυρίαρχα τα Ν.Β.Χ και, συγχρόνως, να μη συνεπάγεται σημαντική περαιτέρω υποβοήθηση των ήδη διαταρακτικών χαμηλού κόστους εισαγωγών της Ε.Κ. - που αποτελούν άλλωστε το λόγο ύπαρξης των ποσοστώσεων.

Ωστόσο, το Σ.Γ.Π έχει μια δική του αυτονομία που καθιστά, απο πολιτικής-ψυχολογικής σκοπιάς, δύσκολη μια ριζική αναθεώρηση/κατάργησή του : κάτι τέτοιο θα διακύβευε την τριτοκοσμική εικόνα της Ε.Κ. Το ίδιο ισχύει, με εντονώτερο το πολιτικό στοιχείο, ως πρός τη δασμολογική προτίμηση προς τις Μεσογειακές Χώρες. Τέλος, τα μέτρα αντιντάμπινγκ, εντοπιζόμενα μόνον στους ολιγοπωλιακούς κλάδους υψηλής έντασης κεφαλαίου (ίνες-νήματα-υφάσματα) συμπληρώνουν τη δασμολογική προστασία της Ε.Κ. ως πρός τις Α.Χ. αν και, πρόσφατα, προέκυψε και κάποια επικάλυψη με την προστασία στα πλαίσια της ΠΙΣ (χημικά νήματα Ν.Κορέας). Το σύνολο των μέτρων αυτών υπάγονται, πάντως, απ'ευθείας στο καθεστώς ΓΣΔΕ.

Το διεθνές καθεστώς της ΠΙΣ, σε συνδυασμό με τις κεντρικής σημασίας διμερείς συμφωνίες που βασίζονται σ'αυτό, αποτελεί ταυτόχρονα, όσον αφορά την Ε.Κ., και έναν πόλο που, σηματοδοτώντας τη βασική στάση της Κοινότητας στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών, επηρεάζει τα άλλα καθεστώτα εισαγωγής - όπως, συγκεκριμένα, με τις Μεσογειακές προτιμησιακές χώρες (ή με τις χώρες ΑΚΕ). Οπως είδαμε (Κεφ.11), αυτές οι χώρες συνδέονται με την Κοινότητα με διμερείς προτιμησιακές συμφωνίες που περιέχουν ρήτρα διασφάλισης βάσει της οποίας, άμεσα ή έμμεσα, η Ε.Κ. επιβάλλει περιορισμούς στις εξαγωγές των κλωστοϋφαντουργικών. Οι περιορισμοί αυτοί, απο πολιτικής άποψης, δεν μπορούν να είναι αυστηρότεροι απ'ότι για τις χώρες ΠΙΣ : κάτι τέτοιο θα αμφισβητούσε την όλη λογική της ευνοϊκώτερης μεταχείρισης που απολαμβάνουν αυτές οι χώρες ως πρός την Ε.Κ. και που εντάσσεται σε μια κατ'εξοχήν γεωγραφικο-πολιτική στρατηγική σύσφιξης σχέσεων.

Αλλωστε, οι Μεσογειακές Χώρες οι ίδιες προτιμούν οι εξαγωγές τους κλωστοϋφαντουργικών να διέπονται απο την προτιμησιακή τους συμφωνία με την Ε.Κ. και όχι απο την ΠΙΣ.

Ταυτόχρονα όμως, η Ε.Κ. είναι ευαίσθητη στην εύλογη κατηγορία ότι η εμπορική της πολιτική στην κλωστοϋφαντουργία απλώς οδηγεί στην υποκατάσταση των εισαγωγών της απο χώρες ΠΙΣ με εισαγωγές απο χώρες της Μεσογείου. Το κατ'εξοχήν πολιτικό ερώτημα που συνεπώς τίθεται είναι: πόσο πιο ευνοϊκή πρέπει να είναι η ποσοτικής φύσης προστασία ως προς τις Μεσογειακές προτιμησιακές χώρες απ'ότι ως προς τις χώρες ΠΙΣ.
Από την άλλη μεριά, το αυτόνομο καθεστώς εισαγωγής απο την Ταϊβάν, αν και βασίζεται όχι σε αυτοπεριορισμό αλλά σε μονομερή περιοριστικά μέτρα, κατ'ουσίαν μοιάζει με διμερή συμφωνία τύπου ΠΙΣ και εντάσσεται στην ενιαία εμπορική πολιτική της Κοινότητας προς τις δεσπόζουσες χώρες της Απω Ανατολής. Το καθεστώς ΠΙΣ, μ'άλλα λόγια, αποτελεί τον βασικό άξονα, το κύριο "σήμα" που μετατοπιζόμενο προς προστατευτικώτερη ή πιο φιλελεύθερη κατεύθυνση συμπαρασύρει τρόπον τινά και τα υπόλοιπα επι μέρους καθεστώτα : όμως αυτό δεν γίνεται αναγκαστικά αυτομάτως και με πλήρη σεβασμό των υφισταμένων ισορροπιών. Στο σημείο αυτό εγγράφεται άλλωστε και η ξεχωριστή πολιτική λογική των διμερών σχέσεων της Κοινότητας.

Β-2 Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ Ε.Κ. ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ ΤΗΣ

Πέρα απο τη θέση και το ρόλο της Κοινότητας στο πολυμερές πλαίσιο των διεθνών καθεστώτων ΠΙΣ και ΓΣΔΕ, που είναι σχέση αλληλεπίδρασης - η Ε.Κ. επηρεάζει αποφασιστικά τη διαμόρφωση των κανόνων αλλά και συμμορφώνεται με αυτούς - υπάρχει και το σαφέστατα πολιτικό, διακρατικό στοιχείο. Οι εμπορικές σχέσεις συμβάλλουν στις στενές πολιτικές σχέσεις μεταξύ κρατών, τις υπογραμμίζουν / επιβεβαιώνουν αλλά και, ενίοτε προκύπτουν απ' αυτές. Αντίθετα, οι εμπορικές προστριβές δηλητηριάζουν το πολιτικό κλίμα και αντιστρόφως. Η διαφοροποίηση μεταξύ χωρών εξαγωγής, στα πλαίσια της κλωστοϋφαντουργικής πολιτικής της Κοινότητας, υπακούει σε μια σειρά διαφορετικές λογικές.

Οσον αφορά τις άλλες Α.Χ. δεν τίθεται θέμα περιορισμού των εισαγωγών της Ε.Κ. απ'αυτές : αφ'ενός μεν θεωρούνται χώρες που έχουν παρόμοια κοινωνικοοικονομική δομή και διάρθρωση παραγωγής, αφ'ετέρου υπάρχουν πυκνότατες εμπορικές ροές μεταξύ της Ε.Κ. και των χωρών αυτών σε μια σειρά βιομηχανικά προϊόντα (Παραμένει μόνον - με εξαίρεση τις χώρες ΕΖΕΣ - η δασμολογική προστασία). Η Ε.Κ. και οι ΗΠΑ, όπως φάνηκε το 1980 και 1986 αντιστοίχως,επιθυμούν κατά βάση να σεβαστούν την μεταξύ τους "συμφωνία κυρίων" στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών - αν και το θέμα περιεπλάκη κάπως με την ένταξη της Ισπανίας/Πορτογαλίας (βλ.Κεφ.10).

Οι ΛΑΧ, ωστόσο, υφίστανται μια σειρά διαφοροποιήσεις-πέραν της συνολικής κατηγοριοποίησής τους (ΠΙΣ,ΑΚΕ,Μεσογειακές) ανάλογα με το ευρύτερο καθεστώς στο οποίο υπάγονται. Στα πλαίσια της ΠΙΣ, όπως φάνηκε, οι δεσπόζουσες χώρες της Απω Ανατολής υφίστανται λόγω του οικονομικού τους δυναμισμού αλλά και του σχετικά μικρού διαπραγματευτικού τους βάρους την πιο προστατευτική μεταχείριση. Το διαπραγματευτικό βάρος των ΛΑΧ μπορεί να θεωρηθεί συνάρτηση τριών κυρίως παραγόντων (Α) των σχετικά μικρών/μεγάλων εξαγωγικών συμφερόντων της Ε.Κ. πρός αυτές. (Β) Του διεθνούς γεωπολιτικού τους ρόλου και βάρους-γενικά και ειδικώτερα για την Ε.Κ. (Γ) του γενικώτερου ιδεολογικού-πολιτικού κόστους, για την Ε.Κ. μιας δυσμενούς προστατευτικής μεταχείρισής τους. Στην περίπτωση των δεσποζουσών χωρών καμμία απο τις τρείς αυτές παραμέτρους δεν αρκεί για να αντισταθμίσει τον εξαγωγικό δυναμισμό τους που οδηγεί την Ε.Κ. στη λήψη αυστηρών προστατευτικών μέτρων (αν και, για το Χόνγκ Κόνγκ, η Βρετανία πιέζει μέσα στην Ε.Κ. για κάποια σχετικά καλύτερη μεταχείριση). Τουναντίον, στη περίπτωση της Α.Δ.Κίνας, τόσο το γεωπολιτικό της βάρος όσο και η προοπτική / προσδοκία σημαντικών εξαγωγών της Ε.Κ. πρός τη χώρα αυτή καθιστά έντονη τη σύνδεση της διαπραγματευτικής διαδικασίας για τα κλωστοϋφαντουργικά με το ευρύτερο πολιτικό πλαίσιο. Κάτι ανάλογο ισχύει και για χώρες όπως η Ινδία και η Ινδονησία.

Σημειωτέον ότι, τόσο η πολιτική αυτή βαρύτητα όσο και τα εξαγωγικά συμφέροντα (λ.χ. αεροπλάνων, μετρό ή πυρηνικών αντιδραστήρων) ενδιαφέρουν, μέσα στην Ε.Κ., κυρίαρχα τα μεγάλα αναπτυγμένα Κράτη μέλη. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι ενώ χώρες όπως η Λ.Δ.Κίνας "πολιτικοποιούν" τις διαπραγματεύσεις προσπαθώντας να αντλήσουν ωφέλη απο το ευρύτερο διαπραγματευτικό τους βάρος, οι μικρότερες χώρες που έχουν όμως έντονα οικονομικά συμφέροντα στα κλωστοϋφαντουργικά (λ.χ. Χόνγκ Κόνγκ) ακολουθούν μια στρατηγική άντλησης επιμέρους επωφελών ρυθμίσεων συγκεντρώνοντας την προσοχή τους σε μια σειρά λεπτομερειών. Οι πρώτες χώρες μπορούν να παρομοιασθούν με "ελέφαντα", ενώ οι δεύτερες με "μυρμήγκι".

Για τις χώρες Κρατικού Εμπορίου της Α.Ευρώπης, που στα πλαίσια της ΠΙΣ προσομοιάζουν με τις ΛΑΧ στη σχέση τους με τη Κοινότητα και είναι, κατ'ουσίαν, χώρες χαμηλού κόστους, η διατήρηση απο την Κοινότητα ενός μάλλον προστατευτικού - στα μέτρα της ΠΙΣ - διμερούς πλαισίου εξηγείται απο το γενικώτερο προστατευτικό καθεστώς στο οποίο αυτές, ούτως ή άλλως, υπάγονται και που κάνει μάλιστα το καθεστώς ΠΙΣ να μοιάζει, ειδικά για τις χώρες αυτές, σχετικά φιλελεύθερο. Για χώρες, εξ'άλλου, όπως η Σρι Λάνκα και, ιδίως, το Μπαγκλαντές - όπως και συνολικά για τις χώρες ΑΚΕ - παίζει ρόλο η τρίτη παράμετρος (η Ε.Κ. να μην εμφανίζεται προστατευτική ως πρός ιδιαίτερα φτωχές χώρες). Άλλωστε, οι ίδιες οι διατάξεις της ΠΙΣ προβλέπουν τη δυνατότητα ευνοϊκώτερης μεταχείρισης ειδικά για τις νέες -και άρα αδικούμενες απο το σύστημα παγίωσης ποσοστώσεων -χώρες εξαγωγής.

Στην περίπτωση των Μεσογειακών χωρών, πέρα του προαναφερθέντος συνολικού πλαισίου ευνοϊκώτερης μεταχείρισης, το πολιτικό στοιχείο υπεισέρχεται σε πολύ συγκεκριμένη βάση : για μεν την Ισπανία και ιδίως την Πορτογαλία, που μέχρι πρότινος, όντας εκτός Ε.Κ., υπάγονταν σε αυτόπεριορισμούς, ετέθη, Ενδο-Κοινοτικά πλέον, επιτακτικά το αίτημα της άμεσης πλήρους φιλελευθεροποίησης - βάσει της αρχής της Κοινοτικής προτίμησης -της κατάργησης, δηλαδή, των μεταβατικών ρυθμίσεων : η σχετικά πιο φι-λελεύθερη πολιτική της Ε.Κ. στα πλαίσια της ΠΙΣ IV ενίσχυσε το παραπάνω αίτημα. Παράλληλα, για τη Τουρκία -και σε πολύ μικρότερο βαθμό για τη Τυνησία και το Μαρόκο - η Κοινότητα προσπαθεί να συμβιβάσει τον περιορισμό των δυναμικών εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών της εν λόγω χώρας με την περαιτέρω σύσφιξη των οικονομικών-πολιτικών σχέσεων. Πόσο μάλλον που η Τουρκία φιλοδοξεί προοπτικά και αυτή να γίνει μέλος της Ε.Κ. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα μέτρα διασφάλισης βρήκαν πάντοτε μιά έντονη αντίδραση - για λόγους αρχής - απο την Τουρκική Κυβερνητική πλευρά. Απο τη μεριά τους, πιο ρεαλιστικά, οι σύνδεσμοι Τούρκων παραγωγών -εξαγωγέων κλωστοϋφαντουργικών επεδίωξαν την εύρεση ενός συμβιβασμού υπό την μορφήν άτυπου αυτοπεριορισμού των εξαγωγών τους. Μ'άλλα λόγια, η Τουρκική διπλωματικο-πολιτική ευθιξία/αδιαλλαξία ήταν πολύ μεγαλύτερη απ'ότι η αντίδραση των άμεσα θιγομένων και ενδιαφερομένων οικονομικών παραγόντων : οι τελευταίοι βοήθησαν, έτσι, την Ε.Κ. στην προσπάθειά της εύρεσης μιας ισορροπίας ανάμεσα στην προστατευτική επιταχή και τις ευρύτερες πολιτικές σκοπιμότητες.

Οι διμερείς εμπορικές σχέσεις της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστο-υφαντουργίας βρίσκονται συνεπώς σε μια σχέση αλληλεπίδρασης με το ευρύτερο καθεστώς στο οποίο υπάγονται : πλαισιώνονται και εν πολλοίς καθορίζονται απο ορισμένους κανόνες και νόρμες αλλά και τους διαμορφώνουν.

Παράδειγμα, η θετική αλλά και αρνητική διαφοροποίηση χωρών εξαγωγής στα πλαίσια της ΠΙΣ, ή η de facto κατάργηση του κανόνα του ελάχιστου ετήσιου ρυθμού αύξησης 6% των ποσοστώσεων. Παράδειγμα, επίσης, η πρακτική εξόδου απο το καλάθι καθώς και η χρησιμοποίηση της ρήτρας διασφάλισης των διμερών προτιμησιακών συμφωνιών ως Δαμόκλειας σπάθης με ορισμένες Μεσογειακές Χώρες. Η Κοινότητα βρίσκεται, υπό το πρίσμα αυτό, σε συνεχή προσπάθεια ανεύρεσης ισορροπιών. Αλλά οι εξωτερικές αυτές ισορροπίες, στο σύνολό τους, αποτελούν αυτήν την ίδια την εμπορική πολιτική της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας, που διαμορφώνεται όμως σαν αποτέλεσμα μιας ευρύτερης διαπραγματευτικής διαδικασίας εξω - αλλά και ενδο-κοινοτικά.

Β-3 ΟΙ ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Στην παραπάνω εξέταση, η Κοινότητα αντιμετωπίζεται σα μια λίγο- πολύ συμπαγής ενότητα που διαπραγματεύεται, πολυμερώς και διμερώς με τον έξω κόσμο (17). Μιά τέτοια προσέγγιση, ωστόσο, έχει τα όριά της διότι τίθεται το ερώτημα:κατά πόσον η ενιαία αυτή συμπεριφορά δεν είναι,με τη σειρά της,προϊόν μιάς, ενδοκοινοτικής πλέον, διαπραγματευτικής διαδικασίας. Εχει άλλωστε επισημανθεί, στα πλαίσια της θεωρίας των διεθνών καθεστώτων, η συχνά υπερβολική-παραπλανητική έμφαση στη διεθνή δυναμική των καθεστώτων και διακρατικών σχέσεων και η παραμέληση των εσωτερικών παραμέτρων που ωθούν ένα εθνικό Κράτος σε μια ορισμένη στάση στη διεθνή σκηνή (18).

Αυτό ισχύει, ακόμα περισσότερο, στην περίπτωση της Ε.Κ. που συνενώνει δώδεκα εθνικά κράτη διαφορετικής οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής δομής σε μια ενιαία κοινή εμπορική πολιτική.

Η περιγραφή των ομάδων πίεσης στην Κοινότητα (Μέρος .V της παρούσας εργασίας) δίδει πράγματι μια εικόνα των διαφορετικών οικονομικών συμφερόντων που σχετίζονται με την εμπορική πολιτική στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας. Η βασική διαπίστωση, που συμβαδίζει άλλωστε πλήρως με τη φιλελεύθερης έμπνευσης πολιτικο-οικονομική προσέγγιση και κριτική στον προστατευτισμό, είναι ότι, πράγματι, οι οικονομικοκοινωνικές ομάδες που επιζητούν την προστασία (παραγωγοί-εργαζόμενοι σε ένα κλάδο) αντλούν ένα πολύ πιο συγκεκριμένο και απτό ώφελος ενώ, αντίθετα, το κοινωνικό κόστος που απορρέει απο την προστασία,υπό τη μορφή υψηλοτέρων τιμών στον καταναλωτή,είναι διάχυτο και αδιαφανές. Στο σημείο αυτό της εγγενούς αδυναμίας εκπροσώπησης των καταναλωτών σε τέτοιου είδους θέματα συμφωνούν, άλλωστε, και ορισμένες σύγχρονες Μαρξιστικές αναλύσεις (19).

Υπό την οπτική αυτή, το Κράτος βρίσκεται "παχιδευμένο", "αποικιοποιημένο" απο συγκεκριμένες επιμέρους κοινωνικοοικονομικές ομάδες που του επιβάλλουν, τρόπον τινά, τα δικά τους συμφέροντα σε επιμέρους τομείς.

Στο σημείο αυτό εντοπίζεται και η σύγχρονη, μεταπολεμική, εμφάνιση του κορπορατισμού που, σε αντίθεση με την μεσοπολεμική εκδοχή του, συνυπάρχει (σε μια ανταγωνιστική, βέβαια, σχέση) με την πλουραλιστική κοινοβουλευτική διαδικασία (20).

Η προβληματική αυτή, εφαρμοζόμενη στην περίπτωση της εμπορικής πολιτικής της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας οδηγεί στις ακόλουθες επισημάνσεις.

(Α) Το παραπάνω κλασικό πρότυπο μιας οικονομικής ομάδας που ζητάει και επιτυγχάνει κάποια μέτρα προστασίας υπέρ αυτής αλλά, ενδεχομένως, εις βάρος του κοινωνικού συνόλου αρχικά μεσω των εθνικών κυβερνήσεων (δεκαετία του '60) και αργότερα μέσω της κοινοτικής εμπορικής πολιτικής (λ.χ. σχέση COMITEXTIL - Επιτροπής) ισχύει μεν, αλλά μόνο μέχρις ένα βαθμό. Ασφαλώς η COMITEXTIL και η ΑΕΙΗ, αποτελώντας - μαζί με τα συνδικάτα - τους άμεσα ενδιαφερόμενους αλλά και τις βασικές πηγές πληροφόρησης (ακόμα και στο επίπεδο των στατιστικών) για τα προβλήματα του κλάδου, έπαιξαν και συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στη χάραξη της κλωστοϋφαντουργικής πολιτικής προστασίας της Ε.Κ. Αλλά η εμφάνιση, όλο και πιο έντονα, της εκπροσώπησης των εμπόρων (F.T.A) και των καταναλωτών (B.E.U.C) λειτουργεί, εν μέρει, σαν αντιστάθμισμα αυτής της πίεσης.

(Β) Κατά δεύτερο λόγο η χάραξη της εμπορικής πολιτικής, ιδίως δε σε Κοινοτικό επίπεδο, υπαγορεύεται και απο άλλα ευρύτερα οικονομικά συμφέροντα (λ.χ. εξαγωγικής ή τραπεζοπιστωτικής φύσης), πράγμα που ωθεί τους υπευθύνους στο να αρθούν πέρα απο τα μερικά, οφθαλμοφανή αλλά συχνά κοντάφθαλμα συμφέροντα. Σ'αυτό έρχονται να προστεθούν οι προαναφερθείσες, στο κεφάλαιο αυτό, διεθνείς πολιτικές σκοπιμότητες που συνδέονται είτε με το καθεστώς διεθνούς εμπορίου (ΓΣΔΕ) είτε με διακρατικές σχέσεις. Στη διαμόρφωση, συνεπώς, της Κοινής Εμπορικής Πολιτικής της Ε.Κ. για τα κλωστοϋφαντουργικά, τα όργανα της Κοινότητας, και συγκεκριμένα η Επιτροπή, αποκτούν μια σχετική αυτονομία - που προσομοιάζει, άλλωστε, με τη σχετική αυτονομία για την οποία γίνεται λόγος στις θεωρίες περί Κράτους. Στο σημείο αυτό, η επίκληση ιδεολογικών επιχειρημάτων είτε φιλελεύθερης έμπνευσης (συγκριτικό πλεονέκτημα), είτε φιλοτριτοκοσμικής χροιάς, αποκτούν ιδιαίτερη σημασία σαν μέσο πίεσης. Επιπρόσθετα, όπως χαρακτηριστικά φάνηκε στη λειτουργία της Επιτροπής Διαχείρισης Κλωστοϋφαντουργικών, γίνεται επίκληση των Κανόνων της ΠΙΣ και της λειτουργίας του Ο.Ε.Κ. για να αναχαιτιστούν υπέρμετρες προστατευτικές πιέσεις. Εξωτερικές παράμετροι/σκοπιμότητες επιστρατεύονται έτσι σαν επιχειρήματα στη διαμόρφωση των εσωτερικών ενδοκοινοτικών ισορροπιών.

(Γ) Στα παραπάνω, που χαρακτηρίζουν άλλωστε κάθε ανάλογη διαδικασία στα πλαίσια ενός σύγχρονου εθνικού κράτους, έρχεται να προστεθεί το σοβαρότατο πρόσθετο γεγονός ότι η Κοινή Εμπορική Πολιτική διαμορφώνεται, όσον αφορά στις βασικές κατευθυντήριες γραμμές της, μέσα απο μια διαπραγματευτική διαδικασία μεταξύ των Κρατών μελών (επιτροπή 113 του Συμβουλίου, Υπουργικά Συμβούλια). Είναι δηλαδή αποτέλεσμα οικονομικοκοινωνικών πιέσεων απο τις ενδιαφερόμενες ομάδες σε επίπεδο Κοινότητας αλλά και Κρατών μελών, αλλά και διακρατικών διαπραγματευτικών διεργασιών όπου συγκρούονται τα πιο φιλελεύθερα με τα πιο προστατευτικά κράτη μέλη.

Τα τελευταία, και ιδίως η Ελλάδα και η Πορτογαλία έχουν (όπως φάνηκε στο Κεφάλαιο 2) σαφέστατο συμφέρον στην προστασία της σημαντικής, για την οικονομία τους, κλωστοϋφαντουργίας καθώς και των μεγάλου ειδικού βάρους ενδοκοινοτικών εξαγωγών τους. Μέσα στα στενά Κοινοτικά πλαίσια, η αρχή του συγκριτικού πλεονεκτήματος λειτουργεί υπέρ αυτών (21). Αυτός ο Ενδοκοινοτικός Νότος βρίσκεται έτσι αντιμέτωπος, στα θέματα αυτά, τόσο με τον Κοινοτικό Βορρά όσο και με τον Εξωκοινοτικό Νότο. Σημειωτέον ότι στο σημείο αυτό, ο Νότος της Ε.Κ. προσομοιάζει, απο πλευράς οικονομικών συμφερόντων στον κλάδο, με τις Νότιες Πολιτείες των ΗΠΑ - χωρίς, βέβαια ομοιότητα στις εθνικές ιστορικές ιδιομορφίες.

Το πρόβλημα αυτό περιπλέκεται ακόμα περισσότερο στα πλαίσια του Νέου Γύρου, διότι τυχόν φιλελευθεροποίηση των κλωστοϋφαντουργικών με αντάλλαγμα λ.χ. την αποδοχή απο τις ΛΑΧ της φιλελευθεροποίησης των υπηρεσιών ή την αποδοχή αυστηροτέρων κανόνων για την πνευματική ιδιοκτησία, κινδυνεύει να πλήξει διπλά τις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου (ενώ για την Κοινότητα, συνολικά, μπορεί να είναι ένα αποδεκτό ή και αρεστό διαπραγματευτικό πακέτο). Στο σημείο αυτό προστίθεται το προβληματικό, πάλι για τις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, εγχείρημα της εσωτερικής αγοράς. Εχουμε μ'άλλα λόγια, μια σειρά αλληλένδετων διαπραγματεύσεων σε πολλαπλά επίπεδα, που προσομοιάζουν με Ρώσσικες κούκλες.

(Δ) Η ιδιόμορφη κρατική εξουσία την οποίαν αντιπροσωπεύει, τουλάχιστον στα θέματα εμπορικής πολιτικής, η Επιτροπή Ε.Κ. απο κοινού με το Συμβούλιο διαπερνάται στην κυριολεξία απο τα ποικιλόμορφα αυτά συμφέροντα και πιέσεις. Ενώ στα πλαίσια ενός εθνικού Κράτους, μια κυβέρνηση, πιεζόμενη απο οργανωμένες κοινωνικοοικονομικές ομάδες και εμπνεόμενη, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, απο την παρεμβατική ή φιλελεύθερη οικονομική φιλοσοφία, επιλέγει εντέλει μια κάποια πολιτική για την οποίαν, είναι τελικά υπόλογη στους ψηφοφόρους της, η πολυπλοκότητα της Κοινοτικής διαδικασίας χάραξης εμπορικής πολιτικής την οδηγεί σε μια αναγκαστική αδιαφάνεια. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, του οποίου οι παρεμβάσεις στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας εξετάστηκαν παραπάνω, προς το παρόν τουλάχιστον πολύ απέχει απο το να επιτελεί ρόλο ελέγχου της έντονα γραφειοκρατικοποιημένης αυτής εξουσίας (σε αντίθεση με τα θέματα εσωτερικής αγοράς για τα οποία έχει κάποιο σημαντικότερο λέγειν).

Η αδιαφάνεια όμως αυτή, τρόπον τινά, εξυπηρετεί κυβερνήσεις κρατών μελών που προσπαθούν να μεταθέσουν στις Βρυξέλλες τις ευθύνες πολιτικά δαπανηρών (εσωτερικά ή εξωτερικά) επιλογών.

(Ε) Επιπλέον παρατηρείται, όπως φάνηκε στο Κεφάλαιο 14, το φαινόμενο μιας αναντιστοιχίας μεταξύ της σαφώς διαμορφωμένης κοινής εμπορικής πολιτικής και της ουσιαστικής ανυπαρξίας βιομηχανικής πολιτικής, στο κοινοτικό επίπεδο, στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας: η παρέμβαση των Κοινοτικών αρχών, περιορίζεται εδώ αφ'ενός μεν στην προσπάθεια ελέγχου και περιορισμού των κρατικών βοηθειών στον κλάδο, αφ'ετέρου σε μία περισσότερο συμβολικής φύσης ενίσχυση, μέσω των Ταμείων, της έρευνας/τεχνολογίας, καθώς και των πληττομένων απο την κρίση περιοχών και κοινωνικών ομάδων. Ετσι, άλλωστε, εξηγείται ότι ενώ η οικονομική θεωρία πρεσβεύει ότι οι επιδοτήσεις σε έναν κλάδο που υφίσταται ανταγωνισμό είναι προτιμότερο και ορθολογικώτερο μέσο προστασίας απ'ότι οι ποσοστώσεις, στην πράξη παρατηρείται ακριβώς το αντίθετο : ενώ η εμπορική πολιτική είναι, απο θεσμικής πλευράς, πλήρως διαμορφωμένη (βάσει του άρθρου 113 της Συνθήκης ΕΟΚ) η βιομηχανική πολιτική είναι ανύπαρκτη. Πρόκειται για ένα, ακόμα, παράδειγμα αναντιστοιχίας στην πράξη, με τα διδάγματα της οικονομικής θεωρίας (λόγω πολιτικών/θεσμικών αναγκαιοτήτων).

Μέσω της υπαρκτής πολιτικής ανταγωνισμού και περιορισμού των επιδοτήσεων (Γ.Δ.IV της Επιτροπής) που αποσκοπεί στην αποφυγή της νόθευσης του ενδοκοινοτικού ανταγωνισμού μεταξύ Κρατών μελών δυσχεραίνεται και η σε επίπεδο κρατών μελών ενίσχυση του κλάδου (που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τόσο τον ενδο όσο και τον εξω-κοινοτικό ανταγωνισμό). Μια τέτοια πολιτική, όσον αφορά στις κρατικές ενισχύσεις, δεν μπορεί παρά να συνεχιστεί ενόψει της διαμόρφωσης της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς (Ε.Ε.Α) στη δεκαετία του '90, καθιστώντας τον κλάδο περισσότερο ευάλωτο στον εξωκοινοτικό ανταγωνισμό και υπογραμμίζοντας την ανάγκη σύνδεσης της Ε.Ε.Α με μια πιο ενεργό εμπορική πολιτική (22). Στο σημείο αυτό, όπως και στον περιορισμένο χαρακτήρα του κοινοτικού-περιφερειακού ταμείου, γίνεται σαφές ότι η Κοινότητα πολύ απέχει απο το να μπορεί να αναπτύξει μια πολιτική κράτους προνοίας.

(ΣΤ) Η παραπάνω αναφορά στο Κράτος προνοίας δεν είναι τυχαία: πράγματι ο νεο-μερκαντιλισμός, στη νεο-προστατευτική αμυντική του εκδοχή που εφαρμόζεται στις "γεροντικές" παραδοσιακές βιομηχανίες - σε αντίθεση με την επιθετική πολιτική επιδότησης εξαγωγικών κλάδων - συνδέεται με μίαν αντίληψη κρατικού παρεμβατισμού με κοινωνικούς στόχους όπως λ.χ. η καταπολέμηση της ανεργίας, η ενίσχυση φτωχοτέρων περιοχών, οι κοινωνικές παροχές. Αυτό το Κράτος Προνοίας που διαμορφώθηκε μεταπολεμικά, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, στις ΔυτικοΕυρωπαϊκές Χώρες δημιούργησε μίαν οικονομία "υψηλού κόστους" (23).

Η επίκληση του συγκριτικού πλεονεκτήματος αγνοεί, μέσα σε μία α-πολιτική και συχνά αφελή αντιμετώπιση, το γεγονός ότι στη χαμηλή τιμή ενός εισαγομένου προϊόντος όχι μόνον αντανακλάται ενίοτε, η επιθετική νεο-μερκαντιλιστική πολιτική μίας Ν.Β.Χ που επιδοτεί ποικιλόμορφα τους εξαγωγείς, αλλά συμπυκνώνεται συχνά μια ορισμένη εντελώς διαφορετική κοινωνική διαρθρωση που χαρακτηρίζεται απο χαμηλό κοινωνικό κόστος εργασίας. Άφημένες ανεξέλεγκτες οι δυνάμεις της αγοράς κινδυνεύουν, ακριβώς μέσω των τιμών αυτών (που λειτουργούν σαν αιχμή του δόρατος) να επιβάλλουν στις χώρες εισαγωγής, τρόπον τινά, το δικό τους κοινωνικό πρότυπο. Η σκόπιμα ακραία αυτή τοποθέτηση γίνεται για να υπογραμμίσει ότι η προστατευτική εμπορική πολιτική, πέραν του να υπηρετεί συγκεκριμένα κλαδικά συμφέροντα, έχει συχνά - συνειδητά ή ασυνείδητα - μια ευρύτερη κοινωνική διάσταση. Αλλά η διάσταση αυτή δεν είναι, πρός το παρόν τουλάχιστον, αντικείμενο της Κοινότητας, ο δε "ενιαίος κοινωνικός χώρος" αποτελεί, μέχρι τώρα τουλάχιστον, περισσότερο ένα διακοσμητικό στοιχείο με το οποίο διανθίζεται η διαδικασία διαμόρφωσης της ενιαίας αγοράς.

Η εμπορική πολιτική της Ε.Κ. λειτουργεί κατ'ουσίαν αποκομμένα απο άλλου είδους έμμεσα ή άμεσα συνδεόμενες πολιτικές που παραμένουν στη δικαιοδοσία των, περισσότερο ή λιγώτερο ευαίσθητων στα παραπάνω κοινωνικά θέματα, Κυβερνήσεων των Κρατών μελών.

(Ζ) Η Εμπορική πολιτική της Κοινότητας, έχει άρα μία έντονη πολιτική χροιά τόσο στις εξωτερικές πτυχές της (σχέσεις της Ε.Κ. με τον υπόλοιπο κόσμο) όσο και στις εσωτερικές πλευρές της (ενδοκοινοτικές διεργασίες για τον καθορισμό μιάς κοινής θέσης). Σ'αυτό έρχεται να προστεθεί το ειδικώτερο θεσμικό στοιχείο της αρμοδιότητας των διαφόρων Κοινοτικών Οργάνων που εξετάζεται, στο Μέρος V της παρούσας εργασίας.

Η σύγκρουση αρμοδιοτήτων Επιτροπής, Συμβουλίου, και σε μικρότερο βαθμό, Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Ο.Κ.Ε, όπου το κάθε όργανο προσπαθεί να διευρύνει τις αρμοδιότητές του, υπακούει σε μία δική της ιδιαίτερη ιστορία και δυναμική. Στην προκειμένη περίπτωση της εμπορικής πολιτικής για τα κλωστοϋφαντουργικά το δευτερογενές, ούτως ειπείν, αυτό "παιγνίδι" ανάμεσα στα Κοινοτικά Οργανα συνοψίζεται στην προσπάθεια της Επιτροπής Ε.Κ. αφ'ενός μεν να επιβεβαιώσει τη δική της τελική αρμοδιότητα πάνω στα θέματα αυτά (διαπραγματεύσεις, σύναψη συμφωνιών, εκπόνηση κανονισμών) αφ'ετέρου να διευρύνει τα περιθώρια που της δίδει το Συμβούλιο στη διαπραγμάτευση και σύναψη των συμφωνιών. Στα πλαίσια αυτά και όντας αυτή αντιμέτωπη με τους εμπορικούς εταίρους, δεν μπορεί παρά να επιζητεί μια όσο το δυνατόν πιο χαλαρή - άρα, τελικά φιλελεύθερη - διαπραγματευτική εντολή. (Είτε, τυπικά, για την ανανέωση της ΠΙΣ και των διμερών συμφωνιών, είτε για επιμέρους διαχειριστικής φύσης θέματα). Η προαναφερθείσα σύγκρουση συμφερόντων Κρατών μελών, αλλά και Κοινωνικοοικονομικών ομάδων, μπορεί μεν σε ένα πρώτο επίπεδο να δυσχεραίνει το έργο της Επιτροπής αλλά, σε ένα δεύτερο, αποτελεί για αυτήν πηγή εξουσίας.

Το κοινοτικό αυτό θεσμικό πλαίσιο υπογραμμίζει και εντείνει για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα την προαναφερθείσα σχετική αυτονομία της κρατικής εξουσίας : Πέρα απο τη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ τους αλλά και με κάποιο συνολικό συμφέρον, πέρα απο την προστριβή εθνικών Κρατών στην ιστορικά μοναδική αυτή διαδικασία της Ευρωπαϊκής οικονομικο-πολιτικής ολοκλήρωσης, υπάρχει και η συνεχώς μεταβαλλόμενη διάταξη αρμοδιοτήτων μεταξύ Επιτροπής Ε.Κ. και Συμβουλίου,πράγμα που επηρεάζει, με τη σειρά του, το τελικό αποτέλεσμα.

Εδώ προστίθεται η εσωτερική, μέσα στην ίδια την Επιτροπή, συνύπαρξη και προστριβή ανάμεσα σε υπηρεσίες με διαφορετικά επιμέρους αντικείμενα - αρμοδιότητες (λ.χ. ΓΣΔΕ, ΠΙΣ, Τρίτος Κόσμος, βιομηχανική πολιτική, ανταγωνισμός) μεγαλύτερης ή μικρότερης σημασίας : αντικείμενα που, άλλοτε μεν, άπτονται συγκεκριμένων πραγματικών συμφερόντων στην οικονομία, προδοτώντας θετικές ή αρνητικές αντιδράσεις, άλλοτε δε προσομοιάζουν περισσότερο με ρόδες που γυρίζουν στο κενό και που είτε ενίοτε αγγίζουν την πραγματικότητα επηρεάζοντας, έστω και έμμεσα, κάποιαν υπαρκτή πολιτική είτε διαιωνίζουν την συχνά αυτάρεσκη αυτήν αποσύνδεση.

(Η) Στην εμπορική πολιτική της Ε.Κ. στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας συνυπάρχουν, κατά περίεργο τρόπο, διαφορετικοί τύποι σύνδεσης της πολιτικής εξουσίας με την οικονομική πραγματικότητα : ο ένας, άμεσος και εμφανής, η αναχαίτιση ή ακριβέστερα, η πλαισίωση των εισαγωγών απο διάφορες χώρες : ο δεύτερος περισσότερο έμμεσος, η επίδραση στην απασχόληση και στις επενδυτικές δραστηριότητες τόσο στις χώρες εξαγωγής όσο και στην ίδια την Κοινότητα. Είναι προφανές ότι στο βαθμό που η πρώτη σύνδεση έχει ένα οικονομικό αντίκρυσμα (δηλαδή όντως περιορίζονται οι εισαγωγές) τίθεται σε λειτουργία και η δεύτερη:. Στο βαθμό όμως που η παρεχόμενη προστασία λειτουργεί περιθωριακά, μ'άλλα λόγια οι εισαγωγές αυξάνουν ταχύρρυθμα και, συγχρόνως, υπάρχει πλήθος υποχρησιμοποιουμένων ποσοστώσεων, δημιουργούνται αμφιβολίες για το κατά πόσον οι αυξήσεις στις εισαγωγές φθηνών κλωστοϋφαντουργικών στην Ε.Κ. θα ήταν σημαντικά μεγαλύτερες ελλείψει αυτής της πολιτικής. Υπό το πρίσμα αυτό, η εμπορική αυτή πολιτική, με κόστος το να χαρακτηρίζεται η Ε.Κ. σαν προστατευτική ως πρός τις Λ.Α.Χ,αφ'ενός μεν υποβοηθάει μια λογική διακρίσεων, για πολιτικούς λόγους, ανάμεσα στους εμπορικούς εταίρους αφ'ετέρου εξυπηρετεί την εξής ενδοκοινοτική σκοπιμότητα δημοσίων σχέσεων : η Επιτροπή Ε.Κ. εμφανίζεται στους ενδιαφερόμενους για προστασία φορείς, να ασκεί,μέσα στα όρια των δυνατοτήτων της, μια πολιτική προστασίας αμβλύνοντας έτσι τις κοινωνικο-πολιτικές αντιδράσεις που προκαλεί η συντελούμενη αναδιάρθρωση. Ταυτόχρονα υπογραμμίζει, προς τον υπόλοιπο κόσμο αλλά και προς τα ίδια τα κράτη μέλη, ότι τα θέματα εμπορικής πολιτικής είναι δική της αρμοδιότητα.

Στο εξω-οικονομικό αυτό πολιτικό παιχνίδι εντυπώσεων, η εικόνα της Ε.Κ. πρός τα έξω υφίσταται μια φθορά πρός όφελος της εικόνας πρός τα μέσα, δηλ. για ορισμένες ενδοκοινοτικές ομάδες.

(θ) Η δυναμική αυτή συνύπαρξη της πραγματικής οικονομικής με την φανταστική εικονική προστασία, προστίθεται και φωτίζει τη σχέση του πολιτικού με το οικονομικό που διέπει την όλην αυτήν εργασία : η παρέμβαση γίνεται για να εξυπηρετήσει οικονομικούς στόχους/συμφέροντα αλλά και , συγχρόνως , από συνήθεια, διότι η ανυπαρξία της θα ήταν πολιτικά ασύμφωρη και προς το παρόν αδιανόητη; γίνεται για να γίνεται. Πέρα απο το να συμβάλλει στην εξήγηση της προαναφερθείσας αναντιστοιχίας του θεσμικού προστατευτικού πλαισίου με τα οικονομικά μεγέθη, η παραπάνω διαπίστωση φωτίζει και μιά άλλη πλευρά της σύνθετης πολυεπίπεδης διαπραγματευτικής διαδικασίας : το στοιχείο του ρόλου και των βαθμών ελευθερίας των ίδιων των διαπραγματευτών. Αν είναι αλήθεια ότι οι διαπραγματεύσεις δεν πρέπει απλώς να γίνονται, αλλά και να φαίνονται ότι γίνονται, κι αν όντως ισχύει ότι η τελική τους κατάληξη επηρεάζει μεν, αλλά όχι και τόσο αποφασιστικά, τις σχετικές οικονομικές εξελίξεις, τότε στο τελικό αποτέλεσμα κάθε επιμέρους διαπραγμάτευσης μπορεί ίσως να ενυπάρχει, πέραν της αναγκαιότητας και κάποιο στοιχείο τυχαίου : η προσωπική σφραγίδα των ίδιων των διαπραγματευτών.

Σημειώσεις στο Κεφάλαιο 18

1) Βλ. GILPIN, op.cit, Chapter 5.

2) Βλ., χαρακτηριστικά, V.CABLE : Protectionism and Industrial Declime, ODI, London 1983.
H. GLISMAN, J.PELZMAN, D.SPINANGER, M.WOLF : Costs of Protecting Jobs in Textiles and Clothing, Thames Essays, London 1984.

Z.A.SILBERSTON : The MFA and the U.K. Economy, Her Majesty's Stationery office, London 1984.

V. CABLE : "Textiles and Clothing in a New Round of Trade Negotiations", World Bank Economic Review, 1987, pp 619-645

Για μια περιγραφή των "quota premium" βλ. Κεφάλαια 8 και 9.

3) Βλ.Κεφάλαιο 1 και αντίστοιχο Πίνακα στο Παράρτημα.

4) Για παραδείγματα της λεγόμενης πραγματιστικής ή και νεομερκαντιλιστικής σχολής βλ.GILPIN, op.cit. και H.SHUTT, op. cit. Επίσης, W.HAGER :"Protectionism and Autonomy: How to Preserve Free Trade in Europe", International Affairs, 1982, pp. 413 - 428.

S.STRANGE :"Protectionism and World Politics", International Organization, 1985, pp . 232 - 260 .
"The Global Political Economy", International Journal, 1984 , pp. 267 - 283 .
"Protectionism - Why Not?", The World Today, 1985, pp. 148-150

Για μια διατύπωση της φιλελεύθερης οικονομικής αντίληψης, βλ. π.χ. D.LORENZ : op. cit., καθώς και
C.KINDLEBERGER :"International Trade and National Prosperity" CATO Journal, 1983/84, pp. 623 - 637.
B.BALASSA :"The End of a Liberal Era?" SAIS Review, 1983, pp. 165 - 193.
L.YEAGER and D.TUERCK: "Realism and Free Trade Policy "CATO Journal, 1983/84, pp. 645 - 665.
D.SALVATORE: "The New Protectionism and the Threat to World Welfare" Journal of Policy Modeling, 1985, pp. 1 - 22 .

5) Βλ.Κεφάλαια 8 και 9.

6) Βλ. Ενδεικτικά λ.χ. B.BALASSA : "Adjustment Policies in Developing Countries. A Reassesment" World Development, 1984,
"Interest of Developing Countries in the Uruguay Round" World Economy, 1987
P.HENDERSON : "Trade Policies and Strategies - Case for a Liberal Approach", World Economy, 1983, pp. 291 - 302 .

7) Βλ. S.HAGGARD : "The NICs in the International System", WORLD POLITICS, 1986 , pp. 343 - 370.
P.STREETEN: "A Cool Look at Outward - Looking Strategies for Development" World Economy 1982.

8) Βλ. YOFFIE : Power and Protectionism, op. cit.

9) Για μια επισκόπηση των θεμάτων της νεομαρξιστικής προβληματικής, βλ. :

R.CHILCOTE (ed) Dependency and Marxism, Westview, Colorado 1983. Η πιο σύγχρονη εκδοχή της νεομαρξιστικής σκοπιάς είναι η :

I.WALLERSTEIN : The Capitalist World Economy, C.U.P., Cambridge, 1979

Για μια κριτική, βλ. E.LACLAU :"Feudalism and Capitalism in Latin America", N.L.R., 1977.
T.WEISSKOPF : "Economic Development and the Development of Economics: Some observations from the left", World Development, 1983 , pp. 895 - 903

Βλ. επίσης την επισκόπηση G.PALMA :"Dependancy : A Formal Theory of Underdevelopment or a Methodology for the Analysis of Concrete Situations". World Development, 1978, pp. 881 - 924.

10) YOFFIE, op.cit. Επίσης, B.BALASSA:"Dependency and Trade Orientation", World Economy, 1986, pp. 259 - 271.

11) Βλ. π.χ. S.HAGGARD : op.cit. Επίσης, ειδικώτερα για τις Ν.Β.Χ ως πρός την ΕΟΚ, βλ. :
J.PELKMANS :"The E.C. and the N.I.C.S", Journal of European Integration, 1981, pp. 135 - 165.

12) Για το θέμα αυτό του χρέους των ΛΑΧ βλ. B.BALASSA : "Developing Country Debt : Policies and Prospects", World Bank Discussion Paper, 1985

Για μια πρόσφατη επισκόπηση του διαλόγου Βορρά-Νότου, βλ. Α.Φατούρου :"Από το αδιέξοδο στην οπισθοδρόμηση. Ο Διάλογος Βορρά-Νότου, 1973-86", Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική, 1988., 5 - 53 .

Επίσης για τη Νέα Διεθνή Οικονομική Τάξη βλ. R.COX : "Ideologies and the New International Economic Order : reflections on some recent literature", International Organization, 1979 και M.BETTATI: Le Nouvel Ordre Economique International, PUF, 1983

13) Βλ. V.AGGARWAL : Liberal Protectionism, op.cit. ειδικά για την ΠΙΣ σαν διεθνές καθεστώς.
Γενικώτερα για τη προβληματική γύρω από τα διεθνή καθεστώτα, βλ.:

R.KEOHANE :"The Demand for International Regimes" International Organisation, 1982 , pp. 325 - 355 .
C.LIPSON :" The Transformation of Trade: Sources and effects of Regime Change" Int. Organisation, 1982, pp. 417 - 455.
S.HAGGARD and B.SIMMONS :" Theories of International Regimes, International Organisation, 1987 ,pp.491-517 και GILPIN, op.cit.

14) Μ.Τσινισιλέλης "Εθνικό Κράτος και Οικονομική Ολοκλήρωση", σελ. 488-489 στο Π.Καζάκος (επ.) 1992 : Η Εξέλιξη της Εσωτερικής Αγοράς στην Ευρώπη και η Ελλάδα, Ιονική Τράπεζα, Αθήνα 1989

15) AGGARWAL, op.cit.

16) V.CABLE: "Textiles and Clothing in a New Round of Trade Negotiations", World Bank Economic Review, 1987 ,pp. 619 - 645.

17) Βλ. π.χ. για μιά τοποθέτηση :
P.MAILLET :"Les Relations Commerciales, Stimulants et Defis pour la Communante", Revue du Marche Commun, 1987 ,pp.645 - 654.

18) C.LIPSON : op.cit. και S.HAGGARD and B.SIMMONS: op.cit

19) Για μια κλασική φιλελεύθερη τοποθέτηση, βλ. π.χ. M.OLSON: The Logic of Collective Action, Harvard U.P., Cambridge, 1965.
Επίσης, HINDLEY : op.cit., Z.A. SILBERSTON : op.cit.
J.FINGER "The Political Economy of Trade Policy, "CATO Journal, 1983-84 καθώς και στα πλαίσια της θεωρίας των παιγνίων,:

H.RIEGER :"Game Theory and the Analysis of Protectionist Trends", World Economy, 1986., pp. 171 - 192 .
Για μια Μαρξιστική έμπνευσης προσέγγιση στο θέμα της εκπροσώπησης των καταναλωτών βλ. :
C.OFFE : Contradictions of the Welfare State, J.Keane (Ed), London 1984 και
D.HELD (Ed) States and Societies, Blackwell, Oxford, 1984.

20) Βλ. για παράδειγμα W.STREECK και P.SCHMITTER (Ed) Private Interest Government, Sage, London, 1985, Κεφάλαιο 1 και W.GRANT (Ed) The Political Economy of Corporatism, Macmilan, London 1985, Κεφάλαια 1,2 και 9. Το τελευταίο αναφέρεται ειδικά στο θέμα του κορπορατισμού στην Ε.Κ. Επίσης, συγκεκριμένα για την Ε.Κ. βλ. :

E.KIRCHNER and K. SCHWAIGER : The Role of Interest Groups in the E.C., Gower, Hampshire, 1981

21) Ειδικά για την Ελλάδα βλ. π.χ. Π.ΚΑΖΑΚΟΥ - Γ.ΚΑΡΟΥΖΟΥ "Παρακμή και Αμυνα : Η Προστασία της Ευρωπαϊκής κλωστο-ϋφαντουργίας με τις Νέες Συμφωνίες Πολυϊνών και οι Ελληνικοί Προβληματισμοί "Επιθ.Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1982.
Γ.ΚΑΤΣΟΥ - Χ.ΙΩΑΝΝΟΥ : Διεύρυνση Αναπτυξιακών Δυνατοτήτων : Κλωστοϋφαντουργία - Ενδυση, ΚΕΠΕ, Αθήνα 1986.
ΙΟΒΕ : The Greek Textiles and Clothing Industries, Αθήνα 1985 (Με πλήθος συγκεκριμένων στατιστικών στοιχείων).
Για μια συνολικώτερη πρόσφατη θεώρηση : Τ.Γιαννίτση : Ενταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και Επιπτώσεις στη Βιομηχανία και στο Εξωτερικό Εμπόριο, Ιδρυμα Μεσογειακών Μελετών, Αθήνα 1988.

22) Βλ.Π.ΚΑΖΑΚΟΥ : 1992, op.cit. Για διιστάμενες απόψεις πάνω στην "Ευρώπη οχυρό" βλ. π.χ. επίκαιρη αρθρογραφία P.MONTAGNON, Financial Times July 1988, Economist : March 25, 1989 και συνέντευξη E.CRESSON : Int.Herald Tribane, April 17, 1989.

23) Βλ. W.HAGER : op.cit.
Επίσης S.STRANGE : op.cit.
Για μια συνολική φιλελεύθερη κριτική, βλ. π.χ. M.KRAUS : "Protectionism and the Welfare State", Cato Journal 1983-84, pp 673-678.

Σ Υ Ν Τ Ο Μ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Ε Σ

Χώρες ΑΚΕ	Χώρες Αφρικής Καρραϊβικής και Ειρηνικού (μέλη της Συμφωνίας του Λομέ) (ACP)
ΑΧ	Αναπτυγμένες χώρες (Developed Countries - DCs)
ΓΔ	Γενική Διεύθυνση της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Direction Generale - DG)
ΓΣΔΕ	Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (General Agreement on Trade & Tariffs- GATT)
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund - IMF)
ΕΕ	Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΕΑΧ	Ελάχιστα Αναπτυγμένες Χώρες (Least Developed Countries-LLDCs)
ΕΖΕΣ	Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (European Free Trade Area- EFTA)
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα (European Community)
ΕΚΑΧ	Ευρωπαϊκή Κοινοπραξία Άνθρακα και Χάλυβα (European Coal and Steel Community ECSC)
Ε.Κ. της ΓΣΔΕ	Επιτροπή Κλωστοϋφαντουργικών της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT - Textiles Committee)
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (European Economic Community - EEC)
ΚΑΠ	Κοινή Αγροτική Πολιτική (Common Agricultural Policy - CAP)
ΛΑΧ	Λιγώτερο Αναπτυγμένες Χώρες (Less Developed Countries - LDCs)
αρχή ΜΕΚ	Μάλλον Ευνοουμένου Κράτους (Most Favoured Nation - MFN) Άρθρο 1 της ΓΣΔΕ
ΝΒΧ	Νέες Βιομηχανικές Χώρες (Newly Industrialised Countries - NIC)
ΟΕΚ	Όργανο Επιτήρησης Κλωστοϋφαντουργικών (Textiles Surveillance Body - TSB)
ΟΔΕ	Οργανισμός Διεθνούς Εμπορίου (International Trade Organisation - ITO)
ΟΚΕ	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) (Economic and Social Committee - ESC)
ΠΙΣ	Πολυϊνική Συμφωνία (Multifibre Arrangement - MFA)
ΣΓΠ	Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων (Generalised System of Preferences - GSP)
ΣΜΔ	Συμφωνία Μακράς Διαρκείας (Βάμβακος) (Long Term Agreement-LTA)

Συντομογραφίες Τίτλων Περιοδικών

C.J. : Cato Journal
J.C.M.S. : Journal of Common Market Studies
J.E.I. : Journal of European Integration
J.W.T.L. : Journal of World Trade Law
I.A. : International Affairs
I.O. : International Organisation
L.I.E.I. : Legal Issues of European Integration
N.L.R. : New Left Review
R.M.C. : Revue du Marché Commun
W.D. : World Development
W.E. : World Economy
W.T. : World Today

Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

(Α) ΑΓΓΛΙΚΗ

V.K. AGGARWAL : " The Unraveling of the MFA ", I.O. 1983 , pp 617-645

Liberal Protectionism : The International Politics of Organized Textile Trade , Berkley, University of California Press, 1985

G. ASHOFF : " The Textile Policy of the E.C. towards Mediterranean Countries : Effects and Future Options ", JCMS. 1983 , XXII, pp 17-45.

L. ATHULATHMUDALI : " Forthcoming Negotiations on the MFA " , W.E. 1980 , pp 1-13

I.V. BAEL and BELLIS : EEC Anti-Dumping and Other Trade Protection Laws , Oxford, 1985

" The New Protectionism and the International Economy" JWTL, 1978, pp 409-436

B. BALASSA : " The Tokyo Round and the Developing Countries ", JWTL, 1982, pp. 93 -118

" The End of a Liberal Era?", SAIS Review , 1983, pp 165 - 193.

" Adjustment Policies in Developing Countries. A reassesment". W.D. 1984

" Interest of Developing Countries in the Uruguay Round ", W.E. 1987

" Developing Country Debt : Policies and Prospects ", World Bank Discussion Paper, 1985

" Dependency and Trade Orientation "W.E. 1986, pp. 259-271

B. BARDAN : " The Cotton Textile Agreement 1962 - 72 " , JWTL , 1973 , pp 8 - 35

J.F. BESELER and A.N. WILLIAMS : Anti-Dumping and Anti-Subsidy Laws in the E.C. , London , 1986

N. BLOKKER : International Regulation of World Trade in Textiles , Forthcoming PHD, Leiden University .

R. BOURGUIGNON et al : " Five Years of the Directly Elected European Parliament ", J.E.I., 1984 , pp. 39 - 59.

V. CABLE : Protectionism and Industrial Decline , London, 1983

V. CABLE : "Textiles and Clothing in a New Round of Trade Negotiations " , World Bank Economic Review, 1987 , pp 619 - 645

V.CABLE and M. WEALE : " Economic Costs of Sectoral Protection in Britain ", WORLD ECONOMY, DEC. '85 , pp 421 - 438

R.CHILCOTE (ed) : Dependency and Marxism , Westview, 1983

Y.P. CHOI et al : The MFA in Theory and Practice , Pinter, London, 1985

R.COX : " Ideologies and the New International Economic Order ", I.O. 1979 , pp. 257 - 300

G. CURZON : Multilateral Commercial Diplomacy , M. Joseph, London 1965

G. CURZON : " Neoprotectionism, the MFA and the E.C.", W.E. 1981, pp. 251-263

K.DAM : The GATT : Law and International Organization , Chicago 1970

M. DARENPORT : Trade Policy, Protectionism and the Third World , London , 1986

D. DAS : "Dismantling the MFA " , JWTL 1985 , pp 67 - 80

H. DIELMANN : " Anti-Dumping and Anti-Subsidy Measures : The Practice of the E.C. 1981 - 84 " , Common Market Law Review, 1985 , pp 698-708.

M. DOLAN : " The Changing Face of E.C. Policies towards Developing Countries", J.E.I., 1984 , pp 161 - 196

A. DUNKEL : " Lessons from Textile Experience for General Trade Policy", W.E. 1984, pp 361-3

M.P. FERREIRA : Exports of Manufactures from S. European Countries ", JWTL, 1984 , pp 235-250

J.FINGER : " The Political Economy of Trade Policy " , C.J. 1983-84, pp. 743 - 750

R. GARDNER : Sterling - Dollar Diplomacy. The Origins and Prospects of our International Economic Order , Mc Graw Hill, N.Y. 1969

GATT : Arrangement Regarding International Trade in Textiles, Geneva, 1974
GATT : COM / TEX/ SB/ 1, 35, 83
GATT : COM TEX/ W/ 197
GATT : COM/ TEX/ W/ 210
GATT : Spec (84) 24
GATT : Textiles and Clothing in the World Economy , Geneva 1984

R.GILPIN : The Political Economy of International Relations , Princeton,N.J. 1986

H.GLISMAN et al : Costs of protecting Jobs in Textiles and Clothing , Thames,London 1984

S. GOH : " Would GATT mean Liberalization ? ", Textiles Asia, 1985

S.GOLT : Developing Countries in the GATT System , London, 1978

W. HAGER : " Protectionism and Autonomy : How to Preserve Free Trade in Europe" I.A. 1982 , pp 413 - 428

S. HAGGARD : " The NICs in the International System", World Politics 1986 , pp 343 - 370
" and SIMMONS : "Theories of International Regimes", I.O.1987, pp. 491 - 517.
C. HAMILTON : "Follies of Policies for Textile Imports in W. Europe ", W.E. 1986, pp 219-234
" VERs and Trade Diversion " J.C.M.S. 1985, pp 345 - 357
M. HAMZA : International Surveillance of Trade Measures : The Case of the T.S.B., UNCTAD / MTN/ 220 , 1981

D. HELD (ed) : States and Societes , Blackwell, Oxford, 1984

P. HENDERSON : " Trade Policies and Strategies - Case for a Liberal Approach", W.E.1983, pp. 291-302
B. HINDLEY : " " VERs and GATT's Main Escape Clause ", W.E. 1980 , pp. 313 - 341

B. HINDLEY : " GATT Safeguards and VERs : What are the Interests of Developing Countries " , World Bank Economic Review, 1987

E. HOBSBAWN : Industry and Empire , Penguin, London 1973

K. HOFFMAN : " Clothing, Chips and Competitive Advantage : The Impact of Microelectronics on Trade and Production in the Garment Industry ", W.D. 1985 , pp 371-392
S. HOFFMANN : " Reflections on the Nation-State in W.Europe Today " JCMS 1982, XXI, pp 21 - 37
T. HOWELL et al : The Textiles and Apparel Trade Crisis , Dewey Balantine, Washington 1985

R. HRBEK : The European Parliament, the Citizens and the Political Environment , E.P. Symposium , Strasbourg, 1988

R. HUDEC : The GATT Legal System and Trade Diplomacy , New York, 1975

J. JACKSON : World Trade and the Law of GATT , Indianapolis, 1969

" Governmental Disputes in International Trade Relations : A Proposal in the Context of GATT ", JWTL 1979

B. JACOBS : " Renewal and Expansion of the MFA ", Law and Policy in International Business, 1987 , pp 7 - 50

J.L. JUVET : " The Cotton Industry and World Trade " JWTL 1967 , pp. 540 - 563
K. JONES : " The political Economy of VERs", KYKLOS 1984, pp 82 - 101
I.L.O. : Security of Employment and Income in the Light of Structural Changes in the Textiles Industry , Geneva, 1984

ITCB : " Problems with MFA III ", Textiles Asia , 1985

D.KEESING and M. WOLF : "Questions on International Trade in Textiles and Clothing", W.E. 1981 , vol. pp. 79 - 101

Textile Quotas against Developing Countries , Thames,London 1980

A. KENWOOD and A. LOUGHUEED : The Growth of the International Economy 1820-1980 , Allen and Unwin , London 1983

R. KEOHANE : " The Demand for International Regimes ", I.O. 1982 ,pp. 325 - 355

K.KIM : " The Common Commercial Policy of the EEC " , JWTL 1970

C. KINDLEBERGER : " International Trade and National Prosperity ",Int.Studies Qurtly,1983 pp. 5 - 10

E. KIRCHNER and K.SCHWAIGER : The Role of Interest Groups in the E.C. , Gower, Hampshire, 1981
K.KOEKKOEK : " Liberalising the MFA",JWTL 1986 , pp. 142 - 167
K. KOCK : International Trade Policy and the GATT 1947-67 , Stockholm 1969

M. KOSTECKI :"Export Restaint Arrangements and Trade Liberalisation ",W.E.1987 ,pp 425-453
S. KRASNER (ed) : International Regimes , Cornell, Ithaca, 1983 .
M. KRAUS : "Protectionism and the Welfare State ",C.J. 1983/84 ,pp 673 - 678

P. KUMAR : " Critical Issues in the Talks on Emergency Protection ", W.E. 1982 ,pp. 241-257

P.LANG : "Neo-Protectionism and Economic Growth",Intereconomics 1984,pp 129-133

W. LEWIS : The Evolution of the International Economic Order , Princeton University Press, N.J. , 1977

C. LIPSON : " The Transformation of Trade : Sources and Effects of Regime Change", I.O.. 1982, pp 417 - 455.

D. LORENZ : " A GATT for Mercantilists ? " , Intereconomics, 1985 , pp . 255 - 260

C. OFFE : Contradictions of the Welfare State , London , 1984

A. OLECHOWSKI (ed) : The Uruguay Round , Washington DC, 1987

M. OLSON : The Logic of Collective Action , Cambridge, 1965

S. A. PAGE : " The revival of Protectionism and its consequences for Europe",JCMS,1981, pp 17 - 39

G. PALMA : " Dependency " W. D. 1978, pp. 881 - 924 .

J. PELKMANS : " The E.C. and the N.I.Cs" , J.E.I. , 1981 , pp 135 - 165

G. PERLOW : " The Multilateral Supervision of International Trade : Has the Textiles Experiment Worked ?" , American Journal of International Law, 1981, pp 93-133

E.U. PETERSMANN : " The E.C. and GATT on the Economic and Legal Functions of GATT Rules " , L.I.E.I., 1984 , I , pp 37 - 48

" Economic, Legal and Political Functions of the Principle of Non-Discrimination " , W.E. 1986 , pp 113 - 121

The Mediterranean Policy of the E.C. , London, 1985.

R. POMFRET : " Protectionism and Preferences in the E.C. Mediterranean Policy", W.T., 1982 (Feb), pp 60 -65

R. PREBISCH : Five Stages in my Thinking on Development , World Bank, Washington D.C. , 1982

H. RIEGER : " Game Theory and the Analysis of Protectionist Trends ", W.E.,1986, pp 171 - 19

D.SALVATORE : " The New Protectionism and the Threat to World Welfare ", Journal of Policy Modeling, 1985 , pp . 1 - 22

G. SAMPSON : " Pseudo - economics of the MFA - a Proposal for Reform",W.E.,1987,pp 455-468

P.SCHENDELEN : " The European Parliament:Political Influence is more than Legal Powers ", J.E.I., 1984 , VIII/1, pp. 59 - 75.

G. SHEPHERD : Textile Industry Adjustment in Developed Countries, London, 1981

H. SHUTT : The Myth of Free Trade , Blackwell , Oxford, 1985

R. SIEBEKE : " Can the E.C. Mediterranean Policy be Revitalised ? ", Intereconomics 1985 P.P. 216-22

A. SILBERSTON : " Impracticalities of the Sampson Proposal for Phasing Out the MFA ", W.E. 1988 , pp . 301 - 302 .

The MFA and the U.K Economy , London 1984

H. SINGER : The Structure of International Development : Essays on the Economics of Backwardness , Mc Millan, London 1978

J. STEVENS (ed) : EEC and the Third World , London , 1982

S.STRANGE : " The Global Political Economy " , International Journal , 1984,pp. 267-283
" Protectionism and World Politics " , I.O. , 1985 , pp. 233 - 260
" Protectionism - Why Not " , W.T. , 1985 (Aug-Sep) pp. 148-150.

S.STRANGE and R. TOOZ (ed) : The International Politics of Surplus Capacity , London , 1981

W. STREECK - P. SCHMITTER (ed) : Private Interest Government , London , 1985

P. STREETEN : " A Cool Look at Outward-Looking Strategies for Development",W.E., 1982

M.SUTTON : " Equality and Discrimination in International Economic Law : Trends in Regulation of International Trade in Textiles , The YEAR BOOK of WORLD AFFAIRS , Vol. 31, 1977 , pp. 190 - 216 .

H. TAAKE - D. WEISS : " The World Textile Arrangement : The Exporters' View-point", JWTL , 1974

P. TAYLOR :"The E.C. as an Actor on International Society ", J.E.I , 1982,pp. 7 - 41.

D. TUERCK and L. YEAGER : " Realism and Free Trade Policy" , C.J. , 1983/84 ,pp 645-665

J. TUMLIR : " A Revised Safeguard Clause for GATT ? ", JWTL , 1982 , pp 6 - 17

" Need for an Open Multilateral Trading System " W.E. , 1983 ;pp. 393-406

D. TUSSIE : The LDCs and the GATT : a study of their responses with special reference to the MFA and the F.T.A.C. (1958 - 83) , Ph.D.Econ. 1985, LSE, Unpublished.

P. VAN DIJK (ed) : Supervisory Mechanisms in International Economic Organisations , Deventer, 1984

E.L.M. VOLKER (ed) : Protectionism and the European Community , Deventer, 1983
H and W. WALLACE and C.WEBB : Policy Making in the EC. , London 1987
I. WALLERSTEIN : The Capitalist World Economy , Cambridge, 1979

T. WEISSKOPF : " Economic Development and the Development of Economics : Some Observations from the Left ", W.D., 1983 , pp 895 - 903

J. WIEMANN : Selective Protectionism and Structural Adjustment , Berlin 1983

M. WOLF : " How to Unravel the MFA ", W.E , 1985 , pp. 235 - 247

G. YANNOPOULOS :"Prospects for the Manufacturing Exports of Non- Candidate Mediterranean Countries in a Community of Twelve ", W.D. , 1984 ,pp1087-109

D. YOFFIE : Power and Protectionism , N.Y. 1983

O. YOUNG : " Regime Dynamics : the Rise and Fall of International Regimes",I.O,1982 , pp . 277 - 297 .

(Β) ΓΑΛΛΙΚΗ

K. AYBERK : Le Mecanisme de La Prise des decisions Communautaires en matière de Relations Internationales . P.U.F. , Paris, 1985.

Comité Economique et Social (C.E.S.) : CES 336/86, 512/86, 527/86

Commission de La Communauté Européenne : COM (81) 129
COM (81) 556
COM (87) 100
COM (88) 653

T. FLORY : " La IIIe Convention de Lomé et les Echanges Commerciaux ACP-CEE ", R.M.C., 1986 , pp . 211 - 216

J-C. GAUTRON : " La Convetion de Lomé III ", R.M.C., 1986 , pp. 184 - 192.

J. GROUX, P. MANIN : Les Communautés Européennes dans L'orde International , Bruxelles , 1984

J.V. LOUIS : " La Communauté et ses Etats Members dans Les Relations Exterieures", J.E.I. 1983 ., VI, pp. 203 - 235 .

P. MAILLET : " Les Relations Commerciales, Stimulants et Defis pour la Communauté ", RMC , 1987 , pp . 645 - 654

J. SCHWED : " Les Questions Ecrites Du P.E. a la Commission ", RMC, 1970 ,pp.365-370.

D. SIDJANSKI : " Les Groupes de Pression dans la Communauté Européenne " " Il Politico ", 1982 /3, pp.539-560.

D.SIDJANSKI - J.CONDOMINES : " Le Profil du Comité Economique et Social 1982-83", J.I.E., 1983 , VII , pp. 10 - 40

C. STEPHANOU (Ed) : La Communauté Européenne et ses Etats Membres dans les enceintes Internationales , P.U.F. , Paris 1985 .

(Γ) ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ

H. KRENZLER : " Das Welttextilabkommen III und die bilateren Textilabkommen der E.G.", Recht der Internationalen Wirtschaft,1983.

(Δ) ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Τ.ΓΙΑΝΝΙΤΣΗ : Ένταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και Επιπτώσεις στη Βιομηχανία και στο Εξωτερικό εμπόριο , Αθήνα, 1988 .

Ι. ΔΡΥΜΟΥΣΗ - Α. ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ : Κλωστοϋφαντουργία - Έτοιμο Ένδυμα και Επαγγελματική Κατάρτιση στην Ελλάδα , CEDEFOP, 1987 .

Ευρωπαϊκή Κοινότητα : Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, Λουξεμβούργο, Επίσημες Εκδόσεις Ε.Κ.1986.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο : Έγγραφα Ε.Κ. 1-0061/81, 1-517/83, 1-1494/83, 2-969/84, 2-1282/84, 2-1487/84, 330/85, 2-526/85, 2- 563/85, 2-1216/85, 542/86, A2 210/85, 98/448 .

ΙΟΒΕ : The Greek Textiles and Clothing Industries , Αθήνα, 1985 .

Π.ΚΑΖΑΚΟΥ-Γ.ΚΑΡΟΥΖΟΥ : "Παρακμή και Άμυνα : Η Προστασία της Ευρωπαϊκής Κλωστοϋφαντουργίας με τις Νέες Συμφωνίες Πολυϊνών και οι Ελληνικοί Προβληματισμοί ", Επιθεώρηση Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1982/1,σελ.2-32

Π.ΚΑΖΑΚΟΥ (Επ) : 1992 : Η Εξέλιξη της Εσωτερικής Αγοράς στην Ευρώπη και η Ελλάδα, Αθήνα, 1989

Γ.ΚΑΤΣΟΥ-Χ.ΙΩΑΝΝΟΥ : Διεύρυνση Αναπτυξιακών Δυνατοτήτων : Κλωστοϋφαντουργία- Ένδυση , ΚΕΠΕ, Αθήνα 1986 .

Π. ΜΠΕΡΝΙΤΣΑ : Δίκαιο Αντιντάμπινγκ και Μέτρα Άμυνας κατά Επιδοτήσεων Εισαγωγών στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες , Αθήνα, 1987 .

Α.ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΗ-Α. ΧΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ : Ερμηνεία κατ'άρθρο της Συνθήκης ΕΟΚ,Αθήνα,1981

Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ : "Κοινή Εμπορική Πολιτική και ενιαία αγορά",Επ. Ε.Κ. 1989/5,σελ. 109 -128

Α. ΦΑΤΟΥΡΟΥ " Από το Αδιέξοδο στην Οπισθοδρόμηση. Ο Διάλογος Βορρά - Νότου 1973 - 86 " , Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική, 1988,σελ. 5-53

Δίκαιο της Ανάπτυξης , Θεσσαλονίκη 1980 .

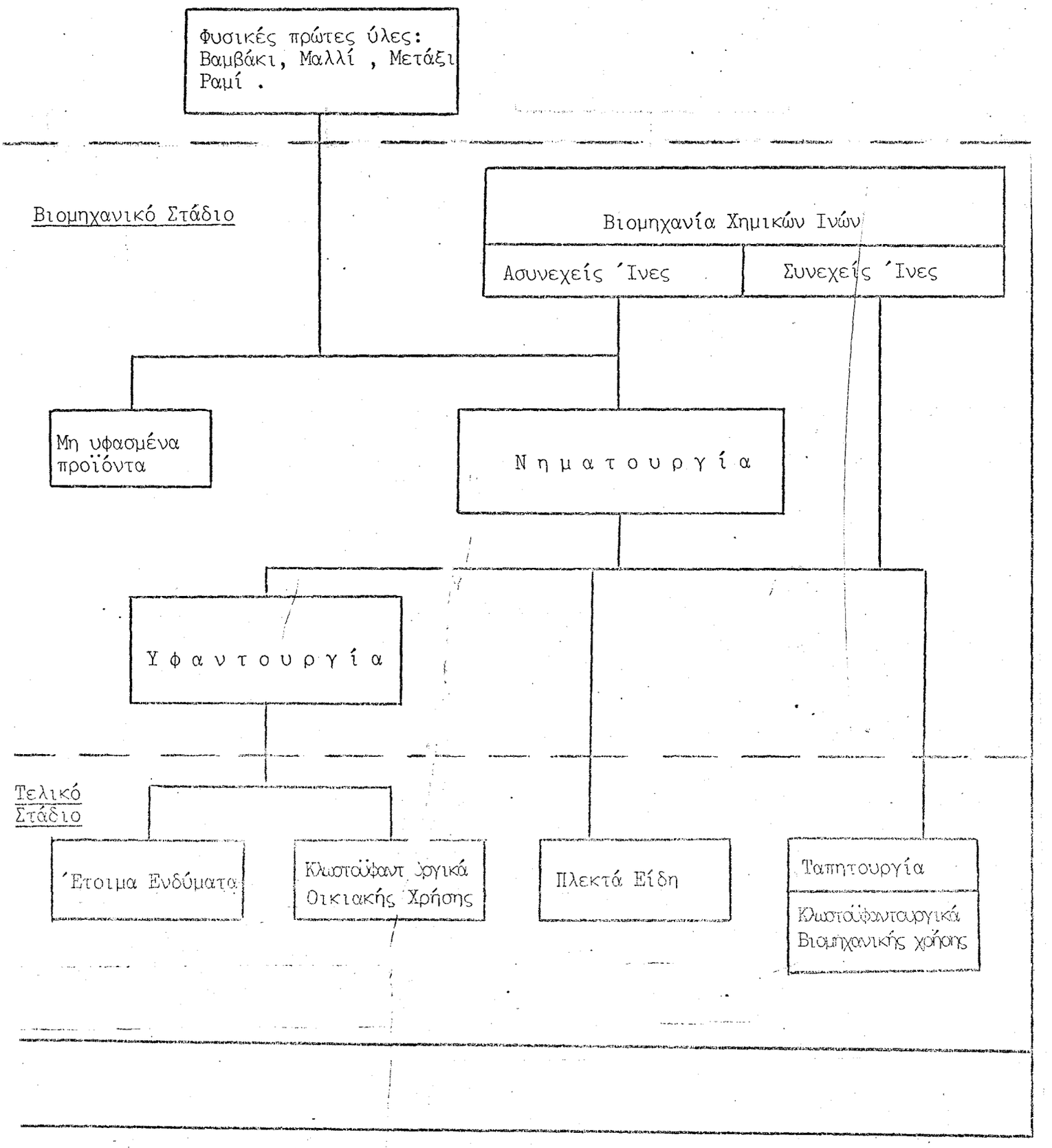
Θ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ : Η Διεθνής Διάσταση της ΕΟΚ , Αθήνα, 1985

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-1

Ο ΚΛΑΔΟΣ ΝΗΜΑΤΟΥΡΓΙΑΣ – ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ – ΕΝΔΥΣΗΣ

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 1 - 2

Διάρθρωση Κόστους Παραγωγής Κατά Κλάδο (ποσοστό)

	Απόσβεση	Γενικά	Ενέργεια	Εργατικά	Πρώτες Ύλες
1. Λεπτά νήματα : Πολυεστέρας / Βαμβάκι	21	22	3	17	37
2. Απλά νήματα	10	4	2	9	75
3. Υφασμένα Υφάσματα (Πολυεσ/ρα/Βαμ/κι)	11	11	1.5	9	19.0
4. Ύφανση	11	15	2.5	20	
5. Πλεκτά Υφάσματα	2-6	1.5-10	1-1.5	3-13	70-91
6. Φινίρισμα / είδη ένδυσης	5-19	3-5	4-8	40-62	15-30

Πηγή : Δελτίο Comitextil, EIU , Economist Intelligence Unit World Textile Trade and Production Trends, London 1983 .

Εξέλιξη παγκόσμιας κατανάλωσης κυριωτέρων ειδών ινών (1961 – 1983)

	(1961 – 63)	1964 – 66	1970 – 72	1980	1983
		Χιλιάδες Τόνοι			
Συνολική Κατανάλωση					
Βαμβάκι		10.918 (58 %)	12.294	14.586 (47 %)	
Μαλλί		1.569 (8 %)	1.673	1.751 (6 %)	
Κυτταρινούχες		3.397 (18 %)	3.511	3.419 (11 %)	
Συνθετικές		2.195 (12 %)	5.775	10.194 (33 %)	
Σύνολο όλοι οι τύποι ινών	(15.500)	18.773 (100 %)	23.994	30.684 (100 %)	(31.550)
εξ΄ών : φυσικές ίνες		13.181	14.7.8	17.071	
μη φυσικές ίνες		5.592	9.286	13.613	
Κατά κεφαλήν κατανάλωση		Κιλά / Άτομο			
Βαμβάκι		3.25	3.34	3.31	
Μαλλί		0.47	0.45	0.40	
Κυτταρινούχες		1.01	0.95	0.78	
Συνθετικές		0.65	1.57	2.31	
Σύνολο όλοι οι τύποι	(4.9)	5.58	6.51	6.96	(6.8)
εξ΄ών : φυσικές ίνες		3.92	4.00	3.87	
μή φυσικές ίνες		1.66	2.51	3.09	
Συνολική κατά κεφαλήν κατανάλωση ινών			Κιλά / Άτομο		
Αναπτυγμένες χώρες				17	
Αναπτυσσόμενες χώρες				5	

Πηγή : Έκθεση FAO . Τα στοιχεία 1961 – 63 και 1983 αποίζουται στην Έκθεση PROMETHEE

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 4

Εξέλιξη της Τιμής των Ινών από Βαμβάκι και από Πολυεστέρα

Έτος	Τιμές		Σχέση Τιμών	% Μερίδιο Βάμβακος στη διεθνή ζήτηση ινών
	Βαμβάκι $ cent/kg	Πολυεστέρα $ cent / kg	(Α) / (Β)	(βάσει βάρους)
	(Α)	(Β)	(Γ)	(Δ)
1960	65.0	278	0.23	68
1963	64.1	218	0.29	65
1966	61.7	141	0.44	60
1969	62.3	99	0.63	55
1972	82.1	77	1.07	54
1975	122.4	106	1.15	49
1978	159.6	119	1.34	46
1981	187.1	187	1.00	49

Πηγή : GATT : Textiles and Clothing , Spec ('84) 24 , 1984 .

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 5

Κατανομή διεθνούς παραγωγής μη Φυσικών Ινών

(Βάσει Βάρους - %)

Περιοχή και χώρα	1971		1981	
	ΜΦΙ	ΣΙ	ΜΦΙ	ΣΙ
Σύνολο (Κόσμος)	100	100	100	100
Αναπτυγμένες χώρες	75	84	58	62
Β. Αμερική	28	34	27	31
Ιαπωνία	17	20	12	12
Δυτ. Ευρώπη	29	30	18	18
ΕΟΚ (9)	26	28	16	17
Αναπτυσσόμενες χώρες	10	8	23	24
Νοτ. Ευρώπη	2	2	4	4
Ασία	4	3	14	15
Ν. Κορέα	1	1	5	6
Ταϊβάν	1	2	5	5
Λατινική Αμερική	4	3	5	5
Μεξικό	1	1	2	2
Βραζιλία	1	1	2	2
Ανατολικές χώρες	15	8	19	14

ΜΦΙ : Μή Φυσικές Ίνες

Σ.Ι. : Συνθετικές Ίνες μόνον

Πηγή : GATT , Spec (84) 24 , 1984 .

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 1 - 6

Εξέλιξη της τελικής κατανάλωσης ινών στις βασικές περιοχές του κόσμου

Εξέλιξη σε χιλιάδες τόνους

	Κόσμος	Αναπτυγμένες Χώρες (*)	Αναπτυσσόμενες Χώρες (**)	Ε Ο Κ
1964 / 66	18.100	9.300	5.700	2.900
1967	19.100	9.700	5.800	2.900
1970	22.000	11.100	6.800	3.450
1973 / 74	26.000	13.050	8.250	3.900
1979 / 80	30.000	13.900	10.700	4.450
(1990)	37.000	±15.700	±15.700	±4.650
(2000)	50.000	±18.600	±24.400	±5.100

Εξέλιξη μεριδίου (%)

1964 / 66	100	51	31	16
1967	100	51	30	15
1970	100	51	31	16
1973 / 74	100	50	32	15
1979 / 80	100	46	36	15
(1990)	100	40 - 42	40 - 45	12
(2000)	100	35 - 37	48 - 53	10

(*) Εξαιρούνται ΕΣΣΔ και Ευρωπαϊκές χώρες κρατικού εμπορίου

(**) Συμπεριλαμβάνονται η Κίνα και άλλες Ασιατικές χώρες κρατικού εμπορίου

Πηγή : Έκθεση PROMETHEE

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 1 – 7

Κατανομή μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσομένων χωρών της συνολικής παραγωγής και απασχόλησης στη Νηματουργία/Υφαντουργία την Ένδυση και τη Μεταποίηση

(ποσοστά % . Σύνολο οικονομιών αγοράς = 100)

	ΠΑΡΑΓΩΓΗ					ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ				
	1953	1963	1970	1975	1980	1953	1963	1970	1975	1980
ΝΗΜΑΤΟΥΡΓΙΑ-ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ										
Αναπτυγμένες χώρες	82	75	70	66	65	48	34	34	31	27
Βόρειος Αμερική	36	30	27	20	21	10	6	7	7	7
Ιαπωνία	5	7	10	9	9	9	10	9	9	8
Δυτ. Ευρώπη	40	35	32	34	32	28	18	16	14	11
ΕΟΚ (9)	36	32	29	31	29	26	16	14	13	10
Αναπτυσσόμενες χώρες	18	25	30	34	35	52	66	66	69	73
Νότιος Ευρώπη	5	5	6	8	8	6	5	5	6	6
Ασία	6	10	11	12	13	36	50	52	51	55
Λατινική Αμερική	6	8	10	11	11	7	7	5	6	6
Αφρική	1	2	3	3	...	2	4	4	6	...
Ε Ν Δ Υ Σ Η										
Αναπτυγμένες χώρες	92	86	80	75	75	67	52	49	44	39
Βόρειος Αμερική	59	49	41	31	33	23	16	15	14	14
Ιαπωνία	1	2	6	9	8	2	6	6	7	6
Δυτική Ευρώπη	29	32	31	33	30	40	29	26	21	16
ΕΟΚ (9)	25	27	27	29	26	35	26	24	19	15
Αναπτυσσόμενες χώρες	8	14	20	25	25	33	48	51	56	61
Νότιος Ευρώπη	2	4	5	9	8	6	7	7	7	8
Ασία	3	5	6	8	8	19	31	35	38	40
Λατινική Αμερική	3	4	8	7	7	7	8	6	7	8
Αφρική	–	1	1	1	...	1	2	3	3	...
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ										
Αναπτυγμένες χώρες	93	90	88	84	83	69	60	61	58	55
Βόρειος Αμερική	59	49	41	32	32	23	17	18	16	18
Ιαπωνία	2	6	10	12	13	7	10	11	11	11
Δυτική Ευρώπη	30	33	34	38	35	37	32	30	28	25
ΕΟΚ (9)	27	29	30	33	31	33	28	27	25	22
Αναπτυσσόμενες χώρες	7	10	12	16	17	31	40	39	42	45
Νότιος Ευρώπη	2	2	3	4	4	5	5	5	6	6
Ασία	2	3	3	4	5	19	27	26	26	29
Λατινική Αμερική	3	4	5	7	7	6	6	6	7	8
Αφρική	–	1	1	1	...	1	2	2	3	...

Πηγή : GATT, Spec, (84), 24, 1984
Σύνολο μεταποίησης πλήν τροφίμων, ποτών, καπνοβιομηχανίας, μη σιδηρικών μετάλλων και διϋλιστηρίων πετρελαίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-8

Παραγωγή και Απασχόληση στη Κλωστοϋφαντουργία. Μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης (1953-1982)

Διεθνής Σύγκριση

	ΠΑΡΑΓΩΓΗ			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ		
	1953-1963	1963-1973	1973-1982	1953-1963	1963-1973	1973-1982
Νηματουργία-Υφαντουργία						
Αναπτυγμένες χώρες	3	4	-1½	-1	-1½	-4½
ΗΠΑ	-	6	-1½	-2½	1½	-3
Καναδάς	5	[illegible]	[illegible]	-1	1½	-3½
Ιαπωνία	9	7	-1	2½	-2½	-5½
ΕΟΚ (9)	2½	2	-2	-1½	-2½	-5½
Λοιπή Δ. Ευρώπη	2½	2½	-1½	-1	-2	-4½
Αναπτυσσόμενες χώρες	5½	5½	2	2½	3	-
Ανατολικές χώρες	-	5½	3	-	1½	-
Είδη Ένδυσης						
Αναπτυγμένες χώρες	3½	3	-1½	2	1	-3
ΗΠΑ	3½	3	-1	0	1	-2½
Καναδάς	2½	3½	-1½	0	1	-2½
Ιαπωνία	-	7	-1	12½	3½	½
ΕΟΚ (9)	4	2	-2½	2	½	-5
Λοιπή Δ. Ευρώπη	4	1½	-1	2	-1	-4
Αναπτυσσόμενες χώρες	5	5	2½	4	5	-
Χώρες Κρατικού Εμπορίου	-	6½	4	-	3	-

Πηγή : GATT, SPEC (84), 24

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 1 - 9

Μερίδιο Κλωστοϋφαντουργίας στη παραγωγή και απασχόληση (μεταποίηση)

(ποσοστό %)

Π Α Ρ Α Γ Ω Γ Η

	Νηματουργία - Υφαντουργία					Ένδυση				
	1953	1963	1970	1975	1980	1953	1963	1970	1975	1980
ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΑΓΟΡΑΣ	8.4	7.6	6.4	6.3	5.6	5.2	4.2	3.6	3.5	3.1
Αναπτυγμένες χώρες	7.4	6.3	5.1	5.0	4.4	5.1	4.0	3.3	3.2	2.8
Β. Αμερική	5.1	4.7	4.1	4.0	3.6	5.2	4.1	3.5	3.4	3.1
Ιαπωνία	16.5	9.5	5.8	5.1	3.9	1.6	1.6	2.0	2.6	1.9
ΕΟΚ (9)	11.5	8.5	6.1	5.9	5.3	4.8	3.9	3.2	3.1	2.6
Υπόλοιπη Δ. Ευρώπη	8.9	6.2	4.6	3.8	3.6	6.1	5.3	3.7	3.3	3.0
Αναπτυσσόμενες Χώρες	23.5	19.3	16.3	13.3	11.5	6.8	5.9	5.9	5.4	4.5
Νότιος Ευρώπη	24.4	16.4	12.9	10.8	10.3	6.0	6.3	5.8	6.8	5.4
Ασία	28.9	25.2	22.9	18.2	15.7	8.2	7.2	6.5	6.8	5.6
Λατινική Αμερική	19.0	15.7	12.7	10.7	8.8	7.1	4.9	5.7	3.6	3.0
Αφρική	22.5	24.5	27.4	23.5	...	2.1	4.0	5.2	6.0	...

Α Π Α Σ Χ Ο Λ Η Σ Η

	Νηματουργία - Υφαντουργία					Ένδυση				
	1953	1963	1970	1975	1980	1953	1963	1970	1975	1980
ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΑΓΟΡΑΣ	17.4	17.3	16.5	15.4	14.8	8.8	9.2	8.4	8.0	8.0
Αναπτυγμένες χώρες	12.1	9.9	9.1	8.4	7.2	8.6	8.0	6.8	6.1	5.7
Βόρειος Αμερική	7.8	6.3	6.7	6.6	5.7	8.6	8.9	6.9	7.0	6.6
Ιαπωνία	23.1	16.5	14.2	12.6	10.9	3.0	5.2	4.2	4.6	4.8
ΕΟΚ (9)	13.5	9.8	8.7	7.9	6.8	9.4	8.4	7.4	6.2	5.4
Υπόλοιπη Δ. Ευρώπη	10.4	8.5	6.8	5.7	5.2	9.8	7.3	6.8	5.3	4.5
Αναπτυσσόμενες χώρες	29.2	28.3	27.8	25.2	24.0	9.2	10.9	11.0	10.7	10.9
Νότιος Ευρώπη	20.0	16.9	15.5	14.8	14.5	9.5	11.1	10.8	10.0	11.0
Ασία	34.6	32.9	33.2	29.9	28.5	9.0	10.9	11.6	11.8	11.3
Λατινική Αμερική	20.5	17.9	14.7	14.1	12.2	10.3	11.2	9.0	8.0	8.7
Αφρική	32.1	32.5	29.3	30.3	...	5.5	9.7	10.3	9.0	...

Πηγή : GATT, Spec (84), 24

Σύνολο μεταποίησης πλήν τροφίμων, ποτών, καπνοβιομηχανίας, πετρελαίου και μη σιδηρικών μετάλων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 10

Συνολική Κατανάλωση και Κατανάλωση σε Ένδυση *
Στις Αναπτυγμένες Χώρες

(Μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης σε όγκο - ο/ο)

		1963-1973	1973-1982	1985-1987
Αναπτυγμένες χώρες	Σύνολο	5	$2\frac{1}{2}$	-
	Ένδυση	$4\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$	-
ΗΠΑ	Σύνολο	$4\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$
	Ένδυση	4	4	4
Ιαπωνία	Σύνολο	$8\frac{1}{2}$	3	3
	Ένδυση	7	$\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$
ΕΟΚ **	Σύνολο	$4\frac{1}{2}$	2	$3\frac{1}{2}$
	Ένδυση	4	1	$2\frac{1}{2}$

* Περιλαμβάνει υπόδυση

** ΕΟΚ (9) μέχρι 1982, ΕΟΚ (10) 1985-87

Πηγή : GATT, SPEC (84),24
GATT, COM.TEX/W/210

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 11

Διεθνής Κατανομή Εμπορίου Κλωστοϋφαντουργικών (1955 - 1987)

	(A) Κλωστοϋφαντουργία					(B) Ένδυση				
	1955	1963	1973	1982	1987	1955	1963	1973	1982	1987
ΕΞΑΓΩΓΕΣ										
(δισ. δολλάρια)	4.0	5.4	17.1	40.2	57.6	0.7	1.7	9.3	33.0	64.0
(%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Αναπτυγμένες (%)	75	67	59	49	48	65	57	34	23	27
Αναπτυσσόμενες (%)	17	23	30	38	37	12	19	47	59	56
(Νότ. Ευρώπη)(%)	-	(2)	(5)	(6)	-	-	(3)	(7)	(7)	-
Ανατολικές (%)	7	10	11	13	14	23	23	19	17	17
(Κίνα) (%)	-	-	-	-	(10)	-	-	-	-	(6)
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	100	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Αναπτυγμένες (%)	44	52	56	45	52	48	56	70	69	82
Αναπτυσσόμενες (%)	50	39	34	43	35	31	22	13	21	11
Ανατολικές (%)	6	9	10	12	13	21	22	16	10	8

Εξαιρούνται οι ενδοκοινοτικές ροές εμπορίου

Πηγή : GATT SPEC (84) 24, 1984
GATT COM. TEX/W/210

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 12

Κυριότερες Χώρες Εισαγωγής / Εξαγωγής Κλωστοϋφαντουργικών (1) (1986)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (δισ. εκατ. δολλάρια)

ΧΩΡΕΣ	Κλωστοϋφαντουργικά			Ένδυση		
	Εισαγωγές	Εξ ών Μερίδ. Αναπτυσ/νων	Εμπορικό Ισοζύγιο	Εισαγωγές	Εξ ών Μερίδ. Αναπτυσ/νων	Εμπορικό Ισοζύγιο
Ε.Ο.Κ. (12)	7,9	43 %	+ 2,2	10,9	78 %	- 3,4
Η.Π.Α.	5,3	42 %	- 2,9	17,2	76 %	-16,5
Ιαπωνία	1,7	36 %	+ 3,5	2,5	61 %	- 1,7
Καναδάς	1,7	22 %	- 1,3	1,4	64 %	- 1,3
Ελβετία	1,2	12 %	+ 0,6	1,9	17 %	- 1,5
Αυστρία	1,2	8,6 %	-	1,2	13,5 %	- 0,4

ΕΞΑΓΩΓΕΣ (δισ. εκατ. δολλάρια)

ΧΩΡΕΣ	Κλωστοϋφαντουργικά		Ένδυση	
	Εξαγωγές	Ισοζύγιο	Εξαγωγές	Ισοζύγιο
Κίνα	4,3	+ 2,6	2,9	+ 2,9
Νότιος Κορέα	2,9	+ 2,2	4,5	+ 4,5
Χόνγκ Κόνγκ	1,3	- 3,3	6,3	+ 3,9
Πακιστάν	1,2	+ 1,1	0,4	+ 0,4
Τουρκία ('85)	1,0	+ 0,9	0,7	+ 0,7
Μακάο	0,3	- 0,2	0,5	+ 0,5
Γιουγκοσλαβία	0,3	-	0,5	+ 0,5
Ταϋλάνδη (85)	0,3	+ 0,1	0,5	+ 0,5

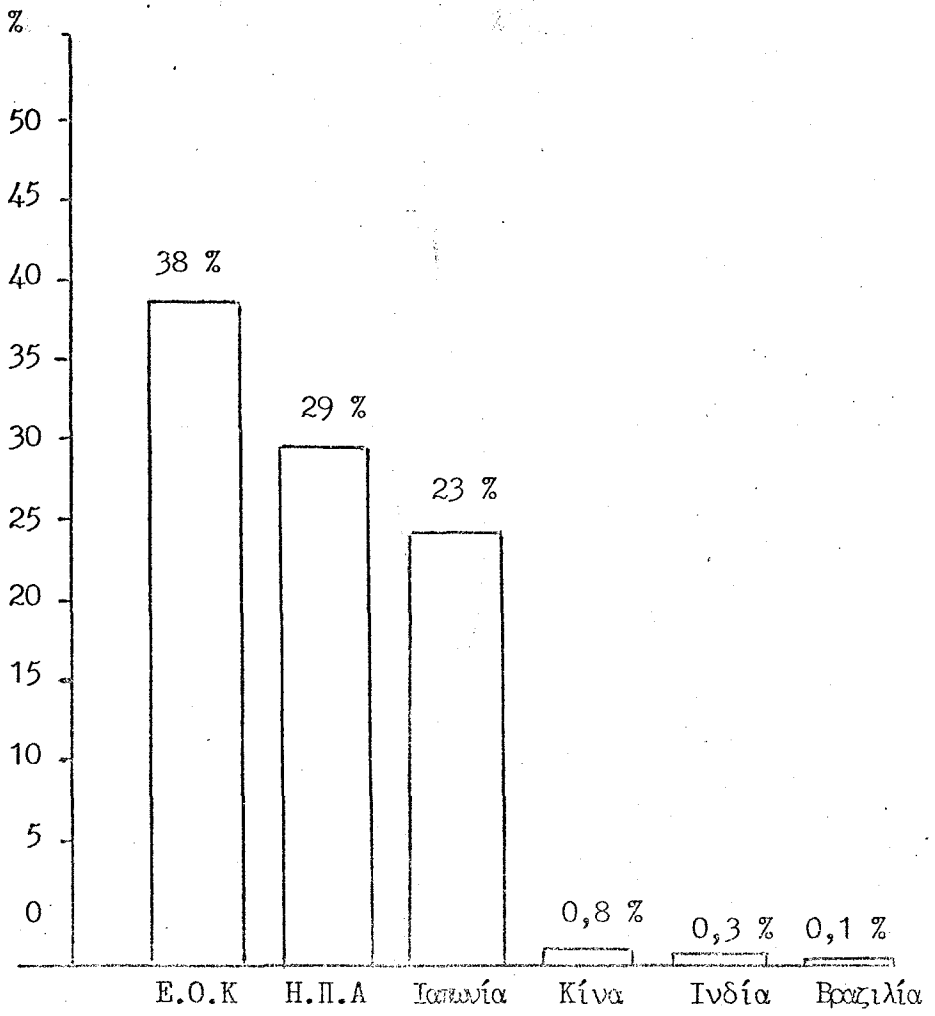
Πηγή : GATT , COM TEX / W / 197 .

Για την Ινδία δεν υπήρχαν αντίστοιχα στοιχεία .

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 13

Ποσοστό Διείσδυσης Εισαγωγών Κλωστοϋφαντουργικών

(1985)

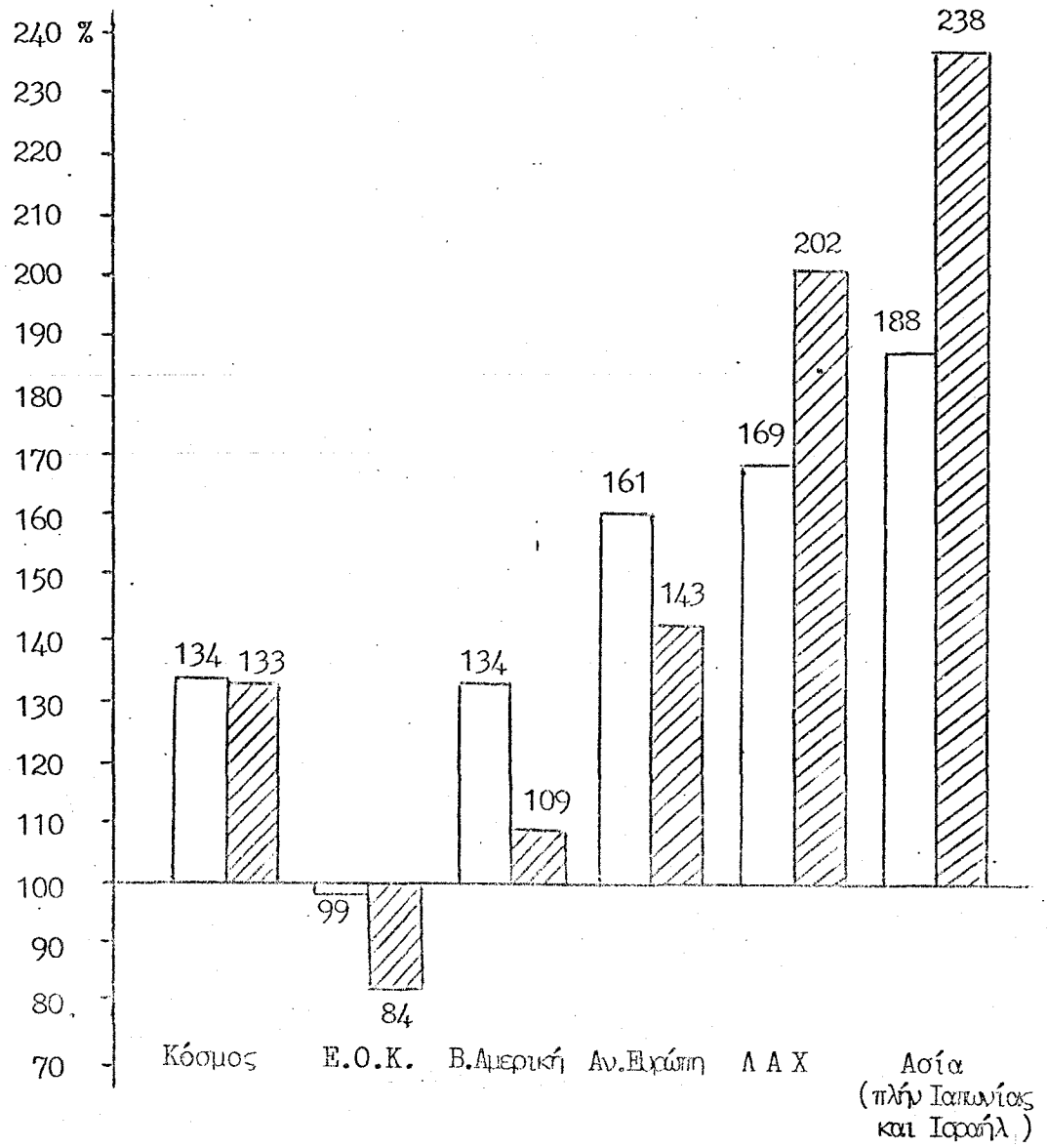
Πηγή : COMITEXTIL - AEIH : Uruguay Round, Bruxelle 1988

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 14

Δείκτες Παραγωγής Κλωστοϋφαντουργικών

Διεθνής Σύγκριση (1987)

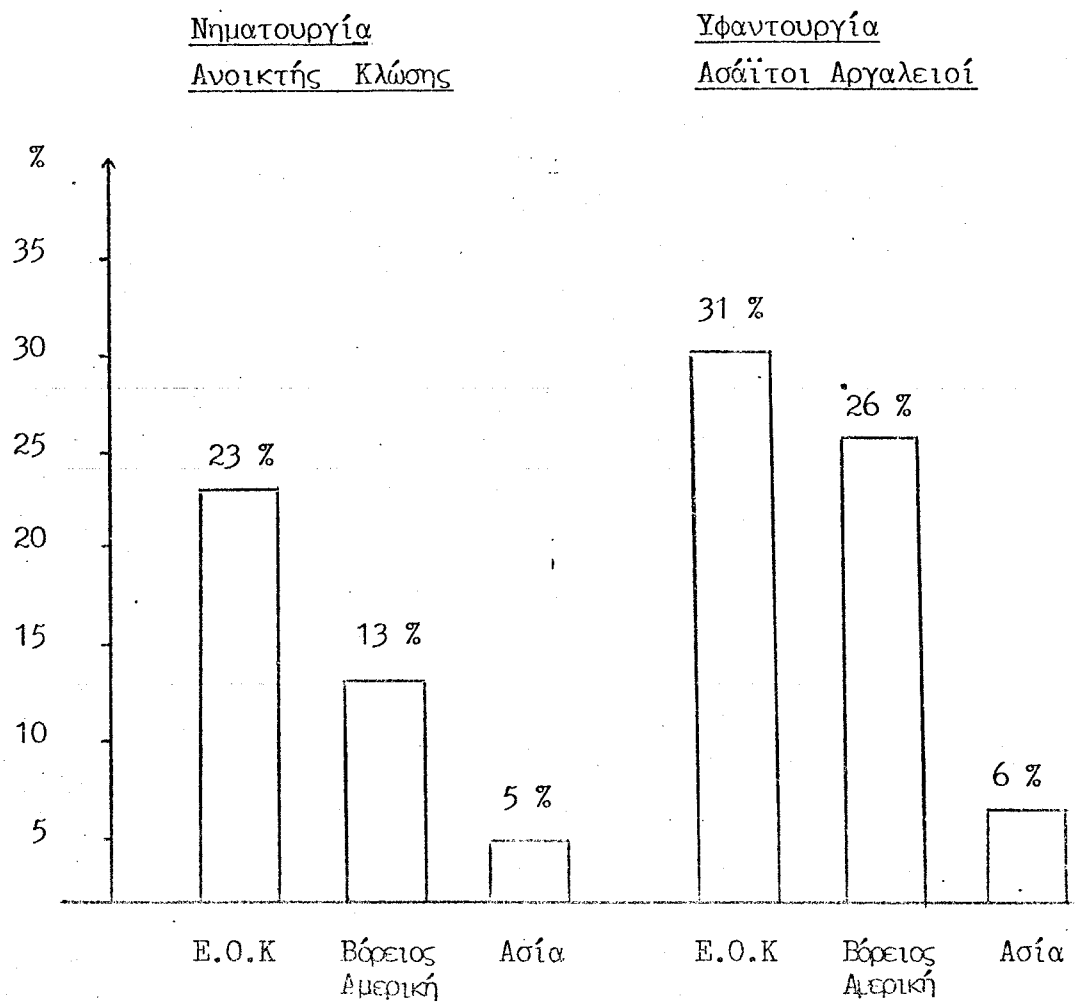
(1971 = 100)

Πηγή : COMITEXTIL - AEIH : Uruguay Round, BRUXELLES 1988

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 15

Μερίδιο Σύγχρονων Μηχανημάτων στη Σύνολική Παραγωγική Δυνατότητα της Νηματουργίας και Υφαντουργίας

Πηγή : COMITEXTIL : Uruguay Round , BRUXELLES , 1988

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 16

Συνολικές εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών μηχανών (SITC 7171) από επτά αναπτυγμένες χώρες

(εκατ. δολλάρια)

	Η.Π.Α.	(Αποστολές) α	Ιαπωνία	Γαλλία	Δ.Γερμανία	Ιταλία	Ηνωμ.Βασίλειο	Ελβετία	Σύνολο (7)	Το ίδιο σε τιμές '82 β	Το ίδιο γ
1962	158	(417)	74	49	257	67	180	132	917	3 585	(5 213)
1963	145	(529)	56	52	278	66	186	145	928	3 620	(5 683)
1964	180	(425)	83	68	327	75	188	157	1 078	4 036	(5 627)
1965	168	(540)	82	65	350	84	199	175	1 123	4 042	(5 984)
1966	188	(632)	100	69	401	109	230	191	1 288	4 052	(6 710)
1967	168	(544)	106	82	454	127	220	204	1 361	4 699	(6 579)
1968	167	(553)	119	133	499	167	243	234	1 562	5 481	(7 423)
1969	190	(623)	148	154	605	168	267	282	1 814	5 838	(7 844)
1970	227	(580)	196	145	723	200	296	298	2 085	5 829	(7 453)
1971	208	(560)	248	188	890	205	344	358	2 441	6 047	(7 434)
1972	211	(612)	233	191	1 109	225	367	411	2 760	5 963	(7 293)
1973	299	(522)	429	276	1 476	269	407	604	3 760	6 578	(7 491)
1974	438	(549)	630	306	1 662	355	492	707	4 590	7 196	(8 057)
1975	398	(463)	535	334	1 452	419	530	822	4 490	6 187	(5 999)
1976	350	(568)	461	282	1 462	381	454	822	4 212	5 638	(6 399)
1977	315	(542)	502	294	1 44[illegible]	384	369	782	4 087	4 809	(5 448)
1978	382	(567)	651	396	1 641	401	44[illegible]	977	4 89[illegible]	4 871	(5 435)
1979	501	(556)	719	420	2 030	559	542	1 [illegible]	5 824	5 089	(5 574)
1980	545	(578)	874	456	2 196	673	648	1 350	6 7[illegible]	5 797	(6 081)
1981	540		886	351	1 819	622	507	1 191	5 916	5 839	
1982	431		672	278	1 652	534	422	1 065	5 054	5 054	

α . Εγχώριες αποστολές σε τρέχοντα δολλάρια

β. Με βάση τις τιμές εξαγωγής από Δ. Γερμανία κλωστ.μηχανημάτων και μετά από υπολογισμό των διαφορετικών ισοτιμιών.

γ. Περιλαμβάνει τις εγχώριες αποστολές των ΗΠΑ σε σταθερές τιμές

Πηγή : GATT

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - 17

Το εργατικό κόστος στην κλωστοϋφαντουργία 50 χωρών

Το ωριαίο, εργατικό κόστος ανά τον κόσμο στην κλωστοϋφαντουργία

1988 Δείκτης (ΗΠΑ=100)	Χώρα	Άνοιξη 1988	Θέση 1988	Άνοιξη 1987	Θέση 1987	Άνοιξη 1984	Θέση 1984
182	Ελβετία	17,15	1	15,70	1	8,65	4
166	Ολλανδία	15,62	2	13,75	2	9,80	1
160	Βέλγιο	15,07	3	13,66	4	8,84	3
160	Δανία	15,07	4	13,46	5	7,97	7
159	Ιαπωνία	14,93	5	11,99	10	6,26	13
156	Δ. Γερμανία	14,67	6	12,98	6	7,54	10
155	Νορβηγία	14,65	7	12,87	7	9,66	2
151	Σουηδία	14,20	8	13,69	3	7,91	8
150	Αυστρία	14,10	9	12,59	9	6,76	11
147	Ιταλία	13,81	10	12,67	8	6,35	12
130	Φιλανδία	12,23	11	10,70	11	6,05	15
115	Γαλλία	10,88	12	9,99	12	6,07	14
114	Καναδάς	10,78	13	9,85	13	8,50	6
100	ΗΠΑ	9,42	14	9,24	14	8,60	5
96	Αυστραλία	9,07	15	7,83	15	7,85	9
90	Βρεταννία	8,43	16	7,09	16	5,46	16
78	Ιρλανδία	7,39	17	6,70	17	4,20	18
60	Ισπανία	5,69	18	4,78	18	3,87	19
47	ΕΛΛΑΔΑ	4,47	19	4,00	20	4,30	17
31	Ταϊβάν	2,94	20	2,09	23	1,64	28
29	Τυνησία	2,69	21	2,56	21	1,21	32
24	Ν. Κορέα	2,29	22	1,77	29	1,89	26
23	Πορτογαλία	2,19	23	1,83	28	1,28	31
23	Χονγκ Κονγκ	2,19	24	1,93	26	1,65	27
20	Μεξικό	1,84	25	0,83	36	2,62	23
18	Ουρουγουάη	1,69	26	1,97	25	–	–
18	Κολομβία	1,69	27	1,66	30	2,81	22
17	Περού	1,64	28	1,40	32	–	–
13	Βενεζουέλα	1,27	29	2,35	22	3,27	20
13	Αργεντινή	1,24	30	1,60	31	2,23	24
13	Βραζιλία (Σάο Πάολο)	1,19	31	2,07	24	1,63	30
12	Μαρόκο	1,10	32	0,74	38	–	–
11	Τουρκία	1,01	33	1,28	33	1,19	33
9	Ν. Αφρική	0,86	34	0,82	37	1,64	29
9	Βραζιλία (Νότος)	0,85	35	1,90	27	1,00	34
9	Μαλαισία	0,81	36	–	–	–	–
8	Ινδία	0,77	37	0,65	39	0,71	37
7	Αιθιοπία	0,68	38	0,29	46	0,27	43
7	Συρία	0,67	39	4,29	19	3,12	21
7	Ταϋλάνδη	0,66	40	0,58	41	0,56	38
7	Βραζιλία (Βορράς)	0,64	41	0,90	35	0,93	35
7	Φιλιππίνες	0,64	42	0,57	42	–	–
6	Κένυα	0,60	43	0,62	40	0,53	40
4	Αίγυπτος	0,41	44	1,19	34	0,90	36
4	Πακιστάν	0,40	45	0,37	44	0,39	41
4	Νιγηρία	0,39	46	0,48	43	2,13	25
3	Σρι Λάνκα	0,30	47	0,31	45	0,28	42
3	Α.-Δ. Κίνας	0,27	48	0,23	47	0,26	44
2	Ουγκάντα	0,23	49	–	–	0,10	46
2	Ινδονησία	0,22	50	0,20	48	0,23	45

Πηγή: WERNER INTERNATIONAL.

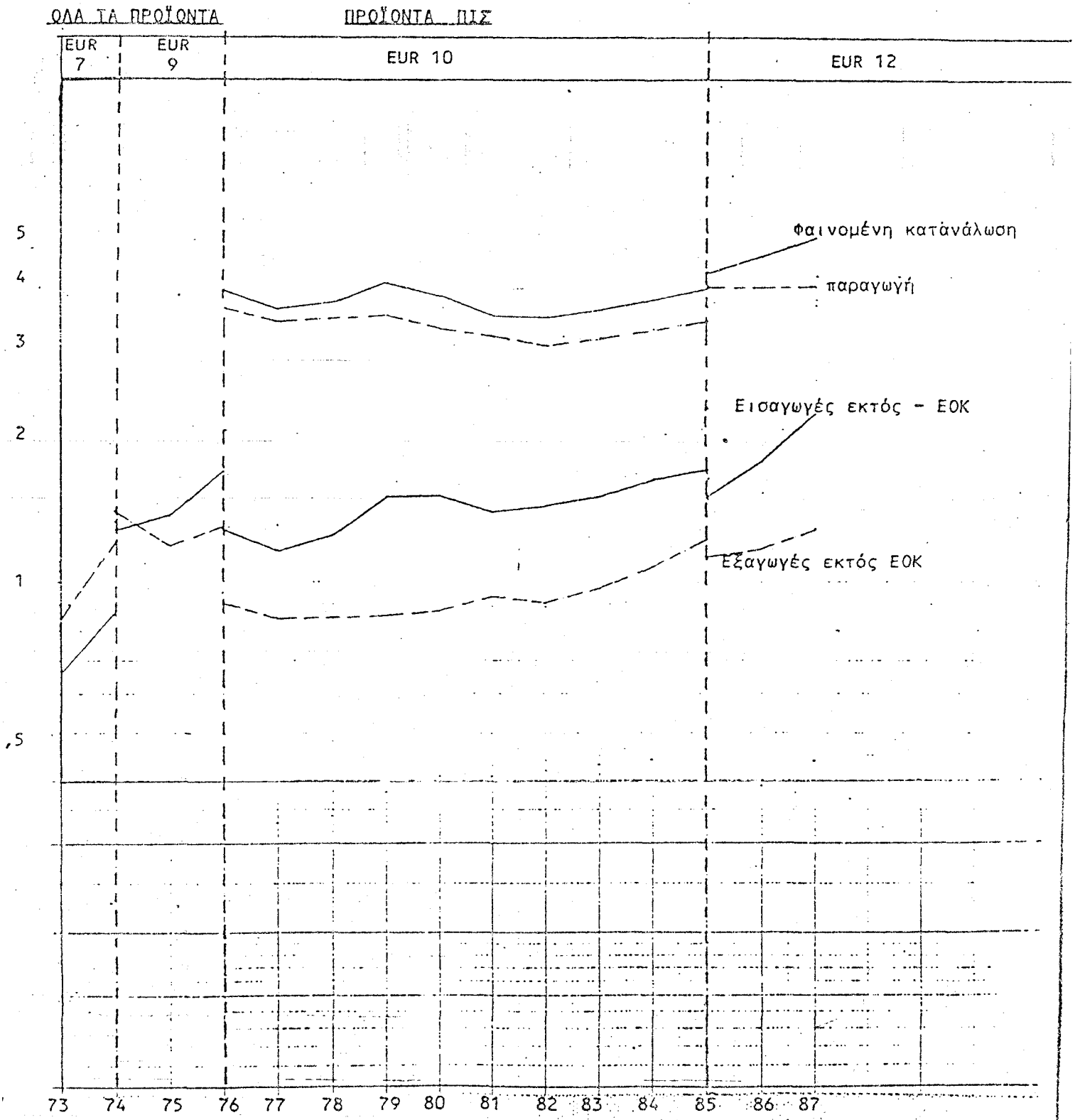
(Οικονομικός Ταχυδρόμος , 22 Δεκεμβρίου 1988)

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 1

ΚΑΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ (σε εκατ. τ.)

EUR 7 = D, F, I, BNL, UK
EUR 9 = EUR 7 + IRL, DK
EUR 10 = EUR 9 + GR
EUR 12 = EUR 10 + ESP, PORT.

Πηγή : Υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση στοιχεία EUROSTAT

KOM (88) 653

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-2

Βασικοί Δείκτες (ΕΟΚ των 10)

Νηματουργία / Υφαντουργία / Πλεκτοβιομηχανία (NACE 43)

(Εκατ. ΕΛΜ)	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
1. Φαινομενική κατανάλωση	54.049 (100)	55.800 (103)	58.411 (108)	69.986 (129)	68.073 (126)	71.271 (132)	73.643 (136)	76.652 (
2. Κοινοτική Παραγωγή	59.593 (100)	61.395 (103)	64.460 (108)	68.701 (115)	74.710 (125)	79.031 (133)	81.963 (137)	84.035 (
3. Απασχόληση (1.000)	1.820 (100)	1.703 (93)	1.641 (90)	1.596 (88)	1.565 (86)	1.497 (82)	1.533 (84)	1.502 (
4. Αριθμός Επιχειρήσεων (1.000)	17,7	16,7	16,1	16,0	15,5	15,4	15,0	14,8
5. Εισαγωγές από τρίτες χώρες σε τρέχουσες τιμές	8.824 (100)	9.012 (102)	9.582 (109)	10.510 (119)	12.292 (139)	12.565 (142)	12.945 (147)	14.594 (
6. Εξαγωγές πρός τρίτες χώρες σε τρέχουσες τιμές	7.234 (100)	8.313 (11[illegible]	8.791 (121)	9.551 (132)	11.590 (160)	12.688 (175)	12.333 (170)	12.562 (
7. Κοινοτική παραγωγή σε τρέχουσες τιμές (δείκτης)	(100)	(94)	(91)	(93)	([illegible])	(96)	(97)	(
8. Εξαγωγές / Εισαγωγές (ποσοστό)	82	92	92	91	94	101	95	86
9. Διείσδυση Εισαγωγών : εισαγωγές / κατανάλωση %	16,3	16,1	16,4	15,0	18,0	17,6	17,6	19,0

Σημειώσεις :

1. Επιχειρήσεις με πάνω από 20 εργαζόμενους
2. Τα ποσά στην παρένθεση είναι δείκτες

Πηγή : PANORAMA OF EC INDUSTRY, Επιτροπή ΕΚ, 1989

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 3

Βασικοί Δείκτες

Βιομηχανία Ένδυσης (NACE 453)

(Εκατ. ΕΛΜ)	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
1. Φαινομενική κατανάλωση	29.232 (100)	31.081 (106)	32.973 (113)	33.765 (115)	41.273 (141)	43.467 (149)	44.350 (
2. Κοινοτική παραγωγή	31.306 (100)	32.368 (103)	34.351 (110)	34.769 (111)	39.203 (125)	41.844 (134)	42.139 (
3. Κοινοτική παραγωγή σε τρέχουσες τιμές (δείκτης)	(100)	(94.2)	(92.5)	(89.1)	(85.1)	(97.1)	(9
4. Απασχόληση (1.000)	1.275	1.200	1.165	1.144	1.105	1.095	1.101
5. Εισαγωγές από τρίτες χώρες σε τρέχουσες τιμές	4.252 (100)	4.628 (108)	5.084 (120)	5.192 (122)	5.955 (140)	6.271 (147)	6.841 (
6. Εξαγωγές προς τρίτες χώρες σε τρέχουσες τιμές	1.903 (100)	2.393 (126)	2.601 (137)	2.945 (155)	3.885 (204)	4.648 (244)	4.622 (
7. Εξαγωγές / Εισαγωγές (ποσοστό)	45	52	51	[illegible]	65	74	67
8. Διείσδυση Εισαγωγών : εισαγωγές / κατανάλωση %	14,5	14,9	15,4	15,4	14,4	14,4	15,4

Σημείωση : 1980 ΕΟΚ (9)
1981-83 ΕΟΚ (10)
1984-86 ΕΟΚ (12)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 4Α

Κοινοτική Κλωστοϋφαντουργία

NACE 43

Δείκτες παραγωγής

ΧΩΡΑ	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	87/86
D	101.9	100.0	102.0	100.0	93.4	88.6	88.9	91.6	94.9	96.5	94.6	-2.1%
F	105.6	102.9	105.1	100.0	93.3	92.9	90.6	90.5	89.0	86.7	82.2	-5.2%
I	88.5	84.3	95.4	100.0	99.5	97.6	89.5	106.4	97.6	101.6	103.6	+2.0%
NL	107.0	105.0	106.0	100.0	96.0	92.0	90.0	94.0	99.0	99.9	.	.
UEBL	93.6	89.7	97.1	100.0	97.3	96.0	103.4	104.2	105.0	107.4	103.0	-4.1%
UK	127.4	126.1	121.0	100.0	91.8	89.5	91.6	93.7	98.3	99.0	102.8	+3.8%
IRL	109.5	114.0	113.7	100.0	106.8	102.1	93.9	93.3	87.5	86.8	88.3	+1.7%
DK	96.6	97.8	101.4	100.0	102.8	105.9	109.2	118.8	116.8	116.8	112.1	-4.0%
GR	88.8	94.3	101.5	100.0	100.7	94.0	92.1	92.1	95.6	103.1	.	.
ESP	97.2	97.4	103.2	100.0	90.4	92.0	94.5	91.6	95.8	103.0	106.2	+3.1%
PORT	77.6	79.1	92.2	100.0	97.2	99.0	102.4	105.9	114.3	117.2	.	.
EUR-12	97.3	95.2	101.4	100.0	95.9	94.0	91.6	94.7	96.7	98.4	98.3	-0.1%

ΠΗΓΗ : Επεξεργασία από τα στοιχεία EUROSTAT
ΚΟΜ. (88) 653

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 4Β

Εξέλιξη της Απασχόλησης στη Βιομηχανία Κλωστοϋφαντουργικών συμπεριλαμβανομένων και των πλεκτών

- Επιχειρήσεις άνω των 20 ατόμων (NACE 43)
- ΕΟΚ των 9 (σύνολο χωρίς την Πορτογαλία)
- μισθωτοί, πλην των εργαζομένων κατ' οίκον

σε 1000 άτομα

	ΕΟΚ	D	F	I	NL	B	UK	IRL	DK	GR	P
1975	1.684	352	327	350	49	83	438	16	12	57	134
1976	1.627	340	321	335	45	78	421	17	13	57	132
1977	1.551	323	301	319	40	70	410	17	12	59	132
1978	1.492	316	294	307	35	64	390	17	11	58	138
1979	1.429	307	284	301	32	61	356	18	11	59	-
1980	1.336,9	300,0	272,2	290,4	28,5	58,5	301,9	15,2	10,5	59,7	-
1981	1.225,7	278,5	255,6	274,3	25,2	55,0	252,4	14,8	10,2	59,7	-
1982	1.154,2	255,4	260,0	248,	22,3	53,0	234,2	12,8	10,4	57,5	
1983	1.091,1	240,4	238,8	235,4	20,6	53,4	220,6	11,1	10,9	59,7	
1984	1.099,5	235,6	233,3	253,	20,0	54,7	220,2	11,0	10,8	60,0	
1985 [1]	1.043,0	231,7	224,9	212,	20,0	54,8	213,8	10,6	11,9	63,5	
1986 [1]	1.024,6	228,4	212,5	200,2	(20,0)	53,5	228,1	10,4	11,7	(60,0)	
% Μεταβολή	-39 %	-35 %	-35 %	-43 %	-59 %	-36 %	-48 %	-35 %	-2 %	+5 %	+3 %

Πηγή : EUROSTAT , KOM (88) 653

1) Κατ'εκτίμηση

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 5Α

Κοινοτική Βιομηχανία Ειδών Ένδυσης

Δείκτες παραγωγής
1980 = 100

ΧΩΡΑ	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	87/86
D	104.6	104.1	102.8	100.0	91.3	82.3	81.3	82.0	81.8	83.5	79.8	-4.4%
I	99.0	87.5	100.3	100.0	94.6	96.1	90.5	98.2	96.1	98.7	91.0	-7.8%
NL	109.0	107.0	105.0	100.0	85.0	85.0	82.0	77.0	74.0	74.3	.	.
UEBL	104.2	104.1	103.2	100.0	99.1	99.1	98.1	94.3	93.2	99.5	90.4	-9.2%
UK	107.3	107.3	110.4	100.0	94.6	94.6	98.3	103.5	108.0	107.9	110.8	2.7%
IRL	102.2	100.4	104.4	100.0	106.6	106.6	100.2	100.5	100.9	106.4	100.5	-5.5%
DK	101.5	96.8	98.9	100.0	102.4	102.4	105.0	125.8	125.8	120.6	102.3	-15.1%
GR	95.5	97.3	100.5	100.0	85.1	85.1	77.9	75.7	75.7	75.7	68.6	-9.4%
ESP	116.4	108.7	106.3	100.0	86.5	86.5	82.7	79.3	79.3	82.1	79.7	-3.0%
ΕΟΚ	104.2	98.2	103.4	100.0	91.8	91.0	88.4	90.7	91.2	93.4	88.6	-5.2%

Πηγή : Επεξεργασία από τα στοιχεία EUROSTAT, KOM (88) 653
Για τη Γαλλία και Πορτογαλία δεν υπάρχουν συγκρίσιμα στοιχεία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 5Β

Εξέλιξη της Απασχόλησης στη Βιομηχανία Ετοίμων Ενδυμάτων

- Επιχειρήσεις άνω των 20 ατόμων (NACE 453)
- ΕΟΚ των 9 (σύνολο χωρίς την Πορτογαλία)

σε 1000 άτομα

	ΕΟΚ	D	F	I	NL	B	UK	IRL	DK	GR	P
1975	1.087	252	209	198	26	51	302	14	11	24	30
1976	1.051	245	208	189	23	48	290	12	12	24	31
1977	1.002	233	203	177	21	42	277	12	11	26	33
1978	969	234	196	164	19	39	267	12	10	28	38
1979	954	229	194	162	18	37	261	13	10	30	41
1980	899,8	223,0	186,0	154,4	16,6	34,1	237,0	12,5	9,0	27,2	-
1981	800,9	202,6	165,0	146,9	13,8	30,8	196,0	11,9	7,8	26,1	-
1982	759,6	184,5	163,9	137,0	12,3	29,6	186,3	11,7	7,9	26,4	-
1983	788,3	172,4	164,2	176,9	11,2	28,9	177,3	10,9	8,4	38,1	-
1984	755,5	173,1	158,4	164,5	10,2	28,2	183,1	10,7	9,1	38,2	-
1985	718,4	167,7	155,6	117,2	9,9	26,9	191,7	10,8	9,7	28,9	-
1986	704,5	164,6	152,4	111,6	(9,0)	27,3	190,9	10,8	9,9	(28,0)	-

Μεταβολή % 1975 -86 -35% -35 % -27 % - 43%) 65 % -47 % - 37% - 23 % -10 % +17 % +37 %

ΠΗΓΗ : EUROSTAT , KOM (88) 653

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 6

Η Συμμετοχή της Κλωστοϋφαντουργίας στη Μεταποιητική Βιομηχανία

Ι : % συμμετοχής στην απασχόληση . ΙΙ : % συμμετοχής στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (1983)

	ΕΟΚ (9)	ΒΕΛΓΙΟ	ΔΑΝΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
NACE 43												
Ι	5,1	8,2	3,5	3,6	5,7	6,3	7,4	2,8	4,8	6,1	18,8	20,8
ΙΙ	3,7	5,5	3,1	2,7	4,3	2,9	6,5	2,2	3,1	4,5	16,2	NA
NACE 436 ΠΛΕΚΤΑ												
Ι	1,5	1,1	1,4	1,0	1,7	2,2	2,1	0,5	1,8	1,6	5,1	4,8
ΙΙ	0,9	0,5	1,0	0,6	1,2	1,1	1,5	0,3	0,9	1,0	3,4	NA
NACE 453-4 ΠΛΕΚΤΟ ΕΝΔΥΜΑ												
Ι	3,6	4,5	2,7	2,6	3,9	6,2	5,3	NA	3,9	4,2	8,0	6,5
ΙΙ	2,0	2,0	1,7	1,5	2,4	2,5	3,4	NA	1,8	2,4	4,2	NA

NACE 43 = Κλωστοϋφαντουργία NACE 436 = Πλεκτά (μέρος του NACE 43) NACE 453-4 = Είδη Ένδυσης

Πηγή : Eurostat, Structure + Activity of Industry 1988 4,C

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 7

Παραγωγή για τα εκτώ προϊόντα της ομάδας Ι (1982)

		ΕΟΚ	D	F	I	NL	B	UK	IR	DK	
Κατηγορία 1	Παραγωγή (1982)	711	168	149	177	13	31	51	2	2	1
Βαμβακερά νήματα	1979-82 Μεταβολή	-8%	+4%	-13%	+2%	-32%	-14%	-44%	-14%	+16%	+
(σε 1000 τόνους)	Μερίδιο σε σύνολο ΕΟΚ	100%	24%	21%	25%	2%	4%	7%	-	-	1
Κατηγορία 2	Παραγωγή (1982)	497	129	113	134	13	28	27	15	4	3
Βαμβ/ρά υφάσματα	1979-82 Αύξηση	0	+2%	-16%	+21%	-23%	-7%	-38%	+82%	+71%	5
(1000 τόνοι)	Μερίδιο	100%	26%	23%	30%	3%	6%	5%	3%	1%	
Κατηγορία 3	Παραγωγή (1982)	253	60	45	88	14	11	24		3	
Συνθετικά - τεχνητά	1979-82 Αύξηση	-6%	-18%	-25%	+16%	+40%	0	-14%	-	-25%	
υφάσματα	Μερίδιο		24%	18%	32%	5%	4%	9%	-	1%	
(1000 τόνοι)		100%									
Κατηγορία 4	Παραγωγή (1982)	356	97	66	42	12	9	65	4	13	4
T SHIRTS κ.ά.π.	1979-82 Αύξηση	0	+13%	-15%	+13%	-15%	-18%	-10%	-7%	+18%	+
(εκατ. τεμάχια)	Μερίδιο	100%	27%	18%	12%	3%	2.5%	18%	1%	4%	
Κατηγορία 5	Παραγωγή (1982)	706	56	42	444	5	10	99	5	15	2
Πουλόβερ κ.ά.π.	1979-82 Αύξηση	-10%	+5%	-9%	-10%	-33%	0	-14%	0	+23%	-
(εκατ. τεμάχια)	Μερίδιο	100%	8%	6%	63%	1%	1.5%	14%	1%	2%	
Κατηγορία 6	Παραγωγή (1982)	350	65	59	115	4	25	49	5	11	
Παντελόνια κ.ά.π.	1979-82 Αύξηση	+5%	-7%	-2%	+28%	+9%	0	-16%	+33%	+57%	+
(εκατ. τεμάχια)	Μερίδιο	100%	18%	17%	33%	1%	7%	14%	1%	3%	
Κατηγορία 7	Παραγωγή (1982)	162	39	19	48	-	6	25	1	3	2
Μπλούζες κ.ά.π.	1979-82 Αύξηση	+1%	-2%	-5%	+2%	-	-3%	-17%	+24%	+18%	+5
(εκατ. τεμάχια)	Μερίδιο	100%	24%	12%	30%	-	4%	15%	1%	2%	1
Κατηγορία 8	Παραγωγή (1982)	122	15	25	41	1	3	26	3	1	
Πουκάμισα κ.ά.π.	1979-82 Αύξηση	-15%	-39%	-19%	+5%	-30%	-37%	-19%	+3%	-30%	
(εκατ. τεμάχια)	Μερίδιο	100%	12%	20%	34%	1%	2%	21%	2%	1%	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 8

Παραγωγή για προϊόντα της Ομάδας Ι (1987)

Σημ : Περιγραφή κατηγοριών και μονάδες μέτρησης στον πίνακα 2-7
Η παύλα υποδηλεί είτε μηδενική παραγωγή είτε, για την Ισπανία, ανυπαρξία στοιχείων.

Πηγή : CITH, Γενική Διεύθυνση III, Επιτροπή Ε.Κ.

		EOK	D	F	I	NL	B	UK	IR	DM	GR	E	P
Κατηγορία 1	Παραγωγή (1987)	1029	226	135	221	9	41	51	5	1	125	106	109
	Μεταβολή 82 -87 (EOK 10)	+ 14 %	+34 %	- 9,5 %	+25 %	-31 %	+32 %	0	+150 %	-50 %	+7 %	-	-
	Μερίδιο στην EOK(12)	100	22	13	21	1	4	5	0,5	-	12	10	10
Κατηγορία 2	Παραγωγή (1987)	648	169	97	152	10	33	30	12	5	56	-	83
	Μεταβολή 82-87 (EOK 10)	+14 %	+31 %	-14 %	+13 %	-23 %	+18 %	+22 %	-20 %	+25 %	+70 %	-	-
	Μερίδιο στην EOK(12)	100	26	15	23	1,5	5	4,5	2	0,5	9	-	13
Κατηγορία 3	Παραγωγή (1987)	266	56	43	78	6	16	32	-	3	-	-	32
	Μεταβολή (EOK 10)	- 7 %	-7 %	-4 %	-11 %	-57 %	+45 %	+33 %	-	0	-	-	-
	Μερίδιο στην EOK(12)	100	21	16	29	2	6	12	-	1	-	-	12
Κατηγορία 4	Παραγωγή (1987)	384	83	51	39	15	8	44	7	10	67	-	61
	Μεταβολή (82 - 87 (EOK 10)	- 9 %	-14 %	-23 %	-7 %	+25 %	-11 %	-32 %	+75 %	-23 %	+39 %	-	-
	Μερίδιο στην EOK(12)	100	22	13	10	4	2	11	2	2,5	17	-	16
Κατηγορία 5	Παραγωγή (1987)	693	51	38	422	6	10	88	3	21	15	-	40
	Μεταβολή 82-87 (EOK 10)	- 7,5 %	-9 %	-9 %	-5 %	+20 %	0	-11 %	-40 %	+40 %	-48 %	-	-
	Μερίδιο στην EOK(12)	100	7	5	61	1	1,5	12,5	0,5	3	2	-	6
Κατηγορία 6	Παραγωγή (1987)	377	62	61	120	3	17	60	3	8	12	-	30
	Μεταβολή 82 - 87 (EOK 10)	0	-5 %	+3 %	+4 %	-25 %	-32 %	+22 %	-40 %	-3 %	-29 %	-	-
	Μερίδιο στην EOK(12)	100	16,5	16	32	0,8	4	16	1	2	3	-	8
Κατηγορία 7	Παραγωγή (1987)	200	35	15	40	-	5	27	1	4	58	-	13
	Μεταβολή 82-87 (EOK 10)	+15 %	-10 %	-21 %	-17 %	-	-17 %	+8 %	0	+33 %	+190 %	-	-
	Μερίδιο στην EOK(12)	100	17,5	7,5	20	-	2,5 %	13,5	0,5	2	29	-	6,5
Κατηγορία 8	Παραγωγή (1987)	146	11	26	39	-	3	31	2	1	-	-	34
	Μεταβολή 82 - 87 (EOK 10)	-8 %	-27 %	+4 %	-5 %	-	0	+19 %	-33 %	0	-	-	-
	Μερίδιο στην EOK(12)	100	7,5	18	27	-	2	20	1,5	0,8	-	-	23

Επεξηγηματικό Σημείωμα

για τους Πίνακες 2 - 9 μέχρι και 2 - 14

Κωδικός αριθ.

3064	Οι χώρες που καλύπτονται από την πολιτική κλωστοϋφαντουργικών είναι οι χώρες με συμφωνίες, οι χώρες με διακανονισμούς, άλλες χώρες κρατικού εμπορίου, άλλες αναπτυσσόμενες χώρες.
3070	Χώρες με συμφωνίες : η ομάδα αυτή περιλαμβάνει χώρες με συμφωνίες συν την Ταϊβάν και την Αίγυπτο.
3072	Προτιμησιακές χώρες : Μάλτα, Τουρκία, Μαρόκο, Τυνησία, Αίγυπτος, Κύπρος.
9030	Αναπτυσσόμενες χώρες : η ομάδα αυτή δεν περιλαμβάνει τη Μάλτα, την Τουρκία, τη Γιουγκοσλαβία, το Ισραήλ και την Κίνα.
9001	Ν.Β.Χ (νέες βιομηχανικές χώρες) : Αργεντινή, Βραζιλία, Βενεζουέλα, Χόνγκ Κόνγκ, Ταϊβάν, Σιγκαπούρη, Μεξικό, Νότιος Κορέα.
9068	Χώρες Ανατολικής Ευρώπης με συμφωνίες : Πολωνία, Τσεχοσλοβακία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Βουλγαρία.
9055	Χώρες Ανατολικής Ασίας : Μαλαισία, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη, Ινδονησία.
9002	Δεσπόζουσες χώρες : Ταϊβάν, Χόνγκ Κόνγκ, Νότιος Κορέα, Μακάο

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-9

Εισαγωγές : Κλωστοϋφαντουργικά και Είδη Ένδυσης - ΕΟΚ των 12 (1985-1987)

1000 τόνοι

Αρ. Κωδικός DB	Προϊόν / Περιοχή		όλα τα κλωστοϋφαντουργικά 21.000	Κλωστοϋφαντουργικά + Είδη ένδυσης ΠΙΣ 21.100	Κλωστοϋφαντουργικά ΠΙΣ 22.110	Είδη ένδυσης ΠΙΣ 22.120
3011	Εκτός ΕΟΚ	1985	2.306	1.598	1.119	478
		1986	2.587	1.863	1.258	605
		1987	3.035	2.294	1.534	760
3071	Χώρες εκτός πολιτικής κλωστοϋφαντουργικών	1985	694	423	385	38
		1986	756	474	435	41
		1987	787	507	464	43
3064	Χώρες υπό πολιτική κλωστοϋφαντουργικών εκ των οποίων	1985	1.613	1.175	735	440
		1986	1.832	1.389	826	564
		1987	2.249	1.787	1.071	717
3070	Χώρες με συμφωνία	1985	1.106	792	471	321
		1986	1.297	944	535	409
		1987	1.580	1.220	705	515
3072	Προτιμησιακές χώρες	1985	342	260	173	88
		1986	328	289	180	110
		1987	430	384	236	148
9030	ΑΑΧ εκ των οποίων	1985	708	497	268	232
		1986	1.131	879	499	380
		1987	1.421	1.145	673	473
9001	Ν.Β.Χ. (νέες βιομηχανικές χώρες)	1985	364	330	175	154
		1986	458	411	201	210
		1987	516	455	222	233
9068	Χώρες Ανατολικής Ευρώπης με συμφωνία (πλην Κίνας)	1985	186	119	62	57
		1986	181	118	62	56
		1987	187	130	72	58
9055	Χώρες Ανατολικής Ασίας	1985	106	72	47	26
		1986	142	103	64	40
		1987	187	148	79	69
9002	Δεσπόζουσες χώρες	1985	265	261	98	164
		1986	365	350	125	226
		1987	396	371	128	243

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 10

Εξαγωγές : Κλωστοϋφαντουργικά και Είδη Ένδυσης - ΕΟΚ των 12 (1985-1987)

1000 τόνοι

Αρ. Κωδικός DB	Περιοχή \ Προϊόν		Όλα τα κλωστοϋφαντουργικά 21.000	Κλωστοϋφαντουργικά + Είδη ένδυσης ΠΙΣ 21.100	Κλωστοϋφαντουργικά ΠΙΣ 22.110	Είδη ένδυσης ΠΙΣ 22.120
3011	Εκτός ΕΟΚ	1985	2.027	1.517	1.332	185
		1986	1.908	1.460	1.266	194
		1987	2.114	1.609	1.345	264
3071	Χώρες εκτός πολιτικής κλωστοϋφαντουργικών	1985	982	805	673	132
		1986	992	808	659	148
		1987	1.035	851	689	162
3064	Χώρες υπό πολιτική κλωστοϋφαντουργικών , εκ των οποίων	1985	1.044	712	660	52
		1986	915	652	607	45
		1987	1.079	756	656	101
3070	Χώρες με συμφωνία	1985	396	246	232	14
		1986	361	242	229	13
		1987	394	256	243	13
3072	Προτιμησιακές χώρες	1985	194	124	114	10
		1986	166	113	104	10
		1987	193	134	124	10
9030	ΝΑΧ εκ των οποίων	1985	448	379	349	29
		1986	528	409	380	29
		1987	677	512	425	87
9001	ΝΒΧ (νέες βιομηχανικές χ'ρες	1985	472	39	36	3
		1986	553	39	37	2
		1987	813	50	47	2
9068	Χώρες Ανατολικής Ευρώπης με συμφωνία (πλην Κίνας)	1985	1.039	84	78	6
		1986	976	76	71	5
		1987	994	77	71	6
9035	Χώρες Ανατολικής Ασίας	1985	17	16	15	1
		1986	18	15	14	1
		1987	18	16	15	1
9002	Δεσπόζουσες χώρες	1985	31	25	24	1
		1986	39	27	26	1
		1987	59	33	32	1

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 11

Εμπορικό Ισοζύγιο : Κλωστοϋφαντουργικά και Είδη Ένδυσης - ΕΟΚ των 12 (1985-1987)

1000. τόνοι

Αρ. Κωδικός DB	Προϊόν / Περιοχή		Όλα τα κλωστοϋφαντουργικά 21.000	Κλωστοϋφαντουργικά + Είδη ένδυσης ΠΙΣ 21.100	Κλωστοϋφαντουργικά ΠΙΣ 22.110	Είδη ένδυσης ΠΙΣ 22.120
3011	Εκτός ΕΟΚ	1985	- 280	- 80	+ 213	- 293
		1986	- 680	- 402	+ 7	- 410
		1987	- 921	- 685	- 189	- 496
3071	Χώρες εκτός πολιτικής κλωστοϋφαντουργικών	1985	+ 289	+ 382	+ 288	+ 94
		1986	+ 236	+ 334	+ 226	+ 107
		1987	+ 248	+ 344	+ 224	+ 119
3064	Χώρες υπό πολιτική κλωστοϋφαντουργικών εκ των οποίων	1985	- 569	- 463	- 75	- 388
		1986	- 916	- 737	- 219	- 518
		1987	-1169	-1030	- 414	- 616
3070	Χώρες με συμφωνία	1985	- 710	- 545	- 239	- 307
		1986	- 936	- 701	- 306	- 395
		1987	-1185	- 963	- 462	- 501
3072	Προτιμησιακές χώρες	1985	- 148	- 137	- 59	- 78
		1986	- 162	- 176	- 76	- 100
		1987	- 237	- 250	- 112	- 138
9030	ΛΑΧ εκ των οποίων	1985	- 260	- 121	82	- 203
		1986	- 604	- 469	- 119	- 351
		1987	- 743	- 633	- 248	- 386
9001	ΝΒΧ (νέες βιομηχανικές χώρες	1985	- 317	- 290	- 140	- 151
		1986	- 403	- 371	- 164	- 208
		1987	- 434	- 406	- 175	- 231
9068	Χώρες Ανατολικής Ευρώπης με συμφωνία (πλην Κίνας)	1985	- 82	- 35	+ 16	- 51
		1986	- 84	- 42	+ 9	- 51
		1987	- 88	- 53	0	- 53
9055	Χώρες Ανατολικής Ασίας	1985	- 89	- 56	- 32	- 25
		1986	- 124	- 88	- 49	- 39
		1987	- 169	- 132	- 64	- 68
9002	Δεσπόζουσες χώρες	1985	- 234	- 237	- 73	- 163
		1986	- 325	- 323	- 99	- 225
		1987	- 336	- 338	- 96	- 242

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 12

Εισαγωγές : Κλωστοϋφαντουργικά και Είδη Ένδυσης - ΕΟΚ των 12 (1985-1987)

εκατ. ΕΝΜ.

Αρ. Κωδικός DB	Προϊόν / Περιοχή		Όλα τα κλωστοϋφαντουργικά 21.000	Κλωστοϋφαντουργικά + Είδη ένδυσης ΠΙΣ 21.100	Κλωστοϋφαντουργικά ΠΙΣ 22.110	Είδη ένδυσης ΠΙΣ 22.120
3011	Εκτός ΕΟΚ	1985	18.317	16.758	7.453	9.305
		1986	19.576	18.051	7.614	10.438
		1987	22.585	20.963	8.386	12.577
3071	Χώρες εκτός πολιτικής κλωστοϋφαντουργικών	1985	5.383	4.636	3.370	1.266
		1986	5.707	4.977	3.624	1.353
		1987	5.858	5.101	3.666	1.434
3064	Χώρες υπό πολιτική κλωστοϋφαντουργικών εκ των οποίων	1985	12.935	12.122	4.082	8.039
		1986	13.868	13.075	3.991	9.084
		1987	16.726	15.862	4.720	11.143
3070	Χώρες με συμφωνία	1985	9.401	8.706	2.674	6.032
		1986	9.779	9.133	2.530	6.602
		1987	11.618	10.916	2.972	7.944
3072	Προτιμησιακές χώρες	1985	2.310	2.246	811	1.434
		1986	2.613	2.536	754	1.783
		1987	3.396	3.308	956	2.352
9030	ΛΑΧ εκ των οποίων	1985	6.407	6.083	1.659	4.425
		1986	9.146	8.735	2.613	6.122
		1987	11.035	10.571	3.159	7.412
9001	ΝΒΧ (νέες βιομηχανικές χώρες)	1985	4.118	4.004	936	3.068
		1986	4.368	4.229	889	3.339
		1987	4.914	4.728	953	3.775
9068	Χώρες Ανατολικής Ευρώπης με συμφωνία (πλην Κίνας)	1985	1.309	1.206	295	911
		1986	1.319	1.230	294	936
		1987	1.366	1.284	290	994
9055	Χώρες Ανατολικής Ασίας	1985	757	707	254	454
		1986	822	790	254	535
		1987	1.241	1.211	305	906
9002	Δεσπόζουσες χώρες	1985	3.918	3.847	577	3.270
		1986	4.282	4.190	609	3.582
		1987	4.735	4.595	637	3.958

Πηγή : ΚΟΜ (88) 653

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 13

Εξαγωγές : Κλωστοϋφαντουργικά και Είδη Ένδυσης - ΕΟΚ των 12 (1985-1987)

εκατ. ΕΛΜ.

Αρ. Κωδικός	Προϊόν / Περιοχή		Όλα τα κλωστοϋφαντουργικά 21.000	Κλωστοϋφαντουργικά Είδη ένδυσης ΠΙΣ 21.100	Κλωστοϋφαντουργικά ΠΙΣ 22.110	Είδη ένδυσης ΠΙΣ 22.120
3011	Εκτός ΕΟΚ	1985	19.760	16.831	10.624	6.206
		1986	18.798	16.062	9.874	6.188
		1987	19.106	16.259	9.841	6.417
3071	Χώρες εκτός πολιτικής κλωστοϋφαντουργικών	1985	12.591	10.784	5.903	4.881
		1986	12.550	10.686	5.595	5.090
		1987	12.703	10.765	5.570	5.195
3064	Χώρες υπό πολιτική κλωστουφαντουργικών εκ των οποίων	1985	7.168	6.046	4.721	1.325
		1986	6.248	5.377	4.279	1.098
		1987	6.393	5.484	4.267	1.217
3070	Χώρες με συμφωνία	1985	2.558	2.158	1.837	320
		1986	2.432	2.109	1.803	307
		1987	2.538	2.176	1.852	324
3072	Προτιμησιακές χώρες	1985	1.130	953	813	140
		1986	1.084	961	817	144
		1987	1.169	1.051	900	152
9030	ΛΑΧ εκ των οποίων	1985	3.833	3.308	2.446	861
		1986	3.945	3.360	2.581	779
		1987	4.111	3.491	2.536	954
9001	ΝΒΧ (νέες βιομηχανικές χώρες)	1985	666	546	434	112
		1986	637	502	400	102
		1987	723	543	433	110
9068	Χώρες Ανατολικής Ευρώπης με συμφωνία (πλην Κίνας	1985	831	774	661	113
		1986	794	739	637	103
		1987	806	748	637	111
9055	Χώρες Ανατολικής Ασίας	1985	157	143	120	22
		1986	141	126	109	16
		1987	146	129	109	20
9002	Δεσπόζουσες χώρες	1985	491	401	322	78
		1986	475	370	295	76
		1987	568	419	337	82

Πηγή : KOM (88) 653

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 14

Εμπορικό Ισοζύγιο : Κλωστοϋφαντουργικά και Είδη Ένδυσης - ΕΟΚ των 12 (1985-1987)

εκατ. ΕΛΜ.

Αρ. Κωδικός	Προϊόν / Περιοχή		Όλα τα κλωστοϋφαντουργικά 21.000	Κλωστοϋφαντουργικά + Είδη ένδυσης ΠΙΣ 21.100	Κλωστοϋφαντουργικά ΠΙΣ 22.110	Είδη ένδυσης ΠΙΣ 22.120
3011	Εκτός ΕΟΚ	1985	+ 1.442	+ 73	+ 3.172	- 3.099
		1986	- 778	- 1.989	+ 2.260	- 4.249
		1987	- 3.479	- 4.705	+ 1.455	- 6.159
3071	Χώρες Εκτός πολιτικής κλωστοϋφαντουργικών	1985	+ 7.209	+ 6.148	+ 2.532	+ 3.615
		1986	+ 6.842	+ 5.709	+ 1.972	+ 3.737
		1987	+ 6.845	+ 5.665	+ 1.904	+ 3.761
3064	Χώρες υπό πολιτική κλωστοϋφαντουργικών εκ των οποίων	1985	- 5.766	- 6.075	+ 639	- 6.713
		1986	- 7.620	- 7.698	+ 288	- 7.986
		1987	-10.333	-10.378	- 452	- 9.926
3070	Χώρες με συμφωνία	1985	- 6.843	- 6.548	- 836	- 5.712
		1986	- 7.347	- 7.023	- 728	- 6.296
		1987	- 9.081	- 8.740	- 1.120	- 7.620
3072	Προτιμησιακές χώρες	1985	- 1.181	- 1.294	+ 1	- 1.295
		1986	- 1.529	- 1.576	+ 63	- 1.639
		1987	- 2.228	- 2.256	- 56	- 2.200
9030	ΛΑΧ εκ των οποίων	1985	- 2.574	- 2.776	+ 787	- 3.563
		1986	- 5.200	- 5.375	- 32	- 5.343
		1987	- 6.924	- 7.080	- 622	- 6.458
9001	ΝΒΧ (νέες βιομηχανικές χώρες)	1985	- 3.452	- 3.458	- 502	- 2.956
		1986	- 3.731	- 3.727	- 490	- 3.238
		1987	- 4.190	- 4.185	- 520	- 3.665
9068	Χώρες Ανατολικής Ευρώπης με συμφωνία (πλην Κίνας)	1985	- 477	- 432	+ 366	- 798
		1986	- 524	- 491	+ 343	- 833
		1987	- 560	- 535	+ 348	- 883
9055	Χώρες Ανατολικής Ασίας	1985	- 600	- 564	- 133	- 431
		1986	- 681	- 664	- 145	- 519
		1987	- 1.095	- 1.082	- 196	- 386
9002	Δεσπόζουσες χώρες	1985	- 3.426	- 3.446	- 254	- 3.192
		1986	- 3.808	- 3.820	- 314	- 3.506
		1987	- 4.167	- 4.176	- 300	- 3.875

Πηγή : ΚΟΜ (88) 653

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 15

ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΞΑΓΩΓΗΣ

% συμμετοχής στις εισαγωγές της ΕΟΚ (κατά σειρά συνολικού όγκου 1987. Κριτήριο : 2,5% των εισαγωγών)

Χ Ω Ρ Α	ΣΕ ΟΓΚΟ						ΣΕ ΑΞΙΑ					
	Προϊόντα ΠΙΣ Σύνολο		Προϊόντα ΠΙΣ Κλωστοϋφαντουργία		Προϊόντα ΠΙΣ Ένδυση		Προϊόντα ΠΙΣ Σύνολο		Προϊόντα ΠΙΣ Κλωστοϋφαντουργία		Προϊόντα ΠΙΣ Ένδυση	
	1980 (σειρά)	1987	1980	1987	1980	1987	1980	1987	1980	1987	1980	1987
Τουρκία	3,9 (7)	10,0	5,2	10,1	0,9	10,0	2,1	8,0	3,6	7,2	0,8	8,5
Κίνα	3,6 (10)	8,3	4,0	7,6	2,7	9,7	2,5	5,9	3,6	5,7	1,6	6,1
Χόνγκ - Κόνγκ	7,8 (2)	6,5	2,1	1,7	21,4	16,0	12,3	10,5	2,2	1,7	21,1	16,4
Ινδία	4,6 (5)	6,2	4,9	7,1	3,7	4,3	4,7	4,7	5,0	5,5	4,5	4,1
Ελβετία	4,4 (6)	5,1	5,9	7,3	0,7	0,7	5,8	6,5	10,0	13,2	2,3	2,1
Αυστρία	4,8 (4)	4,9	6,0	6,5	1,9	1,6	5,6	6,3	7,2	9,6	4,1	4,1
Νότιος Κορέα	5,1 (3)	4,7	3,1	2,9	10,0	8,3	5,7	5,9	2,4	3,1	8,5	7,9
Η.Π.Α.	14,8 (1)	4,7	19,0	6,6	4,7	0,8	8,8	3,1	14,5	6,5	3,8	0,9
Πακιστάν	2,6 (11)	4,1	3,4	5,2	0,8	2,0	2,0	2,3	3,8	4,3	0,4	0,9
Ταϊβάν	3,8 (8)	3,9	3,3	3,6	5,2	4,5	3,3	3,6	2,4	2,7	4,0	4,2
Γιουγκοσλαβία	2,2 (14)	3,6	1,4	2,9	4,2	4,8	3,3	5,5	0,9	2,3	5,5	7,6
Βραζιλία	3,6 (9)	2,9	4,9	4,1	0,7	0,5	1,8	1,3	3,3	2,7	0,5	0,4
Ταϋλάνδη	1,4 (19)	2,8	1,5	2,6	1,3	3,3	1,1	2,3	1,2	1,7	1,1	2,7

Πηγή : Στατιστικές Εξωτερικού Εμπορίου της Κοινότητας

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 2 - 16

Συμμετοχή Κλωστοϋφαντουργικών στις εξαγωγές προς την ΕΟΚ (αξία-1987)

	1987		1987
Αυστρία	8,5 %	Μαλαισία	6,5 %
Ελβετία	5 %	Ταϋλάνδη	19,4 %
Η.Π.Α.	1,4 %	Σινγκαπούρη	6,2 %
Ιαπωνία	2,1 %	Φιλιππίνες	18,3 %
Αίγυπτος	9,4 %	Ινδία	35,4 %
Μαρόκο	32,4 %	Πακιστάν	43,6 %
Τυνησία	39,6 %	Μπαγκλαντές	22,6 %
Τουρκία	44 %	Σρι Λάνκα	39,4 %
Γιουγκοσλαβία	22 %	Βραζιλία	3,7 %
Χόνγκ Κόνγκ	40 %	Μεξικό	2,0 %
Ν. Κορέα	21 %	Περού	11,9 %
Κίνα	23, %	Ουγγαρία	15,1 %
Μακάο	79, %	Πολωνία	10,4 %
Ταϊβάν	11,3 %	Ρουμανία	15,9 %
Ινδονησία	1 ,3 %	Τσεχοσλοβακία	11,3 %

Πηγή : Στατιστική Εξωτερικού Εμπορίου

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-17

Κατανομή Εισαγωγών της Κοινότητας για Προϊόντα της Ομάδας 1 (1987)

	Κατηγορία 1 Βαμβακερά νήματα	Κατηγορία 2 Βαμβακερά υφάσματα	Κατηγορία 3 Συνθετικά υφάσματα	Κατηγορία 4 T-SHIRTS	Κατηγορία 5 Πουλόβερ	Κατηγορία 6 Παντελόνια	Κατηγορία 7 Μπλούζες	Κατηγορία Πουκάμισα
ΠΗΓΕΣ ΕΚΤΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,00
ΧΩΡΕΣ ΜΗ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ...	12,981	23,628	17,855	10,183	4,324	6,653	1,898	2,00
" ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ	87,018	76,371	82,144	89,814	95,674	93,347	98,092	97,99
" ΜΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ	41,780	56,834	69,539	60,497	62,888	57,675	80,712	78,08
" ΜΕ ΑΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟ	40,739	9,503	3,357	19,999	14,685	31,477	14,306	12,87
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	12,098	2,625	0,050	2,164	0,161	0,076	0,076	0,10
ΑΥΤΟΝΟΜΕΣ ΧΩΡΕΣ	0,768	2,346	0,311	0,069	0,141	0,156	0,004	0,24
ΤΑΪΒΑΝ	0,092	1,798	8,289	2,674	9,323	1,408	1,585	4,07
ΧΩΡΕΣ ΑΚΕ	2,878	5,655	0,474	5,302	8,430	2,493	1,427	2,58
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	0,780	0,234	0,173	1,275	0,210	0,138	0,067	0,12
ΠΗΓΕΣ ΕΚΤΟΣ ΣΟΚ	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,00
ΑΥΣΤΡΙΑ	2,575	3,288	2,826	0,371	1,244	1,754	0,571	0,76
Η.Π.Α	0,200	8,753	4,798	4,773	0,594	0,844	0,035	0,11
ΙΑΠΩΝΙΑ	0,870	3,491	3,946	0,850	0,045	1,159	0,040	0,22
ΣΟΥΗΔΙΑ	0,012	0,567	0,295	0,120	0,202	0,415	0,126	0,05
ΕΛΒΕΤΙΑ	7,872	6,018	1,822	0,565	1,000	0,910	0,435	0,26
ΜΑΛΤΑ	0,033	0,006	0,011	0,055	0,033	2,195	0,408	0,07
ΜΑΡΟΚΟ	1,658	0,695	0,802	1,949	2,487	9,850	2,450	2,56
ΚΥΠΡΟΣ	0,004	0,026	0,014	0,159	0,442	1,144	2,020	0,51
ΤΥΝΗΣΙΑ	0,061	2,264	0,279	0,982	0,621	12,039	2,114	2,16
ΤΟΥΡΚΙΑ	26,886	3,976	2,201	14,690	10,943	6,172	7,239	7,43
ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ	41,760	56,834	69,539	60,497	62,888	57,675	80,712	78,08
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	0,968	0,721	0,001	0,004	0,010	0,101	.	0,00
ΒΑΛΓΑΛΑΝΤΕΣ	0,009	.	0,029	2,794	0,095	0,823	1,385	6,09
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	0,005	0,202	0,207	0,410	0,432	0,127	0,575	0,90
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	11,023	3,031	0,770	2,819	0,460	0,484	0,739	0,05
ΚΙΝΑ	1,229	11,496	5,068	3,156	3,843	5,313	1,909	4,62
ΚΟΛΟΜΒΙΑ	0,903	0,547	.	0,121	.	0,126	0,006	0,03
Ν.ΚΟΡΕΑ	0,177	1,815	5,412	4,165	13,447	2,301	5,422	12,72
ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ	0,113	0,009	.	.	.	0,006	0,004	0,00
ΑΪΤΗ	0,008	.	.	.	.	0,014	.	.
ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	0,033	3,866	6,956	9,548	14,718	22,578	21,878	21,07
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	0,753	0,365	0,304	0,255	0,552	0,796	1,520	0,16
ΙΝΔΙΑ	14,057	11,415	2,558	4,556	4,049	1,482	21,206	13,02
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	0,169	5,588	4,956	3,926	2,157	1,974	1,955	2,28
ΜΑΚΑΟ	.	0,364	0,011	3,713	4,824	4,204	2,708	2,43
ΜΑΛΑΙΣΙΑ	0,070	0,607	4,418	1,655	1,145	1,413	2,524	1,24
ΜΕΞΙΚΟ	0,971	0,794	0,053	0,104	0,002	0,119	0,001	0,00
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	2,303	6,021	27,371	3,656	1,011	2,369	5,035	1,12
ΠΕΡΟΥ	2,321	0,662	0,109	0,470	0,069	0,004	0,054	0,00
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	.	0,119	0,010	4,862	1,795	1,859	2,181	0,62
ΠΟΛΩΝΙΑ	0,006	0,515	0,744	0,942	1,275	0,790	1,830	1,67
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	.	0,618	0,719	1,502	3,628	1,969	0,745	2,13
ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	0,075	0,187	0,086	3,564	2,938	2,971	1,886	0,98
ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ	0,172	0,129	.	1,186	0,406	1,330	2,715	1,41
ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ	0,038	1,898	1,633	0,771	0,561	0,420	0,075	0,22
ΤΑΪΛΑΝΔΗ	3,598	3,045	7,845	3,469	3,580	0,951	1,550	0,74
ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ	0,007	0,195	.	0,085	0,021			

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 2 - 18

Το Εμπόριο Κλωστοϋφαντουργικών των Κρατών Μελών της ΕΟΚ (12)
σε 1000 ΕΑΜ (1987)

Χ Ω Ρ Ε Σ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ			ΕΞΑΓΩΓΕΣ			ΙΣΟΖΥΓΙΟ		
	Σύνολο	Εντός ΕΚ	Εκτός ΕΚ	Σύνολο	Εντός ΕΚ	Εκτός ΕΚ	Σύνολο	Εντός ΕΚ	Εκτός ΕΚ
D	17.898	9.063	8.784	12.454	7.178	5.235	- 5.444	- 1.885	- 3.549
F	9.250	2.881	6.346	6.373	4.092	2.279	- 2.877	1.211	- 4.067
I	5.333	2.300	3.030	13.186	8.632	4.552	7.853	6.332	1.522
NL	5.735	1.563	4.148	3.733	2.955	671	- 2.002	1.392	- 3.477
BL	4.385	866	3.518	5.160	4.271	888	775	3.405	- 2.630
UK	8.493	3.846	4.624	4.442	2.377	1.929	- 4.051	- 1.469	- 2.695
IR	899	126	773	661	553	109	- 238	427	- 664
DK	1.540	608	932	1.136	375	695	- 404	- 233	- 237
GR	723	125	598	1.473	1.246	226	750	1.121	- 372
ESP	958	668	289	1.458	714	734	500	46	445
PORT	829	639	190	2.549	1.733	816	1.720	1.094	626

Πηγή : EUROSTAT , Στατιστικές Εξωτερικού Εμπορίου .

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - 18 Α

Συναλλαγές Κλωστοϋφαντουργικών και Ειδών Ένδυσης Π.Ι.Σ.

(σε 1.000 τ.)

	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ			ΕΞΑΓΩΓΕΣ		
	σύνολο	εκτός ΕΚ	εντός ΕΚ	σύνολο	εκτός ΕΚ	εντός ΕΚ
ΕΟΚ	5.345	2.134	3.212	4.346	1.276	3.070
D	1.302	678	623	1.099	286	813
F	857	257	600	412	108	305
I	684	329	355	812	220	592
NL	559	174	385	459	82	377
UEBL	450	115	335	559	146	413
UK	930	418	541	317	121	196
IRL	85	17	68	87	9	78
DK	167	66	101	78	45	32
GR	80	18	62	160	20	140
ESP	140	32	108	167		
PORT	92	29	63	197	62	135

ΠΗΓΗ : Υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση τα στοιχεία EUROSTAT

ΚΟΜ. (88) 653

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 2 - 19

Μερίδιο (%) Κλωστοϋφαντουργικών στο Εμπόριο των Κρατών Μελών της ΕΟΚ (12)

				F	BL	NL	D	I	UK	IR	DK	GR	P	E	EEC(12)
Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Ε Σ	Εισαγωγές Κλωστοϋφαντουργικών σαν % του συνόλου των Εισαγωγών	Σύνολο	1984	5,3	5,3	5,4	7,2	3,6	5,7	7,0	5,8	4,2	3,2	1,1	5,4
			1987	6,8	6,0	6,9	9,0	4,9	6,3	7,6	6,8	6,4	7,1	2,4	6,7
		Ενδο κοινοτικό Εμπόριο	1984	6,6	6,6	7,4	6,9	4,8	6,9	8,4	7,1	7,1	5,6	2,2	6,5
			1987	7,1	6,7	8,1	8,1	4,9	6,7	9,2	7,7	8,7	8,6	3,0	7,0
		Εξω κοινοτικό Εμπόριο	1984	3,3	2,9	3,1	7,6	2,6	4,6	3,8	4,6	1,5	1,5	0,4	4,3
			1987	6,2	4,3	4,9	10,1	4,9	5,9	3,8	5,8	2,8	4,5	1,6	6,4
Ε Ξ Α Γ Ω Γ Ε Σ	Εξαγωγές Κλωστοϋφαντουργικών σαν % του συνόλου των Εξαγωγών	Σύνολο	1984	4.8	6,9	3,5	4,6	12,1	3,3	5,1	4.7	18,9	27,7	4.5	5.7
			1987	5,1	7,2	4,4	4.9	13,1	3,9	4,8	5,0	26,1	32,0	4,6	6,3
		Ενδο κοινοτικό Εμπόριο	1984	5,6	7,9	3,6	5,1	15,8	3,3	6,1	3,5	29,5	29,0	3,8	6,5
			1987	5,5	8,0	4,6	5,3	15,3	4,3	5,4	3,4	33,0	30,7	3,8	7,0
		Εξω κοινοτικό Εμπόριο	1984	4,0	4,9	3,1	4,2	8,8	3,2	2,9	5,2	5,9	26,6	5,3	4.8
			1987	4,6	4,9	3,3	4,3	10,4	3,4	3,1	6,0	12,5	36,1	5,9	5,3

Πηγή : Στατιστικές Εξωτερικού Εμπορίου EUROSTAT

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 – 20

Μερίδιο % Κεφαλαιουχικού Εξοπλισμού Κλωστοϋφαντουργίας(1) στο Εμπόριο των Κρατών Μελών της ΕΟΚ (12) (1987)

	F	BL	NL	D	I	UK	IR	DK	GR	P	E	ΕΟΚ (1
Μερίδιο % στις συνολικές Εισαγωγές	0,2	0,2	0,1	0,2	0,5	0,2	0,2	0,1	0,8	1,4	0,6	0,3
Κατανομή των συνολικών Εισαγωγών ΕΟΚ	12,7	8,2	2,4	15,4	25,0	11,7	0,9	0,9	4,0	7,3	11,2	100
Μερίδιο % στις εξαγωγές εντός ΕΟΚ	0,2	0,2	–	0,5	0,5	0,2	–	–	–	0,1	0,3	0,3
εκτός ΕΟΚ	0,4	0,2	0,1	1,3	1,4	0,4	0,2	–	–	0,1	0,5	0,9
Κατανομή των συνολικών Εξαγωγών ΕΟΚ	9,3	7,1	1,1	52,7	21,6	7,8	–	–	–	0,2	2,7	100

(1) NIM XE : 8436 + 8437 + 8438

Πηγή : EUROSTAT

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΠΙΝΑΚΑΣ 9-ΙΑ

Κοινοτικά και Περιφερειακά Ποσοτικά Όρια κατά Χώρα Εξαγωγής και κατά Ομάδα Προϊόντων ΠΙΣ ΙΙΙ (1984)

ΟΜΑΔΑ / ΧΩΡΑ		1 Χόνγκ Κόνγκ	2 Ν. Κορέα	3 Μακάο	4 Ταϊβάν	1-4 Απο Ανατολής	5 Ινδία	6 Πακιστάν	7 Σρι Λάνκα	5-7 Ινδική Υποήπειρος	8 Ινδονησία	9 Μαλαισία	10 Φιλιππίνες	11 Σινγκαπούρη	12 Ταϊλάνδη	8-12 ASEAN	13 Βραζιλία	14 Αργεντινή	15 Ουραγουάη	16 Μεξικό	17 Περού	18 Κολομβία	13-18 ΛΑΤ. ΑΜΕΡΙΚΗ	19 Βουλγαρία	20 Ουγγαρία	21 Πολωνία	22 Ρουμανία	23 Τσεχοσλοβακ.	19-23 ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ	24 Γιουγκοσλ.	25 Αίγυπτος	26 Κίνα	1
ΙΑ	ΕΟΚ	4	5	-	4	13	2	3	-	5	-	4	-	4	4	12	4	1	-	1	2	2	10	5	3	4	4	4	20	4	2	5	
	ΠΕΡ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	3	1	-	-	
ΙΒ	ΕΟΚ	5	5	5	5	20	4	4	3	11	3	5	5	5	5	23	1	-	-	-	1	-	2	5	5	4	5	5	24	4	1	5	
	ΠΕΡ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	-	
ΙΙΑ	ΕΟΚ	3	3	3	3	12	3	1	-	4	-	1	-			1	3	-	-	-	-	-	3	-	3	5	3	5	16	-	-	3	
	ΠΕΡ	1	1	-	-	2	-	1	-	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	1	-	6	-	1	2	
ΙΙΒ	ΕΟΚ	23	23	17	19	82	6	-	1	7	-	1	6	4	5	16	3	-	-	-	-	-	3	5	12	11	12	15	55	4	-	3	1
	ΠΕΡ	2	1	6	5	14	3	3	2	8	-	4	6	3	5	18	-	-	-	-	-	-	-	5	2	2	5	4	18	1	-	18	
ΙΙΙΑ	ΕΟΚ	1	4	-	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	3	1	2	4	5	4	16	-	-	1	
	ΠΕΡ	-	1	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	2	4	-	2	-	7	13	1	-	4	
ΙΙΙΒ	ΕΟΚ	7	5	1	5	18	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	3	4	11	1	-	-	
	ΠΕΡ	1	5	6	2	14	-	2	-	2	-	1	2	-	1	4	1	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	4	-	-	5	
ΙΙΙΓ	ΕΟΚ	-	3	-	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	6	3	5	19	-	-	-	
	ΠΕΡ	1	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	1	1	5	11	-	-	1	
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΟΚ	43	48	26	43	160	15	8	4	27	3	11	12	14	16	54	12	2	1	1	3	2	21	16	34	34	35	42	161	13	3	17	4
	ΠΕΡ	5	9	12	10	36	3	6	2	11	2	5	8	3	7	25	3	1	1	-	1	-	6	17	6	7	8	18	56	3	1	30	1
	ΣΥΝ	48	57	38	53	196	18	14	6	38	5	16	20	17	23	79	15	3	2	1	4	2	27	33	40	41	43	60	217	16	4	47	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 - ΙΒ

Κοινοτικά και Περιφερειακά Ποσοτικά Όρια κατά Χώρα Εξαγωγής και κατά Ομάδα Προϊόντων ΠΙΣ IV (1988)

ΟΜΑΔΑ \ ΧΩΡΑ	1 Χόνγκ Κόνγκ	2 Ν. Κορέα	3 Μακάο	4 Ταϊβάν	1-4 Δεσπόζουσες Απω Ανατολής	5 Ινδία	6 Πακιστάν	7 Σρί Λάνκα	5-7 Ινδική Υποήπειρος	8 Ινδονησία	9 Μαλαισία	10 Φιλιππίνες	11 Σιγκαπούρη	12 Ταϊλάνδη	8-12 ASEAN	13 Βραζιλία	14 Αργεντινή	15 Ουρουγουάη	16 Μεξικό	17 Περού	18 Κολομβία	13-18 ΛΑΤ. ΑΜΕΡΙΚΗ	19 Βουλγαρία	20 Ουγγαρία	21 Πολωνία	22 Ρουμανία	23 Τσεχοσλοβακία	19-23 ΑΝΑΤ. ΕΥΡΩΠΗ	24 Γιουγκοσλαβία	25 Αίγυπτος	26 Κίνα	1 - 26 ΣΥΝΟΛΟ
I A Ε.Ο.Κ.	4	5	-	4	13	3	4	-	7	4	4	-	3	5	16	4	2	-	-	2	-	8	2	3	4	4	5	18	4	-	5	71
I A ΠΕΡ.																																
I B Ε.Ο.Κ.	5	5	5	5	20	4	4	3	11	3	4	5	5	5	22	2	-	-	-	-	-	2	5	5	5	5	5	25	5	-	5	90
I B ΠΕΡ.																																
II A Ε.Ο.Κ.	2	3	2	3	10	2	2	-	4	-	1	-	-	1	2	3	-	-	-	-	-	3	-	3	2	2	4	13	1	-	5	38
II A ΠΕΡ.																																
II B Ε.Ο.Κ.	16	18	18	19	71	4	-	1	5	-	-	8	-	7	15	1	-	-	-	-	-	1	4	11	12	13	15	55	3	-	16	166
II B ΠΕΡ.																																
III A Ε.Ο.Κ.	1	7	1	6	14	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	1	-	4	5	6	16	2	-	6	40
III A ΠΕΡ.																																
III B Ε.Ο.Κ.	5	9	4	3	21	-	1	-	1	-	-	3	-	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2	3	6	17	-	-	4	49
III B ΠΕΡ.																																
III Γ Ε.Ο.Κ.	-	-	-	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
III Γ ΠΕΡ.																																
ΣΥΝΟΛΟ ΕΟΚ	30	42	20	40	132	13	8	4	25	5	9	10	8	16	48	9	3	-	-	2	-	14	11	26	22	31	35	126	13	-	23	381
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡ.	3	5	9	5	22	-	3	-	3	2	-	6	-	6	14	2	-	-	-	-	-	2	1	2	7	1	6	18	2	-	18	79
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΝ.	33	47	29	45	154	13	11	4	28	7	9	16	8	22	62	11	3	-	-	2	-	16	12	28	29	32	41	144	15	-	41	460

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 - 2.Α

Η ΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ :

Εισαγωγές στην ΕΟΚ προϊόντων Π.Ι.Σ. που υπάγονται σε ποσοτικούς περιορισμούς σαν ποσοστό των συνολικών εισαγωγών προϊόντων Π.Ι.Σ. στην ΕΟΚ.

(ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 1984 - 85)

(1-7) Προτιμησιακές χώρες Μεσογείου	63.1 %
1. Πορτογαλία	62.6 %
2. Ισπανία	47.5 %
3. Μάλτα	50.2 %
4. Τουρκία	83.1 %
5. Μαρόκο	24.8 %
6. Τυνησία	57.0 %
7. Κύπρος	49.8 %
(8-12) Χώρες κρατικού Εμπορίου Ανατολικής Ευρώπης	87.4 %
8. Πολωνία	81.6 %
9. Τσεχοσλοβακία	93.3 %
10. Ουγγαρία	75.2 %
11. Ρουμανία	93.8 %
12. Βουλγαρία	66.7 %
(13-20) Χώρες Λατινικής Αμερικής	84.9 %
13. Μεξικό	17.4 %
14. Γουατεμάλα	-
15. Αϊτή	-
16. Κολομβία	96.5 %
17. Περού	66.7 %
18. Ουρουγουάη	98.2 %
19. Βραζιλία	93.1 %
20. Αργεντινή	89.0 % (1)
(21-24) Χώρες Νοτίου Ασίας	67.2 %
21. Πακιστάν	77.5 %
22. Ινδία	64.3 %
23. Σρί Λάνκα	49.1 %
24. [illegible]	[illegible] % (2)
(25-29) Χώρες ASEAN	86.0 %
25. Ταϋλάνδη	85.8 %
26. Ινδονησία	86.8 %
27. Μαλαισία	90.8 %
28. Σιγκαπούρη	84.6 %
29. Φιλιππίνες	79.3 %
(30-33) Δεσπόζουσες χώρες εξαγωγής της Απω Ανατολής	95.2 %
30. Ν. Κορέα	97.8 %
31. Χόνγκ Κόνγκ	97.5 %
32. Μακάο	95.4 %
33. Ταϊβάν	88.5 %
34. Γιουγκοσλαβία	52.6 %
35. Αίγυπτος	89.6 % (3)
36. Κίνα	86.7 %
Σύνολο χωρών Π.Ι.Σ. (4) (8-36)	83.5 %
Σύνολο χωρών που υπάγονται σε ποσοτικό περιορισμό (1-36)	76.8 %

(1) Κατηγορίες που ελλείψει διμερούς συμφωνίας, τελούσαν υπό επιτήρηση.

(2) Από το 1984 η Κατηγορία 8 (πουκάμισα) υπάγεται σε περιφερειακούς περιορισμούς για τη Γαλλία και Βρεταννία.

(3) Λαμβάνοντας υπόψη και τους δύο τύπους περιορισμού (Π.Ι.Σ. και προτιμησιακό).

(4) Περιλαμβάνονται και η Αίγυπτος, η Γιουγκοσλαβία, η Ταϊβάν, η Αργεντινή και η Κίνα.

Πηγή : Επιτροπή Ε.Κ. , Γ Δ Ι

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 - 2 Β

Η ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΣΟΣΤΩΣΕΩΝ (1983 - 85)

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ "ΖΕΥΓΩΝ" (ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ-ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΡΙΑΣ ΧΩΡΑΣ)					
	Ένδυση	% επί συνόλου ποσοστώσεων	Κλωστοϋφαντουργικά	% επί συνόλου ποσοστώσεων	Σύνολο	% επί συνόλου ποσοστώσεων
ΚΑΤΩ ΑΠΟ 50%	71 (37)		38 (20)		109 (57)	24% (34%)
ΟΜΑΔΑ I	3	3 %	2	3 %	5	3 %
ΟΜΑΔΑ II	60	35 %	14	34 %	74	35 %
ΟΜΑΔΑ III	8	25 %	22	41 %	30	35 %
ΕΞ ΩΝ: ΜΕΤΑΞΥ 30 και 50 %	24 (13)		8 (2)		32	
ΟΜΑΔΑ I	1		1		2	
ΟΜΑΔΑ II	20		1		21	
ΟΜΑΔΑ III	3		6		9	
ΚΑΤΩ ΑΠΟ 30 %	47 (24)		30 (18)		77 (42)	
ΟΜΑΔΑ I	2		1		3	
ΟΜΑΔΑ II	40		13		53	
ΟΜΑΔΑ III	5		16		21	

Πηγή : Επιτροπή ΕΟΚ – ΓΔ III

Σημ.: Η χρησιμοποίηση κάτω από 50% υποδηλεί ότι και τα τρία έτη και για όλα τα κράτη μέλη η ποσόστωση χρησιμοποιείται μόνον κατά το ήμισυ. Οι αριθμοί σε παρένθεση αναφέρονται σε περιφερειακές ποσοστόσεις

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 - 3

Έξοδοι από το Καλάθι κατά χώρα Εξαγωγής (1979-1983)

Πηγή : Γ.Δ.Ι. Επιτροπής Ε.Κ.

	ΧΩΡΕΣ ΕΞΑΓΩΓΗΣ																									ΟΜΑΔΕΣ ΧΩΡΩΝ					ΣΥΝΟΛ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	1-4	5-8	9-13	15-21	22-26	1-26
	Χόνγκ Κόνγκ	Κορέα	Μακάο	Ταϊβάν	Ινδία	Πακιστάν	Σρι Λάνκα	Μπανκλαντές	Ινδονησία	Ταϋλάνδη	Μαλαισία	Σινγκαπούρη	Φιλιππίνες	Κίνα	Βουλγαρία	Ουγγαρία	Τσεχοσλοβακ.	Πολωνία	Ρουμανία	Γιουγκοσλ.	Αίγυπτος	Μεξικό	Βραζιλία	Ουρουγουάη	Αργεντινή	Περού	Δεσπόζουσες Απω Ανατολ.	Ινδική Υποήπειρος	ASEAN	Ανατ. Ευρώπη	Λατ. Αμερική	ΣΥΝΟΛΟ
1979 περιπτώσεις	2	2	2	4	5	1	-	-	-	5	1	1	8	-	1	1	-	1	7	-	-	-	3	1	2	-	10	6	15	10	6	47
1980 περιπτώσεις	5	1	7	7	1	5	1	-	1	4	3	2	6	3	-	1	-	2	2	-	3	-	1	1	-	-	20	7	16	5	2	56
1981 περιπτώσεις	-	5	5	1	4	-	1	-	7	6	-	-	3	11	1	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	11	5	16	6	-	49
1982 περιπτώσεις	-	5	4	2	2	-	1	-	3	2	2	3	2	20	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	11	3	12	2	1	50
1983 περιπτώσεις	-	3	9	2	-	-	-	-	2	4	-	-	-	13	-	-	1	1	3	1	-	-	-	-	-	1	14	-	6	6	1	40
ΣΥΝΟΛΟ περιπτώσεις	7	16	27	16	12	6	3	-	13	21	6	6	19	47	3	4	1	6	14	1	4	-	5	2	2	1	66	21	65	29	10	242
ΣΥΝΟΛΟ 1979-1983 % σύνολ. περιπτώσεις	2.9	6.6	11.1	6.6	5.0	2.5	1.2		5.3	8.6	2.5	2 5	7.8	19.4	1.2	1.6	0.4	2.5	5.8	0.4	1.6		2.1	0.8	0.8	0.4	27.3	8.6	26.8	12	4.1	100

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 9 - 4

Έξοδοι από το καλάθι 1979-1983 κατά κράτος - μέλος

Πηγή : Γ.Δ.Ι. Επιτροπής Ε.Κ.

		ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΜΠΕΝΕΛΟΥΞ	Ην.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΔΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΟΚ	ΣΥΝΟΛΟ
1979	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	-	9	6	11	14	1	4	-	4	49
	% ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	0	18%	12%	23%	29%	2%	8%	0	8%	
1980	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	-	11	4	14	23	5	1	-	10	68
	% ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	0	16%	6%	21%	34%	7%	1%	0	15%	
1981	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	1	16	11	14	4	3	2	-	8	59
	% ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	2%	27%	19%	24%	7%	5%	3%	-	13%	
1982	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	1	10	8	6	15	10	2	1	6	59
	% ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	2%	17%	14%	10%	25%	17%	3%	2%	10%	
1983	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	-	14	3	5	14	6	-	-	2	44
	% ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	0%	32%	7%	11%	32%	14%	-	-	4%	
(1979-1983)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	2	60	32	50	70	25	9	1	30	279
	% ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	1%	21.5%	11.5%	18%	25%	9%	3%	0.5%	10.5%	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 9-5

Έξοδοι από το καλάθι κατά ομάδα προϊόντων (1979-1983)

Πηγή : Γ.Δ.Ι. Επιτροπής Ε.Κ.

		ΟΜΑΔΑ I		ΟΜΑΔΑ II			ΟΜΑΔΑ III			ΣΥΝΟΛΟ
		A	B	A	B	*	A	B	Γ	
1979	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	1	9	3	22	(9)	6	4	2	47
	%	2%	19%	6.5%	47%		13%	8.5%	4%	100
1980	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	-	2	2	36	(10)	5	8	3	56
	%	0	3.5%	3.5%	64%		9%	14.5%	5.5%	100
1981	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	1	8	1	31	(14)	3	5	-	49
	%	2%	16%	2%	63%		6%	10%	-	100
1982	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	-	5	-	29	(12)	2	12	2	50
	%	-	10%	-	58%		4%	24%	4%	100
1983	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	2	2	1	19	(2)	2	12	2	40
	%	5%	5%	2.5%	47.5%		5%	15%	5%	100
TOTAL	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	4	26	7	137	(45)	18	41	9	242
	%	1.5%	11%	3%	57 %		7.5%	17%	3.5%	100

*Κατηγορίες 13, 21, 26, 73

Π Ι Ν Α Κ Α Σ ν - 6

ΕΞΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ (1979-1983) ΚΑΤΑ
ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΟΡΙΟΥ/ΚΑΤΩΦΛΙΟΥ

ΕΤΟΣ / ΟΡΙΟ ΚΑΤΩΦΛΙ	1979	1980	1981	1982	1983	1979-1983
1 - 2	6 (12%)	5 (8%)	3 (5%)	15(27%)	2(5%)	31(11.5%)
2 - 5	16 (31%)	25 (41%)	25 (41%)	24(43%)	27(67%)	117(43.5%)
5 - 10	16 (31%)	16 (26%)	24 (39%)	8(15%)	8(20%)	72(27%)
10+	14 (27%)	15 (24%)	9 (15%)	8(15%)	3(8%)	49(18%)
ΣΥΝΟΛΟ	52	61	61	55	40	269

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 - 7

ΕΞΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΚΑΙ
ΚΑΤΑ ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΟΡΙΟΥ - ΚΑΤΩΦΛΙΟΥ
(1979 - 1983)

ΟΡΙΟ ΚΑΤΩΦΛΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΕΣ ΧΩΡΕΣ ΑΠΩ ΑΝΑΤΟΛΗΣ	ΙΝΔΙΚΗ ΥΠΟΗΠΕΙΡΟΣ	ASEAN	ΑΝΑΤΟΛ. ΕΥΡΩΠΗ	ΛΑΤΙΝ. ΑΜΕΡΙΚΗ	ΚΙΝΑ	ΑΙΓΥΠΤΟΣ
1-2	31(11.5%)	6(9%)	1(4%)	6 (7%)	1(2%)	2(15%)	15(31%)	-
2-5	117(43.5%)	26(38%)	7(29%)	33(41%)	18(60%)	4(31%)	27(56%)	2(50%)
5-10	72(27%)	18(26%)	13(54%)	24(30%)	7(23%)	5(38%)	3(6%)	2(50%)
10 +	49(18%)	19(27%)	3(12%)	18(22%)	4(13%)	2(15%)	3(6%)	-
ΣΥΝΟΛΟ	269	69	24	81	30	13	48	4

Πηγή : Γ.Δ.Ι. Επιτροπής Ε.Κ.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 9 - 8

Έξοδοι από το καλάθι 1987-1988 (Συμφωνίες ΠΙΣ IV)

Κατά Χώρα Εξαγωγής

	Δεκτές	Απορρίφθηκαν
Ταϋλάνδη	5	4
Πακιστάν	6	3
Κίνα	5	2
Ν. Κορέα	4	2
Ινδονησία	2	-
Μακάο	-	3
Φιλιππίνες	1	-
Πολωνία	1	-
Ταϊβάν	1	1
Ινδία	3	-
Σύνολο	28	15

Κατά Κράτος μέλος

ΕΟΚ	3
Ιταλία	5
Γαλλία	28
Μπενελούξ	5
Ισπανία	6
Ην. Βασίλειο	1
Ιρλανδία	2
Σύνολο	49 *

Κατά Ομάδα Προϊόντος

Ομάδα	I - A	8
"	I - B	6
"	II - A	4
"	II - B	13
"	III - A	4
"	III - B	8
Σύνολο		43 (εξ'ων ένδυση

* Συχνά περιλαμβάνονται 2 κράτη μέλη στην ίδια αίτηση εξόδου από το καλάθι. Τα συμφωνηθέντα σε κοινοτικό επίπεδο ποσοτικά όρια αναφέρονται ως ΕΟΚ, ακόμα και αν η διαδικασία κινήθηκε από ένα κράτος - μέλος.

Πηγή : Επιτροπή Ε.Κ. , Γ.Δ. I

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 11 - 1

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 115 - 1976 - 84

Ο πίνακας απαριθμεί όλες τις προσφυγές ακόμα και αν αφορούν το ίδιο προϊόν και την ίδια χώρα κατά την διάρκεια ενός έτους

	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984 ΣΥΝΟΛΟΝ ΕΟΚ	Κατανομή 1984 ΜΠΕΝΕΛΟΥΞ	ΔΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	[illegible]
Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα	72	75	258	269	273	184	156	176	155	12	-	38	-	68	18	-	19
Άλλα προϊόντα	38	46	59	78	83	71	85	77	60	2	-	19	-	2	31	-	6
										16	-	66	-	52	21	4	17
										6	-	30	-	1	36	-	4
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	110	121	317	347	356	255	241	253	215								
Έγιναν δεκτές	74	79	197	260	222	166	174	188	165	14	-	39	-	59	34	-	19
Δεν έγιναν δεκτές	36	42	120	87	134	89	67	65	50	-	-	18	-	11	15	-	6
Κλωστοϋφαντουργικά σαν ποσοστό του συνόλου (%)	65 %	62 %	81 %	77 %	77 %	72 %	65 %	69 %	72 %	86 %	-	67 %	-	97 %	37 %	-	76 %

Πηγή : Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων . Γενική Διεύθυνση 1

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 - 2 *

ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 115 ΓΙΑ ΤΑ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ

	Χόνγκ Κόνγκ	Μακάο	Ν. Κορέα	Ταϊβάν	Λ.Δ. Κίνας	Ινδία	Πακιστάν	Ινδονησία	Μαλαισία	Φιλιππίνες	Σινγκαπούρη	Ταϋλάνδη	Βραζιλία	Περού	Τσεχοσλοβακία	Ουγγαρία	Πολωνία	Ρουμανία	Αίγυπτος	Γιουγκοσλαβία	Τουρκία	ΣΥΝΟΛΟ
1983	18	4	13	13	12	5	5	1	1	5	1	2	3	2	2	5	4	11	1	6	3	117
1984	19	3	7	16	7	6	4	1	1	5	-	2	2	1	4	3	4	14	2	6	5	112
1985	20	1	10	10	7	4	6	1	1	1	-	1	3	-	4	2	1	10	1	5	7	95
1986	24	2	13	12	5	3	4	2	-	1	-	3	1	1	3	3	-	8	-	6	6	97

Πηγή : Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Γενική Διεύθυνση 1 .

* Στον πίνακα αυτό αναφέρονται για κάθε προϊόν και χώρα εξαγωγής μόνο μία προσφυγή ακόμα κι αν υπάρχουν πέραν της μιας μέσα στο ίδιο έτος από το ίδιο κράτος - μέλος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 - 3

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΟ ΑΓΘΡΟ 113 ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥΣ ΤΟ 1985-86

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	1985									1986									
	ΕΟΚ	ΜΠΕΝΕΛΟΥΞ	ΔΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ	ΕΟΚ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΜΠΕΝΕΛΟΥΞ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ
Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα	143	2	-	57	-	61	8	-	15	131	-	-	-	-	59	-	64	4	-	4
Άλλα προϊόντα	68	2	-	26	-	3	27	-	10	53	-	-	-	4	27	-	2	18	-	2
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	211	4	-	83	-	64	35	-	25	184	-	-	-	4	86	-	66	22	-	6
Έγιναν δεκτές	176	4	-	66	-	57	30	-	19	141	-	-	-	4	67	-	45	20	-	5
Δεν έγιναν δεκτές	35	-	-	17	-	7	5	-	6	43	-	-	-	-	19	-	21	2	-	1
Κλωστοϋφαντουργικά ως ποσοστό του συνόλου (%)	68 %	50 %	-	69 %	-	95 %	23 %	-	60 %	71 %	-	-	-	-	69 %	-	97 %	18 %	-	67 %
προσφυγές για τα Κλωστοϋφαντουργικά που απορρίφθηκαν	23	-	-	13	-	6	1	-	3	30	-	-	-	-	9	-	20	1	-	-

Πηγή : Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων . Γενική Διεύθυνση 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 - 4

Προσφυγές στο άρθρο 115 : 1987 - 88

	1987								1987	1988	1988							
	Μπενελούξ	Δανία	Ισπανία	Γαλλία	Ιολανδία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ηνωμ. Βασίλειο	Σύνολο	Σύνολο	Μπενελούξ	Ισπανία	Γαλλία	Ελλάδα	Ιρλανδία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ηνωμ.Βασίλειο
Κλωστοϋφαντουργικά	1	2	-	53	57	8	-	1	122	84	2	2	34	-	38	8	-	-
Εξ' ών δεκτές	1	2	-	45	49	8	-	1	106	76	2	1	32	-	33	8	-	-
Άλλα προϊόντα	-	-	25	19	3	16	1	4	68	72	1	23	27	2	-	17	1	1
Εξ'ών δεκτές	-	-	21	18	3	15	1	2	60	53	-	17	20	2	-	12	1	1
Σύνολο προσφυγών	1	2	25	72	60	24	1	5	190	166								
Εξ'ών δεκτές									166	129								

Προσφυγές για τα Κλωστοϋφαντουργικά κατά χώρα καταγωγής 1987 + 1988	Ταϊβάν/Χονγκ-Κονγκ	Ινδία	Ινδονησία	Κίνα	Μακάο	Ν. Κορέα	Ουγγαρία	Πακιστάν	Ρουμανία	Σρι Λάνκα	Ταϊβάν	Ταϊλάνδη	Τσεχοσλοβακία	Φιλιππίνες	Χονγκ-Κονγκ	Λοιπές
1987	3	11	1	19	3	16	1	7	2	1	13	5	1	3	29	-
1988	1	11	-	14	1	5	-	7	1	1	12	5	2	1	26	4

Σημείωση : Τα κράτη μέλη που δεν αναγράφονται δεν προσέφυγαν καθόλου το έτος αυτό στο άρθρο 115. Στον κάτω πίνακα κατά χώρα εξαγωγής γίνεται καταμέτρηση ακόμα και δύο προσφυγών για το ίδιο προϊόν από το ίδιο κράτος - μέλος , εξ'ού και κάποια αναντιστοιχία στο άθροισμα με τον πάνω πίνακα.

Πηγή : Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Γενική Διεύθυνση 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 - 5 *

ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 115 ΓΙΑ ΤΑ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

	ΣΥΝΟΛΟ	Είδη Κλωστ/γίας πολύ ευαίσθητα I A	Ένδυση πολύ ευαίσθητα I B	Είδη Κλωστ/γίας αρκετά ευαίσθητα II A	Ένδυση αρκετά ευαίσθητα II B	Είδη Κλωστ/γίας λιγώτερο ευαίσθητα III A	Ένδυση λιγώτερο ευαίσθητα III B	Λοιπά III Γ
1983	117	32	35	1	38	3	6	2
1984	112	24	35	-	40	6	5	2
1985	95	22	34	1	29	4	4	1
1986	97	13	42	3	30	3	5	1

Πηγή : Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Γενική Διεύθυνση 1

* Στον πίνακα αυτόν αναφέρεται για κάθε προϊόν και χώρα εξαγωγής μόνο μία πρόσφυγή, ακόμα και αν υπάρχουν πέραν της μιάς, μέσα στο ίδιο έτος από το ίδιο κράτος-μέλος.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ
ΓΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ

Κατηγορία Π Σ	Συνοπτική Περιγραφή Εμπορευμάτων	Κλάση Κοινού Δασμολογίου -Τύποι	Δασμός Αυτόνομος %	Δασμός Συμβατικός	Εξέλιξη Δασμού (Ισχύς 1η Ιανουαρίου 1981	Συμβατικού 1981-87 (%) 1985	1986	1987
	Βαμβακερά	55.05						
	Νήματα μη	A	10	8	8	6,7	6,3	6
	συσκευασμένα	B-I-α	10	4 •	4	4	4	4
	για λιανική	B-I-β	10	6	6	6	6	6
	πώληση	B II	10	7	7	6,3	6,2	6
2	Βαμβακερά	55.09	17					
	υφάσματα	A-I	17	13	13	11	10.5	10
		A-II	17	14	14	11.3	10.7	10
		B-I	19	14	14	11.3	10.7	10
		B-II	19	15	15	11.7	10.8	10
3	Συνθετικά	56.07	21	15	15	11.7	10.8	10
	υφάσματα	A-I	21	16	16	12.7	11.8	11
		A-II						
,24,69, 70,82	Πουκάμισα, T-Shirts, Φανέλλες και παρόμοια πλεκτά, Βαμβακερά ή συνθετικά, πυτζάμες ανδρικες, κολλάν,κομπιναιζόν	60.04	21	17	17	14.3	13.7	13
,26, 8,71 73	Παυλόβερ,γιλέκα και παρόμοια είδη πλεκτά Φορέματα,Φόρμες Παντελόνια πλεκτά	60.05	21	10.5	10.5	10.5	10.5	10.5
		A-I	21	18	18	15.3	14.7	14
		A-II						
,13,76,78,81	Πανταλόνια,υφασμένα σόρτς,κυλόττες ανδρικές και παρόμοια σλίπς,σώβρακα ποδιές,ρούχα εργασίας ρόμπες,ρούχα σκί κ.ά. ανάλογα	61.01 61.02B	20	17	17	15	14.5	14
,29,72,74,75	Πουκάμισα,μπλούζες, πλεκτά ή υφασμένα για γυναίκες και παιδιά, ταγιέρ	60.05 AII	21	18	18	15,3	14,7	14
		61.02-BII	20	17	17	15	14.5	14
	Ανδρικά πουκάμισα/ πουκαμισάκια	61.03-A	20	17	17	14.3	13.7	13
	Φλοκωτά σπογγώδους μορφής βαμβακερά υφάσματα	55.08	18	15	15	11.7	10.8	10
		62.02-BII	22	19	19	15	14	13
	Γάντια πλεκτά	60.02	23	20	20	12.6	10.8	8.9
	Μαντήλια	61.05	20	11	11	10.3	10.2	10
			20	14	14	11.3	10.7	10
,39	Κλινοσκεπάσματα, Τραπεζομάντηλα κ.α.	62.02BI,II,III	22	19	19	15	14	13
,15,16,17,	Παναφόρια,αδιάβροχα, σακκάκια,κοπτούμια, άνορακ	61.01 61.02	20	17	17	15	14,5	14
,23	Συνθετικά-Τεχνητά νήματα	56.05	15	11	11	9.7	9.3	9.0
			14	10	10	9.3	9.2	9.0
,66	Κορσέδες, στηθόδεσμοι κ.ά. ανάλογα	61.09	21	8.5	8.5	7.2	6.8	6.5
	Βρεφικά ενδύματα	61.02 A	22	10.5	10.5	10.5	10.5	10.5
		61.04 A						
	Γάντια,κάλτσες κ.ά. παρόμοια πλεκτά	61.10	21	14.5	14.5	9.9	8.8	7.6

νή :1)Επιτροπή Ε.Κ. UD/844/80
2)Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3762/83 1380/83

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 - 2

ΔΑΣΜΟΙ ΤΩΝ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ (1)
(ΠΟΣΟΣΤΟ)

	Αυστραλία	Καναδάς	Γ.Σ.Κ.	Σειρά ΕΟΚ	Ιαπωνία	Σκανδιναβία	Νορβηγία	Ζουηδία	Ελβετία	ΗΠΑ
Μετάξι	10.5	7.4	4.1	4.1 (5) 5.0	8.2	10.2	2.2	0.0	3.2	5.1
Συνθετικές ή Τεχνητές ίνες (συνεχείς)	16.2	11.6	8.3	6.7 (1) 14.0	9.4	17.6	8.6	9.2	8.6	11.8
Υφαντουργικά συνδυασμένα με μέταλλο	5.3	12.5	0.0	5.2 (4) 15.5	7.0	8.3	6.4	7.0	1.8	4.9
Μαλλί και άλλες Τρίχες	9.7	5.1	6.9	4.4 (2) 15.6	4.9	20.4	11.0	10.7	2.9	6.3
Προϊόντα λίνου και ραμί	10.5	11.4	8.0	5.0 (3) 12.7	9.5	12.0	9.9	7.5	3.9	3.8
Βαμβάκι ακτέργαστο, βαμβακερά νήματα & υφάσματα	16.4	10.2	6.1	5.9 (2) 18.1	5.2	14.6	14.1	9.9	6.2	11.2
Συνθετικές ή Τεχνητές ίνες (ασυνεχείς)	16.0	9.5	10.1	8.8 (3) 17.0	9.6	15.3	12.0	8.7	8.1	9.6
Ετερα φυτικά υφαντουργικά προϊόντα	5.3	7.8	5.9	4.4 (5) 7.4	4.6	9.6	1.3	4.0	3.5	3.3
Τάπητες είδη επιστρώσεως	17.3	20.0	13.8	7.8 (2) 25.8	11.8	33.9	14.6	9.8	5.4	8.6
Στιβάδες και πιλήματα	11.7	19.3	15.4	6.4 (2) 19.9	6.9	20.8	9.6	8.6	3.4	6.5
Είδη πλεκτικής	46.3	26.8	22.7	11.2 (2) 33.0	12.8	45.7	17.3	13.6	10.0	12.8
Ενδύματα και συμπληρώματα ενδύσεως	58.3	37.4	21.2	9.7 (1) 34.6	13.4	59.2	22.6	13.8	10.3	10.5
Ετερα έτοιμα είδη εξ υφασμάτων	41.4	25.0	18.1	8.9 (1) 34.9	10.3	27.4	19.1	12.0	10.0	9.3
Μεταχειρισμένος ιματισμός και ράκη	21.0	5.0	5.5	3.4 (6) 2.5	4.3	0.0	6.3	1.7	0.1	1.4

ΠΗΓΗ : UNCTAD TD/B/C2/215 REV.1 "International trade in textiles, with special reference to the problems faced by developing countries" N.Y.1984

(1) Αριθμητικός μέσος όρος δασμών GATT μετά τον γύρο του Τόκυο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 - 3

ΜΕΣΟΙ ΔΑΣΜΟΙ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΡΙΝ ΚΑΙ
ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΓΥΡΟ ΤΟΥ ΤΟΚΥΟ ΓΙΑ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ

(ποσοστά)

		Ινες		Νήματα		Υφάσματα		Ετοιμα Ειδη		Ρούχα	
		Α	Σ	Α	Σ	Α	Σ	Α	Σ	Α	Σ
ΗΠΑ	Πρίν	5½	7	13½	14½	19	16	16½	13½	24	2
	μετά	3	3½	8	9	11½	11½	8½	7½	12½	2
ΚΑΝΑΔΑΣ	Πρίν	3	4	14½	16	21	25½	18½	23	23	2
	μετά	2	3	9	13	14½	21½	14	20	20	2
ΙΑΠΩΝΙΑ	Πρίν	4	½	9	7½	12	10½	13	14½	18	1
	μετά	3	½	7	6½	9½	9½	9½	11½	13	1
ΕΟΚ	Πρίν	3	½	7	8	13	14½	13	11½	16	1
	μετά	3	½	5	7	9½	10½	9	7½	12½	1
ΑΥΣΤΡΙΑ	Πρίν	4	0	8	8½	26	27	22	25½	32	3
	μετά	2½	0	6½	7	21½	23½	19	22½	30½	3
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	Πρίν	3	½	10	6½	30½	29	27½	22	41	4
	μετά	1½	½	9½	6½	30	28½	26½	19	39½	3
ΣΟΥΗΔΙΑ	Πρίν	2	½	8½	9½	13½	14	11	8½	14½	1
	μετά	1½	½	6½	7½	13	13	10	8	14	1
ΕΛΒΕΤΙΑ	Πρίν	2½	0	5	4½	8½	10½	8	4	11½	1
	μετά	2	0	4	3½	6½	8½	6½	3½	9	1

Α: Απλός μέσος όρος
Σ: Σταθμισμένος μέσος όρος

Πηγή : GATT Study
Spec (84)24
4 May 1984

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 - 4

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΣΜΩΝ ΣΤΑ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΣΤΙΣ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΓΥΡΟ ΤΟΥ ΚΕΝΝΕΝΤΥ, ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΓΥΡΟ ΤΟΥ ΤΟΚΥΟ, ΜΕΤΑ ΤΟ ΓΥΡΟ ΤΟΥ ΤΟΚΥΟ

(ΠΟΣΟΣΤΑ)

Δασμός Μ.Ε.Κ	ΗΠΑ			ΚΑΝΑΔΑΣ		ΙΑΠΩΝΙΑ			Ε Ο Κ		
	(α)	(β)	(γ)	(β)	(γ)	(α)	(β)	(γ)	(α)	(β)	(γ)
Μηδενικός		3	4	13	26		6	6		3	4
0.1 - 5.0%	4	6½	18½	2	0	1	5	7	5	5	8
5.1 - 10.0%	8½	19½	41	7	10	11	25	44	14	17	29½
10.1 - 15.0%	9½	20½	16	6	21	27½	33	33	26½	25	58½
15.1 - 20.0%	28½	17	14½	33	12½	23½	15	9	39½	49	0
20.1 - 25.0%	19	13½	4	28	30½	24	15	1	14	1	0
25% και πάνω	30½	20	2	11	0	13	1	0	1	0	0

Δασμός Μ.Ε.Κ	ΑΥΣΤΡΙΑ		ΦΙΛΑΝΔΙΑ		ΣΟΥΗΔΙΑ		ΕΛΒΕΤΙΑ	
	(β)	(γ)	(β)	(γ)	(β)	(γ)	(β)	(γ)
Μηδενικός	19	19½	3	3	6½	8	1	1
0.1 - 5.0%	5	6½	2½	2½	4½	6	45	53
5.1 - 10.0%	8	12	7½	9	18	24	25	29
10.1 - 15.0%	12½	15	4	4	52½	51	18	10½
15.1 - 20.0%	11½	13	2	2	17½	10	6	4
20.1 - 25.0%	10½	16	4½	4½	½	½	2	2
25% και πάνω	33½	18	76	74½	½	½	3	½

(α) πριν απο το γύρο του Κέννεντυ

(β) πρίν απο το γύρο του Τόκυο

(γ) μετά το γύρο του Τόκυο

Πηγή : GATT Study
Spec (84)24

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 - 5

ΟΙ ΔΑΣΜΟΙ ΤΩΝ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΓΥΡΟ ΤΟΥ ΤΟΚΥΟ (ΠΟΣΟΣΤΑ)

	ΗΠΑ		ΚΑΝΑΔΑΣ		ΙΑΠΩΝΙΑ		ΕΟΚ		ΑΥΣΤΡΙΑ		ΦΙΛΑΝΔΙΑ		ΣΟΥΗΔΙΑ		ΕΛΒΕΤΙΑ	
	ΠΡΙΝ	ΜΕΤΑ	ΠΡΙΝ	ΜΕΤΑ	ΠΡΙΝ	ΜΕΤΑ	ΠΡΙΝ	ΜΕΤΑ	ΠΡΙΝ	ΜΕΤΑ	ΠΡΙΝ	ΜΕΤΑ	ΠΡΙΝ	ΜΕΤΑ	ΠΡΙΝ	ΜΕΤΑ
Υφαντουργικά(πλην νημάτων) και είδη ένδυσης	23½	19	24	21½	14	11½	15	11½	30½	30	30	29	13	12½	10½	8½
Σταθμισμένος μέσος όρος	19	10½	19½	14½	14	10½	14	10½	20½	18½	30½	30	13	12	8	6½
Απλός μέσος όρος																
Μεταποίηση(πλην πετρελαίου)	7	5	13½	8½	10	5½	8½	6	14½	12½	7½	6	6	4½	3½	2½
Σταθμισμένος μέσος όρος	11½	6½	13	7½	11	6½	9½	6½	12	8½	14	12	6½	5	4	3
Απλός μέσος όρος																
Α Βάσει Β Σταθμισμένων μέσων δασμών	3.3	3.8	1.8	2.5	1.4	2.1	1.8	1.9	2.	2.4	4	4.8	2.2	2.8	3	3.4
Σύγκριση ένδυσης και Υφαντουργίας - συνόλου μεταποίησης																

Πηγή : GATT
Spec(84)24

Αντίγκουα και Μπαρμπούντα
Μπαχάμες
Μπαρμπάντος
Μπελίζε
Μπενίν
Μποτσουάνα
Μπουρούντι
Καμερούν
Πράσινο Ακρωτήριο
Κομόρες
Κονγκό
Ακτή Ελεφαντοστού
Τζιμπουτί
Δομίνικα
Αιθιοπία
Φίτζι (Νήσοι)
Γκαμπόν
Γκάμπια
Γκάνα
Γρενάδα
Γουϊνέα
Γουϊνέα-Μπισάου
Γουϊνέα του Ισημερινού
Γουϊάνα
Μπούρκινα Φάζο
Τζαμάικα
Κένυα
Κιριμπατί
Λεσόθο
Λιβερία
Μαδαγασκάρη
Μαλάουϊ
Μάλι
Μαυρίκιος (Νήσος)
Μαυριτανία
Νίγηρ
Νιγηρία
Ουγκάντα
Παπουασία-Νέα Γουϊνέα
Κεντραφρικανική Δημοκρατία
Ρουάντα
Αγία Λουκία
Άγιος Βικέντιος
Σολομών (Νήσοι)
Δυτική Σαμόα
Σάο Τομέ και Πρίνς
Σενεγάλη
Σεϋχέλες
Σιέρρα Λεόνε
Σομαλία
Σουδάν
Σουρινάμ
Σουαζιλάνδη
Τανζανία
Τσάντ
Τόγκο
Τόνγκα
Τρινιντάντ και Τομπάγκο
Τουβαλού
Βανουάτου
Ζαΐρ
Ζάμβια
Ζιμπάμπουε
Άγιος Χριστόφορος και Νέβις

Πηγή : ΕΕ αριθ. C30 31.1.85

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 - 7

ΠΡΟΤΙΜΗΣΙΑΚΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΟΚ

— Συμφωνία ΕΟΚ-Ισπανίας (ΕΕ αριθ. L 182 της 16. 8. 1970),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Αυστρίας (ΕΕ αριθ. L 300 της 31. 12. 1972),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Ελβετίας (ΕΕ αριθ. L 300 της 31. 12. 1972),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Σουηδίας (ΕΕ αριθ. L 300 της 31. 12. 1972),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Νορβηγίας (ΕΕ αριθ. L 171 της 27. 6. 1973),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Πορτογαλίας (ΕΕ αριθ. L 301 της 31. 12. 1972),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Ισλανδίας (ΕΕ αριθ. L 301 της 31. 12. 1972),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Φινλανδίας (ΕΕ αριθ. L 328 της 28. 11. 1973),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Αιγύπτου (ΕΕ αριθ. L 266 της 27. 9. 1978),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Ιορδανίας (ΕΕ αριθ. L 268 της 27. 9.1978),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Συρίας (ΕΕ αριθ. L 269 της 27. 9. 1978),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Λιβάνου (ΕΕ αριθ. L 267 της 27. 9. 1978),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Αλγερίας (ΕΕ αριθ. L 263 της 27. 9. 1978),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Μαρόκου (ΕΕ αριθ. L 264 της 27. 9. 1978),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Τυνησίας (ΕΕ αριθ. L 265 της 27. 9. 1978),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Τουρκίας (ΕΕ αριθ. 217 της 29. 12. 1964),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Ισραήλ (ΕΕ αριθ. L 136 της 23. 5. 1975),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Κύπρου (ΕΕ αριθ. L 133 της 21. 5. 1973),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Μάλτας (ΕΕ αριθ. L 61 της 14. 3. 1971),
— Συμφωνία ΕΟΚ-Γιουγκοσλαβίας (ΕΕ αριθ. L 41 της 14. 2. 1983),
— Δεύτερη σύμβαση της Λομέ (ΕΟΚ/ΑΚΕ) (ΕΕ αριθ. L 347 της 22. 12. 1980).

Στον Πίνακα αυτό περιλαμβάνονται και οι χώρες ΕΖΕΣ.
Πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, που αφορούν κυρίως την Ισπανία και δευτερευόντως τη Γιουγκοσλαβία, τη Κύπρο και τη Μάλτα οι εφαρμοζόμενοι δασμοί είναι μηδενικοί.
Για την Ισπανία και τη Πορτογαλία η συμφωνία ένταξης θα ρυθμίζει στο εξής τα θέματα αυτά

Πηγή : ΕΕ αριθ. C30 31.1.85

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 - 8

Ι ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΓΠ ΓΙΑ ΤΑ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ
(% ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 1977)

2%	9%	15%	35%	65%	100%
Λ.Δ.Κίνας	Βραζιλία	Σινγκαπούρη	Ινδία	Βολιβία	Ελάχιστα
Ρουμανία	Ν.Κορέα		Κολομβία	Γουατεμάλα	Ανεπτυγμένες
Χόνγκ Κόνγκ			Μακάο	Ινδονησία	Χώρες
			Μαλαισία	Ισημερινός	(εξ ων και Αϊτή
			Μεξικό	Ονδούρας	Μπαγκλαντές)
			Ταϋλάνδη	Ουρουγουάη	
				Πακιστάν	
				Περού	
				Σρι Λάνκα	
				Φιλιππίνες	

Το παραπάνω ποσοστό εφαρμοζόμενο επί των εισαγωγών στη Κοινότητα το 1977 απο την εν λόγω προμηθεύτρια χώρα για κάθε κατηγορία, μας δίνει την ατομική δασμολογική οροφή.

ΙΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΓΠ (% ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 1977)

ΟΜΑΔΑ Ι	0,01%
ΟΜΑΔΑ ΙΙ	0,06%
ΟΜΑΔΑ ΙΙΙ	0,15%

Πηγή : Επιτροπή Γ.Δ.Ι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 - 9

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΟΚ ΑΠΟ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΑΠΟΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΟΥ ΣΓΠ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΠΟΥ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΓΠ (ΟΓΚΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΑ) 1983-85

(Ε.Ο.Κ - 10) .

		Σύνολο Κλωστοϋφαντουργικών		ΠΡΟΪΟΝΤΑ Π.Ι.Σ.	
		Σύνολο Εισαγωγών ΕΟΚ (10)	Εισαγωγές υπαγόμενες στο ΣΓΠ	Σύνολο Εισαγωγών ΕΟΚ (10)	Εισαγωγές υπαγόμενες στο ΣΓΠ
1983	ΟΓΚΟΣ (σε 1000 τόνους)	604	96 15,9%	562	92 16,3%
	ΑΞΙΑ (σε εκατ. Ε.Λ.Μ.)	5.773	904 15,7%	5.449	845 15,5%
1984	ΟΓΚΟΣ (σε 1000 τόνους)	669	106 15,8%	603	97 16%
	ΑΞΙΑ (σε εκατ. Ε.Λ.Μ.)	6.950	987 14,2%	6.647	933 14%
1985	ΟΓΚΟΣ (σε 1000 τόνους)	697	115 16,5%	630	105 16,6%
	ΑΞΙΑ (σε εκατ. Ε.Λ.Μ.)	7.123	1.114 15,6%	6.811	1.041 15,3%

Το ποσοστό δίνει τη σχέση μεταξύ των εισαγωγών ΣΓΠ και των συνολικών εισαγωγών για τα κλωστοϋφαντουργικά.

Πηγή : Επιτροπή Γ.Δ.Ι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 - 10

Το ΣΓΠ στις εισαγωγές Κλωστοϋφαντουργικών της ΕΟΚ (12) (1987)

Χαρακτηριστικές Χώρες Εξαγωγής	Αξία εισαγωγών ΕΟΚ υπαγομένων στο ΣΓΠ (εκατομ. Ε Λ Μ)		% εισαγωγών που απολαμβάνει του ΣΓΠ	
	Σύνολο	Κλωστοϋφαντουργικά ΠΙΣ	Σύνολο	Κλωστοϋφαντουργικά ΠΙΣ
Ινδία	1.128	346	50 %	36 %
Πακιστάν	463	208	58 %	44 %
Ν. Κορέα	1.117	145	22 %	12 %
Ταϋλάνδη	786	120	56 %	25 %
Κίνα	1.501	94	40 %	8 %
Βραζιλία	1.904	39	54 %	16 %
Μαλαισία	480	33	38 %	22 %
Χόνγκ Κόνγκ	859	26	18 %	1 %
Σύνολο Χωρών ΠΙΣ			41 %	15 %

Πηγή: Στατιστικές Εξωτερικού Εμπορίου - Γ.Δ.Ι. της Επιτροπής Ε.Κ.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΣΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ 13 , 15 , 16

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 - 1

Έρευνες που άρχισαν κατά προϊόν

κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου έως 31ης Δεκεμβρίου

για κάθε έτος

Τομέας Προϊόντος	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	Σύνολον (%)
Χημικά και συναφή προϊόντα	23	25	12	23	–	11	11	105 (35 %)
Κλωστοϋφαντουργικά και συναφή προϊόντα	1	–	1	–	4	4	10	20 (7 %)
Είδη Ξυλείας και χαρτοποιΐας	4	1	1	8	4	1	2	21 (7 %)
Μηχανολογικού Εξοπλισμού	18	2	4	9	9	4	13	59 (20 %)
Προϊόντα σιδήρου και χάλυβα (ΕΟΚ και ΕΚΑΧ)	1	15	4	1	8	2	5	36 (12 %)
Άλλα Μέταλλα	–	6	6	2	–	2	1	17 (6 %)
Άλλα	1	9	10	6	11	–	–	37 (12 %)
Σύνολο	48	58	38	49	36	24	42	295 (100%)

Πηγή : Ετήσιες Εκθέσεις της Επιτροπής για τις δραστηριότητες της Κοινότητας όσον αφορά το Αντιντάμπινγκ και τις Αντεπιδοτήσεις : COM (83) 519, COM (84) 721, COM (86) 308, COM (87) 178, COM (88) 92 .

ΠΙΝΑΚΑΣ 13-2

ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΝΤΑΜΠΙΓΚ ΤΗΣ ΕΟΚ

Στον Κλάδο της Κλωστοϋφαντουργίας (1980-88)

1. ΔΑΣΜΟΙ

Προϊόν	Χώρα καταγωγής	Οριστικός Δασμός (Επίσημη Εφημερίδα)
Ακρυλικές ίνες	ΗΠΑ	L 114 , 3. 5.80
Νήματα Πολυεστέρας	ΗΠΑ	L 358 , 31.12.80
Υφάσματα Πολυεστέρας	ΗΠΑ	L 262 , 16. 9.81
Βαμβακερά Νήματα	Τουρκία	L 90 , 3. 4.82
Υφαντικές ίνες εξ'υάλου	Λ.Δ.Γερμανίας,Τσεχοσλοβακία	L 354 , 16.12.83
Νήματα πολυεστέρας	Ν.Κορέα,Μεξικό,Ταϊβάν,Τουρκία	L 347 , 16.12.88
Ίνες Πολυεστέρας	ΗΠΑ,Μεξικό,Ρουμανία,Ταϊβάν, Τουρκία, Γιουγκοσλαβία	L 348 , 17.12.88

2. ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Προϊόν	Χώρα καταγωγής	Αναλήψεις Υποχρεώσεων (Επίσημη Εφημερίδα)
Ακρυλικές ίνες	Ισπανία	C 2 , 4. 1.80
Ακρυλικές ίνες	Ιαπωνία	L 118 , 9. 5.80
Υφαντικές ίνες εξ'υάλου	Ιαπωνία	L 352 , 15.12.83
Χειροποίητα νήματα από συνθετικές ίνες	Τουρκία	L 67 , 9. 3.84
Ακρυλικές ίνες	Ισραήλ,Μεξικό,Ρουμανία,Τουρκία	L 272 , 24. 9.86

Πηγή : Ετήσιες Εκθέσεις της Επιτροπής : COM (83) 519, COM (84) 721, COM (86) 308, COM (87) 178, COM (88) 92.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 - 1

Η Περιφερειακή Διάσταση της Απασχόλησης στην Κλωστοϋφαντουργία της Κοινότητας (1980)

Χώρα-Περιοχή-Ζώνες	Αριθμός Εργαζομένων στην Κλωστοϋφαντουργία	Η Κλωστοϋφαντουργία στο % του συνόλου της βιομηχανικής απασχόλησης
ΒΕΛΓΙΟ		
Courtrai (Flandre)	19.814	46.5 %
Alost (")	8.488	42.6 %
Audenaerde (")	8.588	64.0 %
Mouscron (Hainaut)	7.007	74.1 %
ΓΕΡΜΑΝΙΑ		
Zollernalbkr (Tubingen)	19.746	50.6 %
Grafschaft (Weser-EMS)	8.242	60.7 %
Hof (Oberfranken)	16.459	55.6 %
ΓΑΛΛΙΑ		
Aube (Champ.Ard.)	20.566	46.5 %
Vosges (Lorraine)	26.752	41.5 %
Tarn (Pyrenees)	9.033	35 %
Ariège (")	5.317	47.2 %
ΔΑΝΙΑ		
Ringkobing	9.511	36 %
ΕΛΛΑΔΑ		
Κιλκίς (Μακεδονία)	1.886	49.4 %
Ημαθία (")	3.340	32.1 %
Αχαΐα (Πελοπόννησος)	7.826	36.3 %
ΙΤΑΛΙΑ		
Vercelli (Piemonte)	30.000	41.7 %
Firenze (Toscana)	56.000	36.1 %
Potenza (Basilicata)	5.000	71.4 %
ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ		
Borders (Scotland)	8.390	62.2 %
W.Yorkshire	101.000	26.9 %

Πηγή : Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ. XVI

ΠΙΝΑΚΑΣ 16 - 1

Γραπτές Ερωτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

πάνω στην κλωστοϋφαντουργική πολιτική της Κοινότητας (1980-86)

	ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
1	GEURTSEN	Φ	NL	1778/80	Λαθραίες εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών μέσω Βερολίνου	Προστασία
2	COUSTE	ΣΕΔ	F	1833/80	Δυσκολίες κλάδου Κλωστοϋφαντουργίας. Διείσδυση Εισαγωγών	Προστασία
3	MEGAHY	Σ	GB	1989/80	Περιφερειακές πτυχές κρίσης κλωστοϋφαντουργίας	Περιφερειακή παρέμβαση -βοήθεια
4	DAMSERUX	Φ	B	2022/80	Εξαγωγές χωρών ΑΚΕ (Συμφωνίας Λομέ) σε κλωστοϋφαντουργικά	Ενημέρωση
5	WELSH	ΕΔ	GB	2088/80	Γαλλικές κρατικές βοήθειες στη κλωστ/ργία-Κανένας ανταγωνισμός	Ενδοκοινοτική απελευθέρωση
6	COUSTE	ΣΕΔ	F	2101/80	Ανάγκη προστατευτικώτερου πλαισίου από την Π.Ι.Σ.	Προστασία
7	VIE	ΣΕΔ	F	2103/80	Αντιμετώπιση Αμερικανικών εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών	Προστασία
8	VANDEMEU-	ΟΤ	B	198/81	Υπέρβαση ποσοτικών περιορισμών. Λήψη μέτρων	Προστασία
9	LEBROUCKE	ΟΤ	B	199/81	Ρυθμός αύξησης εισαγωγών της Κοινότητας το 1980	Ενημέρωση
10	COUSTE	ΣΕΔ	F	255/81	Εξαγωγές ΗΠΑ προς ΕΟΚ - Τιμή αερίων στις ΗΠΑ	Προστασία
11	COUSTE	ΣΕΔ	F	294/81	Προστασία ως προς χώρες Ν.Α. Ασίας	Προστασία
12	CALVEZ	Φ	F	337/81	Μέτρα αναδιάρθρωσης του κλάδου	Ενημέρωση
13	HERMAN	ΕΛΚ	B	561/81	Έκθεση WELSH - Συσχέτιση αύξησης εισαγωγών με αύξηση κατανάλωσης (ρήτρα ύφεσης)	Προστασία
14	EWING	ΕΔ	GB	681/81	Πιστοποιητικά καταγωγής-Λειτουργία Πολυεθνικών σε προτιμησιακές χώρες.	Προστασία
15	COUSTE	ΣΕΔ	F	847/81	Διαπραγμάτευση ΠΙΣ. Αρνητικός συντελεστής αύξησης ποσοστώσεων	Προστασία
6	CURRY	ΕΔ	GB	1364/81	Κρατικές βοήθειες στη κλωστοϋφαντουργία	Εσωτερική ελευθέρωση

	ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ	Α Ν Τ Ι Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο	Κ Α Τ Ε Υ Θ Υ Ν Σ Η
17	EWING	ΕΔ	GB	1340/81	Ύψος εισαγωγών χαμηλού κόστους	Ενημέρωση – Προστασία
18	WELSH	ΕΔ	GB	1386/81	Ταξινόμηση σκηνών στα ευαίσθητα προϊόντα – άρθρο 115	Προστασία
19	BATTERSBY	ΕΔ	GB	1407/81	Τιμές εισαγωγής ενδυμάτων από τρίτες χώρες. Επιδοτήσεις τρίτων χωρών	Ενημέρωση – Προστασία
20	WELSH	ΕΔ	GB	1501/81	Στατιστικές Ηνωμένου Βασιλείου	Ενημέρωση
21	HOFFMAN	ΚΟΜ	F	1618/81	Κρίση γαλλικής κλωστοϋφαντουργίας– Ανάγκη αυστηρότερης ΠΙΣ	Προστασία
22	PAULHAM	ΣΕΔ	F	1756/81	Κρίση κλωστοϋφαντουργίας. Συντελεστές διείσδυσης εισαγωγών	Προστασία
23	DONNEZ	Φ	F	1825/81	Ταξινόμησης σλίπς	Ενημέρωση
24	COUSTE	ΣΕΔ	F	1944/81	ΠΙΣ ΙΙΙ – διμερείς συμφωνίες – συνολικές οροφές – παθητική τελειοποίηση	Ενημέρωση – Προστασία
25	IRMER	Φ	D	144/82	Γαλλικές κρατικές βοήθειες – Στρεβλωτικέ επιπτώσεις στον ενδοκοινοτικό ανταγωνισμό	Εσωτερική Ελευθέρωση
26	FUCHS	ΕΛΚ	D	173/82	Δασμολογικά εμπόδια στις εξαγωγές της Κοινότητας προς χώρες ΟΟΣΑ και κρατικού Εμπορίου	Ελευθέρωση τρίτων χωρών ως προς την Κοινότητα
27	QUINN	Σ	GB	180/82	Καταστρατήγηση ποσοστώσεων από το Μακάο	Προστασία
28	MEGAHY	Σ	GB	259/82	Κοινωνική πολιτική αναδιάρθρωσης	Αναδιάρθρωση σε κοινοτικό επίπεδο
29	PEARCE	ΕΔ	GB	349/82	Διαφοροποίηση εις βάρος προστατευτικών νάων βιομηχανικών κρατών και υπέρ του Χόνγκ Κόνγκ	Προστασία ειδικών συμφερόντων του Χόνγκ Κόνγκ
30	COUSTE	ΣΕΔ	F	405/82	Γαλλικά μέτρα κρατικής βοήθειας στο κλάδο	Ενημέρωση
31	PEARCE	ΕΔ	GB	588/82	Ταξινόμηση εισαγωγών πυτζαμών από Φιλιππίνες	Ενημέρωση
32	HEYER DE RYKE	Φ	B	1086/82	Εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών από Πορτογαλία– μεταβατική περίοδος ενόψει ένταξης	Ενημέρωση
33	COUSTE	ΣΕΔ	F	1132/82	Εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών από Ανατολικές χώρες . Μέτρα αντιντάμπιγκ	Προστασία
34	MEGAHY	Σ	GB	1678/82	Κρατικές βοήθειες στο κλάδο μέσα στην Κοινότητα	Ενημέρωση – Εσωτερικός ανταγων σμ

	ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
35	HERMANN	ΕΛΚ	D	1677/82	Κρατικές βοήθειες στον κλάδο – στρέβλωση ανταγωνισμού – η ιταλική περίπτωση.	Εσωτερικός ανταγωνισμός-Ελευθέ
36	ΑΛΑΒΑΝΟΣ	ΚΟΜ	GR	1673/82	Κρίση στην Ευρωπαϊκή Πλεκτοβιομηχανία – Ανεργία	Προστασία
37	WELSH	ΕΔ	GB	1097/82	Επιδοτήσεις εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών από νέα βιομηχανικά κράτη	Κατάργηση επιδοτήσεων κυρίως των αλλά και εντός Κοινότητας Προστασία κατά αθέμιτων μεθόδω
38	ROGALLA	Σ	D	1821/82	Κατάσταση Ευρωπαϊκής κλωστοϋφαντουργίας	Ενημέρωση
39	WEDEKIND	ΕΛΚ	D	2157/82	Προβλήματα που προκύπτουν στο εισαγωγικό εμπόριο από τα προστατευτικά μέτρα προς τα T-SHIRTS καταγωγής Τουρκίας	Συγκεκριμένα προβλήματα εμπορικού τομέα – Ελευθέρωση
40	WEDEKIND	ΕΛΚ	D	2163/82		
41	RADOUX	Σ	B	1789/82	Ολλανδικές εξαγωγές στην Κοινότητα	Ενημέρωση
42	COUSTE	ΣΕΔ	F	527/83	Κατά πόσον χώρες Λατινικής Αμερικής και N.A. Ασίας μείωσαν τους δασμούς ως προς τις εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών ΕΟΚ	Αρχή της αμοιβαιότητας – Καταπολέμηση προστασίας τρίτων
43	MEGAHY	Σ	GB	1790/83	Περιφερειακό πρόγραμμα για περιοχές της Κοινότητας που θίγονται ιδιαίτερα από κρίση κλωστοϋφαντουργίας	Ενδοκοινοτική περιφερειακή παρέμβαση – Ενίσχυση
44	COUSTE	ΣΕΔ	F	1757/83	Κανόνες για ένδειξη καταγωγής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	Προστασία
45	COUSTE	ΣΕΔ	F	2236/83	Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας-Ελεύθερη πρόσβαση στην ΕΟΚ για χειροποίητα προϊόντα λαϊκής τέχνης – Κίνδυνος	Προστασία
46	FUCHS	Σ	F	2310/83	Ποσοστώσεις ως προς τις εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών των προτιμησιακών χωρών	Ενημέρωση
47	EYRAKD	Σ	F	603/84	Καταστρατήγηση συμφωνιών μέσω λαθραίων εισαγωγών με ψεύτικες ετικέτες – Προβλήματα του κλάδου στη Γαλλία	Προστασία – Καταπολέμηση λαθραίων εισαγωγών
48	CHANTERIE	ΕΛΚ	B	1117/84	Αμερικανικά προστατευτικά μέτρα	Καταπολέμηση προστατευτισμού τω
49	ROGALLA	Σ	D	1406/84	Προβλέψεις Επιτροπής για μέλλον της ΠΙΣ	Ενημέρωση-Βαθμιαία ελευθέρωση
50	ROGALLA	Σ	D	1407/84	Θέση της Κορέας στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας	Ενημέρωση
51	SEAL	Σ	GB		Προβλέψεις για ανανέωση της ΠΣΣ – Ανάγκη προκαταρκτικών επαφών Επιτροπής με Βιομηχανία, Συνδικάτα, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο – Περιφερειακή διάσταση προβλήματος	Κοινωνική-περιφερειακή διάσταση – Προστασία

	ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ	Α Ν Τ Ι Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο	Κ Α Τ Ε Υ Θ Υ Ν Σ Η
52	BOOT	ΕΛΚ	NL	1288/84	Επιπτώσεις προστασίας για τον καταναλωτή	Φιλελεύθερη οπτική
53	VANDEMEU-LEBROUKE	ΟΤ	B	1515/84	Εναντίον της παράτασης της ΠΙΣ - Καταναλωτική σκοπιά	Φιλελεύθερη
54	ZARGES	ΕΛΚ	D	1531/84	Προστατευτικά μέτρα των ΗΠΑ - Αντίδραση και συμφέροντα της Κοινότητας	Καταπολέμηση προστατευτισμού ΗΠΑ
55	BROK	ΕΛΜ	D	1597/84	Κρατικές ενισχύσεις Βελγίου-Γαλλίας-Ιταλίας. Εθέμιτος ανταγωνισμός. Άρθρο 92 της Συνθήκης της Ρώμης	Ενδοκοινοτική κατάργηση ενισχύσεων.
56	SEELER	Σ	D	1555/84	Μέτρα διασφαλίσεως της Κοινότητας κατά της Τουρκίας	Ενημέρωση
57	HUCKFIELD	Σ	GB	58/85	Κοινωνικές συνθήκες εργαζομένων στον τομέα της κλωστοϋφαντουρ-	Κοινωνική ρήτρα - Προστασία
58	"	"	"	57/85	γίας στις αναπτυσσόμενες χώρες	" " "
59	"	"	"	56/85	Ενημέρωση για προσεχείς διαπραγματεύσεις - σήμανση καταγωγής	Προστασία - Ενημέρωση
60	"	"	"	55/85	- δεδομένα απασχόλησης	" "
-68	"	"	"	47-54/85	Έκθεση SILBERSTON για βρεταννική κλωστοϋφαντουργία - μεθοδολογική κριτική ιδίως ως προς τη πρόβλεψη ότι σαν συνέπεια της κατάργησης της ΠΙΣ η ανεργία δεν θα μειωθεί.	Προστασία - υπέρ της διατήρησης της ΠΙΣ
69	MOOR HOUSE	ΕΔ	GB	73-75/85	Ανανέωση της ΠΙΣ - άποψη καταναλωτών (BEUC) - κόστος προστασίας - Έκθεση SILBERSTON	Κατάργηση ΠΙΣ - Ελευθέρωση
70	CATHERWOOD	ΕΔ	GB	214/85	Συμφωνίες αυτοπεριορισμού της Κοινότητας - επιπτώσεις στον καταναλωτή	Ενημέρωση - Ελευθέρωση
71	TAYLOR	ΕΔ	GB	579/85	Ανανέωση ΠΙΣ	Ενημέρωση
72	MEGAHY	Σ	GB	685/85	Λαθραίες εισαγωγές - καταστρατήγηση ποσοστώσεων Πόσοι εισαγωγείς καταδικάστηκαν ;	Προστασία
73	CHANTERK	ΕΛΚ	B	1434/85	Να συμπεριληφθούν τα λινά στη νέα ΠΙΣ	Προστασία-κάλυψη και άλλων ινών
74	CASTLE	Σ	GB	1432/85	Προβλήματα Β.Δ. Αγγλίας - Βοήθεια Περιφερειακού Ταμείου -Αρνητικές επιπτώσεις διεύρυνσης με ένταξη Ισπανίας και Πορτογαλίας	Προστασία - κριτική της διεύρυνση
75	BEYER DE RYKE	Φ	B	1518/85	Σημασία της διατήρησης της υπάρχουσας ΠΙΣ	Προστασία
76	BROK LANGES	ΕΛΚ	D	1992/85	Μέλλον κλωστοϋφαντουργίας - Μέτρα Αντιντάμπινγκ - Νέα βιομηχανικά κράτη - Στρατηγική αναδιάρθρωσης	Προστασία από αθέμιτες πρακτικές τρίτων - Ενημέρωση

	ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ	Α Ν Τ Ι Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο	Κ Α Τ Ε Υ Θ Υ Ν Σ Η
77	CASTLE	Σ	GB	2384/85	Πως θα προστατευθεί η απασχόληση στη Ν.Α. Αγγλία	Προστασία
78	FORD	Σ	GB	2795/85	Βοήθειες που χορηγεί η ΕΟΚ στη κλωστοϋφαντουργία αναπτυσσομένων χωρών ΑΚΕ	Προστασία - Ενημέρωση. Εντοπίζει αντίφαση ανάμεσα στη βοήθεια στον Τρίτο Κόσμο και τα μέτρα προστασ
79	VERNIMMEN	Σ	B	3001/85	Απασχόληση στην κλωστοϋφαντουργία - Επίδραση της ΠΙΣ ή της κατάργησής της	Ενημέρωση - Προστασία
80	HINDLEY	Σ	GB	304/86	Δεδομένα και κατανομή εισαγωγών κλωστοϋφαντουργικών στην ΕΟΚ	Ενημέρωση
81	DURY	Σ	B	1148/86	Η παθητική τελειοποίηση που κάνει η Ολλανδία μέσω εμπόρων βλάπτει το Βέλγιο. Ανάγκη εφαρμογής του κανονισμού 636/82	Προστασία Βελγικής κλωστοϋφανταργ
82	VERNIMMEN	Σ	B	1009/86	Κατάργηση του καθεστώτος παθητικής τελειοποίησης από την Ολλανδία - Αρνητικές επιπτώσεις στη βελγική βιομηχανία	
83	GLINNE	Σ	B	935/86	" "	
84	VAN HEMELDONCK	Σ	B	913/86	" "	

Σημείωση :

Ο πίνακας βασίζεται στα πρακτικά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου . Χρησιμοποιούνται οι εξής συντομογραφίες δίπλα στα ονόματα των Βουλευτών που υποδηλούν πολιτική ομάδα και χώρα :

ΟΜΑΔΕΣ :
- Σ = Σοσιαλιστική Ομάδα
- ΕΛΚ = Ομάδα Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκράτες)
- ΕΔ = Ομάδα των Ευρωπαίων Δημοκρατών (Άγγλοι Συντηρητικοί)
- ΚΟΜ = Κομμουνιστική Ομάδα και Προσκείμενοι
- Φ = Φιλελεύθερη και Δημοκρατική Ομάδα
- ΣΕΔ = Συνασπισμός Ευρωπαίων Δημοκρατών (Γκωλικοί)
- ΟΤ = Ομάδα Ουράνιο Τόξο (Πράσινοι και Οικολόγοι)

ΧΩΡΕΣ :
- B = Βέλγιο
- D = Γερμανία
- F = Γαλλία
- GR = Ελλάδα
- NL = Ολλανδία